

BOSNA I HERCEGOVINA
Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Институција омбудсмeна/омбудсмана
за људска права
Босне и Херцеговине

Godišnje izvješće

o rezultatima aktivnosti

*Institucije ombudsmana za ljudska prava
Bosne i Hercegovine za 2022. godinu*

Banja Luka, ožujak 2023. godine

GODIŠNJE IZVJEŠĆE
O REZULTATIMA AKTIVNOSTI
INSTITUCIJE OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA
BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2022. GODINU

Banja Luka, ožujak 2023. godine

Izdavač

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine

78 000 Banja Luka/Akademika Jovana Surutke 13

e-mail: bl.ombudsman@ombudsman.gov.ba

www.ombudsman.gov.ba

Autori Izvješća

Ombudsmani:

- Dr. Jasminka Džumhur
- Nives Jukić, dipl. iur.
- Dr. Nevenko Vranješ

Radna grupa:

- Dr. Jasminka Džumhur, ombudsmanka i koordinatorica Radne grupe
- Aleksandra Marin Diklić, pomoćnica ombudsmana
- Alma Suljić, pomoćnica ombudsmana
- Antea Jozić, pomoćnica ombudsmana
- Irma Hadživdić, pomoćnica ombudsmana
- Predrag Raosavljević, pomoćnik ombudsmana

Tehnički uredio:

Dragan Perić, šef Odjela za informacione tehnologije

KAZALO

I. PREDGOVOR	7
II. SAŽETAK	12
III. PODACI O POSTUPANJU INSTITUCIJE OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE U 2022. GODINI	26
IV. GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA	28
4.1. Uvod.....	28
4.1.1. Statistika.....	28
4.2. Pravo na pristup informacijama	29
4.2.1. Statistika.....	30
4.2.2. Zakonodavstvo i institucionalni kapaciteti i mehanizmi	30
4.2.3. Institucionalni kapaciteti	32
4.2.4. Zahtjevi za izdavanje mišljenja Ombudsmana	33
4.2.5. Suradnja javnih tijela sa Institucijom ombudsmana	33
4.2.6. „Javno tijelo“ u smislu Zakona o slobodi pristupa informacijama	33
4.2.7. Izazovi na strani podnositelja zahtjeva	34
4.2.8. Nedosljednosti u primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama na svim razinama u Bosni i Hercegovini	34
4.3. Pravo na imovinu	38
4.3.1. Uspostava učinkovitih mehanizama zaštite prava na imovinu	39
4.3.2. Isplata utvrđenih potraživanja iz radnog odnosa	40
4.4. Policija.....	40
4.4.1. Primjena zakonodavstva o slobodi pristupa informacijama	42
4.4.2. Policija u zajednici	42
4.4.3. Prava iz radnog odnosa policijskih službenika	43
4.5. Inspekcije	43
4.5.1. Nepostupanje po prijavi	45
4.5.2. Nadležnost za postupanje inspekcijskih tijela.....	45
4.5.3. Pristup informacijama o izvršenom inspekcijskom nadzoru	46
4.5.4. Inspektorat socijalne i dječije skrbi na razini Federacije BiH	46
4.6. Vladina i ministarska imenovanja	46
4.7. Migracije i azil	49
4.8. Javne isprave	51
4.9. Ratna šteta	52
4.10. Sloboda udruživanja.....	54
4.11. Sloboda medija i sigurnost novinara	55
V. PRAVOSUĐE I UPRAVA	57
5.1. Uvod.....	57
5.2. Pravosuđe	58
5.2.1. Duljina trajanja postupka	58
5.2.2. Ponašanje stranke u postupku	60
5.2.3. Izvršenje.....	60
5.2.4. Izvršenje nad sredstvima proračuna.....	60
5.2.5. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine.....	62

5.2.6. Prava iz radnog odnosa nositelja pravosudnih funkcija	62
5.2.7. Tužiteljstva	63
5.2.8. Odvjetnici	64
5.3. Uprava	64
5.3.1. Zaštita prava građana	66
5.3.2. Nepoštivanje radnih i etničkih standarda	66
5.3.3. Nepostupanje drugostupanskog tijela po žalbama	67
5.3.4. Davanja prethodne i naknadne suglasnosti	67
VI. EKONOMSKA, SOCIJALNA I KULTURNA PRAVA	68
6.1. Uvod	68
6.2. Radni odnosi	68
6.2.1. Odabir kandidata po natječajima	69
6.2.2. Uvjeti postavljeni u natječaju	71
6.2.3. Rad na određeno vrijeme	73
6.2.4. Nepotizam u zapošljavanju	75
6.2.5. Sukob nadležnosti	75
6.2.6. Minuli rad	75
6.2.7. Prava iz radnog odnosa	76
6.3. Mirovine	77
6.3.1. Inicijativa za izmjenu zakona	77
6.3.2. Zajamčena mirovina	78
6.3.3. Matične evidencije	78
6.3.4. Obiteljska mirovina	78
6.3.5. Uplata doprinosa	79
6.4. Komunalne usluge	79
6.5. Socijalna prava	81
6.5.1. Centri za socijalni rad	81
6.5.2. Smještaj starih osoba	82
6.5.3. Obiteljske naknade	82
6.6. Zdravstvo	83
6.6.1. Žalbe građana zbog povreda prava iz zdravstva	83
6.6.2. Dostupnost neophodnih lijekova	85
6.6.3. Žalbe zdravstvenih radnika	86
6.6.4. Medicinsko pravo	87
6.7. Obrazovanje	87
6.7.1. Ostvarivanje prava na stipendiju	88
6.7.2. Prelazak na Bolonjski proces studiranja	89
6.7.3. Obrazovanje odraslih	89
VII. ODJEL ZA PRAĆENJA PRAVA OSOBA LIŠENIH SLOBODE	90
7.1. Uspostavljanje neovisnog preventivnog mehanizma	90
7.2. Predmeti u Odjelu za praćenje prava osoba lišenih slobode – statistički podaci i pojedinačni predmeti	91
7.2.1. Posjeti kazneno-popravnim ustanovama	91
7.2.2. Ostvarivanje kontakata sa članovima obitelji i spoljnim svijetom	91
7.2.3. Zdravstvena zaštita	93
7.2.4. Izvanzavodske pogodnosti	95

7.2.5. Biračko pravo osuđenih osoba	95
7.3. Nezakonito lišavanje slobode.....	96
VIII. PRAVA DJETETA.....	98
8.1. Uvod.....	98
8.2. Normativne aktivnosti	99
8.2.1. Zakon o materijalnoj potpori obiteljima sa djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine	99
8.2.2. Obiteljski zakon u Republici Srpskoj	100
8.2.3. Alimentacioni fondovi	100
8.2.4. Zakon o posebnom registru osoba pravomoćno osuđenih za kaznena djela protiv spolne slobode i morala nad djecom i malodobnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine .	102
8.2.5. Izmjene zakona o izvršnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.....	102
8.3. Prava djeteta na javne isprave	103
8.4. Pravo na privatnost.....	104
8.5. Pravo djeteta na obiteljski život	105
8.6. Pravo na zaštitu od nasilja i zanemarivanja	107
8.6.1. Nasilje u obitelji.....	107
8.6.2. Nasilje u školama.....	108
8.7. Pravo na obrazovanje	109
8.7.1. Predškolski odgoj i obrazovanje	109
8.7.2. Osnovno obrazovanje.....	111
8.8. Pravo na zdravlje.....	113
8.9. Cijepljenje djece.....	114
8.10. Podrška obiteljima sa više djece.....	114
8.11. Zaštita djece u pravosudnim postupcima	115
8.12. Zaštita djece od seksualnog iskorištavanja i zloporabe.....	115
8.13. Zaštita djece malodobnika u sukobu sa zakonom	116
8.14. Ostale aktivnosti u zaštiti i promoviranju prava djeteta.....	117
8.15. Praćenje realiziranja preporuka iz Specijalnog izvješća o stanju ostvarivanja prava na dječiji dodatak u Bosni i Hercegovini, ...	119
IX. PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM	121
9.1. Uvod.....	121
9.1.1. Statistika.....	122
9.2. Inicijative i izmjene zakonodavstva	122
9.2.1. Problemi u primjeni Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH	124
9.3. Pristupačnost	124
9.4. Smjernice za unaprjeđenje svakodnevne komunikacije sa osobama sa invaliditetom.....	126
9.5. Sukob nadležnosti centara za socijalni rad.....	126
9.6. Imenovanje vijeća za osobe sa invaliditetom.....	127
9.7. Ostvarivanje prava na ortopedsku pomagala.....	127
9.7.1. Pravo gluhih i nagluhih osoba na slušni aparat.....	127
9.7.2. Pravo slijepih i slabovidnih osoba na čitač ekrana	128
9.8. Djeca sa invaliditetom.....	129
9.9. Zakon o uporabi znakovnog jezika u Federaciji BiH.....	130

9.10. Nejednak položaj osoba sa invaliditetom s obzirom na okolnosti i vrijeme nastanka invaliditeta.....	130
9.11. Seksualno i rodno zasnovano nasilje prema osobama sa invaliditetom.....	132
X. DISKRIMINACIJA I ZAŠTITA PRAVA NACIONALNIH I VJERSKIH MANJINA	134
10.1. Uvod u tematiku.....	134
10.2. Ocjena stanja po žalbama.....	135
10.3. Ključna zapažanja i trendovi u godini izvještavanja.....	137
10.4. Kako dokazati diskriminaciju?.....	140
10.5. Izazovi u zaštiti od mobinga	141
10.6. Primjeri iz prakse	142
10.6.1. Napredovanje na radnom mjestu pod uvjetima jednakosti.....	142
10.6.2. Pomoć stranci koja je dala otkaz zbog mobinga.....	143
10.6.3. Diskriminacija po osnovu etničke pripadnosti	143
10.6.4. Rodno zasnovana diskriminacija	144
10.6.5. Diskriminacija zbog uvođenja COVID mjera	146
10.6.6. Imenovanje odvjetnika po službenoj dužnosti.....	146
10.6.7. Nazivi ulica, trgova, ustanova	147
10.6.8. Neusklađenost zakona o blagdanima.....	148
10.6.9. Prednost u zapošljavanju kandidata iz iste županije/kantona	148
10.7. Prava nacionalnih i vjerskih manjina	148
10.7.1. Primjeri iz prakse	150
XI. SURADNJA S MEDIJIMA	152
XII. SURADNJA S TIJELIMA I INSTITUCIJAMA, NVO I CIVILNIM SEKTOROM	155
12.1. Suradnja s tijelima i institucijama u Bosni i Hercegovini.....	155
12.2. Suradnja s međunarodnim organizacijama i institucijama i podnesci UN komitetima .	159
12.3. Suradnja sa civilnim društvom.....	165
XIII. PREPORUKE OMBUDSMANA	168
ANEKS I. PREGLED PRORAČUNA ZA 2022. GODINU	194
ANEKS II. PREGLED OBVEZA PO ZAKONU O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA 2022. GODINE.....	195
ANEKS III. TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA.....	200

I. PREDGOVOR

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija) je neovisna institucija, uspostavljena sa zadatkom da promovira dobru upravu i vladavinu prava, odnosno da štiti ljudska prava i osnovne slobode. Uspostavljena je temeljem Aneksa IV i VI Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini¹ (u daljem tekstu: Dejtonski sporazum) i Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o ombudsmanu)², a rad je započela 1996. godine.

Sukladno sa Zakonom o ombudsmanu, Institucija početkom svake kalendarske godine dostavlja Godišnje izvješće o rezultatima aktivnosti Institucije u prethodnoj godini: Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Narodnoj skupštini Republike Srpske i Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine.

Ombudsmani su, sukladno sa člankom 7. stavak 2. točka f), Zakona o zabrani diskriminacije, obvezni podnijeti godišnje, a prema potrebi i izvanredna izvješća o pojavama diskriminacije: Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Narodnoj skupštini Republike Srpske i Skupštini Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Vođeni ekonomičnošću, Ombudsmani Izvješće o pojavama diskriminacije dostavljaju kao zasebnu cjelinu u okviru Godišnjeg izvješća.

Specifičnost navedenih izvješća je u činjenici da predstavljaju instrument putem kojeg se prezentiraju aktivnosti Ombudsmana i rezultati tih aktivnosti. To prvenstveno podrazumijeva aktivnosti vezane za postupanje po žalbama građana, ali i monitoringa, promoviranja ljudskih prava, davanja mišljenja, kao i druge aktivnosti, shodno odredbama zakona kojima su utvrđene nadležnosti Ombudsmana.

Ovako definirana obveza Ombudsmana je zasnovana na važnosti Ombudsmana kao „kanala“ komunikacije između građana i vlasti, što nameće obvezu da se u godišnjem izvješću nositeljima vlasti ukaže na najizraženije probleme s kojim se građani susreću pri ostvarivanju svojih prava.

Tijela vlasti, uvažavajući prvenstveno ustavni okvir i međunarodne standarde ljudskih prava, imaju mogućnost da Godišnje izvješće Institucije ombudsmana koriste kao pokazatelj u cilju otklanjanja slabosti sustava koje rezultira kršenjem ljudskih prava.

Godišnje izvješće za 2022. godinu ima dodatni izazov iz razloga što se prezentira nadležnim zakonodavnim tijelima na početku izbornog mandata, što daje mogućnost da se koristi kao instrument u procesu planiranja i utvrđivanja politika kako bi se unaprijedio položaj građana. Metodološkim pristupom, korištenim pri izradi ovog izvješća, nastojalo se odgovoriti na navedeni izazov, na način da se ne prezentiraju samo aktivnosti Institucije i njihov rezultat, već ukaže i na moguće pravce djelovanja.

---

¹ Usvojen 21. studenog 1995. godine i ratificiran 14. prosinca 1995. godine.

² “Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 32/2000, 19/2002, 35/2004 i 32/2006;

Godišnje izvješće se i javno prezentira, podnosi stručnoj javnosti, profesionalnim organizacijama, domaćim i međunarodnim organizacijama, civilnom društvu, medijima i građanima. U Godišnjem izvješću obvezno se navodi ukupan broj i priroda primljenih žalbi, zatim broj žalbi koje Ombudsmeni nisu uzeli u razmatranje, kao i razlozi za to, te broj žalbi koje su bile predmet istražnog postupka, kao i nalazi postupajućih pravnikâ o tomu. Prezentiraju se podaci o broju izdatih preporuka Ombudsmana koje su prihvaćene od strane odgovornih tijela vlasti, kao i statistički podaci koji se odnose na broj izdatih preporuka koje odgovorna tijela nisu prihvatila, odnosno tzv. nerealizirane preporuke.

Ombudsmeni dostavljaju Godišnje izvješće nadležnim tijelima na razmatranja s vjerom da će koristiti kao polazni osnov za raspravu i unaprjeđenje ljudskih prava, gdje jačanje institucionalnih mehanizama predstavlja jedan od ključnih elemenata.

U tom smislu potrebno je podsjetiti na trenutno stanje u Instituciji ombudsmana koje zahtijeva podršku svih subjekata, posebice imajući u vidu ograničene resurse u odnosu na širinu mandata o čemu su Ombudsmeni detaljno izvijestili nadležna tijela u Godišnjem izvješću o aktivnostima Institucije ombudsmana za ljudska prava za 2021. godinu.³

Zakonom o ombudsmanu definiran je mandat, nadležnosti, ovlasti, kao i pravila postupanja ombudsmana. Mandat Institucije ima nekoliko funkcionalnih elemenata koji ne uključuju samo postupanje po žalbama i pojedinačnim postupcima pokrenutim po službenoj dužnosti, već i monitoring i preventivno djelovanje. Upravo Rezolucija Generalne skupštine 48/134 od 20. prosinca 1993. godine (u daljem tekstu: Pariški principi) ukazuje na važnost da Institucija ima najširi mogući mandat u svom postupanju - neovisnost, pluralizam, te uspostavljenu suradnju sa tijelima vlasti, civilnim društvom, međunarodnim organizacijama itd. Instituciji treba biti osigurano financiranje, osoblje, infrastruktura i institucionalni kapaciteti za obavljanje funkcija iz okvira svoje nadležnosti i izvršavanja svih odgovornosti.

Zakonom o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine predviđeno je da je Ombudsman za ljudska prava Bosne i Hercegovine središnja institucija za zaštitu od diskriminacije, te da ona može postupati prema svim fizičkim i pravnim osobama⁴. U nekim državama (Srbija, Makedonija, Slovenija) ovo tijelo je uspostavljeno kao zasebna institucija.

Zakonima o slobodi pristupa informacijama (Bosne i Hercegovine i na entitetskoj razini vlasti)⁵ propisano je da su Ombudsmeni nadležni za poduzimanje odgovarajućih mjera, koje imaju za cilj poštivanje pravila slobodnog pristupanja informacijama. I za ovaj mandat je u nekim državama uspostavljena zasebna institucija, koja objedinjuje mandat slobode pristupa informacijama i zaštite osobnih podataka (Slovenija, Srbija, Crna Gora).

³Str. 20.- 30., https://www.ombudsman.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2022041413104027bos.pdf

⁴ Članak 7. Zakona o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine, "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 59/2009 i 66/2016;

⁵ Članci 21. i 22. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 28/2000, 45/2006, 102/2009, 62/2011 i 100/2013; čl. 21. i 22. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj, "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 20/2001; čl. 21. i 22. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, "Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 32/2001 i 48/2011.

Zakon o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine (srpanj 2009. godine) zahtijevao je da se unutarnja struktura Institucije ombudsmana uskladi s obvezama definiranim u članku 7. Zakona koji u stavku 5. propisuje da će : „U proračun Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine biti uvrštena posebna proračunska stavka neophodna za funkcioniranje specijalnog odjela/specijalnih odjela za borbu protiv diskriminacije“. Nažalost, nikada nije došlo do implementacije navedene odredbe, iako je Institucija redovito u svom zahtjevu za proračun iskazivala ovu potrebu i ukazivala na zakonsku obvezu.

Slična situacija je i s posebnim mandatom koji se odnosi na primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama i medijske slobode za koje nije uspostavljena zasebna institucija. U postupku je reforma zakonodavstva o slobodi pristupa informacijama, koja uključuje i pitanje definiranja institucionalnih mehanizama.⁶

Zakonima o vladinim, ministarskim i drugim imenovanjima (za razinu Bosne i Hercegovine i entitetske razine vlasti)⁷ Ombudsmanima je data posebna nadležnost praćenja provođenja principa prigodom navedenih imenovanja, odnosno izdavanje mjera za poništavanje odluka i sl.

Predstojećim usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmanu Institucija bi trebalo da dobije i novi mandat preventivnog mehanizma sukladno Opcionom protokolu uz Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni ili postupaka (OPCAT), što tijela vlasti moraju imati u vidu prigodom procjene financijskih, tehničkih i kadrovskih potreba Institucije.

U Instituciji trenutno radi 59 uposlenika, i to 34 diplomirana pravnika (od toga tri su ombudsmana) i 25 uposlenih iz kategorije administrativnog i tehničkog osoblja, dok je Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji sistematizirano 90 radnih mjesta (preciznije 87 radnih mjesta i tri ombudsmana).

Prigodom donošenja Zakona o plaćama u institucijama Bosne i Hercegovine⁸ nisu uzete u obzir specifičnosti uvjeta neophodnih za zapošljavanje osoblja u Instituciji ombudsmana koje bi, prema Zakonu o ombudsmanu, trebalo da imaju status koji imaju uposlenici u Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine. Naprotiv, čak su Zakonom o plaćama stavljene izvan snage odredbe Zakona o ombudsmanu za ljudska prava, kao *lex specialis*, čime se direktno osporila neovisnost Institucije kao jedan od osnovnih Pariških principa.

Dakle, unutar Institucije ombudsmana vrše se tri zasebna mandata čiji značaj nije prepoznat a što se odražava i na činjenicu da nisu osigurana materijalno-financijska sredstava, kao i na činjenicu da se ograničava izmjena strukture Institucije i njezin dalji razvoj.

⁶ Više: https://www.ombudsman.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2020020515415139bos.pdf;

⁷ Čl. 16. i 17. Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine, “Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 7/2003 i 37/2003; članci 16. i 17. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, “Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 12/2003, 34/2003 i 65/2013 i članci 16. i 17. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske, “Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 41/2003.

⁸ “Službeni glasnik BiH”, br. 50/08, 35/09, 75/09, 12/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18;

Posebno je važno ukazati da Institucija ima nadležnost djelovati i u odnosu na pravosudne institucije, bez ulaska u meritum predmeta, što zahtijeva prijam određenog broja pravnika koji ispunjavaju uvjete neophodne i za izbor sudaca, a za poziciju pomoćnika treba da imaju pet godina radnog iskustva i položen pravosudni ispit.

Funkcioniranje Institucije ombudsmana je u stalnom fokusu različitih organizacija i tijela, iz razloga što je funkcionalnost ove institucije, kako u segmentu zaštite, tako i u segmentu promoviranja, jamstva zaštite prava građana, ali, prije svega, indikator ostvarenog stupnja vladavine prava prema kojem se mjeri i stupanj demokratičnosti jednog društva. Djelovanje Institucije svakako treba biti usklađeno sa nalazima i preporukama sadržanih u sljedećim dokumentima:

- Pariški principi, a posebice kroz preporuke iz Izvješća Potkomiteta za akreditiranje GANHRI, studeni 2017. godine;
- Univerzalni periodični pregled za BiH iz 2019. godine;
- Mišljenje Europske komisije o zahtjevu BiH za članstvo u Europskoj uniji iz 2019. godine uz Analitičko izvješće Europske komisije, Izvješće Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2020., 2021. i 2022. godinu;
- Izvješće neovisnih viših eksperata o pitanjima vladavine prava u Bosni i Hercegovini iz 2019. godine;
- Zaključne opservacije svih devet UN komiteta⁹ upućene nakon razmatranja izvješća o primjeni konvencija koje je BiH ratificirala¹⁰, kao i preporuke UN specijalnih izvjestitelja;
- Principi o zaštiti i promoviranju Institucije ombudsmana („Venecijanski principi“), a koje je objavila Venecijanska komisija 2019. godine, kao i Preporuka CM/Rec(2021)1 Komiteta ministara državama članicama o razvoju i jačanju učinkovitih, pluralističkih i neovisnih nacionalnih institucija za ljudska prava, a koje je izdalo Vijeće Europe 31.03.2019. godine.

Institucija je akreditirana u status "A" pred Potkomitetom za akreditiranje (ICC) Globalne alijanse nacionalnih institucija za ljudska prava (GANHRI), ranije Međunarodnim koordinacionim komitetom nacionalnih institucija za promoviranje i zaštitu ljudskih prava. Posljednja akreditacija izvršena je 24. studenog 2017. godine i ona je potvrda neovisnosti i funkcioniranja Institucije sukladno s Pariškim principima¹¹.

Institucija je bila pozvana u 2022. godini, da do 3. listopada 2022. godine podnese zahtjev za reakreditiranje koje se vrši svaki pet godina. Preporuke koje je GANHRI uputio u procesu reakreditiranja 2017. godine se odnose na: osiguranje financijske neovisnosti; uspostavljanje

⁹ https://www.ombudsman.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2013031102133169bos.pdf

¹⁰ UN Konvencija o pravima djeteta; Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka i kažnjavanja; Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Konvencija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije; Konvencija o pravima osoba s invaliditetom; Konvencija za eliminiranje diskriminiranja žena; Konvencija o pravima radnika migranata i članova njihovih obitelji i Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja;

¹¹ Pariški principi koje je 1993. godine usvojila Generalna skupština Ujedinjenih naroda na prijedlog Komiteta za ljudska prava iz 1992. godine odnose se na status institucija za ljudska prava u pogledu unaprjeđenja i zaštite ljudskih prava i predviđaju široku nadležnost istih u oblasti zaštite ljudskih prava. Radi se o minimalnim standardima koji pružaju smjernice za osnutak, nadležnosti, dužnosti, sastav, uključujući pluralizam, neovisnost, način rada i kvazisudbene aktivnosti institucija za zaštitu ljudskih prava.

mandata neovisnog preventivnog mehanizma; formaliziranje radnih odnosa sa drugim organizacijama za ljudska prava i domaćim institucijama, prvenstveno organizacijama civilnog društva i imenovanja i razrješenja, što je zahtijevalo usvajanje izmjena i dopuna Zakona o ombudsmanu od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da nisu usvojene navedne izmjene i dopune Zakona, da je prethodnom sazivu ombudsmana mandat istekao u studenom 2021. godine, te da je u tijeku bio izbor novih ombudsmana, kao i činjenicu da je COVID u značajnoj mjeri utjecao na funkcioniranje Institucije, Ombudsmani su podnijeli zahtjev za odgodu reakreditiranja za razdoblje od jedne godine, kojem je udovoljeno, tako da se zahtjev za reakreditiranje treba podnijeti do jesenjeg zasjedanja ICC, u listopadu 2023. godine.

Sve izneseno pred Instituciju ombudsmana i tijela vlasti postavlja ozbiljan i zahtjevan zadatak da koordiniranim i sinhroniziranim djelovanjem stvore pretpostavke za unaprjeđenje Institucije, kao središnjeg mehanizama za zaštitu i promoviranje ljudskih prava.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine

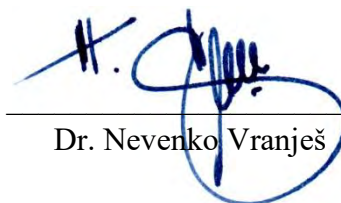

Dr. Jasminka Džumhur

Nives Jukić, dipl. iur.

Dr. Nevenko Vranješ

II. SAŽETAK

U tijeku 2022. godine u bazi predmeta Institucije ukupno je registrirano 2.850 žalbi, što je u odnosu na 2021. godinu kada je registrirano 2.946 žalbi, smanjenje za 96 žalbi, odnosno 3%. Trend smanjenja žalbi u Instituciji treba posmatrati u kontekstu smanjenja populacije prouzročene negativnim demografskim trendovima, ali i odlaskom građana u inozemstvo prouzročeno ekonomsko-socijalnim i drugim razlozima. Analiza žalbi ukazuje da su predmeti koji se registriraju svi složeni, da sadrže višestruka kršenja ljudskih prava, često prouzročena sustavnim slabostima. Na ovu činjenicu ukazuje stalni rast broja upućenih preporuka odgovornim subjektima.

Tako je u 2022. godini izdato ukupno 428 preporuka, što u odnosu na 2021. godinu kada je registrirano 315 (a 2020. godine 270 preporuka) predstavlja povećanje od 113 preporuka, od čega je 129 u cijelosti realizirano, 16 djelomično i 75 preporuka po kojima je ostvarena suradnja s Institucijom. Ombudsmane posebice zabrinjava činjenica da je i dalje velik broj preporuka po kojima nema nikakvog reagiranja odgovornog tijela (u 100 preporuka Ombudsmana).

Ombudsmani naglašavaju da je pristup Instituciji ombudsmana omogućen svakoj osobi, odnosno da se Instituciji ombudsmana može bez ikakvih troškova obratiti svaka fizička ili pravna osoba koja ima legitiman interes, bez ikakvih ograničenja. S tim u svezi, Ombudsmani ističu da je u protekloj godini, značajan broj stranaka djelovanje Institucije ombudsmana ocijenio pozitivnim, kao i da svake godine značajan broj stranaka piše zahvale, što ovom prigodom također želi istaći i u Godišnjem izvješću:

„Prije svega želim da izrazim iskrenu zahvalnost i oduševljenje, koju pokazuje i dokazuje Institucija ombudsmana za ljudska prava u BiH. Zaista je nevjerojatna ekspeditivnost i učinkovitost Institucije ombudsmana za ljudska prava u BiH. Pa Vi, ekspresno po zaprimanju zahtjeva podnositelja, poslije 2-3 dana odmah izvještavate da je zahtjev zaprimljen, evidentiran pod Vašim službenim brojem kao žalba, a istodobno šaljete Vaš upit javnom tijelu od kojeg se zahtijevaju određeni podaci po zahtjevu podnositelja.“

„Prosto je nevjerojatno da Institucija ombudsmana za ljudska prava u BiH, za manje od 30 dana zaprimi i evidentira zahtjev po osnovu članka 11. Zakona o slobodi pristupa informacijama i istom dodijeli broj žalbe, istodobno uputi zahtjev javnom tijelu od kojeg se zahtijevaju traženi podaci, vrlo brzo Institucija ombudsmana zaprimi traženi odgovor od javnog tijela, koji se ekspresno dostavlja podnositelju zahtjeva za zaštitu ljudskih prava. Sve u roku 30 dana. Svaka Vam čast. Vi ste najekspeditivnija, najučinkovitija institucija u cijeloj Bosni i Hercegovini.“

„Hvala Vam na pomoći, odmah nakon Vašeg dopisa sudu zakazano je ročište i postupak spušten u kaznenu. Bez Vaše pomoći ne bih uspjela.“

„Povodom donesene preporuke Institucije ombudsmana za ljudska prava u BiH, srdačno Vam se zahvaljujemo i pohvaljujemo rad ove institucije, i to onda kada je vrlo ažurno osmotrila posljednje podneske gospodarskog društva, te pritom uvažila

stajališta iz dostavljenih podnesaka kada se govori o načinu rješavanja upravne stvari.“

„Ovim putem želim iskazati svoju zahvalnost Uredu ombudsmana, koji je radio na ovom, bez sumnje, nimalo jednostavnom predmetu zbog namjerno izazvane pravno komplicirane situacije, kao i njezine delikatnosti... Moja zahvalnost se ne tiče samo osobne satisfakcije u zakonskoj proceduri koja je bila nepravedna i diskriminirajuća, nego ima i jedan momenat općeg značaja koji bih htio naglasiti, a to je da sam kao građanin ove zemlje na izravan način iskusio što znači angažman Ombudsmana za ljudska prava u borbi pojedinaca za svoja prava. Ovaj angažman Ureda ombudsmana me je uvjerio kolika je važnost svakodnevnog zalaganja protiv kršenja ljudskih prava za izgradnju pravne države. Hvala Vam što ste mi povratili povjerenje u pravne institucije i zakonske procedure ove zemlje.“

Institucija zaprima i određeni broj žalbi na postupanje koje se prvenstveno odnose na odluke o zatvaranju predmeta iz razloga što sukladno sa zakonom Ombudsmani nemaju nadležnost za postupanje. To se, prije svega, odnosi na predmete u kojima su sudovi već donijeli odluke u čiji meritum Ombudsmani ne mogu ulaziti, ili se radi o sporovima između fizičkih lica. Ima i određeni broj prigovora vezanih za sporost u postupanju same Institucije što je u značajnoj mjeri posljedica nedovoljnih ljudskih resursa. Tako je u 2022. godini, od 31 pravnik, pet pravica bilo odsutno po osnovu korištenja prava na obiteljski dopust. Osiguranje učinkovitog postupanja u predmetima za Instituciju predstavlja prioritetan zadatak.

Slično prethodnim godinama, najveći broj registriranih žalbi odnosi se na kršenje građanskih i političkih prava, uključujući pravosuđe i upravu, te ekonomskih i socijalnih prava. Podnesene žalbe ukazuju da je građanima otežan pristup učinkovitom pravosuđu, zaposlenju, socijalnim pravima, a često su ove povrede prouzročene visokim stupnjem siromaštva¹², korupcije, te migracija stanovništva. Kada je riječ o migracionim procesima, sve je više indikatora koji ukazuju na permanentan odlazak mladih i obrazovanih građana iz Bosne i Hercegovine, što svakako zahtijeva poduzimanje adekvatnih i žurnih mjera s ciljem zaustavljanja ovog procesa¹³.

Prema saznanjima Ombudsmana, zasnovanim na konkretnim žalbama registriranim u Instituciji i tijekom 2022. godine, u Bosni i Hercegovini najugroženije kategorije stanovništva bile su: mladi, svakako zbog nemogućnosti zapošljavanja, umirovljenici, osobe s invaliditetom, obitelji s jednim roditeljem, djeca, posebice u određenim životnim situacijama poput konfliktnih rastava svojih roditelja, te uposleni u pojedinim granama gospodarstva s izuzetno niskim primanjima, kao što su ugostiteljstvo, trgovina, neke proizvodne djelatnosti i dr.

Tijekom 2022. godine u okviru Odjela za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava registrirano je 857 žalbi što predstavlja smanjenje broja u odnosu na prethodnu godinu kada su

¹² Kao posljedica velike stope neuposlenih, malih mirovina, najmanje, odnosno prosječne plaće koje su daleko ispod zvanične potrošačke korpe, stope PDV-a kojom su podjednako oporezive i osnovne životne namirnice i najluksuznija roba, velikih socijalnih razlika između najvećeg broja stanovnika i male grupe građana koji imaju izuzetno velika primanja, nejednakih socijalnih davanja koja zavise od mjesta prebivališta i dr.

¹³ Uz navedene, tu su i problemi koji se odnose na potrebu potpunog depolitiziranja procesa zapošljavanja, zatim žurnost reforme obrazovanja, znatno podizanje razine pomoći i potpore nerazvijenim općinama.

zaprimljene 904 žalbe. Preporuke su izdate u 172 predmeta. Prema razmatranim povredama prava brojčani pokazatelji su sljedeći: pristup informacijama 308, policija 153, vladina i ministarska imenovanja 104, imovinsko-pravni odnosi 117, inspekcije 86, pravna pomoć 13, javne isprave 30, migracije i azil 19, ratna šteta 15, mediji i sloboda informiranja 12, predmeti korupcije 3, vjerske slobode i religija 3 i sloboda udruživanja 1.

Izvješće Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2022. godinu ističe da su propisi o pravu na pristup informacijama i dalje fragmentirani i nisu sukladni sa međunarodnim i europskim standardima, dok se pravila o zaštiti podataka i o pristupu informacijama i dalje tumače na način koji više štiti privatne nego javne interese. Ostvarivanje prava na pristup javnim informacijama je i dalje nedosljedno. Ombudsmeni konstatiraju da još postoji nerazumijevanje koncepta prava na pristup informacijama i obveze javnih tijela da, postupajući po zahtjevima, učine dostupnim javnosti informacije koje posjeduju. Sam koncept počiva na stajalištu da građani imaju pravo znati informacije od javnog značaja. Važeće zakonodavstvo ne utvrđuje proaktivnu transparentnost kao obvezu javnih tijela koja je ključni preduvjet za osiguranje principa dobre uprave i to principa transparentnosti, otvorenosti javnih tijela, učinkovitosti i odgovornosti.

Najčešći osnov obraćanja pravnih i fizičkih osoba Instituciji ombudsmana odnosi se na neodlučivanje u zakonom propisanom roku, pravo na dvostupnjevost, nedosljedno i/ili nepravilno utvrđivanje izuzetaka od saopćavanja, neadekvatno (ili nikako) proveden test javnog interesa itd. Ključni problemi mogu se definirati u odnosu na zakonodavstvo; u odnosu na institucionalne kapacitete i mehanizme; u odnosu na podnositelje zahtjeva i u odnosu na nedostatke u primjeni zakona o slobodi pristupa informacijama na svim razinama vlasti;

Tema koja je obilježila i 2022. godinu u oblasti prava na pristup informacijama je proces donošenja novog zakona o slobodi pristupa informacijama i ponovnoj uporabi informacija na razini Bosne i Hercegovine. Vijeće ministara BiH do danas nije razmatralo Zakon o slobodi pristupa informacijama i ponovnu uporabu dokumenata u posjedu institucija vlasti u Bosni i Hercegovini. Prema Nacrtu novog zakona, Institucija ombudsmana ostaje bez posebnog mandata, a jedina ovlast koju Ombudsmeni imaju odnosi se na obvezu javnih tijela da Instituciji dostavljaju podatke o službeniku za informiranje. U kontekstu novog zakona, posebno je problematičan institut nadzornog tijela jer predviđeni institucionalni mehanizmi nemaju neovisnost koja se zahtijeva međunarodnim standardima. Na razini Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske nisu inicirane promjene po pitanju važećeg zakonodavstva, tako da su i problemi na koje Ombudsmeni BiH dugi niz godina ukazuju, identični.

Problematici su i slučajevi u kojima javna tijela, koja su nesporno obvezna primjenjivati zakone o slobodi pristupa informacijama, tvrde da u smislu propisa ne predstavljaju javno tijelo, ili da nisu proračunski korisnici, te da nisu ni obvezni primjenjivati odredbe navedenih zakona. S druge strane, evidentni su i izazovi sa kojima se javna tijela suočavaju pri postupanju po zahtjevima za pristup informacijama zbog preširoko, ili neprecizno postavljenih zahtjeva, a prisutni su i slučajevi da podnositelji zahtjeva ne koriste redovite pravne lijekove. I dalje je prisutno nepoštivanje zakonom propisanih rokova, neodlučivanje u zakonom propisanoj formi, kao i inzistiranje javnih tijela da zahtjevi sadrže elemente koji nisu predviđeni važećim propisima iz oblasti prava na pristup informacijama. Javna tijela često ne provode test javnog interesa, ili ga provode nepravilno.

U rješenjima se test javnog interesa ne obrazlaže dovoljno, ili se samo konstatira da je proveden, nakon čega utvrđuju da ne postoji javni interes.

Imovinska prava u direktnoj su svezi sa učinkovitošću tijela od čijeg postupanja zavisi kako mogućnost uživanja, tako i ograničenje prava. Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je tijekom 2022. godine zaprimila 117 žalbi zbog povrede prava na imovinu, što je za šest žalbi manje nego u prethodnoj godini. U osam predmeta upućena je preporuka označenim odgovornim tijelima. Žalbe koje se odnose na povredu imovinskih prava pokazuju da postoji evidentna slabost mehanizama nadležnih za osiguranje i zaštitu imovinskih prava, zbog nepostupanja nadležnih tijela sukladno sa pozitivnim zakonodavstvom i međunarodnim standardima zaštite prava na imovinu, neprimjerene duljine postupaka pred nadležnim tijelima, kršenja načela propisanih odredbama propisa o upravnom postupku, nepoduzimanju administrativnih radnji od kojih ovisi pravo na raspolaganje imovinom. Naprijed navedeno pokazuje neophodnost preispitivanja učinkovitosti mehanizama zaštite prava na imovinu, što predstavlja važno pitanje ukoliko država kontrolira uporabu imovine sukladno sa općim interesom.

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljene su 153 žalbe na postupanje policije, pet žalbi manje nego u prethodnoj godini. Preporuke su upućene u 12 predmeta. Žalbe su izjavljene zbog postupanja policijskih službenika koja izlaze iz profesionalnih okvira, nezadovoljstva načinom na koji je postupljeno po prijavi prekršajnog ili kaznenog djela, postupkom neizdavanja zapisnika nakon policijske intervencije, povrede odredbi propisa o slobodi pristupa informacijama, prekomjerne uporabe sile, zahtjeva za interveniranje u poremećenim međususjedskim i obiteljskim odnosima koji su najčešće rezultat neriješenih imovinsko-pravnih pitanja, nezadovoljstvo intervencijom po zahtjevu bivših supružnika zbog međusobnog sukobljavanja i problema viđanja djeteta, neažurnog postupanja ministarstva unutarnjih poslova kao tijela uprave ali i žalbe policijskih službenika radi ostvarivanja prava iz radnog odnosa. Žalbe pokazuju da je nužno da: policijski službenici budu upoznati sa domaćim zakonodavnim okvirom i međunarodnim dokumentima ljudskih prava; mehanizmi postupanja po pritužbama građana budu učinkovitiji; javnost bude upoznata sa nadležnostima policijskih tijela kako neosnovanim pritužbama ne bi dodatno opterećivali njihov rad; statusna i radna prava policijskih službenika budu u cijelosti ostvarena. Ombudsmani skreću pozornost na jedan važan segment policijskog djelovanja, a to je rad policije u zajednici, koji može biti reaktivan, što znači da policija dolazi na poziv kada se desi događaj koji zahtijeva njezinu intervenciju i proaktivan, što podrazumijeva prisutnost policijskih službenika na mjestima i u vrijeme gdje je to potrebno. Veoma je važno unaprjeđivati standard rada policije u zajednici na način da više bude zastupljeno proaktivno djelovanje u odnosu na reaktivno.

Inspeksijski nadzor, kao oblik upravnog nadzora, ima izuzetnu važnost pri provođenju cijelog niza propisa na kojima se temelji zaštita zajamčenih građansko-političkih i ekonomsko, socijalnih i kulturnih prava fizičkih i pravnih osoba. Inspeksijske aktivnosti podliježu načelima dobrog upravljanja, zbog čega se od inspeksijskog nadzora zahtijeva da bude uspostavljen na principima: transparentnosti, profesionalnosti, odgovornosti, ali i koherentnosti, proporcionalnosti, otvorenosti, participativnog pristupa i učinkovitosti.

Tijekom 2022. godine Ombudsmani su zaprimili 86 žalbi, zbog neprovođenja inspeksijskog nadzora i nepoduzimanja radnji i mjera iz okvira nadležnosti inspeksijskih tijela, što je 14 žalbi

manje nego u 2021. godini. Upućeno je 16 preporuka, koje se odnose na izostanak inspeksijskog nadzora, neblagovremeno postupanje inspeksijskih tijela, nepostupanje sukladno sa odredbama pozitivnog zakonodavstva kojima su propisani obuhvat, sadržaj i forma nadzora, prava i dužnosti inspektora, nadležnosti tijekom postupka u kojem je već nastupila materijalna šteta, ali i povrede prava na slobodan pristup informacijama od strane inspeksijskih tijela.

Žalbe pokazuju da nadležna tijela vlasti, sukladno sa svojim nadležnostima i ovlastima, moraju poduzeti potrebne mjere s ciljem otklanjanja slabosti u funkcioniranju inspeksijskih tijela, njihovog osnaživanja i osiguranja učinkovitijeg djelovanja. Bez obzira na funkcionalnu i teritorijalnu organizaciju inspeksijskih tijela uočen je i problem nedostatka koordinacije, posebice između različitih razina inspeksijskog nadzora, kao i neblagovremene ocjene stvarne nadležnosti inspekcije.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine, sukladno sa odredbama Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine i entiteta razmatraju prigovore na konačna imenovanja sukladno s odredbama ovih zakona. Tijekom 2022. godine razmatrali su 104 žalbe, što je 20 žalbi manje nego u prethodnoj godini. Upućeno je 50 preporuka. Broj žalbi i upućenih preporuka u 2022. godini zbog povrede osnovnih principa prigodom provođenja postupaka imenovanja i razrješenja članova upravnih i nadzornih odbora u gospodarskim društvima i javnim poduzećima, smjene funkcionera bez navođenja razloga, imenovanja prema političkoj pripadnosti a ne objektivnim kriterijima, pokazuju potrebu za preispitivanjem postojećeg zakonodavnog okvira i decidnijeg određenja kriterija koji moraju biti ispoštovani u procedurama imenovanja i razrješenja imenovanih osoba.

Migraciona kretanja, pojačana 2018. godine na globalnoj razini, reflektirala su se i na Bosnu i Hercegovinu dolaskom velikog broja stranih osoba na teritorij države, što je postavilo odgovorne zadatke za domaće institucije, posebice imajući u vidu da se radilo o nelegalnim migrantima koji su iskazali namjeru za traženjem azila, a da u većini slučajeva nikada nisu pristupili procesu registracije. Iako broj zamprmljenih žalbi ukazuje na smanjenje migracionih kretanja u odnosu na prethodne godine, pitanje migracija je u fokusu Institucije prvenstveno putem praćenja učinkovitosti djelovanja institucija nadležnih za provođenje postupaka po zahtjevima, te obezbjeđivanja statusnih i drugih prava zajamčenih zakonodavstvom Bosne i Hercegovine i ratificiranim međunarodnim standardima.

Strani državljani osobno ili putem punomoćnika i nevladinih organizacija od Institucije ombudsmana zahtijevaju intervenciju zbog pružanja mogućnosti za iskazivanje namjere za azil, nedonošenja odluke u svezi sa zahtjevom za azil, postavljanja staratelja malodobnoj osobi bez pratnje, nezakonitog postupanja nadležnih službi u postupku po zahtjevu za azil - iskazivanja namjere za traženje azila u Bosni i Hercegovini.

Ombudsmani ukazuju na važnost kontinuirane edukacije službenika u čijoj nadležnosti je pitanje stranaca, njihovog boravka, kretanja i statusa, po pitanju zakonskih propisa Bosne i Hercegovine i međunarodnih standarda zaštite ljudskih prava.

U obraćanima građana iskazano je nezadovoljstvo postupanjem nadležnih tijela prigodom izdavanja osobnih dokumenata i traženih uvjerenja, procedura upisa podataka u matične knjige

rođenih, pitanja nepriznavanja izbjegličkih kartona. Iako su sudbeni postupci u tijeku, upućivali su molbe za posredovanje u žurnom postupku radi ostvarenja prava na putnu ispravu. Tijekom 2022. godine Instituciji ombudsmana izjavljeno je 30 žalbi koje su u svezi sa javnim ispravama, što je tri žalbe više nego u prethodnoj godini. Upućene su tri preporuke.

Središnje izborno povjerenstvo nije ažuriralo Središnje glasačke spiskova na kojima se i dalje nalaze preminule osobe, zbog čega matični uredi imaju obvezu dostaviti točne podatke, a Središnje izborno povjerenstvo neizostavno mora ažurirati liste biračkog tijela, kako bi se spriječila svaka zlouporaba u izbornom procesu.

Aneksom VII Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini propisano je da sve izbjeglice i raseljene osobe imaju pravo da se slobodno vrate svojim kućama, pravo na povrat imovine koja im je oduzeta tijekom ratnih dještava od 1991. godine, kao i nadoknadu imovine koja im se ne može vratiti. Globalna ekonomska kriza utjecala je i na ostvarivanje imovinskih prava izbjeglih i raseljenih osoba zbog objektivne nemogućnost obnove stambenih objekata, zbog čega nadležna tijela moraju preispitati sve pravne i financijske okvire kako bi se iznašla odgovarajuća rješenja.

U 2022. godini zaprimljeno je 15 predmeta (tri manje nego u 2021. godini) vezanih za pitanje ratne štete na imovini žalitelja¹⁴ i mogućnostima naknade štete, obnove oštećenih objekata,¹⁵ rješenja stambenog pitanja¹⁶, zahtjeva za uputu glede ostvarivanja prava¹⁷ ali i prigovora na postupke dodjele novčanih sredstava za obnovu objekata¹⁸.

U slučaju raspisanih javnih poziva za doniranje sredstava u navedene svrhe bitno je transparentno objaviti poziv u više različitih medija i dati što detaljnije upute za prijavljivanje, kako bi građanima bilo olakšano učešće u proceduri, te istu provesti na pravilan i zakonit način.

Kao i u ranijim izvještajnim razdobljima i dalje je zamijetno nezadovoljstvo i nepovjerenje građana prema pravosudnim institucijama zbog neučinkovitosti sudbenog sustava, neučinkovitog rada tužiteljstava, nepovjerenja u rad Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća, neadekvatnost postupanja VSTV-a. Veliki broj žalbi je podnesen zbog nerazumne duljine trajanja sudbenih postupaka. To su predmeti gdje se postupci pred pojedinim sudovima u prvom i drugom stupnju vode dulji niz godina. Preopterećenost sudova ne može biti opravdanje za prekomjernu duljinu postupka. Države potpisnice Europske konvencije o ljudskim pravima dužne su organizirati pravne sustave koji će osigurati poštivanje članka 6. Konvencije. Europski sud za ljudska prava je utvrdio da se “razumnost” duljine trajanja postupka mora cijeliti u svjetlu okolnosti slučaja i u odnosu na niz kriterija: složenost predmeta, ponašanje podnositelja predstavke i nadležnih tijela i važnost predmeta spora za podnositelja predstavke¹⁹.

Tužiteljstva su tijela nadležna za provođenje istrage za kaznena djela, te za gonjenje počinitelja pred sudovima, sukladno sa Zakonom o kaznenom postupku i drugim primjenjivim zakonima.

¹⁴ Ž-BL-05-28/22, Ž-BL-05-538/22, Ž-BL-05-407/22

¹⁵ Ž-MO-05-148/22, Ž-BR-08-250/22

¹⁶ Ž-BL-05-248/22

¹⁷ Ž-BL-05-54/22

¹⁸ Ž-SA-08-1371/22

¹⁹ Frydlander protiv Francuske [Veliko vijeće], 27. lipanj 2000. godine, stavak 43

Tijekom 2022. godine zaprimljeno je 76 žalbi u odnosu na postupanje tužiteljstva (tri žalbe više nego prethodne godine) koje se odnose na duljinu trajanja postupka od momenta pokretanja pred tužiteljstvom do donošenja tužiteljske odluke, nepoduzimanja procesnih radnji u predmetima koji zahtijevaju žurno djelovanje, nezadovoljstva tužiteljskim odlukama/naredbom o neprovođenju istrage, povrede prava na slobodan pristup informacijama, duljine trajanja postupka za rješavanje pritužbi izjavljenih na naredbe o neprovođenju/obustavi istrage, itd. Određene specifičnosti u predmetima pred tužiteljstvom koje mogu biti vezane za profil oštećene strane, kao što su djeca, žene žrtve nasilja u obitelji i dr., zahtijevaju senzibiliranost tužitelja za postupanje, ali i spremnost na intenzivnu suradnju sa drugim institucijama, prije svega, centrima za socijalni rad.

Institucija ombudsmana je tijekom 2022. godine zaprimila 13 žalbi na postupanje odvjetnika/odvjetničkih komora, što je šest žalbi više nego tijekom 2021. godine. Žalbe su izjavljene zbog neinformiranosti o okončanju postupaka po disciplinskoj prijavi protiv odvjetnika, nezadovoljstva žalitelja odlukama u postupcima pred nadležnim sudovima zbog čega je tražena disciplinska odgovornost odvjetnika, neprofesionalnog postupanja odvjetnika. Žalbe su izjavljene i zbog nezadovoljstva radom notarskih ureda/ureda javnih bilježnika, dok je u istom razdoblju upućena samo jedna preporuka. Ombudsmani ukazuju na značaj učinkovitog postupanja i djelovanja odvjetničkih komora kao strukovnih udruga koje imaju javne ovlasti.

Ombudsmani ističu da kvaliteta javnih usluga i rad tijela javne uprave za građanina predstavlja konkretan pokazatelj funkcionalnosti određene države. Dobra uprava treba biti na usluzi zajednici i promovirati povjerenje društva u izvršnu vlast, doprinositi političkoj stabilnosti i poticati ekonomski razvoj i socijalno blagostanje. Za razliku od toga, nefunkcionalna uprava može prouzročiti otpor građana i njihov prosvjed protiv države, a u najgorem slučaju dovesti do nefunkcionalne države. Pravo građana na dobru upravu regulira, pored ostalog, i Povelja o osnovnim pravima Europske unije²⁰.

U izvještajnom razdoblju Ombudsmani su postupali po 292 žalbe koje su se odnosile na povredu prava na dobru upravu što je za 28 žalbi više nego u 2021. godini. Ombudsmani su analizom postupanja u 2022. godini uočili brojne slabosti koje se odnose na: trajanje upravnog postupka, šutnju administracije, neučinkovito reagiranje inspeksijskih službi i nepostupanje tijela u zakonskim rokovima prigodom odlučivanja o zahtjevima stranaka. Skrenuta je pozornost na: neprimjereno postupanje službenika, neodgovarajuće radno vrijeme tijela uprave, upućivanje stranaka od jednog do drugog tijela, pretjerani formalizam, neučinkovitost u radu i općenito povrede procesnih odredaba kojima je uređen upravni postupak, vođenje upravnih postupaka suprotno odredbama zakona iz razloga: nedonošenja odluka u zakonskim rokovima, inzistiranja na dostavi velikog broja nepotrebne dokumentacije, povrede načela pružanja pomoći neukoj stranci, nedonošenja odluka povodom žalbe, dugotrajnih postupaka odlučivanja u drugom stupnju, vraćanja predmeta prvostupanjskim tijelima na ponovno odlučivanje (princip ping-pong loptice) i pogrešne primjene materijalnih propisa.

---

²⁰ Članak 41

Ombudsmeni smatraju potrebnim provesti sveobuhvatnu analizu rada tijela javne uprave, te na osnovu uočenih slabosti pristupiti reformi i unaprjeđenje usluga vlasti kako bi u većoj mjeri postala učinkovitija, pristupačna i transparentna u svom radu.

U 2022. godine zaprimljeno je 676 žalbi iz oblasti zaštite ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava. Određen broj predmeta, 358, je prenesen iz 2021. godine, što znači da su Ombudsmeni u izvještajnoj godini rješavali 1033 žalbe. U odnosu na 2021. godinu Odjel za zaštitu ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava je zaprimio manji broj žalbi (93). Zaprimljene žalbe su se u najvećem broju odnosile na povrede prava iz radnih odnosa (251), na mirovine (127), komunalne usluge (107), socijalnu skrb (63), zdravstvo (59), obrazovanje (47), ekologiju i zaštitu okoliša (18), te javne prihode (4).

Žalbe iz radnih odnosa se najvećim dijelom odnose na nepravilnosti u svezi provedbi natječajnih procedura, odnosno neprijema najboljeg kandidata, zapošljavanja srodnika, prijema u radni odnos bez raspisivanja natječaja, promjenom sistematizacije radnih mjesta, pogotovu nakon što je pravomoćnom sudbenom presudom određeno vraćanje uposlenika na posao. Zaprimljen je i određeni broj žalbi koje se odnose na diskriminatorne uvjete postavljene u javnim natječajima, duljine natječajne procedure za koje vrijeme podnositelji žalbe navrše godine starosti koje ih eliminiraju iz dalje procedure što se može smatrati diskriminacijom zbog dobi, davanje prioriteta kod zapošljavanja određenim kategorijama, te ostalim povredama iz radnih odnosa (godišnji odmori, rad vikendom).

Stav Ombudsmana BiH jeste da je cilj natječajnih procedura odabir najkvalitetnijih kandidata, odnosno državnih službenika, te da izmjene zakona i podzakonskih akata trebaju voditi odabiru najuspješnijeg kandidata.

Određeni broj žalbi ukazuje da postoji problem u osiguranju prava iz radnog odnosa ukoliko poslodavac ima sjedište na području jednog entiteta ili županije/kantona, a djelatnost vrši na području drugog entiteta ili županije/kantona. U ovim slučajevima se inspekcije rada oglašavaju nenadležnim.

Po povredama prava iz mirovinskog osiguranja Ombudsmeni su u 2022. godini zaprimili 127 žalbi, te izdali šest preporuka. U odnosu na prethodnu godinu, kada je zaprimljeno 158 žalbi, uočeno je smanjenje broja predmeta. Bez obzira na broj registriranih žalbi, Ombudsmeni ukazuju na dobru suradnju sa fondovima za MIO/PIO, koji se sami suočavaju sa velikim brojem predmeta od kojih mnogi traže suradnju sa fondovima susjednih i drugih država. Ovo u značajnoj mjeri utječe i na njihovu učinkovitost u cjelini.

U 2022. godini registriran je značajan broj predmeta koji se odnose na komunalne usluge (107). Kako se najčešće radi o uslugama koje se pružaju na osnovu zaključenih ugovora, gdje postoji izjava stranke, to Ombudsmeni nemaju nadležnost za postupanje, već te predmete prosljeđuju Ombudsmanu za potrošače. Ovi predmeti se odnose na isporuku toplinske energije, vode, električne energije i dr. Međutim, kod utvrđivanja cijena i načina pružanja usluga, odluke donose javna tijela, što definira nadležnost postupanja Ombudsmana, te činjenica da se kao pružatelji usluga javljaju javna poduzeća, kao i okolnost da se infrastrukturna investiciona ulaganja obavljaju javnim sredstvima, posebice u lokalnim zajednicima. Potrebno je praviti razliku u usluzi od

pristupa resursu koji se dovodi do građana putem te usluge. Ovo je posebice značajno kod pristupa pravu na pitku vodu, što uključuje jasno i transparentno odlučivanje nadležnog tijela o pitanju tko i na koji način će dobiti pravo na osiguranje usluge isporuke vode, koja je javno dobro, krajnjem korisniku.

Žalbe koje se odnose na socijalna prava su podnesene zbog nerješavanja zahtjeva za jednokratnu novčanu pomoć, neredovitu isplatu socijalne pomoći, nemogućnosti ostvarivanja porodičnih naknada u slučaju kada se prebivalište i mjesto rada porodilje nalaze u različitim entitetima/županijama, zbrinjavanje osoba sa intelektualnim teškoćama, uvjete u privatnim domovima za zbrinjavanje starih osoba i slično. Stanje velike neuposlenosti, niske mirovine, ukazuju da sve veći broj stanovništva ima potrebu za određenim oblicima socijalne skrbi što nameće obvezu državi da se ova vrsta prava mora staviti u veći fokus zanimanja. Broj izjavljenih žalbi iz ove oblasti svakako ne odlikava pravo stanje stvari koje je u praksi složenije. Socijalna pomoć je simbolična i ne može osigurati osnovne životne potrebe korisnika.

Nedovoljna prepoznatljivost važnosti uloge centara za socijalni rad, na što Ombudsmani ukazuju godinama, rezultira nerazvijanjem njihovih kapaciteta kako bi na adekvatan način odgovorili svojoj zahtjevnoj društvenoj ulozi. Ovo je posebice značajno u dijelu koji traži njihov stručni rad i angažman, kao što su konfliktne rastave, zbrinjavanje djece u sukobu sa zakonom, primjereno zbrinjavanje osoba u stanju socijalne potrebe i dr. Nadležnosti za postupanje centara za socijalni rad, posebice u Federaciji BiH, propisuju se zakonima koje donose sve razine vlasti dok sredstva za njihovo funkcioniranje obezbjeđuju osnivači. Ombudsmani podsjećaju da je za unaprjeđenje socijalnih prava građana potrebno osnažiti i centre za socijalni rad.

U 2022. godini, Odjel za praćenje ekonomsko-socijalnih i kulturnih prava je registrirao 59 predmeta iz oblasti zdravstvene zaštite (20 predmeta manje nego u 2021. godini), dok su u šest predmeta izdate preporuke. Podnesene žalbe odnose se na prava pacijenata, zdravstveno osiguranje, nemogućnosti refundiranja troškova koji padaju na teret fondova zdravstvenog osiguranja, procedure nabave lijekova, nemogućnost ostvarivanja zdravstvene skrbi zbog nedostupnosti lijekova određenim kategorijama bolesnika prema njihovim stvarnim potrebama, a problem predstavljaju i lijekovi koji nisu registrirani, niti dostupni u Bosni i Hercegovini, prava na pristup informacijama od strane zdravstvenih ustanova i sl.

Analizirajući postupke vezane za zdravstvo pokrenute tijekom 2022. godine, ali i ranijih godina, Ombudsmani su uočili da se pitanja prava iz zdravstva razmatraju u svim odjelima Institucije ombudsmana jer pravo na pristup zdravstvenoj zaštiti ugroženo kod svih kategorija građana.

U oblasti obrazovanja, u 2022. godini, registrirano je 47 predmeta (četiri predmeta manje nego u 2021.), a izdato šest preporuka. Preporuke su se odnosile na osiguravanje mehanizma praćenja i nadzora nad dodjeljivanjem subvencija predškolskim ustanovama na području Brčko distrikta BiH, u cilju preveniranja eventualnog nenamjenskog trošenja subvencija, omogućavanje obrane magistarskog rada, preciznije i adekvatnije uređenje i zaštitu prava studenata na adekvatno obavještanje, mentorstvo i stjecanje zvanja, te ispitivanje navoda žaliteljice glede povrede principa i standarda studiranja na II ciklusu studija i poduzimanje mjera na otklanjanju utvrđenih nepravilnosti, bilo kroz usvajanje općih ili pojedinačnih pravnih akata.

Žalbe iz područja obrazovanja se odnose na nedonošenje odluka od strane ministarstava nadležnih za oblast obrazovanja, te problema oko obrazovanja odraslih. Određeni broj predmeta odnosio se na postupak provođenja natječajnih procedura na visokoškolskim ustanovama, akreditaciju visokoškolskih ustanova, nemogućnost ostvarivanja prava na stipendiranje, te nemogućnost dobivanja licenci nakon završenog školovanja.

Ombudsmeni pozivaju nadležne da poduzmu dodatne napore kako bi ova institucija postala nacionalni mehanizam za prevenciju torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka u Bosni i Hercegovini i neovisno tijelo sukladno sa Fakultativnom protokolom uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka (NPM) sa mandatom koji omogućava posjet svim mjestima gdje se nalaze osobe lišene slobode, u svrhu poboljšanja njihovog položaja u pogledu utvrđivanja eventualnog mučenja i drugih oblika nečovječnog i nehumanog postupanja.

Imajući u vidu da pravo na tjelesni integritet i ljudsko dostojanstvo spadaju u osnovna ljudska prava i da se zabrana mučenja u općem međunarodnom pravu tretira kao imperativna norma koja je obvezujuća za sve države, Bosna i Hercegovine je u obvezi da provodi aktivnosti i mjere usmjerene na obezbjeđenje punog poštivanja zabrane zlostavljanja, kao i na unaprjeđenje stanja u ovoj oblasti. U tijeku 2022. godine u Odjelu za praćenje prava osoba lišenih slobode zaprimljeno je 77 žalbi dok je u 2021. godine u ovom odjelu zaprimljena 91 žalba, što je za 14 žalbi manje. Analiza dostavljenih žalbi pokazuje da se najveći broj odnosio na ostvarivanje zdravstvene skrbi, korištenje izvanzavodskih pogodnosti, uvjete smještaja i tretmana, ostvarivanje prava na premještanje u drugu ustanovu, kao i na mogućnosti ostvarivanja kontakata sa djecom u ustanovama. U tijeku 2022. godine izdata je jedna preporuka. U tijeku 2022. godine izvršen je i posjet nekolicini ustanova za izvršenje kaznenih sankcija, te poduzimane druge aktivnosti iz nadležnosti Odjela.

Uspostavljanjem NPM u Bosni i Hercegovini ova institucija bi imala pristup svim podacima o broju i tretmanu osoba lišenih slobode u ustanovama zadržavanja, kao i broju ustanova i njihovoj lokaciji. Nadalje, imala bi pristup svim pritvorskim ustanovama, njihovim instalacijama i objektima, po slobodnom izboru i na nesmetane razgovore sa osobama lišenim slobode bez nazočnosti svjedoka, bilo osobno ili sa prevoditeljkom ukoliko je potrebno, kao i bilo kojom drugom osobom za koju NPM smatra da može pružiti značajne informacije, po slobodnom izboru, kao i na kontakte sa Potkomitetom za prevenciju torture, da mu dostavlja podatke i sastaje se s njim. Sve ove aktivnosti doprinijele bi zaštiti prava osoba lišenih slobode u Bosni i Hercegovini i to ne samo pritvorenim i osuđenim osobama u kazneno-popravnim zavodima, već i osobama prigodom policijskih/tužiteljskih zadržavanja, korisnicima u ustanovama socijalne skrbi i osobama sa mentalnim smetnjama u psihijatrijskim bolnicama. Pored toga, ovim aktivnostima bi se nadzirala i postupanja prema izbjeglicama i migrantima i vršio nadzor nad postupcima prinudnih udaljenja stranaca.

Ombudsmeni očekuju konkretnije i odlučnije reagiranje sustava zaštite djece u situaciji konfliktnih obiteljskih odnosa ili drugih nepovoljnih obiteljskih uvjeta. Ovo reagiranje podrazumijeva reviziju obiteljskih zakona u Bosni i Hercegovini.

Neophodno je umanjiti učinke siromaštva na djecu, izvršiti reviziju zakona o izvršnom postupku u Bosni i Hercegovini, kako bi se prevashodno izuzela primanja djece od izvršenja u izvršnim

postupcima, ali i unaprijedio normativni okvir kako bi djeca ostvarila svoja prava na izdržavanja i na odgovarajući životni standard.

Bosna i Hercegovina nije postigla dovoljnu razinu zaštite djece od seksualnog nasilja, budući da sudbeni postupci traju predugo i da kažnjavanje počinitelja seksualnog nasilja nad djecom nije odgovarajuće. Pozivaju se nadležni da i dalje poduzimaju napore kako bi uskladili važeće kazneno zakonodavstvo sa Konvencijom Savjeta Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe (Lanzarote konvencija). Posebice je neophodno da Federacija Bosne i Hercegovine usvoji Zakon o posebnom registru osoba pravomoćno osuđenih za kaznena djela protiv spolne slobode i morala nad djecom i malodobnicima.

Dugotrajnost sudbenih postupaka u kojima se donose ključne odluke za život djeteta i dalje su stvarnost ranjivih grupa djece. To je neprihvatljivo, jer neizvjesnost u životu djeteta može dovesti do nepopravljivih posljedica. Ombudsmeni se već godinama zalažu za specijaliziranje sudova, odnosno sudaca pri prvostupanjskim redovnim sudovima, a u čijoj bi nadležnosti bili svi postupci u domeni pravne zaštite djeteta, uključujući i izvršenje sudbenih odluka.

Bez obzira na brojne poduzete aktivnosti koje imaju za cilj deinstitucionaliziranje i promoviranje hraniteljstva veliki broj djece bez roditeljskog staranja i dalje odrasta u ustanovama, dijelom i zbog nedovoljnog broja hraniteljskih obitelji, posebice u urbanim sredinama i nedostatka specijaliziranih hranitelja za djecu s problemima u ponašanju i teškoćama u razvoju. Također, nema podobne djece za usvajanje.²¹ Moraju se istaknuti problemi djece sa poremećajima u ponašanju u ustanovama za djecu bez roditeljskog staranja, kojima se mora obezbijediti pravo na zaštitu od nasilja i zanemarivanja, na primjereno obrazovanje, psihijatrijsko liječenje i na dobivanje primjerene stručne podrške i zaštite.

Ombudsmeni smatraju da je neophodno posebnu pozornost posvetiti mentalnom zdravlju djece. Uz odgovarajuću podršku roditelja, obitelji, škole i šire zajednice, djeca i mladi se razvijaju u zadovoljne, dobro prilagođene i samopouzdanе odrasle osobe koje se mogu nositi sa stresom i graditi normalne odnose s drugim ljudima. Ombudsmeni posebice dodaju da je neophodno uspostaviti bolju suradnju i koordinaciju na relaciji škola-roditelji. Ovo samo ukazuju koliko su važni stručni radnici u školama, centrima za socijalni rad i centrima za mentalno zdravlje.

Posebna pozornost od strane nadležnih tijela, medija, ali i građana kada se izvještava o djeci treba biti posvećena pravu na privatnost djeteta. Nasilje i druge povrede prava djece putem interneta ukazuju na brojne rizike kojima su djeca izložena u uporabi novih tehnologija, ali i na nesnalaženje odraslih i teškoće s kojima se susreću institucije u zaštiti njihovih prava.

Neravnomjerna dostupnost brojnih usluga - u odgoju i obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj skrbi, slobodnom vremenu i drugim područjima - i dalje negativno utječe na osiguravanje jednakih šansi među djecom. Iako su zamjetni pomaci u okupljanju stručnjaka, organiziranju civilnog društva i pojedinih institucija u području prava i načela sudjelovanja djece, ono se u društvu ne ostvaruje u dovoljnoj mjeri. Funkcioniranje dječjih zastupničkih tijela u školama, ustanovama i lokalnoj zajednici uglavnom ovisi o entuzijazmu i načinu na koji odrasli razumiju dječiju participaciju.

²¹ Biološki roditelji iako ne vode računa o djeci ne daju suglasnost za njihovo usvajanje

Radeći svakodnevno sa građanima, Ombudsmani smatraju da se mora raditi na stvaranju većeg povjerenja javnosti u postojeće institucije koje se bave zaštitom djece. Povjerenje u institucije posebice je važno u vrijeme kriza (pandemija COVID 19, ekonomska kriza, prirodne nepogode i sl.).

Ombudsmani moraju istaknuti i problem djece migranata u Bosni i Hercegovini, odnosno neadekvatne uvjete prihvata u privremenim prihvatnim centrima ili drugim mjestima na kojima se djeca bez pratnje i obitelji sa djecom nalaze, nedovoljan broj servisa i uposlenih kako bi se spriječile i ublažile patnje ove djece, posebice zbog nepostojanja odgovarajuće psihosocijalne podrške. Pozivaju se nadležni da privremene prihvatne centre i druga mjesta učine što humanijim mjestima za življenje i da ih u što većoj mjeri prilagode djeci, kao i da obezbijede stručan kadar kako bi djeca nakon brojnih pretrpljenih neugodnosti i trauma dobila pomoć koja je neophodna (osim skloništa, smještaja, hrane, obuće i odjeće i psihosocijalnu pomoć i podršku).

Kao i u ranijem razdoblju, Ombudsmani će nastaviti sa aktivnostima radi zaštite prava malodobnika u sukobu sa zakonom, jer, nažalost, ova djeca su često žrtve zlostavljanja i zanemarivanja, nemarnog ili neadekvatnog roditeljstva i ekonomskih teškoća.

Ombudsmani pozivaju sve nadležne da zajedničkim snagama ujedine svoje resurse, da prepoznaju i adresiraju probleme i poteškoće u ostvarivanju prava djece. Ombudsmani se nadaju da će problemi na koje ukazuju biti smjernice i podsticaj svim nadležnima, ali i svim pojedincima koji rade s djecom i za djecu kako bi svojim daljnim aktivnostima u najboljem interesu djece unaprijedili njihov položaj u društvu i zaštitili njihova prava.

U 2022. godini u oblasti zaštite prava osoba sa invaliditetom zaprimljen je najveći broj žalbi još od 2015. godine, a jedan od razloga je i opredjeljenje Ombudsmana Bosne i Hercegovine da djeluju po službenoj dužnosti. U Instituciji je zaprimljeno 66 žalbi, a izdato 19 preporuka. U usporedbi sa 2021. godinom, u ovom Odjelu je došlo do povećanja broja žalbi za 53,49%. U odnosu na ovu oblast, zaprimljene žalbe su posljedica nepostojanja zakonodavstva koje regulira pojedine oblasti i neadekvatne primjene postojećeg zakonodavstva.

Pozitivan pomak u odnosu na oblast socijalne skrbi i zaštite prava osoba sa invaliditetom, jeste činjenica da je tijekom 2022. godine na snagu stupilo više zakona i pravnih propisa kojima se na adekvatniji način uređuju različite oblasti u kojima osobe sa invaliditetom ostvaruju svoja prava (Zakon o ustanovama socijalne skrbi u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakon o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH, Pravilnik o jedinstvenim kriterijima i pravilima postupka medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja).

Negativne aspekte i trenutne nedostatke u kontekstu zakonodavstva predstavlja neuspostavljanje baze osoba sa invaliditetom u oba entiteta, nepostojanje strateških dokumenata u Federaciji BiH, neusvajanje izmjena zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom u oba entiteta i Brčko distriktu BiH, te postojanje problema u primjeni Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH. Prisutan je nesustavni pristup rješavanju problema svih oblika pristupačnosti za osobe sa invaliditetom na području Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH, te nerješavanje dugogodišnjeg pitanja sukoba nadležnosti entitetskih centara za socijalni rad i centra za socijalni rad iz Brčko distrikta BiH. Vijeće za osobe sa invaliditetom još

nije imenovano i ne funkcioniše. Prisutan je i problem neadekvatnog obima i kvalitete ortopedskih pomagala koja se dodjeljuju gluhim i nagluhim, kao i slijepim i slabovidnim osobama (govorni softver, bebi alarm i slično). U Federaciji BiH nije usvojen Zakon o uporabi znakovnog jezika. U oba entiteta u Bosni i Hercegovini postoji nejednak položaj i status osoba sa invaliditetom koje su invaliditet stekle u ratu u odnosu na osobe koje su invaliditet stekle pod drugim okolnostima. Ombudsmani prepoznaju važnost dodatnog osnaživanja tužitelja i sudaca u postupanju u slučajevima seksualnog nasilja nad osobama sa invaliditetom, te u ustanovama u kojima su smještene osobe sa invaliditetom - neophodno je usvojiti pisane procedure za prijavu i zaštitu od nasilja. Ombudsmani podsjećaju da još nisu ispunjene pretpostavke za implementaciju presude Hadžimejić i drugi protiv Bosne i Hercegovine.

2.1. Sažetak - Diskriminacija i zaštita prava nacionalnih i vjerskih manjina²²

U 2022. godini, Ombudsmani su primjenjivali Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini sukladno sa unaprijeđenim zakonskim okvirom za zaštitu od diskriminacije. Žalbe iz oblasti diskriminacije sve su osnovanije, jer su građani postali svjesniji svojih prava i lakše se odlučuju obratiti Instituciji ombudsmana za ljudska prava, posebice od usvajanja izmjena Zakona o zabrani diskriminacije iz 2016. godine, kada je preporukama Ombudsmana data snaga dokaznog sredstva u sudbenom postupku. Institucija ombudsmana je povećala vidljivost svog rada putem objavljivanja preporuka i organiziranjem promotivnih aktivnosti, što ohrabruje građane da otvorenije istupe u zaštiti svojih prava. Zamijetan je trend porasta obraćanja stručne javnosti Instituciji ombudsmana - odvjetnici, sudovi, nevladine organizacije, udruge ili istraživački centri i predstavnici medijskih kuća.

Najveći broj žalbi u izvještajnom razdoblju odnosi se na mobing, kao poseban oblik diskriminacije na radnom mjestu, zatim slijede žalbe na diskriminaciju na osnovu etničke pripadnosti, te na osnovu nacionalnog ili socijalnog podrijetla.

U razdoblju izvještavanja Ombudsmani su također rješavali predmete koji su posredno vezani za diskriminaciju, ali imaju ključni značaj za ostvarivanje vladavine prava i uspostavu odgovorne javne vlasti, kao što su politički motivirane smjene, imenovanja odvjetnika po službenoj dužnosti, zaštita izvanbračne zajednice, stipendiranje učenika privatnih obrazovnih ustanova, nazivi ulica i ustanova, uplate doprinosa radnicima likvidiranih državnih poduzeća ili usvajanje regulacionih planova.

Upućeno je 75 preporuka, najčešće u oblasti zapošljavanja i obrazovanja. Ovo predstavlja značajno povećanje u usporedbi sa 2021. godinom, kada je izdato ukupno 26 preporuka u oblasti diskriminacije. Preporukama je konkretno zahtijevano usklađivanje internih akata sa člankom 24 Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini, poduzimanje mjera na prevenciji diskriminacije generalno, poduzimanje koraka ka pokušaju pronalaska sporazumnog rješenja spora i uspostavljanje drugih mehanizama za prijavljivanje i zaštitu od diskriminacije unutar same organizacije.

---

²² Zbog malobrojnosti žalbi iz djelokruga rada Odjela za zaštitu prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina, ove žalbe su razmatrane u okviru rada Odjela za eliminiranje svih oblika diskriminacije

U kontekstu ostvarivanja prava ugroženih kategorija građana, preporuke su najčešće bile usmjerene na primjenu načela „zaštite prava stranaka“ u upravnom postupku, primjenu načela pomoći neukoј stranci i blagovremeno okončanje postupka. U slučajevima govora mržnje, preporukama je zahtijevan prestanak objavljivanja uvredljivih sadržaja i njihovo uklanjanje sa internet portala, kao i poduzimanje neophodnih mjera da se prigodom obavljanja novinarskog posla u potpunosti poštuje Zakon o zabrani diskriminacije.

Kada Institucija ombudsmana nije mogla na osnovu predstavljenih činjenica utvrditi diskriminaciju, stranke su upućivane na mogućnost sudbene zaštite, uz napomenu da Institucija ombudsmana za ljudska prava i u takvim slučajevima može ponuditi monitoring sudbenog postupka. Ombudsmeni podsjećaju na veoma kvalitetno i jedinstveno zakonsko rješenje u Zakonu o zabrani diskriminacije prema kojem je, ukoliko je izdata preporuka u predmetu spora pred sudom, sud dužan uzeti preporuku u razmatranje. Praksa je pokazala neujednačenost sudbenog postupanja u primjeni ove odredbe što predstavlja indikator potrebe edukacije sudaca o ovom pitanju.

Politička participacija manjina je svedena na uvođenje rezerviranih manjinskih mjesta na lokalnoj razini i formiranje konsultativnih tijela na razini države i entiteta, kao i na pojedinim nižim razinama vlasti. Jedan od osnovnih problema je dominantno shvatanje da je za manjine od ključne važnosti da imaju političkog predstavnika u lokalnoj skupštini/vijeću zbog čega se pitanje političke participacije manjina na lokalnoj razini izjednačava s političkim predstavljanjem, dok je proces konzultacija i dalje zanemaren.

Zakonske odredbe vezane za nastavu na jezicima manjina nisu primjenjene nigdje u Bosni i Hercegovini. Što se tiče učenja manjinskih jezika putem dodatne, fakultativne nastave, vrlo malo škola je uvelo takvu vrstu nastave i većina učenika manjinske jezike uči putem izvanškolske aktivnosti. Nabava odgovarajućih udžbenika i nastavnih materijala, angažiranje kvalifikovanih nastavnika i raspolaganje prostorijama su neke od mjera koje bi unaprijedile učenja jezika nacionalnih manjina, neovisno od podrške svojih matičnih država.

Povećanje vidljivosti nacionalnih manjina u medijima postiglo bi se uvođenjem specifičnih programa za nacionalne manjine ili uspostavljanjem radio stanice namijenjene pripadnicima nacionalnih manjina od strane javnih emitera.

U zemljama regiona, ali i većini europskih zemalja, uspostavljene su zasebne institucije koje se bave pitanjem zabrane diskriminacije. Evidentan problem u radu Odjela za eliminaciju diskriminacije predstavlja nedostatak osoblja, prije svega diplomiranih pravnika koji pored svojih redovitih aktivnosti unutar Odjela, obavljaju i sve dodatne poslove utvrđene brojnim mandatima Institucije ombudsmana.

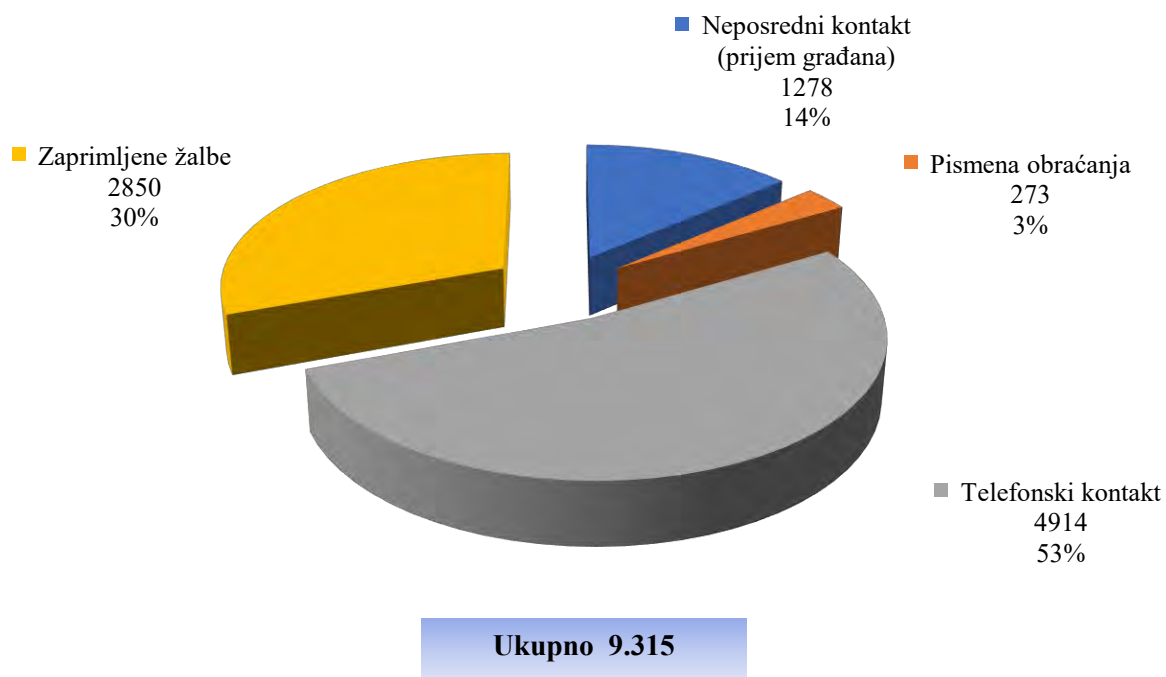
III. PODACI O POSTUPANJU INSTITUCIJE OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE U 2022. GODINI

Tijekom 2022. godine Institucija je zaprimila ukupno 2.850 žalbi. U usporedbi s 2021. godinom registrirano je 96 žalbi manje. Tijekom izvještajnog razdoblja, Instituciji se obratilo ukupno 9.315 građana (direktni kontakti, telefonski pozivi, elektronička pošta i pisane žalbe).

Zajedno s predmetima prenesenim iz prethodnih godina (1.663 predmet), u radu je evidentirano ukupno 4.513 žalbi. U 2022. godini završeno je 2.745 predmeta (ostalo neriješeno sa 31.12.2022. godine 1.768 predmeta).

Najveći broj žalbi odnosi se na povrede građanskih i političkih prava, i to (857) predmeta, zatim slijede žalbe koje su se odnosile na kršenje prava u pravosuđu i upravi (736), ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava (675), sve oblike diskriminacije (208), kršenja prava djece (219), povrede prava osoba lišenih slobode (77), povrede prava osoba s invaliditetom (66) i na kraju, povrede prava nacionalnih i vjerskih manjina (12).

Grafikon 1

U izvještajnom razdoblju Ombudsmeni su izdali 359 preporuka u 428 predmeta. Stupanj realiziranja preporuka prikazan je u tabeli 1.

Tabela 1.

Način realiziranja preporuka u predmetima	Broj predmeta s izdatom preporukom u 2022. godini	Broj predmeta s izdatom preporukom u 2021. Godini
Realizirana	129	112
Ostvarena suradnja	75	60
Djelomično realizirana	16	4
Nema odgovora	100	74
Nije realizirana	108	81
Ukupan broj predmeta s izdatom preporukom	428	331

IV. GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA

4.1. Uvod

Međunarodni dokumenti ljudskih prava štite široko polje građanskih i političkih prava. Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima uspostavljeni su pravni standardi građanskih i političkih prava, prema kojima svi narodi imaju pravo na samoodređenje, slobodno određenje svog političkog statusa i osiguravanja gospodarskog, društvenog i kulturnog razvoja, mogu slobodno raspolagati svojim prirodnim bogatstvima i izvorima za svoje osobne ciljeve bez ugrožavanja obveza koje proizlaze iz međunarodne gospodarske suradnje temeljene na načelu uzajamne dobrobiti i međunarodnog prava.²³

Institucija ombudsmana u okviru Odjela za praćenje građanskih i političkih prava razmatra žalbe koje se odnose na povrede prava na slobodan pristup informacijama, žalbe na rad policije, povrede odredbi zakona o vladinim i ministarskim imenovanjima, imovinsko-pravne odnose, postupanja inspeksijskih tijela, ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć, javne isprave, migracije i azil, ratne štete, medije i slobodu informiranja, predmete korupcije, vjerske slobode i religiju i slobodu okupljanja.

Razmatranje žalbi podrazumijeva preispitivanje pravnog okvira, usklađenosti istog sa međunarodnim dokumentima ljudskih prava, učinkovitosti mehanizma zaštite i nadzora, te postupanja institucionalnih tijela, ovisno od polja nadležnosti.

Osim žalbi iz okvira nadležnosti Institucije evidentna su i obraćanja građana koji zahtijevaju informaciju u pogledu relevantnih odredbi kazneno-pravne, građansko-pravne ili prekršajne prirode,²⁴ ili zahtijevaju intervenciju koja izlazi iz okvira nadležnosti Institucije s obzirom na to da se radi o pitanju naknade materijalne i nematerijalne štete²⁵. Ombudsmeni u svakom slučaju razmotre zahtjev, informiraju o odredbama pozitivnog zakonodavstva, daju uputu u smislu obraćanja osobi koja ima ovlasti, stručnoj osobi za pružanje pravne pomoći ili nadležnom tijelu, a potom i upute žalbu na nadležno postupanje.

4.1.1. Statistika

Tijekom 2022. godine u okviru Odjela za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava registrirano je 857 žalbi, što predstavlja smanjenje broja u odnosu na 2021. godinu kada su zaprimljene 904 žalbe. Iz ranijeg razdoblja preneseno je 466 predmeta, tako da je u radu bilo 1.323 predmeta, od čega je okončan rad u 830 predmeta.

Prema razmatranim povredama prava brojčani pokazatelji su slijedeći: pristup informacijama 308, policija 153, vladina i ministarska imenovanja 104, imovinsko-pravni odnosi 117, inspekcije 86,

²³ Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, tekst Pakta, https://www.ombudsman.gov.ba/documents/obudsmen_doc2013031901595385cro.pdf

²⁴ Ž-BL-05-280/22,

²⁵ Ž-BL-05-406/22

pravna pomoć 13, javne isprave 30, migracije i azil 19, ratna šteta 15, mediji i sloboda informiranja 12, predmeti korupcije 3, vjerske slobode i religija 3 i sloboda udruživanja 1.

Tijekom izvještajnog razdoblja u okviru nadležnosti ovog Odjela upućeno je 155 preporuka koje obuhvataju 172 predmeta, što je 26 preporuka više nego u 2021. godini, kada je izdato 129 (u 138 predmeta).

Ombudsmeni su uputili 76 preporuka zbog povrede prava na pristup informacijama, u postupcima po prigovorima na vladina i ministarska imenovanja 50, inspeksijskim tijelima 16, policijskim tijelima 12, zbog povrede prava na imovinu 8, javnih isprava 3, ratnih šteta 2, migracije i azila, besplatne pravne pomoći, medija i slobode informiranja 1 preporuka.

Preporuke su u najvećem broju upućene zbog nepostupanja javnih tijela ustanova po odredbama zakona o slobodi pristupa informacijama, kršenja principa utvrđenih zakonima o vladinim, ministarskim i drugim imenovanjima, zbog neučinkovitog postupanja nadležnih tijela u postupcima pokrenutim radi zaštite prava na imovinu, inspeksijskim tijelima zbog propuštanja radnji iz okvira inspeksijskog nadzora, policijskim tijelima zbog neprofesionalnog postupanja policijskih službenika, prekoračenja policijskih ovlasti prigodom vršenja službenih radnji, poduzimanja aktivnijih radnji na zaštiti i sigurnosti građana i stranaca koji borave na prostoru Bosne i Hercegovine, ali i zaštite prava iz radnog odnosa policijskih službenika. Preporukama je određenim odgovornim tijelima ukazano i na obvezu suradnje sa Ombudsmanima Bosne i Hercegovine.

4.2. Pravo na pristup informacijama

Sloboda pristupa informacijama je integralni dio slobode izražavanja. Pristup informacijama je temelj svakog demokratskog društva i predstavlja alat putem kojeg građani vrše kontrolu nad radom javnih tijela. Sloboda pristupa informacijama je temeljno pravo svakog pojedinca, zasnovano na principu da je informacija javno dobro koje treba biti dostupno javnosti i uz obvezu javnih tijela da u najvećoj mjeri potaknu priopćavanje informacija u njihovom posjedu. Poštujući zakonom utvrđena ograničenja od objavljivanja, nužno je osigurati proporcionalnost između ograničenja prava i cilja koji se želi ograničenjem postići.

U smislu pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji, postoji obveza države da ispuni 14 ključnih prioriteta iz Mišljenja Europske komisije od 29.05.2019. godine iz oblasti demokracije/funkcionalnosti, vladavine prava, osnovnih prava i reforme javne uprave²⁶. Izvješće Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2022. godinu²⁷, kao i prethodnih godina²⁸, svjedoči

²⁶ Mišljenje Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji SWD(2019) 222 final, COM(2019) 261 final <https://europa.ba/wp-content/uploads/2019/06/Misljenje-Komisije-o-zahtjevu-Bosne-i-Hercegovina-za-%C4%8Dlanstvo-u-Evropskoj-uniji.pdf>

²⁷ Radni dokument osoblja Komisije, Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2022. godinu, Brisel 12.10.2022. g. SWD (2022)336 https://europa.ba/wp-content/uploads/2022/10/izvjestaj-o-bosni-i-hercegovini-za-2022-godinu_1666693844.pdf

²⁸ Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2021. godinu Strasbourg 19.10.2021. SWD (2021) 291 https://europa.ba/wp-content/uploads/2021/10/izvjestaj-o-bosni-i-hercegovini-za-2021-godinu_1636467943.pdf i Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2020. godinu Brise 06.10.2020. g. SWD (2020) 350 https://europa.ba/wp-content/uploads/2020/10/Izvjestaj_za_BiH_za_2020_godinu.pdf

da se preporuke neovisnih institucija, kao što je Institucija ombudsmana za ljudska prava, slabo provode, čime se, ugrožavaju prava građana na dobru upravu. Propisi o pravu na pristup informacijama su i dalje fragmentirani i nisu sukladni sa međunarodnim i europskim standardima, dok se pravila o zaštiti podataka i o pristupu informacijama i dalje tumače na način koji više štiti privatne nego javne interese. Ostvarivanje prava na pristup javnim informacijama je i dalje nedosljedno.

4.2.1. Statistika

Kada je riječ o statističkim pokazateljima, tijekom 2022. godine Institucija ombudsmana je zaprimila 308 žalbi kojima se ukazuje na povredu prava na pristup informacijama. U odnosu na 2021. godinu, kada su zaprimljene 304 žalbe, došlo je do blagog povećanja broja žalbi. Tijekom 2022. godine, izdato je 76 preporuka. Najčešći osnov obraćanja pravnih i fizičkih osoba odnosi se na neodlučivanje u zakonom propisanom roku, pravo na dvostupnjevost, nedosljedno i/ili nepravilno utvrđivanje izuzetaka od saopćavanja, neadekvatno (ili nikako) proveden test javnog interesa itd.

Žalbe u oblasti ostvarivanja prava na pristup informacijama, mogu se definirati kroz nekoliko ključnih problema i to:

- u odnosu na zakonodavstvo;
- u odnosu na institucionalne kapacitete i mehanizme;
- u odnosu na podnositelje zahtjeva i
- u odnosu na nedostatke u primjeni zakona o slobodi pristupa informacijama na svim razinama vlasti;

S tim u svezi, a narednom dijelu dokumenta će se dati ključna zapažanja Institucije ombudsmana, a u kontekstu žalbi koje su razmatrane tijekom 2022. godine.

4.2.2. Zakonodavstvo i institucionalni kapaciteti i mehanizmi

Pravo na pristup informacijama u Bosni i Hercegovini uređeno je zakonima usvojenim na državnoj i entitetskim razinama. Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini²⁹ usvojen je 2000. godine, a 2001. godine usvojeni su Zakon o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine³⁰ i Zakon o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj³¹. U Brčko distriktu BiH na snazi je Uputstvo za primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini³² kojim se uređuju pitanja koja treba da doprinesu učinkovitijoj primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini.

²⁹Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br: 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13;

³⁰Zakon o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br: 32/01 i 48/11;

³¹Zakon o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske, „Sl. glasnik Republike Srpske“, broj:20/2001

³² Uputstvo za primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BD BiH broj 36/04);

4.2.2.1. Inicijative za izmjenu zakonodavstva

Tema koja je svakako obilježila i 2022. godinu u oblasti prava na pristup informacijama je proces donošenja novog zakona o slobodi pristupa informacijama i ponovnoj uporabi informacija na razini Bosne i Hercegovine, kojim je, zapravo, predviđeno usklađivanje sa međunarodnim dokumentima i to Direktivom (EU) 2019/1024 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. godine o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi dokumenata javnog sektora³³.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su u Godišnjem izvješću o rezultatima aktivnosti za 2021. godinu detaljnije opisali tijek samog procesa i učešće Institucije ombudsmana u procesu usvajanja novog Zakona. Prema saznanjima Ombudsmana, po okončanju Javnih konzultacija koje su bile otvorene u 2021. godini, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je Vijeću ministara Bosne i Hercegovine uputilo Nacrt Zakona o slobodi pristupa informacijama i ponovnoj uporabi informacija u Bosni i Hercegovini. Vijeće ministara do danas nije razmatralo navedeni Nacrt Zakona. Ombudsmeni nemaju saznanja u kojem obimu su prihvaćene sugestije i primjedbe istaknute tijekom Javnih konzultacija. Veoma je važno istaći da, prema Nacrtu Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, Institucija ombudsmana ostaje bez posebnog mandata. Prema tekstu koji Ombudsmeni BiH posjeduju jedina ovlast koju će Ombudsmeni imati odnosi se na obvezu zaprimanja podataka o službeniku za informiranje od strane javnih tijela. Predložene odredbe u cijelosti ostavljaju Ombudsmane bez ovlasti koje imaju prema važećem Zakonu, što otvara niz pitanja u kontekstu učinkovitih mehanizama putem kojih će građani ostvarivati zaštitu prava na pristup informacijama. Posebno je zabrinjavajuće što će, ukoliko se usvoji navedeni Zakon, stvoriti konfuziju kod građana glede mogućnosti obraćanja Ombudsmanima u slučaju povrede prava na pristup informacijama.

Kada je riječ o ulozi nadzornog tijela, zabrinjavajuće je što je ova uloga podijeljena između nekoliko javnih tijela kojima su povjerene različite nadležnosti, što dodatno komplicira implementaciju Zakona:

- Generalnom sekretarijatu u nadležnost je dato vođenje i održavanje Središnjeg portala javnih informacija,
- Žalbeno vijeće odlučuje kao drugostupanjsko tijelo;
- Ombudsmanu za ljudska prava BiH se dostavljaju informacije vezane za službenika za informiranje;
- Upravna inspekcija vrši inspeksijski nadzor nad primjenom Zakona.

Struktura koja uključuje veći broj javnih tijela koja nadziru primjenu samo dodatno komplicira procedure građanima, a sa druge strane postavlja se i pitanje učinkovitosti primjene propisa. Upitno je da da li je Žalbeno vijeće pri Vijeću ministara BiH neovisan mehanizam, posebice ako se uzme u obzir da članove Žalbenog vijeća imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog ministra pravde Bosne i Hercegovine.

³³ Naime, potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica³³, s jedne strane i Bosne i Hercegovine s druge strane, dana 16.06.2008. godine BiH je preuzela obvezu usklađivanja postojećeg i budućeg zakonodavstva i njegovu propisnu primjenu i provedbu od dana stupanja na snagu. Navedeni Sporazum je stupio na snagu dana 01.06.2015. godine, a kraj prijelaznog razdoblja je istekao 01.06.2021. godine.

Ombudsmeni BiH smatraju da se tijelo koje imenuje izvršna vlast ne može smatrati neovisnim tijelom, te da, u duhu koncepta prava na pristup informacijama, Žalbeno vijeće pri Vijeću ministara BiH ne ispunjava ključni uvjet koji nadzorno tijelo mora ispunjavati, a to je neovisnost.

Na razini Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske nisu inicirane promjene glede važećeg zakonodavstva, tako da su i sami problemi na koje Ombudsmeni BiH dugi niz godina ukazuju ostali identični. Generalno govoreći, ključne manjkavosti važećeg zakonodavstva, koje u Bosni i Hercegovini uređuje pitanje prava na pristup informacijama, mogu se sažeti na sljedeći način:

- Nedostak odredbi o proaktivnoj transparentnosti javnih tijela;
- Nepostojanje nadzornog tijela koje će, osim uloge drugostupanjskog tijela, imati i edukativnu i promotivnu, odnosno preventivnu ulogu;
- Nedostatak kontinuiranih i obveznih obuka za službenike javnih tijela koja primjenjuju ove propise;
- Nedostatak odredbi o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi podataka javnog sektora;
- Nedostatak Središnjih portala informacija;
- Nejasna uloga inspekcijskih tijela, odnosno nedostaju odredbe o inspekcijskom nadzoru;
- Zakoni na razini Federacije BiH i Republike Srpske ne sadrže kaznene odredbe;
- Zakon u Republici Srpskoj, po usvajanju 2001. godine nije mijenjan, te spram odredbi Zakona još ne postoji ni obveza javnih tijela da po zahtjevu donose upravne akte (rješenja).

Ombudsmeni smatraju posebno problematičnim što proces izmjena zakonodavstva u oblasti pristupa informacijama na razini BiH istodobno ne prati i isti proces na razini Federacije BiH i Republike Srpske. Neusklađenost zakonodavstva na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini može dovesti do nedoumica u primjeni i pravne nesigurnosti građana.

4.2.3. Institucionalni kapaciteti

Kada je riječ o institucionalnim kapacitetima, u Republici Srpskoj se pojavio problem u svezi sa ovlastima i mandatom Upravne inspekcije u smislu Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj. U jednom od predmeta³⁴, Upravna inspekcija pri Ministarstvu uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, tvrdi da nije nadležna za vršenje inspekcijskog nadzora, jer „*nadzor nad primjenom Zakona o slobodi pristupa informacijama nije stavljen u isključivu nadležnost upravne inspekcije, te na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da nema osnova za poduzimanje radnji i mjera iz nadležnosti upravne inspekcije*“. Ombudsmeni su preporukom ukazali na odredbu članka 10 Zakona o upravnoj inspekciji Republike Srpske³⁵, na sudbenu praksu u Republici Srpskoj, te izveli zaključak da Upravna inspekcija nesporno ima nadležnosti za postupanje i poduzimanje mjera i radnji, sukladno sa Zakonom o upravnoj inspekciji Republike Srpske.

³⁴ Ž-BL-05-155/22, P-171/22, Preporuka nije realizirana;

³⁵ Službeni glasnik Republike Srpske broj: 99/20 od 13.10.2020

4.2.4. Zahtjevi za izdavanje mišljenja Ombudsmana

Ombudsmani BiH su tijekom 2022. godine zaprimili više zahtjeva javnih tijela za izdavanje mišljenja o načinu postupanja po pojedinačnim slučajevima³⁶, što predstavlja pozitivnu praksu koja doprinosi preveniranju kršenja prava na pristup informacijama. Najčešće, zahtjeve sa izdavanje mišljenja podnose javna tijela sa lokalne razine, ali su zabilježeni i zahtjevi Federalnog zavoda za statistiku, Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine i KJU Obiteljsko savjetovanište Kantona Sarajevo. Sadržaj zahtjeva je različit i odnosi se na dileme u svezi sa imenovanjem i radom službenika za informiranje, utvrđivanjem izuzetaka i provođenjem testa javnog interesa, postupanjem po zahtjevima kojima se traže informacije iz natječajnih procedura i slično.

4.2.5. Suradnja javnih tijela sa Institucijom ombudsmana

Iako možemo konstatirati da je suradnja javnih tijela sa Institucijom ombudsmana dobra, ipak postoje slučajevi u kojima suradnja nije ostvarena.³⁷ Tijekom 2022. godine, Ombudsmani BiH su imali više predmeta u kojima nije uspostavljena suradnja sa Institucijom ombudsmana, čak ni nakon upućivanja preporuke o nesuradnji. Ombudsmani podsjećaju da, u smislu odredbi Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, tijekom provođenja aktivnosti Institucije ombudsmana sva tijela vlasti imaju obvezu suradnje i pružanja odgovarajuće pomoći u istraživanju navodnih povreda ljudskih prava. Javna tijela trebaju spoznati ulogu i mandat Institucije ombudsmana kao korektivnog mehanizma, čija je osnovna svrha prevencija, zaštita i otklanjanje uočenih povreda ljudskih prava.

4.2.6. „Javno tijelo“ u smislu zakona o slobodi pristupa informacijama

Prema važećim zakonima o slobodi pristupa informacijama, javno tijelo se definira kao:

- tijelo zakonodavne vlasti,
- tijelo izvršne vlasti,
- tijelo sudbene vlasti,
- tijelo uprave,
- pravni subjekt koji je u vlasništvu ili koji kontrolira javno tijelo.

Ombudsmani konstatiraju da još postoji nerazumijevanje koncepta prava na pristup informacijama i obveze javnih tijela da, postupajući po zahtjevima, učine dostupnim javnosti informacije koje posjeduju. Sam koncept počiva na stajalištu da građani imaju pravo znati informacije od javnog značaja. Ombudsmani BiH su razmatrali predmet koji se odnosi na postupanje Neovisnog odbora za izbor i reviziju Zeničko-dobojskog kantona/županije po zahtjevu za pristup informacijama, kojim su tražene informacije u svezi sa provedenom procedurom za izbor komesara Policije Zeničko-dobojskog kantona/županije.³⁸ Neovisni odbor nije postupio po zahtjevu, smatrajući da nije javno tijelo u smislu Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, te da nema

³⁶ Ž-SA-05-7/22, Ž-SA-05-88/22, Ž-SA-05-369/22, Ž-SA-05-896/22, Ž-SA-051043/22, Ž-SA-05-1284/22, Ž-SA-05-1272/22

³⁷ Ž-SA-05-654/21, Ž-BL-05-689/21, Ž-BL-05-508/21, Ž-BL-05-655/21, Ž-BL-05-876/21, Ž-BL-05-811/21, Ž-MO-05-142/21

³⁸ Ž-BL-05-691/21, P- 249/21 od 27.10.2021. godine, Preporuka nije realizirana

ovlasti donositi upravne akte. Iako je u tijeku postupka istrage utvrđena povreda prava na pristup informacijama i Neovisnom odboru izdata preporuka da ponovno razmotri zahtjev i donese odluku o zahtjevu, sukladno sa iznesenim mišljenjem Ombudsmana i Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, Neovisni odbor je ostao kod prethodno iznesenog stajališta.

Sličan je slučaj u kojem Elektroprenos/Elektroprijenos Bosne i Hercegovine a.d. Banja Luka, nije dostavio informaciju o plaći direktora, uz stav da se radi o osobnom podatku. Ovo javno tijelo smatra da nije javno tijelo niti proračunski korisnik³⁹.

4.2.7. Izazovi na strani podnositelja zahtjeva

Postupajući po žalbama, Ombudsmani su uočili da postoje određeni izazovi sa kojima se susreću i javna tijela, a koji se veoma često ogledaju u nedovoljno preciziranim zahtjevima podnositelja, ili preširoko postavljenim zahtjevima, što javnim tijelima otežava postupanje po svakom pojedinačnom zahtjevu.⁴⁰ Ombudsmani podsjećaju da zakoni o slobodi pristupa informacijama na svim razinama propisuju da zahtjev mora:

- 1) biti u pismenom obliku na jednom od službenih jezika,
- 2) dati dovoljno podataka o prirodi i/ili sadržaju informacije, kako bi se omogućilo da javni organ/tijelo uz razuman napor pronađe traženu informaciju i
- 3) sadržavati ime podnositelja zahtjeva i njegovu adresu.

Ombudsmani su u izvještajnom razdoblju zaprimili i određen broj žalbi iz kojih proizlazi da podnositelji zahtjeva prigodom ostvarivanja prava na pristup informacijama ne koriste redovite pravne lijekove, te unatoč tomu tvrde da im je povrijeđeno pravo na pristup informacijama.⁴¹ U takvim slučajevima Ombudsmani su, u cilju adekvatne pouke podnositelja zahtjeva, ukazali da su podnositelji u ostvarivanju svojih prava dužni koristiti redovita pravna sredstva, u protivnom se ne može utvrditi povreda prava na pristup informacijama.

Rad na određenom broju predmeta u Instituciji ombudsmana okonča se zbog nezainteresiranosti stranaka za daljim postupanjem po žalbi. Najčešći razlog za ovakav vid okončanja postupka sadržan je u činjenici da je stranka u međuvremenu ostvarila pravo, zaprimila tražene informacije, odnosno zato što je otklonjena povreda zbog koje se stranka inicijalno obratila.⁴²

4.2.8. Nedosljednosti u primjeni zakona o slobodi pristupa informacijama na svim razinama u Bosni i Hercegovini

Proaktivna transparentnost

Koncept slobode pristupa informacijama podrazumijeva obvezu javnih tijela, da uvažavajući proaktivnu transparentnost, učine informacije dostupnim javnosti i time osiguraju implementaciju

³⁹ Ž-SA-05-534/21, P-30/22 od 11.01.2022. godine, Preporuka nije realizirana

⁴⁰ Ž-SA-05-526/22, Ž-SA-05-78/22

⁴¹ Ž-SA-05-1264/22, Ž-SA-05-974/22, Ž-SA-05-864/22

⁴² Ž-SA-05-540/22, Ž-SA-05-539/22, Ž-SA-05-535/22, Ž-SA-05-537/22, Ž-SA-05-542/22, Ž-SA-05-541/22-Ž-SA-05-773/22, Ž-SA-05-959/22, Ž-SA-05-1151/22

načela javnosti svoga rada. Proaktivna transparentnost je ključni preduvjet za osiguranje principa dobre uprave i to principa transparentnosti, otvorenosti javnih tijela, učinkovitosti i odgovornosti itd. Sustavni pristup informacijama kroz prokativno objavljivanje informacija mnogo je ekonomičniji i transparentniji postupak jer se racionaliziraju resursi koji se moraju koristiti ukoliko se pristup informacijama osigurava putem zahtjeva koje podnose stranke. Međutim, javna tijela u Bosni i Hercegovini, zbog nespostojanja jasne i propisane obveze, informacije još objavljuju sporadično, ili su te informacije nepotpune. Otvoreni podaci kao koncept u Bosni i Hercegovini još nije reguliran.

Ombudsmeni su tijekom izvještajnog razdoblja postupali po žalbi Centra za istraživačko novinarstvo kojom je ukazano da predložene izmjene Zakona o dopuni Zakona o objavljivanju propisa i drugih općih akata u Službenim novinama Kantona Sarajevo, člankom 1. utvrđuju izuzetak od objavljivanja dijela Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo koji se odnosi na Upravu policije. Žalbom je istaknuto da navedeni prijedlog nije sukladan sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine⁴³, s obzirom na to da predloženi izuzetak nije sukladan sa izuzecima predviđenim istim Zakonom. Ombudsmeni su u Preporuci istakli značaj proaktivne transparentnosti, posebice u kontekstu objavljivanja pravnih propisa, te istakli da razlozi na kojima se temelji prijedlog Izmjena, nisu dovoljno elaborirani i obrazloženi, te iz njih ne proizilaze jasne posljedice kojim bi se opravdala izmjena Zakona⁴⁴.

Način podnošenja zahtjeva

Ombudsmeni su uočili da javna tijela različito propisuju način podnošenja zahtjeva. Veoma često se podnositeljima onemogućava podnošenje zahtjeva za pristup informacijama elektroničkim putem, ili se od podnositelja dodatno traži ispunjenje uvjeta koji nisu propisani Zakonom. Primjera radi, inzistira se na potpisu zahtjeva, iako to sam Zakon ne propisuje.⁴⁵ Važno je podsjetiti da su javna tijela dužna tumačiti zakone o slobodi pristupa informacijama, na način da se u najvećoj mjeri i bez odlaganja olakša i potakne priopćavanje informacija pod kontrolom javnog tijela uz najnižu prihvatljivu cijenu.

Neodlučivanje u zakonskom roku

Najčešći razlog obraćanja pravnih i fizičkih osoba u ovoj oblasti odnosi se na neodlučivanje javnih tijela u zakonom propisanom roku. Zakoni u oblasti pristupa informacijama na svim razinama propisuju da je javno tijelo dužno u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva, o istom odlučiti i obavijestiti podnositelja zahtjeva. Veoma često se navedeni rok prekorači bez da se o potrebi prekoračenja obavijesti podnositelj zahtjeva.

U određenom broju žalbi javno tijelo već nakon prvog obraćanja Institucije ombudsmana, ili nakon izdate preporuke, ispuni obvezu i odluči o zahtjevu⁴⁶. Za Ombudsmane su posebno zabrinjavajući

⁴³ "Službene novine FBiH", broj 32/01, 48/11

⁴⁴ Ž-SA-05-748/22, P-270/22 od dana 20.10.2022.godine

⁴⁵ Preporuka broj: P-163/22 od 08.06.2022. godine u predmetima Ž-SA-05-328/22, Ž-SA-05-433/22

⁴⁶ Ž-BL-05-681/21, Ž-BI-05-821/21, Ž-MO-05-24/22, Ž-BL-05-828/21, Ž-SA-05-3/22

predmeti u kojima nakon upućivanja preporuke, javno tijelo ne odluči po zahtjevu, ili čak ignorira preporuku Ombudsmana Bosne i Hercegovine⁴⁷.

Neadekvatna forma odluke

Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini i isti Zakon na razini Federacije Bosne i Hercegovine utvrđuju obvezu javnih tijela da, po zahtjevu za pristup informacijama, donesu rješenje kao upravni akt, sa svim elementima koje propisuje isti Zakon. U praksi još postoje slučajevi da javno tijelo odluči u formi dopisa, a ne rješenja, onemogućavajući na taj način podnositelja zahtjeva da koristi pravni lijek⁴⁸.

Zakon o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj, s obzirom na to da još nije mijenjan i dopunjavan, te da još sadrži obvezu javnih tijela da podnositelja zahtjeva obavijeste putem dopisa/obavještenja u praksi je otvorilo niz problema jer dopis po svojoj prirodi nema karakter upravnog akta. Ovakvo zakonsko rješenje dovodi u pitanje jedan od osnovnih principa upravnog postupka, a to je dvostupnjevitost, što je utvrdio i Okružni sud u Bana Luci u svojoj odluci.⁴⁹

Informacije od javnog značaja

Osnovni cilj Zakona jeste ustanoviti da informacije pod kontrolom javnog tijela predstavljaju javno dobro od vrijednosti, te da je obveza javnih tijela da se omogući pristup informacijama koje su od javnog značaja. U kontekstu pojma "javni interes", prije svega misli se na opću dobrobit za zajednicu ili određenu grupu osoba, javno zdravlje, javnu sigurnost, okoliš, potrošnju javnog novca, ugovore, plaće u javnom sektoru i slično.

Predmeti pojedinih žalbi koje su Ombudmeni razmatrali tijekom 2022. godine odnosili su se upravo na ugovore o izgradnji javne infrastrukture koje su javna tijela sklapala sa privatnim kompanijama⁵⁰. Najčešći razlog na koji se javna tijela pozivaju prigodom odbijanja pristupa

⁴⁷ Ž-BL-05-729/21, Ž-BL-05-689/21, Ž-BL-05-508/21, Ž-BL-05-655/21, Ž-BL-05-655/21, Ž-BL-05-876/21

⁴⁸ Ž-BL-05-691/21, Ž-SA-05-1223/21, Ž-SA-05-488/22

⁴⁹ Okružni sud u Bana Luci u presudi broj 11 0 U 014027 14 U od 18.02.2015. godine zauzeo je sljedeći stav: *"Ovdje sud ukazuje da tijelo ima mogućnost da sukladno sa Zakonom odbije pristup informaciji u cjelini ili djelomično i da dopisom o tomu obavijesti podnositelja zahtjeva, jer tako propisuje članak 14. stavak 3 Zakona o slobodi pristupa informacijama, ali takav dopis, kada se ova odredba pročita u cjelini, mora sadržavati pod a) zakonsku osnovu za status izuzeća informacije, uz navode članka ovog Zakona na koje se poziva, kao i sva materijalna pitanja koja su važna za odluku, što uključuje i uzimanje u obzir faktora javnog interesa, te pod b) obavještenje podnositelju zahtjeva o pravu podnošenja žalbe, određenom tijelu, a što uključuje neophodne podatke za kontakte s takvim tijelom, krajnji rok za podnošenje žalbe kao i troškove podnošenja žalbe, što u navedenom dopisu glavnog republičkog inspektora rada broj 24.010/054-3-7114 od 21.02.2014. godine uopće nije navedeno. No, iako tužitelju nije data pouka o pravu na izjavlivanje žalbe i tijelu kojem se izjavljuje, on žalbu podnosi tuženom preporučeno putem pošte dana 10.03.2014. godine, a što dalje znači da tuženi (koji, dakle, ne dovodi u pitanje svoju nadležnost čim sačinjava "odgovor po žalbi"), o toj istoj žalbi mora donijeti odgovarajuću odluku, koja svakako mora biti sačinjena u formi rješenja, kako to decidno propisuju odredbe članka 194, 197. stavak 2 i 3 us vezi s člankom 230. stavak 1 ZOUN. Naime, nije dovoljno sačiniti dopis i nazvati ga "odgovorom po žalbi", kako je to tuženi učinio, možda u nastojanju da izbjegne vođenje upravnog spora, što nije moguće, jer je doneseni akt konačan upravni akt u smislu članka 7. ZUS, kako se sud već izjasnio. Dakle, dopisom nazvanim "odgovor po žalbi" ne odlučuje se o žalbi, o istoj se isključivo odlučuje rješenjem, koje, između ostalih obveznih elemenata, sadrži izreku kojom se o žalbi rješava (ona se odbacuje, odbija ili uvažava), te obrazloženje u kojem se navode razlozi za odluku koja je po žalbi donesena, a što je sve u konkretnom slučaju izostalo u osporenom aktu, pa se osnovano može reći da on sadrži nedostatke koji sprječavaju ocjenu njegove zakonitosti, a u tom pravcu nije od značaja ni tumačenje tužitelja da je njegova žalba odbijena, budući da osporeni akt i ne sadrži odluku o njegovoj žalbi."*

⁵⁰ Ž-SA-05-397/22, Ž-BL-05-859/21 (P-20/22 od 11.01.2022. godine, Preporuka nije realizirana);

informacijama iz ugovora, jeste poslovna tajna predviđena samim ugovorom, ili komercijalni interes, zanemarujući činjenicu da se izgradnja vrši sredstvima iz proračuna i da javnost ima pravo znati u koju svrhu i koliko novca nadležna tijela troše.

Sličan problem se javlja u slučajevima kada javna tijela ne žele dati informaciju o plaćama izabranih i imenovanih osoba, ili o plaćama javnih službenika. Najčešći razlog za odbijanje ove vrste informacija jeste obrazloženje da se radi o osobnom podatku, iako po svojoj suštini, ime i prezime javnog službenika, kvalifikacije za obavljanje poslova tog radnog mjesta, kao i plaća koju prima za svoj rad, ne mogu biti osobni podatak koji se štiti Zakonom o zaštiti osobnih podataka u Bosni i Hercegovini⁵¹.

S druge strane, zahtjevima za pristup informacijama podnositelji veoma često traže informacije koje po svojoj prirodi predstavljaju osobni podatak, koji nema javni značaj, ili koji je potreban samo tom podnositelju zahtjeva, najčešće za potrebe podnošenja tužbe, prikupljanje dokaza, pokretanje postupaka izvršenja i slično⁵². Ilustracije radi, predmet razmatranja Ombudsmana bile su žalbe u kojima su žalitelji tražili od javnih tijela informacije kao što su: jedinstveni matični broj građana, imena i prezimena korisnika socijalne pomoći, snimke videonadzora postavljenog u hodniku zgrade i slično. Važno je istaći da, u svim slučajevima u kojima postoje indicije da je došlo do nezakonite obrade osobnih podataka, Ombudsmeni žalbu sa pratećom dokumentacijom dostavljaju Agenciji za zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini.

Utvrđivanje izuzetaka i provođenje testa javnog interesa

Ključni izazov u primjeni zakona o slobodi na pristup informacijama na svim razinama u Bosni i Hercegovini, te ujedno i najvažniji dio procesa obrade zahtjeva za pristup informacijama, jeste utvrđivanje izuzetaka i provođenje testa javnog interesa. Pravo na pristup informacijama je relativno pravo, te ga shodno tomu država ima pravo ograničiti zakonom. Izuzeci koje predviđaju važeći propisi u oblasti prava na pristup informacijama u Bosni i Hercegovini odnose se na izuzetke u svezi sa funkcijama javnih tijela (interesi monetarne politike, sigurnosti, obrane, zaštita procesa donošenja odluka), izuzetak u svezi sa zaštitom komercijalnih interesa trećih osoba i izuzetak u svezi sa zaštitom privatnosti.

Analiza žalbi, po kojima je postupano tijekom 2022. Godine, jasno ukazuje da u velikom broju slučajeva javna tijela ne utvrđuju izuzetak nikako, ili se pozivaju na posebne propise, propuštajući da u rješenju navedu zakonski osnov iz Zakona o slobodi pristupa informacijama.

Javna tijela često ne provode test javnog interesa, ili ga provode nepravilno. U rješenjima se test javnog interesa ne obrazlaže dovoljno, ili se samo konstatira da je proveden, nakon čega utvrđuju da ne postoji javni interes. To nije dovoljno, jer je potrebno da javno tijelo obrazloži svaku dobrobit i štetu koja može proisteci iz objavljivanja ili neobjavljivanja informacije, te obrazloži sve činjenice koje su opredijelile javno tijelo da donese baš takvu odluku.⁵³

⁵¹ Ž-BL-05-534/21, P-30/22 od 11.01.2022. godine, Preporuka nije realizirana;

⁵² Ž-BL-05-323/22, Ž-SA-08-77/22, Ž-SA-05-291/22, Ž-SA-05-307/22, Ž-SA-05-308/22, Ž-SA-05-309/22, Ž-SA-05-310/22

⁵³ Ž-SA-05-921/22 (P-257/22 od 11.10.2022. godine, preporuka je realizirana), Ž-SA-05-357/22 (P-201/22 od 27.06.2022. godine, preporuka je djelomično realizirana), Ž-SA-05-1300/21 (P-4/22 od 30.12.2021. godine,

Omogućavanje uvida u dokumente bez mogućnosti kopiranja

Još jedan od problema, koji se često javlja u praksi, jeste odobravanje pristupa informacijama putem uvida i bez mogućnosti kopiranja traženih dokumenata. Iako podnositelji zahtjeva jasno naznače u zahtjevu na koji način žele da im se informacije dostave, javna tijela samovoljno, sa pozicije svog autoriteta i diskrecione ocjene, donose rješenja kojim omogućavaju samo uvid, bez mogućnosti kopiranja.⁵⁴

Ombudsmani su u više navrata ukazali da samo odobravanje uvida u dokumentaciju bez mogućnosti umnožavanja iste, ne predstavlja krajnji cilj ostvarivanja prava na pristup informacijama. Pristup informacijama putem uvida u dokumentaciju, najčešće se koristi kod obimne i složene dokumentacije, kako bi se otklonili bespotrebni troškovi za stranku, ali i trošenje ljudskih kapaciteta za javno tijelo. Činjenica da je žalitelju omogućen pristup informacijama putem uvida, podrazumijeva da on ima pravo dobiti tražene dokumente i istima raspolagati bez ograničenja. Kada javno tijelo utvrdi da postoji javni interes za saopćavanje određene informacije, to znači da će ta informacija biti dostupna kako podnositelju zahtjeva, tako i bilo kojem drugom članu javnosti koji je zatraži.

4.3. Pravo na imovinu

Europska konvencija o ljudskim pravima, članak 1. Protokol 1. jamči pravo na imovinu na način da: „Svaka fizička i pravna osoba ima pravo na neometano uživanje svoga posjeda. Nitko ne može biti lišen svoga posjeda osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava”. Stav Europskog suda za ljudska prava⁵⁵ jeste da članak 1. sadrži tri odvojena pravila. Prvo pravilo, opće prirode i sadrži princip mirnog uživanja imovine. Drugo pravilo odnosi se na oduzimanje imovine i postavlja izvjesne uvjete za oduzimanje iste dok treće pravilo priznaje državama ugovornicama pravo, između ostalog, da kontroliraju uporabu imovine, sukladno sa općim interesom. Drugo i treće pravilo, koja se odnose na određene prilike miješanja u pravo na mirno uživanje imovine, moraju biti tumačeni u svjetlu općeg načela predstavljenog u prvom pravilu.⁵⁶

Miješanje države mora postići pravednu ravnotežu između potreba generalnog interesa društva i potrebe zaštite individualnih fundamentalnih prava, te mora postojati razumna veza proporcionalnosti između proizvedenih mjera i cilja koji se ostvaruje.⁵⁷

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je tijekom 2022. godine zaprimila 117 žalbi zbog povrede prava na imovinu, što je za šest žalbi manje nego u prethodnoj godini. U osam predmeta upućena je preporuka označenim odgovornim tijelima.

---

preporuka je realizirana), Ž-SA-05-239/21 (P-110/22 od 11.04.2022. godine, preporuka nije realizirana), Ž-SA-05-834/22 (P-306/22 od 07.11.2022. godine, preporuka nije realizirana);

⁵⁴ Ž-SA-05-232/22, Ž-SA-05-1187/22

⁵⁵ Sporrang and Lönnroth v. Sweden (23. rujan 1982.) Serija A broj 52

⁵⁶ S.A. Dangeville v. France (16. kolovoz 2002.)

⁵⁷ Gasus Dossier und Fördertechnik GmbH v. The Netherlands (23. februar 1995.) Serija A broj 306-B; stavak 62

Žalbeni razlozi odnose se na nepostupanje nadležnih tijela sukladno sa pozitivnim zakonodavstvom i međunarodnim standardima zaštite prava na imovinu, što se ogleda u:

- neprimjerenosti duljini postupaka pred nadležnim tijelima (tijelima uprave i pravosuđnim tijelima) koji nisu rezultirali odlukom od koje zavisi uživanje prava na imovinu⁵⁸
- kršenja načela zakonitosti propisanog odredbama Zakona o upravnom postupku F BiH⁵⁹
- nepoduzimanju administrativnih radnji nadležnih subjekata (banke, sudovi) koje uskraćuju pravo na raspolaganje imovinom, kao što su situacije izostanka blagovremenog upućivanje zahtjeva za brisanje dugovanja kredita, koja se vode u Središnjem registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u Bosni i Hercegovini, odnosno nepostupanja banke po već upućenim zahtjevima.⁶⁰

Ombudsmeni naglašavaju da su tijela i institucije sa javnim ovlastima, koji donose odluke od kojih ovisi uživanje imovinskih prava građana, dužni osigurati brzo, potpuno i kvalitetno rješavanje, uz svestrano razmatranje predmetnih stvari.

Razmatrajući žalbu⁶¹ zbog nedonošenja rješenja imovinsko-pravne prirode u ponovljenom upravnom postupku, šest godina nakon donošenja odluke drugostupanjskog tijela kojom je to naloženo, Ombudsmeni su uputili preporuku nadležnom tijelu, ukazali na neprimjerenu duljinu trajanja postupka, za što ne postoji objektivno i razumno opravdanje, te pozvali na žurno donošenje odluke.

Reguliranje životnog prostora u naseljima putem urbanističkog plana, u svakom slučaju mora biti u interesu prava građana, zaštite javnog interesa sukladno odredbama propisa o upravnom postupku. Ombudsmeni su na isto ukazali preporukom, postupajući po žalbi vlasnika zemljišta, za koje se usvaja Urbanistički plan, sa nedvosmislenom namjerom obavljanja gospodarske djelatnosti. Ombudsmeni su konstatirali da je postupak izlaganja nacrtu Plana, konzultacija i odgovora na sugestije, imao pretežito protokolaran karakter, sa ciljem ispunjenja zakonom propisane forme, ali da nije istodobno ponudio suštinske odgovore jedinice lokalne samouprave kao nositelja pripreme Plana u službi građana.⁶²

4.3.1. Uspostava učinkovitih mehanizama zaštite prava na imovinu

Neophodnost uspostave učinkovitih mehanizama zaštite prava na imovinu predstavlja važno pitanje ukoliko država kontrolira uporabu imovine sukladno sa očim interesom kao što je izgradnja vitalnih infrastrukturnih objekata.

Tako u postupcima koji se odnose na izgradnju autocesta u Federaciji Bosne i Hercegovine i prateće infrastrukture, odnosno, razmatranju pitanja izbora trase poddionica autocesta, obima eksproprijacije, postavljanja zaštitnih ograda i sl., Ombudsmeni su zaključili da, bez obzira na to što građani koriste sve predviđene mogućnosti u smislu zaštite svojih prava, od značaja bi bilo i

⁵⁸ Ž-BL-05-419/22, P-268/22, Ž-BL-05-329/21, P-332/22

⁵⁹ Ž-MO-05-25/22 P-283/22

⁶⁰ Ž-SA-05-1256/22, Ž-BL-05-658/22

⁶¹ Ž-BL-05-419/22, P-268/22

⁶² Ž-BL-06-601/22, P- 318/22

razmatranje učinkovitosti postojećih mehanizama, te postojanja opravdanosti uspostave dodatnog mehanizma za razmatranje navedenih pitanja.

Osim zaštite interesa, isto bi doprinijelo povećanju transparentnosti i povjerenja građana, kao i smanjivanja broja drugih postupaka. U tom cilju Ombudsmeni su Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH i Odboru za promet i komunikacije ukazali na potrebu da se ova tematika razmotri u narednom razdoblju, te u suradnji organa i tijela izvršne vlasti, utvrdi mjere koje bi mogle doprinijeti povećanoj transparentnosti i zaštiti prava građana, a samim time i učinkovitosti postupka.⁶³

4.3.2. Isplata utvrđenih potraživanja iz radnog odnosa

Zakonski opravdano očekivanje na isplatu utvrđenih potraživanja iz radnog odnosa predstavlja imovinu u smislu članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, te su se građani Instituciji obraćali zbog nemogućnosti njihove naplate.⁶⁴ Ovo je posebno značajno kada je obveznik isplate potraživanja javno tijelo, čime država postaje direktni kršitelj prava na imovinu, kroz neizvršavanje pravosnažnih sudbenih odluka. Najčešće se radi o potraživanjima uposlenika iz javnog sektora, ali i po osnovu potraživanja nastalih kao posljedica povrede nekog drugog prava.

Postupanja tijela su različita, s obzirom na teritorijalno uređenje, od pokušaja mirnog rješavanja spora putem nagodbe i ponude da se povjeritelj odrekne nekog dijela potraživanja, najčešće kamata, do uspostave liste dugovanja.

Primjer⁶⁵ predstavljaju potraživanja iz radnog odnosa, temeljem pravosnažnih sudbenih odluka, na teret proračuna Županije/Kantona 10, gdje su tražitelji potraživanja sa Vladom Županije/Kantona zaključili Ugovor o izvansudbenoj nagodbi za izmirenje finansijskih potraživanja po izvršnom sudbenom rješenju, nakon čega je isto u cijelosti realizirano.

4.4. Policija

U Bosni i Hercegovini policija ima značajnu ulogu očuvanja javne sigurnosti, zaštite ljudi i imovine, nadzora i osiguranja državnih granica, zaštite osnovnih prava i sloboda građana, sprječavanja, otkrivanja i razrješenja kaznenih i prekršajnih djela, borbe protiv kriminala, održavanja javnog reda i mira, pružanja pomoći i usluga građanima, kao i rada sa strancima.

U ispunjavanju ovih zadataka policijska tijela moraju djelovati sukladno sa odredbama Ustava u Bosni i Hercegovini, pozitivnih zakonskih propisa Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Brčko distrikta BiH, županija/kantona i međunarodnih standarda zaštite ljudskih prava koji predstavljaju dio pravnog sustava Bosne i Hercegovine.

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljene su 153 žalbe na postupanje policije, pet žalbi manje nego u prethodnoj godini. Preporuke su upućene u 12 predmeta.

⁶³ Ž-SA-05-827/21, P-36/22

⁶⁴ Ž-LI-05-175/22, Ž-LI-05-35/22

⁶⁵ Ž-LI-05-11/22

Žalbe su izjavljene zbog postupanja policijskih službenika koje izlazi iz profesionalnih okvira⁶⁶, prekomjerne uporabe sile,⁶⁷ nezadovoljstva načinom na koji je postupljeno po prijavi prekršajnog ili kaznenog djela,⁶⁸ postupkom izdavanja zapisnika nakon policijske intervencije⁶⁹, povrede odredbi propisa o slobodi pristupa informacijama,⁷⁰ zahtjeva za intervenciju u poremećenim međususedskim i familijarnim odnosima koji su najčešće rezultat neriješenih imovinsko-pravnih pitanja⁷¹, nezadovoljstva intervencijom po zahtjevu bivših supružnika zbog međusobnog sukobljavanja i problema viđanja djeteta,⁷² neažurnog postupanja ministarstava unutarnjih poslova kao tijela uprave.⁷³

Institucija je razmatrala žalbe i policijskih službenika koje se odnose na ostvarivanja/povrede prava koja proizilaze iz radnog odnosa,⁷⁴ nepostupanja po sudbenim odlukama kojima je razmatran postupak unaprjeđenja policijskih službenika,⁷⁵ i diskriminacije, odnosno mobinga⁷⁶.

Stranke često podnose žalbe zbog radnji koje policija provodi sukladno sa njezinim zakonom propisanim nadležnostima, i/ili postupanjima po nalogu nadležnog suda i tužiteljstva, čak i u slučajevima kada su ostvarili pravo zbog kojeg se obraćaju.⁷⁷ U navedenim slučajevima ne postoji osnovanost za djelovanjem Institucije.

Određeni broj žalbi ukazuje na prekoračenje ovlasti ili prekomjernu uporabu sile. U tijeku istraživanja ovih predmeta Ombudsmani od nadležnih tijela zaprimaju izjašnjenja da, sukladno sa zakonom utvrđenim procedurama, provode istragu, te da će o rezultatima istrage dostaviti naknadno informaciju, kao i da o određenim pitanjima, kao što je uporaba sile, provode edukaciju. Praksa je pokazala da se u većini ovih slučajeva ne utvrdi odgovornost policijskog službenika, čime građani ostaju nezadovoljni.⁷⁸ Ovim se postavlja pitanje učinkovitosti i neovisnosti uspostavljenih mehanizama nadzora nad radom policijskih službenika i potrebe sveobuhvatne analize stanja u ovoj oblasti.

Individualne žalbe podnesene Instituciji su samo indikator da u postojećem sustavu nadzora postoje slabosti. Dio ovih slabosti može se vezati i za pitanje neuspostavljenog sustava kontinuirane i obvezne edukacije policijskih službenika, posebno o zakonodavnom okviru i međunarodnim dokumentima ljudskih prava. Ovo je posebno značajno imajući u vidu ovlasti policije da osobama privremeno lišenim slobode, ograniče puno uživanje njihovih prava i u opravdanim slučajevima primijene silu.

⁶⁶ Ž-BR-05-174/22, Ž-SA-05-602/22, Ž-BR-05-217/22,

⁶⁷ Ž-BR-05-90/22

⁶⁸ Ž-BR-05-354/22, Ž-BL-552/22, Ž-BL-05-351/22, Ž-BR-05-211/22

⁶⁹ Ž-BL-05-476/22, Ž-MO-05-30/22,

⁷⁰ Ž-SA-05-997/22, Ž-SA-05-555/22, Ž-SA-05-808/22, Ž-SA-05-907/22

⁷¹ Ž-SA-05-673/22, Ž-BR-05-124/22, Ž-BR-05-23/22

⁷² Ž-SA-05-968/22, Ž-SA-01-1295/22, Ž-BL-01-791/20

⁷³ Ž-SA-05-1248/22

⁷⁴ Ž-BL-05-3/22, Ž-BL-05-252/22, Ž-SA-06-986/22, Ž-MO-04-77/22

⁷⁵ Ž-SA-08-515/22, Ž-SA-08-520/22, Ž-SA-08-521/22, Ž-SA-08-517/22, Ž-SA-08-516/22, Ž-SA-08-518/22, Ž-SA-08-519/22

⁷⁶ Ž-SA-05-201/21, P-293/22

⁷⁷ Ž-SA-05-763/22, Ž-SA-05-337/22, Ž-SA-05-50/22, Ž-BL-05-657/22, Ž-BL-05-691/22, Ž-SA-05-145/22

⁷⁸ Ž-BR-05-174/22, primjer standardnog odgovora ministarstva

Tako su u predmetu po žalbi na postupanje policijske uprave, zbog prekomjerne primjene sile u odnosu na pritvorenika, Ombudsmani nakon provedenog postupka, uputili preporuku da Jedinica za profesionalne standarde, bez odlaganja preispita navode pritužbe i postupanje policijskih službenika, procijeni potrebu za edukacijom policijskih službenika ove Policijske uprave i organizira obuku, kako bi se osiguralo postupanje službenika sukladno sa važećim zakonskim propisima i principima UN Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka. U odgovoru nadležnog ministarstva je navedeno da su istražitelji Odsjeka za inspekcije i reviziju, Jedinice za profesionalne standarde, proveli ispitni postupak ocjene zakonitosti i pravilnosti uporabljene sile, te utvrdili da je ista uporabljena zakonito i pravilno.⁷⁹

4.4.1. Primjena zakonodavstva o slobodi pristupa informacijama

Žalbe upućene zbog povrede propisa o slobodnom pristupu informacijama ukazuju da je nužno razmotriti potrebu dodatnog upoznavanja policijskih tijela sa odredbama pozitivnih zakonskih propisa iz ove oblasti.

Nakon provedenog postupka po žalbi kojom se ukazuje na povredu odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, od strane županijskih/kantonalnih ministarstava unutarnjih poslova, Ombudsmani su uputili preporuku Ministarstvu da u drugostupanjskom postupku provede proceduru utvrđivanja izuzetaka kao i test javnog interesa u smislu članka 9. Zakona, te nakon toga donese rješenje zasnovano na odredbama istog. Preporuka je realizirana.⁸⁰

4.4.2. Policija u zajednici

Ombudsmani skreću pozornost na jedan važan segment policijskog djelovanja, a to je rad policije u zajednici, koji može biti reaktivan, što znači da policija dolazi na poziv kada se desi događaj koji zahtijeva njezinu intervenciju, i proaktivan što podrazumijeva prisutnost policijskih službenika na mjestima i u vrijeme gdje je to potrebno.

Ovo bi podrazumijevalo veću nazočnost policije u lokalnoj zajednici, što sa jedne strane može utjecati na preveniranje sukoba i smanjenje pokrenutih prekršajnih i kaznenih postupaka, a sa druge strane doprinijeti jačanju sigurnosti i povjerenja građana u njezin rad.

Stav Ombudsmana proizilazi iz razmatranja žalbi zaprimljenih u Instituciji, kao što je slučaj sa žalbom, kojom se ukazuje na izostanak učinka vite intervencije policije u slučaju postojanja kontinuirane netrpeljivosti i sukoba između više obitelji. Ombudsmani su uputili preporuku da nadležno ministarstvo poduzme sve potrebne mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se preveniralo prудubljivanje sukoba ili eventualno nasilje. Preporuka je realizirana.⁸¹

⁷⁹ Ž-BR-05-90/22, P-174/22

⁸⁰ Ž-SA-05-997/22, P-261/22

⁸¹ Ž-SA-05-968/22, P-278/22

4.4.3. Prava iz radnog odnosa policijskih službenika

Policijski službenici uživaju sva prava zajamčena odredbama Europske konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, ustava i zakonodavstva u Bosni i Hercegovini kada je u pitanju izvršenje pravosnažnih sudbenih odluka, njihov radni status i unaprjeđenje u struci.

Ombudsmeni su razmatrali žalbu zbog nepostupanja kantonalnog/županijskog ministarstva unutarnjih poslova po zahtjevu za dobrovoljno i potpuno izvršenje Presude Općinskog suda u Sarajevu, donesene u postupku po tužbi zbog rezultata natječajne procedure unaprjeđenja u viši čin. Ombudsmeni su ovom Ministarstvu, Upravi policije, policijskom komesaru i Komisiji za ponavljanje postupka unaprjeđenja policijskih službenika u čin "inspektor" po Internom oglasu, uputili preporuku, da odmah, pristupe izvršenju predmetne pravosnažne presude, isključivo u okvirima dispozitiva koji se odnosi na sam natječaj koji je bio predmet sudbenog razmatranja, što uključuje vraćanje natječajne procedure u fazu prije utvrđivanja kandidatskih lista, poništavanje svih radnji poduzetih izvan okvira dispozitiva, utvrđenja pravnih posljedica navedenih u dispozitivu tek nakon izvršenja kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva kojim je naloženo ponavljanje postupka po internom oglasu, i otklanjanje nezakonitosti u provedenoj natječajnoj proceduri. Presuda Općinskog suda u Sarajevu je izvršena, prava iz radnog odnosa uspostavljena i Preporuka u cijelosti realizirana.⁸²

Sumirajući sve naprijed navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaključuju da je neophodno da:

1. policijski službenici budu upoznati sa domaćim zakonodavnim okvirom i međunarodnim dokumentima zaštite ljudskih prava
2. uspostavljeni mehanizmi postupanja po pritužbama građana budu učinkovitiji
3. se osigura veću nazočnost policijski službenika u javnosti i upoznavanje sa nadležnostima policijskih tijela
4. statusna i radna prava policijskih službenika budu u cijelosti ostvarena.

4.5. Inspekcije

Inspeksijski nadzor je vrsta upravnog nadzora koja se ostvaruje neposrednim uvidom u zakonitost rada, poslovanja i postupanja pravnih i fizičkih lica koja obavljaju određenu djelatnosti, građana glede pridržavanja zakona i drugih propisa, te poduzimanje upravnih i drugih mjera za koje imaju ovlasti zakonom, odnosno drugim propisom. Inspeksijski nadzor ima izuzetnu važnost pri provođenju cijelog niza propisa na kojima se temelji zaštita širokog polja zajamčenih građansko-političkih, ekonomsko-socijalnih i kulturnih prava fizičkih i pravnih osoba.

Ombudsmeni su u ranijem razdoblju, temeljem pokazatelja slabosti inspeksijskog nadzora proisteklih iz žalbi građana, izvršili sveobuhvatnu analizu i sačinili Specijalno izvješće o ulozi inspeksijskih tijela u zaštiti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. Prikazano je stanje u oblasti inspeksijskog nadzora s aspekta važećeg zakonodavstva, materijalno-tehničkih i ljudskih resursa

⁸² Ž-SA-08-515/22, Ž-SA-08-520/22, Ž-SA-08-521/22, Ž-SA-08-517/22, Ž-SA-08-516/22, Ž-SA-08-518/22, Ž-SA-08-519/22, P-158/22

kojima raspolažu inspeksijska tijela svih razina vlasti u BiH, djelokruga rada, suradnje, te definirane poteškoće u radu a nadležnim tijelima vlasti upućene su preporuke sa ciljem unaprjeđenja funkcioniranja inspeksijskog nadzora kao elementa vladavine prava i zaštite prava građana.⁸³ Ombudsmani su stajališta da je potrebno prioritarno pristupiti reformi inspeksijskih organa.

Tijekom 2022. godine zaprimljeno je 86 žalbi zbog neprovođenja inspeksijskog nadzora i nepoduzimanja radnji i mjera iz okvira nadležnosti inspeksijskih tijela, što je 14 žalbi manje nego u 2021. godini. Upućeno je 16 preporuka, koje se odnose na izostanak inspeksijskog nadzora, neblagovremeno postupanje inspeksijskih tijela, nepostupanje sukladno odredbama pozitivnog zakonodavstva kojima su propisani obuhvat, sadržaj i forma nadzora, prava i dužnosti inspektora, delegacije nadležnosti tijekom postupka u kojem je već nastupila materijalna šteta, ali i povrede prava na slobodan pristup informacijama od strane inspeksijskih tijela.

Analiza obraćanja i izdatih preporuka pokazuje da se ponavljaju razlozi nezadovoljstva građana radom inspeksijskih tijela, kao i u ranijim izvještajnim godinama, što ukazuje na potrebu poduzimanja aktivnijih mjera od strane nadležnih tijela vlasti kako bi se to prevazišlo.

Ombudsmani sa aspekta svojih nadležnosti, ustanovljenih Zakonom o Ombudsmanu za ljudska prava, posebice ukazuju i na to da su tijela u postupku koji se vodi pred ovom Institucijom dužna postupati na način kako je to propisano Zakonom⁸⁴, te je neprihvatljivo postupanje inspeksijskih tijela koja odbiju suradnju i ne postupe po zahtjevu Ombudsmana.⁸⁵ Ombudsmani će, sukladno sa svojim kapacitetima i u suradnji sa partnerskim organizacijama, nastojati u 2023. godini održati konsultativne sastanke sa inspeksijskim tijelima kako bi se razmotrile mogućnosti unaprjeđenja suradnje, a u cilju zaštite prava građana.

Podsjećajući na preporuke⁸⁶ iz Specijalnog izvješća o ulozi inspeksijskih tijela u zaštiti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, a posebice cijeneći njihov značaj, rezultate postupaka koji ukazuju

⁸³Specijalno izvješće o ulozi inspeksijskih tijela u zaštiti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini
https://www.ombudsman.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2020123109153761bos.pdf

⁸⁴ Članak 25.

*1. T tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obvezna su Instituciji pružiti odgovarajuću pomoć u istrazi i vršenju kontrole.
2. U vrijeme istrage ombudsman ima pristup bilo kojem tijelu vlasti u Bosni i Hercegovini u cilju provjere traženih informacija, obavljanja osobnih razgovora i razmatranja potrebnih spisa i dokumenata.
3. Ombudsmanu ne smije biti odbijen pristup spisima ili administrativnim dokumentima koji se tiču aktivnosti ili djelatnosti koja je pod istragom (...)*

⁸⁵ Ž-BL-245/22

⁸⁶ Ombudsmani Bosne i Hercegovine uputili su preporuke Savjetu ministara Bosne i Hercegovine, Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, Vladi Republike Srpske, Vladi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, vladama svih županija/kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, gradonačelnicima u gradovima Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske i načelnicima u općinama Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske da:

1. sukladno sa svojim nadležnostima i ovlastima poduzmu potrebne mjere u cilju otklanjanja slabosti u funkcioniranju inspeksijskih tijela, postizanja učinkovitijeg djelovanja inspeksijskih tijela i osnaživanja inspeksijskih tijela;
2. kontinuirano analiziraju vlastita zakonodavstva kojima se uređuje funkcioniranje inspeksijskih tijela, te shodno tomu rade na njihovom unaprjeđenju;
3. kontinuirano usklađuju vlastita zakonodavstva koja uređuju inspeksijski nadzor, posebice imajući u vidu pitanja nadležnosti, tijela nadležnog za odlučivanje u drugostupanjskog postupku, te primjenu pozitivnog zakonodavstva sa suvremenim međunarodnim standardima;
4. usvoje zakonodavni okvir kojim će regulirati postupanje inspekcija u županijama/kantonima u kojima nije donesen zakon na županijskoj/kantonolnoj razini;

da je potrebno kontinuirano raditi na ovom pitanju, Ombudsmani pozivaju izvršna tijela vlasti, da sukladno sa svojim nadležnostima i ovlastima, poduzmu sve potrebne mjere s ciljem otklanjanja slabosti u funkcioniranju inspekcijskih tijela, njihovog osnaživanja i osiguranja učinkovitijeg djelovanja.

4.5.1. Nepostupanje po prijavi

Inspekcijskim nadzorom osigurava se zakonitost i zaštita javnog i privatnog interesa sukladno sa pozitivnim zakonskim propisima. Izostanak blagovremenog postupanja inspekcijskih tijela ne predstavlja samo izostanak jedne upravne radnje, nego može imati neželjene posljedice na pravo koje je građanima zajamčeno, kao što je npr. neometano uživanje svoga posjeda.

Postupajući po žalbi⁸⁷ zbog neprovođenja inspekcijskog nadzora u slučaju nelegalne gradnje, te nepoduzimanja zakonom propisanih mjera i radnji Ombudsmani su odgovornoj općini i nadležnoj službi uputili preporuku da, sukladno sa pozitivnim zakonskim propisima, izvrši inspekcijski nadzor po prijavi žalitelja. Preporuka je u cijelosti realizirana.

4.5.2. Nadležnost za postupanje inspekcijskih tijela

Bez obzira na funkcionalnu i teritorijalnu organizaciju inspekcijskih tijela problem je i nedostatak koordinacije, posebice između različitih razina inspekcijskog nadzora, kao i neblagovremene ocjene stvarne nadležnosti inspekcije.

Postupajući u predmetu⁸⁸ kojim je ukazano na neadekvatan inspekcijski nadzor zbog izvođenja radova na uređenju korita rijeke Sanice, Ombudsmani su konstatairali da su predmetni radovi izvedeni bez odobrenja za građenje. Pritom se tijekom postupka utvrđivanja zakonitosti izdavanja dozvola, i provođenja inspekcijskog nadzora utvrdila nenadležnost Federalne uprave za inspekcijske poslove, Federalnog urbanističko-ekološkog inspektora, koji nije blagovremeno postupio sukladno sa odredbama Zakona o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine⁸⁹ i postupak delegirao nadležnom inspekcijskom tijelu na dalje postupanje.

Ovakvim postupanjem žalitelju je u cijelosti onemogućena zaštita prava, zbog čega su Ombudsmani uputili preporuku kojom je ukazano na navedeni propust i zahtijevano postupanje u zakonskim okvirima.

-
5. *razmotre mogućnost obezbjeđenja finansijskih sredstava neophodnih za optimalno i profesionalno funkcioniranje inspekcijskih tijela, a u cilju jačanja kapaciteta kroz zapošljavanje određenog broja izvršitelja zbog učinkovitog obavljanja poslova i osuvremenjavanje opreme;*
  6. *kontinuirano rade na unaprjeđenju i uspostavljanju novih informacionih tehnologija, a posebno na uvođenju elektroničkih baza podataka za sva inspekcijska tijela;*
  7. *ujednačavanje dodataka na plaću na svim razinama vlasti;*
  8. *obezbijede neophodna novčana sredstva u svrhu organiziranja specijaliziranih edukacija po upravnim oblastima za inspektore, a sukladno sa iskazanim potrebama;*
  9. *radne prostore inspekcijskih tijela prilagode broju zaposlenih i omoguće pristuposobama s invaliditetom.*

⁸⁷ Ž-BR-05-35/22, P-150/22

⁸⁸ Ž-BL-05-201/22, P-266/22

⁸⁹ Zakon o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/2014 i 19/2017 - odluka US

4.5.3. Pristup informacijama o izvršenom inspekcijskom nadzoru

Građani koji su zahtijevali inspekcijski nadzor ukazuju da nemaju informaciju o rezultatima nadzora, kao ni mogućnost dobiti zapisnik i koristiti pravni lijek, a što ima samo subjekt nadzora kome je rješenjem naložena odgovarajuća upravna mjera. Razlog takvog postupanja je stav inspekcijskih tijela da osoba koja podnese zahtjev za obavljanje inspekcijskog nadzora nije stranka u postupku, tako da je informirana samo o obavljenom nadzoru. U svakom slučaju postoji mogućnost obraćanja shodno odredbama propisa o slobodi pristupa informacijama.

4.5.4. Inspektorat socijalne i dječije skrbi na razini Federacije BiH

Vlada Federacije BiH na sjednici održanoj 20.02.2020. godine je utvrdila Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama FBiH⁹⁰ i uputila ga u parlamentarnu proceduru. Razlozi za pripremu ovog zakona su izvršavanje presude Ustavnog suda FBiH od 13.12.2016. godine⁹¹, te između ostalog zaključaka Vlade⁹² kojima je obvezala nadležna tijela federalne vlasti da pripreme i u parlamentarnu proceduru upute prijedlog Zakona o dopunama Zakona o inspekcijama FBiH tako da se djelokrug rada federalne inspekcije proširi i na oblasti rada humanitarnih organizacija i socijalnu i dječiju skrb.⁹³

Inspektorat socijalne i dječije skrbi još nije uspostavljen zbog čega Ombudsmani izražavaju posebnu zabrinutost, osobito imajući u vidu da je Zakonom o ustanovama socijalne skrbi Federacije Bosne i Hercegovine⁹⁴ propisano da Inspekcijski nadzor nad zakonitošću rada federalnih ustanova socijalne i dječije skrbi, u dijelu primjene propisa iz oblasti socijalne i dječije skrbi vrše nadležni federalni inspektori.⁹⁵

4.6. Vladina i ministarska imenovanja

Zakon o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine propisuje da u slučaju kada postoje dokazi da principi utvrđeni u članku 3. ovog zakona, ili postupci, nisu ispoštovani, bilo koji član javnosti može podnijeti prigovor na konačno imenovanje sukladno s odredbama ovog zakona. Prigovor se podnosi odgovornom javnom službeniku, a kopija dostavlja Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine.⁹⁶ Identična rješenja sadržana su i u entitetskim zakonima koji uređuju ovu oblast⁹⁷.

⁹⁰ Zakon o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 73/2014 i 19/2017);

⁹¹ Presudom Ustavnog suda FBiH od 13.12.2016. godine utvrđeno je da su odredbe iz članka 37. i članka 44. st. (1) i (3) Zakona o inspekcijama FBiH suprotne odredbama Ustava FBiH;

⁹² Zaključci Vlade Federacij BiH od 17.10.2019. i 22.11.2019. godine

⁹³ <https://fbihvlada.gov.ba/bs/210-sjednica-vlade-fbih> posjećeno 16.01.2023.

⁹⁴ Zakon o ustanovama socijalne skrbi Federacije Bosne i Hercegovine, („Službene novine Federacije BiH“), broj 64/22

⁹⁵ Članak 78.stavak 2, točka (a) Zakona o ustanovama socijalne skrbi Federacije Bosne i Hercegovine

⁹⁶ Zakon o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03)

⁹⁷ Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Sl.novine FBiH“ br: 12/03,34/03,65/13), Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske ("Sl. glasnik Republike Srpske" broj 41/03)

Zakonima je propisano da se konačno imenovanje ne može provesti ukoliko nisu ispoštovani utvrđeni osnovni principi zakonitosti, kvalitete, neovisne provjere, otvorenosti i transparentnosti, kao i zastupljenosti pri zapošljavanju.

Ombudsmeni, djelujući u okviru svojih nadležnosti, shodno odredbama Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i zakonima koji uređuju pitanje vladinih i ministarskih imenovanja tijekom 2022. godine razmatrali su 104 žalbe, što je 20 žalbi manje nego u prethodnoj godini. Upućeno je 50 preporuka.

Žalbe su izjavljene zbog povrede osnovnih principa prigodom provođenja postupaka imenovanja i razrješenja članova upravnih i nadzornih odbora u javnim poduzećima i javnim ustanovama,⁹⁸ nejasnih i nedefiniranih kriterija prigodom izbora najboljeg kandidata, odnosno nepostupanja po utvrđenim kriterijima⁹⁹, smjene funkcionera prije isteka mandata¹⁰⁰, imenovanja prema pripadnosti kandidata političkoj stranci¹⁰¹, povrede prava na pravni lijek i odredbi propisa o slobodnom pristupu informacijama.¹⁰²

Ombudsmeni su u preporukama upućenim odgovornim javnim tijelima ukazali na pozitivne zakonske propise i zahtjeve da se sva javna imenovanja obavljaju transparentno, na zakonit način, sukladno sa svim važećim pravilima, propisima i zakonima; da se provedu po principu izbora na osnovu kvalitete putem dobro informiranog izbora osoba, koje po svojim sposobnostima, iskustvu i kvalitetima odgovaraju potrebi reguliranog tijela, da se u postupku izbora osigura i princip pravičnosti te onemogućí svaka zlouporaba prava stranaka.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ne raspolažu istražnim mehanizmima kojima bi, u svakom konkretnom slučaju, sa sigurnošću mogli utvrditi povredu zakonskih odredbi koje propisuju da osoba koja je na funkciji u političkoj stranci ne može biti konačno imenovana, odnosno pripadnost izabranog kandidata određenoj političkoj stranci. Istodobno, Ombudsmeni naglašavaju da moraju biti ispoštovani već utvrđeni, relevantni, kriteriji za imenovanje, na način da se odnose na poziciju koja se popunjava.

Ombudsmeni ukazuju i da praksa usvajanja odluka izvršne vlasti o smjenama imenovanih službenika prije isteka mandata proizvodi pravnu nesigurnost, potencijalno dovodi do skupih i dugotrajnih postupaka koji nisu u interesu nijedne strane i uopće otežava nesmetano funkcioniranje javnih tijela kao servisa građana.

Ombudsmeni smatraju da postoji potreba da se preispita postojeći zakonodavni okvir, decidnije odrede kriterije koji moraju biti ispoštovani u procedurama imenovanja i razrješenja imenovanih osoba, te utvrdi koja se pozicija u političkom subjektu ima smatrati funkcionerskom.

Slijedeći primjeri ilustriraju postupanja Ombudsmana u slučajevima navedenih povreda zakona.

⁹⁸ Ž-BL-05-140/22, Ž-SA-05-278/22, Ž-SA-05-550/22, Ž-BL-05-119/22, Ž-BL-05-120/22

⁹⁹ Ž-BL-05-122/22, Ž-SA-05-618/22,

¹⁰⁰ Ž-BL-05-421/22,

¹⁰¹ Ž-LI-05-16/22,

¹⁰² Ž-BR-05-19/22

Postupajući po prigovorima protiv odluke o imenovanju članova upravnog odbora javne ustanove i imenovanju predsjednika i članova skupštine druge javne ustanove iste lokalne zajednice, utvrđene su povrede principa Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH, glede vođenja procedure i ocjene kandidata, s obzirom na to da komisija zadužena za isto tijekom obavljanja razgovora sa kandidatima nije postavljala identična pitanja, nisu imenovani prvorangirani kandidati i nisu imali pravo na pravni lijek. Ombudsmani su uputili preporuku Općinskom vijeću da poništi i provede ponovne postupke predmetnih imenovanja. Preporuka nije ispoštovana.¹⁰³

Jedan od primjera razrješenja imenovanih osoba prije isteka mandata¹⁰⁴ predstavlja smjena članova upravnog odbora javne ustanove, koji su obavljali funkcije samo devet dana tijekom godine, za koju nije usvojeno finansijsko izvješće. U konkretnom slučaju, učinjeni su vjerojatnim navodi da je smjena članova Upravnog odbora izvršena bez njihove stvarne krivnje ili odgovornosti za upravljanje ustanovom, s obzirom na krajnju nesrazmjernost između vremenskog razdoblja tijekom kojeg su podnositelji žalbe obavljali dužnost članova Upravnog odbora i vremenskog razdoblja za koji se usvajaju pomenuta izvješća i za koje su podnositelji žalbe učinjeni odgovornim. U takvim okolnostima postoji vjerojatnoća da je zakonski osnov za smjenu iskorišten radi ostvarenja pojedinih kadrovskih rješenja, a ne u cilju poboljšanja rada ustanove ili upravljanja javnim sredstvima. Ombudsmani su uputili preporuku vladi županije/kantona da prigodom donošenja odluka iz svoje nadležnosti pokloni dužnu pozornost ne samo aspektu zakonitosti, nego i principu dobre javne uprave i savjesnog upravljanja javnim sredstvima, kako bi se uvažili interesi svih zainteresiranih strana na koje se odluke odnose, a rizik od sporova bilo koje vrste sveo na minimum. Odgovor na preporuku nije zaprimljen.

Odredbom članka 5 Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine propisano je da *bilo koja osoba koja je na funkciji u političkoj stranci ne može biti konačno imenovana (kandidati koji se ne kvalificiraju). Prigodom odbacivanja prijava takvih kandidata, odgovorni javni službenik dužan je jasno reći da se prijava odbacuje zato što je prijavljena osoba kandidat koji se ne kvalificira. Bez obzira na prethodno, kandidat koji se ne kvalificira a koji odstupa s položaja, na koji je izabran prije nego što se izvrši konačno imenovanje, može se uzeti u obzir za razmatranje za konačno imenovanje sukladno s principima i postupcima utvrđenim u ovom zakonu.* Suprotno ovoj odredbi izvršen je izbor članova Školskog odbora, s obzirom na to da je izabrani kandidat u vrijeme imenovanja bio predsjednik općinskog odbora stranke jedne političke stranke. Ombudsmani su uputili preporuku nadležnom ministarstvu da, sukladno sa iznesenim mišljenjem Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, preispita predmetni postupak imenovanja i provede isti sukladno sa principima utvrđenim Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine.¹⁰⁵

Podnositeljica žalbe zaposlena kao inspektorica u jedinici lokalne samouprave *navodi da je diskriminirana od strane načelnika jer joj uskraćuje pravo da bude birana u upravne odbore javnih ustanova i poduzeća čiji je osnivač općina.* U pogledu tumačenja ovog pravnog pitanja, Ombudsmani su izvršili uvid u Zakon o državnoj službi kojim je propisano da: „*O pravima i*

¹⁰³ Ž-BL-05-12/22; Ž-BL-05-14/22 i Ž-BL-05-15/22, Ž-BL-05-870/21 i Ž-BL-05-869/21, P-130/22

¹⁰⁴ Ž-BL-05-421/22, P-291/22

¹⁰⁵ Ž-LI-05-16/22, P-69/2022

dužnostima državnih službenika iz radnog odnosa, donosi se rješenje.“ U konkretnom slučaju očigledno je da je o pravima i obvezama državnog službenika odlučeno u formi obavještenja. Na taj način nezadovoljna stranka nema očigledno dostupan pravni lijek na raspolaganju, putem kojeg bi tražila preispitivanje odluke načelnika ili sudbenu kontrolu upravnog akta. Ombudsmeni ne ulaze u meritum odluke da se rad u upravnim odborima ili nadzornim tijelima ustanova ili drugih organizacija čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave ograniči ili dozvoli sukladno sa najboljim interesima poslodavca i optimalne organizacije rada. Sa druge strane, Ombudsmeni naglašavaju da svaka odluka kojom se odlučuje o nečijem pravu ili obvezi mora ispunjavati one formalne standarde kako je to propisano imperativnim zakonskim normama. Na taj način, nezadovoljna strana bi imala prigodu isticati sve ono što navodi glede sporne odluke, a što se u konkretnom slučaju odnosi na tumačenje dodatne djelatnosti, pravni osnov za ograničavanje natjecanja, potencijalni sukob interesa ili diskriminaciju glede tretmana pojedinih službenika.¹⁰⁶

4.7. Migracije i azil

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine, djelujući u okviru svojih nadležnosti, temeljem odredbi Zakona o strancima Bosne i Hercegovine¹⁰⁷, Zakona o azilu Bosne i Hercegovine¹⁰⁸ i Zakona o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine¹⁰⁹, kao i međunarodnih standarda za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koji se primjenjuju u pravnom sustavu Bosne i Hercegovine, skreću pozornost na otvoreno pitanje migracija u Bosni i Hercegovine, iako u smanjenom obimu nego prethodnih godina. Posebno treba ukazati na odgovornosti institucionalnih mehanizmima nadležnih za sprovođenje postupaka po zahtjevima, te obezbjeđivanja statusnih i drugih prava zajamčenih zakonodavstvom Bosne i Hercegovine i ratificiranim međunarodnim standardima.

Tijekom 2022. godine Institucija je zaprimila 19 žalbi vezano za prava migranata i tražitelja azila, šest žalbi manje nego u prethodnoj godini. Upućene su dvije preporuke u predmetima koji su zaprimljeni krajem 2021. godine a na kojima se rad nastavio i u 2022. godini.

Strani državljani na teritoriji Bosne i Hercegovine od Institucije zahtijevaju intervenciju radi pružanja mogućnosti za iskazivanje namjere za azil¹¹⁰, zbog nedonošenja odluke u vezi sa zahtjevom za azil, postavljanje staratelja malodobnoj osobi bez pratnje¹¹¹, nezakonitog postupanja nadležnih službi u postupku po zahtjevu za azil - iskazivanje namjere za traženje azila u Bosni i Hercegovini.¹¹²

Stranci zahtijevaju i pomoć u pravu po osnovu supsidijarne zaštite¹¹³ ili pomoć u uspostavi radno-pravnog statusa¹¹⁴. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine, u svakom slučaju, pismenim putem informiraju stranke o svojim nadležnostima, relevantnim odredbama pozitivnih zakonskih propisa

¹⁰⁶ Ž-BL-06-70/22

¹⁰⁷ Zakon o strancima Bosne i Hercegovine, (“Službeni glasnik BiH”, broj 88/15, 34/21)

¹⁰⁸ Zakon o azilu Bosne i Hercegovine, (“Službeni glasnik BiH”, broj 11/16 ; Ispravka Zakona o azilu, “Službeni glasnik BiH”, broj 16/16.

¹⁰⁹ Zakon o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 59/05, 66/16)

¹¹⁰ Ž-SA-05-665/22, Ž-SA-05-696/22, Ž-SA-05-779/22, Ž-SA-05-842/22

¹¹¹ Ž-SA-05-723/22

¹¹² Ž-SA-05-73/22, Ž-SA-05-74/22,

¹¹³ Ž-SA-05-590/22

¹¹⁴ Ž-SA-05-559/22

koje reguliraju status stranih državljana i daju uputu o državnom tijelu i pružateljima pravne pomoći kojima se mogu obratiti u svrhu ostvarenja svojih prava.

U 2022. godini Ombudsmeni su upućenim preporukama ukazali nadležnim tijelima, u čijoj nadležnosti je pitanje stranaca, njihovog boravka, kretanja i statusa, na obveze propisane relevantnim zakonodavstvom, međunarodnim standardima zaštite ljudskih prava, kao i na potrebu edukacije iz ovih oblasti.

Ombudsmeni su posebno svjesni problema djece koja se nalaze u pokretu na teritoriji Bosne i Hercegovine, bez roditelja ili staratelja. Zaštita prava djece u pokretu mnogo je složenije pitanje od toga da im se samo ponudi sigurnost, hrana i sklonište. U predmetima ove vrste, Ombudsmeni postupaju na način da traže urgentno postupanje nadležnih kako bi se djeci u što kraćem roku odredio staratelj i na taj način zaštitio najbolji interes djeteta¹¹⁵.

Pozitivan primjer implementacije preporuke Ombudsmana predstavlja postupanje pripadnika Ministarstva unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona/županije po preporuci¹¹⁶ kojom je naloženo da poduzme sve neophodne aktivnosti i mjere i osigura da eventualno ograničenje slobode kretanja migranata/tražitelja azila i izbjeglica, koji se legalno nalaze na teritoriju BiH, bude utemeljeno na pojedinačnoj procjeni i samo i isključivo pod uvjetima koje propisuje Zakon, svako postupanje službenika Ministarstva sukladno sa odredbama Zakona o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine, izvrši procijena potrebe edukacije policijskih službenika i sukladno rezultatima procjene i organizira ista u cilju zaštite zajamčenih prava i sloboda.

Ministarstvo¹¹⁷ je dostavilo odgovor u kojem se navodi: „Navedena edukacija je realizirana od strane inspektora Odsjeka za edukaciju Uprave policije, službenika Odsjeka za koordinaciju i usmjeravanje i predstavnika Službe za poslove sa strancima, Šefa Terenskog centra Tuzla. Prisutnim sudionicima je predstavljen zakonski okvir postupanja službenika policije u odnosu na migrante, tražitelje azila i izbjeglice, kako sa stanovišta primjene međunarodnih dokumenata tako i sa stanovišta Ustava i zakona Bosne i Hercegovine. Sudionici predavanja su aktivno sudjelovali u realiziranju tematske oblasti, a edukacija ostalih policijskih službenika o naprijed navedenim temama će se u narednom razdoblju realizirati po nadležnim policijskim stanicama. Osim navedenog, svim policijskim upravama Uprave policije MUP-a TK na nadležnost i upoznavanje je dostavljena navedena preporuka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH.“

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine održavaju kontinuirane aktivnosti u oblasti migracija koje podrazumijevaju nazočnost sastancima sa nadležnim domaćim i međunarodnim institucijama,

¹¹⁵ Postupajući u konkretnom predmetu, broj Ž-BL-01-412/22, Ombudsmeni konstatiraju da na području Unsko-sanskog kantona i Kantona Sarajeva postoje privremeni prihvatni centri i ranjive kategorije (obitelji sa djecom i malodobnici bez pratnje) se izvan radnog vremena nadležnih centara za socijalni rad smještaju u privremene prihvatne centre, a postupi kod nadležnih centara se vode narednog prvog radnog dana, odnosno postavljaju se staratelji malodobnicima bez pratnje. Na području Tuzlanskog kantona/županije ne postoji privremeni prihvatni centar. Nakon utvrđivanja svih značajnih činjenica i okolnosti u konkretno predmetu, Ombudsmeni će nastojati svojim odlukama da unaprijede ostvarivanja prava djece migranata na području Tuzlanskog kantona/županije.

¹¹⁶ Ž-BR-05-120/20, P-72/22

¹¹⁷ Ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona/županije, akt broj:08-06/6-1-03.2-3-2230/20 od 11.04.2022.godine

organizacijama i udrugama¹¹⁸ ali i predstavnicima Imigracionog centra radi utvrđivanja trenutnog stanja u istome.¹¹⁹

4.8. Javne isprave

Pod javnom ispravom smatra se isprava izdana od mjerodavnih upravnih, sudbenih i drugih tijela, institucija, organizacija ili drugih pravnih osoba u vršenju javnih oblasti iz djelokruga BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, Brčko Distrikta BiH.¹²⁰

Tijekom 2022. godine Instituciji ombudsmana izjavljeno je 30 žalbi koje su u svezi sa javnim ispravama, što je tri žalbe više nego u prethodnoj godini. Upućene su tri preporuke.

Građani su se obraćali nezadovoljni postupanjem nadležnih tijela u postupcima za izdavanje osobnih dokumenata i traženih uvjerenja,¹²¹ procedura upisa podataka u Matičnim knjigama rođenih,¹²² pitanja nepriznavanja izbjegličkih kartona, iako su sudbeni postupci u tijeku,¹²³ kao i zahtjevima za posredovanje u žurnom postupku radi ostvarenja prava na putnu ispravu¹²⁴.

S obzirom na to da je 2022.godina bila izborna godina ukazano je na nepravilnost glasačkih spiskova na kojima se i dalje nalaze preminule osobe.¹²⁵ Središnje izorno povjerenstvo BiH vodi Središnje tijelo koje vodi registar građana Bosne i Hercegovine sukladno sa Zakonom o središnjoj evidenciji i razmjeni podataka.¹²⁶ Netočnost podataka kojima raspolaže Središnja izborna komisija BiH ukazuje na potrebu ažuriranja Središnjih biračkih spiskova, na način da moraju odgovarati stvarnom broju biračkog tijela, kako bi se spriječila svaka zlouporaba i nepravilnosti tijekom izbornog procesa.

Ombudsmeni naglašavaju da državni službenici u vršenju javnih ovlasti trebaju postupati krajnje profesionalno, detaljno i učinkovito, osobito kada je u pitanju provjera relevantnih činjenica koje se odnose na utvrđivanje identiteta osobe. Svi podaci, koji se razmjenjuju u suradnji sa međunarodnim istražnim organizacijama, moraju biti točni i uređeni, kako u suprotnom ne bi došlo do povrede slobode i prava građana.

¹¹⁸ Dana 20.10.2022. na poziv Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine održan je sastanak u Zgradi prijateljstva Grčke i Bosne i Hercegovine, kojem su nazočili predstavnici Ministarstva sigurnosti, Granične policije, Ureda zastupnika Vijeća ministara Bosne i Hercegovine pred Europskim sudom za ljudska prava, predstavnici Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Udruge „Vaša prava BiH“ te UNHCR-a. Tema sastanka bila je informacija o slučajevima u kojima su osobe koristeći krivotvorene putne isprave imale namjeru prijeći granicu Bosne i Hercegovine preko graničnog prijelaza Međunarodna zračna luka Sarajevo. Tijekom sastanka razmatrane su mogućnosti primjene zakonske regulative u cilju sprječavanja zlouporabe instituta međunarodne zaštite. Zaključeno je da se nastavi sa održavanjem ovog vida suradnje institucija Bosne i Hercegovine u cilju otklanjanja mogućih zlouporaba. Slijedeći sastanak dogovoren je za 6 (šest) mjeseci.

¹¹⁹ Dana 22.12.2022. godine ombudsmanka dr.Jasminka Džumhur, pomoćnica ombudsmana Emina Halilović i stručni savjetnik Ante Šakota su održali sastanak sa predstavnicima Imigracionog centra Vladislavom Žužom, privremenim upravnikom i Anesom Hajlovcem, inspektorom.

¹²⁰ Zakon o važnosti javnih isprava u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, br. 23/04.)

¹²¹ Ž-BL-05-71/22, Ž-LI-05-25/22, Ž-BL-05-89/22

¹²² Ž-SA-05-715/22, Ž-SA-05-23/22

¹²³ Ž-BL-05-521/22

¹²⁴ Ž-SA-08-859/22

¹²⁵ Ž-SA-05-1030/22

¹²⁶ Zakon o sredšnjoj/centralnoj evidenciji i razmjeni podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 16/02, 32/07 i 44/07).

U postupku po žalbi¹²⁷ zbog zadržavanja žaliteljice na državnoj granici, usljed djelomičnog podudaranja osobnih podataka sa podacima osobe koja se nalazi na potjernici Međunarodne kriminalističko-policijske organizacije INTERPOL, proveden je postupak tijekom kojeg je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine informiralo Instituciju da je provjerama utvrđeno da se radi o okolnosti da osoba koja je bila evidentirana u INTERPOL-ovim bazama podataka i predmetna osoba imaju poklapanje po pitanju identifikacionih podataka (ime, prezime, datum rođenja), ali da se na osnovu naknadnih provjera ostalih podataka (mjesto rođenja, državljanstvo, imena roditelja, djevojačko prezime...) moglo utvrditi da se ne radi o traženoj osobi.

Građani u SR Njemačkoj suočavaju se sa poteškoćom priznanja vozačke dozvole izvan B kategorije. Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine dostavilo je informaciju o radnjama poduzetim u cilju rješavanja problema priznavanja svih isprava državljana Bosne i Hercegovine.¹²⁸ Ombudsmani nisu utvrdili odgovornost domaćih tijela.

4.9. Ratna šteta

Aneksom VII. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini propisano je da sve izbjeglice i raseljene osobe imaju pravo da se slobodno vrate svojim kućama, pravo na povrat imovine koja im je oduzeta tijekom neprijateljstava od 1991. godine, kao i nadoknadu imovine koja im se ne može vratiti.

U 2022. godini zaprimljeno je 15 predmeta (tri manje nego u 2021. godini) vezanih za pitanje ratne štete na imovini žalitelja¹²⁹ i mogućnostima naknade štete, obnove oštećenih objekata,¹³⁰ rješavanja stambenog pitanja¹³¹, zahtjeva za uputu u pogledanju ostvarivanja prava¹³² ali i prigovora na postupke dodjele novčanih sredstava za obnovu objekata¹³³.

Obračanja građana koja se odnose na nemogućnost obnove stambenih objekata oštećenih usljed ratnih dejstava, pred Institucijom ombudsmana inicirali su postupke koji se mogu posmatrati kroz pitanja prava na imovinu kako to jamči Europska konvencija i Protokol 1.

Ombudsmani konstatiraju da je globalna ekonomska kriza utjecala i na ostvarivanje imovinskih prava izbjeglih i raseljenih osoba zbog objektivne nemogućnosti obnove stambenih objekata.

Ovo je zamjetno iz obraćanja žalitelja Instituciji¹³⁴ u kojem se navodi da je još 2020. godine potpisan Ugovor o obnovi/izgradnji stambene jedinice u okviru Državnog projekta stambenog zbrinjavanja (DPSZ) broj:BiH5-16252, između ugovornih strana: Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Republičkog sekretarijat za raseljene osobe i migracije, Općine/Grada i korisnika, koji nije implementiran. Razlog za neimplementaciju je činjenica što je

¹²⁷ Ž-BL-08-429/22

¹²⁸ Ž-BL-05-514/22, Ž-BL-05-516/2

¹²⁹ Ž-BL-05-28/22, Ž-BL-05-538/22, Ž-BL-05-407/22

¹³⁰ Ž-MO-05-148/22, Ž-BR-08-250/22

¹³¹ Ž-BL-05-248/22

¹³² Ž-BL-05-54/22

¹³³ Ž-SA-08-1371/22

¹³⁴ Ž-BR-08-250/22

raskinut Ugovor sa odabranim izvođačem, zbog nemogućnosti realiziranja ugovorne obveze usljed drastičnog skoka cijena građevinskih materijala i nedostatka radne snage.

Nadležna tijela moraju preispitati sve pravne i financijske okvire kako bi se iznašla odgovarajuća rješenja, jer prema odgovoru Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine:¹³⁵ „Ovim pod-projektima planirano je stambeno zbrinjavanje 3.100 obitelji, sveukupno oko 10.000 najugroženijih izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika, i to putem re/konstrukcije 2.200 obiteljskih kuća i izgradnje 900 stanova u višestambenim zgradama. Do sada je završeno 2.400 stambenih jedinica od kojih 1.700 kuća i 700 stanova. Kada su u pitanju obiteljske kuće, obnova i izgradnja 550 stambenih jedinica je u tijeku, dok je 150 stambenih objekata/korisnika na čekanju, i to 40 na području FBiH i 110 na području RS.“

Obraćanja pojedinih građana su pokazala da nisu bili upoznati sa javnim pozivima, načinom učešća u proceduri u pogledu ispunjavanja određenih uvjeta i potrebne dokumentacije. Stoga je od izuzetne važnosti da u slučaju raspisanih javnih poziva za doniranje sredstava u navedene svrhe, nadležna tijela transparentno objave poziv na više različitih medija, daju detaljne upute građanima u pogledu postupanja ukoliko su zainteresirani za prijavu, te provedu procedure izbora na pravilan i zakonit način.

Sugestije Ombudsmana treba ispoštovati i u slučajevima raspisivanja oglasa radi davanja u zakup stanova na kojima jedinica lokalne samouprave ima pravo raspolaganja, kako bi što širi krug raseljenih i izbjeglih osoba bio upoznat s njima, što je posebno značajno kada *shodno važećim propisima iz stambene oblasti nije moguće steći stanarsko pravo dodjelom stana*.¹³⁶

30.12.2022. godine Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 86. izvanrednoj telefonskoj sjednici donijelo je Odluku o preraspodjeli sredstava iz proračuna Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u proračun Fonda za povratak Bosne i Hercegovine. Ovom odlukom odobrava se preraspodjela sredstava iz proračuna Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH za 2022. godinu, iz granta "Financiranje prava iz Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma" u iznosu 2.000.000,00 KM, u proračun Fonda za povratak Bosne i Hercegovine. Sredstva će biti u funkciji realiziranja projekata za ostvarivanje prava iz Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma, koje odobri Komisija za izbjeglice i raseljene osobe Bosne i Hercegovine. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Republički sekretarijat za raseljene osobe i migracije Republike Srpske, Vlada Brčko Distrikta BiH i Fond za povratak BiH ranije su potpisali Sporazum o udruživanju i načinu realiziranja sredstava za ostvarivanje prava iz Aneksa VII.¹³⁷

¹³⁵ Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine akt broj: 06-41 -6-1807-2 /22NDG 14. 12. 2022. godine

¹³⁶ Ž-SA-08-374/22, P-212/22

¹³⁷https://www.vijeceministara.gov.ba/saopstenja/sjednice/saopstenja_sa_sjednica/default.aspx?id=39170&langTag=bs-BA

4.10. Sloboda udruživanja

Sloboda udruživanja zajamčena je Općom deklaracijom o ljudskim pravima¹³⁸ kojom se priznaje pravo svake osobe na slobodno udruživanje, uključujući i pravo na osnutak sindikata i učlanjenje u njega radi zaštite svojih interesa¹³⁹ kao i odredbama Europska konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda¹⁴⁰. Zakonima o udrugama i fondacijama Bosne i Hercegovine¹⁴¹, Republike Srpske¹⁴², Federacije Bosne i Hercegovine¹⁴³ i Brčko distrikta BiH¹⁴⁴ uređuju se pravni položaj, statusne promjene i druga pitanja značajna za rad udruga i fondacija koji se registriraju sukladno s ovim zakonima. Tijekom 2022. godine zaprimljena je samo jedna žalba iz ove oblasti, ali je praćeno realiziranje preporuka iz prethodnog izvještajnog razdoblja.

Instituciji se obraćaju članovi udruge¹⁴⁵ ističući problem odnosa unutar same udruge. U ovakvim slučajevima, Ombudsmani ne nalaze osnov za rad, podsjećajući da Institucija ombudsmana razmatra predmete koji se odnose na slabo funkcioniranje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od bilo kojeg tijela vlade, koja s tim u svezi nadgleda aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njezinih entiteta i Brčko distrikta BiH.

Razmatrana je i žalba¹⁴⁶ koja se odnosi na pravo na učešće nevladinih organizacija u tijelima upravljanja skupštine udruge građana, gdje Institucija ombudsmana ima ograničen mandat za djelovanje. Odgovorna strana je u izjašnjenju navela da je Upravni inspektorat Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine izvršio posredni inspekcijski nadzor u ovoj udruzi. Između ostalog navode da temeljem inspekcijskog nadzora u konkretnoj pravnoj stvari, nisu utvrđene nepravilnosti koje bi ovaj inspektorat mogao otklanjati u okvirima zakonom propisanih nadležnosti, te da se od strane njih postupanje po predmetu smatra okončanim.

Članak 11. Europske konvencije, osim prava na udruživanje, propisuje da se za ostvarivanje ovih prava ne smiju postavljati nikakva ograničenja, osim onih koja su propisana zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti ili javne sigurnosti, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Međutim, Ombudsmani ukazuju da, shodno odredbama koje reguliraju ovu oblast, udruga koja je upisana u registar može provoditi programe i projekte od javnog interesa, što podrazumijeva i ostvarivanje pravo na sredstva iz proračuna.

Ovo otvara pitanje primjene odredbi zakona o o udrugama koji se odnosi na status udruge od javnog interesa i neophodnosti uspostave učinkovitog mehanizama nadzora.

¹³⁸ Opća deklaracija o pravima čovjeka, proglašena od Opće skupštine Ujedinjenih naroda 10. prosinca 1948. godine

¹³⁹ Članak 22. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka

¹⁴⁰ Članak 11. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

¹⁴¹ Zakon o udrugama i fondacijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16)

¹⁴² Zakon o udrugama i fondacijama Republike Srpske ("Sl. glasnik RS", br. 52/2001 i 42/2005)

¹⁴³ Zakon o udrugama i fondacijama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 45/02)

¹⁴⁴ Zakon o udrugama i fondacijama Brčko distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", broj 41/20 i 44/22)

¹⁴⁵ Ž-SA-08-659/22

¹⁴⁶ Ž-BL-06-171/22

U postupcima pred Institucijom također je otvoreno pitanje i korištenja javnih dobara od strane udruge i izdavanje dozvola, posebno u oblastima koje predstavljaju zajedničku nadležnost Federacije BiH i županija/kantona. Ombudsmeni naglašavaju da se pristup javnim dobrima mora omogućiti svim zainteresiranim subjektima putem javne i transparentne procedure, propisane zakonom, kako bi se izbjegla svaka proizvoljnost i favoriziranje određenih subjekata direktnim davanjem.

U predmetu koji je razmatran pred Institucijom radi se o pitanju izdavanja dozvola za privremeno korištenje lovišta.¹⁴⁷ Ombudsmeni su ocjenili da se sukladno zakonskim odredbama, bez natječaja, lovište se može dati na privremeno korištenje, samo u slučaju kada isto nije moglo biti ustupljeno nakon provedene procedure propisane odredbama članka 36. Zakona o lovstvu.¹⁴⁸ To podrazumijeva objavu javnog poziva za dodjelu gospodarskog lovišta na koncesiju i provođenje natječajne procedure sukladno sa uvjetima, kriterijima i postupcima dodjele gospodarskih lovišta na koncesiju koju propisuje tijelo izvršne vlasti. Nadležna županijska/kantonalna tijela, predmetna lovišta su dala na privremeno korištenje za dvije lovne godine uzastopno, iako Zakonom o lovstvu nije ostavljena mogućnost da se gospodarsko lovište može dati na privremeno korištenje dulje od godinu dana. U konkretnom slučaju upućena je preporuka po kojoj nije postupljeno.

4.11. Sloboda medija i sigurnost novinara

Sloboda medija je uvjet za razvoj demokratskog društva opredjeljenog da štiti i poštuje osnovna ljudska prava i slobode. Ostvarivanje ove izuzetno značajne društvene uloge nužno je promatrati kroz djelovanje novinara,¹⁴⁹ čiji status u društvu mora biti uređen, te novinarima treba biti zajamčeno uživanje osnovnih prava i sloboda, što podrazumijeva pravo na sigurnost i dostojanstvo.

Analiza Ureda visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska uprava (OHCHR) i UN-a u Bosni i Hercegovini¹⁵⁰ pokazuje da postoje politički i ekonomski pritisci na novinare, fizički i verbalni napadi i prijetnje, online uznemiravanje, zastrašivanja, ograničavanje pristupa informacijama što onemogućava ovaj društveno značajan rad i ugrožava njihova prava i slobode. Prema podacima iz medija Linija za pomoć novinarima zabilježila je u 2022. godini ukupno 79 slučajeva napada na novinare u BiH, što uključuje jedan fizički napad i sedam prijetnji smrću. Verbalnih prijetnji bilo je u 12 slučajeva, političkih pritisaka 11, huškanja/govora mržnje 12, oštećenja imovine ili cyber napada pet slučajeva. Politički pritisak i napadi na novinare i neovisne medije povećali su se za 40 posto u 2022. godini u odnosu na 2021. Također, verbalne prijetnje, prijetnje smrću i govor mržnje povećali su se za 137 posto.¹⁵¹

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ponovno podsjećaju na zaključke, mišljenja i preporuke iz Specijalnog izvješća o položaju novinara i slučajevima prijetnji novinarima u Bosni i

¹⁴⁷ Ž-LI-08-271/21, P-15/22

¹⁴⁸ Zakon o lovstvu (Službene novine Federacije BiH, broj: 4/06, 8/10 i 81/14)

¹⁴⁹ Termin „novinar“ integrira označavanje oba spola i rodno neutralne osobe

¹⁵⁰ <https://bosniaherzegovina.un.org/bhs/199430-predstavljen-izvjestaj-o-sigurnosti-novinar-a-i-pristupu-informacijama-u-bosni-i-hercegovini> posjećeno 16.01.2023.godine.

¹⁵¹ Prema podacima koje je Feni saopćila generalna sekretarka Udruge BH novinari Borka Rudić <https://fena.ba/article/1301662/rudic-u-prosloj-godini-zabilježeno-79-slučajeva-napada-na-novinare-u-bih>; posjećeno 16.01.2023.godine

Hercegovini¹⁵² koje su upućene nadležnim tijelima i nužnost da se napad na novinare u kaznenim zakonima definira kao posebno kazneno djelo ili kao teži oblik kaznenog djela napada na službenu osobu u vršenju službene dužnosti.

Ugroženost novinara, napadi i prijetnje kojima su izloženi u svom radu, kao i činjenica da ne postoji sveobuhvatan međunarodni dokument koji bi obvezao države potpisnice na aktivno djelovanje u cilju njihove zaštite, uvjetovali su da Međunarodna federacija novinara (IFJ), povodom obilježavanja 2. studenog, Međunarodnog dana borbe protiv nekažnjivosti zločina nad novinarima, pokrene kampanju za usvajanje Međunarodne konvencije posvećene zaštiti novinara i drugih medijskih profesionalaca. Vlade širom svijeta, novinari i medijske grupe pozvani su da podupru usvajanje Konvencije Ujedinjenih naroda o sigurnosti i neovisnosti novinara i drugih medijskih profesionalaca.

---

¹⁵² <https://www.ombudsman.gov.ba/Dokumenti.aspx?id=28&tip=4&lang=BS>

V. PRAVOSUĐE I UPRAVA

5.1. Uvod

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, u postupcima utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve kaznene optužbe jamči pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku, pred neovisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.¹⁵³ Shodno članku II.2. Ustava Bosne i Hercegovine prava i slobode predviđeni u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njezinim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.

Bosna i Hercegovina, svi sudovi, ustanove, tijela vlasti, te tijela kojima posredno rukovode entiteti ili koji djeluju unutar entiteta, istodobno su obvezni osigurati ljudska prava i osnovne slobode provedbom svojih, zakonodavstvom utvrđenih, nadležnosti.

Kao i u ranijim izvještajnim razdobljima značajan broj postupaka vođen je u Odjelu za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi. U 2022. godini zaprimljeno je 728 žalbi (46 manje nego u 2021. godini). Najveći broj se odnosi na oblast pravosuđa - 347, zatim upravu - 292, tužiteljstvo - 76 i na odvjetnike - 13. Izdane su 72 preporuke, od čega 24 iz područja pravosuđa, 45 iz uprave, dvije koje se odnose na tužiteljstva, te jedna vezana za odvjetnike.

Zakon o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine propisuje da Institucija ima ovlasti provoditi istrage u svim žalbama vezanim za loše funkcioniranje pravosudnog sustava ili nepravilno procesuiranje pojedinačnih predmeta, kao i preporučiti pojedinačne ili opće mjere. Ombudsman se neće miješati u proces odlučivanja sudova, ali može pokrenuti sudbene postupke ili intervenirati u tijeku postupka koji se vodi, kad god ustanovi da je takva aktivnost neophodna pri obavljanju svojih dužnosti. Može dati preporuke tijelu vlasti koji je strana u postupku ili biti konsultiran od strane u postupku.¹⁵⁴

Odnos između Institucije i sudova također je definiran odredbom članka 15.9. Zakona o zabrani diskriminacije u BiH koji glasi: *“U slučaju kada sud razmatra predmet o kojem je Institucija ombudsmana već donijela preporuku, koju stranka u postupku koristi kao dokaz, sud je dužan je sukladno pravilima postupka razmotriti preporuke Ombudsmana.”*

Ombudsmani ističu da je nesporno da je člankom 2. zakona o upravnim sporovima na državnom¹⁵⁵ i razini Federacije Bosne i Hercegovine¹⁵⁶ propisana mogućnost intervencije Ombudsmana u postupku koji teče, kad u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti nađe da je upravnim aktom povrijeđeno ljudsko dostojanstvo, prava i slobode pojedinca zajamčeni Ustavom. Međutim, Institucija ne intervenira u upravnim sporovima iz sljedećih razloga:

¹⁵³ Europska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, članak 6. stavak 1.

¹⁵⁴ Članak 4. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 32/2000, 19/2002, 35/2004 i 32/2006)

¹⁵⁵ Zakon o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine ("Sl. glasnik BiH", br. 19/2002, 88/2007, 83/2008 i 74/2010)

¹⁵⁶ Zakon o upravnim sporovima Federacije Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", br. 9/2005)

- Zakon o upravnim sporovima Republike Srpske ne sadrži navedenu odredbu, te bi takvo postupanje moglo dovesti građane u neravnopravan položaj,
- nepostojanje kriterija za postupanje Ombudsmana u upravnim sporovima po kojima bi ovako postupanje bilo opravdano, a s obzirom na druge mehanizme čiji je to prevashodni mandat,
- negativan utjecaj na percepciju nepristrasnosti Institucije,
- nedostatak kadrovskih kapaciteta
- preopterećenost predmetima,
- globalno otvaranje nekoliko pitanja vezanih za poziciju nacionalnih institucija za promoviranje i zaštitu ljudska prava, posebice u svjetlu Pariških principa.

Institucija ombudsmana ima mogućnost učešća u različitim postupcima prema modelu *amicus curie*, doprinijevši time i izvršavanju drugog dijela mandata koji se odnosi na promoviranje, posebice kada se govori o direktnoj primjeni međunarodnih standarda u sudbenim postupcima.

5.2. Pravosuđe

Na osnovu zaprimljenih žalbi i neposrednih kontakata sa žaliteljima u oblasti pravosuđa, zamijetno je nezadovoljstvo i nepovjerenje građana prema pravosudnim institucijama. Stranke su nezadovoljne zbog neučinkovitosti sudbenog sustava, neučinkovitost rada tužiteljstva, nepovjerenja u rad Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća, neadekvatnost postupanja VSTV-a kada je u pitanju disciplinska odgovornost sudaca.

Analizom 343 žalbe zaprimljene u Instituciji, koje se odnose na oblast pravosuđa može se zaključiti da se građani obraćaju Ombudsmanima zbog povrede sljedećih prava i to:

- neprimjerene duljine trajanja sudbenih postupaka – 29 žalbi
- neučinkovitog provođenja sudbenih odluka – 22 žalbe,
- žalbi na rad sudaca zbog povreda odredbi procesnih zakona - 12 žalbi
- VSTV- 2 žalbe
- žalbi koje se odnose na ostale povrede prava vezanih za postupanje sudova (povrede načela nepristrasnosti, nedonošenje sudbenih odluka na zakonom propisan način i u roku, neujednačenost sudbene prakse) - 282 žalba

5.2.1. Duljina trajanja postupka

Veliki broj žalbi je podnesen zbog nerazumne duljine trajanja sudbenih postupaka. To su predmeti gdje se postupci pred pojedinim sudovima u prvom i drugom stupnju vode dulji niz godina. Preopterećenost sudova ne može biti opravdanje za prekomjernu duljinu postupka. Države potpisnice Europske konvencije o ljudskim pravima dužne su organizirati pravne sustave koji će osigurati poštivanje članka 6. Konvencije.¹⁵⁷

¹⁵⁷Presuda od 07.10.2004.godine u predmetu Baumann protiv Austrije, B 45

Europski sud za ljudska prava je utvrdio da se “razumnost” duljine trajanja postupka mora cijeliti u svjetlu okolnosti slučaja i u odnosu na niz kriterija: složenost predmeta, ponašanje podnositelja predstavke i nadležnih tijela i važnost predmeta spora za podnositelja predstavke¹⁵⁸.

Ombudsmeni skreću pozornost na neprimjerenu duljinu trajanja sudbenih postupaka u parnicama, koje se po zakonu smatraju žurnim, što uključuje i postupke iz radnih odnosa. Neprihvatljiva su obrazloženja sudova, osobito drugostupajskih, u kojima se isključivo pozivaju na Plan rješavanja starih predmeta, prema kojem je sud u obvezi prioritarno rješavati predmete prema starosti inicijalnog akta kojim je pokrenut postupak pred općinskim sudom. Ovo posebno imajući u vidu stavove Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kada je u pitanju „razumni rok“ u sudbenim postupcima.¹⁵⁹

U slučajevima kada stranka u čijem interesu se vodi postupak ostvari pravo na sudu, ima i pravo da bude oštećena - visina tog oštećenja je u direktnoj ovisnosti od duljine trajanja postupka pred sudom. Istodobno, osoba koja je uvedena u pravo, a u sudbenom postupku se utvrdi da je nezakonito, ostvaruje određene beneficije (u radnim sporovima to su plaće i druga prava iz radnog odnosa), za sve vrijeme trajanja sudbenog postupka.

Plan rješavanja starih predmeta isključivo daje mogućnost o izvjesnosti kada će neki predmet doći u razmatranje od strane suda i da će se poštivati redosljed zaprimanja inicijalnog akta. Ovaj pristup ne rješava u potpunosti suštinski problem. S obzirom na način evidentiranja predmeta u sudovima, kao i odnos broja „starih“ i novozaprimljenih predmeta, postoji opravdana bojazan da svi zaprimljeni predmeti protekom vremena ulaze u kategoriju “starih predmeta”, pa čak i oni koji su procesnim zakonima definirani kao sporovi žurne prirode.

Pravo na postupak pred sudom u razumnom vremenu je neodvojivi dio prava na pravično suđenje, onako kako je ono definirano i Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima. Da bi se osiguralo pravo na pravično suđenje, na državi je da svoje pravosuđe organizira na način koji će obezbijediti osobama koje se nalaze pod jurisdikcijom te zemlje, bez obzira na njihovu financijsku situaciju ili razinu obrazovanja, predvidive rezultate suđenja (uključujući tu i vrijeme potrebno za donošenje odluke), i učinkovite pravne lijekove.

U sporu pokrenutom radi zaštite prava iz radnog odnosa, Ombudsmeni su ocijenili su da je žalba žalitelja osnovana, konstatirali da nedonošenje sudbene odluke u predmetnoj pravnoj stvari predstavlja povredu članka 6. Europske konvencije kao i povredu članka II/3/e) Ustava Bosne i Hercegovine, jer je postupanjem suda u konkretnom slučaju, povrijeđeno pravo stranke na pravično suđenje u razumnom vremenskom roku. Upućena je preporuka¹⁶⁰ da sud poduzme neophodne aktivnosti, sukladno sa standardima članka 6, stavak 1 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, koja je provedena u IV kvartalu 2022. godine.

¹⁵⁸ Frydlander protiv Francuske [Veliko vijeće], 27. lipanj 2000. godine, stavak 43

¹⁵⁹ Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 94/14, „Prema konzistentnoj praksi Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda razumnost duljine trajanja postupka mora da se ocjenjuje u okviru okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o kriterijumima uspostavljenim praksom Europskog suda, a osobito složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna stvar ima za apelanta (vidi Europski sud za ljudska prava, Mikulić protiv Hrvatske, aplikacija broj 53176/99 od 07.02.2002. godine, Izvješće broj 2002-I, stavak 38)

¹⁶⁰ P-179/22

5.2.2. Ponašanje stranke u postupku

Stranke se Ombudsmanima obraćaju ukazujući u svojim žalbama i na neadekvatno postupanje sudova. Istraživanja Ombudsmana u nekim od ovih slučajeva rezultira činjenicom da su i stranke svojim ponašanjem u tijeku postupka doprinijele njegovom duljem trajanju, kao što su neotklanjanje nedostataka u inicijalnom aktu, neodazivanje pozivu ili nepoduzimanju drugih radnji koje su postupkom tražene od stranke. U konkretnom slučaju, stranka se žalila¹⁶¹ na postupanje suda u izvršnom predmetu. Iz odgovora suda proizilazi da je duljina postupka prouzročena odugovlačenjem samog postupka od strane stranaka u postupku, činjenici da se radi i o kompleksnom predmetu, što svakako ne umanjuje važnost obveze postupanja suda u razumnom roku.

5.2.3. Izvršenje

Jamstvo prava na pravično suđenje sadržano u odredbama članka II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije protežu se u građanskopravnim slučajevima i na fazu izvršnog postupka.¹⁶² Neizvršenje sudbenih odluka rezultira kršenjem navedenog članka, a takav stav je zauzeo i Europski sud za ljudska prava, navodeći da bi bilo iluzorno ako bi domaći pravni sustav države potpisnice dopuštao da konačna i obvezujuća odluka ostane neprovedena na štetu stranke.¹⁶³

Ombudsmanima se stranke obraćaju upravo zbog slabosti u procesu izvršenja¹⁶⁴, što je posebno izraženo u odnosu na slučajeve gdje su povjeritelji javna tijela i firme u stečajnom postupku. U svakom pojedinačnom slučaju, zavisno od ukupnog trajanja sudbenog postupka, Ombudsmani cijene i opravdanost žalbe.

U slučajevima u kojima se utvrdi da je ovaj postupak trajao nerazumno dugo¹⁶⁵, Ombudsmani upućuju preporuku sudu da *bez odlaganja poduzme zakonom propisane procesne radnje u svrhu vođenja postupka u navedenom predmetu*. Nakon intervencije Ombudsmana, sud dostavi obavijest da je postupak izvršenja okončan.

5.2.4. Izvršenje nad sredstvima proračuna

Ombudsmani u godišnjim izvješćima¹⁶⁶ konstantno ukazuju na problem otežanog realiziranja pravomoćnih sudbenih presuda¹⁶⁷, u situacijama kad je ovršenik općina, županija/kanton, entitet, u kojim slučajevima je moguće provesti ovrhu samo nad sredstvima koja su predviđena u tu namjenu, u onoj visini koja je proračunom javnog tijela predviđena u tu svrhu, za konkretnu proračunsku godinu, a sukladno utvrđenom redosljedu naplate. Radom na podnesenim žalbama može se uočiti da su pristupi dužnika u slučaju kada se radi o javnim tijelima različiti, od toga da

¹⁶¹ Ž-SA-08-629/22

¹⁶² Europski sud za ljudska prava u predmetu Hornsby protiv Grčke (predstavka broj 18357/91, presuda od 19. ožujka 1997. godine)

¹⁶³ Europski sud za ljudska prava, Jeličić protiv BiH, §38, (2006.)

¹⁶⁴ Ž-BR-08-86/20

¹⁶⁵ Ž-SA-636/22, P-204/21

¹⁶⁶ <https://www.ombudsman.gov.ba/Dokumenti.aspx?id=27&tip=1&lang=HR>

¹⁶⁷ Ž-SA-05-985/21

se sačinjavaju liste po redosljedju donošenja odluka suda i dostavljaju bankama do pokušaja postizanja nagodbe sa povjeriteljima, što otvara pitanje što to nije urađeno ranije kako bi se izbjegao skupi i dugotrajni sudbeni postupak, do nuđenja rješenja opcija da se obveza izmiri drugim sredstvima, kao što su obveznice.

Tako je u predmetu¹⁶⁸, u kojem se obratila veća grupa povjeritelja zbog neizvršavanja pravomoćnih presuda suda, dužnik obavijestio Ombudsmana da je uputio javni poziv za sklapanje izvansudbene nagodbe i da su neki od žalitelja tijekom 2022. godine pristupili zaključivanju sporazuma. Drugi dio žalitelja je obavijestio Instituciju ombudsmana da žele nastavak postupka i provođenje izvršne sudbene isprave u što kraćem roku, pozivajući se na Akcijski plan aktivnosti potrebnih za izvršenje generalnih mjera naloženih presudom Europskog suda za ljudska prava u predmetu Balić i drugi protiv BiH, AP.BR. 44080/16 i ostalih presuda, gdje je vremenski okvir za njihovo realiziranje, donesen 2020. godine. Nesporno je da je u ovom predmetu došlo do kršenja prava na razumnu duljinu trajanja postupka s obzirom na to da se izvršni postupak smatra sastavnim dijelom sudbenog postupka.

Ombudsmani su u postupku praćenja izvršenja pravosnažnih odluka i realiziranja upućene preporuke zaprimili izjašnjenje dužnika koje ukazuje na mogućnost zamjene instrumenta izvršenja.¹⁶⁹

Ombudsmani inzistiraju da odgovorna tijela dostave potrebne podatke, a koje se odnose na iznos sredstava predviđenih za izvršenje pravomoćnih sudbenih odluka, da li postoji plan isplate, te redno mjesto na kojem se nalazi žalitelj. Potrebna je veća transparentnost podataka, a kako bi građani imali cjelovite informacije o realiziranju sudbenih odluka.

U slučajevima stečaja mogućnosti ombudsmana za djelovanje su ograničene. U ovim slučajevima sudovi donesu presude, odluke o izvršenju, ali potraživanje nije naplaćeno iz razloga što je nad imovinom dužnika proveden stečajni postupak, te se žalitelji ne mogu naplatiti iz stečajne mase.¹⁷⁰ Člankom 4, stavak 2 Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine jasno je propisano da Ombudsman nema nadležnost da se miješa u proces odlučivanja sudova, niti može preispitivati njihove odluke. S obzirom na navedenu zakonsku odredbu, Ombudsmani mogu eventualno intervenirati u slučajevima vezanim za povredu prava na duljinu trajanja sudbenog postupka, što nije slučaj kad se navodi žalbe odnose na meritum predmeta.

¹⁶⁸ Ž-MO-08-166/21, Ž-MO-08-169/21, Ž-MO-08-170/21, Ž-MO-08-171/21, Ž-MO-08-172/21, Ž-MO-08-173/21, Ž-MO-08-174/21

¹⁶⁹ Ž-BR-08-49/20, P-148/21 „Obaveza po navedenom rješenju prema zaključku Vlade izmirit će se u gotovini, točka 3. Zaključka, sukladno sa generalnim mjerama iz presude Čolić i dr. protiv Bosne i Hercegovine a kao takvo na red za gotovinsku isplatu dolazi u tijeku 2032. godine. Međutim, sukladno sa točkom 4. Zaključka ako stranka pristane na emisiju obveznica istoj emitovati obveznice na način kako je to navedeno u izreci rješenja koje se dostavlja. Imajući u vidu da se predmetno potraživanje može izmiriti i putem obveznica (planirano u drugoj polovini godine) tražitelj izvršenja može dostaviti popunjen obrazac za verifikaciju, ovjerenu izjavu za obveznice zajedno sa kopijom osobne iskaznice i kartice tekućeg računa.”

¹⁷⁰ Ž-BL-08-868/21

5.2.5. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uspostavljeno kao neovisno i samostalno tijelo koji ima zadatak da osigura neovisno, nepristrasno i profesionalno pravosuđe u Bosni i Hercegovini. Nadležnosti Vijeća su definirane odredbama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine, što podrazumijeva imenovanje sudaca, tužitelja i stručnih suradnika, disciplinska odgovornost, pravosudna uprava i statistika, proračuni pravosudnih institucija, nadzor nad stručnim usavršavanjem, uvođenje IKT-a, kao i vodeća uloga u provođenju i koordiniranju reformskih aktivnosti u pravosudnom sektoru Bosne i Hercegovine¹⁷¹.

Nakon skoro dva desetljeća od formiranja ove institucije, potrebna joj je reforma koja se odnosi na poboljšanje procesa imenovanja sudaca i tužitelja, veću transparentnost rada, bolje definiranje sukoba interesa te unaprjeđenje disciplinskih postupaka i kazni.

Ombudsmani u svojim izvješćima kao i u neposrednim susretima sa predstavnicima Vijeća¹⁷² ukazuju na uočene slabosti u radu Vijeća, ali i pravosudnog sustava koje je nužno otkloniti kao što su: netransparentnost naplate potraživanja po osnovu sudbenih presuda na teret proračuna, duljina trajanja postupka na sudovima sa posebnim naglaskom na županijske/kantonalne sudove, (ne)postupanje po preporukama Ombudsmana od strane sudova, sa posebnim naglaskom na preporukama iz predmeta diskriminacije, neujednačenost sudbene prakse što stvara prostor za pravnu nesigurnost i dovodi stranke u nepovoljan položaj itd.

5.2.6. Prava iz radnog odnosa nositelja pravosudnih funkcija

Ombudsmani, nakon razmatranja pitanja prava naknade za odvojen život i smještaj nositelja pravosudnih funkcija, ukazuju da nejednak tretman glede ostvarivanja bilo koje vrste naknada vezanih za rad može proizvesti pravnu nesigurnost i samim tim dovesti do sudbenih i drugih postupaka koje nositelji pravosudnih funkcija pokreću radi ostvarivanja svojih prava. U žalbi vezanoj za isplatu naknade na ime odvojenog života i smještaja za nositelje pravosudnih funkcija, tijekom postupka je utvrđeno da je Ustavni sud Bosne i Hercegovini stao na stanovište da Zakon o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine¹⁷³ treba da sadrži odredbu o naknadi na ime troškova odvojenog života, što je rezultiralo izmjenom zakona u 2022. godini.¹⁷⁴

¹⁷¹ Zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 25/04, 93/05, 48/07, 15/08)

¹⁷² Ombudsmani BiH dr. Jasminka Džumhur, Nives Jukić, dipl.iur. i dr. Nevenko Vranješ održali su dana 11. listopada 2022. godine, sastanak sa članovima predsjedništva Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća predsjednikom (u daljem tekstu VSTV) Halilom Lagumdžijom, potpredsjednicima Sanelom Gorušanić Butigan i stalnim članom VSTV-a BiH Saninom Bogunićem.

¹⁷³ Zakon o plaćama i drugim naknadama sudija i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 72/2005, 22/2009, 27/2012 - odluka US, 55/2013, 102/2013 - autentično tumačenje, 55/2017 - odluka Ustavnog Suda i 61/2022)

¹⁷⁴ Ž-BL-06-541/22,P-316/22

5.2.7. Tužiteljstva

Tužiteljstva su samostalna državna tijela koja u okviru propisanih prava i dužnosti poduzimaju zakonom određene mjere glede otkrivanja i gonjenja učinitelja kaznenih djela i ulažu pravne lijekove radi zaštite zakonitosti.

Tijekom 2022. godine zaprimljena je 76 žalbi u odnosu na postupanje tužiteljstva (tri žalbe više nego prethodne godine) koje se odnose na duljinu trajanja postupka od momenta pokretanja pred tužiteljstvom do donošenja tužiteljske odluke¹⁷⁵, nepoduzimanja procesnih radnji u predmetima koji zahtijevaju urgentno djelovanje¹⁷⁶, nezadovoljstva tužiteljskim odlukama/naredbom o neprovođenju istrage,¹⁷⁷ povrede prava na slobodan pristup informacijama¹⁷⁸, duljine trajanja postupka za rješavanje pritužbi izjavljenih na naredbe o neprovođenju/obustavi istrage¹⁷⁹, itd.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine djelujući po žalbama iz Odjela za praćenje ostvarivanja prava u oblasti pravosuđa i uprave uputili su dvije preporuke nadležnim tužiteljstvima, međutim važno je istaknuti da su preporuke tužiteljstvu upućene i u okviru postupaka koji se vode u Odjelu za praćenje ostvarivanja prava djece.

Ombudsmeni su postupali po žalbi zbog duljine trajanja istražnog postupka u kazneno-pravnoj stvari pokrenutoj povodom smrti koja se desila još 2007. godine. Upućena je preporuka tužiteljstvu da, sukladno sa pozitivnim zakonskim propisima, poduzme efektivne mjere i radnje radi okončanja predmetne istrage.¹⁸⁰ U drugom slučaju, vezanom za duljinu trajanja sudbenog postupka i nedonošenje tužiteljske odluke, također je upućena preporuka da u što skorijem roku donesu tužiteljsku odluku, pridržavajući se odredaba materijalnog i procesnog kaznenog zakonodavstva.¹⁸¹

Određene specifičnosti u predmetima pred tužiteljstvom koje mogu biti vezane za profil oštećene strane, kao što su djeca, žene žrtve nasilja u obitelji i dr., zahtijevaju senzibiliranost tužitelja za postupanje, ali i spremnost na intenzivnu suradnju sa drugim institucijama, prije svega, centrima za socijalni rad.

Institucija je zaprimila informaciju¹⁸² da je nadležni centar za socijalni rad upoznat sa postojanjem nasilja nad djetetom, kao i da je tužiteljstvu podnesena kaznena prijava, zbog čega su Ombudsmeni, polazeći od odredbi Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta¹⁸³ uputili navedenim nadležnim tijelima preporuku, da bez odlaganja, u okviru svojih nadležnosti i ovlasti, poduzmu aktivne mjere nadzora vršenja roditeljskog prava, sprječavanja ugrožavanja tjelesne ili psihičke sigurnosti djeteta, cijeneći najbolji interes djeteta, te donesu odluke sukladno sa svojim

¹⁷⁵ Ž-SA-08-964/22, Ž-MO-08-102/22, Ž-MO-08-137/22, Ž-MO-08-31/22, Ž-LI-08-158/22, Ž-LI-08-37/22, Ž-SA-08-165/22, Ž-SA-08-857/22

¹⁷⁶ Ž-BR-01-25/22

¹⁷⁷ Ž-SA-08-794/22, Ž-LI-08-29/22

¹⁷⁸ Ž-SA-08-238/22, Ž-BR-08-252/22

¹⁷⁹ Ž-SA-08-1006/22; Ž-SA-08-1021/22; Ž-SA-08-1022/22, Ž-SA-08-1154/22

¹⁸⁰ Ž-BR-08-270/21, P-149/22

¹⁸¹ Ž-BL-08-707/20, P-269/22,

¹⁸² Ž-BR-01-25/22, P-178/22

¹⁸³ Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, usvojena na Generalnoj skupštini UN, 1989. godine

nadležnostima. Ukazali su da je odredbom Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta propisano da u svim akcijama u svezi s djecom, bez obzira na to da li ih poduzimaju javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, najbolji interesi djeteta moraju biti od prvenstvenog značaja.

5.2.8. Odvjetnici

Zakonima o odvjetništvu uređeno je pružanje stručne pravne pomoći fizičkim i pravnim osobama u ostvarivanju i zaštiti njihovih prava, obveza i pravnih interesa putem odvjetničke službe, propisani su uvjeti za bavljenje odvjetništvom, organiziranje i položaj odvjetnika, odvjetničkih stručnih suradnika za pravne poslove i odvjetničkih pripravnika, nadležnost i rad entitetskih odvjetničkih komora.¹⁸⁴

Institucija ombudsmana je tijekom 2022. godine zaprimila 13 žalbi na postupanje odvjetnika/odvjetničkih komora, što je šest žalbi više nego tijekom 2021. godine.

Žalbe su izjavljene zbog neinformiranosti o okončanju postupaka po disciplinskoj prijavi protiv odvjetnika¹⁸⁵, nezadovoljstva žalitelja odlukama u postupcima pred nadležnim sudovima zbog čega je tražena disciplinska odgovornost odvjetnika,¹⁸⁶ neprofesionalnog postupanja odvjetnika.¹⁸⁷ Žalbe su izjavljene i zbog nezadovoljstva radom notarskih ureda,¹⁸⁸ dok je u istom periodu upućena jedna preporuka.

Postupajući po žalbama kojima se zahtijeva preispitivanje postupanja i odgovornost odvjetnika Ombudsmani su građane poučili o ovlastima ove Institucije, te uputili na postupke koje, ukoliko cijene da disponiraju činjeničnim i pravnim osnovom, mogu eventualno pokrenuti pred nadležnim tijelima kaznenog gonjenja, građanskim postupcima za naknadu štete, kao i postupkom za utvrđivanje stegovne odgovornosti odvjetnika.

Ombudsmani ukazuju na značaj učinkovitog postupanja i djelovanja odvjetničkih komora kao strukovnih udruga koje imaju javne ovlasti.

5.3. Uprava

Ombudsmani ističu da kvaliteta javnih usluga i rad tijela javne uprave za građanina predstavlja konkretan pokazatelj funkcionalnosti određene države. Dobra uprava treba biti na usluzi zajednici i promovirati povjerenje društva u izvršnu vlast, doprinositi političkoj stabilnosti i poticati ekonomski razvoj i socijalno blagostanje. Za razliku od toga, nefunkcionalna uprava može prouzročiti otpor građana i njihov prosvjed protiv države, a u najgorem slučaju dovesti do nefunkcionalne države. Pravo građana na dobru upravu regulira, pored ostalog, i Povelja o osnovnim pravima Europske unije¹⁸⁹.

¹⁸⁴ Zakon o odvjetništvu FBiH („Sl. novine FBiH“, br. 25/2002, 40/2002, 29/2003, 18/2005, 68/2005 i 42/2011) Zakon o odvjetništvu Republike Srpske („Sl. glasnik RS“, br. 80/2015)

¹⁸⁵ Ž-LI-08-71/22, Ž-BL-08-485/22, Ž-BL-08-815/22

¹⁸⁶ Ž-SA-08-1128/22

¹⁸⁷ Ž-SA-08-299/22

¹⁸⁸ Ž-SA-08-939/22, Ž-SA-08-956/22

¹⁸⁹ Članak 41

To pravo regulirano je i zakonima o (općem) upravnom postupku na razini entiteta, i to posebice kroz načelo zaštite prava građana i zaštite javnog interesa, načelo učinkovitosti, načelo saslušanja stranke i niz drugih odredaba koje jamče pravo pristupa i sudjelovanja u postupcima, pravo žalbe, pravo na pomoć, zabranu diskriminacije i dr.

U izvještajnom razdoblju Ombudsmani su postupali po 292 žalbe koje su se odnosile na povredu prava na dobru upravu što je za 28 žalbi više nego u 2021. godini.

Najveći broj predmeta registriranih u 2022. godini, kao i prethodnih godina odnosio se na trajanje upravnog postupka, šutnju administracije, neučinkovito reagiranje inspeksijskih službi i nepostupanje tijela u zakonskim rokovima prigodom odlučivanja o zahtjevima stranaka.

U žalbama je navedeno: neprimjereno postupanje službenika, neodgovarajuće radno vrijeme tijela uprave, upućivanje stranaka od jednog do drugog tijela, pretjerani formalizam, neučinkovitost u radu i općenito povrede procesnih odredaba kojima je uređen upravni postupak. Građani iskazuju nezadovoljstvo zbog toga što se upravni postupci vode suprotno odredbama zakona iz razloga: nedonošenja odluka u zakonskim rokovima, inzistiranja na dostavi velikog broja nepotrebne dokumentacije, povrede načela pružanja pomoći nekoj stranci, nedonošenja odluka povodom žalbe, dugotrajnih postupaka odlučivanja u drugom stupnju, vraćanja predmeta prvostupanjskim tijelima na ponovno odlučivanje (princip ping-pong loptice) i pogrešne primjene materijalnih zakona.

Ombudsmani ukazuju i na problem nedostupnosti usvojenih zakonskih i drugih propisa od nadležnih tijela, s obzirom na to da se svi ne objavljuju u službenim glasilima, a ukoliko su objavljeni postavlja se pitanje dostupnosti tih glasila, iz razloga što su službena glasila dostupna uz pretplatu, izuzev Službenog glasnika BiH. Stajalište Ombudsmana je da glasila trebaju biti besplatna i dostupna svima.

U predmetu pred Institucijom¹⁹⁰ je postavljeno pitanje da li žaliteljica kao građanka i vijećnica u općinskom vijeću ima pravo na besplatan primjerak službenog lista jedinice lokalne samouprave i koji je rok za objavu propisa u službenom listu. U odgovoru koji je upućen od strane Institucije navedeno je da formalni rok za objavu propisa u jedinicama lokalne samouprave ne postoji, ali princip zakonitosti i interes javnosti obvezuju vlasti da to učine u što kraćem roku. Naglašeno je da ne postoji obveza da se primjerak dostavi svakom građaninu, ali se isti mogu umnožavati i činiti dostupnim široj javnosti u elektroničkoj formi. Osiguranje ovog standarda je važno i sa aspekta osiguranja primjene principa proaktivne uprave.

Tijela uprave u nekim slučajevima ograničavaju određena prava na način da se županijskim/kantonalnim propisima propisuje određeno pravo koje se vezuje za prebivalište u županiji/kantonu. U žalbi¹⁹¹ je istaknuto da županijski/kantonalni propisi sprječavaju osobu koja nema prebivalište u toj županiji/kantonu da dobije iskaznicu turističkog vodiča, što je suprotno propisima donesenim na razini Federacije BiH. U konkretnom slučaju upućena je preporuka¹⁹²,

¹⁹⁰ Ž-SA-08-607/22

¹⁹¹ Ž-SA-08-842/21

¹⁹² P-313/21

koja nije ispoštovana o čemu je obaviještena skupština županije/kantona kao neposredno više tijelo.

5.3.1. Zaštita prava građana

Kada tijela i institucije koje imaju javne ovlasti vode upravni postupak i rješavaju u istome, dužni su građanima omogućiti što učinkovitiju zaštitu prava i interesa, što obuhvata dobru organizaciju na izvršavanju poslova tijela, brzo, potpuno i kvalitetno rješavanje upravnih stvari u upravnom postupku i koordiniranje tijela uprave.

Ovo je osobito važno kada je ugrožena imovina građana, odnosno njezina sigurnost. Ombudsmani su razmatrajući predmet žalitelja¹⁹³ koji ukazuje da trpi znatnu materijalnu štetu na svom stambenom objektu prigodom većih padavina, zbog loše putne i kanalizacione infrastrukture, pri čemu godinama izostaje blagovremeno i učinkovito postupanje nadležnog tijela, uputili preporuku nadležnim tijelima i službama da u okviru svojih nadležnosti poduzmu mjere i aktivnosti kako bi se riješilo pitanje plavljenja stambenog objekta i okućnice podnositelja žalbe i okviru svojih nadležnosti razmotre svaku zakonsku mogućnost kako bi se u proračunu grada osigurala financijska sredstva za izgradnju oborinske kanalizacije i izradu tehničke dokumentacije.

5.3.2. Nepoštivanje radnih i etničkih standarda

Postupanje službenika i namještenika u tijelima javne uprave mora biti sukladno sa pozitivnim zakonskim propisima ali i etičkim kodeksima koji uspostavljaju određene standarde ponašanja.

Etički kodeks kojim se uređuju pravila i principi dobrog ponašanja državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine¹⁹⁴, usvojen je sa ciljem da državni službenik kao predstavnik institucije svojim ponašanjem štiti javni i pravni interes zasnovan na Ustavu i zakonu i tako doprinosi jačanju uloge i ugleda državne službe. To podrazumijeva izvršavanje radnih dužnosti blagovremeno, odgovorno i profesionalno. Povreda pravila ponašanja može ugroziti ili onemogućiti ostvarivanje prava građana.

U zaprimljenoj žalbi¹⁹⁵ državljanina susjedne države ukazano je da nije bio u mogućnosti izvršiti povrat poreza iz razloga što uposlenik Uprave za indirektno oporezivanje nije došao na posao jer je „navodno otišao na svadbu“. Nakon provedene istrage, Ombudsmani su dobili obavijest od odgovornog tijela da je proveden stegovni postupak i utvrđena lakša povreda radne dužnosti. Ostalo je neriješeno pitanje kako će državljanin susjedne države u ovoj situaciji ostvariti pravo na povrat poreza.

¹⁹³ Ž-BL-05-383/22, P- 247/22

¹⁹⁴ Kodeks državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH 49/13

¹⁹⁵ Ž-SA-08-860/22

5.3.3. Nepostupanje drugostupanjskog tijela po žalbama

Pravo na žalbu u upravnom postupku jedini redoviti pravni lijek i učinkovitost uprave, između ostalog, podrazumijeva i osiguran pristup istome, ali i učinkovit i zakonit postupak odlučivanja.

Žalbe pred Institucijom ukazuju da žalbena tijela vode dugotrajne drugostupanjske postupke što je prouzročeno, kako velikim brojem podnesenih žalbi, raspoloživim ljudskim resursima, ali i drugim faktorima organizacione i administrativne prirode.

U konkretnim slučajevima¹⁹⁶ uložena je žalba žalbenom vijeću na rješenje o postavljenju, gdje je Institucija provela istraživanje tražeći izjašnjenje odgovornog tijela. Iako je odgovorno tijelo ignoriralo akte Institucije, Ombudsmani su uputili preporuku da tijelo žurno postupi po žalbama žaliteljica i uspostavi suradnju sa Institucijom, kako je to propisano Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Nadležno tijelo nije postupilo po preporuci Ombudsmana, o čemu je obaviješten neposredno više tijelo, nakon čega je došlo do realiziranja preporuke Ombudsmana, te su donesena Rješenja kojim se žalba žaliteljica usvaja kao utemeljena.

5.3.4. Davanja prethodne i naknadne suglasnosti

Zakoni o upravnom postupku definiraju da je u procesu ostvarivanja određenih prava, moguće tražiti prethodnu ili naknadnu suglasnost od drugih tijela. U nekim postupcima, ovo se čak uvodi pod nazivom „revizija“ kao što je slučaj u oblasti ostvarivanja određenih prava u socijalnoj zaštiti u Federaciji BiH, što kod građana stvara konfuziju.

Kod pristupa javnim dobrima, ovo je veoma značajno iz razloga što se često prethodne ili naknadne suglasnosti odnose na ispunjavanje uvjeta koji imaju značaj u odnosu na utjecaj na neko drugo javno dobro.

U postupku po žalbi¹⁹⁷ žalitelj navodi da je rješenje za izgradnju mini hidroelektrane doneseno bez energetske dozvole koja prethodi izdavanju odobrenja za izgradnju novih proizvodnih elektroenergetskih objekata, a sve sukladno sa člankom 3. stavak 2. Uredbe o postupku, kriterijima, formi i sadržaju zahtjeva za izdavanje energetske dozvole za izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih proizvodnih postrojenja. Na ovaj način je prekršen Zakon o električnoj energiji i Zakon o građenju. Ombudsmani su uputili preporuku nadležnom ministarstvu da razmotri mogućnost poništenja rješenja o izgradnji mini hidroelektrane.

¹⁹⁶ Ž-LI-08-60/22, Ž-LI-08-61/22 i Ž-LI-08-62/22

¹⁹⁷ Ž-SA-08-1100/21, P-114/22

VI. EKONOMSKA, SOCIJALNA I KULTURNA PRAVA

6.1. Uvod

Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava je u 2022. godini zaprimio 676 žalbi. Određen broj predmeta, 358, je prenesen iz 2021. godine, što znači da su Ombudsmeni u izvještajnoj godini rješavali 1033 žalbe. U odnosu na 2021. godinu Odjel je zaprimio manji broj žalbi (93). Zaprimljene žalbe su se u najvećem broju odnosile na povrede prava iz radnih odnosa (251), na mirovine (127), komunalne usluge (107), socijalnu skrb (63), zdravstvo (59), obrazovanje (47), ekologiju i zaštitu okoliša (18), te javne prihode (4).

Najveći broj izdanih preporuka prema kategorijama se odnosi na povrede iz radnih odnosa (37).

Povreda prava	Broj žalbi
Radni odnosi	251
Mirovine	127
Komunalne usluge	107
Socijalna skrb/zaštita	63
Zdravstvo	59
Obrazovanje	47
Ekologija i zaštita okoliša	18
Javni prihodi	4
UKUPNO	676

6.2. Radni odnosi

Pravo na rad je jedno od osnovnih ljudskih prava zajamčenih Općom deklaracijom o pravima čovjeka¹⁹⁸, Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima¹⁹⁹, Ustavom BiH, Ustavom Federacije BiH²⁰⁰, Ustavom Republike Srpske²⁰¹, te Statutom Brčko distrikta BiH²⁰². Pravo na rad je regulirano, također, i zakonima na razini BiH, te entitentskim zakonima.

Pravo na rad u izravnoj je svezi sa ljudskim dostojanstvom i potrebom pojedinca da putem rada sudjeluje u društvenom životu. Bitno je naglasiti da formulacija „pravo na rad“ ne podrazumijeva jamstvo prava na rad. Pravo na rad podrazumijeva pravo na jednak pristup radu, a obveza države je da poduzme konkretne korake kako bi građanima omogućila ostvarivanje ovog prava.

Neuposlenost je pojava, s kojom se u većoj ili manjoj mjeri susreće i nosi svaka država, pa tako ni Bosna i Hercegovina nije iznimka. Gotovo je nemoguće postići apsolutnu uposlenost na teritoriju države.

¹⁹⁸ Članak 23.

¹⁹⁹ Članak 6.

²⁰⁰ Članak 2.(1)1)

²⁰¹ Članak 39.

²⁰² Članak 13.

Prema podacima Agencije za rad i zapošljavanje BiH na dan 30.9.2022. godine u BiH je bilo 356 531 neuposlenih osoba, od čega su 206 388 žene (57,89%)²⁰³. U odnosu na razdoblje prošle godine, neuposlenost je manja za 27 678 osoba ili 7,20%. Neuposlenost se smanjila u Federaciji BiH za 4.917 osoba (1,7%) i u Brčko distriktu BiH za 190 osoba (3,63%), dok se povećala u Republici Srpskoj za 1.204 osobe (2,06%).²⁰⁴

Žalbe iz radnih odnosa se najvećim dijelom odnose na nepravilnosti u svezi provedbi natječajnih procedura, odnosno neprijema najboljeg kandidata²⁰⁵, zapošljavanja srodnika²⁰⁶, prijema u radni odnos bez raspisivanja natječaja²⁰⁷, sistematiziranja radnih mjesta, pogotovu nakon što je pravomoćnom sudbenom presudom određeno vraćanje uposlenika na posao²⁰⁸. Zaprimljen je i određeni broj žalbi koje se odnose na diskriminatorne uvjete postavljene u javnim natječajima²⁰⁹, duljine natječajne procedure za koje vrijeme podnositelji žalbe navrše godine starosti koje ih eliminiraju iz dalje procedure²¹⁰ što se može smatrati diskriminacijom zbog dobi, davanje prioriteta kod zapošljavanja određenim kategorijama²¹¹, te ostalim povredama iz radnih odnosa (godišnji odmori, rad vikendom)²¹².

6.2.1. Odabir kandidata po natječajima

Ombudsmani naglašavaju kako je bit provođenja natječajne procedure i rangiranja uspješnih kandidata da se za najbolje rangiranog kandidata donese rješenje o raspoređivanju, osim ako rukovoditelj tijela ima opravdane razloge za suprotno, koje je dužan obrazložiti i potkrijepiti odgovarajućim dokazima. Dodatan problem predstavlja činjenica da se inspekcija rada za prijave nezakonitosti u natječajnim procedurama oglašava nenadležnom, obrazlažući to činjenicom da osoba nema zasnovan radnopravni odnos, zbog čega ne može postupati i jedini mehanizam je sudbena zaštita.

Ombudsmani ponovno ukazuju na važnost zakonskih uređenja ovih pitanja, posebice imajući u vidu da su u 2020. godini uputili inicijativu za izmjenu Zakona o državnoj službi Federacije BiH²¹³, odnosno izmjenu članka 31. stavak 1. koji propisuje da državnog službenika postavlja rukovoditelj tijela državne službe sa liste uspješnih kandidata, uz prethodno mišljenje Agencije za državnu službu Federacije BiH, dakle po diskrecionoj ocjeni, na način da se propiše da rukovoditelj postavlja najuspješnijeg kandidata sa liste uspješnih kandidata. Ovako postavljena zakonska i podzakonska rješenja, gdje rukovoditelj ne izabire najboljeg kandidata su podložna zlouporabi,

²⁰³ Podaci za kolovoz 2022. godine za Zeničko-dobojsku županiju/kanton ponovljeni su iz lipnja 2022. godine, jer je Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojske županije u procesu implementacije novog informacijskog sustava, te podaci za kolovoz 2022. godine još nisu dostupni.

²⁰⁴ <http://www.arz.gov.ba/statistika/mjesecni/default.aspx?id=7174&langTag=hr-HR>

²⁰⁵ Ž-BL-04-35/22

²⁰⁶ Ž-BL-04-638/22

²⁰⁷ Ž-BL-04-683/21

²⁰⁸ Ž-SA-04-793/21

²⁰⁹ Ž-SA-04-171/22 tijelo koje raspisuje natječaj postavlja uvjet koji objektivno ne mogu ispuniti svi sudionici. Izdana preporuka, koja je ispoštovana, natječaj ponovno raspisan bez sporne odredbe

²¹⁰ Ž-SA-06-117/22, Ž-SA-06-118/22

²¹¹ Ž-SA-04-24/22 Primjena i tumačenje članka 5.stavak (1) Uredbe o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branitelja i članova njihovih obitelji u institucijama u Kantonu Sarajevo, Gradu Sarajevo i općinama u Kantonu Sarajevo

²¹² Ž-SA-04-596/22

²¹³ „Službene novine FBiH“ br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 04/12, 99/15 i 9/17

manipulaciji i dovode do pravne nesigurnosti sudionika natječajnih procedura. Opravdano se postavlja pitanje svrhe provođenja natječajnih procedura. Prema mišljenju Ombudsmana BiH, odabir najuspješnijeg kandidata u konačnici doprinio bi transparentnosti natječajne procedure i samoj kvaliteti državne službe.

Vezano za naprijed navedeno, Ombudsmani podsjećaju da su i 2015. godine uputili inicijativu²¹⁴ Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine za izmjenu Zakona o državnoj službi Federacije BiH na koju nije zaprimljen odgovor.

Ombudsmani su zaprimili više žalbi²¹⁵ koje se odnose na način izbora državnog službenika na razini Federacije Bosne i Hercegovine. U nekim slučajevima, kada se nakon provedenog sudbenog postupka utvrdi povreda prava najboljeg kandidata, odgovorno tijelo umjesto da implementira sudbenu odluku odluči da poništiti natječaj, ili da promijeni pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta²¹⁶.

Na razini Bosne i Hercegovine natječajne procedure realizira Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine, a na zahtjev institucija. Kod procedura koje provodi institucija BiH, nakon okončanog postupka, komisija za izbor dostavlja rukovoditelju institucije listu kandidata, koji je dužan u roku od osam dana listu dostaviti Agenciji za državnu službu BiH (ADS BiH) s prijedlogom datuma postavljenja najuspješnijih za nerukovodeće državne službenike na dalje postupanje (za izradu rješenja o postavljenju).

Činjenica je da se u određenim županijama/kantonima u Federaciji Bosne i Hercegovine, zakonima o državnoj službi propisano da se nakon natječajne procedure, na poziciju postavlja osoba koja je nauspješniji kandidat²¹⁷.

U žalbi²¹⁸ se navodi da je Agencija za državnu službu Federacije BiH na zahtjev Porezne uprave raspisala Javni natječaj za popunu radnih mjesta državnih službenika u Poreznoj upravi. Sačinjena je lista kandidata na kojoj se našao žalitelj kao najuspješniji. Unatoč toj činjenici žalitelj nije primljen na radno mjesto, te se žalio Odboru državne službe za žalbe. Ovaj proces se ponavljao tri puta i prvostupanjsko tijelo je svaki put ignoriralo odluke Odbora državne službe za žalbe. Ombudsmani su uputili preporuku Odboru državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine da postupi sukladno sa člankom 240. Zakona o upravnom postupku Federacije BiH, sam riješi stvar, Upravnoj inspekciji, da poduzme sve mjere iz svoje nadležnosti u konkretnom predmetu u cilju pokretanja prekršajnog postupka.

---

²¹⁴ P-288/15

²¹⁵ Ž-SA-04-1107/20

²¹⁶ Ž-BL-04-408/22

²¹⁷ Zakon o državnoj službi KS („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 31/16 i 45/19), Zakon o državnoj službi Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona/županije“, br. 14/2017 i 16/2017, „Službene novine FBiH“, broj: 96/2018 - odluka US i „Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona/županije“, broj: 15/20), Zakon o državnoj službi u Bosansko-podrinjskom kantonu/županiji („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona/županije“, br. 3/18 i 6/20)

²¹⁸ Ž-BL-04-35/22

Zaključno, uzevši u obzir sve navedeno, mišljenje Ombudsmana BiH jeste da je cilj natječajnih procedura odabir najkvalitetnijeg kandidata, odnosno državnog službenika, te da izmjene zakona i podzakonskih akata trebaju voditi odabiru najuspješnijeg kandidata.

6.2.2. Uvjeti postavljeni u natječaju

Usvajanjem Zakona o zabrani diskriminacije u BiH, propisana je obveza usklađivanja svih pravnih akata sa odredbama zakona. Postavljanjem eliminatornih uvjeta prigodom provođenja procedure izbora, u značajnoj mjeri se smanjuje mogućnost zapošljavanja i krši princip jednakog pristupa zapošljavanju. U nekim slučajevima, pozivanjem na zakonsku mogućnost uvođenja afirmativnih mjera²¹⁹ propisanih Zakonom o zabrani diskriminacije, propisuju se uvjeti koji imaju dominantnu ulogu kod bodovanja kandidata u odnosu na sve druge uvjete, kumulativno uzete u obzir. U praksi to znači da osobe koje zadovoljavaju taj kriterij, automatski će ispuniti uvjete za zasnivanje radnog odnosa, i u slučaju kada po drugim propisanim uvjetima imaju znatno manji broj bodova. Uporaba afirmativnih mjera kao korektivnog faktora, koji treba biti primijenjen nakon što se utvrdi bodovanje po ostalim kriterijima natječaja, je postala isključivi kriterij. Ovo je posebice značajno s obzirom na činjenicu da je sve prisutnije korištenje ugovora na određeno vrijeme, posebice u zapošljavanju u obrazovanju. Korištenje ovog kriterija određenu grupaciju stavlja konstantno u povoljniji položaj.

Ombudsmani su zaprimili žalbu²²⁰ žaliteljice u svezi natječajne procedure, odnosno uvjeta koji su postavljeni za poziciju bibliotekar. Natječajem je kao jedan od uvjeta propisano posjedovanje licence za uporabu programske opreme COBISS koju može imati samo osoba zaposlena u nacionalnoj, javnoj, narodnoj, sveučilišnoj knjižnici ili nekoj drugoj knjižnici ili knjižnici u sustavu koja je članica COBISS sustava BiH, dakle, da navedenu licencu nije moguće samostalno steći. Nakon upućivanja preporuke²²¹ javno tijelo je utvrdilo da je podnositeljica žalbe održavanjem predmetnog natječaja bila diskriminirana glede prava na jednake mogućnosti zaposlenja i jednak pristup radnom mjestu, pa je Odlukom usvojio njezinu žalbu i poništio Odluku o prijemu u radni odnos.

Podnositeljica žalbe²²² je obaviještena da je rukovoditelj tijela na oglašeno radno mjesto postavio kandidata koji ne ispunjava propisane uvjete tog radnog mjesta glede radnog iskustva u struci. S obzirom na to da se žaliteljica nalazi na drugom mjestu liste uspješnih kandidata, pokrenula je sudbeni postupak koji je okončan na njezinu dobrobit, ali odgovorno tijelo nije provelo proceduru s ciljem rasporeda žaliteljice, već, suprotno tomu, pokrenulo je proceduru poništenja javnog natječaja. Unatoč preporuci Ombudsmana, te intervenciji nadležnih tijela, uključujući i inspekciju, nisu otklonjene nepravilnosti koje su proistekle iz ovog postupka.

Žaliteljica u žalbi²²³ ukazuje da joj prigodom bodovanja nepravilno izračunat broj bodova po osnovu *Uredbe o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branitelja i članova*

²¹⁹ Članak 5. Zakona o zabrani diskriminacije u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 59/09, 66/16)

²²⁰ Ž-SA-04-171/22

²²¹ P-104/22

²²² Ž-MO-04-111/21

²²³ Ž-SA-04-24/22

*njihovih obitelji u institucijama u Kantonu Sarajevo*²²⁴. Navodi da u njezinom slučaju, dodatni bodovi kao djetetu demobiliziranih boraca nisu točno izračunati, jer su uračunati samo bodovi po osnovu pripadnosti braniteljskoj populaciji na osnovu potvrde za njezinog oca (i to nepravilno) bez uzimanja u obzir i potvrdu za njezinu majku. Ombudsmani Bosne i Hercegovine su konstatairali da nema osnova za daljim poduzimanjem aktivnosti i mjera na predmetu. Uvidom u mišljenje Ministarstva za boračka pitanja Kantona Sarajevo u svezi sa primjenom i tumačenjem članka 5. stavak (1) i članka 6. *Uredbe o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branitelja i članova njihovih obitelji u institucijama u Kantonu Sarajevo, Gradu Sarajevo i općinama u Kantonu Sarajevo*, nesporno se može zaključiti da se odredbe ove Uredbe primjenjuju na način da se za osobe čija su oba roditelja demobilizirani branitelji uvećanje osnovnih i dodatnih bodova vrši samo za jednog roditelja koji je bodovno povoljniji za kandidata. S tim u vezi, Ombudsmani Bosne i Hercegovine konstatairali su da je označena odgovorna strana pravilno primjenila Uredbu, te da takvim postupanjem nisu povrijeđena prava podnositeljice žalbe.

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je zaprimila žalbe²²⁵ više žalitelja iz Tuzle, izjavljene protiv Ministarstva obrazovanja i znanosti Tuzlanskog kantona/županije, zbog odredbi Pravilnika o uvjetima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona/županije. Ombudsmani Bosne i Hercegovine, razmatrajući žalbene navode, primjenom pozitivnih zakonskih propisa i međunarodnih dokumenata zaštite ljudskih prava koji čine sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine, ocijenili su žalbe žalitelja osnovanim i odredbe predmetnog Pravilnika diskriminatorskim, zbog čega su uputili preporuku²²⁶ Vladi Tuzlanskog kantona/županije, Ministarstvu obrazovanja i znanosti Tuzlanskog kantona/županije, da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uvjetima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona/županije, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonskih propisa koji propisuju zabranu svakog vida diskriminacije, kao i Kantonalnoj/Županijskoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona/županije, Inspektoratu za obrazovanje, znanost, kulturu i sport, da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne natječajne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih suradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona/županije.

Ombudsmani su zaprimili žalbu²²⁷ žaliteljice koja navodi da joj je prijava na natječaj odbijena jer kopija diplome nije sadržavala napomenu da izvornik sadrži suhi žig koji se na fotokopiji/presliku ne vidi. O svemu je obaviještena informacijom, protiv koje nije dozvoljen pravni lijek. U tijeku postupka, koje je vođen pred Institucijom ombudsmana, donoseno je rješenje Odbora državne službe za žalbe Federacije BiH kojim se žalba žaliteljice odbacuje kao nedopuštena, jer nisu ispunjene procesne pretpostavke, odnosno nije moguće izjaviti žalbu protiv informacije Agencije. Ombudsmani ukazuju da su, postupajući u predmetima koji su se odnosili na postupke

²²⁴ „Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 37/20

²²⁵ Ž-BR-06-144/22, Ž-BR-06-145/22, Ž-BR-06-146/22, Ž-BR-06-147/22, Ž-BR-06-148/22, Ž-BR-06-149/22, Ž-BR-06-150/22, Ž-BR-06-151/22, Ž-BR-06-152/22, Ž-BR-06-153/22, Ž-BR-06-154/22, Ž-BR-06-155/22, Ž-BR-06-156/22, Ž-SA-04-798/22, Ž-BR-06-157/22, Ž-BR-06-158/22, Ž-BR-06-159/22, Ž-BR-06-160/22, Ž-BR-06-161/22, Ž-BR-06-162/22, Ž-BR-06-163/22, Ž-BR-06-164/22, Ž-BR-06-165/22, Ž-BR-06-166/22, Ž-BR-06-167/22, Ž-BR-06-168/22, Ž-BR-06-169/22, Ž-BR-06-170/22, Ž-BR-06-171/22, Ž-BR-06-172/22, Ž-BR-06-173

²²⁶ P-216/22

²²⁷ Ž-SA-04-1081/21

zapošljavanja koji se provode po Zakonu o državnoj službi u Kantonu Sarajevo, a u odnosu na nemogućnost izjavljivanja žalbe od strane nezadovoljnog kandidata Vladi Kantona Sarajevo, dana 21.05.2021. godine, uputili preporuku²²⁸ kojom je preporučeno *da se razmotri mogućnost jasnijeg definiranja Zakona o državnoj službi, kao i podzakonskih propisa, na način da se pravo žalbe, kao osnovno pravo zajamčeno Europskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, osigura svim kandidatima koji su sudjelovali u natječajnoj proceduri, a sve u cilju sprječavanja nejednakog postupanja.*

Ombudsmeni su zaprimili odgovor²²⁹ Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo u kojem je, između ostalog, navedeno da je Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo pokrenulo aktivnosti na donošenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi u Kantonu Sarajevu kojim je predviđena dopuna članka 38. na način da Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine objavljuje rezultate javnog natječaja na oglasnoj ploči i pisano obavještava sve kandidate o rezultatima koje su postigli, a da kandidati imaju pravo žalbe na obavijest Agencije, Odboru za žalbe, u roku od osam dana od dana prijema.

6.2.3. Rad na određeno vrijeme

Sve je zamjetnije zaključivanje ugovora na određeno vrijeme, ne samo u realnom sektoru, već i u javnom. Posebice je izraženo u oblasti obrazovanja, gdje je nastavno osoblje po nekoliko godina radno angažirano po ugovoru o radu na određeno vrijeme. U ovim slučajevima ugovor o radu traje za školsku, a ne nastavnu godinu, čime se ugovor okončava završetkom školske godine. Nastavno osoblje svake godine mora prolaziti natječajne procedure. Samo provođenje natječaja iziskuje i znatna materijalna sredstva. Ovo ima i nesagledive posljedice, ne samo po radnopravni već i osobni status nastavnika - ograničava mogućnosti podizanja kredita za rješavanje stambenog pitanja i uređenja njihovih obiteljskih odnosa i ima utjecaj na ostvarivanje prava iz mirovinsko-invalidskog osiguranja - već i na kvaliteti samog obrazovnog procesa. To se manifestira premještanjem nastavnika iz škole u školu, gubljenjem kontinuiteta i izgrađenih odnosa nastavnik-učenik, što je posebice bitno za niže razrede i rezultira umanjenom učinkovitošću cjelokupnog obrazovnog procesa. Evidentno smanjenje broja djece u školi nije rezultiralo učinkovitijim planskim pristupom ljudskim resursima, neophodnim za kvalitetan obrazovni proces.

U žalbi²³⁰ radnici osnovnih i srednjih škola navode da imaju zaključen ugovor o radu na određeno vrijeme. Izražavaju nezadovoljstvo tražeći žurno rješavanje statusa ili stavljanje izvan snage uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru, izuzimanje nastavnika i stručnih suradnika s položenim stručnim ispitom od testiranja na natječajima i da se natječaji raspisuju za školsku, a ne nastavnu godinu. Intervencija Ombudsmana je rezultirala donošenjem zaključka kojim se *“daje suglasnost na produženje ugovor o radu sa zaposlenicima u osnovnim i srednjim školama do 15.07.2022. godine u cilju omogućavanja korištenje godišnjeg odmora”*; te je doneseno rješenje o imenovanju komisija/pregovaračkih timova za pregovore s predstavnicima sindikata osnovnih i srednjih škola u SBK, oko izrade nacrtu njihovih kolektivnih ugovora, s rokom izvršenja od 30 dana od dana primitka rješenja o imenovanju komisije. Zaključeno je da će

²²⁸ P-1741/21

²²⁹ Odgovor br: 03-04-02-38022/21 od 15.10.2021. godine

²³⁰ Ž-SA-04-1261/21

se kod izrade novih kolektivnih ugovora i akata donesenih temeljem istih, uzet u razmatranju i zahtjevi uposlenika u školama.

Žalitelji se obraćaju Instituciji ombudsmana zbog prestanka radnog odnosa, koji se u nekim slučajevima veže za istek ugovora o radu na određeno vrijeme, a gdje je specifična dimenzija činjenica da se radi o ženi koja je tijekom rada na određeno vrijeme ostala u drugom stanju. Zakoni o radu u Bosni i Hercegovini definišu obvezu poslodavca da obezbijedi posebnu zaštitu žene i materinstva, i da ne mogu odbiti da prime u radni odnos ženu zbog toga što je trudna, niti joj mogu otkazati ugovor o radu zbog trudnoće ili zbog toga što žena koristi porodiljsko odsustvo. Sve je prisutnija praksa zaključivanja ugovora o radu na određeno vrijeme, gdje radni odnos prestaje istekom ugovora o radu, što poslodavcu daje mogućnost da ovaj objektivni kriterij zlouporabi.

Ombudsmani su stajališta da u ovim slučajevima treba naći rješenje kojim će se osigurati učinkovita skrb trudnica i porodilja i kada su zaključeni ugovori o radu na određeno vrijeme.

U žalbi²³¹ se navodi da trudnici koja radi kod privatnika neće biti produžen ugovor o radu, te da će nastupiti otkaz, jer je riječ o ugovoru o radu na određeno vrijeme. Institucija ombudsmana se obratila nadležnoj inspekciji rada. Žaliteljica je odlučila zaštitu svojih prava potražiti na drugom mjestu.

U drugim slučajevima, prestanak radnog odnosa se veže za potpuni ili djelomični gubitak radne sposobnosti, posebice u slučajevima ukoliko je od nadležnog tijela donesena odluka o promjeni radnog mjesta. U ovakvim slučajevima se inspekcija rada oglašava nenadležnom i stranka se upućuje da svoja prava ostvaruje na sudu. Dugotrajnost i troškovi sudbenih postupaka razlozi su zbog kojih se građani ne odlučuju na korištenje ovog mehanizma. Ombudsmani podsjećaju da sudbena zaštita u demokratskom društvu treba biti krajnji mehanizam zaštite nakon što se iscrpe svi drugi mehanizmi. Ovo zahtijeva ozbiljno preispitivanje učinkovitosti mehanizma inspeksijskog nadzora u oblasti rada.²³²

Žalitelju²³³ je otkazan Ugovor o radu na neodređeno vrijeme, bez prava na otkazni rok i otpremninu. U konkretnom slučaju, žalitelj je bio na bolovanju i utvrđena mu je II. kategorija invalidnosti-promijenjena radna sposobnost, tj, priznato pravo na raspoređivanje na drugo odgovarajuće radno mjesto, koje nije postalo pravomoćno iz razloga što je poslodavac uložio žalbu. Kako žalba ne odlaže izvršenje²³⁴, žalitelj se javio poslodavcu i pismeno obratio, tražeći raspoređivanje na novo radno mjesto, sukladno sa rješenjem Fonda. Zahtjeve je poslodavac ignorirao zbog čega je žalitelj tražio zaštitu svojih prava od inspekcije rada. Ombudsmanima je dostavljeno izjašnjenje županijskog/kantonalnog inspektora rada koji navodi da nema zakonskog osnova za poduzimanje mjera iz okvira njihove nadležnosti, s obzirom na to da je poslodavac izjavio žalbu, pa se rješenje Fonda ne može izvršiti dok se rješenje koje je doneseno po žalbi ne dostavi stranci, te da žalitelj sva prava iz radnog odnosa može ostvariti sudbenim putem.

²³¹ Ž-SA-04-1237/22; Rad u jedinici lokalne samouprave Ž-BL-04-184/22

²³² Više specijalnih izvješća ombudsmana o inspekciji, kao npr. Specijalno izvješće o ulozi inspeksijskih tijela u zaštiti ljudskih prava <https://www.ombudsman.gov.ba/Dokumenti.aspx?id=28&tip=4&lang=HR>

²³³ Ž-MO-04-184/21

²³⁴ Članak 104. Zakona PIO FBiH (Službene novine FBiH 13/18, 93/19 – odluka Ustavnog suda 90/21 i 90/21 od 09.11.2021. i 19/22)

6.2.4. Nepotizam u zapošljavanju

Sve češća su obraćanja građana s navodima žalbi da se po raspisanim natječajima u javnim organima/tijelima primaju bliži srodnici menadžmenta tijela/organa (suprug direktorice ustanove; snaha direktorice ustanove; itd.). U obrazloženjima odgovorna tijela tvrde da je sva natječajna procedura provedena sukladno sa pravilima, transparentno, te da su se rukovoditelji u potpunosti izuzeli iz te procedure ili u vrijeme provođenja natječaja bili na godišnjem odmoru. Ombudsmeni su stajališta da ovakva postupanja javnih tijela, tj. izbor bližeg srodnika rukovoditelja tijela/organa, kao najboljeg kandidata, uvijek će kod svakog izazvati sumnju da je izbor bio objektivni i nepristran²³⁵.

U drugim slučajevima, nakon intervencije Ombudsmana, došlo je do raskidanja zaključenog ugovora o radu²³⁶.

6.2.5. Sukob nadležnosti

Određeni broj žalbi ukazuje da postoji problem u osiguranju prava iz radnog odnosa ukoliko poslodavac ima sjedište na području jednog entiteta ili županije/kantona, a djelatnost vrši na području drugog entiteta ili županije/kantona. U ovim slučajevima se inspekcije rada oglašavaju nenadležnim.

Podnositelj žalbe²³⁷ zaključio je ugovor o radu sa poslodavcem prema Zakonu o radu Republike Srpske a radio je u poslovnicu, na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine. Kako je u međuvremenu dobio otkaz ugovora o radu žalitelj se za zaštitu svojih prava obraća inspekcijama rada. Inspekcija rada Republike Srpske navodi da nije nadležna jer je žalitelj radio na teritoriju Federacije BiH dok Inspekcija rada u županiji/kantonu i Federalna inspekcija rada tvrde da nisu nadležne jer je u pitanju ugovor zaključen prema propisima Republike Srpske. Žalitelj je naveo da će zaštitu svojih prava potražiti putem suda, a Ombudsmeni su već u svojim izvješćima i preporukama preporučili nadležnima da je neophodno da se utvrdi tijelo koje bi trebalo da bude nadležno u slučaju sukoba nadležnosti tijela/organa vlasti entiteta.

6.2.6. Minuli rad

Ombudsmeni su razmatrali osnovanost žalbenih navoda koji ukazuju na povredu prava u svezi sa priznavanjem prava na minuli rad određene kategorije - demobiliziranih pripadnika Armije BiH. Žalбом²³⁸ se ukazuje da ne postoji razlog iz kojeg bi se jednim pripadnicima Armije BiH priznalo pravo, a drugima se to ne dozvoljava, iako je osnivač svih institucija isti kanton/županija. Ombudsmeni su uputili Preporuku²³⁹ da se poduzmu sve zakonom propisne aktivnosti i mjere u

²³⁵ Ž-BL-04-638/22 Žaliteljica navodi da joj je povrijeđeno pravo na rad, iz razloga što je temeljem javnog natječaja primljen suprug direktorice na raspisano radno mjesto. Ombudsmeni u ovom predmetu nisu našli očiglednih nepravilnosti koji bi mogli potvrditi navode žaliteljice. Stoga, Ombudsmeni nemaju osnova tražiti poništavanje natječaja ili zauzeti stav da je podnositeljici žalbe narušeno pravo na zapošljavanje. Bez obzira na navedeno, Ombudsmeni ukazuju da će primanje u radni odnos supruga direktorice putem javnog natječaja uvijek izazvati sumnju u objektivnost, nepristranost i pravilan rad Komisije za izbor. Opravdanje da je direktorica u to vrijeme bila na godišnjem odmoru, samo znači da nije bila fizički prisutna na radnom mjestu.

²³⁶ Ž-BL-04-683/21

²³⁷ Ž-BL-04-584/22

²³⁸ Ž-SA-08-41/22

²³⁹ P-115/22

cilju donošenja i usvajanja internog akta kojim bi se detaljno uredilo pitanje priznavanja minolog rada, posebice demobiliziranih pripadnika Armije Republike Bosne i Hercegovine. U odgovoru je navedeno da je Preporuka primljena k znanju, te da će je imati u vidu kada se pristupi izradi teksta novog internog akta.

6.2.7. Prava iz radnog odnosa

Ombudsmanima se obraćaju i građani sa žalbama vezanim za prava iz radnog odnosa kao što su korištenje odmora, ostvarivanja prava po osnovu minolog rada i dr. Ove žalbe ukazuju na probleme u slučaju kada nisu zaključeni kolektivni ugovori ili se isti ne poštuju i/ili nisu formirane sindikalne organizacije. Vezano za sindikalno organiziranje registrirane su žalbe koje ukazuju na postojanje više sindikalnih organizacija u istom subjektu što otvara pitanje reprezentativnosti. Zakoni propisuju da najmanje 20% uposlenika može formirati reprezentativni sindikat, što navodi na zaključak da u jednom subjektu može biti pet reprezentativnih sindikata, pa je otvoreno pitanje s kojim sindikatom se potpisuje ugovor. U nekim od ovih slučajeva žalitelji traže zaštitu identiteta, što je teško osigurati, ako se radi o individualnoj žalbi, gdje se na osnovu činjenica iz žalbenih navoda može posredno zaključiti identitet žalitelja. Dodatnu dimenziju problema predstavlja činjenica kada su ove pojave prisutne u uslužnim djelatnostima, u kojima su većinom zaposlene žene. Istraživanje koje je provela Institucija pokazuje spremnost subjekata da se uočeni problemi riješe, ali, nažalost, nije došlo do zaključivanja kolektivnih ugovora, kojim bi se, između ostalog, riješila pitanja korištenja godišnjih odmora²⁴⁰, kao i drugih prava.

Ombudsmani ističu da je Međunarodna organizacija rada²⁴¹ definirala kao posebne ciljeve²⁴² - punu uposlenost, povećanje životnog standarda i pravičnu zaradu; proširivanje prava na kolektivno pregovaranje; suradnju menadžmenta i rada u cilju povećanja produktivnosti; suradnju radnika i poslodavaca u pripremi i primjeni socijalnih i ekonomskih mjera; proširenje socijalne sigurnosti, itd. Međunarodni pakt o ekonomskim, kulturnim i socijalnim pravima u članku 11. propisuje da države članice tog pakta priznaju pravo svakoj osobi na životni standard dovoljan za njega samog i njegovu obitelj, ubrajajući tu i dovoljnu hranu, odjeću i smještaj, kao i *stalno poboljšanje uvjeta života*, te da će države članice poduzeti odgovarajuće mjere radi osiguranja ostvarenja ovog prava i u tom cilju one priznaju bitni značaj slobodno izabrane međunarodne suradnje. Imajući u vidu navedene obveze iz međunarodnih standarda, Ombudsmani ukazuju na važnost da tripartitni subjekti poduzmu intenzivnije mjere u cilju rješavanja uočenih slabosti u zakonodavnom okviru vezanom za potpisivanje kolektivnih ugovora.

²⁴⁰ Ž-BL-04-596/21 u konkretnom primjeru je ukazano na pitanje povećanja dana godišnjeg odmora po osnovu drugih kriterija, a u odnosu na zakonom utvrđeni minimum

²⁴¹ *International Labor Organisation*, osnovana je Versajskim ugovorom o miru na konferenciji u Parizu 28. lipnja 1919. godine

²⁴² Ciljevi MOR-a utvrđeni su u Preambuli Ustava MOR-a, a redefinirani su donošenjem Filadelfijske deklaracije 1944. godine, koja navodi opće i posebne ciljeve MOR-a.

6.3. Mirovine

Mirovina je mjesečna novčana naknada na koju pojedinac stječe pravo po osnovu osiguranja za slučaj starosti, invalidnosti i smrti, a pod uvjetima utvrđenim zakonom²⁴³. Mirovine se isplaćuju i posthumno u slučajevima kada nasljednici i druge materijalno zavisne osobe nisu u stanju da se samostalno izdržavaju. U ovisnosti od uvjeta pod kojima je stečena, mirovina može biti starosna, invalidska ili obiteljska.

Po povredama prava iz mirovinskog osiguranja Ombudsmeni su u 2022. godini zaprimili 127 žalbi, te izdali šest preporuka. U odnosu na prethodnu godinu, kada je zaprimljeno 158 žalbi, uočeno je smanjenje broja predmeta. Bez obzira na broj registriranih žalbi, Ombudsmeni ukazuju na dobru suradnju sa fondovima za PIO/MIO, koji se sami suočavaju sa velikim brojem predmeta od kojih mnogi traže suradnju sa fondovima susjednih i drugih država. Ovo u značajnoj mjeri utječe i na njihovu učinkovitost u cjelini.

Žalbe se odnose na procedure priznavanja i ostvarivanja prava na mirovinu, umanjena mirovina nakon preseljenja u drugu državu²⁴⁴, problematiku neplaćanja doprinosa²⁴⁵, povrede prava na obiteljsku mirovinu kada je odgovorna strana označen MIO/PIO²⁴⁶, refundacije troškova nakon uplate doprinosa od strane samih žalitelja, nepriznavanje prava na obiteljsku mirovinu, procedurama podizanja čekova, nemogućnosti ostvarivanja prava na posmrtno troškove u slučaju kada nasljednici žive na području RS, a pokojnik živio na području Federacije BiH i slično.

6.3.1. Inicijativa za izmjenu zakona

Ombudsmeni podsjećaju da su tijekom 2021. godine uputili inicijativu za izmjenu članka 147. stavak 1. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 3/2018 i 93/2019 - odluka US) koja se odnosi na snošenje pogrebnih troškova u slučaju kada osiguranik živi u BiH, a izvan teritorija Federacije BiH. Ova inicijativa još nije realizirana. Smatrajući važnim da se osigura jednak tretman osiguranika u pravima u BiH, Ombudsmeni pozivaju na implementaciju navedene inicijative²⁴⁷.

U cilju sprječavanja zlouporaba isplate mirovina, mirovinski fondovi su utvrdili obvezu da je umirovljenik dužan osobno podizati umirovljenički ček ili dati punomoć drugoj osobi za obavljanje te radnje. Žalitelji, posebice koji žive u inozemstvu, iskazuju nezadovoljstvo ovakvim rješenjem. Međutim, za Ombudsmane predstavlja problem kada umirovljenik živi u BiH, ali je zbog bolesti ili invalidnosti fizički spriječen da podigne ček ili da osobno pristupi u prostorije zavoda za PIO/MIO i da punomoć ili mu nadležni zavod traži dodatnu zdravstvenu dokumentaciju

²⁴³ Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju FBiH (Službene novine FBiH br.13/18, 93/19-odluka US, 90/21, 19/22) i Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju RS (Službeni glasnik RS br.134/11, 82/13, 96/13-odluka US, 103/15, 111/21, 15/22 i 132/22)

²⁴⁴ Ž-SA-04-775/22

²⁴⁵ Ž-SA-04-37/22, Ž-SA-04-370/22 Oba predmeta ukazuju na sustav porezne uprave (način isplaćivanja plaće i uplate doprinosa trebaju biti istodobno i mjere koje se poduzimaju u slučajevima kada se ne vrše zakonske uplate za radnike. Ž-BL-04-47/21, Ž-BL-04-157/21, Ž-BL-04-158/21, Ž-BL-06-443/21, Ž-SA-04-220/22

²⁴⁶ Ž-MO-04-63/21 Žalitelj je povratnik i osoba sa 90% invaliditetom koja nema zdravstveno osiguranje. Institut za medicinsko vještačenje utvrdio potpunu i trajnu nesposobnost za samostalan život i rad

²⁴⁷ Ž-BL-04-38/22

prigodom izdavanja punomoći. U ovakvim slučajevima trebalo bi razmotriti mogućnost terenskog izlaska službenika zavoda za PIO/MIO, te jednom utvrđeno zdravstveno stanje, ukoliko je ono nepromjenjivo cijeniti kao valjan dokaz²⁴⁸. Tako u žalbi žalitelj navodi da boluje od idiopatske fibroze pluća, koja je kronična i neizlječiva bolest i u konačnici smrtonosna, za koju ne postoji lijek, niti je moguće liječiti, a niti se stanje može poboljšati. Navodi da se njegova bolest tijekom vremena samo pogoršava. S obzirom na prirodu bolesti i činjenicu da se stanje ne može promijeniti nabolje, da nema nikakve potrebe da uz svaki novi zahtjev za izdavanje punomoći prilaže i novo pismo specijaliste, koje će biti istog sadržaja kao i dosadašnja. Bespotreban odlazak liječniku kako bi dobio novo pismo, izlaže ga dodatnom riziku da oboli od nekog od virusa (uključujući i COVID 19), a što može dovesti do pogoršanja njegovog stanja (daljeg oštećenja pluća koje se prestankom virusnog oboljenja ne može poboljšati niti vratiti na prethodno stanje, dakle ostaje trajno), već može po njega biti smrtonosno. Nakon intervencije Ombudsmana stranka je ostvarila zaštitu svojih prava.

6.3.2. Zajamčena mirovina

Ombudsmanima se obraćaju žalitelji koji su živjeli na teritoriju BiH, ali su odselili u drugu državu, zbog činjenice da ne primaju zakonom utvrđenu najnižu/zajamčenu mirovinu. Najniža/zajamčena mirovina se isplaćuje onima kojima je mirovina utvrđena u manjem iznosu od zakonom određene, te se isplaćuje u cilju osiguranja minimalnog standarda života u BiH. S obzirom na to da ova razlika nije propisana kao zaštitini dodatak za umirovljenike, to kod uživatelja mirovine stvara zabunu, zbog čega traže da im se prizna pravo na najnižu/zajamčenu mirovinu bez obzira na to što ne žive u Bosni i Hercegovini.²⁴⁹

6.3.3. Matične evidencije

U oblasti mirovinskog i invalidskog osiguranja, žalbe ukazuju i na probleme sa matičnim evidencijama osiguranika, posebice ukoliko je staž ostvaren u različitim entitetima²⁵⁰. Cijeneći značaj matične evidencije o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja koja sadrži podatke od interesa, neophodne za ostvarivanje navedenog prava, Ombudsmeni ukazuju na važnost da podaci koji se unose u matičnu evidenciju budu točni, a način ustrojavanja i vođenja matične evidencije ažuran.

6.3.4. Obiteljska mirovina

Kod ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu žalitelji ukazuju na neprihvatanje prijava prebivališta kao dokaza života u zajedničkom domaćinstvu sa preminulim osiguranikom. U ovakvim slučajevima stranka se nakon okončanog upravnog postupka upućuju na upravni spor, koji zbog velikog broja predmeta traje dugo.

U konkretnom slučaju, zahtjev za ostvarivanje obiteljske mirovine je podnesen 2016. godine, gdje je žalitelj povratnik i osoba sa 90% invaliditetom koja trenutno nema zdravstveno osiguranje.

²⁴⁸ Ž-SA-04-951/22

²⁴⁹ Ž-SA-04-775/22

²⁵⁰ Ž-BL-08-166/22

Institut za medicinsko vještačenje je ustanovio potpunu i trajnu nesposobnost za samostalan život i rad, koja je postojala i prije smrti majke. Uz zahtjev je priložio uvjerenje nadležnog MUP-a da je na adresi preminulog osiguranika prijavljen od 1997. godine. Ovo uvjerenje nije prihvaćeno. Nakon okončanog upravnog postupka pokrenuo je upravni spor koji je još u tijeku. Ne miješajući se u tijek sudbenog postupka, Ombudsmeni su uputili preporuku nadležnom Zavodu za PIO/MIO da preispita doneseno rješenje, uzimajući u razmatranje i uvjerenje ministarstva unutarnjih poslova, te da u svim budućim slučajevima prigodom odlučivanja upravnih stvari, utvrdi sve činjenice i dokaze koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.²⁵¹

6.3.5. Uplata doprinosa

Žalbe ukazuju da postoji nekoliko problema vezano za uplatu doprinosa. Prva grupa žalbi se odnosi na neuvezan radni staž osiguranika, koji su radili u subjektima koji su privatizirani ili su u stečaju. U nekim od ovih slučajeva vlada izvrši uvezivanje staža i uplatu doprinosa i to najčešće kod ispunjavanja uvjete za odlazak u mirovinu. Sam proces traži veoma visok stupanj aktivnog učešća osiguranika u ostvarivanja ovog prava. Nedovoljna informiranost o samoj proceduri dovodi do situacije da osiguranik izvrši sam uplatu doprinosa, ali bude odbijen za refundaciju. Resorno ministarstvo u ovom predmetu se poziva na članak 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, prema kojem je obveznik uplate doprinosa obvezan da uplati doprinos za mirovinsko i invalidsko osiguranje za sve obveznike doprinosa, sukladno sa posebnim zakonom, te ukoliko ne postoji obveznik uplate doprinosa, utvrđene zaostale obveze može izmiriti i sam osiguranik ili kupac obveznika uplate doprinosa, kao i drugo tijelo uprave sukladno sa posebnim propisom. Stajalište resornog ministarstva je da, s obzirom na to da je žaliteljica samoinicijativno izvršila uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, obveza eventualne refundacije plaćenih doprinosa nije propisana, odnosno, ne postoji u pravnom sustavu Federacije Bosne i Hercegovine. Nesporno je da ne postoji obveza niti pravni osnov da bilo koje tijelo u Federaciji Bosni i Hercegovini isplati/refundira uplaćena sredstava, te da žaliteljica može pokretati odgovarajuće sudbene postupke.²⁵²

Druga grupa se odnosi na neučinkovitost kontrole uplate doprinosa, posebice nakon što je kontrola uplate iz nadležnosti mirovinsko-invalidskih osiguranja prešla u nadležnost poreskih uprava. S obzirom na to da je naplata direktnih poreza prioritet poreskih uprava, kao i da imaju ograničene kapacitete, to se kontroli uplate doprinosa ne pridaje značaj koji bi trebalo. Osiguranici tijekom zaposlenja, u nekim slučajevima nemaju informaciju da li je poslodavac izvršio obveze po osnovu doprinosa, zbog čega je važno osigurati da se izvršava zakonska obveza uručivanja platne liste prigodom isplate plaće.

6.4. Komunalne usluge

Ombudsmeni registriraju značajan broj predmeta koji se odnose na komunalne usluge. Kako se najčešće radi o uslugama koje se pružaju na osnovu zaključenih ugovora, gdje postoji izjava stranke, to Ombudsmeni nemaju nadležnost za postupanje, već te predmete prosljeđuju Ombudsmanu za potrošače. Ovi predmeti se odnose na isporuku toplinske energije, vode,

²⁵¹ Ž-MO-04-63/21, P-134/22

²⁵² Ž-SA-04-220/22, akt br. 04-31/16-3328/21 od 04.04.2022. godine

električne energije i dr. Međutim, kod utvrđivanja cijena i načina pružanja usluga, odluke donose javna tijela/organi, što definira nadležnost postupanja Ombudsmana, a tu je i činjenica da se kao pružatelji usluga javljaju javna poduzeća²⁵³, kao i okolnost da se infrastrukturna investiciona ulaganja vrše javnim sredstvima²⁵⁴, posebice u lokalnim zajednicima. Potrebno je praviti razliku u usluzi od pristupa resursu koji se dovodi do građana putem te usluge. Ovo je značajno kod pristupa pravu na pitku vodu, što uključuje jasno i transparentno odlučivanje nadležnog tijela o pitanju tko i na koji način će dobiti pravo na osiguranje usluge isporuke vode koja je javno dobro, krajnjem korisniku.

U 2022. godini Odjel za ekonomska, kulturna i socijalna prava je zaprimio 107 žalbi koje se odnose na komunalne usluge, izdano je osam preporuka. U 2021. godini je zaprimljeno 135 žalbi, što znači da je zamijetno smanjenje broja žalbi.

Izdane preporuke su se odnosile na adekvatno osiguravanje snabdijevanja pitkom vodom²⁵⁵, rješavanje problema odvodnje otpadnih voda²⁵⁶, iznalaženje alternativnih metoda ponovnog priključenja na elektrodistribucijsku mrežu²⁵⁷, poduzimanje mjera kojima bi se utvrdila ispravnost vodomjera i vodovodnih cijevi u cilju utvrđivanja točnog stanja utrošene količine vode²⁵⁸.

Registrirane žalbe su se odnosile na primjenu Zakona o upravljanju i održavanju zajedničkih dijelova i uređaja zgrada u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu, stambenog zbrinjavanja socijalno ugroženih osoba²⁵⁹, neizvršavanje usluga od strane komunalnih poduzeća, probleme u svezi sa vodosnabdijevanjem i odvodnjom otpadnih voda, zahtjeve za priključenje na vodovodnu i elektrodistributivnu mrežu, zastarjelost komunalnih potraživanja, priključke u slučaju konfliktnih rastava²⁶⁰ i slično.

Građani prigodom obraćanja često traže savjet u svezi tužbi podnesenih od strane komunalnih poduzeća zbog neplaćanja dospjelih potraživanja. Ističu da im se prijete isključenjem kućanstva sa vodovodne mreže. Ombudsmeni naglašavaju da je ovakvo postupanje u suprotnosti sa člankom 11. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima kojim se jamči svakom pojedincu pravo na odgovarajući životni standard, te stalno poboljšavanje istog. Isključivanjem kućanstava sa vodovodne mreže vrši se prisila koja ima elemente kazne. Umjesto podnošenja tužbi sudu, uz prethodno slanje opomene, isključivanjem sa vodovodne mreže šalje se poruka javnosti da je bitnija naplata potraživanja od teških situacija u kojima se građani nalaze. Žalitelji u žalbama navode da ih se tuži i zbog zastarjelih potraživanja. S obzirom na to da sudovi o zastari ne vode računa po službenoj dužnosti ova obveza je ostavljena strankama u postupku, što za posljedicu ima stvaranje pravne nesigurnosti pravno neukim strankama.

---

²⁵³ Ž-LI-04-126/22

²⁵⁴ Ž-BL-04-363/21, P-67/22

²⁵⁵ P-9/22, P-326/22

²⁵⁶ P-281/22

²⁵⁷ P-143/22

²⁵⁸ P-231/22

²⁵⁹ Ž-BR-05-236/21

²⁶⁰ Ž-SA-04-386/22, P-143/22

6.5. Socijalna prava

Socijalna prava trebaju građanima jamčiti zadovoljavanje osnovnih egzistencijalnih potreba, odnosno sudjelovanje u korištenju civilizacijskih stečevina društva kojima ti građani pripadaju. Socijalna prava su pozitivne naravi, jer njima država intervenira radi potpore pojedincu i socijalnoj skupini pri ostvarivanju osnovnih uvjeta i socijalne integracije. Socijalna zaštita, odnosno skrb podrazumijeva novčani ili drugi doprinos zajednice, kako bi se osiguralo ostvarivanje osnovnih ljudskih potreba, kao i administrativnu, stručnu i drugu pomoć osobama koje nisu posve u stanju skrbiti o svojim interesima i osigurati zadovoljavanje osnovnih životnih potreba. Definicija usluga i osnovnih potreba ovisi o vrijednosnom sustavu pojedinih zajednica koje podliježu i stalnim promjenama.

Tijekom 2022. godine, Odjel je registrirao 63 žalbi, a izdana je jedna preporuka. Usporedbe radi, u 2021. godini je registrirano 68 žalbi.

Žalbe se odnose na nerješavanje zahtjeva za jednokratnu novčanu pomoć, neredovitu isplatu socijalne pomoći, nemogućnosti ostvarivanja porodičnih naknada u slučaju kada se prebivalište i mjesto rada porodilje nalaze u različitim entitetima, zbrinjavanje osoba sa intelektualnim teškoćama²⁶¹, uvjete u privatnim domovima za zbrinjavanje starih osoba i slično. Stanje velike neuposlenosti, niske mirovine, ukazuju da sve veći broj stanovništva ima potrebu za određenim oblicima socijalne skrbi, što nameće obvezu državi da se ova vrsta prava mora staviti u veći fokus zanimanja. Broj izjavljenih žalbi iz ove oblasti svakako ne odslikava pravo stanje stvari koje je u praksi složenije. Socijalna pomoć je simbolična i ne može osigurati osnovne životne potrebe korisnika.

6.5.1. Centri za socijalni rad

Nedovoljna prepoznatljivost važnosti uloge centara za socijalni rad, na što Ombudsmeni ukazuju godinama²⁶², rezultira nerazvijanjem njihovih kapaciteta kako bi na adekvatan način odgovorili svojoj zahtjevnoj društvenoj ulozi. Ovo je posebice značajno u dijelu koji traži njihov stručni rad i angažman, kao što su konfliktne rastave, zbrinjavanje djece u sukobu sa zakonom, adekvatno zbrinjavanje osoba u stanju socijalne potrebe i dr. Nadležnosti za postupanje centara za socijalni rad, posebice u Federaciji BiH, propisuju se zakonima koje donose sve razine vlasti dok sredstva za njihovo funkcioniranje obezbjeđuju osnivači. Ombudsmeni podsjećaju da je za unaprjeđenje socijalnih prava građana potrebno osnažiti i centre za socijalni rad.

U žalbi²⁶³ se navodi rođak žalitelja, mentalno bolesna osoba, bez liječničke dijagnoze, te da nije u mogućnosti da se stara o sebi, dugi niz godina ne napušta kuću i da nikome ne dozvoljava ulaz u istu, kao i da živi u nehumanim uvjetima bez ikakvih primanja. Ombudsmeni su u konkretnom predmetu poduzeli niz aktivnosti, u razdoblju od siječnja 2021. godine do svibnja 2022. godine, koje uključuju angažman Centra za socijalni rad Mostara, Županijskog/Kantonalnog tužiteljstva

²⁶¹ Ž-SA-05-160/21

²⁶² Specijalno izvješće o stanju i problemima s kojima se susreću centri/službe za socijalni rad u BiH, Specijalno izvješće o ulozi CSR u zaštiti prava djeteta, [https://www.ombudsman.gov.ba/ Dokumenti.aspx?id=28&tip=4&lang=HR](https://www.ombudsman.gov.ba/Dokumenti.aspx?id=28&tip=4&lang=HR)

²⁶³ Ž-MO-04-11/21

HNŽ/HNK, Općinskog suda u Mostaru te Ministarstva unutarnjih poslova NNŽ/HNK. Centar za socijalni rad je nastavio poduzimanje svih mjera iz svoje nadležnosti u ovom slučaju.

6.5.2. Smještaj starih osoba

Smještaj starih osoba može se vršiti u privatnim i javnim ustanovama. Djelovanje ustanova je uređeno zakonima koji se nisu mijenjali u cilju usklađivanja sa stvarnim društvenim potrebama. Dodatan problem predstavlja što nije uspostavljen učinkovit sustav nadzora djelovanja ustanova za smještaj starih osoba, a u Federaciji BiH ne funkcionira ni sustav inspeksijskog nadzora socijalne skrbi. Za Ombudsmane ovo predstavlja problem, ukoliko se radi o privatnoj ustanovi za zbrinjavanje starih osoba, s obzirom na nadležnosti djelovanja Institucije isključivo u odnosu na javna tijela.²⁶⁴

Razmatrajući²⁶⁵ visinu naknada ovjere u cilju ostvarivanja poreskih olakšica osobama koje žive u inozemstvu, a čiji roditelji su smješteni u domovima za stare osobe, Ombudsmani su izdali preporuku Skupštini općine Srbac da preispita Odluku o visini učešća građana u troškovima određenih usluga socijalnog rada. Ombudsmani su kontinuirano pratili realiziranje preporuke, do okončanja na način da je Skupština općine Srbac donijela Odluku o stavljanju izvan snage Odluke o visini učešća građana u troškovima određenih usluga socijalnog rada, pa je tako Preporuka ispoštovana.

6.5.3. Porodiljske naknade

Zaštita majke i majčinstva jedna je od ključnih obveza Bosne i Hercegovine kada su u pitanju međunarodni standardi ljudskih prava, a posebice jednaka prava i mogućnosti žena na području cijele Bosne i Hercegovine, bez diskriminacije i nejednakog tretmana po bilo kojem osnovu, uključujući i mjesto stanovanja. Pitanje ostvarivanja prava na porodiljsko odsustvo, odnosno prava na novčanu naknadu u istom razdoblju, mora se razmatrati kako sa aspekta zaštite prava i nediskriminacije majki, tako i sa aspekta zaštite prava djeteta, uzimajući u obzir da se onemogućavanjem korištenja prava po ovom osnovu u bilo kojem segmentu, direktno krši odredba članka 3. Konvencije, odnosno princip najboljeg interesa djeteta.

Instituciji ombudsmana obratila se podnositeljica žalbom²⁶⁶ zbog nemogućnosti ostvarivanja porodiljske naknade. Imajući u vidu da poslodavac ne isplaćuje dodatna sredstva, a da je suprug podnositeljice žalbe na evidenciji Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo, te da ima prijavljeno prebivalište na području Kantona Sarajevo duže od godinu dana postavlja se pitanje da li otac djeteta može ostvariti naknadu umjesto majke. Ministarstvo je obavijestilo Ombudsmane Bosne i Hercegovine da je izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom²⁶⁷, stvorena zakonska mogućnost da i žena-majka, u radnom odnosu koja nema prebivalište u Kantonu Sarajevo dulje od 12 mjeseci, ostvari pravo na novčanu naknadu.

²⁶⁴ Ž-SA-05-1287/21

²⁶⁵ Ž-BL-04-227/22, P- 170/22

²⁶⁶ Ž-SA-04-68/22

²⁶⁷ „Službene novine Kantona Sarajevo, br. 52/21

6.6. Zdravstvo

Europskom socijalnom poveljom (revidiranom) jamči se pravo na zdravstvenu skrb²⁶⁸. Oblast zdravstva u Bosni i Hercegovini, shodno ustavnim odredbama, regulirano je na razini entiteta, zajedničkoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine i županija/kantona, i Brčko distrikta BiH. Nije propisana uspostava nadzornog mehanizma na razini Bosne i Hercegovine.

U 2022. godini, Odjel za praćenje ekonomsko-socijalnih i kulturnih prava je registrirao 59 predmeta iz oblasti zdravstvene zaštite (20 predmeta manje nego u 2021. godini), dok su u šest predmeta izdate preporuke.

Podnesene žalbe odnose se na prava pacijenata²⁶⁹, zdravstveno osiguranje²⁷⁰, nemogućnosti refundiranja troškova koji padaju na teret fondova zdravstvenog osiguranja, procedure nabave lijekova, nemogućnost ostvarivanja zdravstvene skrbi zbog nedostupnosti lijekova određenim kategorijama bolesnika prema njihovim stvarnim potrebama, a problem predstavljaju i lijekovi koji nisu registrirani, niti dostupni u Bosni i Hercegovini, prava na pristup informacija od strane zdravstvenih ustanova i sl.

Analizirajući postupke vezane za zdravstvo pokrenute tijekom 2022. godine, ali i ranijih godina, Ombudsmeni su uočili da se pitanja vezana za prava iz zdravstva razmatraju u svim odjelima Institucije ombudsmana jer je pristup ovom pravu ugrožen za sve kategorije građana.

Ombudsmeni postupke pokreću i vode po službenoj dužnosti shodno svojim nadležnostima i po zaprimljenim žalbama. Najčešći podnositelji žalbi su: osobe koje ne ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu, nezadovoljni korisnici zdravstvenih usluga, udruge građana, uposlenici zdravstvenih ustanova te aplikanti u upravne/nadzorne odbore.

Označene odgovorne strane u postupcima su: osnivači zdravstvenih ustanova, ministarstva zdravstva, ministarstva rada i socijalne skrbi (različiti nazivi entiteta/županije), Vlada Brčko distrikta BiH/ Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge, fondovi zdravstvenog osiguranja, zavodi zdravstvenog osiguranja, zdravstvene ustanove, Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, inspeksijska tijela, kazneno-popravne ustanove, tužiteljstva.

6.6.1. Žalbe građana zbog povreda prava iz zdravstva

Žalbeni razlozi obraćanja građana su: nezadovoljstvo odredbama pravnih propisa, nemogućnost ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu, povrede prava pacijenata, neadekvatna zdravstvena usluga, nemogućnost pristupa zdravstvenoj usluzi, povrede prava na slobodan pristup informacijama, neučinkovitost nadzornih mehanizama, diskriminacija, ali i žalbe na tijela

²⁶⁸ Europska socijalna povelja, članak 11 „Sa ciljem osiguranja djelotvornog korištenja prava na zaštitu zdravlja, Zemlje potpisnice preuzimaju obavezu da, bilo izravno ili u suradnji sa javnim ili privatnim organizacijama, poduzmu odgovarajuće mjere predviđene da, između ostalog: u najvećoj mjeri uklone slučajeve lošeg zdravlja, predvide savjetodavne ili obrazovne mogućnosti za promoviranje zdravlja i poticanja individualne odgovornosti u pitanjima zdravlja, spriječe, u najvećoj mogućoj mjeri, epidemije, endemične i druge bolesti, kao i nezgode“.

²⁶⁹ Ž-SA-04-885/22

²⁷⁰ Ž-BL-06-152/22

kaznenog gonjenja zbog neučinkovitog postupanja u istragama koji se vode u odnosu na zdravstvene radnike, itd.

Kao ilustracija naprijed navedenog, nažalost, mogu biti primjeri postupanja Institucije u slučajevima tragičnog ishoda zdravstvenih usluga, odnosno smrti pacijentica, gdje su osim pitanja načina pružanja zdravstvene usluge, otvorena pitanja provođenja internih medicinskih procedura, certifikacije i akreditacije ustanove, učinkovitosti nadzornih mehanizama, pristupa informacijama oštećenih srodnika, postupanja tijela kaznenog gonjenja i pravosudnog sustava.²⁷¹

Postupajući po žalbi supruga preminule trudnice,²⁷² vodeći se nalazom Komisije imenovane od strane nadležnog ministarstva, i dokumentacije dostupne u spisu predmeta Ombudsmani su utvrdili da unatoč činjenici što je žalitelj izražavao svoje nezadovoljstvo tijekom i načinom liječenja njegove supruge, nije dobio konkretnu uputu od zdravstvenog osoblja da ima mogućnost podnošenja prigovora rukovoditelju bolnice, niti je prigovor zaprimljen usmeno na zapisnik, a što je bila dužnost bolnice.

Nakon izvršenog izvanrednog stručnog nadzora, nalazi Komisije ukazuju da: rukovodstvo bolnice nije pokazalo zainteresiranost za vođenje izvanrednog stručnog nadzora, nitko od užeg rukovodstva se nije sastao sa Komisijom u cilju pružanja pomoći prigodom obavljanja nadzora, bolnica nije posjedovala rješenje nadležnog ministarstva o ispunjenosti uvjeta u pogledu kadra, prostora i opreme za rad, rješenje da ispunjava propisane standarde sigurnosti u pogledu pružanja zdravstvene zaštite i status certificirane ustanove, da je neophodno unaprijediti kvalitetu medicinske dokumentacije u kvalitativnom i kvantitativnom pogledu, prevazići nedostatak zdravstvenih radnika određenih specijalnosti i subspecijalnosti (doktora medicine, specijaliste infektologije, specijaliste pulmologije, specijaliste ginekologije i akušerstva...) A kako bi se unaprijedilo pružanje zdravstvenih usluga, potrebno je propisati Uputstvo za upoznavanje pacijenata o njihovim pravima, te pravima članova njihove uže obitelji ukoliko smatraju da je pacijentu uskraćena zdravstvena zaštita i/ili su nezadovoljni pruženom zdravstvenom uslugom pacijentu ili postupkom zdravstvenog radnika ili drugog radnika te zdravstvene ustanove, a sukladno sa odredbama zakona o zdravstvenoj zaštiti tog entiteta, i poduzeti mjere na korigiranju i unaprjeđenju narušenih međuljudskih odnosa kako između medicinskih radnika u jednoj organizacionoj jedinici, tako i između medicinskih radnika iz drugih organizacionih jedinica, sve sa ciljem unaprjeđenja zaštite zdravlja pacijenata. Sve navedeno se direktno odražava na kvalitetu pruženih usluga pacijentima. Posebice je zabrinjavajuće da, prema dokumentaciji iz spisa predmeta nije zamjetno da je ministarstvo koje je bilo poznato sa navedenim kao nadzorno tijelo iniciralo ili nalagalo bolnici da poduzme mjere u cilju ispunjavanja navedenih uvjeta. Ombudsmani su uputili preporuku bolnici da bez odlaganja postupi po odredbama relevantnih zakonskih propisa i otkloni uočene nepravilnosti i nezakonitosti. Ombudsmani prate realiziranje preporuke.

²⁷¹ Ž-SA-08-256/22, Ž-SA-05-916/22, Ž-SA-04-966/22, Ž-SA-04-967/22, Ž-SA-03-1000/22, Ž-SA-04-1001/22

²⁷² Ž-SA-04-1114/21,P-200/22,

6.6.2. Dostupnost neophodnih lijekova

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su razmatrali žalbu²⁷³ žalitelja kojom se ukazuje na problematiku liječenja HIV pozitivnih pacijenata. U žalbi se navodi da su HIV pozitivni pacijenti ostali bez esencijalnog lijeka, koji osigurava ne samo zdravlje HIV pozitivnih pacijenata, nego se sprječava i prijenos HIV-a na druge osobe, te se ukazuje i na manjak kampanji u cilju edukacije i promoviranja antiviralne terapije. Ombudsmeni su predmetnu žalbu razmatrali sa aspekta načela zdravstvene zaštite, uključujući načelo kontinuiranosti, stalnog unaprjeđenja kvalitete i učinkovitost zdravstvene zaštite, te uputili preporuku nadležnim javnim institucijama da, odmah po prijemu preporuke, sukladno sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima, poduzmu mjere u cilju osiguranja adekvatnih količina lijekova neophodnih za liječenje pacijenata oboljelih od HIV/AIDS-a, kao i da, putem koordiniranih aktivnosti, nastave provoditi kontinuirane preventivne kampanje s ciljem pružanja adekvatnih informacija stanovništvu. Ombudsmeni su ukazali i na važnost međusobne suradnje ustanova u čijoj je nadležnosti osiguranje prava iz zdravstva jer se odsustvo jasne komunikacije u konačnici odražava na kvalitetu pruženih zdravstvenih usluga pacijentima/osiguranicima. Po pitanju preventivnih kampanja istaknuto je da bi iste bile učinkovite i ishodovale pozitivnim rezultatom i odzivom građana, moraju biti kontinuirane (ne samo povodom obilježavanja Svjetskog dana HIV/AIDS-a), dovoljno medijski praćene i na jednak način dostupne svim građanima, kako u gradskim, tako i u ruralnim područjima. Ombudsmeni prate realiziranje preporuke.

Podnositeljica žalbe²⁷⁴ ima oboljenje koje spada u grupu teških i rijetkih oboljenja i koristi lijekove koji pripadaju imunološkoj i biološkoj terapiji. Izmjenama Pravilnika o sufinanciranju troškova liječenja, nabave lijekova i medicinskih sredstava specifičnih ortopedskih pomagala onemogućeno je sufinanciranje terapije koju koristi od strane nadležnog županijskog/kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja. Pravilnikom su obuhvaćene osobe sa rijetkim i teškim oboljenjima, ali se istim isključuje sufinanciranje terapije koja se koristi kod ovih oboljenja. Nadležno javno tijelo kao glavni razlog navodi cijenu lijeka i broj korisnika. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zauzeli su stav da nadležni županijski/kantonalni zavod zdravstvenog osiguranja treba preispitati kriterije po kojima je Pravilnikom o sufinanciranju troškova liječenja, nabave lijekova i medicinskih sredstava i specifičnih ortopedskih pomagala iz sustava refundiranja isključena nabava biološke i imunološke terapije, na način da se stabiliziranje financijskog plana zavoda ne vrši na uštrb korisnika ove grupe lijekova. Upućena je preporuka da kroz izmjene Pravilnika omogući sufinanciranje lijekova koje koriste osobe sa rijetkim i teškim oboljenjima a spadaju u grupu imunološke i biološke terapije. Preporuka je ispoštovana.

Žalba²⁷⁵ se odnosila na zavod zdravstvenog osiguranja zbog činjenice da se Diazepam (N05BA01) "Bosaurin" ne propisuje osobama starijim od 65 godina.²⁷⁶ Zavod je putem kompjuterskog integralnog informacionog sustava izvršio blokadu podizanja lijeka putem elektroničkog recepta u ljekarnama, naprijed navedenoj populaciji, iako je propisana kao terapija od strane liječnika opće prakse čime je onemogućeno liječenje pacijenta. Nadalje, pacijenti stariji od 65 godina, bez obzira na zdravstveno osiguranje, moraju plaćati lijek dok je za osiguranike mlađe od postavljene dobne

²⁷³ Ž-SA-04-623/22, P-292/22

²⁷⁴ Ž-BL-02-255/22, P-193/22

²⁷⁵ Ž-SA-06-354/22, P-224/22

²⁷⁶ <https://www.kzzosa.ba/Publication/Read/u-primjeni-i-dodatne-smjernice-sa-liste-lijekova>

granice besplatan, što ukazuje na diskriminaciju na osnovu dobi, povredu odredbi Zakona o zabrani diskriminacije²⁷⁷ kao i Zakona o zdravstvenoj zaštiti²⁷⁸. Ombudsmeni su odgovornom tijelu uputili preporuku da u cilju osiguranja uživanja prava iz oblasti zdravstvene zaštite, izvrši brisanje u integralnom informacionom sustavu zabrane izdavanja predmetnog lijeka osiguranicima starijim od 65 godina kako bi im se omogućilo besplatno podizanje propisanog lijeka u ljekarnama, na osnovu recepta izdatog od strane liječnika. Preporuka je u cijelosti ispoštovana.

6.6.3. Žalbe zdravstvenih radnika

Sudionici u natječajnim procedurama za prijam uposlenih u zdravstvu, ali i sami uposleni u zdravstvu izjavljuju žalbe zbog nezakonitosti u provođenju natječajne procedure, nezakonitog zapošljavanja, nezadovoljstva radnopravnim statusom, nemogućnosti napredovanja u struci i dobivanja specijalizacije, neadekvatne organizacije radnog procesa, mobinga, diskriminacije, neizvršenja sudbene odluke vezane za prava iz radnog odnosa, uskraćivanja prava na reprezentativnost sindikata liječnika i stomatologa itd.

Ombudsmeni posebnu pozornost skreću na uočenu pojavu poremećenih međuljudskih odnosa u zdravstvenim ustanovama i bojazan zbog njihovog mogućeg utjecaja na kvalitetu pružene zdravstvene usluge.

Uposlenica doma zdravlja²⁷⁹ izražava nezadovoljstvo organizacionim rješenjima koja kod nje izazivaju osjećaj kršenja prava i degradacije profesionalnog statusa. Žaliteljica i dom zdravlja su predočili argumente kojima potkrepljuju svoje navode, a evidentan je visok stupanj neslaganja oko činjenica i događaja koji čine predmet žalbe. U situaciji kada su dokumentacija odgovorne strane i stranke, te dostavljena pismena izjašnjenja veoma suprotstavljena, Ombudsmeni nemaju mehanizme provođenja sveobuhvatnog dokaznog postupka, ispitivanja svjedoka ili vještačenja, a posebice nemaju nadležnost za organizaciju rada bilo koje zdravstvene ustanove, kao ni ocjenu kvalitete usluga, jer bi to predstavljalo prekoračenje mandata koji je Instituciji povjeren.

Ombudsmeni u svakoj fazi postupka nastoje ukazati na važnost pokušaja pronalaska kompromisnog rješenja spora, jer dalje sukobljavanje i vođenje formalnih postupaka može dovesti do narušenih međuljudskih odnosa i opteretiti proces rada. Naglašavaju da je u svim konfliktnim situacijama potrebno izgraditi svijest o povećanoj odgovornosti za postupke kako na strani poslodavca, tako i na strani uposlenika, s obzirom na to da se radi o javnoj ustanovi koja pruža usluge zdravstvene zaštite građanima. Ombudsmeni su uputili preporuku domu zdravlja i žaliteljici da poduzmu korake ka sporazumnom pronalaženju rješenja za sporne situacije, s ciljem prevladavanja narušenih odnosa ili nedostatka komunikacije, na način da se pokušaju utvrditi uzroci, posljedice i zajednička rješenja; po potrebi uz podršku u posredovanju predstavnika Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Ombudsmeni prate realizaciju preporuke, na koju do zaključivanja ovog izvješća nije zaprimljen odgovor.

²⁷⁷ *Službeni glasnik BiH, br. 59/09, 66/16*

²⁷⁸ *Službene novine FBiH, br. 46/10 i 75/13*

²⁷⁹ *Ž-BL-06-740/21, P-277/22*

6.6.4. Medicinsko pravo

Ombudmeni su osigurali učešće na stručnom skupu sa fokusom na medicinsko pravo²⁸⁰, grani prava koja obuhvata sve pravne aspekte zdravstvenih djelatnosti, sve subjekte, odnose i postupke za koje pravni poredak veže određene pravne učinke, odnosno prava, obveze i odgovornosti. Pravo i medicina stvaraju sintezu u cilju očuvanja nemjerljivih ljudskih vrijednosti: života, tijela, zdravlja, dostojanstva, kao iznimno značajanog segmenta zaštite ljudskih prava. Zaključeno je da medicinsko pravo kao obvezan nastavni predmet treba biti uveden na pravnim i medicinskim fakultetima u Bosni i Hercegovini (ukoliko to već nije učinjeno).

Ombudsmeni cijene da predstavnici akademske zajednice i nadležna tijela vlasti, trebaju razmotriti ovo pitanje ne samo kao obrazovni faktor, nego i preventivu kršenja svih prava iz zdravstva, unaprjeđenja prava zdravstvenih radnika i poboljšanja kvalitete zdravstvenih usluga.

6.7. Obrazovanje

Pravo na obrazovanje u Bosni i Hercegovini priznato je Ustavom Bosne i Hercegovine²⁸¹, Ustavom Republike Srpske²⁸², Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine²⁸³, Statutom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine²⁸⁴, kao i ustavima županija/kantona, te odgovarajućim zakonskim propisima koji uređuju ovu oblast.

U oblasti obrazovanja, u 2022. godini, registrirano je 47 predmeta (četiri predmeta manje nego u 2021. godini), a izdato šest preporuka. Preporuke se odnose na osiguravanje mehanizma praćenja i nadzora nad dodjeljivanjem subvencija predškolskim ustanovama na području Brčko distrikta BiH, u cilju prevencije eventualnog nenamjenskog trošenja subvencija, omogućavanje obrane magistarskog rada, preciznije i adekvatnije uređenje i zaštita prava studenata na adekvatno obavještanje, mentorstvo i stjecanje zvanja, te ispitivanje navoda žaliteljice u pogledu povrede principa i standarda studiranja na II ciklusu studija i poduzimanje mjera na otklanjanju utvrđenih nepravilnosti, bilo putem usvajanje općih ili pojedinačnih pravnih akata²⁸⁵, donošenje propisa iz čl. 129. Zakona o visokom obrazovanju HNŽ/HNK²⁸⁶

Žalbe iz područja obrazovanja se odnose na nedonošenje odluka od strane ministarstava nadležnih za oblast obrazovanja, te problema oko obrazovanja odraslih. Određeni broj predmeta odnosio se na postupak provođenja natječajnih procedura na visokoškolskim ustanovama, akreditaciju visokoškolskih ustanova, nemogućnost ostvarivanja prava na stipendiranje, te nemogućnost dobivanja licenci nakon završenog školovanja.

²⁸⁰ II Kongres Liječničke komore Federacije BiH sa međunarodnim učešćem “Medicinsko pravo”, Tuzla 11.-13. studeni 2022-godine.

²⁸¹ Članak II 3. 1)

²⁸² Članak 38.

²⁸³ Članak 2. (1) m)

²⁸⁴ Članak 15.

²⁸⁵ P-123/22

²⁸⁶ P-324/22

Ombudsmeni su postupali po žalbi²⁸⁷ u kojoj se navodi da nadležno ministarstvo nije odlučilo o imenovanju članova komisije za akreditaciju privatne visokoškolske ustanove u zakonom propisanom roku. Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvalitete BiH u odgovoru navodi da je doneseno rješenje o imenovanju Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvalitete i daju preporuke za akreditaciju visokoškolske ustanove. Nakon intervencije Ombudsmana predmet je okončan.

Ombudsmanu se obratila stranka²⁸⁸ povodom problema oko dobivanja licence za zvanje doktora medicine od strane Komore doktora medicine Republike Srpske. Podnositeljca žalbe je završila medicinske studije na Internacionalnom sveučilištu u Goraždu, te se prijavila za polaganje stručnog ispita za zvanje doktora medicine, u Banja Luci i u Sarajevu. Nakon položenog stručnog ispita, podnijela je zahtjev za članstvo u strukovnoj komori, ali je dobila odbijenicu uz obrazloženje da fakultet ima uvjetnu akreditaciju. U samoj prijavi za izdavanje licence postoje formalni nedostaci, zbog čega je predsjednik odbio zahtjev podnositeljice žalbe, sa poukom o pravnom lijeku. Drugostupanjsko tijelo Komore je potvrdilo takvu odluku jer nisu otklonjeni nedostaci zbog kojih je zahtjev odbijen. U konkretnom slučaju Ombudsmeni nisu mogli utvrditi da je postupanje Komore u suprotnosti sa pozitivnim propisima, jer je nesporno da sveučilište ima „uvjetnu akreditaciju“, između ostalog, i zbog kriterijuma kvalitete nastave i nastavnog osoblja. Samim tim, držeći se striktno slova zakona, Komora nije u obvezi da izda licencu ukoliko je kao jedan od uvjeta propisan „završen medicinski fakultet“ i to na akreditiranom sveučilištu. Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske je potvrdilo da isprave izdate na području jednog entiteta važe na teritoriju cijele države bez posebnog postupka priznavanja, pa je i sa tog aspekta izostao osnov za intervenciju Institucije ombudsmana. U izjašnjenju Komore konačno se navodi da će rado izaći u susret podnositeljici žalbe u pogledu zahtjeva za izdavanjem licence za obavljanje djelatnosti doktora medicine, po ispunjenju zakonom propisanih uvjeta, o čemu je i obaviještena.

6.7.1. Ostvarivanje prava na stipendiju

Ombudsmeni BiH ističu da je smisao stipendiranja davanje materijalne pomoći studentima koji u svakom slučaju moraju zadovoljavati uvjete u pogledu kriterija koji su postavljeni u natječajima za stipendiranje, a koji se obično odnose na dobre rezultate, potreban prosjek (izuzev kada je riječ o učenicima i studentima čiji članovi domaćinstva nemaju nikakvih primanja bez obzira na prosjek ocjena u prethodnoj školskoj godini), redovito školovanje i prijavljeno boravište-prebivalište na određenoj općini. Također, potrebno je ukazati da se Institucija ombudsmana nije bavila samom natječajnom procedurom već uvjetom koji je postavljen u tekstu natječaja.

Ombudsmeni su razmatrali žalbu²⁸⁹ koja se odnosi na *Natječaj za stipendiranje učenika i studenata u školskoj/akademske 2021/2022. godini* jer je postavljen uvjet za sudjelovanje u natječaju da se kandidati moraju školovati na Sveučilištu u Sarajevu ili pridruženoj članici Sveučilišta u Sarajevu. Ombudsmeni su ukazali na relevantne odredbe Zakona o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine i tražili obrazloženje za postavljanje uvjete, odnosno razumno opravdanje za isti i cilj

²⁸⁷ Ž-SA-04-182/22

²⁸⁸ Ž-BL-04-370/22

²⁸⁹ Ž-SA-06-292/22 i Ž-SA-04-325/22

kojim se isti želio postići. Općina Vogošća se poziva na odredbe pravilnika²⁹⁰ kojim su propisani uvjeti i kriterijumi za ostvarivanje prava na stipendiju. U odgovoru se ističe da je stipendiranje socijalnog karaktera, odnosno jasno je da se odnosi na redovite studente koji si školovanje ne mogu priuštiti na javnim sveučilištima, te postavljanje takvog uvjeta ne može u nepovoljan položaj dovesti studente koji studiraju na privatnim fakultetima, zbog čega su Ombudsmeni ocijenili da odredbe pravilnika nisu diskriminatorne.

6.7.2. Prelazak na Bolonjski proces/sustav studiranja

U predmetima koji se odnose na rad visokoškolskih ustanova, Ombudsmeni očekuju da se poduzmu mjere iz njihove nadležnosti kako bi se što preciznije i adekvatnije uredila i zaštitila prava studenata na adekvatno obavještanje, mentorstvo i stjecanje zvanja, sukladno sa postojećim zakonskim okvirom.

Postupci ustanove prema studentima u pogledu uvjeta i troškova nastavka studiranja prema kojima treba ponovno upisati master studije, a da studenti istodobno nemaju pravo na povrat utrošenih novčanih sredstava ne predstavlja primjer dobre uprave niti pozitivne pojave u oblasti visokog školstva, nego upućuje na zaključak da ove ustanove ne prihvaćaju svoju ulogu javnog servisa orijentiranog potrebama studenata koji su svrha postojanja svake ustanove tog tipa i građana koji je financiraju.²⁹¹ Ombudsmeni preporukom ukazuju da je student svrha i razlog postojanja svake visokoškolske ustanove što potvrđuju i osnovni akti kojima je regulirana oblast visokog obrazovanja.

6.7.3. Obrazovanje odraslih

Žalbeni navodi²⁹² se odnose na navodnu nemogućnost ostvarivanja prava na osnovno obrazovanje odraslih osoba na području Brčko distrikta BiH. Na traženje Ombudsmana zaprimljen je odgovor nadležnog tijela u kojem se navodi: „*da je na području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine usvojen Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH”, broj: 50/18) kao i svi podzakonski akti koji proizilaze iz Zakona te da je Odjel za obrazovanje podноситelju zahtjeva izdalo Rješenje o ispunjenosti uvjeta za osnivanje organizatora obrazovanja odraslih čime su stečeni svi uvjeti za ostavriavanje prava za stjecanje osnovnog obrazovanja odraslih osoba na području Brčko distrikta BiH*“. Odgovor je dostavljen žalitelju, na koji isti nije dostavio svoje očitovanje. Time se smatra da je predmet riješen u postupku istraživanja.

²⁹⁰ Pravilnik o kriterijima za dodjelu stipendija učenicima i studentima (Službene novine KS br. 45/14 i 44/17)

²⁹¹ Ž-BL-04-106/22 Preporuku broj P-123/22

²⁹² Ž-BR-04-242/21

VII. ODJEL ZA PRAĆENJA PRAVA OSOBA LIŠENIH SLOBODE

7.1. Uspostavljanje neovisnog preventivnog mehanizma

Bosna i Hercegovina još nije izvršila obvezu²⁹³ sukladno sa Fakultativnim uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka protokolom vezano za uspostavu preventivnog mehanizma s mandatom koji omogućava posjet svim mjestima gdje se nalaze osobe lišene slobode, u svrhu poboljšanja položaja osoba lišenih slobode, posebice u pogledu utvrđivanja eventualnog mučenja i drugih oblika nečovječnog i nehumanog postupanja.²⁹⁴ Sukladno sa zaključkom sa 55. sjednice, dana 25. kolovoza 2022. godine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine usvojio je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ombudsmanu OLJP BiH. Izmjenama i dopunama Zakona o Ombudsmanu BiH pruža se mogućnost i promotivnog djelovanja, daje Ombudsmanima mandat preventivnog mehanizma, jača financijsku nezavisnost i naglašava uloga Institucije u osnaživanju suradnje i dijaloga sa nevladinim sektorom i akademskom zajednicom u Bosni i Hercegovini. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine upućen je u parlamentarnu proceduru, ali s obzirom na to da su Opći izbori u Bosni i Hercegovini održani u listopadu 2022. godine, Ombudsmani po formiranju novog saziva Parlamentarne skupštine BiH očekuju razmatranje navedenog Prijedloga. Ombudsmani se nadaju da će Bosna i Hercegovina što prije uspostaviti preventivni mehanizam koji bi preuzeo ulogu u monitoringu ovih ustanova, a sve u cilju ostvarivanja adekvatne zaštite prava osoba lišenih slobode. Pritom naglašavamo da je Bosna i Hercegovina jedina država koja nije članica Mreže preventivnih mehanizama zemalja Jugoistočne Europe, zato što još nema uspostavljen preventivni mehanizam, ali njezini predstavnici se redovito pozivaju i nazoče sastancima ove mreže²⁹⁵, kako bi se Institucija pripremila za preuzimanje ovog mandata nakon što se usvoje predviđene izmjene i dopune Zakona o ombudsmanu.

²⁹³ *Svaka država potpisnica Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni, dužna je da poduzme zakonske, administrativne, sudbene ili druge učinkovite mjere kako bi spriječila izvršenje radnji torture na teritoriju pod svojom jurisdikcijom i nikakva izuzetna okolnost, bilo da se radi o ratnom stanju ili opasnosti od rata, unutarnjoj političkoj nestabilnosti ili bilo kojem drugom izvanrednom stanju, ne može se navoditi kao opravdanje za torturu (članak 2). Prema odredbama Fakultativnog protokola: „Svaka država stranka održavat će, imenovati ili osnovati, najkasnije jednu godinu nakon stupanja ovoga protokola na snagu ili njegove ratifikacije ili pristupanja, jedan ili nekoliko neovisnih nacionalnih mehanizama za sprječavanje mučenja na nacionalnoj osnovi. Mehanizmi koje su utemeljile decentralizirane jedinice mogu biti proglašeni nacionalnim mehanizmima za sprječavanje u smislu ovoga protokola, ako su sukladno s njegovim odredbama” (članak 17).*

²⁹⁴ *Izmjene i dopune Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH kojim bi se uspostavio mehanizam definisan odredbama Fakultativnog protokola u okviru Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, nalazile su se u parlamentarnoj proceduri gotovo četiri godine. Na sjednici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH od 26. 2. 2020. godine, ovaj prijedlog nije prihvaćen i nejasno je što će se dalje dešavati u pogledu izvršenja ove obveze.*

²⁹⁵ *Na drugom sastanku mreže koji je održan 15.-16.11.2022 u Beču o temi „Djeca i adolescenti sa predominantnim problemima u mentalnom zdravlju i mentalnim itjelesnim poteškoćama“ - „Primjena prinudnih mjera na malodobnike i ljude sa mentalnim poremećajima! „koji je održan u Beču 15-16.11.2022 godine učestvovala su pomoćnica ombudsmana Vedrana Pavlović i stručna savjetnica Ivona Ražnatović .*

7.2. Predmeti u Odjelu za praćenje prava osoba lišenih slobode - statistički podaci i pojedinačni predmeti

Statistički podaci pokazuju da su u tijeku 2022. godine u Odjelu za praćenje prava osoba lišenih slobode zaprimljene 77 žalbe dok je u 2021. godine u ovom odjelu zaprimljena 91 žalba, što je za 14 žalbi manje. Analiza dostavljenih žalbi pokazuje da se najveći broj odnosio na ostvarivanje zdravstvene zaštite, korištenje izvanzavodskih pogodnosti, uvjete smještaja i tretmana, ostvarivanje prava na premještaj u drugu ustanovu, kao i na mogućnosti ostvarivanja kontakata sa djecom u ustanovama. U tijeku 2022. godine izdata je jedna preporuka.

7.2.1. Posjeti kazneno-popravnim ustanovama

Predstavnici Institucije su tijekom 2022. godine posjetili Zavod za izvršenje kaznenopravnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine,²⁹⁶ Kazneno-popravni zavod Zenica²⁹⁷, Kazneno-popravni zavod Tuzla²⁹⁸, Kazneno-popravni zavod Busovača²⁹⁹, Kazneno-popravni zavod Bijeljina³⁰⁰, Kazneno-popravni zavod Foča³⁰¹, Kazneno-popravni zavod Doboj³⁰² i Kazneno-popravni zavod Mostar.³⁰³

Razlozi posjeta predstavnika Institucija ombudsmana su postupanja po žalbama registriranim u ovom Odjelu, a na osnovu obraćanja osoba koje se nalaze na izdržavanju kazne. Međutim, svaki posjet se „iskoristi“ i za razgovor sa upravama ovih ustanove i sa stručnim osobljem kako bi se, pored provjera žalbenih navoda, razgovaralo i o problemima i izazovima sa kojima se susreću zavodi, sa ciljem unaprjeđenja prava zatvorenika i pritvorenika

7.2.2. Ostvarivanje kontakata sa članovima obitelji i spoljnim svijetom

Žalbe zaprimljene u Instituciji ombudsmana ukazuju na prisutan problem koji koji se tiče ostvarivanja kontakata osuđenih osoba sa supružnicima, djecom iz bračnih ili izvanbračnih zajednica, kao i ostalim članovima obitelji.

Ombudsmani smatraju veoma važnim održavanje kontakata svih osoba lišenih slobode sa spoljnim svijetom upravo iz razloga resocijalizacije osuđenih osoba, kao i njihovog pripremanja za izlazak na slobodu. Ograničenja komunikacije i posjeta trebaju se primjenjivati samo kada su nužna i neophodna radi potreba kaznene istrage, sigurnosnih razloga, sprječavanje izvršenja kaznenih djela i drugih razloga propisanih zakonom.

²⁹⁶ Posjet obavila dana 11.04.2022.. pomoćnica ombudsmana Vedrana Pavlović i volonterka Teodora Mandić; Posjet obavila pomoćnica ombudsmana Vedrana Pavlović dana 30.09.2022.

²⁹⁷ U posjetu bili dana 13.05.2022. pomoćnica ombudsmana Vedrana Pavlović i Refik Čavčić, volonter

²⁹⁸ Posjet 30.11.2022. pomoćnica ombudsmana Vedrana Pavlović

²⁹⁹ Posjet obavljen dana 07.10.2022. pomoćnica ombudsmana Vedrana Pavlović i Azur Arapija, volonter

³⁰⁰ Posjet dana 05.07.2022. stručni suradnik Rade Pejkanović

³⁰¹ Posjet dana 06.07.2022. ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur i pomoćnica Vedrana Pavlović

³⁰² Posjet obavljen dana 13.10 i 30.10. 2022. pomoćica ombudsmana Vedrana Pavlović

³⁰³ Posjet obavljen dana 24.03.2022. ombudsmanka Nives Jukić i pomoćnica ombudsmana Vedrana Pavlović

Ombudsmeni su zaprimili žalbu³⁰⁴ osuđenice, koja se nalazi na izdržavanju zatvorske kazne, zbog nemogućnosti ostvarivanja kontakata sa djecom koja su smještena u ustanovu za djecu bez roditeljskog staranja. Nadležno tijelo starateljstva navodi da djeca u ustanovi imaju stalnu podršku kompletnog stručnog tima i da su djeci imenovani staratelji. Kako roditeljima nije oduzeto roditeljsko pravo, nadležnom sudu upućen je prijedlog za donošenje odluke o načinu održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata roditelja sa djecom. Do donošenja sudbene odluke roditeljima je omogućena pismena komunikacija sa djecom kao i dostavljanje novih fotografija djece. Nadležni sud je obavijestio Ombudsmane da je rješenjem uredio način održavanja osobnih i neposrednih kontakata djece sa roditeljima.

Postupajući po žalbi osuđenice³⁰⁵, majke šestoro djece smještenih u ustanovu za djecu bez roditeljskog staranja koja su joj se prigodom telefonskih razgovora žalila na uvjete smještaja u ustanovi, da je loša ishrana i da su gladni. Majka želi da se djeca smjeste u drugu ustanovu kako bi bila bliža njoj. Tijekom postupka istraživanja Ombudsmeni su pored pismene korespondencije sa nadležnima i posjetili ustanovu³⁰⁶ kako bi sagledali uvjete smještaja. Utvrđeno je da su djeca smještena u jednu sobu isključivo na zahtjev majke, koja je izrazila želju da se djeca ne razdvajaju prigodom smještaja u ustanovu. Djeca imaju pet obroka dnevno, a tijekom školske godine i užinu za školu. Jelovnik se sačinjava uz konzultacije sa nutricionistom koji se skrbi da obroci budu kvalitetni i sukladno sa uzrastom djece koja je konzumiraju (hrana je raznovrsna, obroci su svježije pripremljeni i u dovoljnim količinama). Što se tiče eventualnog premještaja, djeca su izjavila da ne žele u drugi dom.

Ombudsmeni su zaprimili žalbu supruge zatvorenika u svezi sa postupanjem službenika prigodom posjete sa djetetom³⁰⁷. Zbog njihovog neprofesionalnog postupanja doživjeli su neprijatnost, omalovažavanje i nepoštovanje, a dijete je zbog neprijatnog događaja i zbog toga što je od majke bilo odvojeno deset minuta doživjelo stres, noću mokri u krevet i ne želi više posjetiti oca. U žalbi navodi da su njezinom suprugu zabranjeni posjeti, zbog čega je otpočeo štrajk glađu. Tijekom postupka istraživanja, utvrđeno je da zatvorenik ne štrajkuje glađu i da mu posjeti nisu zabranjeni. Posjet zbog kojeg se supruga obraća Ombudsmanima, obavljen je sukladno sa prethodno pribavljenim odobrenjem, kada su supruzi uručivani artikli koje je njezin suprug namijenio malodobnom sinu. Pri preuzimanju odobrenih artikala supruga je pokušala unijeti i koristiti mobilni telefon u prostorije zatvora, gdje to nije dozvoljeno i u čemu su je spriječili ovlašteni zavodski službenici. Revoltirana postupkom ovlaštenih zavodskih službenika, supruga je odbila preuzeti odobrene artikle, koji su nakon toga vraćeni njezinom suprugu zatvoreniku. Ovlašteni zavodski službenici nisu majku udaljili od djeteta, jer je majka u jednom trenutku to učinila sama, sa namjerom da preuzme osobne stvari iz prostorije za depozit stvari posjetitelja. Shodno tomu, Ombudsmeni su ustanovili da nadležni nisu prekršili ili ugrozili prava zatvorenika i/ili prava djeteta.

Zatvorenik se obraća Ombudsmanima zbog činjenice što je njegova supruga bez njegovog odobrenja sa djetetom odselila na područje druge općine.³⁰⁸ Pri tomu sa djetetom nema ni

---

³⁰⁴ Ž-SA-07-1049/20

³⁰⁵ Ž-SA-07-678/21

³⁰⁶ Dana 11.11.2021.

³⁰⁷ Ž-SA-07-984/22

³⁰⁸ Ž-SA-07-236/21

telefonskog kontakta, jer mu to onemogućava supruga i njezina obitelj. Tvrdi i da supruga ne vodi adekvatnu skrb o djetetu, da je samo zanimaju provodi, alkohol i droga, te da nikada ne provodi vrijeme sa djetetom. Nadležna tijela dostavljaju informaciju da su okončali postupak posredovanja između bračnih partnera, kao i da su rješenjem uređeni načini održavanja osobnih i neposrednih odnosa djeteta i oca i to jednom mjesečno da dijete posjeti oca u zatvoru i da telefonski kontaktiraju. Nezadovoljan rješenjem, otac je podnio žalbu koja je odbijena. U međuvremenu je otac i izdržao kaznu zatvora i predmet je zatvoren.

7.2.3. Zdravstvena zaštita

Pravo na zdravlje je osnovno ljudsko pravo neophodno za ostvarivanje drugih ljudskih prava zaštićenih međunarodnim i europskim standardima. Zdravstvena zaštita je apsolutni prioritet kada su u pitanju osobe lišene slobode i treba im biti omogućena bez diskriminacije po osnovu njihovog statusa.

Kao i ranijih godina najveći broj zaprimljenih žalbi u ovom Odjelu tiče se ostvarivanja zdravstvene zaštite osuđenih/pritvorenih osoba.

Najčešći žalbeni navedi ovih osoba odnose se na neadekvatnost pružene zdravstvene zaštite u vidu onemogućavanja obavljanja zdravstvenih pregleda, posebice specijalističkih ili dijagnostičkih, zdravstvene preglede zavodskih liječnika i neadekvatne terapije, nedostatak lijekova i osnovnih medicinskih sredstava i opreme u ustanovama.

posljednje vrijeme u zatvorima je zamijetno je povećanje osoba sa mentalnim zdravstvenim problemima i psihosocijalnim invaliditetom. Ombudsmani smatraju da bi se mnogo više pozornosti trebalo posvetiti zaštiti mentalnog zdravlja u mnogim zatvorskim sustavima. Veliki broj osuđenih osoba imao je psihičke probleme i prije ulaska u ustanovu. Zatvorsko okruženje može izazvati i pogoršati stanje mentalnog zdravlja, zbog brojnih faktora kao što su socijalna isključenost, nasilje, problemi sa uporabom supstanci, izolacija, nedostatak kontakta sa spoljnim svijetom, nedostatak aktivnosti, loša zdravstvena skrb i slično.

Određen broj kazneno-popravnih ustanova u Bosni i Hercegovini i dalje nema zaposlenog liječnika opće prakse na neodređeno vrijeme, kako to propisuju Europska zatvorska pravila.³⁰⁹ Ustanove uglavnom angažiraju liječnike po ugovoru o djelu koji imaju obvezu da redovito pružaju zdravstvene usluge osobama lišenim slobode.

Institucija ombudsmana nema zaposlenih stručnjaka medicinske struke koji bi mogli utvrditi kvalitetu pružene zdravstvene usluge u zavodima, tako da u situaciji kada je potrebno izvršiti medicinsku procjenu o pruženoj zdravstvenoj usluzi nemoguće je utvrditi činjenično stanje bez angažiranja stručnjaka iz različitih medicinskih oblasti.

³⁰⁹ Europska zatvorska pravila u dijelu III koji uređuju pitanja Zdravstva, točka 41.1;

Ombudsmeni su u predmetu koji se vodi po žalbi³¹⁰ osuđene osobe, izdali preporuku³¹¹ direktoru zavoda da zdravstvena služba zavoda da kao i dosad, sa pojačanom pozornošću nastavi pratiti zdravstveno stanje osuđene osobe, s obzirom na to da je riječ o starijoj osobi sa više akutnih i kroničnih oboljenja. Također je preporučeno da se razmotri mogućnost podnošenje molbe za uvjetni otpust Komisiji za uvjetni otpust sukladno sa zakonom o izvršenju kaznenih sankcija. Zavod je uvažio i postupio po preporuci Ombudsmana, na način da je poduprta osuđena osoba podnese molbu za uvjetni otpust. Podnositelju žalbe je odobren uvjetni otpust i po izlasku iz zatvora bit će smješten u domu za stare osobe u kojem će imati kvalitetniju zdravstvenu pomoć i njegu koju u zavodu nije mogao da dobije.

U ime oca koji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora obratila se kćerka zatvorenika žalbom³¹² navodeći da je njezin otac izuzetno lošeg zdravstvenog stanje, da mu je potrebna svakodnevna tuđa njega i skrb, jer boluje od niza udruženih oboljenja, da je gotovo u potpunosti oslijepio na oba oka, a zbog čega smatra da mu sud treba odrediti izdržavanje kazne u kućnom zatvoru uz elektronski nadzor. Uprava zavoda upoznata je sa svim istaknutim činjenicama, te je liječnik upoznao upravu na potrebu stalnog zdravstvenog nadzora za vrijeme izdržavanja zatvorske kazne. Svjesni da zavod ne ispunjava sve potrebno o svemu su upoznali nadležno ministarstvo i zatražen je premještaj u drugi zavod, koji ima stacionar i stalni medicinski nadzor. Premještaj je, dakle, tražen primarno iz zdravstvenih, iako su iz zavoda učinili sve što je bilo moguće da se zatvoreniku pruži sva potrebna pozornost na način da mu se hrana poslužuje u sobi, da se soba nalazi u dijelu objekta u kojem je tiše i ugodnije, itd. Tijekom postupka istraživanja, zatvorenik je dostavio nalaz, ocjenu i mišljenje medicinskog vještačenja, kojim je utvrđena 100 % invalidnost uz potrebu ortopedskog dodatka i tuđe njege i pomoći I grupe. Nadležno ministarstvo nije dozvolilo premještaj, ali je nadležni inspektor, postupajući po prijavi kćerke, između ostalog, konstatirao da iako u zavodu ne postoji stacionar, osuđeniku se pruža sva dostupna medicinska njega.

Ombudsmanima se žalbom³¹³ obratio zatvorenik zbog neadekvatnog zdravstvenog liječenja. Tijekom postupka istraživanja, utvrđeno je da zatvorena osoba ima zdravstvenih problema. Međutim, također je utvrđeno da je veoma često tijekom liječničkih pregleda i medicinskih intervencija nepristojan, drzak, verbalno agresivan i stalno zahtijeva drugačije vidove liječenja i tretmana, izvan zavoda, ili zahtijeva i drugačiju terapiju ili doze terapija (lijekovi za smirenje, nesanicu, lijekovi sa narkotičkim komponentama i sl.). Što se tiče brojnih tjelesnih tegoba (dva ugrađena stenta nakon akutnog infarkta srca, povišen tlak, dijabetes, proširene vene, benigni tumor prostate...) zatvorenik je pod stalnim nadzorom zavodskog liječnika opće prakse, te liječnika specijalista - vanjskih suradnika, a najčešće je to internista, dermatolog, vaskularni kirurg, kirurg ortoped, urolog, neurokirurg i slično koji ga pregledaju kada za to postoje objektivni razlozi. Na psihijatrijskom planu, zatvorenik je pod adekvatnom psihijatrijskom terapijom. Jasno je utvrđeno da se zatvoreniku pruža adekvatna medicinska pomoć i predmet je zatvoren.

Postupajući po žalbi supruge zatvorenika, zbog toga što se njezin suprug danima žali na psihičko i fizičko maltretiranje od strane čuvara u zatvoru, ustanovljeno je da žalbeni navodi nisu osnovani, odnosno da je zatvorenik stvarao problem i da je zbog sigurnosnih razloga morao biti izdvojen iz

³¹⁰ Ž-SA- 07-295/21

³¹¹ P-271/21

³¹² Ž-SA-07-460/22

³¹³ Ž-SA-07-1077/20

kolektiva u posebnu prostoriju o čemu je sačinjena odluka o izdvajanju koju je potpisao³¹⁴. Nakon toga, zatvoreniku je pružena medicinska pomoć i nakon toga nije više imao primjedbi.

7.2.4. Izvanzavodske pogodnosti

Postupajući po pojedinačnim žalbama u ovom Odjelu i tijekom redovitih posjeta zatvorima, Ombudsmani zaključuju kada su u pitanju izvanzavodske pogodnosti da je potrebno izvršiti izmjene i dopune Zakona o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine, Zakona o izvršenju kaznenih i prekršajnih sankcija Republike Srpske i Zakona o izvršenju kaznenih sankcija Federacije BiH, kako bi se preciznije uredilo pitanje vezano za mišljenje koje se pribavlja od strane policijskih struktura vezano za korištenje izvanzavodskih pogodnosti osuđenih osoba te utvrdile jasne procedure provjera koje obavljaju policijski službenici.

Ombudsmanima se obratio zatvorenik³¹⁵ zahtjevajući mogućnost korištenja izvanzavodskih pogodnosti. Podnositelj žalbe smatra da mu se mogućnost na korištenje pogodnosti neosnovano uskraćuje, iako je pune dvije godine nakon polovine izdržane kazne u omjeru za moguće korištenje izvanzavodskih pogodnosti, cijelo vrijeme izdržavanja zatvorske kazne radno angažiran, nikada nije imao nijedan prekršaj, opomenu niti disciplinsku prijavu. Pogodnosti ne može da ostvari zbog toga što nadležna tijela unutarnjih poslova dostavlja negativno mišljenje sa terena, a za koje tvrdi da nema stvarno utemeljenje. Tijekom postupka istraživanja utvrđeno je da su u tri navrata dostavljene provjere sa terena u kojima je iskazan negativan stav po pitanju korištenja izvanzavodske pogodnosti zatvorenika. Prigodom službenog posjeta zatvoru, predstavnici Institucije ombudsmana informirani su da je osuđeniku omogućeno korištenje izvanzavodske pogodnosti, iako je imao negativno mišljenje policijskih službi, jer je uprava zatvora, nakon sveobuhvatne analize i procjene rizika, donijela odluku da se osuđeniku odobre pogodnosti izvan zavoda, koje je osuđenik i koristio. Vrlo je važno istaknuti da tijekom trajanja pogodnosti, podnositelj žalbe nije zloupotrijebio povjerenje uprave i što se uredno vraća u zatvor, te će, shodno tomu, uskoro dobiti i mogućnost da koristi godišnji odmor izvan zavoda.

7.2.5. Biračko pravo osuđenih osoba

Ombudsmani su postupali po žalbi zatvorenika zbog nemogućnosti da ostvari svoje biračko pravo na izborima, da mu nisu dozvoljeni posjeti članova obitelji, zbog navodnih pridržavanja epidemioloških mjera zbog epidemije COVID 19, da je podnio molbu za odobravanje pogodnosti godišnjeg odmora u krugu obitelji, ali da je njegova molba odbijena³¹⁶. Podnositelj žalbe je iznosio i nezadovoljstvo zbog ograničenja koja se odnose na unos hrane, odnosno prijam paketa koji osuđenici dobivaju od članova obitelji. Tijekom postupka istraživanja, utvrđeno je da zavod zbog premještaja nije imao dovoljno vremena za prijavu zatvorenika kako bi mu se omogućilo biračko pravo putem mobilnog tima, pritom se pozivajući na odredbe podzakonskog akta, kojim se jasno definira da se spisak za birače Središnjem izbornom povjerenstvu dostavlja u roku od 10 dana, a najkasnije pet dana prije održavanje izbora. Žalbeni navodi zatvorenika da mu je uskraćeno

³¹⁴ Ž-SA-07-571/22

³¹⁵ Ž-SA-07-1210/21

³¹⁶ Ž-SA-07-678/21

biračko pravo nisu osnovani. Kada je riječ o posjetima zatvorenika, posjeti nisu realizirani zbog pandemije, a u međuvremenu su se počele realizirati uz pridržavanje medicinskih preporuka. U svezi sa ostalim brojnim žalbenim navodima, ustanovljeno je da je po ispunjavanju uvjeta, podnositelju žalbe, izdato rješenje o korištenju godišnjeg odmora, a zavod negira osnovanost i drugih žalbenih navoda, posebice kada je riječ o radu kantine. Zavod pojašnjava da su zabranjeni svi posjeti zatvorenim osobama kao i sve pogodnosti zatvorenika zbog pogoršanja epidemiološke situacije prouzročene pandemijom COVID-a 19. Od ove zabrane izuzeti su posjeti odvjetnika, koji u navedenoj prostoriji mogu obavljati posjete sa osuđenim osobama. U međuvremenu, u zavodu su ukinute mjere zabrane s obzirom na to da je 95% zatvorenika cijepljeno i recijepljeno, da se izvanzavodske pogodnosti realiziraju, kao i da se svi posjeti zatvorenima odvijaju po proceduri uz poštivanje epidemioloških mjera.

7.3. Nezakonito lišavanje slobode

Europska konvencija o ljudskim pravima u članku 5 jamči pravo na slobodu i sigurnost³¹⁷. Ključna svrha članka 5. je da pruža zaštitu od proizvoljnog, nezakonitog ili neopravdanog lišenja slobode. Članak 5. spada u rang najvažnijih osnovnih prava kojima se štiti fizička sigurnost pojedinca, a značajan i glede svog odnosa sa ostalim pravima i drugim odredbama međunarodnog prava. Ovaj članak posredno pruža zaštitu od drugih potencijalnih povreda ljudskih prava do kojih može vjerojatnije doći u slučaju proizvoljnog lišenja slobode, a njega nadopunjuju ostali međunarodni standardi o sličnim ili srodnim pitanjima, kao što je Skup načela UN o zaštiti svih osoba koje se nalaze u bilo kom obliku pritvora ili zatvora. Članak 5. svima jamči pravo na slobodu i sigurnost ličnosti, a ovo pravo podliježe ograničenim izuzecima, što znači da lišenje slobode može biti opravdano u određenim okolnostima. Na nadležnim tijelima je da dokažu da je neko lišenje slobode bilo opravdano.

³¹⁷ Članak 5. Europske konvencije o ljudskim pravima

1. Svatko ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Nitko ne može biti lišen slobode osim u sljedećim slučajevima i sukladno sa zakonom propisanim postupkom:

- a) u slučaju zakonitog lišenja slobode na osnovu presude nadležnog suda;
- b) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode zbog neizvršenja zakonite sudbene odluke ili u cilju osiguranja izvršenja neke obveze propisane zakonom;
- c) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja osobe pred nadležnu sudbenu vlast zbog opravdane sumnje da je izvršila kazneno djelo, ili kada se to opravdano smatra potrebnim kako bi se preduprijedilo izvršenje kaznenog djela ili bjekstvo po izvršenju kaznenog djela;
- d) u slučaju lišenja slobode malodobnika na osnovu zakonite odluke u svrhu odgajanja pod nadzorom ili zakonitog lišenja slobode zbog privođenja nadležnom tijelu;
- e) u slučaju zakonitog lišenja slobode da bi se spriječilo širenje zaraznih bolesti, kao i zakonitog lišenja slobode mentalno oboljelih osoba, alkoholičara ili uživatelja droge ili skitnica;
- f) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode osobe da bi se spriječio njezin ilegalni ulazak u zemlju, ili osobe protiv koje je u tijeku postupak u cilju deportacije ili ekstradicije.

2. Svatko tko je uhapšen bit će odmah, i na jeziku koji razumije, obaviješten o razlozima hapšenja i o svakoj optužbi protiv njega.

3. Svatko tko je uhapšen ili lišen slobode shodno odredbama iz stavka 1.c ovog članka bit će bez odlaganja izveden pred sudiju ili druga službena osoba zakonom određena da vrši sudbenu vlast i imat će pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se uvjetovati jamstvima da će se osoba pojaviti na suđenju.

4. Svatko tko je lišen slobode ima pravo da pokrene postupak u kome će sud žurno ispitati zakonitost lišenja slobode i naložiti puštanje na slobodu ako je lišenje slobode nezakonito.

5. Svatko tko je bio uhapšen ili lišen slobode protivno odredbama ovog članka ima pravo na obeštećenje.

Kada je riječ o nezakonitom lišavanju slobode, Ombudsmani su postupajući u jednom predmetu³¹⁸ ustanovili da je mladić bez identifikacije, stavljanjem lisica na ruke, lišen slobode i u prostorijama policijske stanice zadržan četiri sata. Žalbenim navodima se ukazivalo da su policijski službenici u više navrata, povišenim tonovima, pokušali iznuditi priznanje, tvrdeći da je identifikovan na snimcima sa okolnih nadzornih kamera u navijačkim sukobima. Ombudsmani su ustanovili da su žalbeni navodi osnovani i da je sporni događaj prouzročio psihičke tegobe mladiću, te su nadležnom ministarstvu unutarnjih poslova uputili preporuku³¹⁹ da u svim budućim slučajevima poštuju sva zakonom zajamčena prava građana prigodom ostvarivanja prvih kontakata sa građanima i lišavanja slobode, da policijski službenici postupaju po nalazu i mišljenju Ombudsmana kako je to jasno navedeno u preporuci, da se vode načelima savjesti i profesionalnosti, da upute izvinjenje obitelji da uspostave adekvatnu suradnju sa Ombudsmanima, kako je to propisano Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Preporuka Ombudsmana nije ispoštovana i izostala je suradnja nadležnih sa Ombudsmanima.

Ombudsmani bilježe još jedan slučaj kada su, postupajući po žalbi majke mladića zbog nezakonitog lišavanja slobode i neprofesionalnog postupanja policijskih službenika, ustanovili da se zbog istog događaja protiv više policijskih službenika vodi kazneni postupak zbog kaznenih djela povreda ljudskog dostojanstva zlouporabom službenog položaja ili ovlasti³²⁰. Ombudsmani prate kaznene postupke.

---

³¹⁸ Ž-MO-05-159/21

³¹⁹ Preporuka broj:P-151/22 od 03.06.2022. godine

³²⁰ Ž-BL-05-302/20

VIII. PRAVA DJETETA

8.1. Uvod

Uloga Ombudsmana u oblasti ostvarivanja prava djeteta je da u što većoj mjeri prati rad nadležnih tijela, uočava poteškoće i prepreke u zaštiti i ostvarivanju prava djece, ukazuje na njih i poziva na sustavno rješavanje problema.

Podnesene žalbe Ombudsmanima ukazuju da je građanima otežan pristup zaposlenju, socijalnim pravima, a često su ove povrede prouzročene visokim stupnjem siromaštva³²¹, korupcije i zbog migracije stanovništva što se odražava i na položaj djece. Podaci s kojima raspolažu Ombudsmani ukazuju da su danas u Bosni i Hercegovini najugroženiji mladi, posebice zbog nemogućnosti zapošljavanja, a zatim umirovljenici³²², osobe sa invaliditetom, obitelji sa jednim roditeljem, djeca, posebno u određenim životnim situacijama poput konfliktnih rastava svojih roditelja, te uposleni u pojedinim granama gospodarstva sa izuzetno niskim primanjima, kao što su ugostiteljstvo, trgovina, neke proizvodne djelatnosti i dr.

Najvažnije preporuke Ombudsmana tijelima vlasti svih razina i nadležnim institucijama odnose se na žurno poduzimanje dodatnih (posebno pronatalitetnih) mjera koje bi imale za cilj obezbjeđenje ostanka mladih i obrazovanih građana u Bosni i Hercegovini, i to: izdvajanje dodatnih sredstava za zapošljavanje mladih, odnosno podrška u njihovom zapošljavanju, njihovo stambeno obezbjeđenje, značajno veća davanja društva po osnovu roditeljstva, odnosno rođenja dvoje i više djece, za obitelji sa više djece – povećanje iznosa za dječiji dodatak, odnosno ukidanje cenzusa na dječiji dodatak mora biti prioritet nadležnih, a podsticaji rađanju moraju biti dio populacione strategije i demografije³²³.

Posljednjih nekoliko godina Ombudsmani ukazuju nadležnim domaćim i međunarodnim tijelima da je siromaštvo jedan od najznačajnijih uzroka kršenja prava djeteta u Bosni i Hercegovini. Siromaštvo dovodi do socijalne isključenosti djece što za posljedicu ima nedostupnost obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, značajnijoj afirmaciji potencijala djece, nemogućnosti zaposlenja njihovih roditelja što može da dovede i do transgeneracijskog siromaštva, tj. reprodukcije siromaštva u okviru iste obitelji.

Pojedinačni primjeri kršenja prava djeteta za Ombudsmane važan su izvor saznanja o oblastima u kojima djeca nisu odgovarajuće zaštićena. Ovi primjeri omogućuju sagledavanje funkcioniranja sustava zaštite prava djece u cjelini i daju osnova za proaktivno i preventivno djelovanje i predlaganje mjera koje bi trebale rezultirati učinkovitijom zaštitom prava i interesa djece. Rad Ombudsmana podrazumijeva i pružanje informacija, uputa i savjeta u neposrednim kontaktima sa strankama, putem telefona ili na drugi način. Za savjet, pomoć i podršku u pojedinačnim

³²¹ Kao posljedica velike stope neuposlenih, malih mirovina, najniže, odnosno prosječne plaće koje su daleko ispod zvanične potrošačke korpe, stope PDV kojom su podjednako oporezive i osnovne životne namirnice i najluksuznija roba, velikih socijalnih razlika između najvećeg broja stanovnika i male grupe građana koja imaju izuzetno velika primanja, nejednakih socijalnih davanja koja zavise od mjesta prebivališta i dr.

³²² Trend odlaska mladih, ova kategorija stanovništva osjetit će nešto kasnije kada fondovi za mirovine postanu prazni.

³²³ Godišnje izvješće o aktivnostima Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2020. godinu

slučajevima obraćaju se institucije i ustanove, posebice centri za socijalni rad, lokalne zajednice i nevladine organizacije.

Bez obzira na mnoga poboljšanja u oblasti dječjih prava, Ombudsmeni i dalje uočavaju sistavne slabosti koje zahtijevaju žurno i šire društveno djelovanje kako bi se unaprijedio položaj djeteta u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2022. godine u Odjelu za praćenje ostvarivanje prava djeteta zaprimljeno je 219 žalbi. Ombudsmeni bilježe porast broja žalbi u ovom Odjelu, jer je prošle, 2021. godine, bilo registrirano 190 žalbi. Ombudsmanima se u najvećem broju slučajeva obraćaju roditelji djece, žalbama na rad škola, nadležnih centara za socijalni rad, sudova, tužiteljstava, ministarstava za obrazovanje i socijalne zaštite, inspekcijских tijela, tijela unutarnjih poslova itd.

Ombudsmeni su uputili 24 preporuke³²⁴ koje su se odnosile na obrazovni sustav, prava i mogućnosti na predškolski odgoj i obrazovanje, ostvarivanje prava djece na posjedovanje putnih isprava i njihovo nesmetano putovanje, prava djece na zdravstvenu zaštitu (pravo djece oboljele od cistične fibroze na besplatne lijekove), nadležnim tijelima socijalne skrbi ukazano je na potrebu poduzimanja niza neophodnih mjera nadzora nad vršenjem roditeljskih prava i obveza, nadležnim tijelima je ukazano na obveze da osiguraju zaštitu djece od povrjeđivanja, nadležnim sudovima i tužiteljstvima da u okviru svoje nadležnosti poduzmu neophodne procesne radnje kako bi donijeli odluke od kojih ovisi ostvarivanje i zaštite prava i interesa djeteta itd.

Djelovanje Ombudsmana je bilo usmjereno u nekoliko pravaca i to proaktivno na otklanjanje uzroka kršenja ljudskih prava sadržanih u slabostima zakonskih okvira, te reaktivno na postupanja po individualnim žalbama.

U okviru proaktivnog djelovanja Ombudsmeni su poduzeli niz normativnih aktivnosti i započeli određena istraživanja u oblasti zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja sa fokusom na stanje u ustanovama, problematiku malodobničkih brakova i sigurnost dječijih igrališta u Bosni i Hercegovini.

8.2. Normativne aktivnosti

Normativne aktivnosti su podrazumijevale inicijative za donošenje novih ili izmjene i dopune postojećih zakona kojima se uređuju prava djece.

8.2.1. Zakon o materijalnoj podršci obiteljima sa djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine

Podrška obiteljima sa djecom, posebice putem ostvarivanja dva osnovna prava - prava na dječiji dodatak i prava na novčanu pomoć porodilji koja nije u radnom odnosu od iznimne je važnosti. Doprinos rješavanju ovog pitanja Ombudsmeni su dali i učešćem i u Javnoj raspravi o Nacrtu Zakona o materijalnoj podršci obiteljima sa djecom, Zakon je stupio na snagu dana 01.09.2022. godine³²⁵.

³²⁴ Prošle 2021. godine Ombudsmeni su uputili 15 preporuka nadležnim tijelima

³²⁵ "Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 52/22

Ombudsmeni su u ranijem razdoblju pohvalili napore nadležnog ministarstva – Federalnog ministarstva rada i socijalne politike da putem predloženih zakonskih rješenja uspostavi socijalno pravičniji i fiskalno funkcionalniji sustav skrbi obitelji sa djecom, sa posebnim naglaskom na izjednačavanje prava djece u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ipak, u praksi su se pojavili određeni problemi u svezi sa primjenom navedenog Zakona i to u smislu ostvarivanja prava djece sa invaliditetom na dječiji dodatak. Ombudsmeni su po službenoj dužnosti, registrirali žalbu koja se odnosi na primjenu Zakona o materijalnoj podršci obitelji sa djecom u Federaciji BiH, u dijelu ostvarivanja prava djece sa invaliditetom na dječiji dodatak, konkretno u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu. Međutim, Ombudsmeni su odlučili istragu proširiti u odnosu i na druge županije/kantone u Federaciji BiH. Navedeni Zakon uveo je imovinski census prema kojem se dječiji dodatak ne može ostvariti ako bilo koji član obitelji ima primanja viša od 217 KM. Iako je Vlada Federacije BiH županijama/kantonima dala na raspolaganje izmjenu i dopunu ovoga zakona, u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/ kantonu to nije učinjeno. Sporna odredba dovodi do nemogućnosti ostvarivanja prava na dječiji dodatak za djecu sa invaliditetom, ukoliko ostvaruju pravo na invalidninu ili ukoliko obitelj ostvaruje prihode u naprijed navedenom iznosu. Ombudsmeni će konačnu odluku u predmetu donijeti nakon priukupljanja informacija od svih resornih županijskih/kantonalskih ministarstava.³²⁶

8.2.2. Obiteljski zakon u Republici Srpskoj

Novi Obiteljski zakon Republike Srpske objavljen je dana u „Službenom glasniku Republike Srpske“ broj 17/23. Ombudsmeni su godinama ukazivali da su neophodne izmjene Obiteljskog zakona kojim će se utvrditi da sud u istom postupku odlučuje o rastavi braka, povjeravanju djeteta jednom od roditelja i o uređenju viđanja sa drugim roditeljem i njegovoj obvezi da doprinosi izdržavanju djeteta. Ombudsmeni su se prigodom zagovaranja novih zakonskih rješenja rukovodili najboljim interesom djeteta, kako bi se izbjegle situacije da se odluke centara/službi o uređenju viđanja ne izvršavaju ili izvršavaju bez postizanja svrhe izvršenja³²⁷. Tijekom 2020. godine upućena je Narodnoj skupštini Republike Srpske i Inicijativa za izmjene i dopune Obiteljskog zakona Republike Srpske³²⁸ i predstavnici Institucije ombudsmana nazočili su javnim raspravama u organizaciji Vlade Republike Srpske.

8.2.3. Alimentacioni fondovi

Uspostava alimentacionih fondova je značajna za djecu čiji roditelji, obveznici izdržavanja, nisu u mogućnosti podmirivati potrebe izdržavanja djeteta, što može biti iz objektivnih razloga kao što je neuposlenost, ali i zbog izbjegavanja zakonske obveze.

Ombudsmeni godinama zagovaraju uspostavljanje alimentacionih fondova u Republici Srpskoj i u Federaciji Bosne i Hercegovine. Predstavnici Institucije ombudsmana su tijekom 2022. godine

³²⁶ Ž-SA-02-1121/22

³²⁷ Npr. u postupku administrativnog izvršenja prema Zakonu o općem upravnom postupku dešavalo se da roditelj djeteta plaća izrečene novčane kazne, ali i dalje ne postupa po izvršenju i čini sve kako dijete ne bi viđalo drugog roditelja;

³²⁸ Predmet je bio registriran pod brojem Ž-BL-01-42/20, a inicijativa datira od 07.09.2020. godine, Obiteljski zakon Republike Srpske “Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 54/02, 41/08 i 63/14;

u svojstvu posmatrača nazočili sastancima članova radne grupe za izradu Prijedloga Zakona o privremenom izdržavanju Republike Srpske. Prijedlogom Zakona uređuje se pravo na privremeno izdržavanje, stjecanje prava na privremeno izdržavanje i visina iznosa privremenog izdržavanja, kao i postupak za ostvarivanje prava, isplata i povrat iznosa privremenog izdržavanja.

Članak 237. Obiteljskog zakona Federacije BiH propisuje³²⁹ da je za izdržavanje djece prema kojima roditelji ne izvršavaju tu obvezu zadužena Federacija BiH. Vlada Federacije BiH je 2014. godine zadužila Federalno ministarstvo pravde da kao predlagač i obrađivač Obiteljskog zakona dopuni članak 237. s ciljem jasnijeg određivanja nadležnosti, te da uredi način osiguravanja sredstava iz Proračuna Federacije BiH, što nije učinjeno i ova zakonska odredba nije u praksi zaživjela.

Cijeneći značaj navedenih zakona, a što Ombudsmeni već nekoliko godina ukazuju nadležnim zakonodavnim tijelima u godišnjoj izvješćima o rezultatima svojih aktivnosti, za očekivati je da će novi sazivi zakonodavnih tijela staviti u prioritet svog djelovanja rješavanje ovog problema.

Ombudsmeni iznose rezultate pojedinih postupaka istraživanja koji opravdavaju aktivnosti i stavove Ombudsmana:

Jedan od ekstremnih slučajeva kršenja prava djeteta je predmet u kojem je utvrđeno da otac djece ne doprinosi izdržavanju djeteta, da izbjegava svoju zakonsku obvezu izdržavanja, sa djecom rijetko kontaktira, a ostaje i pasivan u situaciji kada u dijelu kuće u kojoj žive njegova bivša supruga i njegova djeca nemaju električne energije, jer njegova majka, u čijem je vlasništvu kuća, ne dozvoljava uključivanje električne energije i ne dozvoljava uplatu duga³³⁰.

Postupajući po žalbi majke djeteta³³¹, ustanovljeno je da tijekom trajanja trudnoće je došlo do prekida izvanbračne zajednice, otac djeteta nije želio priznati dijete, te je podnositeljica žalbe bila primorana podnijeti tužbu radi utvrđivanja očinstva. Presudom nadležnog suda potvrđeno je očinstvo i utvrđena obveza izdržavanja djeteta. Otac je učinio sve da izbjegne svoju zakonsku obvezu. Majka djeteta podnijela je prijedlog za prinudno izvršenje presude u dijelu koji se odnosi na izdržavanje i kaznenu prijavu nadležnom tužiteljstvu zbog izbjegavanja davanja izdržavanja. Bez obzira na brojne poduzete radnje od strane nadležnih tijela i pravosnažne sudbene odluke (u građanskom i kaznenom postupku) dijete nije ostvarilo pravo na izdržavanje. U kaznenom postupku, sud je utvrdio kaznu zatvora i istodobno odredio da se ista neće izvršiti ukoliko optuženi u roku od jedne godine od dana pravosnažnosti presude ne počini novo kazneno djelo, što i dalje nije utjecalo na poštivanje obveze izdržavanja djeteta.

³²⁹ Obiteljskog zakona Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH”, br.: 35/05, br.: 31/14)

³³⁰ Ž-BL-01-781/20, majka i djeca žive u kući bez električne energije

³³¹ Ž-BL-01-396/20

8.2.4. Zakon o posebnom registru osoba pravomoćno osuđenih za kaznena djela protiv spolne slobode i morala nad djecom i malodobnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine

Ombudsmani su zaprimili³³² akt Komisije za zaštitu ljudskih prava i sloboda Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine sa prijedlogom Zakona o posebnom registru osoba pravomoćno osuđenih za kaznena djela protiv spolne slobode i morala nad djecom i malodobnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Održana je javna rasprava i predlagači su inkorporirali primjedbe podnesene tijekom rasprave.³³³ Ombudsmani ostaju pri stajalištu da je ovim zakonom neophodno definirati pojam djeteta iz razloga što je Bosna i Hercegovina dužna uskladiti svoje zakonodavstvo sa Konvencijom o pravima djeteta i što se u praksi pojavljuje nejednako definiranje pojmova.³³⁴ Za očekivati je, u najboljem interesu djeteta, da će Parlament Federacije BiH ubrzo usvojiti ovaj zakon.

8.2.5. Izmjene zakona o izvršnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republike Srpske

Ombudsmanima se obratila sutkinja jednog osnovnog suda, navodeći da Zakon o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine nije sukladan sa UN Konvencijom o pravima djeteta, jer primanja po osnovu dodatka na djecu i primanja po osnovu stipendija i pomoći učenicima i studentima nisu izuzeta od izvršenja³³⁵. Nakon analize zakonodavstva na području cijele Bosne i Hercegovine, a cilju ocjene usklađenosti zakona u oba entiteta, Ombudsmani su uputili Inicijativu³³⁶ Federalnom ministarstvu pravde i Ministarstvu pravde Republike Srpske kako bi se u zakonima o izvršnom postupku eksplicitno propisalo izuzimanje od izvršenja primanja po osnovu dodatka na djecu i primanja po osnovu stipendija i pomoći učenicima i studentima.

Nakon upućene Inicijative, Ministarstvo pravde Republike Srpske navodi³³⁷ da u 2023. godini planiraju započeti proces reforme izvršnog postupka, te da će u Planu rada za sljedeću kalendarsku godinu biti uvršten i novi zakon o izvršnom postupku. Prigodom izrade novog zakonskog propisa posebna pozornost bit će posvećena odredbama koje reguliraju sredstva i predmet izvršenja, izvršenje na novčanim primanjima i izuzecima od izvršenja.

Federalno ministarstvo pravde nije dostavilo odgovor na Inicijativu i Ombudsmani pozivaju Federalno ministarstvo pravde da postupi po podnesenoj inicijativi.

Kada su u pitanju odredbe Zakona o izvršnom postupku, Ombudsmani primjećuju da postoje situacije da roditelji, koji su obvezani na izdržavanje djeteta i kada se izvršenje provodi na plaćama, a pritom su plaće već opterećene dugoročnim kreditima (najčešće stambenim kreditima), izdvajaju (plaćaju) niske iznose izdržavanja ili ih uopće ne plaćaju. To su upravo one situacije

³³² Dana 06.12.2022. godine

³³³ Dana 29.07.2022. godine

³³⁴ Npr. u Kaznenom zakonu FBiH definiranje djeteta i malodobnika je razdvojeno isključivo iz razloga utvrđivanja kaznene odgovornosti

³³⁵ Ž-SA-06-1304/21

³³⁶ P-23/22 od 18.01.2022. godine

³³⁷ Akt broj: 08.020/052-3525/22 od 26.07.2022. godine

kada postoji više prijedloga zbog izvršenja od strane više povjeritelja na istom predmetu izvršenja, a zbir njihovih potraživanja prelazi dio plaće koja je predmet izvršenja.

Ombudsmeni pozivaju nadležna tijela da imaju u vidu ove probleme sa kojima se susreću građani, odnosno djeca i da se mora, rukovodeći se najboljim interesom djeteta, dati prioritet izdržavanju djeteta³³⁸.

8.3. Prava djeteta na javne isprave

Ombudsmeni su postupali po predstavi Udruge „Vaša prava BiH“ u svezi neusklađenosti pojedinih odredaba Zakona o matičnim knjigama Federacije Bosne i Hercegovine sa međunarodnim standardima i obvezama Bosne i Hercegovine³³⁹.

Posljedica takve pravne situacije je nemogućnost upisa u matične knjige, zbog pravnih praznina ili rigidnih procedura, te previše formaliziranih postupaka, neprimjenjivih na određene svakodnevne životne situacije.

Zbog navedene neusklađenosti, Udruga „Vaša prava BiH“ je mišljenja da ne postoji adekvatan mehanizam kako bi se obezbijedilo da svako dijete rođeno na teritoriju Federacije BiH ili na teritoriju druge države od strane državljana BiH bude upisano u matičnu knjigu rođenih. Praksa postupanja nadležnih je različita od županije/kantona do županije/kantona te predlažu izmjene Zakona o matičnim knjigama FBiH i pratećih podzakonskih akata.

Djelomično je funkcionalan upis djece u matične knjige u Federaciji BiH i to samo kada su u pitanju djeca roditelja državljana BiH koja su rođena u zdravstvenim ustanovama. Upis djece, državljana BiH, koja su rođena izvan zdravstvenih ustanova ili upis djece državljana Bosne i Hercegovine rođenih u inozemstvu i djece stranih državljana na teritoriju Federacije, predstavlja pitanje koje je potrebno dodatno urediti.

Ombudsmeni su izdali Preporuku³⁴⁰ kojom je pozvan Parlament FBiH da u što skorijem roku razmotri inicijative za izmjene i dopune Zakona o matičnim knjigama FBiH, a Federalno ministarstvo unutarnjih poslova da razmotri inicijativu za izmjenu i usklađivanje podzakonskih akata za primjenu Zakona o matičnim knjigama FBiH i to članka 5. i članka 8. Pravilnika o obrascima prijave rođenja i potvrde o smrti Federalnog ministarstva unutarnjih poslova kao i članka 85. Uputstva o načinu vođenja matičnih knjiga Federalnog ministarstva unutarnjih poslova. Ombudsmeni primjećuju da je došlo samo do izmjena i dopuna odredaba Zakona o izvanparničnom postupku kojima je propisan postupak „utvrđivanja mjesta i vremena rođenja“. Ombudsmeni konstatiraju da je Preporuka Ombudsmana djelomično realizirana, jer je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine razmatrao predložene inicijative i došlo je do izmjena i dopuna Zakona o izvanparničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

³³⁸ Ž-BL-01-723/22, Ž-BR-08-181/22

³³⁹ Ž-BL-01-505/20 i Ž-BL-05-677/20

³⁴⁰ Preporuka broj P-262/20 od 21.12.2020. godine

8.4. Pravo na privatnost

Ombudsmeni prepoznaju važnost i mogućnost utjecaja medija na djecu i odrasle zbog čega je potrebno ukazati na pozitivne aspekte i doprinos medija u Bosni i Hercegovini u promoviranju i u zaštiti prava djeteta. Ne treba zaboraviti ili osporiti doprinos medija otvaranju određenih društvenih pitanja koja se tiču djece, a koja bi ostala izvan dometa zakona i javnosti da ih se upravo mediji nisu dotakli, iznijeli i prozvali odgovorne. Nažalost, prava djece i njihovo dostojanstvo u nekim slučajevima ugroženo je i od strane medija. Često se djeca u medijima prikazuju na senzacionalistički način, osobito kada se izvještava o događajima u koje su uključena kao žrtve. Pritom se nepotrebno iznose obiteljske prilike, podaci o zdravstvenom stanju ili se daju nestručne procjene karaktera i ponašanja, što direktno šteti djetetu. Ombudsmeni često uoče neodgovoran odnos novinara i urednika prema obvezi zaštite identiteta djeteta³⁴¹.

Ombudsmeni su u svezi sa medijskim izvještavanjem o djeci, u jednom predmetu, ustanovili da je medij izvještavanjem o zdravstvenom stanju djeteta, ugrozio pravo djeteta na privatnost i ukazali nadležnima tijelima i medijima na neophodnost poštivanja prava djeteta na privatnost³⁴². Obveza svih je zaštititi djecu od iskorištavanja putem medija i potencijalno štetnih medijskih sadržaja. Mediji trebaju posvetiti veći prostor sadržajima prihvatljivim za djecu i prigodom izvještavanja o djeci potrebno je veću pozornost posvetiti pojavama, a ne pojedinačnim slučajevima. Polazeći od osnovnih principa UN Konvencije o pravima djeteta, potrebno je da mediji u izvještavanju o djeci preveniraju otkrivanje identiteta djeteta i vode računa o najboljem interesu djeteta³⁴³.

Ombudsmeni su reagirali i kako bi zaštitili pravo na privatnost djeteta koje je nestalo, a potom, pronađeno, zbog izvještavanja nekoliko medijskih kuća koje su objavile fotografije i video zapise djeteta nakon što je dijete pronađeno³⁴⁴. U ovom predmetu ukazano je i na problem u svezi sa zlouporabom prava djece na internetu, jer se u ovoj oblasti moraju unaprijediti postojeća zakonska rješenja. Od nadležnih se očekuje da zlouporabu djece na internetu shvate i posmatraju kao svaku drugu zlouporabu prava djece.

Ombudsmeni su zaprimili medijski upit³⁴⁵ u svezi sa navodima kršenja prava djeteta u jednoj srednjoj školi iz razloga što su učenike, navodno, na školskim klupama dočekale pozivnice na prvu matursku žurku na kojoj će nastupati poznata folk pjevačica. Uz poziv za žurku, priložena je i pozivnica koja se morala ispuniti, odnosno od učenika su navodno traženi osobni podaci. Ombudsmanima je dostavljen upit da li se na ovaj način krše i ugrožavaju prava djeteta na zaštitu osobnih podataka, a sve dovode u vezu sa djelovanjem vladajuće političke partije. Ombudsmeni su sukladno svojim nadležnostima, otvorili predmet po službenoj dužnosti³⁴⁶ i zatražili izjašnjenje

³⁴¹ Navedena problematika detaljno analizirana prigodom izrade Specijalnog izvješća Preporuke za unaprjeđenje zaštite prava djece na privatnost kada su prava narušena od strane medija u BiH iz studenog 2012. godine – dostupan na web stranici Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine www.ombudsman.gov.ba

³⁴² Ž-BL-01-675/22

³⁴³ Nevodeći računa o negativnim posljedicama medijskog izlaganja, dešava se da mediji objavljuje puno ime i prezime ili sliku djeteta ili se njegov identitet otkrije tako što se objavi puno ime i prezime njegovih roditelja, braće, sestara i naselja u kojem živi i slično. Novinari svoje ponašanje pravdaju interesom javnosti pri čemu zanemaruju da pravo javnosti na informaciju ne može biti iznad prava na zaštitu privatnosti djeteta.

³⁴⁴ Ž-SA-01-229/22

³⁴⁵ Dana 13.04.2022. godine

³⁴⁶ Ž-BL-01-239/22

od uprave škole. Škola je negirala bilo kakvu umiješanost u navedeni slučaj, navodeći da se sve desilo bez njihovog znanja i odobrenja, te da nije bilo nikakvog učešća ili doprinosa rukovodstva ili uposlenih.

Pozivnice su dijeljene među maturantima – punoljetnim osobama i nisu dijeljene učenicima nižih razreda. Svi učenici su putem svojih razrednih starješina upoznati da navedeno ponašanje nije prihvatljivo i da je suprotno pravilima škole i zakonskim odredbama. Radi podizanja svijesti dodatno su upoznati sa svojim građanskim pravima i slobodama, kao i slobodama izbora u političkom i svakom drugu smislu. Ombudsmani u konkretnom slučaju nisu našli dovoljno osnova za eventualno reagiranje ili djelovanje prema školi.

Ombudsmani ukazuju da pitanju zlorabe djece u političke svrhe treba pristupiti sa velikim oprezom. Dijete ima pravo i na slobodu misli kao i na slobodno izražavanje mišljenja i političke teme nisu teme samo za odrasle, a politički stavovi nisu relevantni samo kada su iskazani od strane punoljetne osobe. Ipak, grupno i od strane odraslih organizirano uključivanje djece u događaje koji imaju stranački, odnosno propagandno-politički karakter predstavlja zlorabu djece. Obveza je svih zaštititi djecu od manipulacija u političkim kampanjama i svim drugim političkim aktivnostima.

8.5. Pravo djeteta na obiteljski život

Ombudsmani u svojim izvješćima ukazuju na povredu prava djeteta u postupcima rastave braka ili prekida izvanbračne zajednice, povjeravanja djeteta jednom od roditelja, uređenja viđanja djeteta i roditelja sa kojim ne živi, osiguranja prava djeteta na izdržavanje itd. Brojni problemi sa kojima se susreću roditelji u svojoj komunikaciji odražavaju se neposredno na djecu i ostvarivanje njihovih prava. Praćenjem postupaka pred nadležnim tijelima, može se utvrditi da djeca rastavljenih roditelja duže vremenski razdoblje, i često bezuspješno pokušavaju ostvariti svoja temeljna prava. Kršenje i ugrožavanje prava djeteta nastavlja se i nakon prekida bračne, odnosno izvanbračne zajednice, a nerijetko izostaje učinkovito i pravodobno reagiranje nadležnih tijela, koja bi stvarno i dovela do otklanjanja negativnih posljedica po djecu.

Ombudsmani iznose nekoliko primjera kršenja prava djeteta na obiteljski život.

Majka djeteta, podnositeljica žalbe je kao zakonski zastupnik djeteta, zajedno sa djetetom, u svojstvu tužitelja podnijela tužbu protiv oca djeteta, zahtijevajući od suda da, između ostalog, usvoji i dio tužbenog zahtjeva kako bi isključivo ona, kao majka i zakonski zastupnik, mogla odlučivati samostalno o mjestu boravka djeteta, školovanju djeteta i o drugim značajnim pitanjima koja se tiču prava i interesa djeteta³⁴⁷. Kako je to podnositeljica žalbe pojasnila, takva odluka suda joj je neophodna radi preseljenja u drugu državu sa djetetom i to zahtijevaju iz veleposlanstva te države u Bosni i Hercegovini. Kako je sud dio tužbenog zahtjeva kojim se zahtijeva samostalno odlučivanje majke o mjestu boravka i o drugim značajnim pitanjima odbio, podnositeljica žalbe je izjavila žalbu nadležnom drugostupanjskom sudu koji je žalbu odbio i potvrdio prvostupanjsku presudu. Ombudsmani su u pismenoj korespondenciji sa nadležnim tijelima i podnositeljicom

³⁴⁷ Predmet broj Ž-BL-014-638/21 Tužba podnesena i zbog povećanja iznosa izdržavanja, odnosno izmjene u tom dijelu ranije donesene presude suda

žalbe isticali da je konkretan predmet značajan sa aspekta zaštite prava djeteta, jer se u praksi sve češće javljaju problemi u svezi sa odlukama nadležnih po različitim zahtjevima roditelja³⁴⁸.

Postupajući po žalbi oca³⁴⁹ ustanovljeno je da je dijete prvobitno sudbenom odlukom povjereno majci na zaštitu, odgoj i djelomično izdržavanje, a otac je obvezan da doprinosi izdržavanju djeteta. Postupajući po tužbi oca, sud mijenja presudu i dijete povjerava ocu, a majka se obvezuje da doprinosi izdržavanju djeteta. Ombudsmeni su ustanovili da je sa aspekta zaštite prava djeteta, najznačajnija činjenica na koju ukazuje nadležno tijelo starateljstva, da je dijete dobro, da izražava zadovoljstvo što živi u očevoj obitelji, dok majka djeteta živi i radi u inozemstvu. Zbog odsutnosti majke, majčini roditelji su zahtijevali donošenje odluke o kontaktima sa djetetom, što predstavlja razlog obraćanja oca Ombudsmanima, jer smatra da baka i djed nemaju pravo da kontaktiraju sa djetetom, ukoliko ga već majka ne viđa. Podnositelju žalbe je ukazano da je pravo na viđanje bliskih srodnika djeteta propisano važećim obiteljskim zakonom. Podnositelj žalbe je pozvan da u što kvalitetnoj mjeri surađuje sa nadležnima, kako bi se ostvario najbolji interes djeteta – a to je zasigurno da viđa bliske srodnike po majčinoj liniji i majku.

Postupajući po žalbi roditelja³⁵⁰, Ombudsmeni prate pred sudom izvanparnične postupke za oduzimanje roditeljskog prava i to po prijedlogu jednog roditelja protiv drugog roditelja i po prijedlogu nadležnog tijela starateljstva podnesenog po službenoj dužnosti, protiv roditelja koji se u prethodno navedenom postupku javlja kao predlagač. Pored navedenih izvanparničnih postupaka, kod nadležnog suda se vodi i kazneni postupak protiv jednog roditelja³⁵¹ zbog kaznenog djela oduzimanja djeteta. Ombudsmeni, sukladno sa svojim nadležnostima i mandatom, prate postupanja nadležnih tijela, ne mijesajući se u proces odlučivanja sudova. U praksi se javljaju sve složenije životne situacije kada se roditelji ne mogu sporazumjeti u svezi sa pitanjima koja se tiču zajedničkog djeteta, a tijekom brojnih postupaka pred nadležnim tijelima, neslaganja i konflikti se samo produbljuju.

Postupajući po žalbi, radi zaštite prava i interesa djeteta smještenog u ustanovu za djecu bez roditeljskog staranja, utvrđeno je da je djetetu umrla majka, da je otac alkoholičar i odlukom nadležnog tijela dijete je smješteno u ustanovu³⁵². Ombudsmanima se obratila osoba, tvrdeći da poznaje dijete i obitelj odranije i da želi pomoći. Nakon postupka istraživanja, zaključeno je da se podnositelj žalbe ne ponaša u najboljem interesu djeteta, da otežava posao i stručnom osoblju nadležnog tijela starateljstva i ustanove, da se obraća brojnim institucijama, različitim prijavama, da širi neistine itd. Pored toga, podnositelj žalbe je stvarao pritisak i utjecaj na dijete, a nadležno tijelo je konstatiralo da postoje indicije da je podnositelj žalbe biološki otac djeteta, zbog čega su dali jasne upute i smjernice za stvaranje okvira obiteljske integracije za dijete. Podnositelj žalbe je odbio da se podvrgne postupku DNK analize.

Ombudsmeni su u više navrata postupali po žalbama bake, koja se obraćala ovoj instituciji uvijek iz istih razloga, radi zaštite prava svoje malodobne unuke insistirajući da unuka živi sa njom, a ne

³⁴⁸ Različiti upiti centara za socijalni rad u Bosni i Hercegovini i/ili građana/stranaka

³⁴⁹ Ž-BL-01-782/21

³⁵⁰ Ž-BL-01-529/20

³⁵¹ Roditelja kojem je dijete povjereno

³⁵² Ž-SA-01-1034/22

u ustanovi³⁵³. Podnositeljica žalbe je pravosnažno osuđena za krivično djelo nasilje u obitelji kojim je oštećeno dijete – njena malodobna unuka.³⁵⁴ Odmah po donošenju naredbe o sprovođenju istrage od strane nadležnog tužiteljstva, obraća se Instituciji, jer je dijete smješteno u ustanovu za djecu bez roditeljskog staranja, odlukom nadležnog organa starateljstva, a stručni radnik centra je imenovan za staratelja. Podnositeljici žalbe je pojašnjeno da mora čekati pravosnažno okončanje kaznenog postupka i da ne može očekivati da će je nadležni imenovati kao staratelja malodobne unuke. Tijekom postupka istraživanja Ombudsmani su ustanovili da je dijete smješteno u ustanovu za djecu bez roditeljskog staranja, da je urednog psihofizičkog razvoja i da nema zdravstvenih problema i problema u svakodnevnom funkcioniranju. Dijete se prilagodilo životu u ustanovi i nema većih poteškoća u izvršavanju školskih obveza. Centru za socijalni rad je ukazano da treba postupati u najboljem interesu djeteta, jer je smještaj djeteta u ustanovu jedna od posljednjih mjera kojoj treba pristupiti kada je u pitanju skrb i zaštita djeteta bez roditeljskog staranja. Od Centra je zatraženo da u kontinuitetu ispituje okolnosti o oblicima zaštite djeteta, odnosno da li je to i dalje smještaj u ustanovu ili povratak u srodničku obitelj.

Nadležno tijelo – tijelo starateljstva i sud su u jednom predmetu³⁵⁵ ustanovili da otac djeteta ima adekvatne roditeljske kapacitete i odbijen je prijedlog bake i djeda da se ocu oduzme roditeljsko pravo. Ombudsmani nisu ustanovili da nadležni na bilo koji način krše ili ugrožavaju prava djeteta. Nakon smrti majke djeteta, o djetetu su skrb preuzeli majčini roditelji. Nadležni su pokušali postupati u najboljem interesu djeteta kako bi pojasnili baki i djedu djeteta da se odnos bake, djeda i unuka po svojoj prirodi razlikuje od odnosa između roditelja i djeteta, te da oni imaju pravo održavati međusobne kontakte i voditi računa o unuku, ali da njihov unuk nije dijete bez roditelja i bez roditeljskog staranja i da oni ne mogu biti staratelji i zakonski zastupnici svom unuku.

8.6. Pravo na zaštitu od nasilja i zanemarivanja

8.6.1. Nasilje u obitelji

Osnovna škola se obratila žalbom Ombudsmanima, zahtijevajući uključivanje i nadziranje sukladno sa Protokolom o postupanju u slučaju nasilja koje uključuje djecu³⁵⁶, jer učenik njihove škole trpi tjelesno, psihičko i emocionalno nasilje od strane oca. Tijekom postupka istraživanja ustanovljeno je da su nadležna tijela po prijavi škole poduzela radnje koje su bile sukladne sa pozitivnim propisima. Policijski službenici su ukazali ocu djeteta da pojedine radnje koje se opisuje mogu sadržavati elemente nasilja u obitelji ali su, kako su istakli, zbog relaksiranja odnosa između roditelja djeteta (bivši bračni supružnici) i djeteta, procijenili da o nastalim događajima ne obavještavaju nadležno tužiteljstvo. Otac je upozoren da ukoliko se nešto slično dogodi, da će se odmah obavijestiti tužiteljstvo i savjetovano mu je da u potpunosti surađuje sa školom. Centar za socijalni rad je obavio terenski posjet i ustanovio da se dijete plaši oca, jer često galami na njega, gađa ga predmetima, nekada ga u alkoholiziranom stanju zna udariti, a majku djeteta, bivšu suprugu, naziva pogrđnim imenima itd. Zbog loših rezultata u školi, stručno osoblje škole je

³⁵³ Predmet broj Ž-BL-01-495/22

³⁵⁴ Podnositeljici žalbe izrečena je uvjetna osuda kojom se utvrđuje kazna zatvora u trajanju od jedne (1) godine koja se neće izvršiti ako optužena ne učini novo kazneno djelo u roku od tri (3) godine, računajući od pravomoćnosti presude.

³⁵⁵ Ž-SA-01-994/21

³⁵⁶ Ž-BL-01-301/22

obavilo razgovore sa roditeljima djeteta i savjetovani su oboje kako prevazići poteškoće, radi ostvarivanja najboljeg interesa djeteta i date su im jasne smjernice kako što kvalitetnije provoditi vrijeme sa djetetom. U konkretnom slučaju svi nadležni su ostvarili međusobnu suradnju. Zaključeno je da je dijete vedre naravi i pokazuje toplinu u socijalnim interakcijama. Majka djeteta je savjetovana da se u slučaju saznanja o daljem nasilničkom ponašanju oca odmah javi u centar i/ili policiji. Svi nadležni će i dalje pratiti obitelj, a Ombudsmani su istakli da je neophodno u slučaju novih prijava ili saznanja o nasilju da tijela unutarnjih poslova odmah o svemu obavijeste nadležno tužiteljstvo, kao i da nadležni razmotre mogućnost ponovnog utjecaja na oca na način da mu se ukaže na značaj njegovog uključivanja u sve oblasti djelovanja i interesovanja djeteta, npr. da posjeti školu i raspita se za ocjene i ponašanje, da provodi vrijeme sa djetetom, da se druže itd.

8.6.2. Nasilje u školama

Ombudsmani su po službenoj dužnosti otvorili predmet u svezi sa vršnjačkim nasiljem u jednoj osnovnoj školi koji je zadobio veliku medijsku pozornost u cijeloj Bosni i Hercegovini³⁵⁷. Tijekom postupka istraživanja utvrđeno je da nadležna tijela (resorno ministarstvo, prosvjetna inspekcija i pedagoški zavod) nisu ustanovili nepravilnosti počinjene od strane škole u slučaju vršnjačkog nasilja, odnosno škola je odmah po saznanjima reagirala sukladno sa pozitivnim propisima, izrečene su sankcije učenicima/nasilnicima i šest učenika je usmjereno u druge škole, dok su tri učenika dobila ukor. Sačinjeni su individualni planovi podrške za sve učenike i sve sudionike nasilja, kako su to predložili i preporučili nadležni. U školi su održane radionice o temi vršnjačkog nasilja u razrednoj nastavi a razredne starješine su informirale učenike o procedurama i o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja. Škola provodi različite mjere poput zabrane uporabe mobilnih telefona i na sve načine pokušava educirati djecu o svim opasnostima koje vrebaju sa društvenih mreža. Iz škole smatraju da je pandemija itekako utjecala na djecu, posebno zbog povećane uporabe mobilnih telefona i pristupa raznim aplikacijama i društvenim mrežama. Kako su nadležne obrazovne institucije ustanovile dvoje učenika su zasigurno bile žrtve vršnjačkog nasilja i to od strane četiri učenika, sa napomenom da je na jedno dijete – žrtvu, nasilje ostavilo veće posljedice po psihofizičko zdravlje. Iz tih razloga stručno osoblje kontinuirano radi upravo sa tim djetetom, uz stručnu podršku kliničkog psihologa. Također je važno istaknuti i da je škola radila i sa počiniteljima nasilja i da dalje rade i nadziru situaciju. U slučaj se uključio i nadležni centar za socijalni rad i to na način da su stručni radnici obavili individualne razgovore sa djecom - počiniteljima i žrtvama vršnjačkog nasilja, njihovim roditeljima, te je svima pružena psihosocijalna pomoć i podrška.

Ombudsmani ukazuju da javnost, mediji, a posebice nadležna tijela trebaju poduzimati veće mjere u prevenciji vršnjačkog nasilja te da je neophodno³⁵⁸ mnogo opreznije i sa više pozornosti i senzibiliteta pristupiti prepoznavanju ove negativne društvene pojave. Problem vršnjačkog nasilja podrazumijeva kontinuiranu i učinkovitu suradnju svih nadležnih na području jedne lokalne zajednice.

³⁵⁷ Ž-BL-06-825/21

³⁵⁸ Ombudsmani uputili saopćenje svim medijima

8.7. Pravo na obrazovanje

8.7.1. Predškolski odgoj i obrazovanje

Predškolski odgoj i obrazovanje, kao sastavni dio odgojno-obrazovnog sustava, jeste prvi, poseban i specifičan stupanj odgojno-obrazovnog sustava, koji obuhvata: odgoj, obrazovanje, njegu, zdravstvenu i socijalnu skrb djece uzrasta od šest mjeseci do polaska u školu. Kao takav predstavlja temelj cjeloživotnog učenja, usmjeren prema aspektima intelektualnog, emocionalnog, fizičkog razvoja i razvoja kreativnosti i stvaralaštva. Pravo djeteta na odgoj, obrazovanje i ispravnu skrb za dobrobit njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti ima prednost nad svim drugim pravima. Predškolski odgoj i obrazovanje je proces od posebnog društvenog značaja, koji na specifičan način doprinosi ostvarenju jedinstvenog cilja odgoja i obrazovanja, polazeći od univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitog sustava predškolskog odgoja i obrazovanja, uvažavajući pritom potrebe djeteta, pravo i njegovu individualnost.

Ombudsmeni su iz medijskih izvještavanja uočili otvoreno pitanje načina subvencioniranja djece u javnim i privatnim vrtićima na području Kantona Sarajeva, te je odlučeno otvoriti predmet po službenoj dužnosti kako bi se prikupili i analizirali podaci o broju privatnih i javnih predškolskih ustanova na njihovom području, broju djece smještenih u predškolske ustanove i broju djece koja čekaju na mjesto u predškolskim ustanovama, ukoliko je moguće podatak (procentualno) o obuhvaćenosti djece predškolskim odgojom i obrazovanjem, cijena smještaja djece u javnim i privatnim predškolskim ustanovama i podatke o osnivačima ustanovama i o upravljačkoj strukturi ustanova.

Odgovori su zatraženi od tijela i ustanova sa područja Kantona Sarajeva, ali i sa područja drugih županija/kantona i to Tuzlanskog kantona/županije i Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije iz Federacije Bosne i Hercegovine, kao i od gradova u Republici Srpskoj - Grada Bijeljine i Grada Banja Luka iz Republike Srpske, a sve po principu slučajnog uzorka iz oba entiteta kako bi se preispitalo pitanje subvencioniranja djece u javnim i privatnim vrtićima i u drugim kantonima/županijama, odnosno gradovima³⁵⁹.

Nadležna tijela/organi su dostavili tražene podatke i u ovom izješću bit će prikazani tabelarno.

³⁵⁹ Predmet broj Ž-BL-01-600/21 otvoren po službenoj dužnosti, a nadležne ustanove su dostavile tražene podatke i to Aktom broj :05-02-34-2458/21 od 07.01.2021. godine Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije dostavlja tražene podatke, aktom broj: 07-60-2/22 od 14.02.2022. Grad Banja luka dostavlja tražene podatke, aktom broj: 07-1246ZB-002/22 od 12.04.2022. godine Vlada Brčko distrikta Bosne i Hercegovine dostavlja podatke, aktom broj:10/1-34-009164/22 od 15.04.2022. godine Ministarstvo obrazovanja Tuzlanskog kantona/županije dostavlja tražene podatke, aktom broj 02/5-54-1-121/21 od 23.12.2022. godine Grad Bijeljina dostavlja tražene podatke i aktom broj 11-03/01-04-4100-1/22 od 22.02.2022. godine Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo dostavlja tražene podatke.

Kanton/županija/ grad	Ukupan broj predškolskih ustanova	Broj javnih ustanova	Broj privatnih ustanova	Broj smještene djece	Broj djece na čekanju	Procenat obuhvaćenosti	Cijena cjelodnevnog smještaja
Hercegovačko – neretvanski kanton/županija	28	9	19	3000	130	23%	od 130 do 200 KM
Banja Luka	63	32	30	450	nije dostavljeno	nije dostavljeno	413,82 KM u javnim (roditelji plaćaju 30, 43 % od cijene), a od 180 do 580 KM u privatnim ustanovama
Brčko distrikt BiH	5	1	4	857	455	20%	150 KM u javnim, a od 250 do 320 KM u privatnim ustanovama
Tuzlanski kanton/županija	23	9	14	3000	400	nije dostavljeno	110 do 180 KM u javnim, a od 150 do 280 KM u privatnim ustanovama
Bijeljina	17	1	16	1494	69	29.88%	170,20 KM u javnim, a od 190 do 260 KM u privatnim ustanovama
Kanton Sarajevo	83	37	46	6447	366	nije dostavljeno	160 KM u javnim, dok u privatnim ustanovama nije poznato

Sumirajući sve dostavljene podatke, a polazeći od najboljeg interesa djeteta i od važnosti razvoja djeteta u ranom djetinjstvu, Ombudsmeni ovom prigodom izražavaju zabrinutost zbog niske stope upisa u sustav predškolskog odgoja i obrazovanja i zbog razlika u lokalnim zajednicama širom Bosne i Hercegovine. Na djetetove mogućnosti pristupa ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju ozbiljno utječe mjesto stanovanja djeteta, a posebice ruralna mjesta stanovanja i obitelji sa niskim prihodima.

Ombudsmeni su mišljenja da je neophodno da se i dalje radi na stvaranju mogućnosti kako bi svako dijete imalo pravo na predškolski odgoj i obrazovanje i to na način da svakom djetetu bude omogućeno pravo na mjesto u predškolskoj ustanovi kako je to propisano Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju. Ovo pravo ne podrazumijeva samo pravo na mjesto u javnoj, već i u privatnoj predškolskoj ustanovi. Univerzalni cilj glasio bi - obezbijediti svakom djetetu pravo na predškolski odgoj i obrazovanje i radi ostvarivanja tog cilja treba aktivno djelovati kako bi se u većoj mjeri regulirali odnosi i privatnih i javnih predškolskih ustanova i obezbijedila veća/dodatna izdvajanja/subvencije iz proračuna.

Ombudsmeni su zaprimili značajan broj žalbi koje se odnose na funkcioniranje privatnih obrazovnih ustanova. Kao podnositelji žalbe pojavljuju se privatne škole koje ukazuju da djeca koja pohađaju privatne obrazovne ustanove nije omogućeno da imaju pravo na beneficije u javnom prijevozu³⁶⁰, pristup stipendijama³⁶¹, ali i roditelji koji ukazuju da privatne obrazovne ustanove ne osiguravaju prava na korištenje usluge produženog boravka, jednako za svu djecu³⁶². U jednom predmetu jasno je ustanovljeno da je djetetu onemogućen boravak u produženom boravku, s obzirom na to da je dijete ispoljavalo agresivno ponašanje, čime ometa boravak ostale djece. Roditeljima djeteta ponuđen je aneks/izmjena ugovora o školovanju na način da je djetetu omogućen nastavak obrazovanja za dijete u školi, ali je istodobno isključena mogućnost pružanja usluge produženog boravka³⁶³.

Organizaciju produženog boravka za djecu u cjelokupnom obrazovnom sustavu, bez obzira na to da li se radi o javnoj ili privatnoj obrazovnoj ustanovi, trebalo bi urediti zakonom, a ne da se uređuje pravilnikom i da je različita od škole do škole. U istaknutim predmetima zasigurno je riječ o kršenju prava djeteta na obrazovanje. Ne postoji nijedno opravdanje da se djetetu sa poteškoćama u razvoju ne omogući asistent - kao podrška u vrtiću zbog toga što ne postoji zakonska mogućnost da se financira stručno osoblje u privatnim predškolskim ustanovama³⁶⁴.

Ombudsmeni su registrirali i žalbe građana koje su ukazale da su privatni vrtići dobivali subvencije iz proračuna, a pritom nisu smanjivali iznose cijene smještaja djece. Ombudsmeni su pozvali nadležne da obezbijede adekvatan mehanizam praćenja i nadzora nad subvencijama predškolskih privatnih ustanova.³⁶⁵

8.7.2. Osnovno obrazovanje

Postupajući po žalbama građana³⁶⁶, Ombudsmeni su i ranije ukazivali da je izuzetno značajno da se djeci u osnovnim školama u Republici Srpskoj u punoj mjeri omogući izbor pohađanja predmeta vjeronauk u osnovnim školama i da se roditelji učenika posebno upozore da je nakon tog izbora, predmet vjeronauk obavezan za pohađanje i da se naknadno ne može odustati od pohađanja tog

³⁶⁰ Ž-BL-01-411/22

³⁶¹ Ž-SA-01-198/22 i Ž-SA-04-1182/22

³⁶² Ž-SA-01-1135/22

³⁶³ Pitanje produženog boravka propisano je Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju⁷ („Sl. novine Kantona Sarajevo”, br. 23/2017, 33/2017, 30/2019, 34/2020 i 33/2021), članak 22:

„(5) Mreža škola (u daljem tekstu: Mreža) obuhvata sve ustanove koje obavljaju djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja na području za koje se mreža utvrđuje, sa svim objektima u kojima se provodi osnovni odgoj i obrazovanje.

(6) Mreža obvezno sadrži:

a) popis škola u kojima se izvode:

- produženi boravak ili cjelodnevna nastava“

³⁶⁴ Pitanje asistenta/podrške djeteta u vrtiću pri realiziranju odgojno- obrazovnog rada je uređeno člankom 34. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo³⁶⁴ (u daljem tekstu: Zakon) kojim se navodi:

„1) U realiziranju programa odgojno-obrazovnog rada uz odgajatelja mogu učestvovati i osobe sa visokom, višom i srednjom stručnom spremom odgojno-obrazovnog i medicinskog smjera u svojstvu asistenta i volontera...“

Također člankom 54. Zakona propisano je da : „1) Osnivač predškolske ustanove obezbjeđuje sredstva potrebna za osnutak, rad i sprovođenje programa predškolskog odgoja i obrazovanja sukladno sa Standardima i normativima...“

³⁶⁵ Predmeti br. Ž-BR-04-227/21 i Ž-BR-04-24/22; u predmetu broj Ž-BR-04-227/21 izdata Preporuka Ombudsmena P-35/22 od 28. 1. 2022. godine

³⁶⁶ U izvještajnom razdoblju registriran predmet broj Ž-BL-01-643/21, sa napomenom da je bilo ranije predmeta, a Preporuka prema Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Srpske datira od 23.11.2017. godine (Preporuka broj P-311/17 u predmetu broj Ž-BL-01-627/17)

predmeta do kraja osnovnog obrazovanja. Ombudsmeni su od Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske zatražili da se pristupi izradi novog zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju i da se novim zakonom detaljnije definiraju procedure za donošenje odluke o izučavanju vjeronauka u osnovnim školama i da shodno tomu budu uklonjene sve nedoumice i nejasnoće po pitanju izučavanja vjeronauka u osnovnim školama. U Republici Srpskoj je stupio na snagu novi Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju³⁶⁷ i tijekom 2023. godine Ombudsmeni će pratiti implementaciju Zakona.

Majka djeteta obratila se Ombudsmanima zbog toga što je školi koju pohađa njezino dijete uputila zahtjev da ona, kao roditelj, sa djetetom nazoči nastavi, ali povodom zahtjeva nije dobila nikakav odgovor³⁶⁸. Ombudsmeni su se odmah obratili školi, koja potom obavještava da nisu uopće smatrali potrebnim postupati po zahtjevu, jer u potpunosti uvažavaju nalaz i preporuku psihologa te je samim tim i zahtjevu majke udovoljeno.

Roditelji učenika jedne osnovne škole obratili su se Ombudsmanima, nezadovoljni jer prema tjednom rasporedu u razdoblju pandemije učenici dolaze samo dva ili tri dana u školu na nastavu, dok se ostatak nastave odvija onlajn³⁶⁹. Roditelji to smatraju nedopustivim i zahtijevaju da se pronađu rješenja da učenici svaki dan pohađaju školu, bez onlajn nastave. Prema izjašnjenjima nadležnog resornog ministarstva i škole, nastava se organizira po kombinovanom modelu. Organizacija rada i nastavnog procesa usklađena je sa važećim metodološkim uputstvima i instrukcijama nadležnih tijela u cilju prevencije i kontrole infekcije virusom COVID-19 o čemu su svi roditelji pravovremeno upoznati. U tijeku intervencije Ombudsmana, ulaganjem dodatnog napora škole i drugih subjekata, napravljena je reorganizacija učionica i od nadležnih općinskih tijela pribavljene su dodatne klupe, otklonjeno nezadovoljstvo roditelja, ali prvenstveno osiguran najbolji interes djece.

Ombudsmanima su se obratili roditelji djeteta, smatrajući da škola krši i ugrožava prava njihovog djeteta³⁷⁰. Roditelji ne spore da njihovo dijete ima loše ocjene, ali opisuju brojne poteškoće kroz koje prolazi zbog adolescentske krize i žele pomoć kako dijete ne bi ponavljalo razred. Tijekom

³⁶⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 81/22

Zakon propisuje slijedeće:

Članak 10.

(1) U osnovnom odgoju i obrazovanju štite se vjerske slobode, razvija tolerancija i kultura dijaloga.

(2) Učenici pohađaju časove vjeronauka ako je to sukladno sa ubjeđenjima njihovih roditelja, staratelja ili usvojitelja (u daljem tekstu: roditelj).

(3) Učenici koji se, po zahtjevu roditelja na početku izučavanja vjeronauka, sukladno sa nastavnim planom i programom, izjasne da ne žele da izučavaju vjeronauk ne mogu biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.

Članak 38.

(1) Odgojno-obrazovni proces ostvaruje se na osnovu nastavnog plana i programa koji na prijedlog Zavoda donosi ministar.

(2) Ministar donosi Pravilnik o Nastavnom planu i programu za osnovni odgoj i obrazovanje.

(3) Izuzetno od stavka 1. ovog članka Nastavni plan i program za nastavni predmet vjeronauk donosi ministar na prijedlog nadležnog tijela odgovarajuće crkve ili vjerske zajednice, uz prethodno dobijeno mišljenje Zavoda

Članak 201.

Ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike o:

1) Nastavnom planu i programu za osnovni odgoj i obrazovanje (članak 38. stavak 2);

³⁶⁸ Ž-SA-01-18/22

³⁶⁹ Ž-SA-01-123/22

³⁷⁰ Ž-BL-01-411/22

postupka istraživanja ustanovljeno je da su nadležna obrazovna tijela (pedagoški zavod i resorno ministarstvo) preporučili da se komisijski provjeri znanje učenika iz jednog predmeta. Škola je uvažila preporuku, dijete je polagalo predmet komisijski i nakon toga i popravne ispite i uspješno je završilo razred.

8.8. Pravo na zdravlje

Ombudsmanima se obratila postupajuća sutkinja nadležnog redovnog suda, zahitjevajući od Ombudsmana pomoć kako bi se dijete sa ozbiljnim poremećajima u ponašanju (psihijatrijska dijagnoza) smjestilo u adekvatnu ustanovu³⁷¹ a riječ je o djetetu bez roditeljskog staranja (roditeljima je na jedno vremensko razdoblje oduzeto pravo da žive sa djetetom). U ovom slučaju, nadležno tijelo starateljstva je postavilo staratelja djetetu i upućen je zahtjev brojnim socijalno-zdravstvenim ustanovama u Bosni i Hercegovini, radi žurnog smještaja djeteta. Tijekom postupka istraživanja ustanovljeno je da na području cijele Bosne i Hercegovine ne postoji adekvatna ustanova kako bi se dijete bez roditeljskog staranja sa ozbiljnim zdravstvenim problemima i poremećajima u ponašanju smjestilo u ustanovu, u kojoj će se djetetu, pored boravka, pružiti i adekvatan zdravstveni tretman. Dijete je bilo smješteno na psihijatrijsku kliniku, zbog obrazovne zapuštenosti, nemogućnosti funkcioniranja na emocionalnom i socijalnom polju, sklonosti antisocijalnim oblicima ponašanja, heterodestruktivnog ponašanja i uporabe psihoaktivnih supstanci. Nakon stabilizacije stanja i propisane terapije dijete odlazi sa majkom, bez obzira na izrečenu mjeru da joj se oduzima pravo da živi sa djetetom. Nadležno tijelo starateljstva pojašnjava da su zbog nemogućnosti smještaja djeteta u odgovarajuću ustanovu ili u specijaliziranu hraniteljsku obitelj poduzimali dodatne napore kako bi pojačali roditeljske kapacitete majke, a sve vrijeme se i dalje obraćaju ustanovama radi smještaja djeteta, ali bezuspješno. U konkretnom slučaju nadležni su poduzimali zakonom propisane mjere, ali sve to nije rezultiralo smještajem u odgovarajuću socijalno-zdravstvenu ustanovu i učinkovitom skrbi djeteta.

Na ovaj problem ukazuje i predmet u kojem se nadležni centar za socijalni rad obraća Ombudsmanima, jer se ne može pronaći odgovarajuća ustanova ili hraniteljska obitelj kako bi izmjestili dijete iz obitelji koja je žrtva seksualnog zlostavljanja sa dijagnozom „*poremećaj prilagodbe i emocionalni poremećaji u djetinjstvu, nespecificirani*“³⁷². Bez obzira na nepostojanje adekvatne ustanove, dijete je smješteno u specijaliziranu hraniteljsku obitelj koja ima višegodišnje iskustvo u hraniteljstvu i u kojoj ima punu potporu (zdravstveno stanje djeteta se stabiliziralo i nije bilo potrebe za novim hospitalnim tretmanima).

Postupajući po žalbi roditelja, uočeno je da nadležni fond zdravstvenog osiguranja ne odobrava pratnju druge osobe djetetu, u slučaju liječenja djeteta izvan područja nadležnosti fonda. Nakon obraćanja Ombudsmana, nadležna Komisija za utvrđivanje prava na zdravstvenu zaštitu izvan ugovornih zdravstvenih ustanova sa dužnom puzornošću prihvatila je sugestiju Ombudsmana koja ukazuje na neohodnost preispitivanja pravnih propisa koji reguliraju predmetno pitanje.³⁷³

³⁷¹ Ž-MO-01-64/21

³⁷² Ž-BL-01-776/19

³⁷³ Ž-BR-04-276/21

Ombudsmanima se kao i u prethodnim izvještajnim razdobljima obraćaju roditelji nezadovoljni pruženom zdravstvenom uslugom u zdravstvenim ustanovama. U predmetima ove vrste, roditelji se savjetuju da koriste sve pravne mogućnosti kako bi zaštitili svoja prava, odnosno prava djeteta kao pacijenta, a od nadležnih postupanje u zakonskim rokovima i sukladno sa zakonima, odnosno podzakonskim aktima³⁷⁴. Ovo znači i da je potrebno preispitati postojeće procedure postupanja po pritužbama i žalbama pacijenata od strane zdravstvenih ustanova i resornih ministarstava.

8.9. Cijepljenje djece

Tijekom trajanja pandemije izazvane COVID-19 virusom, Ombudsmani su se bavili brojnim pitanjima iz oblasti prava djeteta. Kako nisu bili dostupni podaci o broju cijepljene djece od početka pandemije do kraja 2021. godine Ombudsmani su pozvali nadležne entitetske zavode za javno zdravstvo i Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge pri Vladi Brčko distrikta BiH da im dostave tražene podatke.³⁷⁵

Dostavljeni statistički podaci prikazani su tabelarno:

Oblast	Zaprimanje cjepiva	Dob djece	Cijepljenje 1. doza	Cijepljenje 2. doza	Cijepljenje 3. doza	Ukupan broj cijepljene djece
Federacija BiH	nije zaprimio cjepivo za djecu uzrasta od 5 do 11 godina	dob od 12 do 14	61	392	nijedno dijete	453
		dob od 15 do 18	577	2563	3	3143
Republika Srpska	zaprimio cjepivo i to za djecu uzrasta od 10 do 14 godina	dob od 10 do 14	102	80	nijedno dijete	182
		dob od 15 do 18	2508	2226	30	4764
Brčko distrikt BiH	zaprimio cjepivo aktom od 16.05.2022. godine	dob od 12 do 14	1	nijedno dijete	nijedno dijete	1
		dob od 15 do 18	48	39	1	88

8.10. Podrška obiteljima sa više djece

Od početka 2019. godine Ombudsmani su inzistirali od nadležnih gradskih vlasti u Banja Luci da ozbiljno pristupe analizi i razmotre zahtjev Udruge roditelja sa četvero i više djece za besplatan gradski javni prijevoz za sve srednjoškolce i studente iz višečlanih obitelji (4+) sa područja Grada Banja Luka³⁷⁶. Grad Banja Luka je obavijestio Ombudsmane³⁷⁷ da će od ožujka 2022. godine biti osigurane, sukladno sa rebalansom gradskog proračuna, subvencionirane mjesečne karte u javnom gradskom i prigradskom prijevozu za djecu koja pohađaju srednje škole i redovite studente iz obitelji sa četvero i više djece.

³⁷⁴ Ž-BL-01-847/2: Podnositelj žalbe navodi da se obraćao usmeno dežurnom liječniku, jer je dijete bilo životno ugroženo zbog infekcije kože i zadržano je na bolničkom liječenju. Međutim svaka komunikacija sa liječnikom u vezi zdravstvenog stanja djeteta nailazila na smijeh i šalu, tvrdeći da nastale reakcije nisu predstavljale nuždu i žuran slučaj. Nezadovoljni roditelj se obratio pritužbama direktoru bolnice i nadležnom resornom ministarstvu, ali su sve pritužbe odbijene. Ombudsmani nisu imali načina da na bilo koji način utvrde kvalitetu pružene zdravstvene usluge i roditelj je upućen da zaštitu prava djeteta pokuša ostvariti sudbenim putem, a sve sukladno sa važećim zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

³⁷⁵ Riječ je o podacima od početka trajanja pandemije do kraja 2021. g., a predmet je bio registriran pod brojem Ž-BL-01-836/21

³⁷⁶ Ž-BL-01-99/19

³⁷⁷ Aktom broj 19-059-1930/21 od 26.01.2022. godine

8.11. Zaštita djece u pravosudnim postupcima

Postupajući po žalbi jednog roditelja, Ombudsmeni su utvrdili da dijete zbog neslaganja drugog roditelja nije otišlo na ekskurziju koju je škola organizirala³⁷⁸. Nesporno je da je roditelj kome je dijete povjereno imao pravo na pokretanje izvanparničnog postupka u ovom slučaju, ali zbog kratkog vremena koje je preostalo do odlaska djece na ekskurziju, dijete nije otišlo, a što predstavlja kršenje i ugrožavanja prava djeteta.

Ombudsmanima se obratio roditelj/otac navodeći da se njegova bivša supruga bez njegovog znanja i suglasnosti sa djetetom odselila u inozemstvo, čime je djetetu onemogućeno ostvarivanje osobnih i neposrednih kontakata sa ocem³⁷⁹. Žalbom se ukazuje na moguću povredu iz članka 3. Konvencije o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece, kao i na postojanje obilježja kaznenog djela oduzimanje djeteta ili malodobnika. Na traženje Ombudsmana, nadležno tužiteljstvo obavještava da je u tijeku prikupljanje dokaza radi provjere navoda iz kaznene prijave. Nadležna tijela unutarnjih poslova poduzimali su više radnji, ali majka djeteta nije pronađena i shodno tomu nije mogla biti ispitana. Kako su nadležni istakli, otac djeteta je saznao adresu majke i nije se više obraćao Instituciji ombudsmana.

Postupajući po žalbi majke³⁸⁰, utvrđeno je da su bračni odnosi između podnositeljice žalbe i oca djece (bračnog druga), teško i trajno poremećeni, a što je rezultiralo i podnošenjem tužbe za rastavu braka i faktičkim prekidom bračne zajednice. Nakon faktičkog prekida bračne zajednice, djeca su se nalazila kod oca, točnije kod njegovih roditelja, jer otac radi u inozemstvu. Majka nije imala kontakta sa djecom i obratila se Ombudsmanima. Rezultati postupka istraživanja ukazivali su na to da je nadležno tijelo starateljstva sve vrijeme postupalo sukladno sa svojim ovlastima i nadležnostima na način da je donijelo rješenje kojim se malodobna djeca privremeno povjeravaju na zaštitu i odgoj majci, do odluke nadležnog suda o rastavi braka i o povjeravanju djece. Kako nije došlo do predaje djece majci, podnositeljica žalbe podnosi prijedlog za dozvolu izvršenja rješenja tijela starateljstva nadležnom općinskom tijelu uprave. Postupak izvršenja rješenja je trajao duže (sedam mjeseci), ali su nadležna tijela uprave, posebice stručni radnici tijela starateljstva, poduzeli brojne aktivnosti kako bi došlo do predaje djece majci dok je sudbeni postupak još trajao. Sudbeni postupak je predugo trajao i sud nije u zakonskim rokovima odredio privremene mjere³⁸¹.

8.12. Zaštita djece od seksualnog iskorištavanja i zlorporabe

Postupajući po žalbama građana, ali i reagirajući i odgovarajući i na brojne medijske upite i medijska izvješća, Ombudsmeni uočavaju brojne probleme u oblasti zaštite djeteta od seksualnog iskorištavanja i seksualne zlorporabe, te u tom pravcu godinama zagovaraju promjene, posebice uvođenje zakonskih preventivnih mjera.

³⁷⁸ Ž-MO-01-57/22

³⁷⁹ Ž-MO-01-191/21

³⁸⁰ Ž-BL-01-791/20

³⁸¹ Predstavnici Institucije ombudsmana su vršili monitoring u sudbenom postupku

Bosna i Hercegovina je 2012. godine ratificirala Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja.

U Republici Srpskoj je stupio na snagu Zakon o posebnom registru osoba pravosnažno osuđenih osoba za kaznena djela seksualne zlouporabe i iskorištavanja djece³⁸² i Registar je, sukladno sa Zakonom, uspostavljen u Republici Srpskoj. Donošenje zakona, kojim se uređuje prikupljanje i čuvanje podataka o počiniteljima kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, obveza je koju je Bosna i Hercegovina preuzela prihvatanjem Konvencije Savjeta Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja. Ombudsmani će i dalje insistirati kod nadležnih tijela u Federaciji Bosne i Hercegovine da postupe sukladno sa međunarodnim standardima i realiziraju preporuku Ombudsmana kojom je zahtijevano usklađivanje kaznenog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine³⁸³.

Polazeći od rezultata postupka istraživanja u predmetu otvorenom po službenoj dužnosti³⁸⁴ Ombudsmani su, prateći u kontinuitetu postupanja sudova i tužiteljstava, ustanovili da kazneni postupci traju isuviše dugo. Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) zaprimila je više prijave građana u svezi sa Facebook grupom tzv. „Zabranjene tajne incesta“. Kako je riječ o kaznenim djelima incesta i pedofilije i dječije pornografije čije je procesuiranje u nadležnosti entitetskih policijskih tijela i organa policije Brčko, prijave su proslijeđene nadležnim policijskim tijelima/organima svih razina vlasti. Ombudsmani konstatiraju da većina kaznenih postupaka nije okončana, u pojedinim predmetima od strane nadležnog tužiteljstva nije donesena ni naredba o sprovođenju istrage. Tako i u predmetu po žalbi majke djeteta³⁸⁵, Ombudsmani uočavaju da je majka prijavila nadležnim seksualno zlostavljanje djeteta od strane oca u svibnju 2020. godine, a kazneni postupak još traje³⁸⁶.

8.13. Zaštita djece malodobnika u sukobu sa zakonom

Ombudsmani su tijekom 2021. godine sačinili Specijalno izvješće o stanju u ustanovama u kojima su smještena djeca u sukobu sa zakonom i uputili preporuke nadležnim tijelima. Preporuke su upućene nadležnim tijelima kao i ustanovama koje su bile obuhvaćene istraživanjem³⁸⁷.

Ombudsmani su tijekom 2022. godine pratili realiziranje preporuka, a imajući u vidu da su rokovi različiti, to će činiti i tijekom 2023. godine.

Ombudsmani žele ukazati da je većina preporuka realizirana od strane ustanova, koje su u punoj mjeri i kvalitetno surađivali sa Ombudsmanima i dostavljali sve tražene podatke, sa napomenom da Kazneno-popravni zavod Orašje nije dostavio podatke o realiziranju preporuka do kraja 2022. godine.

³⁸² Službeni glasnik Republike Srpske broj 31/18

³⁸³ Ž-BR-01-176/18 Preporuka broj P-117/19 o d 19.04.2019. godine koja je upućena 03.06.2019. godine

³⁸⁴ Ž-BL-01-582/17, *zabrinjavajući medijski navodi da facebook grupa broji više od 2000 članova i da se objavljuju se šokantni snimci, fotografije popraćene pedofilskim i incestuoznim statusima o vlastitoj djeci i bližoj rodbini.*

³⁸⁵ Ž-BL-01-17/21

³⁸⁶ Glavni pretres u toku

³⁸⁷ Zavod za odgoj muške djece i omladine Sarajevo, Kazneno – popravni zavod Istočno Sarajevo, Kazneno-popravni zavod Orašje, Odgojni centar Kantona Sarajeva, Odgojni centar Tuzlanskog kantona, Kazneno popravni zavod Banja Luka

Ombudsmeni konstatiraju da je Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH postupilo po preporuci³⁸⁸ da sa Izvješćem upoznaju sudove i tužiteljstva, kao i da u svojim postupanjima i komunikaciji sa sudovima i tužiteljstvima posebice apostrofiraju obvezu sudaca i tužitelja za malodobnike da redovito posjećuju malodobnike, u sukobu sa zakonom, u ustanovama. Preporučeno je i da obvežu sve suce za malodobnike s područja Federacije Bosne i Hercegovine da prigodom izricanja mjere pritvora razmotre mogućnost privremenog smještaja malodobnika u tijeku pripremnog postupka u okviru Odjela za opservaciju i dijagnostiku pri Zavodu za odgoj muške djece i omladine Sarajevo ili u okviru Odgojnog centra Kantona Sarajevo i da podstiče tužitelje za malodobnike i suce za malodobnike na primjenu odgojnih preporuka.

Centrima za edukaciju sudaca i tužitelja Ombudsmeni su preporučili da u svoje godišnje programe rada obvezno uvrste značajno veći broj tema (najmanje pet u tijeku jedne kalendarske godine) iz oblasti prava djece, prijestupništva mladih i njihove kaznenopravne zaštite s ciljem sticanja dodatnih posebnih znanja i kontinuiranog stručnog osposobljavanja i usavršavanja sudaca i tužitelja za malodobnike, a tijekom 2022. godine nisu zaprimili povratne informacije centara za edukaciju sudaca i tužitelja.

8.14. Ostale aktivnosti u zaštiti i promoviranju prava djeteta

Ombudsmeni su učestvovali u Završnoj konferenciji programa Pravda za svako dijete u Sarajevu. Pravda za svako dijete je program koji Unicef u BiH provodi u suradnji sa vlastima i nadležnim institucijama uz podršku vlada Švicarske i Švedske od 2010. godine³⁸⁹.

Predstavnici Institucije ombudsmana nazočili su sastanku Grupe za promoviranje i zaštitu prava djeteta u Bosni i Hercegovini koju čine predstavnici međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija i članovi Vijeća za djecu Bosne i Hercegovine³⁹⁰. Ombudsmeni smatraju da je važno što Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine prati postupanje po preporukama UN Komiteta za prava djeteta, a istaknuta je i važnost usvajanja Akcionog plana Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za razdoblje 2021 – 2025. godine³⁹¹.

³⁸⁸ Akt Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine broj 12-50-2-2287-2/2022 od 06.07.2022. godine

³⁸⁹ Dvodnevna konferencija, 18. i 19.05.2022. godine; Konferencija je okupila oko 150 sudionika, predstavnika sektora pravosuđa, socijalne skrbi, obrazovanja i unutarnjih poslova, te općina, akademske zajednice, institucija za ljudska prava, nevladinih organizacija i drugih strateških partnera u oblasti pravde. Jedan od zaključaka Konferencije je da je Bosna i Hercegovina u proteklom razdoblju ostvarila napredak u zaštiti dječijih prava, prvenstveno u pogledu usklađivanja zakonodavnog okvira s Konvencijom o pravima djeteta. Podignuta je svijest vlasti po pitanju djece u riziku i djece u kontaktu sa zakonom, ojačan je zakonodavni i strateški okvir za djecu, unaprijeđeno je pružanje usluga itd. Unicefov program je dao doprinos boljoj primjeni zakona o zaštiti i postupanju s malodobnicima u kaznenom postupku, unaprijeđio je primjenu preusmjeravanja postupka i alternativnih mjera za djecu u sukobu sa zakonom, te poboljšao usluge podrške za djecu u pravosudnom sustavu. Zaključak je i da je nakon uspješno okončanog Programa "Pravda za svako dijete", 63% općina i gradova u Bosni i Hercegovini ima uvjete za primjenu ključnih mjera preusmjeravanja za djecu u sukobu sa zakonom, kao što su mjere rada u zajednici i čak 67 odsto tužitelja u BiH koristi ove mjere umjesto kaznenih, broj osuđene djece između 2011. i 2020. smanjio se za 71 odsto, a broj djece u sukobu sa zakonom smanjen je za 45 odsto u odnosu na 2014. godinu (podaci Unicefa).

³⁹⁰ Sastanak je održan dana 02.06.2022. godine, u organizaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Unicef – a.

³⁹¹ Mjerama i aktivnostima u okviru Akcionog plana želi se smanjiti diskriminacija Roma i Romkinja i zaustaviti 'antidžipsizam', unaprijediti njihova zapošljivost i zapošljavanje, poboljšati uvjeti stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini, unaprijediti dostupnost i kvalitetu zdravstvene zaštite, kao i obuhvat njihovog obrazovanja u Bosni i Hercegovini djelotvornijom realizacijom ranije usvojenog Okvirnog plana o obrazovnim potrebama Roma.

Na sastanku je zaključeno da je problem nedostataka sustavnog praćenja pokazatelja o pravima djece u Bosni i Hercegovini³⁹². Istaknuta je i važnost usvajana GREVIO izvješća³⁹³ i otvaranja dostupnih kriznih centara za žrtve silovanja ili seksualnog nasilja radi osiguravanja medicinskih i forenzičkih pregleda, podrške za doživljenu traumu i savjetovanje žrtava u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta institucija za rješavanje rodno zasnovanog nasilja u Bosni i Hercegovini“³⁹⁴.

Sukladno s porukom ovogodišnjeg obilježavanja Međunarodnog dana djeteta *“Inkluzija, za svako dijete”*, usklađene sa globalnom UNICEF kampanjom, Ombudsmeni su putem saopćenja za javnost³⁹⁵ pozvali sve relevantne aktere na uvažavanje mišljenja djeteta i uključivanje djece u odlučivanje o svim stvarima koje ih se tiču³⁹⁶.

Institucija ombudsmana učestvovala je u brojnim aktivnostima povodom obilježavanja Međunarodnog dana djeteta, uključujući posjet učenika Srednjoškolskog centra „Ljubiša Mladenović“ sjedištu Institucije ombudsmana u Banja Luci, učešće Ombudsmana u kampanji UNICEF-a u Bosni i Hercegovini „Djeca preuzimaju“ i posjet predstavnika Institucije ombudsmana JU Centar „Sunce“ u Prijedoru (ustanova za obrazovanje i rehabilitaciju djece sa poteškoćama u razvoju).

U okviru promotivnih aktivnosti povodom obilježavanja Međunarodnog dana djeteta razgovarano je i sa predstavnicima Međunarodne organizacije za migracije (IOM) o izazovima migracija i o trenutnoj situaciji u Bosni i Hercegovini, sa posebnim osvrtom na prava djece migranata.

Primjenu Akcionog plana pratit će Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Odbor za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine

³⁹² Kao primjer se navodi da je posljednje istraživanje višestrukih pokazatelja (MICS) na razini države provedeno u periodu od 2011-2012. godine, te je broj novijih podataka o djeci ograničen.

³⁹³ 11.06.2020. godine, Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, usvojilo je Izvješće Bosne i Hercegovine o zakonodavnim i drugim mjerama za provođenje odredbi Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija)

³⁹⁴ Do sada u Bosni i Hercegovini su otvoreni tri centra ovog tipa: Tuzla, Mostar i Sarajevo;

³⁹⁵ od 14.11.2022. godine

³⁹⁶ Saopćenje u cijelosti: “Od klimatskih promjena, obrazovanja i mentalnog zdravlja, do okončanja rasizma i diskriminacije, Ombudsmeni ukazuju na potrebu da djeca participiraju u pitanjima koja su važna njihovoj generaciji. Na odrasle apeliraju da prihvate koncept dječjih prava kao svakodnevnu praksu i da, kao pojedinci, daju doprinos što potpunijem ostvarivanju prava djeteta u našoj zemlji. Posebnu pozornost Ombudsmeni skreću na potrebu uključivanja djece s poteškoćama u razvoju u redovno obrazovanje i obezbjeđivanje adekvatnije zdravstvene skrbi za djecu s ozbiljnim psihijatrijskim dijagnozama. Ne treba zanemariti ni probleme u ostvarivanju prava djece migranata u BiH, kao ni problem romske djece u svim aspektima njihovog života, ali i druge dece koja su najčešće zbog siromaštva u potpunosti socijalno isključena kategorija. Kontinuiranim stjecanjem uvida u stanje prava djeteta, radi praćenja primjene međunarodnih standarda u ovoj oblasti, a na osnovu obraćanja građana, istraživanja, medijskih izvješća te drugih izvora saznanja, Ombudsmeni uočavaju da se situacija u pogledu zaštite i ostvarivanja prava djeteta usložnjava (učestalo vršnjačko nasilje, nasilje na internetu i dr. vidovi nasilja nad djetetom) Imajući to u vidu Ombudsmeni pozivaju na ulaganje dodatnih napora kako bi svako dijete u BiH uživalo sva prava koja mu pripadaju sukladno sa Konvencijom o pravima djeteta, uz jasnu poruku da smo svi dužni da čujemo glas djeteta. Ombudsmeni također koriste prigodu i kako bi ukazali da je Komitet za prava djeteta, koji je uspostavljen radi razmatranja postignutog napretka u primjeni Konvencije o pravima djeteta i izvršavanja obaveza koje su države članice preuzele prihvatanjem Konvencije, podsjetio nadležne u Bosni i Hercegovini³⁹⁶ da je potrebno ubrzati usvajanje izmjene i dopuna Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH kako bi se unaprijedila neovisnost i djelotvornost Institucije ombudsmana, kao i da je potrebno osigurati za rad Odjela za praćenje ostvarivanja prava djece pri ovoj instituciji adekvatnije kadrovske, tehničke i financijske resurse.“

Ombudsmeni nastoje što više učestvovati u aktivnostima Europske mreže Ombudsmana za djecu Europe³⁹⁷. Pored stalne onlajn komunikacije i razmjene iskustava i primjera dobre prakse u oblasti prava djeteta predstavnici Institucije ombudsmana aktivno su učestvovali u tzv. proljetnom seminaru koji je održan u Varšavi (Poljskoj) o temi klimatskih promjena i prava djeteta, ali i o ratnim dešavanjima u Ukrajini i o izbjegličkoj krizi u Poljskoj³⁹⁸.

8.15. Praćenje realiziranja preporuka iz Specijalnog izvješća o stanju ostvarivanja prava na dječiji dodatak u Bosni i Hercegovini

Ombudsmeni su tijekom 2021. godine sačinili Specijalno izvješće o stanju ostvarivanja prava na dječiji dodatak u Bosni i Hercegovini, sa namjerom da ukažu na problem siromaštva djece u Bosni i Hercegovini i neadekvatan životni standard djece.

Uvažavajući protok vremena, Ombudsmeni su od tijela i institucija kojima su upućene preporuke zahtijevali informaciju o načinu ispoštovanja istih.

Ombudsmeni konstatiraju da je u Federaciji Bosne i Hercegovine stupio na snagu Zakon o materijalnoj podršci obiteljima sa djecom, dok je u Republici Srpskoj dana 01.01.2022. godine stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dječijoj zaštiti³⁹⁹ kojim je proširen obuhvat pravom na dodatak na djecu i prvog djeteta u obitelji, te su povećana davanja za drugo, treće i četvrto dijete, kao i djeci iz osjetljivih kategorija, čime se nastojalo olakšati dio ekonomskog tereta podizanja djece u ovim obiteljima.

Vlada Republike Srpske donijela je Odluku⁴⁰⁰ o izradi Strategije socijalne zaštite Republike Srpske za razdoblje od 2023. do 2029. kojom će biti utvrđeni ciljevi i prioriteti razvoja socijalne zaštite u Republici Srpskoj, a aktivnosti na izradi Strategije su u tijeku. Vlada je iskazala opredjeljenje da se pristupi projektu izrade socijalne karte i imenovana je interesorna radna grupa za izradu Nacrta Zakona o socijalnoj karti⁴⁰¹.

Jedna od preporuka Ombudsmana upućena Vladi Republike Srpske je glasila i da izvrše procjenu, odnosno analizu svih efekata Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dječijoj zaštiti iz 2019. godine, a koji je stupio na snagu 01.01.2020. godine, u pogledu korisnika prava, ali i po proračun Republike Srpske.

Javni fond za dječiju zaštitu Republike Srpske uradio je traženu analizu⁴⁰². Ombudsmeni konstatiraju da je većina preporuka Ombudsmana uvažena, ali će i dalje inzistirati na poboljšanju položaja djeteta, posebice cijeneći značajna poskupljenja osnovnih životnih namirnica tijekom 2022. godine.

³⁹⁷ Mreža koja okuplja 44 neovisne institucije za zaštitu prava djeteta u 34 države; Ombudsmeni Bosne i Hercegovine punopravni članovi Mreže

³⁹⁸ Seminar održan od 08.06. do 10.06.2022. godine

³⁹⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br.119/21

⁴⁰⁰ Na 166. sjednici održanoj 21.04.2022. godine

⁴⁰¹ Rješenjem Vlade Republike Srpske broj 04/1-012-2-3292/21 od 04.11.2021. godine imenovana interesorna radna grupa

⁴⁰² Broj FDZ 2196/22 od 17.05.2022. godine

Do kraja 2022. godine od Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine Ombudsmani nisu zaprimili obavještenje o poduzetim radnjama povodom izdate Preporuke: „*da u svojstvu predlagača zakona predlože izmjene i dopune Zakona o dječijoj zaštiti kako bi pravo na dječiji dodatak ostvarivala djeca do navršениh 18. godina života*“.

Ombudsmani podsjećaju da su od nadležnih tijela svih razina vlasti zahtijevala da se djetetu prizna pravo na dječiji dodatak do navršениh 18 godina života, bez izuzetka i bez uvjetovanja.

IX. PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM

9.1. Uvod

Bosna i Hercegovina je ratificirala UN Konvenciju o pravima osoba sa invaliditetom 2009. godine, čime je prihvatila i ključne principe na kojima se temelji Konvencija i obvezala se da materijalne odredbe Konvencije ugradi u svoje zakonodavstvo, a sa ciljem osiguranja jednakopravnosti i punopravnog učešća osoba sa invaliditetom u društvu bez bilo kojeg oblika diskriminacije. Osnovna svrha UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom jeste promicanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom i promicanje poštivanja njihovog urođenog dostojanstva. Člankom 4. UN Konvencije, države potpisnice obvezuju se osigurati puno ostvarivanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda za osobe s invaliditetom bez diskriminacije na osnovu invaliditeta. S tim ciljem, države potpisnice se obvezuju da će, između ostalog, prihvatiti i zakonodavne, upravne i druge mjere za provođenje prava priznatih ovom Konvencijom.

Europska komisija je u Izvješću o napretku za Bosnu i Hercegovinu za 2022. godinu ukazala na oblasti u kojima je potrebno prioritetno djelovati, te istakla da su osobe sa invaliditetom među najugroženijim grupama, kao i da nije bilo napretka u rješavanju problema koji su prethodno identifikovani, posebice glede lišavanja pravne sposobnosti, diskriminacije na osnovu statusa, kao i pristupačnosti objekata.⁴⁰³

Ombudsmeni BiH podsjećaju da je od donošenja odluke Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine⁴⁰⁴, proteklo više od sedam godina. Još nisu ispunjene pretpostavke za implementaciju navedene presude, a očigledno je da i ne postoji volja da se pristupi izmjeni zakonodavstva, što bi otvorilo put ka implementaciji navedene presude.⁴⁰⁵

Izvješće Europske komisije o napretku Bosne i Hercegovine za 2022. godinu jasno identifikuje ovaj problem kao oblast u kojoj se nije desio napredak, te se jasno navodi da „*Zakon i dalje dozvoljava da osobe sa invaliditetom budu lišene poslovne sposobnosti u sudbenom postupku – kršeći međunarodne konvencije*“.

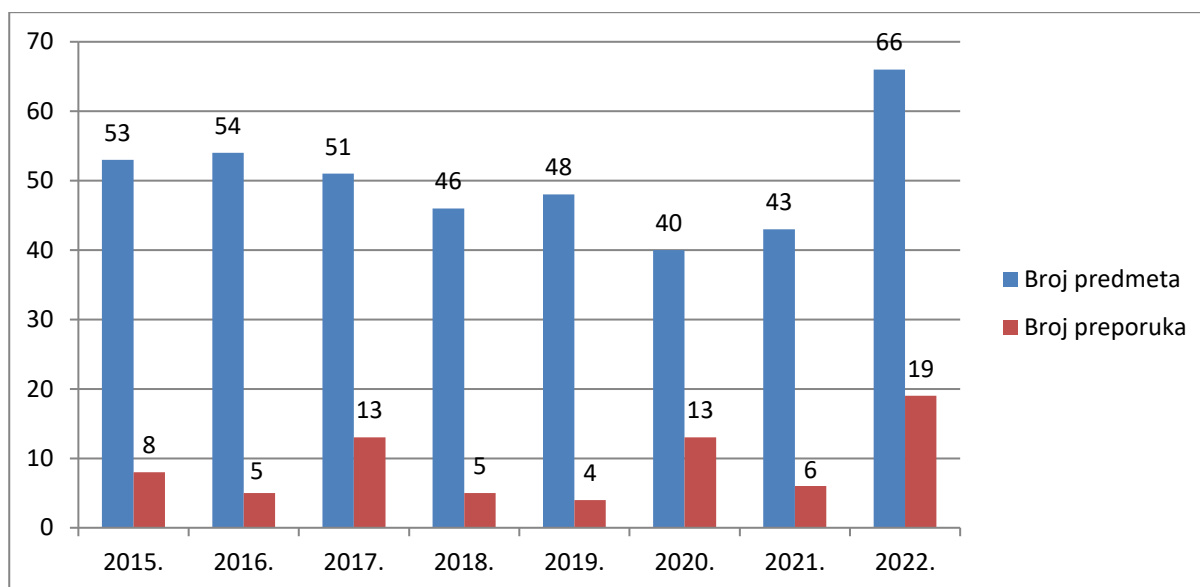
⁴⁰³ Izvješće Europske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2022. godinu, str. 35, https://www.dei.gov.ba/uploads/documents/izvjestaj-o-bosni-i-hercegovini-za-2022-godinu_1666693844.pdf

⁴⁰⁴ Presuda Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, dostupno na http://www.mhrr.gov.ba/ured_zastupnika/odluke/PRESUDA%20HADZIMEJLIC%20I%20DRUGI%20protiv%20BIH.pdf;

⁴⁰⁵ Europski sud za ljudska prava je 3. Studenog 2015. godine donio presudu u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine. ESLJP je u ovom predmetu utvrdio povredu članka 5 (pravo na slobodu i sigurnost) Europske konvencije o ljudskim pravima, jer su aplikanti dugi niz godina bili smješteni u ustanovi socijalne skrbi J.U. Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica „Drin“ u Fojnici bez valjanog pravnog osnova, odnosno bez sudbene odluke, budući da nije obezbijeđena kontinuirana sudbena kontrola opravdanosti i cjelishodnosti zadržavanja aplikanata u toj i sličnim ustanovama socijalne skrbi. Iz navedene presude proizilazi da u BiH postoji strukturalni problem u pogledu postupanja sa osobama kojima je oduzeta poslovna sposobnost i koja se smještaju u ustanove socijalne skrbi, a bez primjene standarda kontrole koje zahtijeva Europska konvencija o ljudskim pravima. Drugim riječima, postoji potencijalno značajan broj osoba u sličnoj situaciji, koje imaju osnova da podnose predstavku Sudu u Strasbourgu, te je nužno žurno pristupiti harmonizaciji relevantnog zakonodavstva u BiH sa standardima ljudskih prava koja proizilaze iz Konvencije.

9.1.1. Statistika

Tijekom 2022. godine u Instituciji ombudsmana zaprimljeno je 66 žalbi, a izdato je 19 preporuka. U usporedbi sa 2021. godinom, u ovom Odjelu je došlo do povećanja broja žalbi za 53,49%. Jedan od razloga povećanja je i opredjeljenje Ombudsmana da djeluju po službenoj dužnosti (*ex officio*). Tako je u izvještajnom razdoblju registrirano 14 predmeta po službenoj dužnosti, na osnovu saznanja iz medija ili na drugi način. Zasigurno je broj kršenja prava osoba sa invaliditetom u praksi i veći, kao što su i problemi osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini višestruki.

Analizom žalbi koje je Institucija razmatrala tijekom 2022. godine, izvodi se zaključak da su zaprimljene žalbe posljedica:

- nepostojanja zakonodavstva koje regulira pojedine oblasti;
- neadekvatne primjene postojećeg zakonodavstva;

9.2. Inicijative i izmjene zakonodavstva

Pozitivan pomak u odnosu na oblast socijalne zaštite i zaštite prava osoba sa invaliditetom, jeste činjenica da je tijekom 2022. godine na snagu stupilo više zakona i pravnih propisa kojima se na adekvatniji način uređuju različite oblasti u kojima osobe sa invaliditetom ostvaruju svoja prava.

*Zakon o ustanovama socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine*⁴⁰⁶, u čijem procesu donošenja su učestvovali i Ombudsmani, putem upućivanja komentara na Prednacrt Zakona, na sustavni način rješava predmetnu oblast. Posebice je značajno spomenuti da je niz preporuka Ombudsmana uvršteno u tekst navedenog Zakona, što je, zapravo, temeljna svrha i cilj samih preporuka, a to je unaprjeđenje ljudskih prava.

Prema saznanjima Ombudsmana Bosne i Hercegovine, Vlada Federacije je utvrdila i *Nacrt zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osoba sa invaliditetom*, kojim se utvrđuju definicije osoba sa invaliditetom i samog invaliditeta, jedinstvena načela i institucionalni model

⁴⁰⁶ „Službene novine FBiH“ broj: 64/22

za ocjenu stupnja invaliditeta, okvir i jedinstven pristup materijalne podrške osoba sa invaliditetom. Također, utvrđuju se osnovna prava, obim i uvjeti pod kojima se ostvaruju, osnovica za ta prava, te financiranje, svrha isplate novčanih naknada za priznata prava, postupak za ostvarivanje temeljnih prava, nadzor nad primjenom zakona i druga pitanja od značaja za ostvarivanje temeljnih prava osoba sa invaliditetom na području FBiH. Ombudsmeni će pratiti proces usvajanja navedenog Zakona.

Veoma je značajno istaknuti da je Upravni odbor Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u Federaciji BiH usvojio novi *Pravilnik o jedinstvenim kriterijima i pravilima postupka medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja*⁴⁰⁷ kojim se uređuju jedinstveni kriteriji i pravila postupka medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja, koje se vrši na Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, u postupcima ostvarivanja prava iz oblasti:

- mirovinskog i invalidskog osiguranja;
- socijalne zaštite, dječije i invalidske zaštite, zaštite civilnih žrtava rata;
- boračko-invalidske zaštite;
- obrane;

Pravilnik sadrži jedinstvenu Listu invaliditeta, te je značajno istaći da je usvajanjem navedenog pravilnika, prestala primjena Uputstva koje se ranije primjenjivalo uz Listu invaliditeta. Na taj način je uvaženo dugogodišnje inzistiranje Ombudsmana da se procjena invaliditeta vrati u pravne okvire i da se prestane sa primjenom Uputstva po diskrecionoj ocjeni Liječničke komisije. Usvajanje ovog Pravilnika je značajno smanjilo broj žalbi koje se odnose na rad Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u Federaciji BiH, pa su tijekom 2022. godine zaprimljene samo četiri žalbe koje se odnose na rad Instituta.

Ombudsmeni su dužni ukazati i na negativne aspekte i trenutne nedostatke kada je riječ o ostvarivanju prava osoba sa invaliditetom, a u kontekstu postojećeg zakonodavstva:

- Na razini Federacije BiH i Republike Srpske još ne postoje baze osoba sa invaliditetom, koje bi doprinijele poboljšanju prikupljanja podataka, a na što je ukazala i Europska komisija;
- Na razini Federacije BiH još nije usvojen novi strateški dokument za oblast prava osoba sa invaliditetom, niti strategija o deinstitucionalizaciji ustanova socijalne zaštite u Federaciji BiH, koja bi omogućila multisektorsku podršku djeci i odraslima, uključujući izgradnju kapaciteta i jačanje ljudskih resursa javnih službi, na što je ukazala i Europska komisija;
- Zakoni o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom u oba entiteta još nisu izmijenjeni u smislu preporuka Ombudsmana iz Specijalnog izvješća o iskustvima o primjeni zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom. Zakon još nije usvojen u Brčko distriktu BiH.

U narednom dijelu teksta, Ombudsmeni će se osvrnuti na tematske oblasti koje su razmatrane tijekom 2022. godine, sa konkretnim zapažanjima Ombudsmana iz pojedinačnih predmeta.

⁴⁰⁷ „Službene novine FBiH“ broj: 63/21

9.2.1. Problemi u primjeni Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH

U proces usvajanja *Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH*⁴⁰⁸, Ombudsmani su bili uključeni putem izdavanja mišljenja. Zakon je stupio na snagu krajem 2021. godine kada se javilo nekoliko problema u praksi, koji su rezultirali i žalbama građana upućenih Instituciji ombudsmana. Problemi se mogu sumirati na sljedeći način:

- Federalno ministarstvo rada i socijalne politike nije u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu Zakona, uputilo prijedlog Izmjena i dopuna Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH, a u smislu Zaključka Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, te uvažavajući i primjedbe iznesene u raspravi u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH;
- Centri za socijalni rad su suočeni sa problemom pri izračunu, prijavi i uplati mjesečne naknade i pripadajućih doprinosa za njegovatelje, posebice u smislu nejasnoća na koji način prijaviti roditelje kao uposlenike centara za socijalni rad⁴⁰⁹;
- U konačnici roditelji njegovatelji koji su uredno predali zahtjeve u predviđenom roku, suočeni su sa šutnjom administracije, kao posljedicom ranije navedenih problema⁴¹⁰;

Pored navedenih problema, Ombudsmani su jasno ukazali Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike na niz pravnih nelogičnosti, koje proizlaze iz članka 16. Zakona o roditeljima njegovateljima kojim je propisano da rješenje doneseno u prvom stupnju kojim je priznato pravo na osnovu ovog zakona podliježe reviziji, koju provodi Federalno ministarstvo rada i socijalne politike. Međutim, istodobno nije propisan rok u kojem je navedeno Ministarstvo dužno okončati postupak revizije. Ovakvo zakonsko rješenje u konačnici dovodi građane, odnosno podnositelje zahtjeva, roditelje najtežih kategorija osoba sa invaliditetom, u stanje neizvjesnosti da li će i kada će pravo konačno biti priznato, odnosno kada će im se početi isplaćivati naknada, što je i osnovna svrha ovog Zakona. Prema odgovoru navedenog Ministarstva, u narednom razdoblju će biti pripremljen prijedlog izmjena i dopuna navedenog Zakona⁴¹¹.

9.3. Pristupačnost

Problemi sa kojima se susreću osobe sa invaliditetom razlikuju se i od vrste invaliditeta, ali i od oblasti u kojoj ostvaruju određena prava. Međutim, ono što je sasvim sigurno jeste da se sve osobe sa invaliditetom susreću sa problemom pristupačnosti - arhitektonskoj, informacionoj, medijskoj, pristupačnosti usluga i javnih servisa. U kontekstu članka 9. Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom, države imaju obvezu poduzeti odgovarajuće mjere osiguravanja pristupačnosti osobama s invaliditetom, između ostalog i prostorima, građevinama, informacijama, komunikacijama i drugim uslugama, uključujući elektroničke usluge i službe žurnih intervencija i slično.

Jako je važno ukazati da je Komitet UN za prava osoba sa invaliditetom u Zaključnim razmatranjima od dana 12.04.2017. godine⁴¹² izrazio zabrinutost što ne postoji sveobuhvatna

⁴⁰⁸ Službene novine Federacije BiH, broj 75/21

⁴⁰⁹ Ž-SA-02-99/2, P-131/22 od 28.04.2022. godine, Preporuka realizovana, Ž-BL-02-213/22

⁴¹⁰ Ž-BL-01-396/20, Ž-SA-02-948/22- P-301/22 od 27.10.2022. godine, prati se implementacija preporuke, Ž-SA-02-408/22, P-131/22 od 28.04.2022. godine, Preporuka realizovana;

⁴¹¹ Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, akt broj: UP II 05-31/6-1-48/22 EZ od 12.12.2022. godine

⁴¹² Zaključni komentari dostupni na:

strategija pristupačnosti niti zakoni sa efektivnim sankcijama, koji bi bili usklađeni na svim razinama, te što se usluge masovnih elektroničkih medija ne pružaju u formatu koji je dostupan osobama s invaliditetom. Komitet je Bosni i Hercegovini izdao konkretne preporuke u cilju otklanjanja uočenih nedostataka.

O važnosti pristupačnosti za osobe sa invaliditetom, Ombudsmani su u više navrata izrazili stav da se osobe sa invaliditetom smatraju ranjivom grupom koja je različitim barijerama u ponašanju i okruženju, onemogućena da ostvari puno i učinkovito učešće u svim sferama društvenog života, ravnopravno sa ostalim građanima. Uskraćivanje pristupa kako fizičkom okruženju, tako i informacijama, komunikacijama i uslugama, smatra se diskriminacijom. Ovo je posebice važno u kontekstu rada javnih institucija kao pružatelja usluga. Od ključne je važnosti da javne institucije na lokalnoj razini putem kojih se i ostvaruje najviše prava, ali i druge institucije koje pružaju usluge, otklone arhitektonske barijere, prilagode način pružanja informacija osobama sa invaliditetom, pruže dodatnu pomoć osobama sa invaliditetom i slično.

Pitanja pristupačnosti su u zakonodavstvu Bosne i Hercegovine najpreciznije uređena u Zakonima o prostornom uređenju i građenju na razini oba BH entiteta, te u zakonima u oblasti obrazovanja, zdravstvene zaštite, zapošljavanja, ali ovi propisi tretiraju pitanje pristupačnosti isključivo kao pitanje arhitektonske pristupačnosti i dijelom pristupačnosti opreme koja se ugrađuje u prostor ili zgrade. Osim, djelomično u oblasti zdravstvene zaštite i obrazovanja, nema odgovarajuće zakonske regulative koja bi uredila oblast pristupačnosti usluga namijenjenih općoj populaciji i usluga specifično namijenjenih podršci osobama sa invaliditetom.

Zakonodavstvo kojim se uređuje oblast informiranja, osobito informacija koje se produkuju u elektroničkim formatima i plasiraju putem interneta ili mobilnih aplikacija, u Bosni i Hercegovini nije razvijeno.

Ilustracije radi, jedan od predmeta po kojem su Ombudsmani postupali tijekom 2022. godine odnosio se na neprofesionalno postupanje vozača autoprevoznika prema osobi sa invaliditetom, korisniku okupacionog pomagala, na način da mu je u više navrata, grubo rekao da on ne može putovati bez pratnje. Žalitelj je u žalbi istakao da ovakvo ponašanje nije rijetkost kada je u pitanju pomenuti vozač. Predmet je uspješno okončan nakon intervencije Ombudsmana Bosne i Hercegovine.⁴¹³

Sličan predmet odnosi se na žalbu u kojoj žalitelj - osoba sa invaliditetom tvrdi da mu je onemogućen prilaz javnoj instituciji i to zbog arhitektonskih barijera. U žalbi se ističe da mu je ponuđeno da zatraži pomoć od drugih ljudi koji bi bili voljni da ga „iznesu“ do kancelarijskih prostorija, na što nije pristao, jer je u proteklom periodu na takav način bio teže ozlijeđen⁴¹⁴. Postupak istrage je u tijeku, te će Ombudsmani djelovati u smislu propisanih ovlasti, a vodeći se Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom.

http://www.mhrr.gov.ba/ljudska_prava/Prava_osoba_sa_invaliditetom/Zakljucna%20razmatranja%20i%20preporuk e%20Komiteta%20za%20prava%20osoba%20sa%20invaliditetom%20za%20BiH.pdf

⁴¹³ Ž-MO-02-15/22

⁴¹⁴ Ž-MO-02-147/22

Osiguranje adekvatnog broja parking mjesta za osobe sa invaliditetom također je pitanje pristupačnosti. Ombudsmeni su preporukom izdatom po žalbi osobe sa invaliditetom, podstakli jedinicu lokalne samouprave da označi parking mjesto predviđeno za parkiranje vozila osoba sa invaliditetom⁴¹⁵.

9.4. Smjernice za unaprjeđenje svakodnevne komunikacije sa osobama sa invaliditetom

Imajući u vidu brojne izazove i probleme sa kojima se osobe sa invaliditetom suočavaju kada je riječ o pristupačnosti, Ombudsmeni su tijekom 2022. godine sačinili dokument pod nazivom „*Smjernice za unaprjeđenje svakodnevne komunikacije sa osobama sa invaliditetom*“⁴¹⁶. Prepoznajući značaj adekvatnog i na ljudskim pravima zasnovanom pristupu osobama sa invaliditetom, Ombudsmeni ovim dokumentom žele doprinijeti podizanju svijesti javnosti, javnih tijela i pravnih lica o važnosti poštovanja integriteta, dostojanstva i ravnopravnosti osoba sa invaliditetom.

Smjernice sadrže konkretne upute o načinu pristupa i komunikacije sa osobama sa invaliditetom, prilagođeno vrsti invaliditeta. Ombudsmeni su poslali jasnu poruku da osobe sa invaliditetom treba posmatrati kao i sve druge osobe bez invaliditeta. Osobe sa invaliditetom nisu „osobe sa posebnim potrebama“, jer imaju iste potrebe kao svi ostali – potrebu da obezbijede svoju osnovnu egzistenciju, potrebu za komunikacijom i druženjem, za poštovanjem i priznanjem, za obrazovanjem, za napredovanjem, kao i potrebu za samorealizacijom. Jedina razlika ogleda se u tomu što osobe sa invaliditetom svoje potrebe zadovoljavaju na drugačiji način – naprimjer, potreban im je drugačije organiziran prostor, više vremena da bi uspješno završili određeni posao ili različit način komunikacije, prilagođen potrebama i invaliditetu. Uporaba jezika, ili uže rečeno, način na koji se oslovljavaju osobe sa invaliditetom, u uskoj su svezi sa razvojem metodologija u pružanju podrške osobama sa invaliditetom.

9.5. Sukob nadležnosti centara za socijalni rad

Pitanje koje je aktualno dugi niz godina jeste pitanje sukoba nadležnosti centara za socijalni rad, posebno u slučajevima istodobnog postojanja ovlasti entitetskih centara za socijalni rad. Konkretni problem javlja se kada osoba sa invaliditetom, tačnije osoba lišena poslovne sposobnosti čiji je staratelj centar za socijalni rad jednog entiteta, promijeni prebivalište u drugi entitet.

Ombudsmeni su istražili navedenu problematiku⁴¹⁷, te utvrdili da je Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine upoznato sa problemom, te da je u nekoliko navrata iniciralo sastanak sa entitetskim centrima za socijalni rad, ali bezuspješno. Međutim, o navodnim aktivnostima Ministarstva civilnih poslova BiH nisu upoznate sve nadležne institucije. U rješavanje navedenog problema, uključena su entitetska ministarstva iz oblasti socijalne zaštite. Ombudsmeni su u

⁴¹⁵ Ž-SA-02-89/22, P-132/22 od 21.04.2022. godine, Preporuka je realizirana

⁴¹⁶ „Smjernice za unaprjeđenje svakodnevne komunikacije sa osobama sa invaliditetom“, dostupno na : https://www.ombudsman.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2022120108585014bos.pdf Dokument je prezentovan javnosti dana 01.12.2022.godine povodom obilježavanja Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom;

⁴¹⁷ Ž-BL-02-176/22

konkretnom slučaju utvrdili da još uvijek nije riješeno pitanje sukoba nadležnosti između entitetskih centara za socijalni rad i Brčko Distrikta BiH. Preporuka Ombudsmana o neophodnosti rješavanja ovog pitanja iz Specijalnog izvješća “ Uloga Centara za socijalni rad u zaštiti prava djeteta“ iz 2013. godine do danas nije ispoštovana. Radnje koje je poduzelo Ministarstvo civilnih poslova BiH nisu se pokazale kao učinkovite jer entitetska ministarstva navode da nemaju nikakva saznanja o poduzetim radnjama u koje su, po tvrdnjama Ministarstva civilnih poslova, bila uključena i upoznata.

Pitanje rješavanja sukoba nadležnosti u direktnoj je svezi sa ostvarivanjem ljudskih prava. U konkretnom slučaju radi se o sustavnoj podršci licu kojem je oduzeta poslovna sposobnost, ali koje bez obzira na to, ima pravo na slobodu kretanja i učestvovanja u donošenju odluka za koje ima sposobnost. Sloboda kretanja uz podršku u vidu starateljstva koja će pratiti štićenika, predstavlja jedno od osnovnih načela ostvarivanja ljudskih prava. Ombudsmani su jasno ukazali na potrebu poduzimanja radnji u cilju rješavanja pitanja sukoba nadležnosti centara za socijalni rad koji se nalaze u različitim entitetima, odnosno Brčko distriktu BiH.⁴¹⁸

9.6. Imenovanje vijeća za osobe sa invaliditetom

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, razmatrajući Specijalno izvješće o učinkovitosti zakonskih rješenja u oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini⁴¹⁹, usvojio je Zaključak⁴²⁰ kojim se nalaže Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da u roku od 30 dana započne proceduru izbora novog saziva Vijeća za osobe sa invaliditetom, kako je to zahtijevano Preporukom.

Ombudsmani su po službenoj dužnosti registrirali predmet, te odlučili pratiti izvršenje pomenutog Zaključka Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.⁴²¹ Ombudsmani su ostvarili suradnju sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, te prate sam proces imenovanja i nove inicijative koje su upućene u parlamentarnu proceduru.

9.7. Ostvarivanje prava na ortopedska pomagala

9.7.1. Pravo gluhih i nagluhih osoba na slušni aparat

Ombudsmani su u oblasti ostvarivanja prava prava gluhih i nagluhih osoba, registrirali po službenoj dužnosti ukupno pet predmeta. Rad na predmetima pokazao je određene nedostatke pri ostvarivanju prava na ortopedska pomagala za gluhe i nagluhe osobe, kao i u oblasti zakonskog reguliranja prava na znakovni jezik.

Nazočeći konferencijama posvećenim pravima osoba sa invaliditetom uočeno je nezadovoljstvo trenutnim stanjem, što stvara obvezu nadležnih institucija da se kontinuirano radi na unaprjeđenju

⁴¹⁸ P-223/22 , prati se realizacija Preporuke;

⁴¹⁹ https://www.ombudsman.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2021072208592983bos.pdf

⁴²⁰ Zaključak Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, broj: 01-50-1-15-28/22 od 27.04.2022. godine, usvojen na 28. sjednici, održanoj dana 27.04.2022. godine;

⁴²¹ Ž-SA-02-508/22

prava kroz modernizaciju ortopedskih pomagala i pomagala nabavljenih po mjeri osoba kojima su potrebna.

U Republici Srpskoj se problem javio u oblasti sufinansiranja nabave slušnog aparata, jer prigodom nabave slušnog aparata, Fond zdravstvenog osiguranja sufinansira nabavu u visini od 360KM, bez obzira na cijenu slušnog aparata kao ortopedskog pomagala. Kako potrebe „diktiraju“ i vrstu slušnog aparata, mišljenje je da se sufinansiranje treba odrediti u procentualnom iznosu od visine stvarne cijene slušnog aparata. Ortopedske kuće preporučuju vrstu slušnog aparata neovisno od volje i želje pojedinaca, a cijene nabave variraju ovisno od potreba/preporuke.

Drugi problem identifikovan je po pitanju nabave bebi alarma u ortopedska pomagala, koji je neophodan u slučajevima kada su oba roditelja gluha ili nagluha. Prema procjeni, potreba za nabavom bebi alarma je 2 do 3 puta godišnje. Bebi alarmi koštaju oko 400 KM. Ombudsmeni su jasno ukazali na potrebu da se navedeni problemi riješe, kako bi se u konačnici olakšao svakodnevni život gluhim i nagluhim osobama. Prema odgovoru nadležnog Fonda, uvrštavanje bebi alarma na Listu medicinskih sredstava u ovom trenutku nije moguće jer se ne nalazi u registru medicinskih sredstava Agencije za lijekove i medicinska sredstva BIH, a što će Ombudsmeni posebno istražiti.⁴²²

Istodobno, u Federaciji Bosne i Hercegovine, prema navodima osoba sa invaliditetom, gluhe i nagluhe osobe se suočavaju sa problemom održavanja slušnih aparata, nakon što ostvare pravo na ovo ortopedsko pomagalo. Prema saznanjima Ombudsmana, gluhe i nagluhe osobe moraju samostalno kupovati baterije za slušni aparat, čime se dodatno izlažu trošku. Ukazuje se da, nakon ostvarivanja prava na slušni aparat, troškove održavanja istog snose osiguranici. Ombudsmeni su, također, istražili da li je važećim podzakonskim propisima, predviđena mogućnost nabave bebi alarma u situaciji kada su oba roditelja sa oštećenim sluhom/gluha. Ombudsmeni u konkretnom predmetu i dalje provode postupak istraživanja, nakon čega će biti donesena konačna odluka zasnovana na ključnim principima UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom i Preporukama Komiteta UN o pravima osoba sa invaliditetom⁴²³.

9.7.2. Pravo slijepih i slabovidnih osoba na čitač ekrana

Ranije je ukazano na važnost i značaj pristupačnosti za osobe sa invaliditetom. Učinkovito ostvarivanje prava na ortopedska pomagala ključni je preduvjet ostvarivanja pristupačnosti. Slijepi i slabovidne osobe posebno su izložene arhitektonskim i informacijskim barijerama, te je neophodno poduzeti aktivnosti na unaprjeđenju obima, vrste i kvalitete ortopedskih pomagala. Takav slučaj je i sa tzv. čitačima ekrana. Korisnici čitača ekrana mogu biti potpuno slijepi osobe ili osobe s određenim ostatkom vida. Čitač ekrana, zapravo, analizira sadržaj web stranice te ga pretvara u oblik dostupan i razumljiv slijepim osobama. Slijepi i slabovidne osobe su istakle presudan značaj čitača ekrana za njihovo svakodnevno funkcioniranje, komuniciranje i korištenje interneta i drugih uređaja.

⁴²² Ž-BL-02-373/22 i Ž-BL-02-374/22, P-207/22 od 18.06.2022. godine, Preporuka je djelimično realizirana

⁴²³ Ž-SA-02-593/22

Ombudsmeni su analizirali predmetnu oblast i utvrdili da je jedino Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, Uredbom o obimu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih osoba Kantona Sarajevo na medicinska sredstva, predvidio čitač ekrana i to u grupi *tiflotehnička medicinska sredstva*⁴²⁴ (*Govorni softver za slijepa lica - čitač ekrana sa govornom jedinicom*). U tom kontekstu je ukazano županijskim/kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja da prošire obim prava i na čitač ekrana kao ortopedsko pomagalo⁴²⁵. Ombudsmeni su, razmatrajući ovaj predmet, naišli na veliko razumijevanje ovog pitanja i spremnost županijskih/kantonalnih zavoda da unaprijede ovu oblast.

Razmatrajući trenutno stanje u Republici Srpskoj, Ombudsmeni su, nakon obavljenog sastanka sa predstavnicima Saveza slijepih Republike Srpske, dobili saznanja da u smislu ostvarivanja prava na računar sa govornim softverom, elektroničku bilježnicu, odnosno Brajev displej, postoji problem u svezi dobne granice ostvarivanja ovog prava. Pravilnikom o pravu na medicinska sredstva⁴²⁶, propisano je da slijepa osigurana osoba od 10. do navršene 35. godine života ima pravo na računar sa govornim softverom. Izuzetno, slijepom licu od navršene 35. godine života može biti odobren računar sa govornim softverom, ukoliko korištenjem navedenog medicinskog sredstva obezbjeđuje egzistenciju, uz preporuku Saveza slijepih Republike Srpske. Ombudsmeni su Preporukom⁴²⁷ poduprli Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o pravu na medicinska sredstva koje je Savez⁴²⁸ kojima se zahtijeva da slijepa osigurana osoba od 10. do navršene 65. godine života ima pravo na računar sa govornim softverom ili na elektroničku bilježnicu, odnosno Brajev displej. Prijedlogom izmjena traženo je da izuzetno, slijepoj osiguranoj osobi od navršene 65. godine života može biti odobren računar sa govornim softverom, ukoliko korištenjem navedenog medicinskog sredstva obezbjeđuje egzistenciju, uz potvrdu Saveza slijepih Republike Srpske.⁴²⁹ Preporuka nije realizirana.

9.8. Djeca sa invaliditetom

Ombudsmeni su na osnovu saznanja iz medija, došli do informacije da u pojedinim županijama/kantonima djeca ne ostvaruju pravo na invalidska kolica sve do navršene sedme godine života, te iz medijskih napisa proizlazi da je način ostvarivanja navedenog prava različito propisan u županijama/kantonima, a što su potvrdile i majke koje su pokušale ostvariti pravo na invalidska kolica, ali nisu uspjele zbog navedene dobne granice. Na tragu navedene informacije, Ombudsmeni su istražili navedenu problematiku, te utvrdili da u Tuzlanskom kantonu/županiji, Posavskom kantonu/županiji, Srednjobosanskom kantonu/županiji, Hercegovačko-neretvanskom kantonu/županiji, Zapadnohercegovačkom kantonu/županiji i Zeničko-dobojskom kantonu/županiji nije postavljena dobna granica za ostvarivanje prava na invalidska kolica, odnosno ovo pravo ostvaruju djeca od 0 do 18 godina starosti. U Kantonu Sarajevo i Županiji/Kantonu 10 dobna granica djeteta za ostvarivanje prava na invalidska kolica iznosi tri

⁴²⁴ posebno izrađeni ili prilagođeni aparati, uređaji i naprave kojima se koriste slijepi i slabovidne osobe, a koje im olakšavaju obavljanje raznih aktivnosti u svakodnevnom životu i brojnim situacijama za čije je izvođenje inače potreban vid;

⁴²⁵ Ž-SA-02-503/22, P-301/22 od 28.10.2022. godine, prati se implementacija preporuke

⁴²⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 114/12, 15/14, 94/14, 100/14, 61/16, 7/17, 53/18, 112/18, 121/18, 21/19, 46/19, 87/19, 107/19, 10/20, 89/21, 104/21, 14/22, 29/22 i 60/22

⁴²⁷ P-207/22 od 18.06.2022. godine, Preporuka nije realizovana

⁴²⁸ Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o pravu na medicinska sredstva koje je Savez podnio 12.5.2022. godine;

⁴²⁹ Ž-BL-02-337/22, P-207/22 od 18.06.2022. godine, Preporuka nije realizovana

godine, dok u Bosansko-podrinjskom kantonu i Unsko-sanskom kantonu pravo na invalidska kolica ostvaruju djeca tek od navršenih sedam godina. Ombudsmani su preporukom ukazali na potrebu usvajanja izmjena i dopuna podzakonskih akata, u dijelu kojim je propisana dobna granica za ostvarivanje prava na invalidska kolica i usklađivanja podzakonskih akata sa odredbama Konvencije UN o pravima djeteta.⁴³⁰ Preporuka je u cijelosti realizirana.

9.9. Zakon o uporabi znakovnog jezika u Federaciji BiH

Zakon o uporabi znakovnog jezika usvojen je na razini Bosne i Hercegovine⁴³¹, u Republici Srpskoj usvojen je Zakon o uporabi znakovnog jezika u Republici Srpskoj⁴³². Pojedine županije/kantoni su se opredijelili za usvajanje posebnog propisa koji uređuje predmetno pitanje. Svrha navedenih zakona jeste da omogući gluhim osobama uporabu znakovnog jezika i pravo gluhih lica na informiranje njima prilagođenim tehnikama, kao i obim i način ostvarivanja prava na tumača znakovnog jezika radi njihovog ravnopravnog uključivanja u životni i radni okoliš, kao i u sve oblike društvenog života s jednakim pravima i uvjetima, te s jednakim mogućnostima kakve imaju osobe bez oštećenja sluha.

U Federaciji Bosne i Hercegovine još nije usvojen Zakon o uporabi znakovnog jezika. Prema saznanjima Ombudsmana, Vlada Federacije BiH usvojila je inicijativu Udruge gluhih i nagluhih osoba FBiH za donošenje zakona o znakovnom jeziku na razini Federacije BiH⁴³³. Inicijativa je upućena putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, te je imenovana i interresorna komisija koja je imala zadatak da u roku od šest mjeseci sačini tekst Prednacrt ovog zakona. S obzirom na to da je rok za postupanje interresorne radne grupe protekao, a da pritom nije utvrđen Prednacrt zakona, Ombudsmani su preporukom ukazali Vladi Federacije da je potrebno, uvažavajući Preporuke UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom, odmah poduzeti aktivnosti u cilju izrade navedenog Zakona.⁴³⁴

U ovom kontekstu je jako značajno i omogućiti adekvatno educiranje, usavršavanje i certificiranje tumača znakovnog jezika, na način da ta oblast bude sustavno uređena sa jasno podijeljenim ovlastima između nadležnih tijela, koje pitanje Ombudsmani posebno istražuju u okviru predmeta registriranog po službenoj dužnosti.⁴³⁵

9.10. Nejednak položaj osoba sa invaliditetom s obzirom na okolnosti i vrijeme nastanka invaliditeta

Ombudsmani kontinuirano ukazuju na nejednak tretman ratnih vojnih invalida i osoba sa invaliditetom koje su invaliditet stekle na drugi način. Izvješće Europske komisije o napretku Bosne i Hercegovine za 2022. godinu jasno ukazuje da „država treba da pređe sa pristupa zasnovanog na statusu (prioritet imaju ratni veterani i civilne žrtve rata) na pristup zasnovan na

⁴³⁰ Ž-SA-02-745/19, P-25/22 od 17.01.2022. godine, Preporuka je realizirana

⁴³¹ „Službeni glasnik BiH broj: 75/09

⁴³² „Službeni glasnik RS“ broj: 62/18

⁴³³ Na sjednici održanoj dana 06.02.2020. godine

⁴³⁴ Ž-SA-02-594/22, P-303/22 od 26.10.2022. godine, prati se realizacija Preporuke

⁴³⁵ Ž-SA-02-595/22

potrebama, sa jedinstvenom definicijom invaliditeta i usklađenim kriterijumima za invaliditet, pravima i standardima socijalne zaštite širom zemlje“.

Tijekom 2022. godine razmatrano je više žalbi koje se odnose na navedenu problematiku⁴³⁶. Žalbe koje su Ombudsmeni razmatrali ukazuju na nejednak tretman u pogledu:

1. neusklađenog rasta invalidnina shodno troškovima života;
2. izuzimanja iz prava na invalidninu jednog broja članova;
3. različitog odnosa prema istim kategorijama osoba sa invaliditetom, te navoda da osnov nastanka invaliditeta jeste element segregacije među osobama sa invaliditetom;

Ombudsmeni su ukazali Vladi Federacije⁴³⁷ da je neophodno sustavno pristupiti rješavanju pitanja ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom i revidiranju zakonodavstva na način da se svim osobama sa invaliditetom („ratne i neratne“ osobe sa invaliditetom), omogući jednak početni položaj, u smislu osnova za ostvarivanja prava, kao i da se bezuvjetno pristupi realiziranju Preporuka UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom. Nužno je nastaviti aktivnosti u cilju realiziranja upućenih Prijedloga i Zaključaka koje za cilj imaju povećanje visine osnovice, koja je temelj za izeaćun naknada za osobe sa invaliditetom.

Važno je podsjetiti da je u kontekstu ovog pitanja, a na što ukazuje i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Ustavni sud Bosne i Hercegovine donio Odluku o dopustivosti i meritumu⁴³⁸ kojom je utvrđeno da ne postoji diskriminacija osoba koje su invaliditet stekle na neki drugi način u odnosu na ratne vojne invalide. Također, na istom tragu je i Presuda Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu u predmetu Popović i dr. protiv Srbije⁴³⁹.

Međutim, Ombudsmeni su stava da se konkretno pitanje treba sagledati u kontekstu trenutnog stanja u Federaciji BiH. Presuda Europskog suda se odnosi na manji iznos i manji obim/vrste naknada koje su dodijeljene „neratnim“ invalidima. Ombudsmeni su podsjetili nadležno Ministarstvo da, osim što postoji nesrazmjer u vrsti i obimu prava, što Sud obrazlaže moralnim dugom, u Federaciji Bosne i Hercegovine postoje dva različita propisa, sustava i pristupa procjene invaliditeta za ove dvije kategorije.

Ombudsmeni su mišljenja da se na zakonitim osnovama temelji stav da veći iznosi ili više vrsta naknada za ratne vojne invalide predstavljaju moralni dug, odnosno vid ratnih reparacija i odšteta za zasluge stečene u vrijeme ratnih dejstava. Jasno je da ratni vojni invalidi trebaju imati određene dodatke, što ovisi od slobodne procjene nadležnih vlasti, ali sustav procjene invaliditeta mora biti unificiran na način da se svim osobama sa invaliditetom omogući “jednaka početna pozicija”.

Ustavni sud Republike Srpske je donio Odluku⁴⁴⁰ kojom je utvrđeno da odredbe Zakona o socijalnoj zaštiti, koje propisuju pravo na osobnu invalidninu osobama kod kojih je oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnom razdoblju, odnosno do navršениh 18 godina, kao i pravo

⁴³⁶ Ž-SA-02-1073/22, Ž-SA-06-275/22, Ž-BL-02-561/22

⁴³⁷ P-208/22 od 07.07.2022. godine; Preporuka je djelomično realizirana;

⁴³⁸ Odluka o dopustivosti i meritumu broj: U-11/22 od 14.07.2022. godine;

⁴³⁹ Predstavka br. 26944/13 i 3 druge od dana 30.lipnja 2020. godine;

⁴⁴⁰ Odluka broj U-43/20 od 29.04.2021. godine;

na osobnu invalidninu osobama sa postotkom invaliditetoma od 70% 100%, ne dovode do povrede prava na jednakost osoba sa invaliditetom.

U Republici Srpskoj identifikovani su problemi u odnosu na životnu dob za ostvarivanje prava na osobnu invalidninu, te su Ombudsmani ranije ukazali Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske na potrebu poduzimanja mjera u cilju omogućavanja prava na osobnu invalidninu za osobe sa invaliditetom pod jednakim uvjetima, neovisno od vremena nastanka invalidnosti. Ombudsmani smatraju nužnim uskladiti uvjete za priznavanje prava na osobnu invalidninu sa potrebama osoba sa invaliditetom, a ne prema vremenu nastanka invaliditeta. Na ovaj način izbjeglo bi se različito postupanje i osigurala pravna jednakost osoba sa invaliditetom, ali je problem aktualan i u 2022. godini⁴⁴¹.

9.11. Seksualno i rodno zasnovano nasilje prema osobama sa invaliditetom

Osobe sa invaliditetom predstavljaju posebno rizičnu kategoriju za neželjena ponašanja, poput različitih oblika diskriminacije, ali i seksualnog i rodno zasnovanog nasilja. Za ostvarivanje zaštite osoba sa invaliditetom, posebno je značajno postojanje adekvatnih procedura prijave nasilja u institucijama u kojima su smještene osobe sa invaliditetom (učinkovitih i usmjerenih na žrtvu). Važno je istaći i da je koordinacija institucija najbitniji segment prevencije, otkrivanja slučaja, pomoći žrtvi i sankcioniranja učinitelja.

Nesporno je da podrška osobama sa invaliditetom mora biti specijalizirana i prilagođena žrtvi. Postojanje jasnih procedura u institucijama u kojima su smještene osobe sa invaliditetom, ključni je mehanizam prevencije i zaštite od nasilja. Podjednako je važno adekvatno informiranje korisnika i jasno propisane i transparentne procedure.

Ombudsmani su tijekom 2022. godine istraživali da li institucije u kojima su smještene osobe sa invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj, imaju usvojene pisane procedure za prevenciju, prijavu i pružanje zaštite u slučaju prijave seksualnog i rodno zasnovanog nasilja prema osobama sa invaliditetom. Odgovori koje su Ombudsmani do sada zaprimili, pokazuju da većem broju institucija postoje pisane procedure. Međutim, Ombudsmani će svoja zapažanja sumirati u konačnoj odluci u konkretnom predmetu.⁴⁴²

Kada osobe sa invaliditetom same prijave nasilje, ili kada policijski i tužiteljska tijela po službenoj dužnosti postupaju, od ključne važnosti je edukacija službenih osoba, sudaca i tužitelja, koji moraju biti senzibilirani za specifične slučajeve, kakvi su i ovi.

Ombudsmani su tijekom 2022. godine istražili i da li centri za edukaciju sudaca i tužitelja, imaju predviđene posebne obuke o ovoj temi. Iz akata centara vidljivo je da u okviru obuka koje provode poduzimaju određene mjere i dotiču se pitanja seksualnog i rodno zasnovanog nasilja prema osobama sa invaliditetom, ali da ne postoje zasebne obuke o ovoj temi. Ombudsmani su preporukom ukazali da su osobe sa invaliditetom rizična skupina u smislu ispoljavanja bilo kojeg vida nasilja, pa i seksualnog i rodno zasnovanog, te da je važno osobama sa invaliditetom osigurati

⁴⁴¹ Ž-BL-02-561/22;

⁴⁴² Ž-SA-02-902/22

učinkovit pristup sudu i pravično suđenje, posebice u smislu učinkovitosti vođenja postupaka i prava na suđenje u razumnom roku. Ombudsmeni BiH su stava da je bitno osigurati odgovarajuću obuku svih koji rade u pravosuđu, osobito sudaca i tužitelja kao nositelja pravosudne dužnosti.⁴⁴³

---

⁴⁴³ Ž-LI-02-155/22, Ž-LI-02-156/22, P-315/22, prati se realiziranje preporuke

X. DISKRIMINACIJA I ZAŠTITA PRAVA NACIONALNIH I VJERSKIH MANJINA

10.1. Uvod u tematiku

Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini⁴⁴⁴ povjerava Instituciji ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine status “središnje institucije nadležne za zaštitu od diskriminacije” i u tu svrhu predviđa osnutak i rad posebnog odjela sa isključivim zadatkom razmatranja predmeta diskriminacije koju je počinila bilo koja pravna ili fizička osoba u bilo kojoj oblasti života. Zakon o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine propisuje da se unutar struktura Institucije ombudsmana uskladi s obvezama definiranim u članku 7. pomenutog Zakona. Žalbama koje se odnose na diskriminaciju bavi se Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije koji je uspostavljen internim pravilnikom kao bilo koji drugi odjel. U zemljama regiona uspostavljene su zasebne institucije koje se bave pitanjem zabrane diskriminacije. Evidentan problem u radu Odjela za eliminaciju diskriminacije predstavlja nedostatak osoblja, prije svega diplomiranih pravnika koji pored svojih redovitih aktivnosti unutar Odjela, obavljaju i sve dodatne poslove utvrđene brojnim mandatima Institucije ombudsmana.

Ombudsmani ukazuju da je kod usvajanja Zakona utvrđena i obveza da se Instituciji obezbijede i dodatna sredstva za funkcioniranje Odjela, što se od 2009. godine nije desilo, iako je u 2016. godini izmjenama i dopunama Zakona, došlo do proširenja mandata. Ova činjenica ima značajan utjecaj na funkcioniranje Odjela posebno u sferi poduzimanja preventivnih aktivnosti i procesuiranja predmeta pred sudovima.

U 2022. godini, Ombudsmani su primjenjivali Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini sukladno sa unaprijeđenim zakonskim okvirom za zaštitu od diskriminacije, koji podrazumijeva proširen obim nadležnosti Institucije ombudsmana i Odjela za eliminaciju svih oblika diskriminacije. Ovo se osobito ogleda u proširivanju liste osnova po kojima je zabranjena diskriminacija⁴⁴⁵, propisivanju težih oblika diskriminacije⁴⁴⁶, poboljšanju proceduralnih aspekata Zakona⁴⁴⁷ i definiranju pravne snage preporuka Ombudsmana u dokaznom postupku pred sudovima.⁴⁴⁸ Također, predviđena je znatno veća uloga Ombudsmana u aktivnostima promoviranja antidiskriminacijske zaštite, koja se ogleda u informiranju javnosti, podizanju svijesti, provođenju kampanja i drugim oblicima prevencije diskriminacije.⁴⁴⁹

⁴⁴⁴ Zakon o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 59/09 i 66/16.

⁴⁴⁵ Kroz ove izmjene zakona seksualna orijentacija i rodni identitet su terminološki ispravno imenovani kao osnove na kojima je zabranjena diskriminacija. Pored toga, kao zabranjeni osnov diskriminacije navedene su i spolne karakteristike, starosna dob i invaliditet.

⁴⁴⁶ Višestruka diskriminacija (članak 4, stavak 4), ponovljena diskriminacija (članak 4, stavak 5) i produžena diskriminacija (članak 4, stavak 6).

⁴⁴⁷ glede odredaba o žurnosti postupka (članak 11), posebnim tužbama (članak 12), nadležnosti sudova i rokovima (članak 13), propisivanjem mjera osiguranja (članak 14), preraspodjele tereta dokazivanja (članak 15), sudjelovanja trećih osoba (članak 16), mogućnost podnošenja kolektivnih tužbi (članak 17).

⁴⁴⁸ Članak 15, stavak 9

⁴⁴⁹ Članak 7, stavak 2, točka 1

Iako ukupan broj žalbi prati trendove iz prethodnih godina⁴⁵⁰, zamijetno je da su žalbe iz oblasti diskriminacije sve osnovanije, jer su građani postali svjesniji svojih prava i lakše se odlučuju obratiti Instituciji ombudsmana za ljudska prava, posebice od usvajanja izmjena Zakona o zabrani diskriminacije iz 2016 godine, kada je preporukama Ombudsmana data snaga dokaznog sredstva u sudbenom postupku. Institucija ombudsmana je, također, povećala vidljivost svog rada objavljivanjem sažetaka preporuka i organiziranjem promotivnih aktivnosti u borbi protiv svih oblika diskriminacije, što ohrabruje građane da otvorenije istupe u zaštiti svojih prava.

Primijetan je trend porasta obraćanja stručne javnosti Instituciji ombudsmana gdje možemo ubrojiti odvjetnike, nevladine organizacije, udruge ili istraživačke centre, zbog zauzimanja meritornog stava u slučaju povrede prava na ravnopravan tretman koji im može poslužiti i radi ostvarivanja konkretne satisfakcije. Ova činjenica predstavlja izazov za dalje postupanje Institucije kao tijela za jednakosti što traži urgentno razvijanje kapaciteta.

Zakon o zabrani diskriminacije propisuje da je teret dokazivanja na subjektu koji je u žalbi označen kao kršitelj prava. Podnesene žalbe često ne sadrže činjenice kojima se potkrepljuju navodi iz žalbe, čime se ne ispunjava osnovni zakonski uvjet, da žrtva diskriminacije treba diskriminaciju učiniti vjerojatnom. Istodobno, na strani odgovornih tijela nije razvijena spoznaja snage ove zakonske odredbe što umanjuje njezinu primjenu u praksi, tako da Institucija ombudsmana u komunikaciji često dobiva parcijalne i uopćene odgovore, čime se usporava postupak po žalbi.

Ovo ukazuje na potrebu podizanja svijesti kod svih subjekata o činjenici da teret dokazivanja nije na oštećenoj, nego na odgovornoj strani, što je posebno značajno u slučajevima diskriminacije u oblasti rada. Potrebno je da tripartitni partneri: vlade, sindikati i poslodavci, posvete pozornost ovom pitanju i poduzmu dodatne mjere u cilju praktične zaštite radnih prava.

10.2. Ocjena stanja po žalbama

Postupak po pojedinačnim žalbama građana predstavlja najznačajniji vid zaštite ljudskih prava. U Instituciji ombudsmana u 2022. godini, registrirano je ukupno 208 predmeta diskriminacije. Ombudsmani ističu da su određeni predmeti riješeni pozitivno i prije izdavanja preporuke, posredovanjem, podsticanjem prijateljskog rješenja ili sporazumno, a ponekad i odgovorno javno tijelo samo korigira svoje postupanje nakon prvog obraćanja Ombudsmana, što će u sljedećim poglavljima biti ilustrirano konkretnim primjerima.

Najveći broj žalbi u izvještajnom razdoblju odnosio se na mobing, kao poseban oblik diskriminacije na radnom mjestu – 43, zatim slijede žalbe na diskriminaciju na osnovu etničke pripadnosti 10, na osnovu društvenog položaja i spola pet (5), na osnovu nacionalnog ili socijalnog podrijetla sedam (7), na osnovu političkog ili drugog uvjerenja dva (2), na osnovu veze sa nacionalnom manjinom jedan (1), na osnovu članstva u sindikatu ili drugoj udruzi dva (2) i ostalo

⁴⁵⁰ U godini izvještavanja registrirano je 208 predmeta iz oblasti diskriminacije, a u prethodnim godinama, kako slijedi: 2021. (173); 2020. (288); 2019. (206); 2018. (196); 2017. (174); 2016. (152); 2015. (159); 2014. (230); 2013. (198); 2012. (257); 2011. (191); 2010. (135); 2009. (156)

100, u koje se ubrajaju predmeti koji se u momentu registriranja na osnovu žalbenih navoda nisu mogli kategorizirati.

U razdoblju izvještavanja Ombudsmeni su izdali 75 preporuka, najčešće u slučajevima mobinga, diskriminacije na osnovu etničke pripadnosti, rodne ravnopravnosti, kao i po ostalim osnovama, najviše u oblasti zapošljavanja i obrazovanja. Ovo predstavlja značajno povećanje u usporedbi sa 2021. godinom, kada je izdato ukupno 26 preporuka u ovoj oblasti.

Preporukama je konkretno zahtijevano usklađivanje internih akata sa člankom 24. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini, poduzimanje mjera na prevenciji diskriminacije generalno, poduzimanje koraka ka pokušaju pronalaska sporazumnog rješenja spora i uspostavljanja drugih mehanizama za prijavljivanje i zaštitu od diskriminacije unutar same organizacije. Ombudsmeni podsjećaju da je člankom 24. propisano da su sva javna tijela te ostale pravne osobe dužne da svojim općim pravnim aktima, ili posebnim pravnim aktima, reguliraju principe jednakog postupanja, te da osiguraju učinkovite interne procedure zaštite od diskriminacije. Istim člankom ostavljen je rok od godinu dana da se svi zakoni i opći propisi usuglase sa odredbama ovog Zakona, od dana njegovog stupanja na snagu, što nije u potpunosti i sustavno provedeno.

U kontekstu ostvarivanja prava ugroženih kategorija građana, preporuke su najčešće bile usmjerene na primjenu načela „zaštite prava stranaka“ u upravnom postupku, primjenu načela pomoći neukoj stranci i blagovremeno okončanje postupka.

U slučajevima govora mržnje, preporukama je zahtijevan prestanak objavljivanja uvredljivih sadržaja i njihovo uklanjanje sa internet portala, kao i poduzimanje neophodnih mjera da se prigodom obavljanja novinarskog posla u potpunosti poštuje Zakon o zabrani diskriminacije.

Nepoštivanje preporuka Ombudsmana koje se tiču povreda Zakona o zabrani diskriminacije povlači prekršajnu odgovornost fizičkih i pravnih osoba, kao i njihovo novčano kažnjavanje do 10.000 KM, izricanje mjere sigurnosti zabrane obavljanja djelatnosti, kao i druge sankcije predviđene čl. 19 i 20 pomenutog zakona.

Implementacija navedene zakonske odredbe podrazumijeva jačanje ljudskih resursa Odjela, ali i spremnosti sudova da implementiraju navedene zakonske odredbe i prihvate mandat Institucije ombudsmana kao središnje institucije za zaštitu od diskriminacije. U tom smislu, potrebno je da centri za edukaciju sudaca i tužitelja u planovima obuke uvrste ovu temu.

Ipak, osnovna funkcija Ombudsmana je da preveniraju kršenje ljudskih prava i ne budu represivno tijelo zbog čega pokretanje sudbenog postupka treba biti krajnja mjera, a veći naponi trebaju biti uloženi u cilju implementiranja preporuka, s obzirom na to da je takvo rješenje u interesu svih strana u postupku.

U slučajevima da Institucija ombudsmana nije mogla sa dovoljnom dozom izvjesnosti ili na osnovu predstavljenih činjenica utvrditi diskriminaciju ili konkretnu odgovornost za njezine štetne posljedice, stranke su upućivane na mogućnost sudbene zaštite sa detaljnim obrazloženjem zakonom definiranih postupaka, uz napomenu da Institucija ombudsmana za ljudska prava i u

takvim slučajevima može ponuditi monitoring sudbenog postupka, sukladno sa raspoloživim kapacitetima. Ombudsmeni podsjećaju na veoma kvalitetno i jedinstveno zakonsko rješenje u Zakonu o zabrani diskriminacije prema kojem ukoliko je izdata preporuka u predmetu spora pred sudom, sud je dužan uzeti preporuku u razmatranje. Praksa je pokazala neujednačenost sudbenog postupanja u primjeni ove odredbe, što predstavlja pokazatelj potrebe educiranja sudaca o ovom pitanju.

U slučajevima da označeni odgovorno tijelo ni nakon urgencije ne provede preporuke Ombudsmana za ljudska prava, stranka se poučava da preporuku, urgenciju, kao i sve druge akte proizašle iz postupka, može koristiti kao zvaničan i meritoran stav Institucije ombudsmana za ljudska prava i u drugim postupcima vođenim istim povodom.

10.3. Ključna zapažanja i trendovi u godini izvještavanja

Napredak u provođenju Zakona o zabrani diskriminacije nesumnjivo je praksa da se preporuke Ombudsmana za ljudska prava koriste kao dokazno sredstvo u sudbenom postupku za zaštitu od diskriminacije, jer je to i bila intencija zakonodavca prema izmjenama iz 2016. godine. Najviši standardi dobre uprave, međutim, nalažu da se u takvim slučajevima utvrdi pojedinačna odgovornost i upute regresni zahtjevi prema direktno odgovornim licima prema pravosnažnim sudbenim presudama, umjesto prebacivanja tereta naknade na pravnu osobu, najčešće u javnom sektoru, što u konačnici plaćaju građani. U praksi to znači da kada se utvrdi postojanje diskriminacije, potrebno je utvrditi odgovornost direktnog izvršitelja, odnosno izvršiti individualiziranje odgovornosti, a ne učiniti odgovornom cijelu instituciju.

Jedan od predstojećih izazova u radu Ombudsmana za ljudska prava BiH, ali i svake druge državne institucije za zaštitu ljudskih prava ili tijela za jednakost jeste uporaba vještačke inteligencije u procesu odlučivanja o pravima građana. Digitalizacija, uporaba algoritama i automatizacija procesa odlučivanja nesporno dovodi do povećanja ekonomičnosti i učinkovitosti javne uprave, ali utječe i na ostvarivanje ili zaštitu osnovnih prava, od prepoznavanja osoba od strane policije ili granične službe, odobravanja podsticaja, iračuna mirovina, procesa određivanja vrijednosti nekretnina, poreskih obveza, ostvarivanja zdravstvene skrbi i drugih socijalnih prava, izrade dokumenata od kojih zavisi sloboda kretanja do ostvarivanja prava u komercijalnoj sferi, oglašavanja na društvenim mrežama, korištenja osobnih podataka od strane internet kompanija i uloge internet provajdera u filtriranju štetnih vidova komunikacije u virtualnom prostoru.

Institucija ombudsmana za ljudska prava se suočava sa žalbama koje ukazuju na povrede naprijed navedenih prava, a koje ukazuju da je potrebno pod žurno poduzeti mjere u cilju prilagodbe pravnog okvira, ljudskih i stručnih resursa kao i metodologije rada u cilju zaštite ravnopravnosti i osiguranja jednakog položaja osobito ugroženih grupa, u kontekstu uporabe vještačke inteligencije. Ukoliko se ne shvati ozbiljnost potrebe poduzimanja urgentnih mjera, postoji bojazan da će Ombudsmeni i dalje nastaviti registrirati ove povrede bez mogućnosti osiguranja učinkovite zaštite prava građana.

Iz žalbi Instituciji ombudsmana proizilazi da je još aktualno pitanje ostvarivanja prava povratnika u pogledu obnove imovine, obrazovanja, zapošljavanja, zdravstvene i socijalne zaštite, slučajeva

govora mržnje i neučinkovitosti javne uprave, što sve utiče na održivost povratka. Upućenim preporukama Ombudsmani su nedvosmisleno zahtijevali da se prioritetno osiguraju sredstva za okončanje procesa obnova imovine i infrastrukture u povratničkim naseljima⁴⁵¹, te ukazali da nedostatak mogućnosti i sustavnih rješenja za zapošljavanje povratnika predstavlja diskriminaciju temeljem etničkog podrijetla. Konkretnije, u povratničkim sredinama gdje je uvedena nacionalna grupa predmeta, poželjno je da te predmete predaju upravo nastavnici povratnici, dok prigodom zapošljavanja javno tijelo ima obvezu da vodi računa o ravnomjernoj zastupljenosti konstitutivnih naroda i ostalih prigodom natjecanja na javne pozicije.

Žalbe Instituciji se izjavljuju i zbog direktne ili, još češće, prikrivene i samim tim teško dokazive političke diskriminacije. Problematična je praksa smjenjivanja nosilaca pojedinih funkcija, prije isteka mandata na koji su izabrani, koja se najčešće poklapa sa izbornim ciklusima, ali bez nalaženja suštinskih razloga za uskraćivanje povjerenja. U takvim okolnostima postoji vjerojatnoća da se zakonski osnov za smjenu koristi radi ostvarenja pojedinih kadrovskih rješenja, a ne u cilju poboljšanja rada ustanove ili upravljanja javnim resursima.⁴⁵² Drugim riječima, u takvim predmetima simptomatično je odsustvo bilo kakvog legitimnog razloga za smjenu, kadrovske promjene ili degradaciju sa radnog mjesta, a prihvatljiv razlog može biti samo onaj koji potiče iz želje za boljim organiziranjem procesa rada ili poboljšanjem učinkovitosti javne uprave. Ukazujući nadležnim javnim poduzećima/ustanovama da je neophodno raditi na depolitizaciji procesa zapošljavanja, Ombudsmani ne prihvataju obrazloženja odgovornih strana da je sve urađeno po zakonu ili da je došlo do promjene podzakonskih akata (npr. pravilnika o sistematizaciji) jer česte smjene rukovoditelja mogu samo upućivati na zaključak da su ovakvim izmjenama i smjenama presudan doprinos dali nedozvoljeni motivi, nevezani za poboljšanje procesa rada ili želju da se građanima pruži što bolja javna usluga.⁴⁵³ Ombudsmani imaju dužnost ukazati ne samo na konkretnu povredu prava, nego i na sustavne propuste, pojave ili praksu, koji potencijalno mogu ponovo prouzročiti sličnu ili istu povredu osnovnih ustavnih principa ili povredu principa odgovorne javne uprave. I sa aspekta percepcije građana, opisane situacije ukazuju na postojanje političke korupcije i podrivaju povjerenje građana u vlast što ne ide u prilog nijednoj od strana, posebno kada vode skupim i dugotrajnim sudbenim postupcima koji opterećuju funkcioniranje javnih tijela, ali i javni proračun u slučaju uspjeha u sporu. Ovo u konačnici ima najizraženiji negativni utjecaj na građane i ostvarivanje njihovih prava.

Barem dvije žalbe u izvještajnom razdoblju su se odnosile na činjenicu da izvanbračna zajednica ne uživa *de facto* isti stupanj zaštite kao bračna zajednica glede ostvarivanja pojedinih imovinskih

⁴⁵¹ Ž-BL-06-357/21, P-90/22

⁴⁵² Ž-BL-05-421/22. Suštinu žalbe predstavlja navod da su smijenjeni članovi Upravnog odbora obavljali funkcije samo devet dana u toku godine, za koju nije usvojeno financijsko izvješće. Ombudsmani uvažavaju navod da je neusvajanje izvješća predviđeno kao osnov za smjenu članova Upravnog odbora, ali naglašavaju da princip dobre javne uprave podrazumijeva poštovanje principa pravne sigurnosti i savjesnog upravljanja javnim sredstvima, uključujući i odnos prema nosiocima pojedinačnih funkcija. U konkretnom slučaju, učinjeni su vjerovatnim navodi da je smjena članova Upravnog odbora izvršena bez njihove stvarne krivice ili odgovornosti za upravljanje ustanovom, s obzirom na krajnju nesrazmjernu između vremenskog perioda tijekom kojeg su podnositelji žalbe obavljali dužnost članova Upravnog odbora i vremenskog perioda za koji se usvajaju pomenuta izvješća i za koje su podnositeljii žalbe učinjeni odgovornim. Upućena je preporuka (P-291/22) kojom je ukazano da praksa usvajanja odluka izvršne vlasti o smjenama službenika prije isteka mandata proizvodi pravnu nesigurnost, potencijalno dovodi do skupih i dugotrajnih postupaka koji nisu u interesu nijedne strane i uopće otežava nesmetano funkcioniranje javnih tijela, kao servisa građana.

⁴⁵³ Ž-BL-05-05-501/22, Ž-BL-05-517/22 i Ž-BL-05-518/22

prava, kao što su pravo na izdržavanje ili nasljeđivanje zajedničke imovine. U postupku istrage utvrđeno je da pojedini zakoni, posebice oni kojima se detaljnije regulira postupak ostvarivanja pojedinih naknada, kao što je pravo na mirovinu, pravo na izdržavanje bračnog druga, pravo na nasljeđivanje, nisu usklađeni sa obiteljskim zakonom koji propisuje potpunu jednakost između bračne i izvanbračne zajednice. U takvim okolnostima, Ombudsmeni su zauzeli stav da podnositeljice ili podnositelji žalbe ne smiju snositi štetne posljedice zbog neusklađenosti zakona u pogledu ostvarivanja bilo kojeg prava, i zahtijevali direktnu primjenu obiteljskog zakona i načela zabrane rodne diskriminacije.

Jedno od važnih pitanja koje se nameće sa aspekta intersekcionalnosti jeste pitanje diskriminacije i vladavine prava. Ovakve žalbe se odnose na favoriziranje odvjetnika ili pružatelja drugih stručnih usluga od strane tijela javne uprave, na duple funkcije ili kršenja principa zabrane sukoba interesa u javnom sektoru, zapošljavanje nastavnika u oblasti visokog obrazovanja iz susjednih zemalja na štetu domaćeg kadra, interne premještaje unutar većih upravnih organizacija koji se ne mogu opravdati isključivo potrebama službe, na obvezu uplate doprinosa uključujući i javna poduzeća u stečaju, uplate troškova za odvojen život, dežurstva ili pripravnost tužitelja, kao i usvajanje dokumenata u oblasti prostornog uređenja od strane jedinica lokalne samouprave kada postupak izlaganja nacrtu plana, konzultacija i javne diskusije imaju pretežito protokolaran karakter, sa ciljem ispunjenja zakonom propisane forme, ali nisu istodobno ponudile suštinske odgovore jedinice lokalne samouprave na zahtjeve građana.

Ombudsmeni zahtijevaju od javnih tijela svih razina vlasti da čak i u odsustvu preciznih zakonskih rješenja, utvrde i primjene u radu objektivne, transparentne i pravične kriterijume, sukladno sa najvišim principima dobre javne uprave i savjesnog trošenja proračunskih sredstava.

Iako se relevantnost ovog pitanja u neposrednoj budućnosti teško može predvidjeti, javna tijela,, uključujući i zakonodavna, dužna su se pridržavati međunarodnih standarda kod uvođenja COVID mjera. Ti standardi podrazumijevaju da ograničavanja osnovnih prava građana moraju biti zasnovana na zakonu, odnosno odlukama zakonodavnih tijela, (osim privremenih mjera u slučaju žurnosti), da moraju biti proporcionalna cilju koji se želi postići, da javna tijela imaju dužnost izabrati najmanje restriktivne mjere kojima se postiže zadati cilj, kao i da bilo kakva ograničavanja moraju biti predmet povremenih i redovitih preispitivanja. Prigodom razmatranja pojedinačnih žalbi Institucija ombudsmana za ljudska prava naglašava da nema niti nadležnost, niti kompetentnost da procjenjuje adekvatnost epidemioloških mjera sa aspekta zaštite zdravlja ljudi. Jer, u tom slučaju, jednako kao i bilo koje druga osoba koja intervenira radi ukidanja zdravstvenih mjera, trebalo bi da bude spremna preuzeti i odgovornost za eventualno nastale neželjene posljedice, koje mogu imati odraza na osnovno ljudsko pravo na život, tjelesni integritet ili zdravlje.

Žalbe po kojima su Ombudsmeni postupali ukazivale su i na neadekvatno obavještavanje studenata o njihovim pravima i obvezama, posebice kod produžavanja rokova za završetak određene razine studija, na prava studenata sveučilišta koja su u postupku akreditacije, dakle bez konačne ocjene ili sa uvjetnom ocjenom o ispunjenosti propisanih standarda, kao i stipendiranje učenika i

studenata školskih ustanova u privatnom vlasništvu, pod uvjetima jednakosti.⁴⁵⁴ Ovo pitanje otvara i probleme vezane za izbor nastavnika u zvanja, ali i zapošljavanje nakon okončanog studija s obzirom na to da propisi kojim se utvrđuje klasifikacija zanimanja nisu u potpunosti usklađeni sa novim sustavom visokoškolskog obrazovanja⁴⁵⁵.

10.4. Kako dokazati diskriminaciju?

U provođenju Zakona o zabrani diskriminacije značajnu ulogu ima i formiranje prakse u oblasti zaštite od diskriminacije a posebice mobinga, osobito zbog činjenice da pravosnažne sudbene odluke sadrže detaljnije obrazloženje različitih instituta iz Zakona o zabrani diskriminacije, ali se te odluke ne publiciraju. Ovo se konkretno odnosi na pitanje stvarne nadležnosti suda, računanje rokova kod kontinuirane diskriminacije, primjenu pravila o prebacivanju tereta dokazivanja, utvrđivanje visine nematerijalne štete, dokaznu snagu nalaza vještaka (neuropsihijatra) o utjecaju mobinga na zdravlje, kao i na ulogu Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine u sudbenom postupku za zaštitu od diskriminacije. Postoji potreba poduzimanja aktivnosti kako bi sudbena praksa, vezana za slučajeve diskriminacije, bila dostupnija javnosti.

Referentna sudbena praksa pokazuje da je u postupku dokazivanja mobinga potrebno uzeti u obzir posebne okolnosti slučaja kod utvrđivanja elementa ponavljanja (ili trajanja) radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu. Taj standard u mnogo slučajeva iznosi, okvirno, tri do šest mjeseci. Kod utvrđivanja efekta ili posljedica kod žrtava diskriminacije potrebno je uspostaviti i rukovoditi se standardom, koji se može definirati kao efekat koji iste ili slične radnje ostavljaju na prosječnu osobu. Jednako tako, neophodno je utvrditi koji elementi u ponašanju na radnom mjestu mogu oslabiti navode da je pojedinac žrtva mobinga, ili čak učiniti validnim navode o obrnutoj diskriminaciji, kada kolektiv ili pravna osoba tvrdi da trpi mobing od strane radnika.

Unaprjeđenjem zakonskog okvira na različitim razinama vlasti, u praksi se pojavilo pitanje da li seksualno uznemiravanje treba prijaviti kao kazneno djelo, kao oblik diskriminacije ili kao povredu zakona o zabrani uznemiravanja koja se u prvoj fazi prijavljuje poslodavcu. Prema iskustvima Ombudsmana za ljudska prava, jedan postupak ne isključuje drugi, a u ovakvim predmetima kao primjer dobre prakse se pokazalo imenovanje savjetnika za prevenciju (ili pitanja) seksualnog uznemiravanja unutar pravnog lica („unutar kuće“). Kod dokazivanja mobinga i diskriminacije treba uzeti u obzir, između ostalog, kakve rezultate i ocjene rada je žrtva imala do prijave, kakvo joj je bilo opće zdravstveno stanje, jer odlazak na bolovanje može poslužiti kao

⁴⁵⁴ Ž-SA-04-1182/22, žalba na uvjete natječaja za stipendiju ministarstva, kojim se isključuju učenici privatnih srednjih škola

⁴⁵⁵ U BiH postoje tri statističke institucije, Agencija za statistiku BiH, Republički zavod za statistiku Republike Srpske i Federalni zavod za statistiku FBiH. Klasifikacija zanimanja je obavezan statistički standard koji su dužni primjenjivati svi organi/tijela vlasti, gospodarska društva, ustanove i druge pravne osobe koje evidentiraju, prikupljaju, obrađuju, analiziraju, prenose i iskazuju statističko-analičke podatke bitne za praćenje stanja i kretanja na socijalno-ekonomskom području.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine je donijela Odluku o uvođenju i primjeni klasifikacije zanimanja Bosne i Hercegovine, koja je zajedno sa Strukturom KZBiH-08, objavljena u «Službenom glasniku BiH» br. 100/10.

Klasifikacija zanimanja (KZBiH-08) se koristi i na razini Republike Srpske, na osnovu članka 6. Zakona o statistici Republike Srpske („Sl.glasnik Republike Srpske“, broj 85/03) Republički zavod za statistiku objavio je Klasifikaciju zanimanja (KZBiH-08).

Odluku o klasifikaciji zanimanja u Federaciji BiH propisuje Vlada Federacije na prijedlog Federalnog zavoda za statistiku. Vlada je u rujnu 2022.godine dopunila Odluku o klasifikaciji zanimanja u Federaciji BiH, odnosno Šifarski popis zanimanja koji čini sastavni dio Odluke u kojem je definirano je i opisano 45 novih zanimanja.

indicija povrede prava, kada teret dokazivanja prelazi na tuženu stranu. Veliki nedostatak predstavlja i propust tužitelja da precizira zahtjev za utvrđivanje diskriminacije, pa to može onemogućiti prebacivanje tereta dokazivanja, jer tuženi ne zna na koje okolnosti treba da se izjasni, ali i otežati provođenje postupka istraživanja i formuliranje dispozitiva presude ili preporuke Ombudsmana.

U predmetima naknade nematerijalne štete po osnovu diskriminacije nema ujednačene prakse budući da postoji čitav niz determinirajućih faktora u svakom pojedinačnom predmetu. Prema relevantnim usporednim standardima, naknada za pretrpljenju nematerijalnu štetu ne može obezvrjeđivati i obesmišljavati težinu diskriminacije i mora biti za jedan stupanj više u odnosu na druge naknade. Prigodom odmjeravanja visine naknade nematerijalne štete potrebno je imati u vidu imovinski status počinitelja s intencijom odvratanja. Teži oblici diskriminacije, a posebice višestruke i produžene diskriminacije uzeće se u obzir kod izricanja visine naknade nematerijalne štete. Prigodom odmjeravanja visine štete treba uzeti u obzir stupanj krivice počinitelja bez obzira na to što isti nije presudan za utvrđivanje postojanja diskriminacije (namjera, krajnja nepozornost ili nepozornost).

10.5. Izazovi u zaštiti od mobinga

Mobing predstavlja poseban oblik diskriminacije, čija je specifičnost što se prema postojećem zakonskom okviru može javiti samo u kontekstu radnih odnosa, iako se u praksi radnje koje imaju obilježje mobinga mogu desiti i u drugim okolnostima.

Svake godine Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine, u okviru Odjela za eliminaciju svih oblika diskriminacije, zaprimaju značajan broj žalbi iz ove oblasti, ali nisu rijetki slučajevi i da se predmeti mobinga registriraju i u Odjelu za praćenje ekonomskih, kulturnih i socijalnih prava, s obzirom na to da se žalitelji, prigodom izjavljivanja žalbe, pozivaju na povrede prava iz radnih odnosa, da bi u nekom momentu istaknuli i da su izloženi mobingu.

U razdoblju od 01.01.2022. – 31.12.2022. godine od ukupno zaprimljenih 2850 predmeta 208 žalbi se odnosilo na različite oblike i osnove diskriminacije, od čega 43 na mobing kao poseban oblik diskriminacije. Usporedbe radi, u 2021. godini registrirano je ukupno 2946 predmeta, od čega 173 predmeta u oblasti diskriminacije.

Prema procjenama Ombudsmana, i dalje postoje neprijavljeni slučajevi diskriminacije zbog straha od eventualnih negativnih posljedica po osobni status žrtava, ali i nepovjerenja u institucionalne mehanizme zaštite.

Specifičnost mobinga ogleda se u činjenici da on predstavlja poseban oblik diskriminacije za koji nije potrebno postojanje bilo koje zabranjene osnove. Dodatni element koji je nužan za postojanje mobinga jeste ponavljanje radnji kojim se žrtva uznemirava, odnosno njihovo vršenje u duljem razdoblju. Ponavljanje radnji podrazumijeva postojanje vremenskog kontinuiteta. Zakonom nije utvrđeno o kojem vremenskom razdoblju se radi, te stoga Ombudsmani posebice cijene da li se radilo o više od jedne radnje koja može imati ponižavajući efekat koji se dešava u nekom vremenskom kontinuitetu. Žrtve mobinga također često ističu da su izložene stresu i da mobing

ostavlja posljedice po njihovo zdravlje, a uz žalbu Instituciji ombudsmana često se prilažu mišljenja psihologa, psihijataru ili drugih stručnih osoba. Sa druge strane, subjektivni osjećaj stranaka da su izložene stresu ne znači u svakom slučaju da su automatski žrtve mobinga.

Građani su se Instituciji ombudsmana najčešće obraćali zbog neprijateljskog okruženja na radnom mjestu, vrijeđanja i omalovažavanja od strane nadređenih, sprječavanja napredovanja u službi, selektivnog i nepotpunog ostvarivanja prava iz radnog odnosa glede korištenja godišnjeg odmora, prava na stručno usavršavanje i naknade za rad. Označena odgovorna tijela u svojim izjašnjenjima Instituciji ombudsmana ističu da su navodi podnositelja žalbi neistiniti, da se poslovi ponekad obavljaju u promijenjenim uvjetima zbog specifičnosti radnih procesa, usljed čega su žalbeni navodi i izjašnjenja označene odgovorne strane suprotstavljena. Bitno je istaknuti da se svaka povreda prava iz radnog odnosa ne može definirati kao mobing, posebice u slučajevima kada stranka ima mogućnost korištenja redovitih pravnih lijekova. Navodi stranaka koji se odnose na mobing u najvećem broju predmeta bazirani su na usmenim navodima, za koje Ombudsmeni za ljudska prava BiH nemaju mehanizme utvrđivanja njihove istinitosti, sprovođenja sveobuhvatnog dokaznog postupka koji uključuje: ispitivanje svjedoka, vještačenja, a što u velikoj mjeri otežava postupanje po ovim žalbama. U ovim predmetima Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine svoje postupanje usmjeravaju na mirno rješavanje spora, ili se upućuje preporuka odgovornoj strani da sama pokuša, u okviru svoje organizacije, naći rješenje nastale situacije na zadovoljstvo svih uključenih, ili na implementaciju odredbe članka 24. Zakona o zabrani diskriminacije. Ovo ukazuje i na potrebu razvijanja kapaciteta za implementaciju zakonske mogućnosti posredovanja ili medijacije u cilju rješavanja nastalih sporova.

Najčešće prijavljivani oblik mobinga je tzv. vertikalni mobing koji postoji kada pretpostavljeni zlostavlja jednog određenog radnika, dok se znatno manji broj žalbi odnosi na horizontalni mobing, tj. mobing između radnika na jednakom položaju u hijerarhijskoj ljestvici. U praksi, prekršitelj je osoba na poziciji moći u odnosu na žrtvu i čini sve kako bi opovrgla postojanje mobinga, pozivajući se na svoja prava koja proizlaze iz raznih internih i općih akata. U takvim slučajevima Ombudsmeni preporukama ukazuju na prvenstvenu odgovornost poslodavaca da internim aktima urede pitanje zaštite od diskriminacije i mobinga.

10.6. Primjeri iz prakse

10.6.1. Napredovanje na radnom mjestu pod uvjetima jednakosti

Podnositelj žalbe⁴⁵⁶ obratio se Ombudsmanu navodeći da mu se u javnoj zdravstvenoj ustanovi ne omogućava napredovanje u zvanje koje je naknadno stekao školovanjem. U izjašnjenju odgovorne strane se navodi da podnositelj žalbe nije jedini u takvoj situaciji, da je 27 izvršitelja uposlono sa punim radnim vremenom na poslovima tehničara sa SSS zbog nemogućnosti da budu raspoređeni na radna mjesta sa visokom stručnom spremom, da se popuna radnih mjesta vrši periodično, i to putem internog natječaja, na osnovu potreba i stanja kadra u ustanovi. Upućena je preporuka⁴⁵⁷ upravi zdravstvene ustanove da omogući jednak pristup prilikama za napredovanje svim

⁴⁵⁶ Ž-BL-06-66/22

⁴⁵⁷ P-148/22

radnicima, putem propisivanja smjernica, donošenja pravilnika i povećanjem transparentnosti donošenja odluka, koja je prihvaćena.

10.6.2. Pomoć stranci koja je dala otkaz zbog mobinga

Za razliku tijela sa izvršnim ovlastima, kao što su inspekcije ili sudovi, Ombudsmani nemaju zakonom propisanu mogućnost niti mehanizme da podnositelje žalbe vrata na posao, čak i kada utvrde postojanje mobinga. U gospodarskom društvu u privatnom vlasništvu, podnositeljica žalbe,⁴⁵⁸ se nalazila na bolovanju zbog narušenog zdravlja usljed mobinga i diskriminacije na radnom mjestu, da bi u tijeku postupka istraživanja bila prinuđena dati otkaz jer nije mogla podnijeti pritisak. U izvršavanju svojih nadležnosti, Ombudsmani su izdali preporuku⁴⁵⁹ gospodarskom društvu da uspostavi mehanizam za preveniranje i zaštitu od svih oblika diskriminacije sukladno sa čl. 24. stavak 4. Zakona o zabrani diskriminacije i da se osigura da se u radnopravnim odnosima sa uposlenicima poštuju odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH i principi jednakog postupanja. U odgovoru na preporuku zaprimljen je akt gospodarskom društvu u čijem prilogu je sadržan Pravilnik o sprječavanju i zaštiti od diskriminacije, čime je preporuka, sa aspekta mandata Ombudsmana, u cijelosti realizirana.

10.6.3. Diskriminacija po osnovu etničke pripadnosti

Institucija ombudsmana kao osnov za registriranje podnesene žalbe u osnovi koristi isključivo navode stranke istaknute u samoj žalbi, dok se u praksi, tijekom istrage, često desi situacija da ti navodi ne budu potvrđeni. Ovo je značajno kada se govori o diskriminaciji na etničkoj osnovi i teškoćama u utvrđivanju ove diskriminacije jer je potrebno dokazati da je netko drugačije tretiran u ostvarivanju nekog svog prava samo zbog svoje etničke pripadnosti, a često nije naveden komparator. Prigodom podnošenja žalbe ili u tijeku postupka istrage potrebno je da podnositelji žalbe učine vjerojatnim navod da je njihova etnička pripadnost (ili drugo osobno svojstvo) bila odlučujući faktor u davanju prednosti drugoj osobi prigodom ostvarivanja bilo kojeg prava.

Iz žalbi Instituciji ombudsmana proizilazi da je još aktualno pitanje ostvarivanja prava povratnika glede obrazovanja, zapošljavanja, imovinskih prava, zdravstvene i socijalne skrbi, slučajeva govora mržnje i neučinkovitosti javne uprave, što sve utječe na održivost povratka. Podnositelj žalbe⁴⁶⁰ navodi da je morao napustiti imovinu zbog ratnih djestava, da je ta imovina potpuno devastirana, da je više puta pokušao dobiti donaciju ili sredstva za obnovu, ali bez uspjeha. U izjašnjenju odgovornih tijela navedeno je da su aktivnosti na obnovi uništene imovine otežane ili zaustavljene zbog ograničenja proračunskih sredstava, što je neprihvatljivo sa stanovišta dobre uprave, odgovorne javne vlasti i prakse međunarodnih sudova u procesima za zaštitu pojedinačnih prava.⁴⁶¹ Uvjeti i rokovi koji su propisani pozitivnim propisima kao uvjet natjecanja za sredstva obnove, prema mišljenju Ombudsmana, trebaju biti predmetom povremenih preispitivanja, jer oštećena osoba ne treba da pasivno čeka birokratski odgovor više decenija, ne rješavajući osnovno egzistencijalno pitanje, kao što je pravo na dom. Upućena je preporuka⁴⁶² svim entitetskim i

⁴⁵⁸ Ž-SA-06-20/22

⁴⁵⁹ P-152/22

⁴⁶⁰ Ž-BL-06-357/21

⁴⁶¹ Evropski sud za ljudska prava, *Burdov v. Russia*, presuda od 7 maja 2002, § 35.

⁴⁶² P-357/21

lokalnim vlastima da u okviru svojih ovlasti poduzmu sve mjere na okončanju proces obnove ratom uništene privatne imovine, precizirajući da te mjere mogu obuhvatiti prioritarno izdvajanje proračunskih sredstava za ove namjene, izmjenu postojećeg zakonskog okvira, natjecanje projekata pred financijskim ili međunarodnim tijelima i koordinaciju aktivnosti između različitih razina vlasti, kako se ne bi desilo da građani zbog praznina ili podijeljene nadležnosti ostanu uskraćeni za elementarna prava, kao što je pravo na dom ili imovinu.

Ombudsmeni su nadležnim tijelima ukazali na dužnost poduzimanja mjera sa ciljem da se svakom djetetu u bilo kojem dijelu Bosne i Hercegovine omogući jednak pristup obrazovanju, a što se osobito odnosi na područja sa značajnom povratničkom populacijom, u oba entiteta, te ih podsjetili da svako nepostupanje u tom smislu, prema odredbama Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini otvara pitanje prekršajne i građanske odgovornosti. U žalbi⁴⁶³ vezanoj za pravo djece na izučavanje nacionalne grupe predmeta, Ombudsmeni su imali u vidu stavove Ustavnog suda Bosne i Hercegovine koji je utvrdio⁴⁶⁴ da zakoni (Republike Srpske, ali i županijski/kantonalni) nemaju odredbe kojima je regulirano pitanje izučavanja tzv. nacionalne grupe predmeta (ali ni odredbe o zapošljavanju nastavnika povratnika), kao što je to predviđeno Privremenim sporazumom o zadovoljavanju posebnih potreba i prava djece povratnika, kao i da materija izrade nastavnih planova i programa ne može biti zakonska materija koju bi detaljno trebalo da uredi zakonodavac, već je to materija koju sa stanovišta struke uređuje nadležno ministarstvo obrazovanja u suradnji sa stručnim tijelima. Upućena je preporuka⁴⁶⁵ odgovornom entitetskom ministarstvu da poduzme mjere iz svoje nadležnosti da sustavno uredi pitanje uvođenja nacionalne grupe predmeta i zapošljavanja nastavnika povratnika.

U odgovoru na zahtjev Ombudsmana za izjašnjenje povodom navoda o nacionalnoj diskriminaciji u zapošljavanju, odgovorno tijelo nerijetko navodi da ne vodi evidencije o nacionalnoj pripadnosti uposlenih ili da se oni o tomu nisu izjašnjavali. Ombudsmeni u takvim predmetima⁴⁶⁶ ukazuju da svako javno tijelo ima zakonsku i ustavnu obvezu uspostavljanja veće etničke ravnopravnosti kod zapošljavanja osoba iz reda manje zastupljenog naroda. U ovakvim slučajevima, teret dokazivanja je na tuženoj strani, sukladno sa člankom 15. Zakona o zabrani diskriminacije, posebice ako podnositelj žalbe učini vjerojatnim da su svi primljeni ili svi uposleni pripadnici istog naroda. U konkretnom predmetu upućena je preporuka⁴⁶⁷ javnom tijelu da vodi računa ravnopravnoj zastupljenosti naroda putem aktivnog poduzimanja mjera, kao što su vođenje evidencija ili mjere pozitivne diskriminacije. U odgovoru direktora je potvrđeno da će ubuduće voditi posebnu evidenciju o nacionalnoj pripadnosti kako svojih uposlenih, tako i budućih kandidata koji se prijavljuju na natječaj.

10.6.4. Rodno zasnovana diskriminacija

U procesu zaštite od rodno zasnovane diskriminacije, Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini formirani su mehanizmi koji se koriste u u predmetima ove vrste, što uključuje i

⁴⁶³ Ž-BL-08-542/21

⁴⁶⁴ U-26/13 od 26.03.2015. godine

⁴⁶⁵ P-298/21

⁴⁶⁶ Ž-BL-06-19/22

⁴⁶⁷ P-89/22

kaznenopravnu zaštitu, dok Ombudsmani poduzimaju mjere po žalbama građana sukladno sa Zakonom u zabrani diskriminacije.

Tijekom 2022. godine Ombudsmani su postupali u tri predmeta u kojima su navodi žalbe ukazivali na povredu rodne ravnopravnosti a konkretnije na činjenicu da su žene koje su ostale u drugom stanju bile suočene sa kršenjem prava iz radnog odnosa, kao i činjenicu da izvanbračna zajednica ne uživa de facto isti stupanj zaštite kao bračna zajednica glede ostvarivanja pojedinih imovinskih prava, kao što su pravo na izdržavanja ili nasljeđivanje zajedničke imovine.

Podnositeljica žalbe⁴⁶⁸ je ostala bez prava na obiteljsku mirovinu, sa obrazloženjem da kao izvanbračna supruga nije ispunjavala uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu jer nije priložila pravosnažnu presudu kojom se utvrđuje pravo na izdržavanje. Podnositeljica žalbe ima presudu suda kojom se utvrđuje da je sa pokojnikom živjela u izvanbračnoj zajednici te da ju je imenovani izdržavao. U svjetlu navedenog, Ombudsmani su zauzeli nedvosmislen stav da podnositeljica žalbe ne smije snositi štetne posljedice zbog toga što Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju nije usklađen sa Obiteljskim zakonom, a koja neusklađenost ima za posljedicu diskriminaciju izvanbračnih supružnika u odnosu na bračne drugove u pogledu ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu. Ombudsmani su uputili preporuku⁴⁶⁹ direktoru nadležnog fonda da preispita sporno rješenje u svjetlu Obiteljskog zakona Republike Srpske koji propisuje da je izvanbračna zajednica izjednačena sa bračnom zajednicom u pogledu prava na međusobno izdržavanje i drugih imovinsko-pravnih odnosa. Preporuka nije provedena sa pozivom na postojeći pravni okvir, pa je stranka upućena na mogućnost ostvarivanja svojih prava pred najvišim sudbenim instancama i međunarodnim tijelima za zaštitu od rodne diskriminacije.

Podnositeljica žalbe⁴⁷⁰ navodi da ju je nakon povratka sa trudničkog bolovanja i porodiljskog odsustva novi direktor rasporedio na niže radno mjesto, bez bilo kakvog pismenog akta, sa objašnjenjem da je po preuzimanju dužnosti konstatovao brojne nepravilnosti u njezinom radu. Podnositeljica žalbe nije imala prigodu da se izjasni, odnosno, ospori nepravilnosti koje joj se stavljaju na teret, niti je imala mogućnost pravnog zastupanja i prava na pravni lijek koje podrazumijeva sudbenu zaštitu u slučaju izricanja stegovne/disciplinske mjere. Poštujući pravo poslodavca da na najbolji način organizira proces rada, Ombudsmani su uputili preporuku⁴⁷¹ kojom se traži poštovanje radnih prava i Zakona o zabrani diskriminacije, jer nisu našli dovoljno opravdanim ili obrazloženim navode o potrebi da se isključivo podnositeljica žalbe degradira premještanjem na niže radno mjesto, zbog propusta koji objektivno mogu postojati, ali koji prvenstveno uključuju odgovornost rukovodstva javne ustanove.

U žalbi⁴⁷² je istaknuto da Zakon o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih obitelji kao članove uže obitelji ne navodi izvanbračnog druga. Ustavni sud Bosne i Hercegovine je donio odluku u kojoj je zaključio da su redovni sud i tijela uprave primjenom Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, bez uvažavanja opredjeljenja iz Obiteljskog zakona o dosljednom izjednačavanju izvanbračne zajednice, koja u konkretnom

---

⁴⁶⁸ Ž-BL-04-780/22

⁴⁶⁹ P-352/22

⁴⁷⁰ Ž-BL-06-49/22

⁴⁷¹ P-122/22

⁴⁷² Ž-BL-05-434/22

slučaju traje 17 godina, sa bračnom zajednicom u svim pravima i obvezama, uključujući i imovinska prava, i odbijanjem apelantičinog zahtjeva da joj, kao članu obitelji umrlog nositelja osiguranika, prizna pravo na obiteljsku mirovinu, prekršili zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije u svezi sa pravom na imovinu iz članka II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Slijedeći istu logiku, Ombudsman je i u pogledu prava dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih obitelji, zauzeo meritoran stav da se pored navedenih uživatelja prava uvrsti i izvanbračni supružnik i u tom pogledu izjednači položaj bračnih i izvanbračnih supružnika. Ombudsmani su zaprimili odgovor na Preporuku⁴⁷³ nadležnog ministarstva za pitanja boraca i invalida obrambeno-oslobodilačkog rata da su poduzete mjere u cilju upućivanja u proceduru izmjena i dopuna Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih obitelji u svezi izjednačavanja prava bračnog i izvanbračnog druga.

10.6.5. Diskriminacija zbog uvođenja COVID mjera

Ombudsmanu se obratio podnositelj žalbe⁴⁷⁴ povodom zaključka županijske/kantonalne vlade kojim se ograničava rad ugostiteljskih objekata radi suzbijanja pandemije virusa COVID-19. Nakon provedenog postupka istrage, upućena je preporuka⁴⁷⁵ izvršnoj vlasti da se prigodom uvođenja mjera dosljedno rukovodi standardima koji se primjenjuju u slučaju ograničavanja osnovnih prava građana koji podrazumijevaju da ograničavanja osnovnih prava građana moraju biti zasnovana na zakonu, odnosno odlukama zakonodavnih tijela, (osim privremenih mjera u slučaju žurnosti), da moraju biti proporcionalna cilju koji se želi postići, da javna tijela imaju dužnost izabrati najmanje restriktivne mjere kojima se postiže zadati cilj, kao i da bilo kakva ograničavanja moraju biti predmet povremenih i redovitih preispitivanja. Ombudsmani su istodobno podvukli da nemaju niti nadležnost, niti kompetentnost da procjenjuju adekvatnost epidemioloških mjera sa aspekta zaštite zdravlja ljudi, jer bi u tom slučaju, jednako kao i bilo koja druga osoba koja intervenira zbog ukidanja zdravstvenih mjera, trebalo da bude spremna preuzeti i odgovornost za eventualno nastale neželjene posljedice, koje mogu imati odraza na osnovno ljudsko pravo na život, tjelesni integritet ili zdravlje. Preporuka je provedena s obzirom na to da je isto stajalište imao i Ustavni sud Bosne i Hercegovine.

10.6.6. Imenovanje odvjetnika po službenoj dužnosti

U kontekstu diskriminacije i vladavine prava, Ombudsmani su razmatrali žalbu⁴⁷⁶ Odvjetničke komore Republike Srpske, povodom diskriminatornog postupanja RUGIP-a⁴⁷⁷ prigodom postavljanja odvjetnika za privremene zastupnike osobama nepoznatog prebivališta u postupcima izlaganja na javni uvid nepokretnosti.

Suštinu žalbe predstavlja navod da RUGIP bez transparentnih i objektivnih kriterijuma i stvaranja uvjeta za jednako postupanje i tretman svih odvjetnika, favorizira nekolicinu odvjetnika za opisani angažman i time ih dovodi u povlašten položaj i omogućava im enormne zarade. Pitanje imenovanja odvjetnika po službenoj dužnosti nije regulirano pozitivnim pravnim propisom.

⁴⁷³ P-290/22

⁴⁷⁴ Ž-BL-06-819/21

⁴⁷⁵ P-297/21

⁴⁷⁶ Ž-BL-06-221/21

⁴⁷⁷ Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove

Institucija ombudsmana je nakon provođenja postupka istrage dana 20.06.2021. godine Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko – pravne poslove Republike Srpske, uputila Preporuku⁴⁷⁸ da do usvajanja preciznih zakonskih rješenja, utvrdi i primijeni u radu objektivne, transparentne i pravične kriterijume kod postavljanja odvjetnika za privremene zastupnike osobama nepoznatog prebivališta u postupcima izlaganja na javni uvid nepokretnosti, uzimajući u obzir prijedloge Odvjetničke komore kao reprezentativne organizacije odvjetnika. Odgovorna uprava je postupila po preporuci Ombudsmana i usvojila pravilnik kojim se ovo pitanje uređuje na pravičan i transparentan način, u suradnji sa Odvjetničkom komorom Republike Srpske.

10.6.7. Nazivi ulica, trgova, ustanova

Ombudsmani su registrirali više žalbi⁴⁷⁹ koje se odnose na činjenicu da se u oba entiteta, uporabljavaju nazivi na javnim mjestima koji mogu imati uvredljiv ili zastrašujući efekat na pojedince, koji mogu obeshrabrivati povratak ili produbiti postojeće podjele u Bosni i Hercegovini, a osobito u pogledu viđenja i tumačenja događaja iz skorije povijesti. Ovo se prvenstveno odnosi na nazive ulica, škola, trgova, prometnica, ali i na sadržaje i natpise na spomen obilježijima, spomenicima i drugim javnim mjestima, za što prvenstveno odgovornost snose jedinice lokalne samouprave. Povodom ove problematike, koja je izuzetno osjetljiva i bolna, neophodno je da sve razine vlasti postupaju sa povećanom dozom senzibiliziranosti, što se posebno odnosi na jedinice lokalne samouprave, jer su one najneposrednije vezane za ostvarivanje prava građana koja oblikuju njihov svakodnevni život. Institucija ombudsmana ovakve nalaze iznosi u najboljoj namjeri, potpuno uvažavajući potrebu za odavanjem počasti, pomena i značaja ličnostima, događajima ali i žrtvama iz prethodnih sukoba na ovim prostorima. Istodobno, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine žele naglasiti da je istu svrhu moguće postići i uporabom neutralnijih termina, naziva, natpisa i sadržaja, koji bi u većoj mjeri bili prihvatljivi za sve grupe koje žive u ovoj zemlji. Ovakav stav neophodno je vezan i za težnju ka prevenciji daljih podjela, animoziteta i netolarancije, a ujedno i ka doprinosu boljoj komunikaciji, razumijevanju i umanjenju tenzija između različitih etničkih i vjerskih grupa. Ombudsmani izražavaju uvjerenje da bi se itekako mogao naći zajednički stav glede događaja i osoba čija je uloga nesporna za sve strane. Ujedno, princip lokalne samouprave nalaže učešće građana u odlučivanju i kod davanja naziva ulica, škola i drugih javnih prostora, što osobito važnu primjenu ima u povratničkim sredinama. U tom smislu, kao dobar primjer Ombudsmani navode inicijativu Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine od 11. siječnja 2021. godine, kojom se od nadležnih zastupnika vlasti na nižim razinama (gradovi i općine) traži da zamijene nazive ulica, trgova, škola i ustanova koje nose imena po osobama koje su pripadale fašističkim snagama u Drugom svjetskom ratu. Iako pomenuta inicijativa ne rješava izneseni problem u potpunosti, ona predstavlja važan korak usvojen od strane neposredno izabranog zakonodavnog tijela, sastavljenog od predstavnika svih naroda. Ombudsmani generalno smatraju da se prigodom budućeg odabira naziva, natpisa i obilježja u javnom prostoru, vodi računa o efektima koje mogu imati na povratničku ili manjinsku populaciju, kao i na druge narode koji žive u Bosni i Hercegovini.

⁴⁷⁸ P-132/21

⁴⁷⁹ Ž-BL-05-714/21; Ž-BL-06-621/21; Ž-BL-06-466/10

10.6.8. Neusklađenost zakona o blagdanima

Pitanje državnih blagdana nije uređeno u Bosni i Hercegovini na jedinstven način. Ombudsmani su razmatrali predmet⁴⁸⁰ u kojem se navodi da je direktorica osnovne škole bila izložena medijskim napadima i diskriminaciji, zbog odluke o izricanju odgojno-disciplinske mjere i smanjenju vladanja učenika koji su slavili državni blagdan koji se obilježava u drugom entitetu. Roditelji su iskazali nezadovoljstvo donesenom odlukom, te je tom prigodom izvršen i bojkot nastave na način da određeni broj djece nije došao na nastavu, kako u centralnu/središnju školu, tako i u područno odjeljenje. Naknadno je došlo do normaliziranja nastavnog procesa i svi odsutni učenici su se vratili u školske klupe. Ovaj predmet može imati širi značaj s obzirom na to da se pojavljuje praksa da osobe koje rade u istom subjektu, npr. instituciji na razini Bosne i Hercegovine, obilježavaju različite datume kao državne blagdane, zbog čega bi bilo poželjno ovo pitanje urediti propisima.

10.6.9. Prednost u zapošljavanju kandidata iz iste županije/kantona

Pojedini predmeti ukazuju na podatak da pravo na pristup zapošljavanju kandidati ne ostvaruju pod uvjetima jednakosti, zbog činjenice da dolaze iz druge županije/kantona Federacije BiH. Tako je po žalbi⁴⁸¹ izjavljeno zbog bodovanja natječajne dokumentacije u natječajnoj proceduri za izbor nastavnika maternjeg jezika u osnovnim školama na području Kantona Sarajevo. Upućena je Inicijativa⁴⁸² nadležnim županijskim/kantonalnim tijelima za izmjenu Pravilnika s kriterijima za prijem u radni odnos u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama jer sporne odredbe Pravilnika predstavljaju indirektnu diskriminaciju osoba za koje su rješenja o ocjeni rada, odnosno rješenja o stručnim zvanjima, izdata na području druge županije/ kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, koja je realizirana putem izmjene propisa.

10.7. Prava nacionalnih i vjerskih manjina

BiH je, slijedeći obveze preuzete ratificiranjem Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, donijela Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina BiH, koji propisuje niz prava koja vlasti u BiH trebaju osigurati manjinama, uključujući pravo na jezik⁴⁸³, informiranje, osiguranje uživanja ekonomsko-socijalnih prava⁴⁸⁴, sudjelovanje u tijelima vlasti.⁴⁸⁵

Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH⁴⁸⁶ utvrđuje da će se „jezik i kultura svake značajnije manjine koja živi u BiH poštovati i uklapati u školu u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodivo, sukladno s Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina.“⁴⁸⁷

⁴⁸⁰ Ž-BL-01-133/21

⁴⁸¹ Ž-SA-05-990/21

⁴⁸² P-241/21

⁴⁸³ Članak 12. - U gradovima, općinama i mjesnim zajednicama (ili naseljenim mjestima), u kojima pripadnici nacionalne manjine čine apsolutnu ili relativnu većinu stanovništva, tijelima vlasti osigurat će uporabu jezika manjine između tih pripadnika i tijela vlasti: da natpisi institucija budu ispisani na jeziku manjine, te da lokalni nazivi, imena ulica i drugih topografskih oznaka namijenjenih javnosti budu ispisani i istaknuti i na jeziku manjine koja to zahtijeva.

⁴⁸⁴ Članak 18.

⁴⁸⁵ Članci 19. i 20.

⁴⁸⁶ „Službeni glasnik BiH“, broj: 18/03

⁴⁸⁷ Članak 8

Izborni zakon BiH propisuje obvezu pripadnika nacionalnih manjina u izborima za općinsku razinu na način koji osigurava njihovu „zastupljenost u općinskom vijeću, odnosno u skupštini općine i gradskom vijeću, odnosno skupštini grada srazmjerno postotku njihovog učešća u stanovništvu prema posljednjem popisu u BiH, te se broj pripadnika nacionalnih manjina koji se neposredno biraju u općinsko vijeće, odnosno skupštinu općine i gradsko vijeće, odnosno skupštinu grada utvrđuje statutom općine, odnosno grada pri čemu se pripadnicima svih nacionalnih manjina, koji u ukupnom broju stanovništva te izborne jedinice, prema posljednjem popisu stanovništva, učestvuju s više od 3% , jamči najmanje jedno mjesto.“⁴⁸⁸

Politička participacija manjina je svedena na uvođenje rezerviranih manjinskih mjesta na lokalnoj razini i formiranje konzultativnih tijela na razini države i entiteta, kao i na pojedinim nižim razinama vlasti. Jedan od osnovnih problema je dominantno shvatanje da je za manjine od ključne važnosti da imaju političkog predstavnika u lokalnoj skupštini/vijeću zbog čega se pitanje političke participacije manjina na lokalnoj razini izjednačava s političkim predstavljanjem, dok je proces konzultacija i dalje zanemaren.

Zahtjevi propisani zakonom odnosno odredbe vezane za nastavu na jezicima manjina nisu primijenjeni nigdje u Bosni i Hercegovini. Što se tiče učenja manjinskih jezika kroz dodatnu, fakultativnu nastavu, vrlo malo škola je uvelo takvu vrstu nastave i većina učenika manjinske jezike uči putem izvanškolskih aktivnosti. Nabava odgovarajućih udžbenika i nastavnih materijala, angažiranje kvalificiranih nastavnika i raspolaganje prostorijama su neke od mjera koje bi unaprijedile učenja jezika nacionalnih manjina, neovisno od podrške svojih matičnih država.

Povećanje vidljivosti nacionalnih manjina u medijima postiglo bi se uvođenjem specifičnih programa za nacionalne manjine ili uspostavljanjem radio stanice namijenjene pripadnicima nacionalnih manjina od strane javnih emitera.⁴⁸⁹

Pored identifikovanih izazova specifičnih i za druge zemlje tranzicije pa i pojedine zemlje Europe, manjine u Bosni i Hercegovini suočene su sa marginalizacijom i zbog specifičnog političkog konteksta i konfrontacije u strukturama vlasti između dominantnih etničkih grupa.

Kao primjer pozitivne prakse može se navesti informacija prema kojoj je na teritoriji Brčko distrikta BiH u tijeku projekat izgradnje stambenih jedinica u okviru programa stambenog zbrinjavanja Roma, koji Odjel za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko distrikta BiH implementira udruženim sredstvima sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine. U okviru ovog projekta obavljani su radovi na ukupno 11 stambenih jedinica u 2022. godini, od kojih su dvije novoizgrađene, a devet je saniranih, dok je za potrebe radova izdvojeno oko 400.000 KM. Prethodno je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine dodijelilo grant na dobrobit 13 lokalnih zajednica u BiH – četiri u Republici Srpskoj, osam u Federaciji BiH, za stambeno zbrinjavanje Roma u iznosu od milijun KM, koji je u fazi realiziranja.

⁴⁸⁸ Članci 13 i 14.

⁴⁸⁹ Specijalno izvješće o položaju Roma u Bosni i Hercegovini i članak 15. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini

10.7.1. Primjeri iz prakse

Jedan od najvećih izazova u radu Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine predstavlja podizanje stupnja tolerancije u društvu, a posebice među djecom, prema pripadnicima manjinskih grupa. Podnositeljica žalbe⁴⁹⁰ obratila se Instituciji ombudsmana u ime učenice romske nacionalnosti koja pohađa šesti razred osnovne škole, i koja trpi neprijatnosti, jer nastavnica na časovima priča pogrdne viceve i priče o Romima. Nakon toga je uslijedio i niz neprijatnosti u svezi sa ocjenjivanjem djevojčice iz istog predmeta i nizom dodatnih uvreda na njezin i na račun njezine majke. Podnositeljica žalbe navodi da se obratila direktorici škole, i da nije naišla na razumijevanje i suradnju. Osnovna škola dostavila je izjašnjenje na navode žalbe, ističući da godinama radi na prihvatanju različitosti, potvrđujući svoje navode mnogobrojnim projektima realiziranim u sklopu ove odgojno-obrazovne ustanove. Iako podnositeljica žalbe nije dostavila komentar na izjašnjenje škole, Ombudsmani naglašavaju da su u cilju opće prevencije kršenja prava pripadnika najbrojnije nacionalne manjine u BiH i promoviranja ravnopravnosti, sačinili Specijalno izvješće o pravima Roma, kao referentni dokument za postupanje u predmetima ove vrste.

Aneksom VII uz Dejtonski mirovni sporazum propisana je obveza javnih tijela da stvore političke, gospodarske i socijalne uvjete pogodne za dobrovoljni povratak, što podrazumijeva nesmetanu slobodu kretanja, slobodu pristupa javnim površinama, pružanje komunalnih usluga i uopće stvaranje nesmetanih uvjeta života. U žalbi povratnika⁴⁹¹ navodi se da jedinica lokalne samouprave nije poduzela ništa u svezi obnove pristupnog puta prema lokalnom groblju. U izjašnjenju jedinice lokalne samouprave navodi se da nije usvojen Program rada sa financijskim planom, te da iz tog, i drugih razloga, put nije mogao biti uvršten na listu za saniranje i održavanje. S obzirom na to da ostvarivanje prava na pristup groblju nije nikakav privilegij, nego osnovni i polazni uvjet svakog održivog povratka ili života uopće bilo koje zajednice, pogotovo imajući u vidu činjenicu da su stanovnici te iste mjesne zajednice do 1995. godine imali nesmetan pristup svom groblju i to iz dva pravca, upućena je preporuka svim nadležnim općinskim tijelima da poduzmu sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se obnovio pristupni put prema lokalnom groblju.

U pojedinim predmetima Ombudsmani ne ulaze u razmatranje da li dolazi do diskriminacije romske populacije u korištenju javnih fondova, nego preporučuju poduzimanje mjera na dobrobit svih osoba u stanju socijalne potrebe. Žalba⁴⁹² Europskog centra za prava Roma (European Roma Rights Centre) iz Belgije, u svezi provođenja postupka stambenog zbrinjavanja interno raseljenih osoba i drugih korisnika kolektivnih i alternativnih vidova smještaja čije je zatvaranje predviđeno u sklopu projekta "Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnog smještaja putem osiguranja javnih stambenih rješenja CEB II", odnosi se na period na koji se zaključuju ugovori o zakupu stana. Navodi žalbe odnose se na, kako ističu, diskriminatornu praksu grada prigodom zaključivanja naprijed navedenih ugovora o zakupu stanova, jer se navedeni ugovori zaključuju na godinu dana sa mogućnošću produženja umjesto kako ističu roka koji propisuje Zakon o socijalno neprofitnom stanovanju koji iznosi pet godina, sa mogućnošću produženja ugovora. Podnositelji žalbe dalje ističu da su korisnici ovog projekta u najvećoj mjeri stambeno nezbrinuti Romi nalaze u diskriminirajućem položaju, jer se s njima zaključuju ugovori sa kraćim rokom

⁴⁹⁰ Ž-BL-06-263/22

⁴⁹¹ Ž-BL-03-234/21

⁴⁹² Ž-SA-08-701/22

trajanja u odnosu na druge osobe sa kojima su ugovori zaključivani u trajanju od pet godina. Takvo postupanje predstavlja dovođenje u nejednak položaj, bez zakonskog utemeljenja i objektivnog opravdanja. U izjašnjenju grada navodi se da je prema Zakonu o socijalno-neprofitabilnom stanovanju regulirano da je "zakupodavac dužan sa zakupcem zaključiti ugovor o zakupu stana na određeno vrijeme, na razdoblje do pet godina sa mogućnošću produženja", a ne na razdoblje od pet godina, kako se navodi u žalbi. Grad, također, odbacuje navode da se Romi nalaze u diskriminirajućem položaju jer se sa njima zaključuju ugovori sa kraćim rokom, s obzirom na to da su i sa drugim korisnicima iz ovog projekta zaključeni na isto razdoblje. U ovom konkretnom predmetu, Ombudsmani su zauzeli stav da bi grad u narednom razdoblju trebalo da produži razdoblje u kojem zaključuje ugovore, jer to za posljedicu ima određenu sigurnost, a korisnici su manje izloženi stalnom stresu i neizvjesnosti i mogu početi realizirati dugoročnije planove kao što su zaposlenje, školovanje i drugo.

XI. SURADNJA S MEDIJIMA

U radu Institucije mediji imaju veliku i značajnu ulogu – mogu da je afirmiraju, dostavljaju informacije o slučajevima kršenja ljudskih prava, utječu na formiranje javnog mnjenja i mobiliziraju podršku. Ombudsmeni u svom radu posebnu pozornost pridaju informiranju i suradnji s medijima, što svakako doprinosi jačanju povjerenja građana u Instituciju i otvara mogućnost aktualiziranja tema od značaja za ostvarivanje ljudskih prava. Ciljevi suradnje Ombudsmana s medijima su: promoviranje ljudskih prava i podizanje svijesti o potrebi prevencije njihovog kršenja; informiranje građana o mehanizmima zaštite njihovih prava putem rada Ombudsmana; poticanje i afirmiranje zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda; sustavno, kontinuirano, pravodobno i točno informiranje javnosti (putem tiskanih i elektroničkih medija) o relevantnim aktivnostima Ombudsmana; kreiranje i promoviranje pozitivne slike Ombudsmana u javnosti; konstantno i sustavno praćenje javnog mnjenja, kvantitete i kvalitete medijskog prostora u tiskanim i elektroničkim medijima posvećenog temama od značaja za ostvarivanje ljudskih prava s aspekta rada Ombudsmana. Prema razmatranim povredama prava evidentirano je 12 žalbi koje se odnose na medije i slobodu informiranja.

Posvećenost aktivnostima Ombudsmana od strane medija doprinosi transparentnijem, učinkovitijem i zamjetljivijem djelovanju Institucije. Mediji na ovaj način distribuiraju informacije o postojanju institucije koja na jednostavan i birokratskom procedurom neopterećen način pomaže građanima u ostvarivanju njihovih prava. S druge strane, pišući o zbivanjima u društvu, mediji dostavljaju Ombudsmanima informacije o kršenju ljudskih prava, na osnovu kojih Ombudsmeni po službenoj dužnosti pokreću istragu.

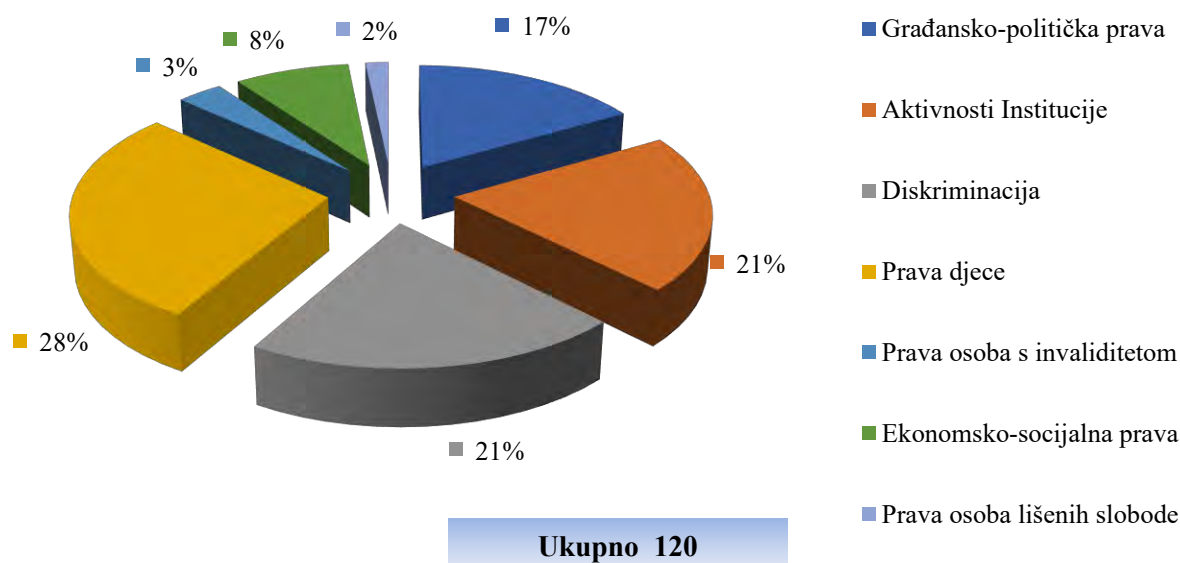
Ombudsmeni raspolaže sa nekoliko instrumenata preko kojih obezbeđuje svoju nazočnost u javnosti, a jedan od njih su svakako i saopćenja putem kojih obavještava nadležna tijela i javnost o kršenju ljudskih prava. Bez obzira na to da li su u svojim saopćenjima pozornost javnosti fokusirali na važnost ostvarivanja prava na porodijsku naknadu, zaštitu djece od manipulacije u političkim kampanjama, potrebu uspostavljanja registra osoba pravosnažno osuđenih za kaznena djela protiv spolne slobode i morala prema djeci i malodobnicima ili alimentacionog fonda, Ombudsmeni nastoje da svojim saopćenjima podstaknu nadležna tijela da agilnije pristupe rješavanju problema.

Ombudsmeni su putem saopćenja za javnost ukazali i na obilježavanje značajnijih datuma iz oblasti ljudskih prava u 2022. godini, u kojima su aktualna dešavanja u društvu i ostale aktivnosti Ombudsmana razmatrane sa stanovišta zaštite i unaprjeđenja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

Mediji su dragocjeni suradnik Ombudsmana u svim njegovim nastojanjima i stoga se suradnji s medijima u kontinuitetu pridaje posebna pozornost. Tako je u izvještajnom razdoblju realizirano 120 izjava za medije. Tematski posmatrano, interesiranje medija primarno je bilo fokusirano na tri oblasti, a to su rad i zapažanja Ombudsmana glede ostvarivanja ljudskih prava na osnovu žalbi građana i postupanja u predmetima registriranim u ovoj instituciji, potom dječija prava, uključujući prava djece s poteškoćama u razvoju u obrazovnom sustavu, vršnjačko nasilje, ravnopravno roditeljstvo i druga pitanja koja se tiču položaja i zaštite djece, te diskriminacija uključujući mobing, položaj LGBT populacije, dobnu, spolnu i druge vidove diskriminacije.

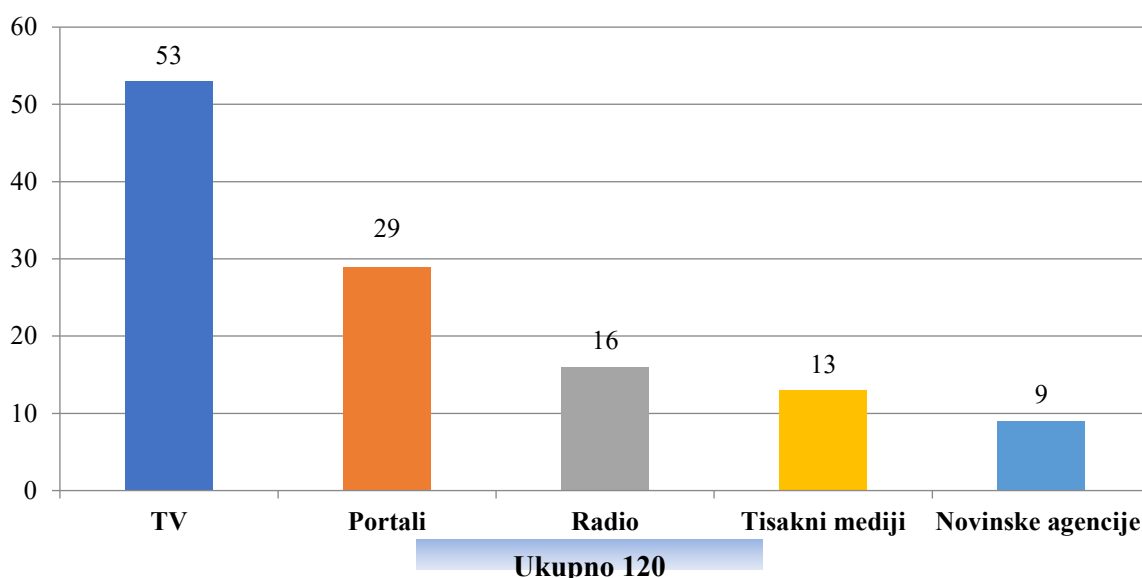
U izjavama za medije bilo je riječi i o natječajnim procedurama, transparentnosti institucija, odnosno primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama, ostvarivanju prava osoba sa invaliditetom, stanja u oblasti migracija i drugim pitanjima koja su razmatrana iz perspektive Ombudsmana.

Posmatrano po povredama prava u izjavama za medije zastupljena su prava djeteta (34), diskriminacija (25), građanska i politička prava (20), ekonomsko-socijalna prava (10), prava osoba s invaliditetom (4) i prava osoba lišenih slobode (2). U značajnom broju izjave za medije obuhvatale su pitanja iz opće nadležnosti Institucije, uključujući rad na predmetima, ocjenu stanja ljudskih prava itd. (25).

Interes za rad Ombudsmana pokazivali su kako tiskani, tako i elektronički mediji. O aktivnostima Ombudsmana, kada je o elektroničkim medijima riječ, izvještavali su BHT1, RTRS, FTV, BN, TVUSK, ATV, Nova BH, FACE, UNA TV, RSE, RTVTK, N1, Al Jazeera Balkans i dr. U pogledu tiskanih medija Ombudsman je ostvario suradnju s „Oslobođenjem“, „Dnevni avazom“, „Nezavisnim novinama“. Pored tradicionalnih medija, Institucija ombudsmana je bila zastupljena i na internet portalima.

Posmatrano prema vrsti medija odgovoreno je na zahtjeve televizijskih kuća (53), web portala (29), radio-stanica (16), tiskanih medija (13) i novinskih agencija (9).

Suradnja Ombudsmana s medijima, kao i prethodnih godina, realizirana je na različite načine, bilo da se radi o izjavama, saopćenjima u TV i radio emisijama, intervjuu ili drugom vidu komunikacije s medijima.

Sukladno s mogućnostima predstavnici Ombudsmana učestvovali su na konferencijama, okruglim stolovima, seminarima i drugim događajima posvećenim temama koje doprinose podizanju svijesti javnosti o ljudskim pravima putem medija i edukacijom.

Prezentacija značajnih dokumenata Ombudsmana, kakav je i dokument „Smjernice za unaprjeđenje svakodnevne komunikacije sa osobama sa invaliditetom“, također je podrazumijevala medijsku pokrivenost događaja kako bi o istom bila upoznata i šira javnost.

Građani, a tako i mediji, su do informacija o aktivnostima Ombudsmana mogli doći i pomoću internet-stranice ove institucije, na kojoj je tijekom 2022. godine objavljeno više od 613 različitih sadržaja. O njezinom značaju dovoljno govori informacija da je u tom razdoblju web-stranica posjećena 42.340 puta, prigodom čega je pregledano više od 110.433 stranica sa sadržajima koji su objavljeni. Najviše posjeta je zabilježeno iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije, Njemačke, Holandije i Austrije, a web-stranica posljednjih godina bilježi i značajan broj posjeta iz SAD-a.

U izjavama za medije Ombudsmani ili drugi predstavnici Institucije govorili su o gotovo svim oblastima ljudskih prava i osnovnih sloboda, te prezentirali teme iz opće nadležnosti Institucije, uključujući ulogu i funkciju Institucije, konkretne predmete koji se nalaze u njezinom radu, preporuke Ombudsmana, ali i ostale pokazatelje kojima se ocjenjuje opće stanje ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

Uzimajući u obzir navedeno, Ombudsman konstatira da su mediji značajan partner u promoviranju ljudskih prava i kreiranju svijesti o potrebi prevencije njihovog kršenja, te izražava spremnost na dalje jačanje suradnje, a sve u najboljem interesu građana i građanki BiH.

XII. SURADNJA S TIJELIMA I INSTITUCIJAMA, NVO I CIVILNIM SEKTOROM

12.1. Suradnja s tijelima i institucijama u Bosni i Hercegovini

Ombudsmeni su oduvijek isticali važnost suradnje sa tijelima vlasti, posebice sa tijelima zakonodavne vlasti koja usvajaju godišnja izvješća Institucije ombudsmana, kao i tijelima izvršne vlasti. U svezi sa prethodno navedenim, ostvarena su sljedeća učešća:

- Odbor za predstavke, prijedloge i društveni nadzor, SI o govoru mržnje u BiH, Narodna skupština Republike Srpske (razmatranje Specijalnog izvješća o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini),⁴⁹³
- Sjednica Kluba delegata bošnjačkog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH (razmatranje Godišnjeg izvješća 2019),⁴⁹⁴
- 17. sjednica Doma naroda Parlamenta Federacije BiH (razmatranje Godišnjeg izvješća 2019),⁴⁹⁵
- 37. sjednica Zakonodavno-pravne komisije Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH (razmatranje Inicijative za izmjene članka 22. do 25. Zakona o namještenicima u tijelima državne službe u Federaciji BiH),⁴⁹⁶
- Nastavak 17. sjednice Doma naroda Parlamenta Federacije BiH (razmatranje Godišnjeg izvješća 2019),⁴⁹⁷
- 7. sjednica Komisija za informiranje Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH (razmatranje Specijalnog izvješća o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini),⁴⁹⁸
- 17. sjednica Komisije za zaštitu ljudskih prava i sloboda Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH (razmatranje Specijalnog izvješća o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini),⁴⁹⁹
- 17. sjednica Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH (razmatranje Specijalnog izvješća o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini i Specijalnog izvješća o učinkovitosti zakonskih rješenja o profesionalnoj rehabilitaciji u Bosni i Hercegovini),⁵⁰⁰
- 30. redovita sjednica Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH (razmatranje Specijalnog izvješća o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini),⁵⁰¹
- 19. sjednica Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (razmatranje Specijalnog izvješća o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini i Specijalnog izvješća o učinkovitosti zakonskih rješenja o profesionalnoj rehabilitaciji u Bosni i Hercegovini),⁵⁰²

---

⁴⁹³ Dana 10.02.2022. godine

⁴⁹⁴ Dana 17.02.2022. godine

⁴⁹⁵ Dana 17.02.2022. godine

⁴⁹⁶ Dana 03.03.2022. godine

⁴⁹⁷ Dana 03.03.2022. godine

⁴⁹⁸ Dana 07.03.2022. godine

⁴⁹⁹ Dana 07.03.2022. godine

⁵⁰⁰ Dana 07.03.2022. godine

⁵⁰¹ Dana 09.-10.03.2022. godine

⁵⁰² Dana 09.03.2022. godine

- 21. sjednica kluba delegata bošnjačkog naroda Doma naroda Parlamenta Federacije BiH (razmatranje Godišnjeg izvješća 2020, Specijalnog izvješća o pravu na slobodu mirnog okupljanja i Specijalnog izvješća o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini),⁵⁰³
- 10. izvanredna sjednica Doma naroda Parlamenta Federacije BiH (razmatranje Godišnjeg izvješća 2020, Specijalnog izvješća o pravu na slobodu mirnog okupljanja i Specijalnog izvješća o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini),⁵⁰⁴
- 22. sjednica Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH (razmatranje Specijalnog izvješća o učinkovitosti zakonskih rješenja u oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom i Specijalnog izvješća o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini),⁵⁰⁵
- Sjednica Odbora jednakih mogućnosti Narodne skupštine Republike Srpske (razmatranje Godišnjeg izvješća 2021),⁵⁰⁶
- 20. sjednica Odbora za predstavke, prijedloge i društveni nadzor Narodne skupštine Republike Srpske (razmatranje Godišnjeg izvješća 2021),⁵⁰⁷
- 20. sjednica Narodne skupštine Republike Srpske (razmatranje Godišnjeg izvješća 2021),⁵⁰⁸
- 22. sjednica Narodne skupštine Republike Srpske (razmatranje Godišnjeg izvješća 2021),⁵⁰⁹
- 19. sjednica Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH (razmatranje Godišnjeg izvješća 2021),⁵¹⁰
- 30. sjednica Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (razmatranje Godišnjeg izvješća 2021).⁵¹¹

Nazočili smo, u svojstvu članova delegacije Bosne i Hercegovine, pripremnom⁵¹² i 6. sastanku⁵¹³ Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost između BiH i EU.

Suradnja sa akademskom zajednicom ostvarena je gostovanjima na sljedećim visokoškolskom ustanovama, gdje su upriličena predavanja o temi ljudskih prava:

- Pravni fakultet u Zenici,⁵¹⁴
- Sarajevska škola za znanost i tehnologiju (razgovor sa studentom Fakulteta za političke znanosti SSST u Područnom uredu u Sarajevu, o temi ljudskih prava),⁵¹⁵
- Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru,⁵¹⁶
- Pravni fakultet Sveučilišta u Sarajevu,⁵¹⁷

---

⁵⁰³ Dana 24.03.2022. godine

⁵⁰⁴ Dana 24.03.2022. godine

⁵⁰⁵ Dana 16.05.2022. godine

⁵⁰⁶ Dana 31.05.2022. godine

⁵⁰⁷ Dana 31.05.2022. godine

⁵⁰⁸ Dana 10.02.2022. godine

⁵⁰⁹ Dana 5.7.2022. godine

⁵¹⁰ Dana 22.06.2022. godine

⁵¹¹ Dana 27.06.2022. godine

⁵¹² Dana 29.11.2022. godine

⁵¹³ Dana 09.12.2022. godine

⁵¹⁴ Dana 07.01.2022. godine

⁵¹⁵ Dana 12.01.2022. godine

⁵¹⁶ Dana 02.02.2022. godine

⁵¹⁷ Dana 02.06.2022. godine i dana 02.12.2022. godine

- Pravni fakultet u Banja Luci⁵¹⁸ i
- Pravni fakultet Sveučilišta „Džemal Bijedić“ u Mostaru (IV znanstvena konferencija ‘Ljudska prava pred izazovima stvarnosti’ povodom Međunarodnog dana ljudskih prava)⁵¹⁹.

U svojstvu člana žirija učestvovali smo i na državnom takmičenju u simuliranom suđenju šest državnih pravnih fakulteta iz Bosne i Hercegovine, u organizaciji Studentskog odbora Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru pod nazivom ‘*Ius versus Iustitiam*’.⁵²⁰

Ombudsmeni su u tijeku 2022. godine održali niz sastanaka sa sljedećim članovima vlade i predstavnicima vlasti:

- ministrom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine,⁵²¹
- gradonačelnikom Trebinja,⁵²²
- gradonačelnikom Tuzle,⁵²³
- premijerom Tuzlanskog kantona/županije,⁵²⁴
- direktorom Poreske uprave Republike Srpske,⁵²⁵
- gradonačelnikom Bihaća,⁵²⁶
- gradonačelnikom Livna⁵²⁷
- direktorom Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u Federaciji BiH,⁵²⁸
- glavnom tužiteljicom Kantonalnog/Županijskog tužiteljstva Kantona Sarajevo,⁵²⁹
- komesarom Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo,⁵³⁰
- predstavnicima Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine (VSTV),⁵³¹
- predstavnicima Ustavnog suda Bosne i Hercegovine,⁵³²
- predstavnicima Ministarstva zdravstva Federacije BiH,⁵³³
- ministrom sigurnosti Bosne i Hercegovine,⁵³⁴
- ombudsmanom za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini.⁵³⁵

Nazočili smo i svečanom obilježavanju Dana policije Republike Srpske i 30. godina Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske⁵³⁶.

---

⁵¹⁸ Dana 13.12.2022. godine

⁵¹⁹ Dana 09.12.2022. godine

⁵²⁰ Dana 03.06.2022. godine

⁵²¹ Dana 04.02.2022. godine

⁵²² Dana 15.03.2022. godine

⁵²³ Dana 15.03.2022. godine

⁵²⁴ Dana 16.03.2022. godine

⁵²⁵ Dana 16.03.2022. godine

⁵²⁶ Dana 17.03.2022. godine

⁵²⁷ Dana 12.04.2022. godine

⁵²⁸ Dana 24.03.2022. godine

⁵²⁹ Dana 09.05.2022. godine

⁵³⁰ Dana 07.07.2022. godine

⁵³¹ Dana 11.10.2022. godine

⁵³² Dana 11.10.2022. godine

⁵³³ Dana 18.10.2022. godine

⁵³⁴ Dana 20.10.2022. godine

⁵³⁵ Dana 24.10.2022. godine

⁵³⁶ Dana 04.04.2022. godine

Sudionici, gosti predavači i edukatori bili smo na sljedećim aktivnostima:

- Stručno usavršavanje o temi 'Praktični aspekti pružanja međunarodne pravne pomoći', organizirano u okviru projekta Europske unije 'Unaprjeđenje rada na predmetima ratnih zločina u Bosni i Hercegovini' (IPA 2019) u Banja Luci u organizaciji Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine,⁵³⁷
- Seminar 'Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti s osvrtom na zadržavanje osoba u zdravstvenoj ustanovi', u organizaciji Centra za edukaciju sudaca i tužitelja Federacije BiH,⁵³⁸
- Znanstveno-stručni skup 'Alternativne sankcije i mjere u kaznenom pravu', u organizaciji Pravnog fakulteta Sveučilišta Union u Beogradu i Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja,⁵³⁹
- Okrugli stol „Društveni položaj gluhih i nagluhih osoba u Bosni i Hercegovini“, u organizaciji Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Banja Luci i Saveza gluhih i nagluhih Republike Srpske,⁵⁴⁰
- Predavanje u okviru tribine ‘Bitne karakteristike Ustava Bosne i Hercegovine i zaštita ljudskih prava u Bosni i Hercegovini’ u organizaciji Visoke poslovno-tehničke škole Doboj (VPTŠ),⁵⁴¹
- Edukacija za državne službenike u Bihaću o slobodnom pristupu informacijama, uz podršku Gradske uprave Grada Bihaća,⁵⁴²
- Edukacija na seminaru u Banja Luci o temi specifičnosti kaznenog postupka prema djeci i malodobnicima, u organizaciji Centra za edukaciju sudaca i javnih tužitelja u Republici Srpskoj i suradnji sa UNICEF-om,⁵⁴³
- Izlaganje o temi ‘Međunarodni standardi kojima se regulira zaštita od seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja dece u digitalnom okruženju’ na XXXIII Međunarodnom znanstvenom tematskom skupu ‘Djeca i izazovi digitalnog okruženja’, na Paliću, u organizaciji Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja, uz podršku Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja Republike Srbije i Pravosudne akademije⁵⁴⁴ i
- Konferencija ‘Ravnopravnost spolova u kontekstu zaštite okoliša i klimatskih promjena’, u organizaciji Agencije za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Ministarstva za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Komisije za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH i UN Women⁵⁴⁵.

U tijeku godine, Ombudsmani BiH su obavili posjet Javnoj ustanovi Zavod za specijalno obrazovanje i odgoj djece „Mjedenica“ Sarajevo.⁵⁴⁶ Međunarodni dan djeteta proslavili smo u Sjedištu Institucije, u društvu gostiju - predstavnika Vijeća učenika Srednje škole 'Ljubiša Mladenović' iz Banja Luke, i na simboličan način u Područnom uredu u Sarajevu.⁵⁴⁷

⁵³⁷ Dana 01.04.2022. godine

⁵³⁸ Dana 12.04.2022. godine

⁵³⁹ Dana 11.05.2022. godine

⁵⁴⁰ Dana 17.05.2022. godine

⁵⁴¹ Dana 26.05.2022. godine

⁵⁴² Dana 06.06.2022. godine

⁵⁴³ Dana 09.06.2022. godine

⁵⁴⁴ Dana 16.06.2022. godine

⁵⁴⁵ Dana 08.03.2022. godine

⁵⁴⁶ Dana 18.10.2022. godine

⁵⁴⁷ Dana 20.11.2022. godine i dana 18.10.2022. godine

12.2. Suradnja s međunarodnim organizacijama i institucijama i podnesci UN komitetima

U svjetlu Pariških principa, sekretarijat Potkomiteta za akreditaciju globalne alijanse nacionalnih institucija za ljudska prava (SCA GANHRI) je u svom posljednjem razmatranju statusa reakreditacije Institucije iz studenog 2017. godine, potvrdio status „A“ Institucije i uputio preporuke koje se odnose na proširenje mandata Institucije, što uključuje i izmjene i dopune Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. SCA je preporučio i da zakonske intervencije uključe sljedeća pitanja: financijsku neovisnost, uspostavljanje mandata neovisnog preventivnog mehanizma, formalizaciju radnih odnosa sa drugim organizacijama za ljudska prava i domaćim institucijama, prvenstveno organizacijama civilnog društva i imenovanja i razrješenja. Imajući u vidu niz objektivnih činjenica koje utječu na djelovanje Institucije, uključujući, prije svega, činjenicu da je usvajanje izmjena i dopuna zakona u nadležnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Ombudsmani Bosne i Hercegovine su podnijeli molbu⁵⁴⁸ za odgodu reakreditacije za razdoblje od jedne godine. Molba je prihvaćena.

U odnosu na proteklu godinu, borba sa epidemijom je rezultirala da je pandemija virusa COVID-19 u 2022. godini uspješno stavljena pod kontrolu, na zadovoljstvo svih građana i građanki Bosne i Hercegovine. To je rezultiralo širokom suradnjom sa institucijama i organizacijama u Bosni i Hercegovini, ali i na regionalnom i međunarodnom planu. Fokus je i dalje na jačanju ljudskih prava u bilo kojem konceptu, kao društvenom prioritetu demokratskog društva.

Ova godina započela je sastancima sa dugogodišnjim institucionalnim partnerom, Uredom Vijeća Europe u Sarajevu, o temi uspostave preventivnog mehanizma sukladno Opcionom protokolu uz Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv torture i drugih surovih, neljudskih i ponižavajućih kazni ili postupaka (OPCAT).⁵⁴⁹ Sastanci su održani u sjedištu Institucije u Banja Luci i u Područnom uredu u Sarajevu. Zajedničke aktivnosti sa Uredom Vijeća Europe u Bosni i Hercegovini koje su uslijedile tijekom godine su bile:

- edukacije državnih službenika o temi borbe protiv govora mržnje, u sklopu projekta 'Promoviranje različitosti i jednakosti u BiH' u gradovima Trebinje⁵⁵⁰, Tuzla⁵⁵¹ i Bihać⁵⁵²,
- sastanci Upravnog odbora zajedničkog programa Europske unije i Vijeća Europe Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019-2022 o temi Promoviranje različitosti i jednakosti u Bosni i Hercegovini, Sprječavanje i borba protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini i Sloboda izražavanja i sloboda medija u Bosni i Hercegovini⁵⁵³,
- uvodno obraćanje povodom otvaranja lokalne kampanje Europske unije i Vijeća Europe naziva 'Blokiraj mržnju. Podijeli ljubav', u sklopu projekta 'Promoviranje različitosti i jednakosti u Bosni i Hercegovini', kao dio zajedničkog programa Europske unije i Vijeća Europe

⁵⁴⁸ Dana 09.09.2022. godine

⁵⁴⁹ Dana 20.01.2022. godine i dana 21.01.2022. godine

⁵⁵⁰ Dana 15.03.2022. godine

⁵⁵¹ Dana 16.03.2022. godine

⁵⁵² Dana 17.03.2022. godine

⁵⁵³ Sastanak UO održan u Sarajevu dana 21.03.2022. godine, sastanku UO održan u Banja Luci dana 21.04.2022. godine i sastanak UO održanom u Brčkom i online dana 07.11.2022. godine

'Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019-2022', a koji implementira Odjel za borbu protiv diskriminacije Vijeća Europe⁵⁵⁴

- sastanak Savjetodavnog odbora u Sarajevu u okviru zajedničkog projekta Europske unije i Vijeća Europe 'Kvalitetno obrazovanje za sve'⁵⁵⁵
- online sastanak sa projektnim timom Vijeća Europe o učešću u projektu 'Jačanje institucionalnih kapaciteta u oblasti slobode izražavanja i informiranja u Bosni i Hercegovini'⁵⁵⁶
- webinar o rješavanju govora mržnje kroz poboljšanje prikupljanja podataka, u sklopu zajedničkog programa Europske unije i Vijeća Europe 'Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019-2022'⁵⁵⁷.

Sastanak sa predstavnikom Centra za europske sigurnosne studije (CESS) i ekspertom za parlamentarno osnaživanje bio je povod za razgovor o temi potreba i opcija u pogledu jačanja inkluzivnog nadzora na sigurnosnim sektorom Bosne i Hercegovine, kroz osnaživanje organizacija civilnog društva i drugih aktera u demokratskom nadzoru sektora sigurnosti, uključujući i Instituciju ombudsmana Bosne i Hercegovine.⁵⁵⁸

Ombudsman Bosne i Hercegovine je bio i gost predavač na Međunarodnom naučnom skupu o temi '80 godina od pogroma u Velikoj raciji – korak dalje ka zajedničkoj budućnosti', koji je organizirao Pokrajinski ombudsman u Novom Sadu⁵⁵⁹.

Stanje ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, vladavina zakona, demokratske procedure u donošenju zakona, tolerancija, eliminacija diskriminacije i mnoge druge interesantne teme bile su povod sastanka sa direktorom OSCE Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) u sjedištu Institucije⁵⁶⁰.

Ostala suradnja sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini ostvarena je učešćem u sljedećim aktivnostima:

- online sastanak ombudsmana Bosne i Hercegovine sa veleposlanicom K. Kavalec,⁵⁶¹
- prvi koordinacijski sastanak ključnih aktera u polju promoviranja i zaštite slobode izražavanja i prava medija koji je u cilju unaprjeđenja sigurnosti novinara i medijskih djelatnika Kantona Sarajevo organiziralo Tužiteljstvo Kantona Sarajevo u suradnji sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini,⁵⁶² sastanak u Područnom uredu u Sarajevu sa predstavnicom OSCE-a za slobodu medija, koja je boravila u zvaničnom posjetu Bosni i Hercegovini,⁵⁶³

⁵⁵⁴ U Konjicu dana 28.03.2022. godine

⁵⁵⁵ Dana 07.04.2022. godine

⁵⁵⁶ Dana 17.05.2022. godine

⁵⁵⁷ Dana 06.07.2022. godine

⁵⁵⁸ Dana 01.02.2022. godine

⁵⁵⁹ Dana 02.02.2022. godine

⁵⁶⁰ Dana 16.02.2022. godine

⁵⁶¹ Dana 11.03.2022. godine

⁵⁶² Dana 24.03.2022. godine

⁵⁶³ Dana 13.04.2022. godine

- sastanak na visokoj razini za šefove nacionalnih institucija za ljudska prava (NHRI) iz regiona OSCE Misije u Varšavi, u organizaciji Ureda za demokratske institucije i ljudska prava pri OSCE-u (ODIHR), o temi građenja otpornijih NHRI u okruženju koje se brzo razvija i koje je izazovno za institucije za ljudska prava,⁵⁶⁴
- tehnička podrška OSCE Misije u Bosni i Hercegovini u održavanju uredovnih dana u Bihaću, Glamoču, Drvaru, Kupresu, Grahovu i Bijeljini,
- regionalna obuka OSCE/ODIHR iz Varšave za nadzorne mehanizme i organizacije civilnog društva o integriranju pitanja seksualnog nasilja po osnovu spola u praćenju pritvora. Obuka je operacionalizirala Smjernice za nadzorne mehanizme za integriranje pitanja seksualnog nasilja po osnovu spola u oblasti praćenja pritvora⁵⁶⁵ i
- regionalna konferencija u Skoplju 'Izazovi u donošenju odluka u slučajevima diskriminacije – sankcije i naknade štete', u cilju pružanja uvida u trendove koji se odnose na slučajeve diskriminacije pred sudovima, posebice glede vrsta sankcija i pravnih lijekova i njihove specifičnosti⁵⁶⁶

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su učestvovali i na online sastanku o Ukrajini u organizaciji Europske mreže ombudsmana za djecu (ENOC). U fokusu razgovora izražena je zabrinutost za sigurnost i dobrobit djece usljed aktualnih događanja u Ukrajini i solidarnost s ukrajinskim parlamentarnim povjerenikom za ljudska prava u njegovoj ulozi zaštite i promoviranja ljudskih prava djece i mladih ljudi.⁵⁶⁷

Godišnji sastanak Globalne alijanse nacionalnih institucija za ljudska prava (GANHRI)⁵⁶⁸ ove se godine održao također online, i to u razdoblju 08.-10.03.2022. godine. Ombudsmeni su i ove godine iskoristili globalni skup nacionalnih institucija svijeta kao prigodu za interaktivnu razmjenu praksi i iskustava od proteklog sastanka. Ombudsmeni BiH učestvovali su i na Generalnoj skuštini Europske asocijacije nacionalnih institucija za ljudska prava u Briselu (ENNHRI)⁵⁶⁹.

Povodom imenovanja novih ombudsmana Bosne i Hercegovine upriličen je online sastanak sa generalnom sekretarkom ENNHRI-ja, Debbie Kohner. Na sastanku je također razgovarano i o predstojećem procesu reakreditacije kao i brojnim pitanjima zajedničkog angažmana putem različitih vidova suradnje, značajne za uspješno funkcioniranje obje institucije.⁵⁷⁰

Predstavnici Institucije učestvovali su na sastancima mreže ENNHRI-ja o temi 'Revidiranje našeg pristupa zajedničkom radu na vladavini prava' u Sofiji, Bugarska⁵⁷¹. Glavni cilj je bio da se omogući interaktivna diskusija između šefova institucija i stručnjaka na visokoj razini o tomu kako angažman u ENNHRI-ju u oblasti vladavine prava učiniti utjecajnijim, s obzirom na situaciju u oblasti vladavine prava u Europi i kontinuirane izazove.

⁵⁶⁴ U razdoblju 05.-07.09.2022. godine

⁵⁶⁵ U 07.-09.09.2022. godine

⁵⁶⁶ Dana 05.10.2022. godine

⁵⁶⁷ Dana 08.03.2022. godine

⁵⁶⁸ Available on: <https://ganhri.org/2022-general-assembly/>

⁵⁶⁹ U razdoblju 22.-23.10.2022. godine

⁵⁷⁰ Dana 13.09.2022. godine

⁵⁷¹ Dana 24.10.2022. godine

Sukladno sa svojim kapacitetima, Institucija ombudsmana Bosne i Hercegovine je i ove godine nastavila suradnju sa domaćim i međunarodnim institucijama, participirajući u mnogobrojnim istraživanjima vezano za nasilje nad ženama, žrtve torture, položaj Roma u društvu, implementaciju Aarhuške konvencije, političko učešće mladih koji pripadaju nacionalnim manjinama u državama članicama Vijeća Europe. Pitanja zaštite okoliša i životne sredine, klimatskih promjena, stanja u ustanovama socijalne zaštite, zakona o slobodi pristupa informacijama, statusa migranata i migracijama u BiH, situacija u svezi sa braniteljima ljudskih prava, stanja u zatvorskim i pritvorskim jedinicama, borbe protiv korupcije, zaštite osobnih podataka, prava (ne)cijepljenih, slobode okupljanja, mirovinskom i invalidskom osiguranju, rodno zasnovanog nasilja, govora mržnje i svim ostalim oblicima diskriminacije i mnoga druga pitanja bila su u fokusu različitih aktivnosti koje je Institucija realizirala ili u njima učestvovala.

Cijeneci i uvažavajući dosadašnju uspješnu suradnju, upriličeni su susreti sa šefom Delegacije Europske unije u Bosni i Hercegovini.⁵⁷² Razgovarano je o stanju ljudskih prava u državi, iznimnoj važnosti poštivanja, podsticanja i promoviranja ljudskih prava i osnovnih sloboda kao temelja jednakosti. Zajedničke aktivnosti sa EU Delegacijom u BiH nastavljene su putem sljedećih aktivnosti:

- sastanak u Sjedištu sa šefom Sekcije za Europske integracije, politička pitanja, odnose s javnošću i informacije o općoj situaciji i zakonskim regulativama⁵⁷³,
- informativna sjednica u organizaciji EU Delegacije i stručnjacima EU u oblasti socijalne zaštite, rada i zapošljavanja - SOCIEUX+ (procedure za pristup SOCIEUX+ servisima)⁵⁷⁴,
- sastanak sa članovima SOCIEUX+ tima sa fokusom na zapažanja Ombudsmana BiH iz oblasti socijalne zaštite, rada i zapošljavanja⁵⁷⁵.
- sastanak u Sjedištu sa voditeljem projekta 'EU za ljudska prava i suzbijanje diskriminacije u BiH', u ispunjavanju pristupnih kriterija u svezi sa zaštitom temeljnih ljudskih prava sukladno sa *acquis-om* EU i međusobnim standardima⁵⁷⁶

Ombudsmani Bosne i Hercegovine su održali i sastanak u Sarajevu sa predstavnicima Skupine/Grupe država protiv korupcije Vijeća Europe (GRECO) evaluacijskog tima⁵⁷⁷ koji je boravio u službenom posjetu Bosni i Hercegovini, u okviru Petog kruga evaluacije.

Pripremni online sastanak⁵⁷⁸ je upriličen sa stručnjacima Europske komisije za pružanje kratkoročne tehničke pomoći i razmjene informacija (TAIEX) u kontekstu pripreme stručne procjene, na osnovu pojedinačnih predmeta, u oblasti neovisnih nadzornih ili regulatornih tijela i pravnog i institucionalnog okvira Institucije. Uslijedio je i nastavak sastanka⁵⁷⁹ u Područnom uredu u Sarajevu.

⁵⁷² Dana 12.04.2022. godine i dana 20.06.2022. godine

⁵⁷³ Dana 01.06.2022. godine

⁵⁷⁴ Dana 24.10.2022. godine

⁵⁷⁵ Dana 27.10.2022. godine

⁵⁷⁶ Dana 14.12.2022. godine

⁵⁷⁷ Dana 21.06.2022. godine

⁵⁷⁸ Dana 19.10.2022. godine

⁵⁷⁹ Dana 29.11.2022. godine

Održan je sastanak i s delegacijom Međunarodne organizacije za frankofoniju (OIF)⁵⁸⁰ o izborima, ali i o stanju ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. U posjetu je bila i predsjednica međunarodne humanitarne organizacije iz Republike Slovenije⁵⁸¹, s kojom je razgovarano o mogućoj suradnji, posebice u oblasti prava djece.

Sa predstavnicom Centra za humani dijalog, nevladine organizacije sa sjedištem u Ženevi čiji se rad fokusira na posredovanje u sukobima i procesima dijaloga, razmjenjena su iskustva o govoru mržnje u medijskim sadržajima i mogućnostima uspostavljanja normi dobrog ponašanja u društvenim medijima.⁵⁸²

Ombudsmanka Nives Jukić je posjetila Pučku pravobraniteljicu Republike Hrvatske⁵⁸³ kao i Pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske.⁵⁸⁴

U sklopu svog mandata i redovitog izvještavanja prema UN tijelima, Institucija ombudsmana je u tijeku 2022. godine podnijela:

- srednjoročno izvješće u III ciklusu Univerzalnog periodičnog pregleda stanja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini (UPR)⁵⁸⁵,
- podnesak Komitetu za eliminiranje rasne diskriminacije (CERD)⁵⁸⁶ u kontekstu institucionalnog doprinosa u pripremi Opće preporuke o rasnoj diskriminaciji i pravu na zdravlje prema članku (5) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i
- alternativno izvješće/alternativna informacija, u odnosu na Treće periodično izvješće za Bosnu i Hercegovinu, UN Komitetu za zaštitu prava svih radnika migranata i članova njihovih obitelji (CMW)⁵⁸⁷.

Na poziv Institucije ombudsmana Republike Turske, ombudsman dr. Nevenko Vranješ učestvovao je u Ankari na Međunarodnom simpoziju o klimatskim promjenama i pravu na hranu u kontekstu ljudskih prava⁵⁸⁸, dok je ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur, na poziv Tijela za jednakost Republike Turske (HREIT), također u Ankari, učestvovala na samitu o temi Nacionalne institucije za ljudska prava i njihova pojačana uloga u zaštiti i promoviranju ljudskih prava: razumijevanje novih izazova, dobiti i mogućnosti.⁵⁸⁹

Dodjela kandidatskog statusa Bosni i Hercegovini i značaj Institucije ombudsmana Bosne i Hercegovine u kontekstu preduvjeta za pristupanje Europskoj uniji, stvorila je potrebu za produblivanjem i jačanjem suradnje sa veleposlanicama zemalja Europske unije. Tako su se

---

⁵⁸⁰ Dana 02.10.2022. godine

⁵⁸¹ Dana 22.10.2022. godine

⁵⁸² Dana 14.04.2022. godine

⁵⁸³ Dana 28.11.2022. godine

⁵⁸⁴ Dana 28.11.2022. godine

⁵⁸⁵ U ožujku 2022. godine

⁵⁸⁶ U srpnju 2022. godine

⁵⁸⁷ U kolovozu 2022. godine

⁵⁸⁸ U razdoblju 07.-08.12.2022. godine prezentacija rada o temi 'Izazovi zaštite životne sredine i uloga ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine'

⁵⁸⁹ U razdoblju 29.-30.06.2022. godine

ombudsmeni Bosne i Hercegovine susreli sa šefovima diplomatskih misija Kraljevine Švedske⁵⁹⁰, Kraljevine Nizozemske⁵⁹¹, Švicarske konfederacije⁵⁹² i Kraljevine Norveške⁵⁹³.

Protokolarni susreti po prispjelim pozivima veleposlanstava u Bosni i Hercegovini upriličeni su i u povodu:

- sastanka sa generalnim konzulom Republike Turske u Banja Luci⁵⁹⁴ i nazočnosti svečanom prijemu u povodu obilježavanja Nacionalnog blagdana Republike Turske;⁵⁹⁵
- sastanka sa šeficom Političkog tima Veleposlanstva Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u Bosni i Hercegovini;⁵⁹⁶
- obilježavanja 246. godišnjice neovisnosti SAD-a⁵⁹⁷,
- posjeta savezne ministricе pravde Republike Austrije⁵⁹⁸ i u povodu Nacionalnog blagdana Republike Austrije⁵⁹⁹,
- posjeta veleposlanice ljudskih prava Kraljevine Nizozemske⁶⁰⁰ i
- posjeta novimenovane službenice državnog odjela za Bosnu i Hercegovinu u Vašingtonu, koja je boravila u službenom posjetu Bosni i Hercegovini.⁶⁰¹

U organizaciji M.T. Abraham grupe predstavnici Institucije su učestvovali na drugom Equality Forum-u u Mostaru, čiji je fokus bio na obrazovanju i nejednakosti u kontekstu identifikacije i definiranja problema i proslave 74. godišnjice neovisnosti države Izrael.⁶⁰²

Aktivna suradnja uspješno se nastavlja i sa organizacijom Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini⁶⁰³ putem mnogobrojnih zajedničkih projekata i učešća, uključujući:

- sastanak sa podsekretarkom UN za globalne komunikacije o temi govora mržnje i štetnim posljedicama koje ostavlja ovaj društveno neprihvatljivi oblik ponašanja⁶⁰⁴,
- učešće na konferenciji 'Prostor za djelovanje civilnog društva u Bosni i Hercegovini: Pregled stanja i naredni koraci', imajući za cilj ocijeniti ukupno stanje civilnog društva u Bosni i Hercegovini, posebice glede uživanja prava na slobodu izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja⁶⁰⁵
- sastanak u UN zgradi u Sarajevu na poziv Ureda rezidentne koordinatorice UN-a u BiH, zajedno sa predstavnicima Agencije za ravnopravnost spolova BiH, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Regulatorne agencije za komunikacije BiH i Središnjeg izbornog

⁵⁹⁰ Dana 12.10.2022. godine

⁵⁹¹ Dana 13.10.2022. godine

⁵⁹² Dana 19.10.2022. godine

⁵⁹³ Dana 19.10.2022. godine.

⁵⁹⁴ Dana 23.03.2022. godine

⁵⁹⁵ Dana 01.11.2022. godine

⁵⁹⁶ Dana 14.04.2022. godine

⁵⁹⁷ Dana 01.07.2022. godine

⁵⁹⁸ Dana 05.07.2022. godine

⁵⁹⁹ Dana 24.10.2022. godine

⁶⁰⁰ Dana 12.12.2022. godine i dana 15.12.2022. godine

⁶⁰¹ Dana 06.12.2022. godine

⁶⁰² Dana 07.07.2022. godine i dana 12.05.2022. godine

⁶⁰³ Veza – Agnès Picod, viša savjetnica za ljudska prava u Uredu rezidentne koordinatorice UN-a BiH

⁶⁰⁴ Dana 25.05.2022. godine

⁶⁰⁵ U dane 15.-16.06.2022. godine

povjerenstva BiH kako bi obilježili prvog Međunarodnog dana borbe protiv govora mržnje i zbog svoje posvećenosti borbi protiv govora mržnje⁶⁰⁶

- sastanak u UN gradi u Sarajevu povodom posjeta visoke komesarke Ujedinjenih naroda za ljudska prava o temi stanja ljudskih prava u BiH⁶⁰⁷
- sastanak sa višom savjetnicom za ljudska prava u Uredu rezidentne koordinatorice Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini o predstojećem procesu reakreditacije Institucije ombudsmana⁶⁰⁸,
- sastanak u Područnom uredu Sarajevo sa predstavnicom UNHCR-a o temi suradnje u oblastima azila i apatridije. Posebna pozornost tijekom sastanka usmjerena je na pitanja koja se tiču aktualnog nacrtu izmjena i dopuna Zakona o strancima i radu Imigracionog centra, uključujući pristup informacijama o dostupnoj besplatnoj pravnoj pomoći i pristup azilu, pristup informacijama i pravnom savjetovanju u međunarodnoj zoni zračne luke/aerodroma za osobe koje traže azil, rješavanje preostalih pitanja apatridije i prijava rođenja⁶⁰⁹. O istim temama održan je sastanak i u Sjedištu Institucije u Banja Luci sa predstavnicima UNHCR-a⁶¹⁰,
- učešće u UNICEF-ovoj kampanji 'Djeca preuzimaju' organiziranoj povodom obilježavanja Međunarodnog dana djeteta 21.11.;⁶¹¹,
- sastanak sa IOM-om o izazovima migracija i trenutnoj migrantskoj situaciji u Bosni i Hercegovini⁶¹² i
- okrugli stol u organizaciji IOM-a o Globalnom sporazumu za sigurne, uredne i redovne migracije (GCM)⁶¹³. GCM je prvi sporazum dogovoren između vlada kojim su obuhvaćene sve dimenzije međunarodnih migracija.

12.3. Suradnja sa civilnim društvom

Ombudsmeni za ljudska prava BiH posebnu pozornost pridaju suradnji sa organizacijama civilnog društva i nevladinim sektorom. U tom kontekstu Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su dali podršku i učestvovali u sljedećim aktivnostima:

- Centar ženskih prava⁶¹⁴ organizirao na Jahorini sastanak multisektoralne radne grupe za izmjene i dopune zakonodavstva vezanog za nasilje na bazi spola u Federaciji BiH;
- Forum '4P4 Inicijativa – održiva i dugoročna rješenja za BiH' koji je organizirala Međunarodna komisija za inkluzivni mir (4P4) i Fondacija društva zajedničkih vrijednosti Sarajevo⁶¹⁵,
- Centar za lobiranje Banja Luka⁶¹⁶ organizator je konferencije pod nazivom 'Bosna i Hercegovina – moguća ili nemoguća država?',

⁶⁰⁶ Dana 21.06.2022. godine

⁶⁰⁷ Dana 24.06.2022. godine

⁶⁰⁸ Dana 17.09.2022. godine

⁶⁰⁹ Dana 19.10.2022. godine

⁶¹⁰ Dana 16.11.2022. godine

⁶¹¹ Dana 18.11.2022. godine

⁶¹² Dana 08.11.2022. godine

⁶¹³ Dana 11.10.2022. godine

⁶¹⁴ U dane 27.-28.01.2022. godine

⁶¹⁵ Dana 25.02.2022. godine

⁶¹⁶ Dana 07.03.2022. godine

- nevladine organizacije, uz podršku Europske unije i Švedske razvojne agencije,⁶¹⁷ upriličili su panel diskusiju o rodno zasnovanoj diskriminaciji u Sarajevu;
- Media for all⁶¹⁸, koju financira Vlada Velike Britanije, a provodi Britansko vijeće u suradnji sa Thomson fondacijom, BIRN-om i INTRAC-om u zemljama Zapadnog Balkana, organizirali su u Sarajevu online konferenciju o ženskim ljudskim pravima u medijima „Rodno zasnovano nasilje u javnom komunikacijskom prostoru Bosne i Hercegovine“;
- Istraživački centar Banja Luka⁶¹⁹ organizator je okruglog stola „Koncepti neutralnosti, s osvrtnom na potrebu neutralnosti Bosne i Hercegovine“;
- AIRE centar⁶²⁰ organizator je dvodnevnog Pravosudnog foruma, koji se ove godine održao u Bečićima u Crnoj Gori, o temi „Rodna ravnopravnost i Zapadni Balkan“;
- svečanost povodom obilježavanja 11 godina rada Udruge obitelji djece i osoba s poteškoćama u razvoju „Dajte nam šansu“⁶²¹,
- trodnevna regionalna konferencija o zaštiti slobode medija i sigurnosti novinara na Zapadnom Balkanu u Sarajevu, u organizaciji Mreže sigurnih novinara⁶²²,
- učešće u sklopu projekta „Jačanje interneta bez ograničenja za slijepe osobe“, koji financira Fondacija Internet Society, u okviru granta Beyond the Net Large Grant Program Sarajevo i organizira Internet društvo u Bosni i Hercegovini⁶²³,
- obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv seksualnog nasilja nad ženama u ratu i 30 godina od istog zločina, u organizaciji Udruge žrtava rata Foča 92-95⁶²⁴,
- učešće u radu VI Međunarodne znanstvene konferencije u Banja Luci pod nazivom „Usuglašavanje pravne regulative sa pravnim tekovinama Europske unije – stanje u Bosni i Hercegovini i iskustva drugih“, u organizaciji Istraživačkog centra Banja Luka u suradnji sa Institutom za usporedno pravo iz Beograda i Fondacijom Friedrich Ebert Stiftung iz Bosne i Hercegovine⁶²⁵,
- u Međugorju se održao dvodnevni naučni kolokvij „Očima djeteta“, u organizaciji Sveučilišta „Hercegovina“ o temi „Izazovi obitelji u suvremenom svijetu – Pravo na obitelj ili prava obitelji“⁶²⁶,
- panel diskusija u sklopu Festivala 'Sloboda narodu' na Jahorini⁶²⁷,
- okrugli stol u Sarajevu o temi 'Obrazovanje obespravljenih žena korak ka ekonomskom osnaživanju', u organizaciji Visoke škole za turizam i menadžment Konjic i Fondacije CURE, u svojstvu partnera na projektu 'Obrazovanje obespravljenih djevojaka/žena u BiH' i uz podršku Veleposlanstva Republike Slovenije u Bosni i Hercegovini⁶²⁸,

⁶¹⁷ Dana 07.03.2022. godine

⁶¹⁸ Dana 08.03.2022. godine predavanje o temi: 'Pravna i institucionalna zaštita novinarki: (ne)učinkoviti mehanizmi i (ne)adekvatno zakoni? Možemo li, znamo li bolje?'

⁶¹⁹ Dana 28.03.2022. godine

⁶²⁰ Dana 01.-02.04.2022. godine

⁶²¹ Dana 14.04.2022. godine

⁶²² Dana 26.04.2022. godine

⁶²³ Dana 19.05.2022. godine

⁶²⁴ Dana 17.06.2022. godine

⁶²⁵ U dane 30.06.-0107.2022. godine

⁶²⁶ Dana 23.09.2022. godine

⁶²⁷ Izlaganje o temi 'Ljudska prava u Bosni i Hercegovini: da li foliramo da su nam važna?' dana 28.10.2022. godine

⁶²⁸ Dana 09.11.2022. godine

- online predavanje na zalagačkoj konferenciji u organizaciji Fondacije CURE, u cilju okupljanja aktivistica i zaštitnica ženskih prava⁶²⁹,
- panel diskusija 'Čist zrak pravo, a ne privilegija', povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava, u organizaciji Udruge Eko Forum Zenica, ELSA Zenica i Fondacije Heinrich Böll Stiftung⁶³⁰ i
- panel diskusija u Sarajevu o temi 'Kandidatski status Bosne i Hercegovine – glas civilnog društva' u organizaciji Udruge Prava za sve/Rights for all i u bliskoj suradnji sa Ženskom zagovaračkom grupom⁶³¹ u cilju razmjene mišljenja o procesu europskih integracija, jačanju glasa civilnog društva i zagovaranju integriranja ženskih stavova i perspektiva u europske procese.

Institucija ombudsmana je u 2022. godini održala niz sastanaka, i to:

- sastanak sa predstavnicima Saveza logoraša u Bosni i Hercegovini o temi uspostave suradnje te razmjene dosadašnjih iskustava o ostvarivanju prava žrtava ratne torture⁶³²,
- sastanak s predstavnicima Udruge umirovljenika vojnih osiguranika Tuzlanskog kantona/županije i Zeničko-dobojskog kantona/županije o temi registriranih predmeta u Instituciji – Udruga umirovljenika vojnih osiguranika Tuzlanskog i Zeničko-dobojskog kantona/županije⁶³³,
- online sastanak sa koordinatorisom GIZ regionalnog projekta 'Socijalna prava za ranjive grupe' (SORI II) za Bosnu i Hercegovinu i predstavnicima GIZ-a iz Njemačke koji rade na pripremi i razvoju nove faze SORI projekta⁶³⁴,
- sastanak sa predstavnicom delegacije Odjela za civilno društvo i demokratske inovacije Vijeća Europe. Cilj INGO-a (Konferencija međunarodnih nevladinih organizacija) koja će posjetiti različite zemlje članice Vijeća Europe, uočiti iskustva i različitosti suradnje vlasti s nevladinim sektorom⁶³⁵ i
- sastanak i sa generalnim sekretarom Društva Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine o temi suradnje s posebnim fokusom na marginalizirane društvene grupe i ostvarivanje njihovih, zakonom zajamčenih, prava⁶³⁶.
- sastanak sa direktorom Udruge poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine⁶³⁷ i tom prigodom razgovarano je o međusobnoj suradnji i aktualnim pitanjima zaštite prava iz oblasti rada i radnih odnosa.

---

⁶²⁹ Dana 21.11.2022. godine

⁶³⁰ Dana 09.12.2022. godine

⁶³¹ Dana 20.12.2022. godine

⁶³² Dana 15.04.2022. godine

⁶³³ Dana 19.04.2022. godine

⁶³⁴ Dana 05.05.2022. godine

⁶³⁵ Dana 05.09.2022. godine

⁶³⁶ Dana 27.10.2022. godine

⁶³⁷ Dana 27.10.2022. godine

XIII. PREPORUKE OMBUDSMANA

Ombudsmeni, sukladno s člankom 32. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine nakon provedenog postupka istraživanja odgovornom tijelu mogu dati preporuke s ciljem otklanjanja uočenih povreda ljudskih prava. Tijela koja dobiju takve preporuke dužna su pismeno odgovoriti i obavijestiti Ombudsmane o učinku preporuka u roku koji su Ombudsmeni odredili.

Ako odgovorno tijelo ne poduzme mjere iz preporuke, ili ako ne obavijesti Ombudsmane o razlozima njihovog nepoduzimanja, Ombudsmeni neposredno višem tijelu ukazuju na tijek predmeta i na dalje preporuke. Slijedi tabelarni prikaz preporuka upućenih u prošloj godini i način njihovog realiziranja:

TABELARNI PRIKAZ PREPORUKA

BROJ PREPORUKE	BROJ PREDMETA	UPUĆEN TIJELU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZICAJA	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
P-1/22	Ž-MO-04-44/21,	ŽUPANIJSKA BOLNICA „DR. FRA MIHOVIL SUČIĆ“ LIVNO LIVNO	23 - ZDRAVSTVO	24.1.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-2/22	Ž-BL-01-643/21,	VLADA REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE OSNOVNA ŠKOLA “SVETI SAVA” DOBOJ	13 - PRAVA DJETETA	17.1.2022	REALIZIRANA	DA
P-3/22	Ž-SA-05-713/21,	OPĆINA HADŽIĆI HADŽIĆI N/R NAČELNIKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	18.1.2022	REALIZIRANA	DA
P-4/22	Ž-SA-05-1300/21,	OPĆINA NOVO SARAJEVO SARAJEVO N/R NAČELNIKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	18.1.2022	REALIZIRANA	DA
P-5/22	Ž-SA-05-1152/21, Ž-SA-05-1204/21,	KANTONALNI/ŽUPANIJSKI SUD U TUZLI TUZLA N/R PREDSJEDNIKA SUDA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	18.1.2022	REALIZIRANA	DA
P-6/22	Ž-BL-05-711/21,	JU OŠ "21. MART" MATUZIĆI	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	18.1.2022	REALIZIRANA	DA
P-7/22	Ž-SA-05-1036/21,	OPĆINA NOVO SARAJEVO SARAJEVO N/R NAČELNIKA MINISTARSTVO PRAVDE I UPRAVE KANTONA SARAJEVO UPRAVNI INSPEKTORAT SARAJEVO N/R GLAVNOG UPRAVNOG INSPEKTORA	32 - INSPEKCIJE	18.1.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-8/22	Ž-BL-05-279/20,	PON- GRAD BANJA LUKA	32 - INSPEKCIJE	18.1.2022	REALIZIRANA	DA
P-9/22	Ž-BL-04-706/21,	OPĆINA TEŠANJ JKP “RAD” TEŠANJ	21 - KOMUNALNE USLUGE	18.1.2022	REALIZIRANA	DA

P-10/22	Ž-BL-04-566/21,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA ZENIČKO – DOBOJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE UPRAVA POLICIJE	10 - RADNI ODNOSI	18.1.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-11/22	Ž-SA-05-1275/16, Ž-SA-05-328/18,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO ZASTUPNIČKI DOM NARODA	09 - PRAVOSUĐE	20.1.2022	REALIZIRANA	DA
P-12/22	Ž-SA-05-698/18,	PON-OPĆINA VELIKA KLADUŠA	19 - UPRAVA	20.1.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-13/22	Ž-BL-06-753/21,	SVEUČILIŠTE U ISTOČNOM SARAJEVU SENAT SVEUČILIŠTVA	01 - DISKRIMINACIJA	24.1.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-14/22	Ž-SA-08-667/21,	GRAD ZENICA SLUŽBA ZA URBANIZAM ZENICA	19 - UPRAVA	24.1.2022	REALIZIRANA	DA
P-15/22	Ž-LI-08-271/21,	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA KANTONA/ŽUPANIJE 10	19 - UPRAVA	7.2.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-16/22	Ž-SA-01-634/21,	SLUŽBA SOCIJALNE ZAŠTITE OPĆINE CENTAR SARAJEVO	13 - PRAVA DJETETA	24.1.2022	REALIZIRANA	DA
P-17/22	Ž-BL-05-804/21,	GRAD BANJA LUKA ODJELJENJE ZA OBRAZOVANJE, ZDRAVSTVO, OMLADINU I SPORT	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	28.1.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-18/22	Ž-BL-05-802/21,	PON-GRAD BANJA LUKA	32 - INSPEKCIJE	28.1.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-19/22	Ž-BL-08-803/21,	PON-GRAD BANJA LUKA	19 - UPRAVA	28.1.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-20/22	Ž-BL-05-859/21,	MINISTARSTVO PROMETA I VEZA REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	28.1.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-21/22	Ž-BL-05-656/21,	OPĆINA JAJCE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	28.1.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-22/22	Ž-SA-04-966/21,	MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BOSNE I HERCEGOVINE	10 - RADNI ODNOSI	3.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-23/22	Ž-SA-08-1304/21,	FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE SARAJEVO MINISTARSTVO PRAVDE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	09 - PRAVOSUĐE	3.2.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-24/22	Ž-SA-04-545/21,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R PREMIJERA FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO NA ZNANJE: PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZASTUPNIČKI DOM SARAJEVO N/R PREDSJEDAVAJUĆEG, MIRSADA ZAIMOVIĆA	06 - JAVNI PRIHODI	4.2.2022	NIJE REALIZIRANA	NE

P-25/22	Ž-SA-02-745/19,	VLADA UNSKO-SANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE BIHAĆ N/R PREMIJERA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA UNSKO- SANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE BIHAĆ N/R DIREKTORA VLADA BOSANSKO- PODRINJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE GORAŽDE N/R PREMIJERA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE GORAŽDE GORAŽDE N/R DIREKTORA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	4.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-26/22	Ž-SA-08-1264/21,	OPĆINA HADŽIĆI HADŽIĆI	19 - UPRAVA	4.2.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-27/22	Ž-SA-08-182/21,	PON-ŽUPANIJSKI/KANTONALNI SUD U SARAJEVU SARAJEVO	09 - PRAVOSUĐE	4.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-28/22	Ž-SA-04-1258/21,	JU ZAVOD ZA SPECIJALNO OBRAZOVANJE I ODGOJ DJECE „MJEDENICA“ SARAJEVO N/R ŠKOLSKI ODBOR	10 - RADNI ODNOSI	7.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-29/22	Ž-SA-08-1174/21,	VLADA KANTONA SARAJEVO MINISTARSTVO FINANCIJA SARAJEVO N/R MINISTRA	09 - PRAVOSUĐE -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	7.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-30/22	Ž-BL-05-534/21,	"ELEKTROPRENOS/ELEKTROPRIJENOS BOSNE I HERCEGOVINE" AD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	7.2.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-31/22	Ž-BL-01-38/21,	PON-BOSNA I HERCEGOVINA MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA	13 - PRAVA DJETETA	7.2.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-32/22	Ž-BL-05-829/21,	MINISTARSTVO UNUTRUŠNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE POLICIJSKA STANICA MODRIČA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	7.2.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-33/22	Ž-BL-05-663/21,	PON- MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA UNSKO-SANSKOG KANTONA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	8.2.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-34/22	Ž-BL-04-85/21,	PON- ŽELJEZNIČKO-GRAĐEVINSKO PODUZEĆE A.D. DOBOJ	10 - RADNI ODNOSI	8.2.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-35/22	Ž-BR-04-227/21,	VLADA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE - ODJEL ZA OBRAZOVANJE BRČKO	11 - OBRAZOVANJE -- 11-1 - PREDŠKOLSKI ODGOJ	14.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-36/22	Ž-SA-05-827/21,	PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZASTUPNIČKI DOM ODBOR ZA PROMET I KOMUNIKACIJE SARAJEVO	15 - IMOVINSKOPRAVNI	17.2.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-37/22	Ž-SA-06-322/21,	KAZNENO-POPRAVNI ZAVOD ZATVORENOG TIPA ZENICA SARAJEVO N/R DIREKTORA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	17.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-38/22	Ž-SA-08-506/21,	PON-OPĆINA BROD BROD N/R NAČELNIKA OPĆINE	19 - UPRAVA	17.2.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-39/22	Ž-SA-05-1231/21,	GRAD SARAJEVO SARAJEVO N/R GRADONAČELNICE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	24.2.2022	REALIZIRANA	DA

P-40/22	Ž-BL-05-739/21, Ž-BL-05-743/21, Ž-BL-05-745/21,	PON-RTV „SANA“ NADZORNI ODBOR RTV SANA SANSKI MOST	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	24.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-41/22	Ž-BL-01-396/20,	PON-OPĆINSKI SUD U TEŠNJU VISOKI SUDBENI I TUŽITELJSKI SAVJET BOSNE I HERCEGOVINE	13 - PRAVA DJETETA	24.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-42/22	Ž-SA-06-647/21,	UDRUGA LIKOVNIH UMJETNIKA PRIMIJENJENIH UMJETNOSTI I DIZAJNERA U BOSNI I HERCEGOVINI SARAJEVO N/R PREDSJEDNIKA N/R SKUPŠTINE	01 - DISKRIMINACIJA	25.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-43/22	Ž-SA-04-1045/21, Ž-SA-04-1224/21,	KANTON SARAJEVO VLADA KANTONA SARAJEVO N/R PREMIJERA MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA KANTONA SARAJEVO NA ZNANJE MINISTRA	10 - RADNI ODNOSI	25.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-44/22	Ž-SA-06-1122/21,	VLADA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE ZENICA	01 - DISKRIMINACIJA	25.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-45/22	Ž-SA-05-1089/21, Ž-SA-05-1090/21,	KANTON SARAJEVO VLADA SARAJEVO KANTON SARAJEVO MINISTARSTVO GOSPODARSTVA SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	25.2.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-46/22	Ž-SA-05-1098/21,	KANTON SARAJEVO MINISTARSTVO ZA ZNANOST, VISOKO OBRAZOVANJE I MLADE SARAJEVO JU „STUDENTSKI CENTAR“ SARAJEVO UPRAVI ODBOR SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	25.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-47/22	Ž-SA-08-1295/21, Ž-SA-08-1302/21,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO POREZNA UPRAVA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE POREZNA ISPOSTAVA STARI GRAD SARAJEVO	19 - UPRAVA	25.2.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-48/22	Ž-SA-01-186/21,	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA UNSKO – SANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE BIHAĆ	13 - PRAVA DJETETA	25.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-49/22	Ž-SA-05-89/21,	VLADA FEDERACIJE BIH FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	25.2.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-50/22	Ž-SA-08-1205/21,	PON-OPĆINA ILIDŽA OPĆINSKI NAČELNIK ILIDŽA	19 - UPRAVA	25.2.2022	REALIZIRANA	DA
P-51/22	Ž-MO-04-91/21,	VLADA HNK MOSTAR MINISTARSTVO FINACIJA HNK N/R MINISTRA MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	4.3.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-52/22	Ž-SA-08-884/19,	OPĆINA GLAMOČ GLAMOČ	19 - UPRAVA	10.3.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-53/22	Ž-SA-04-936/21,	SVEUČILIŠTE U SARAJEVU SARAJEVO	11 - OBRAZOVANJE -- 11-4 - VISOKO OBRAZOVANJE	10.3.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-54/22	Ž-BL-04-596/21,	SINDIKAT TRGOVINE, TURIZMA, UGOSTITELJSTVA I USLUŽNIH DJELATNOSTI REPUBLIKE SRPSKE UDRUGA POSLODAVACA TURIZMA I UGOSTITELJSTVA REPUBLIKE SRPSKE UNIJA UDRUGE POSLODAVACA REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO TRGOVINE I TURIZMA SAVEZ SINDIKATA REPUBLIKE SRPSKE	10 - RADNI ODNOSI	10.3.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-55/22	Ž-BL-05-658/21,	PON-GRAD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-56/22	Ž-BL-05-756/21,	VLADA REPUBLIKE SRPSKE REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA RASELJENE OSOBE I MIGRACIJE FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE FEDERALNO MINISTARSTVO RASELJENIH OSOBA I IZBJEGLICA UNSKO-SANSKI KANTON/ŽUPANIJA OPĆINA BOSANSKA KRUPA	05 - POLICIJA	10.3.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-57/22	Ž-BL-05-648/21,	GRAD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	10.3.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-58/22	Ž-BL-08-761/21,	PON-ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE I STAMBENO-KOMUNALNE POSLOVE	09 - PRAVOSUĐE	10.3.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-59/22	Ž-BL-05-811/21,	SVEUČILIŠNI KLINIČKI CENTAR REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.3.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-60/22	Ž-BL-05-776/21,	'KOMUNALNO" D.O.O. PREDUZEĆE ZA KOMUNALNE I USLUŽNE DJELATNOSTI BOSANSKI PETROVAC	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	10.3.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-61/22	Ž-BL-05-729/21,	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.3.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-62/22	Ž-BL-05-689/21,	SVEUČILIŠNI KLINIČKI CENTAR REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.3.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-63/22	Ž-BL-05-53/22,	OSNOVNI SUD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-64/22	Ž-BL-06-844/21,	FEDERALNI ZAVOD ZA MJERITELJSTVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-65/22	Ž-BL-05-828/21,	PON-FEDERALNI ZAVOD ZA MJERITELJSTVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-66/22	Ž-BL-04-99/22,	FOND ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA REPUBLIKE SRPSKE	23 - ZDRAVSTVO	10.3.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-67/22	Ž-BL-04-363/21,	PON- ZP "ELEKTROKRAJINA" A.D. BANJA LUKA	21 - KOMUNALNE USLUGE	14.3.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-68/22	Ž-BL-05-821/21,	GRAD BIHAĆ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	14.3.2022	REALIZIRANA	DA

P-69/22	Ž-LI-05-16/22,	MINISTARSTVO ZNANOSTI, PROSVJETE, KULTURE I SPORTA ŽUPANIJE/KANTONA 10	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	23.3.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-70/22	Ž-BL-05-737/21,	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE PODRUČNA JEDINICA SOKOLAC	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	18.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-71/22	Ž-BR-04-158/21,	1-SKUPŠTINA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE BRČKO 2-VLADA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE BRČKO	10 - RADNI ODNOSI	18.3.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-72/22	Ž-BR-05-120/20,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	05 - POLICIJA	18.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-73/22	Ž-BR-05-19/22,	JAVNOJ ZDRAVSTVENOJ USTANOVI DOM ZDRAVLJA TEOČAK	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	18.3.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-74/22	Ž-BR-06-34/21, Ž-BR-06-37/21,	JAVNA USTANOVA SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	18.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-75/22	Ž-SA-06-1129/21,	SBERBANKA BH D.D. SARAJEVO N/R DIREKTORA REGIJE SARAJEVO POSLOVANJE SA STANOVNIŠTVOM I PODUZETNICIMA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	21.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-76/22	Ž-SA-01-1159/21,	JU “ KANTONALNI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD “ SLUŽBA SOCIJALNE ZAŠTITE OPĆINE ILIDŽA ILIDŽA	13 - PRAVA DJETETA	21.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-77/22	Ž-SA-04-1285/21,	VLADA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE MINISTARSTVO GRAĐENJA I PROSTORNOG UREĐENJA MOSTAR	14 - EKOLOGIJA ZAŠTITA OKOLIŠA	21.3.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-78/22	Ž-SA-08-190/21,	GRAD VISOKO VISOKO N/R KOMISIJA ZA PROCJENU PROMETNE VRIJEDNOSTI NEKRETNINA	19 - UPRAVA	21.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-79/22	Ž-SA-05-222/21,	OPĆINA ZAVIDOVIĆI ZAVIDOVIĆI	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	21.3.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-80/22	Ž-SA-08-311/21,	PON-FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE UPRAVNI INSPEKTORAT GLAVNI FEDERALNI INSPEKTOR SARAJEVO	19 - UPRAVA	21.3.2022	REALIZIRANA	DA
P-81/22	Ž-BL-05-4/22,	PON- MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	31.3.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-82/22	Ž-BL-05-631/21,	GRAD GRADIŠKA ODJELJENJE ZA OPĆUU UPRAVU	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	1.4.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-83/22	Ž-BL-05-871/21,	VLADA REPUBLIKE SRPSKE GENERALNI SEKRETARIJAT BIRO ZA ODNOSI SA JAVNOŠĆU	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	1.4.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-84/22	Ž-BL-05-876/21,	PON-MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	1.4.2022	NIJE REALIZIRANA	NE

P-85/22	Ž-BL-05-41/22,	SVEUČILIŠTE U BANJA LUCI	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	1.4.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-86/22	Ž-BL-05-127/22,	MINISTARSTVO PROMETA I VEZA REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	1.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-87/22	Ž-BL-05-509/21,	VLADA UNSKO- SANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	1.4.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-88/22	Ž-BL-04-47/21, Ž-BL-08-157/21, Ž-BL-08-158/21,	„KOSMOS“ A.D. BANJA LUKA PORESKA UPRAVA REPUBLIKE SRPSKE OKRUŽNI GOSPODARSKI SUD BANJA LUKA FOND ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE FILIJALA BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI, 19 - UPRAVA	1.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-89/22	Ž-BL-06-19/22,	FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE I ENERGETSKU UČINKOVITOST REPUBLIKE SRPSKE	01 - DISKRIMINACIJA	1.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-90/22	Ž-BL-06-357/21,	VLADA REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO ZA IZBJEGLICE I RASELJENA LICA VLADA REPUBLIKE SRPSKE REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA RASELJENA LICA I MIGRACIJE FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE FEDERALNO MINISTARSTVO RASELJENIH OSOBA I IZBJEGLICA	01 - DISKRIMINACIJA	1.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-91/22	Ž-BR-05-234/21,	PON-GRADU TUZLA, SLUŽBI ZA PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	22.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-92/22	Ž-BR-08-228/21,	MINISTARSTVO ZA KULTURU SPORT I MLADE TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	19 - UPRAVA	1.4.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-93/22	Ž-BR-08-84/21,	PON-OSNOVNI SUD BRČKO DISTRIKTA BIH	09 - PRAVOSUĐE -- 09-2 - DULJINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLANAK 6)	1.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-94/22	Ž-MO-05-142/21,	VLADA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE MOSTAR	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	5.4.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-95/22	Ž-SA-04-984/21,	MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE KANTONA SARAJEVO N/R MINISTRICE SARAJEVO JU SREDNJA UGOSITELJSKO-TURISTIČKA ŠKOLA ŠKOLSKOM ODBORU SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	12.4.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-96/22	Ž-SA-05-232/22,	OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO SARAJEVO N/R NAČELNIKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	12.4.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-97/22	Ž-BL-01-205/21,	PON-KANTONALNO TUŽITELJSTVO HERCEGOVAČKO NERETVANSKE ŽUPANIJE/KANTONA	13 - PRAVA DJETETA	12.4.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-98/22	Ž-SA-05-1131/21,	OPĆINA TEŠANJ TEŠANJ	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	12.4.2022	NIJE REALIZIRANA	NE

P-99/22	Ž-SA-08-1024/21,	OPĆINA STARI GRAD SARAJEVO	19 - UPRAVA	12.4.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-100/22	Ž-SA-06-963/21,	PON-POLJOPRIVREDNA ZADRUGA „ BOSNAKOOP DOBOJ „, PREDUZEĆE SA POTPUNOM ODGOVORNOŠĆU DOBOJ	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	12.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-101/22	Ž-SA-04-16/22,	JAVNO PODUZEĆE ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE D.D. SARAJEVO PODRUŽNICA "ELEKTRODISTRIBUCIJA" SARAJEVO SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	12.4.2022	REALIZIRANA	NE
P-102/22	Ž-BR-05-15/22,	JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA „ZDRAVSTVENI CENTAR BRČKO“ BRČKO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	15.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-103/22	Ž-BR-05-160/21,	-JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TUZLA TUZLA -MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE SLUŽBA ZA POSLOVE SA STRANCIMA TERENSKI CENTAR TUZLA TUZLA	05 - POLICIJA	15.4.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-104/22	Ž-SA-04-171/22,	SVEUČILIŠTE U TUZLI TUZLA N/R REKTORICE	10 - RADNI ODNOSI	15.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-105/22	Ž-SA-04-1099/21,	JU GIMNAZIJA OBALA SARAJEVO SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	22.4.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-106/22	Ž-SA-04-228/22,	KJKP PARK D.O.O. SARAJEVO SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	22.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-107/22	Ž-SA-06-1232/21,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	22.4.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-108/22	Ž-SA-06-899/18,	PON-KJKP "VODOVOD I KANALIZACIJA" D.O.O. SARAJEVO N/R DIREKTORA	01 - DISKRIMINACIJA	22.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-109/22	Ž-SA-05-1301/21,	GRAD TUZLA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE PROMETNE VRIJEDNOSTI NEPOKRETNOSTI GRADA TUZLA TUZLA N/PREDSJEDNIKA KOMISIJE NA ZNANJE: KANTONALNI POREZNI URED TUZLA TUZLA N/R RUKOVODIOCA UREDA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	22.4.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-110/22	Ž-SA-05-239/22,	MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE KANATONA SARAJEVO SARAJEVO N/R MINISTRA N/R SLUŽBENIKA ZA INFORMIRANJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	22.4.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-111/22	Ž-SA-05-359/22,	OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO SARAJEVO N/R NAČELNIKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	22.4.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-112/22	Ž-SA-08-157/22,	OPĆINA ILIDŽA ILIDŽA N/R NAČELNIKA	19 - UPRAVA	22.4.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-113/22	Ž-SA-05-943/20,	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON/ŽUPANIJA MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA ZENICA N/R MINISTRA	02 - MEDIJI I SLOBODA INFORMIRANJA	22.4.2022	NIJE REALIZIRANA	NE

P-114/22	Ž-SA-08-1100/21,	ŽUPANIJA SREDIŠNJA BOSNA/ SREDNJOBOSANSKI KANTON MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA, ZAŠTITE OKOLIŠA, POVRATKA I STAMBENIH POSLOVA TRAVNIK	19 - UPRAVA	22.4.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-115/22	Ž-SA-08-41/22,	JU SLUŽBA ZA ZAPOSŁJAVANJE KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	19 - UPRAVA	22.4.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-116/22	Ž-BL-06-125/22,	PON-MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	28.4.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-117/22	Ž-BL-05-2/22,	PON-ZEDP "ELEKTRO-BIJELJINA" AD	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	28.4.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-118/22	Ž-BL-05-71/22,	PON- MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BOSNE I HECEGOVINE	17 - JAVNE ISPRAVE	28.4.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-119/22	Ž-BL-08-16/22,	PON- OPĆINA PALE	19 - UPRAVA	28.4.2022	REALIZIRANA	NE
P-120/22	Ž-SA-08-228/20,	KANTONALNI/ŽUPANIJSKI SUD U SARAJEVU SARAJEVO	09 - PRAVOSUĐE	28.4.2022	REALIZIRANA	DA
P-121/22	Ž-BL-01-781/20,	OSNOVNI SUD U BANJA LUCI OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO U BANJA LUCI	13 - PRAVA DJETETA	28.4.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-122/22	Ž-BL-06-49/22,	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD PRIJEDOR	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-01 - UZNE MIRAVANJE	13.5.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-123/22	Ž-BL-04-106/22,	MINISTARSTVO ZA ZNANSTVENOTEHNOLOŠKI RAZVOJ, VISOKO OBRAZOVANJE I INFORMACIONO DRUŠTVO REPUBLIKE SRPSKE	11 - OBRAZOVANJE	13.5.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-124/22	Ž-BL-05-759/21,	GRAD BANJA LUKA MINISTARSTVO UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE REPUBLIKE SRPSKE	32 - INSPEKCIJE	5.5.2022	REALIZIRANA	DA
P-125/22	Ž-SA-05-790/21,	OPĆINA TEŠANJ TEŠANJ	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	6.5.2022	REALIZIRANA	NE
P-126/22	Ž-SA-05-888/21,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	6.5.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-127/22	Ž-SA-06-72/22,	PON-FEDERALNO MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA SARAJEVO N/R MINISTRA FEDERALNO MINISTARSTVO FINANCIJA SARAJEVO NA ZNANJE MINISTRICI	01 - DISKRIMINACIJA	6.5.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-128/22	Ž-SA-05-372/22,	JZU SVEUČILIŠNI KLINIČKI CENTAR TUZLA TUZLA N/R DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	6.5.2022	REALIZIRANA	DA

P-129/22	Ž-BL-05-11/22, Ž-BL-05-13/22,	OPĆINA SANSKI MOST	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	12.5.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-130/22	Ž-BL-05-12/22, Ž-BL-05-14/22, Ž-BL-05-140/22, Ž-BL-05-15/22, Ž-BL-05-725/21,	OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE SANSKI MOST N/R PREDSEDAVAJUĆEG OPĆINSKOG VIJEĆA SANSKI MOST OPĆINA SANSKI MOST N/R NAČELNIKA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	6.5.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-131/22	Ž-SA-02-408/22, Ž-SA-02-99/22,	VLADA FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R PREMIJERA FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJLANE POLITIKE SARAJEVO N/R MINISTRA FEDERALNO MINISTARSTVO FINACIJA SARAJEVO N/R MINISTRICE	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	9.5.2022	REALIZIRANA	DA
P-132/22	Ž-SA-02-89/22,	OPĆINA KAKANJ KAKANJ N/R NAČELNIKA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	9.5.2022	REALIZIRANA	DA
P-133/22	Ž-SA-05-3/22,	GRAD SARAJEVO SARAJEVO N/R GRADONAČELNICE, N/R SLUŽBENIKA ZA INFORMIRANJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	9.5.2022	REALIZIRANA	DA
P-134/22	Ž-MO-04-63/21,	FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR	25 - MIROVINE	17.5.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-135/22	Ž-MO-05-131/21,	1. VLADA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE MOSTAR 2. GRAD MOSTAR MOSTAR	32 - INSPEKCIJE	17.5.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-136/22	Ž-MO-08-7/22,	OPĆINSKI SUD U ČAPLJINI ČAPLJINA	09 - PRAVOSUĐE	17.5.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-137/22	Ž-MO-05-34/22,	GRAD MOSTAR MOSTAR	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	17.5.2022	REALIZIRANA	DA
P-138/22	Ž-BL-01-707/21,	PON-CENTAR ZA SOCIJALNI RAD VELIKA KLADUŠA	13 - PRAVA DJETETA	23.5.2022	REALIZIRANA	DA
P-139/22	Ž-BL-08-7/22,	JU ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE	09 - PRAVOSUĐE	23.5.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-140/22	Ž-SA-08-191/22,	OPĆINA VOGOŠĆA VOGOŠĆA N/R NAČELNIKA, N/R URBANISTIČKO-GAĐEVINSKE INSPEKCIJE	19 - UPRAVA	26.5.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-141/22	Ž-SA-05-1028/21,	SKUPŠTINA ZENIČKO – DOBOJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE ZENICA	05 - POLICIJA	26.5.2022	REALIZIRANA	DA
P-142/22	Ž-SA-05-1102/21,	VLADA KANTONA ŽUPANIJE SARAJEVO SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	30.5.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-143/22	Ž-SA-04-386/22,	JAVNO PODUZEĆE ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE D.D. SARAJEVO PODRUŽNICA "ELEKTRODISTRIBUCIJA" BIHAĆ BIHAĆ	21 - KOMUNALNE USLUGE	30.5.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-144/22	Ž-LI-08-60/22, Ž-LI-08-61/22, Ž-LI-08-62/22,	PON-VLADA KANTONA/ŽUPANIJE 10 PON-ŽALBENO VIJEĆE KANTONA/ŽUPANIJE 10	19 - UPRAVA	2.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-145/22	Ž-LI-05-76/22,	JU BOLNICA TRAVNIK	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	17.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-146/22	Ž-MO-04-111/21,	1. MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE MOSTAR 2. VLADA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	2.6.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-147/22	Ž-BL-05-396/21,	GRAD BANJA LUKA	32 - INSPEKCIJE	2.6.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-148/22	Ž-BL-06-66/22,	JZU SVEUČILIŠNA BOLNICA FOČA	01 - DISKRIMINACIJA	7.6.2022	REALIZIRANA	NE
P-149/22	Ž-BR-08-270/21,	KANTONALNOM/ŽUPANIJSKOM TUŽITELJSTVU TUZLANSKOG KANTONA	26 - TUŽITELJSTVA	29.6.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-150/22	Ž-BR-05-35/22,	OPĆINI KALESIJA, STRUČNOJ SLUŽBI OPĆINSKOG NAČELNIKA/ INSPEKCIJI	32 - INSPEKCIJE	29.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-151/22	Ž-MO-05-159/21,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE N/R MINISTRA MOSTAR	05 - POLICIJA -- 05-1 - ŽALBA NA RAD POLICIJE	21.6.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-152/22	Ž-SA-06-20/22,	AKOVA IMPEX D.O.O SARAJEVO SARAJEVO N/ R GENERALNOG DIREKTORA N/RPREDSEDNIKA NADZORNOG ODBORA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	22.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-153/22	Ž-SA-05-526/22,	OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	21.6.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-154/22	Ž-SA-05-125/22,	VLADA UNSKO-SANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE BIHAĆ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	21.6.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-155/22	Ž-SA-05-278/22,	VLADA SREDNJE BOSANSKOG KANTONA TRAVNIK MINISTARSTVO OBRAZOVANJA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	21.6.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-156/22	Ž-SA-04-112/22,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO VLADA REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA NA ZNANJE: MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	22.6.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-157/22	Ž-SA-06-116/22, Ž-SA-06-131/22,	PON-JAVNA USTANOVA "DOM ZDRAVLJA GORNJI VAKUF/USKOPLJE" UPRAVNOM ODBORU V.D. DIREKTORICI GORNJI VAKUF-USKOPLJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-16 - NA OSNOVU ČLANSTVA U SINDIKATU ILI DRUGOJ UDRUZI	22.6.2022	NEMA ODGOVORA	NE

P-158/22	Ž-SA-08-515/22, Ž-SA-08-516/22, Ž-SA-08-517/22, Ž-SA-08-518/22, Ž-SA-08-519/22, Ž-SA-08-520/22, Ž-SA-08-521/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO, UPRAVA POLICIJE POLICIJSKOM KOMESARU KOMISIJI ZA PONAVLJANJE POSTUPKA UNAPREĐENJA POLICIJSKIH SLUŽBENIKA U ČIN "INSPEKTOR"	09 - PRAVOSUĐE	22.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-159/22	Ž-SA-04-1157/21,	MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE KANTONA SARAJEVO SARAJEVO N/R MINISTRICE HOTA - MUMINOVIĆ NAIDE	11 - OBRAZOVANJE -- 11-5 - OBRAZOVANJE ODRASLIH	22.6.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-160/22	Ž-SA-04-799/21,	JU "KANTONALNI ZAVOD ZA ZAŠTITU KULTURNO-HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEĐA" SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	22.6.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-161/22	Ž-SA-08-355/22,	KANTON SARAJEVO MINISTARSTVO KOMUNALNOG GOSPODARSTVA, INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA SARAJEVO KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE SARAJEVO OPĆINA ILIDŽA ILIDŽA	32 - INSPEKCIJE	22.6.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-162/22	Ž-SA-06-1100/20,	KANTON SARAJEVO JAVNA USTANOVA „SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE“ SARAJEVO N/R DIREKTORICE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	22.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-163/22	Ž-SA-05-328/22, Ž-SA-05-433/22,	MINISTARSTVO PRAVDE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	23.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-164/22	Ž-SA-02-327/22,	GRAD ZENICA ZENICA N/R GRADONAČELNIKA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	23.6.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-165/22	Ž-BL-04-168/22,	FEDERALNI ZAVOD PIO / MIO KANTONALNA/ŽUPANIJSKA ADMINISTRATIVNA SLUŽBA U BIHAĆU SUDBENA POLICIJA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ŽUPANIJSKO/KANTONALNO TUŽITELJSTVO UNSKO-SANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE ŽUPANIJSKI/KANTONALNI SUD U SARAJEVU	10 - RADNI ODNOSI	23.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-166/22	Ž-BL-05-122/22,	JU „DJEČIJE OBDANIŠTE I DOM UČENIKA“ BOSANSKA KRUPA MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA UNSKO-SANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	23.6.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-167/22	Ž-BL-05-192/22,	PON-OPĆINA KOZARSKA DUBICA	20 - RATNE ŠTETE	24.6.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-168/22	Ž-BL-05-26/22,	FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE SREDIŠNJA ADMINISTRATIVNA SLUŽBA SARAJEVO FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE	32 - INSPEKCIJE	23.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-169/22	Ž-BL-04-261/22,	JZU DOM ZDRAVLJA „DR MLADEN STOJANOVIĆ“ LAKTAŠI	23 - ZDRAVSTVO	24.6.2022	REALIZIRANA	DA

P-170/22	Ž-BL-04-227/22,	SKUPŠTINA OPĆINE SRBAC JU „CENTAR ZA SOCIJALNI RAD“	24 - SOCIJALNA ZAŠTITA	24.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-171/22	Ž-BL-05-155/22,	MINISTARSTVO UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE REPUBLIKE SRPSKE UPRAVNA INSPEKCIJA	32 - INSPEKCIJE	24.6.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-172/22	Ž-LI-05-66/22, Ž-LI-05-67/22, Ž-LI-05-68/22,	PON - VLADA ŽUPANIJE/KANTONA 10 2. ŽALBENO VIJEĆE VLADE ŽUPANIJE/KANTONA 10	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	27.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-173/22	Ž-LI-01-119/22,	1. GRAD LIVNO 2. GRADSKO VIJEĆE LIVNO 3. DJEČJI VRTIĆ "PČELICE" LIVNO	13 - PRAVA DJETETA	27.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-174/22	Ž-BR-05-90/22,	MINISTARSTVU UNUTARNJIH POSLOVA TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	05 - POLICIJA	29.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-175/22	Ž-BR-04-113/22,	POREZNOJ UPRAVI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	10 - RADNI ODNOSI	29.6.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-176/22	Ž-BR-01-84/22,	JAVNOJ USTANOVI ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE DJECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA LUKAVAC	13 - PRAVA DJETETA	29.6.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-177/22	Ž-BR-08-122/20,	OPĆINSKOM SUDU U TUZLI	09 - PRAVOSUĐE	29.6.2022	REALIZIRANA	DA
P-178/22	Ž-BR-01-25/22,	1. JAVNOJ USTANOVI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KALESIJA 2. KANTONALNOM/ŽUPANIJSKOM TUŽITELJSTVU TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE 3. JAVNOJ USTANOVI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KALESIJA I KANTONALNOM/ŽUPANIJSKOM TUŽITELJSTVU TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	13 - PRAVA DJETETA	29.6.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-179/22	Ž-BR-08-30/22,	KANTONALNOM/ŽUPANIJSKOM SUDU U TUZLI	09 - PRAVOSUĐE	29.6.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-180/22	Ž-SA-06-117/22, Ž-SA-06-118/22, Ž-SA-06-119/22,	FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA FEDERALNA UPRAVA POLICIJE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-22 - NA OSNOVU STAROSNE DOBI	4.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-181/22	Ž-BL-05-24/22,	MINISTARSTVO PROMETA I VEZA REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	4.7.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-182/22	Ž-BL-05-175/22,	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	25.7.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-183/22	Ž-BL-05-188/22,	AGENCIJA ZA IDENTIFIKACIONA DOKUMENTA, EVIDENCIJU I RAZMJENU PODATAKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	4.7.2022	REALIZIRANA	DA
P-184/22	Ž-BL-06-266/22,	GRAD TUZLA SLUŽBA ZA EKONOMSKI RAZVOJ, PODUZETNIŠTVO I POLJOPRIVREDU	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-17 - NA OSNOVU OBRAZOVANJA	4.7.2022	REALIZIRANA	DA
P-185/22	Ž-BL-06-174/22,	POLICIJSKA UPRAVA BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA	4.7.2022	REALIZIRANA	DA

P-186/22	Ž-BL-06-98/22,	REPUBLIČKA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE INSPEKTORAT REPUBLIKE SRPSKE PROSVJETNA INSPEKCIJA	01 - DISKRIMINACIJA	4.7.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-187/22	Ž-BL-06-240/22,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE VLADA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	01 - DISKRIMINACIJA	4.7.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-188/22	Ž-BL-04-395/21,	FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR	25 - MIROVINE	4.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-189/22	Ž-SA-05-793/21,	OPĆINA ZAVIDOVIĆI ZAVIDOVIĆI	15 - IMOVINSKOPRAVNI	8.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-190/22	Ž-SA-05-488/22,	JP „VETERINARSKA STANICA“ D.O.O. SANSKI MOST N/R: DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	8.7.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-191/22	Ž-MO-06-56/22,	GRAD MOSTAR N/R GRADONAČELNIKA MOSTAR	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-11 - NA OSNOVU ETNIČKE PRIPADNOSTI	15.7.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-192/22	Ž-BL-05-88/22,	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO- PRAVNE POSLOVE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	19.7.2022	REALIZIRANA	DA
P-193/22	Ž-BL-02-255/22,	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA HERCEGOVAČKO- NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	19.7.2022	REALIZIRANA	DA
P-194/22	Ž-SA-04-415/22, Ž-SA-06-416/22,	VLADA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO MINISTARSTVO ZA ZNANOST, VISOKO OBRAZOVANJE I MLADE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	19.7.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-195/22	Ž-SA-05-474/22,	FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR N/R: DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	19.7.2022	REALIZIRANA	DA
P-196/22	Ž-BL-08-245/22,	GRAD BANJA LUKA ODJELJENJE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE I KOMUNALNU POLICIJU ODSJEK ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	19 - UPRAVA	22.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-197/22	Ž-SA-05-363/22,	OPĆINA CENTAR SARAJEVO SARAJEVO N/R OPĆINSKOG NAČELNIKA	05 - POLICIJA	19.7.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-198/22	Ž-LI-05-57/22,	VLADA KANTONA 10 - PREMIJER VLADE - SLUŽBENIK ZA INFORMIRANJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	9.8.2022	REALIZIRANA	DA
P-199/22	Ž-LI-08-91/22,	UPRAVA ZA PITANJA BRANITELJA I STRADALNIKA DOMOVINSKOG RATA HVO TOMISLAVGRAD	19 - UPRAVA	9.8.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-200/22	Ž-SA-04-1114/21,	JZU BOLNICA „SRBIJA“ ISTOČNO SARAJEVO ISTOČNO SARAJEVO N/R DIREKTORA NA ZNANJE: MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA N/R MINISTRA	23 - ZDRAVSTVO	20.7.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-201/22	Ž-SA-05-357/22,	JP ELEKTROPRIVREDA BIH SARAJEVO N/R GENERALNOG DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	20.7.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-202/22	Ž-SA-02-413/22,	JU DOM ZDRAVLJA ZENICA ZENICA N/R DIREKTORA NA ZNANJE: KANTONALNI SUD U ZENICI ZENICA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	20.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-203/22	Ž-SA-06-580/20,	FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA SARAJEVO N/R MINISTRA	01 - DISKRIMINACIJA	26.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-204/22	Ž-SA-02-222/22,	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA ZENICA N/R DIREKTORA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	26.7.2022	REALIZIRANA	DA
P-205/22	Ž-SA-01-148/22,	MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	13 - PRAVA DJETETA	26.7.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-206/22	Ž-SA-05-1223/21,	OBAVJEŠTAJNO-SIGURNOSNA AGENCIJA BIH SARAJEVO	29 - MIGRACIJE I AZIL	21.7.2022	REALIZIRANA	DA
P-207/22	Ž-BL-02-337/22, Ž-BL-02-373/22, Ž-BL-02-374/22,	FOND ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA REPUBLIKE SRPSKE	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	25.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-208/22	Ž-SA-06-275/22,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R PREMIJERA, FADIL NOVALIĆ FEDERALNO MINISTARSTVO ZA RAD I SOCIJALNU POLITIKU SARAJEVO N/R MINISTRA, VESKO DRLJAČA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-23 - NA OSNOVU INVALIDITETA	25.7.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-209/22	Ž-SA-05-389/22,	GRAD ZENICA GRADSKO VIJEĆE ZENICA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	25.7.2022	OSTVARENA SURADNJA	NE
P-210/22	Ž-SA-04-1259/21,	PON-VLADA KANTONA SARAJEVO MINISTARSTVO PROMETA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	25.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-211/22	Ž-BL-05-119/22, Ž-BL-05-120/22, Ž-BL-05-206/22, Ž-SA-05-135/22, Ž-SA-05-151/22,	OPĆINA BOSANSKI PETROVAC	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	23.8.2022	REALIZIRANA	DA
P-212/22	Ž-SA-08-374/22,	OPĆINA NOVO SARAJEVO SARAJEVO	20 - RATNE ŠTETE	25.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-213/22	Ž-BL-08-459/20,	VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE OKRUŽNI GOSPODARSKI SUD BANJA LUKA	09 - PRAVOSUĐE	29.7.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-214/22	Ž-LI-06-75/22,	OPĆINA BOSANSKO GRAHOVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	2.8.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-215/22	Ž-LI-08-74/22,	PON-ŽALBENO VIJEĆE VLADE KANTONA/ŽUPANIJE 10	19 - UPRAVA	2.8.2022	NEMA ODGOVORA	NE

P-216/22	Ž-BR-06-144/22, Ž-BR-06-145/22, Ž-BR-06-146/22, Ž-BR-06-147/22, Ž-BR-06-148/22, Ž-BR-06-149/22, Ž-BR-06-150/22, Ž-BR-06-151/22, Ž-BR-06-152/22, Ž-BR-06-153/22, Ž-BR-06-154/22, Ž-BR-06-155/22, Ž-BR-06-156/22, Ž-BR-06-157/22, Ž-BR-06-158/22, Ž-BR-06-159/22, Ž-BR-06-160/22, Ž-BR-06-161/22, Ž-BR-06-162/22, Ž-BR-06-163/22, Ž-BR-06-164/22, Ž-BR-06-165/22, Ž-BR-06-166/22, Ž-BR-06-167/22, Ž-BR-06-168/22, Ž-BR-06-169/22, Ž-BR-06-170/22, Ž-BR-06-171/22, Ž-BR-06-172/22, Ž-BR-06-173/22, Ž-SA-04-789/22,	VLADA TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE N/R PREMIJERA TUZLA MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ZNAKOSTI TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE TUZLA KANTONALNA/ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE INSPEKTORAT ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURU I SPORT TUZLA	01, - DISKRIMINACIJA I 10 - RADNI ODNOSI	12.8.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-217/22	Ž-SA-05-279/22,	PON-OPĆINA PALE PALE N/R: NAČELNIKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	17.8.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-218/22	Ž-BL-04-65/22,	PON-PORESKA UPRAVA REPUBLIKE SRPSKE PODRUČNI CENTAR BANJA LUKA PODRUČNA JEDINICA BANJA LUKA	25 – MIROVINE	22.8.2022	REALIZIRANA	DA
P-219/22	Ž-BL-04-408/22,	VLADA REPUBLIKE SRPSKE -MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA -MINISTARSTVO UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE AGENCIJA ZA DRŽAVNU UPRAVU REPUBLIKE SRPSKE	10 - RADNI ODNOSI	23.8.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-220/22	Ž-BL-04-113/22,	FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE KANTONALNA ADMINISTRATIVNA SLUŽBA U ZENICI	25 – MIROVINE	22.8.2022	REALIZIRANA	DA

P-221/22	Ž-BL-05-681/20,	OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO U PRIJEDORU	17 - JAVNE ISPRAVE	22.8.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-222/22	Ž-SA-01-558/22,	PON-MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE SLUŽBA ZA POSLOVE SA STRANCIMA ILIDŽA N/R DIREKTORA SLOBODANA UJIĆA	13 - PRAVA DJETETA	23.8.2022	REALIZIRANA	DA
P-223/22	Ž-BL-02-176/22,	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	23.8.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-224/22	Ž-SA-06-354/22,	ZAVOD ZDRAVSTEVNOG OSIGURANJA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-22 - NA OSNOVU STAROSNE DOBI	26.8.2022	REALIZIRANA	DA
P-225/22	Ž-SA-06-743/22,	SVEUČILIŠTE U SARAJEVU FILOZOFSKI FAKULTET	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-12 - NA OSNOVU NACIONALNOG ILI SOCIJALNOG PODRIJETLA	26.8.2022	REALIZIRANA	DA
P-226/22	Ž-SA-08-196/22,	OPĆINA VITEZ VITEZ N/R: NAČELNIKA OPĆINE	19 - UPRAVA	26.8.2022	REALIZIRANA	DA
P-227/22	Ž-SA-05-1121/21,	GRAD GRADAČAC GRADAČAC N/R GRADSKOG VIJEĆA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	29.8.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-228/22	Ž-SA-05-351/22,	PON-MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I SPORTA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE TRAVNIK	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	29.8.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-229/22	Ž-BL-08-166/22,	FOND ZA MIROVINSKO INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE	09 - PRAVOSUĐE	30.8.2022	REALIZIRANA	DA
P-230/22	Ž-BL-05-100/22,	OPĆINA KOTOR VAROŠ N/R NAČELNIKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	29.8.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-231/22	Ž-BL-04-277/22,	KOMUNALNO PODUZEĆE BUDUĆNOST A.D.	21 - KOMUNALNE USLUGE	2.8.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-232/22	Ž-LI-08-101/22,	PON-FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE SARAJEVO	19 - UPRAVA	30.8.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-233/22	Ž-LI-05-77/22,	PON-OPĆINA JAJCE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.8.2022	REALIZIRANA	DA
P-234/22	Ž-BL-06-70/22,	OPĆINA BOSANSKI PETROVAC N/R NAČELNIKA	01 - DISKRIMINACIJA	31.8.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-235/22	Ž-BL-06-197/22,	OPĆINA KUPRES	01 - DISKRIMINACIJA	31.8.2022	REALIZIRANA	NE
P-236/22	Ž-SA-05-618/22,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R: PREMIJERA FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	31.8.2022	REALIZIRANA	DA

P-237/22	Ž-SA-01-561/22,	JAVNA USTANOVA „PETA GIMANZIJA „ SARAJEVO SARAJEVO	13 - PRAVA DJETETA	31.8.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-238/22	Ž-SA-05-754/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	31.8.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-239/22	Ž-SA-05-63/22,	OPĆINA BREZA OPĆINSKO VIJEĆE BREZA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	1.9.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-240/22	Ž-MO-06-76/22,	JKP "STANDARD" D.O.O. KONJIC	01 - DISKRIMINACIJA	15.9.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-241/22	Ž-MO-04-27/22,	PON-INSTITUT ZA MEDICINSKO VJEŠTAČENJE ZDRAVSTVENOG STANJA ODJEL ZA PRVOSTUPANJSKI POSTUPAK MOSTAR MOSTAR	23 - ZDRAVSTVO	15.9.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-242/22	Ž-SA-05-880/17,	OPĆINA BUGOJNO OPĆINSKO VIJEĆE	19 - UPRAVA	15.9.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-243/22	Ž-SA-05-1206/16,	OPĆINA ŽEPČE N/R OPĆINSKOG NAČELNIKA OPĆINSKO VIJEĆE N/R PREDSJEDAVAJUĆEG ŽEPČE	19 - UPRAVA	15.9.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-244/22	Ž-BL-05-300/22,	PON-JU "KANTONALNI FOND ZA POMOĆ U STAMBENOM ZBRINJAVANJU I ZAPOSŁJAVANJU BORAČKIH POPULACIJA, PROGNAHNIH OSOBA I SOCIJALNO UGROŽENIH KATEGORIJA" BIHAĆ N/R DIREKTORA	19 - UPRAVA	19.9.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-245/22	Ž-BL-05-400/22,	FOND ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE FILIJALA BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	19.9.2022	REALIZIRANA	DA
P-246/22	Ž-BL-04-144/22,	JU MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BIHAĆ N/R ŠKOLSKOM ODBORU	10 - RADNI ODNOSI	19.9.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-247/22	Ž-BL-05-383/22,	GRAD BANJA LUKA N/R GRADONAČELNIKA SKUPŠTINA GRADA BANJA LUKA N/R PREDSJEDNIKA SKUPŠTINE ODJELJENJE ZA PROMET I PUTEVE N/R NAČELNIKA ODJELJENJA	32 - INSPEKCIJE	8.9.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-248/22	Ž-SA-05-773/22,	OPĆINA NOVO SARAJEVO SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	21.9.2022	REALIZIRANA	DA
P-249/22	Ž-SA-01-573/22,	JU „ CENTAR ZA SOCIJALNI RAD „ KAKANJ KAKANJ JU „ CENTAR ZA SOCIJALNI RAD „ VISOKO VISOKO	13 - PRAVA DJETETA -- 13-1 - CENTRI ZA SOCIJALNI RAD	21.9.2022	REALIZIRANA	DA
P-250/22	Ž-SA-05-658/22,	OPĆINA BOSANSKI PETROVAC OPĆINSKO VIJEĆE BOSANSKI PETROVAC	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	21.9.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-251/22	Ž-SA-05-663/22,	KJKP „TOPLANE-SARAJEVO“ D.O.O. SARAJEVO SARAJEVO N/R KOMISIJE ZA PROVOĐENJE NATJEČAJNE PROCEDURE ZA IZBOR I IMENOVANJE ČLANOVA UPRAVE KJKP „TOPLANE-SARAJEVO“ D.O.O. SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	21.9.2022	NIJE REALIZIRANA	DA

P-252/22	Ž-SA-05-56/22,	KANTON SARAJEVO MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE SARAJEVO JU INSTITUT ZA RAZVOJ PREDSVUČILIŠNOG OBRAZOVANJA SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	21.9.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-253/22	Ž-SA-05-550/22,	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON/ŽUPANIJA MINISTARSTVO ZDRAVSTVA ZENICA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	21.9.2022	REALIZIRANA	DA
P-254/22	Ž-BL-05-286/22,	FEDERALNOM MINISTARSTVU RASELJENIH OSOBA I IZBJEGLICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	12.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-255/22	Ž-BL-05-296/22,	DIREKTORU REGULATORNE AGENCIJE ZA KOMUNIKACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	12.10.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-256/22	Ž-BL-05-334/22,	OPĆINA KOZARSKA DUBICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	12.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-257/22	Ž-SA-05-921/22,	OPĆINA SANSKI MOST SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I DRUŠTVENE DJELATNOSTI SANSKI MOST N/R NAČELNIKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	14.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-258/22	Ž-MO-04-47/22,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	19.10.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-259/22	Ž-MO-08-99/22,	JU DOM ZDRAVLJA MOSTAR MOSTAR	09 - PRAVOSUĐE -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	19.10.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-260/22	Ž-MO-04-176/21,	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA HNK MOSTAR, OŠ "ALIJA ISAKOVIĆ" PROZOR PROZOR	11 - OBRAZOVANJE -- 11-2 - OSNOVNO OBRAZOVANJE	19.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-261/22	Ž-SA-05-997/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE ZENICA N/R MINISTRA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	19.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-262/22	Ž-SA-05-603/22,	SKUPŠTINA HERCEG-BOSANSKE ŽUPANIJE/KANTON 10 TOMISLAVGRAD	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	19.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-263/22	Ž-BL-05-87/22,	GRAD GRADAČAC GRADSKO VIJEĆE PREDSDAVAJUĆEM GRADSKOG VIJEĆA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	20.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-264/22	Ž-BL-05-379/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA USK BIHAĆ N/R MINISTRA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	20.10.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-265/22	Ž-BL-04-153/22,	JZU DOM ZDRAVLJA STANARI	10 - RADNI ODNOSI	20.10.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-266/22	Ž-BL-05-201/22,	FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE OPĆINA KLJUČ	32 - INSPEKCIJE	20.10.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-267/22	Ž-BL-05-187/22,	GRAD BIHAĆ N/R GRADONAČELNIKA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	20.10.2022	NIJE REALIZIRANA	DA

P-268/22	Ž-BL-05-419/22,	GRAD TUZLA - SLUŽBA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	20.10.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-269/22	Ž-BL-08-707/20,	OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO U BANJA LUCI	26 - TUŽITELJSTVA	20.10.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-270/22	Ž-SA-05-748/22,	SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO N/R: PREDSEDAVAJUĆEG ELVEDINA OKERIĆA NA ZNANJE: MINISTARSTVO PRAVDE I UPRAVE KANTONA SARAJEVO SARAJEVO N/R: MINISTRICE. DARJE SOFTIĆ KADENIĆ MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO N/R: MINISTRA ADMIRA KATICE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	21.10.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-271/22	Ž-SA-08-574/22,	MINISTARSTVO KOMUNALNE GOSPODARSKE INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA KS SARAJEVO NA ZNANJE: FEDERALNO MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA SARAJEVO	19 - UPRAVA	20.10.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-272/22	Ž-BL-05-500/22,	PON-GRAD BANJA LUKA	32 - INSPEKCIJE	20.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-273/22	Ž-SA-08-701/22,	OPĆINA DONJI VAKUF DONJI VAKUF	19 - UPRAVA	20.10.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-274/22	Ž-SA-05-448/22,	VLADA FEDERACIJE BIH SARAJEVO FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO ZAVOD ZA TRANFUZIJSKU MEDICINU FEDERACIJE BIH SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	20.10.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-275/22	Ž-SA-04-853/22,	KJP CENTAR "SKENDERIJA" D.O.O SARAJEVO SARAJEVO N/R DIREKTORA	10 - RADNI ODNOSI	7.11.2022	REALIZIRANA	DA
P-276/22	Ž-BL-04-83/22,	PON-MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA UNSKO-SANSKOG KANTONA	10 - RADNI ODNOSI	21.10.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-277/22	Ž-BL-06-740/21,	DOM ZDRAVLJA BOSANSKA KRUPA	01 - DISKRIMINACIJA	21.10.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	NE
P-278/22	Ž-SA-05-968/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO UPRAVA POLICIJE ČETVRTA POLICIJSKA UPRAVA POLICIJSKO ODJELJENJE RAJLOVAC SARAJEVO	05 - POLICIJA	21.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-279/22	Ž-SA-05-881/22,	VLADA FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R PREMIJERA, FADIL NOVALIĆ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	21.10.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-280/22	Ž-SA-05-684/22,	JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA AMBULANTA "STARI GRAD" HREŠA ISTOČNI STARI GRAD SARAJEVO	05 - POLICIJA	24.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-281/22	Ž-LI-04-126/22,	OPĆINA GLAMOČ JP "KOMUNALAC" D.O.O. GLAMOČ	21 - KOMUNALNE USLUGE	7.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-282/22	Ž-MO-04-95/22,	PON-JKP GRADINA DONJI VAKUF OPĆINA DONJI VAKUF	21 - KOMUNALNE USLUGE	25.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-283/22	Ž-MO-05-25/22,	OPĆINA JABLANICA JABLANICA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	25.10.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-284/22	Ž-BL-05-460/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE POLICIJSKA UPRAVA TUZLA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	13.10.2022	REALIZIRANA	NE
P-285/22	Ž-BL-05-629/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE POLICIJSKA UPRAVA BANJA LUKA	05 - POLICIJA	10.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-286/22	Ž-BL-05-322/22,	VLADA KANTONA SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	31.10.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-287/22	Ž-BL-05-489/22,	A.D. "GRAD" BIJELJINA N/R DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	31.10.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-288/22	Ž-BL-05-511/22,	JU UGOSTITELJSKO-TRGOVINSKO-TURISTIČKA ŠKOLA BANJA LUKA N/R DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	7.11.2022	REALIZIRANA	DA
P-289/22	Ž-BL-05-252/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE - UPRAVA POLICIJE - POLICIJSKA STANICA ZAVIDOVIĆI	05 - POLICIJA -- 05-1 - ŽALBA NA RAD POLICIJE	25.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-290/22	Ž-BL-05-434/22,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	17 - JAVNE ISPRAVE	15.10.2022	REALIZIRANA	DA
P-291/22	Ž-BL-05-421/22,	TUZLANSKI KANTON/ŽUPANIJE MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	7.11.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-292/22	Ž-SA-04-623/22,	FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO N/R POMOĆNICE MINISTRA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA I REOSIGURANJA FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R DIREKTORICE ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R DIREKTORA SVEUČILIŠNI KLINIČKI CENTAR SARAJEVO SARAJEVO N/R GENERALNE DIREKTORICE	23 - ZDRAVSTVO	7.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-293/22	Ž-SA-05-201/21,	FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA SARAJEVO	05 - POLICIJA	7.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-294/22	Ž-LI-08-164/22, Ž-LI-08-165/22,	PON-VLADA KANTONA 10 STRUČNE SLUŽBE VLADE KANTONA 10 UPRAVA ZA PITANJA BRANITELJA I STRADALNIKA DOMOVINSKOG RATA HVO-A TOMISLAVGRAD	19 - UPRAVA	8.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-295/22	Ž-BL-05-488/22,	VLADA UNSKO-SANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE N/R PREMIJERA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	8.11.2022	NEMA ODGOVORA	NE

P-296/22	Ž-SA-01-905/22,	KATOLIČKI ŠTKOLSKI CENTAR „PETAR BARBARIĆ“ OSNOVNA ŠKOLA TRAVNIK TRAVNIK	13 - PRAVA DJETETA	9.11.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-297/22	Ž-SA-01-905/22,	KATOLIČKI ŠTKOLSKI CENTAR „PETAR BARBARIĆ“ OSNOVNA ŠKOLA TRAVNIK TRAVNIK	13 - PRAVA DJETETA	9.11.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-298/22	Ž-SA-05-418/16,	OPĆINA CAZIN N.R. NAČELNIKA	19 - UPRAVA	9.11.2022	REALIZIRANA	DA
P-299/22	Ž-SA-08-1109/22,	/ODVJETNIČKA KOMORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	31 - ODVJETNICI	9.11.2022	NIJE REALIZIRANA	NE
P-300/22	Ž-SA-02-948/22,	VLADA FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R PREMIJERA FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO N/R MINISTRA NA ZNANJE: PARLAMENT FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R PREDSJEDAVALJUĆEG ZASTUPNIČKOG DOMA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE GORAŽDE GORAŽDE N/R DIREKTORICE VLADA FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R PREMIJERA FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO N/R MINISTRA NA ZNANJE: PARLAMENT FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R PREDSJEDAVALJUĆEG ZASTUPNIČKOG DOMA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE GORAŽDE GORAŽDE N/R DIREKTORICE	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	9.11.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA

P-301/22	Ž-SA-02-503/22,	FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO N/R POMOĆNICE MINISTRA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA I REOSIGURANJA FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R DIREKTORICE ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA TUZLANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE TUZLA N/R DIREKTORA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE MOSTAR N/R DIREKTORA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE ZENICA N/R DIREKTORA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA UNSKO-SANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE BIHAĆ N/R DIREKTORA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA KANTONA 10 LIVNO N/R DIREKTORA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA POSAVSKOG KANTONA ODŽAK N/R DIREKTORA ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE ZAPADNOHERCEGOVAČKOG KANTONA/ŽUPANIJE GRUDE N/R DIREKTORA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE NOVI TRAVNIK N/R DIREKTORA ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE GORAŽDE GORAŽDE N/R DIREKTORA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	9.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-302/22	Ž-MO-03-55/22,	MINISTARSTVO GRAĐENJA I PROSTORNOG UREĐENJA HNK MOSTAR	04 - VJERSKE SLOBODE / RELIGIJA	10.11.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-303/22	Ž-SA-02-594/22,	VLADA FEDERACIJE BIH SARAJEVO N/R PREMIJERA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	15.11.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-304/22	Ž-BL-04-299/22,	GRAD DOBOJ ODJELJENJE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE DOBOJ N/R NAČELNIKA	32 - INSPEKCIJE	17.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-305/22	Ž-BL-04-466/22,	VLADA REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	10 - RADNI ODNOSI	17.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-306/22	Ž-SA-05-834/22,	URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI SARAJEVO N/R PREDSEDAVAJUĆEG NA ZNANJE: ŽALBENO VIJEĆE PRI VIJEĆU MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R PREDSEDAVAJUĆE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	18.11.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-307/22	Ž-SA-04-923/22,	UNSKO-SANSKI KANTON/ŽUPANIJA OPĆINA VELIKA KLADUŠA N/R NAČELNIKA VELIKA KLADUŠA	10 - RADNI ODNOSI	18.11.2022	REALIZIRANA	DA
P-308/22	Ž-SA-04-756/22,	PON-FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE SARAJEVO N/R: DIREKTORA	25 - MIROVINE	18.11.2022	NEMA ODGOVORA	NE

P-309/22	Ž-SA-08-733/22,	PON-OPĆINA DONJI VAKUF DONJI VAKUF N/R: NAČELNIKA	19 - UPRAVA	18.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-310/22	Ž-SA-05-792/19,	OPĆINA BOSANSKA KRUPA OPĆINSKO VIJEĆE N/R PREDSJEDAVAJUĆEG	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	18.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-311/22	Ž-SA-08-330/22,	SLUŽBA ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE ORGANA I TIJELA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA KANTONA SARAJEVO UPRAVA ZA STAMBENA PITANJA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	19 - UPRAVA	18.11.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-312/22	Ž-SA-04-1146/22,	VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R PREDSJEDAVAJUĆEG MINISTARSTVO FINANCIJA I TREZORA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R MINISTRA	10 - RADNI ODNOSI	21.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-313/22	Ž-LI-05-162/22,	PON - VLADA KANTONA 10 N/R PREDSJEDNIKA VLADE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	28.11.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-314/22	Ž-LI-04-179/22,	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TRAVNIK	10 - RADNI ODNOSI	28.11.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-315/22	Ž-LI-02-155/22, Ž-LI-02-156/22,	JU CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA F BIH	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	28.11.2022	REALIZIRANA	DA
P-316/22	Ž-BL-06-541/22,	SREDNJOBOSANSKI KANTON/ŽUPANIJA MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE OPĆINSKI SUD JAJCE	01 - DISKRIMINACIJA	1.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-317/22	Ž-BL-06-341/22,	GRAD BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA	2.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-318/22	Ž-BL-06-601/22,	GRAD ORAŠJE	01 - DISKRIMINACIJA	2.12.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-319/22	Ž-BL-05-295/22,	PON-FEDERALNO MINISTARSTVO PROMETA I KOMUNIKACIJA JP ŽELJEZNICE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	2.12.2022	REALIZIRANA	DA
P-320/22	Ž-SA-01-565/22,	SLUŽBA SOCIJALNE ZAŠTITE OPĆINE NOVO SARAJEVO SARAJEVO N/R DIREKTORICE SLUŽBA SOCIJALNE ZAŠTITE OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO N/R DIREKTORICE	13 - PRAVA DJETETA -- 13- 1 - CENTRI ZA SOCIJALNI RAD	6.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-321/22	Ž-SA-05-1046/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA UNSKO- SANSKOG KANTONA BIHAĆ N/R MINISTRA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	6.12.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-322/22	Ž-SA-05-786/22,	PON- OPĆINA PALE SLUŽBA ZA INFORMIRANJE I ODNOSE SA JAVNOŠĆU	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	6.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-323/22	Ž-SA-06-1009/18,	OPĆINSKI SUD U SARAJEVU SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	6.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-324/22	Ž-MO-04-14/22,	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA HNK/HNŽ MOSTAR	11 - OBRAZOVANJE -- 11-4 - VISOKO OBRAZOVANJE	7.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE

P-325/22	Ž-SA-06-244/22,	FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA FEDERALNA UPRAVA POLICIJE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	7.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-326/22	Ž-LI-04-187/22,	JP "KOMUNALNO" D.O.O. LIVNO	21 - KOMUNALNE USLUGE	9.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-327/22	Ž-BL-08-619/22,	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO- PRAVNE POSLOVE	19 - UPRAVA	13.12.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-328/22	Ž-BL-05-635/22,	PON-GRAD BANJA LUKA	32 - INSPEKCIJE	13.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-329/22	Ž-BL-01-675/22,	AD "GLAS SRPSKE" BANJA LUKA DOM ZDRAVLJA BANJA LUKA	13 - PRAVA DJETETA	14.12.2022	REALIZIRANA	DA
P-330/22	Ž-BL-05-422/22,	ŽELJEZNICE REPUBLIKE SRPSKE A.D. DOBOJ VLADA REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO PROMETA I VEZA	33 - BESPLATNA PRAVNA POMOĆ	14.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-331/22	Ž-BL-05-681/22,	AGENCIJA ZA KVALITETU I AKREDITACIJU U ZDRAVSTVU U FEDERACIJI BiH	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	14.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-332/22	Ž-BL-05-329/21,	KANTONALNI SUD U MOSTARU	15 - IMOVINSKOPRAVNI	14.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-333/22	Ž-BR-05-103/21,	PON-GRADU GRADAČAC, SLUŽBI ZA GRAĐEVINSKO- INSPEKCIJSKE POSLOV	32 - INSPEKCIJE	16.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-334/22	Ž-SA-08-1216/22,	CRVENI KRIŽ/KRST REPUBLIKE SRPSKE PALE	19 - UPRAVA	16.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-335/22	Ž-SA-05-610/22,	SKUPŠTINA OPĆINE SREBRENICA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	16.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-336/22	Ž-SA-01-343/22,	MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURU I SPORT ZENIČKO – DOBOJSKOG KANTONA/ŽUPANIJE ZENICA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	16.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-337/22	Ž-SA-01-882/22,	JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SOCIJALNI RADA ZENICA ZENICA	13 - PRAVA DJETETA	16.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-338/22	Ž-SA-07-264/22,	PON-KANTONALNO/ŽUPANJSKO TUŽITELJSTVO HERCEGOVAČKO NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE MOSTAR	07 - ZATVORI	16.12.2022	REALIZIRANA	DA
P-339/22	Ž-SA-06-1064/19,	PON-OPĆINSKI SUD U SARAJEVU SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	16.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-340/22	Ž-SA-04-850/22,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R PREMIJERA VLADE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE N/R PREDSEDNIKA RADNE GRUPE	10 - RADNI ODNOSI	16.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-341/22	Ž-SA-03-509/22,	GRAD ZENICA ZENICA	18 - MANJINE	20.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-342/22	Ž-SA-08-467/22,	GRAD BIHAĆ BIHAĆ	19 - UPRAVA	20.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-343/22	Ž-SA-05-807/22,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	20.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-344/22	Ž-LI-04-167/22,	JAVNO PODUZEĆE „KOMUNALNO“ D.O.O. LIVNO N/R DIREKTORA	21 - KOMUNALNE USLUGE	20.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	NE
P-345/22	Ž-SA-05-236/16,	PON-OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO SARAJEVO N/R OPĆINSKOG NAČELNIKA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	20.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-346/22	Ž-SA-08-662/22,	VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE MINISTARSTVO KOMUNIKACIJA I PROMETA SARAJEVO	19 - UPRAVA	20.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-347/22	Ž-MO-06-128/21,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE POLICIJSKA UPRAVA TREBINJE TREBINJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-11 - NA OSNOVU ETNIČKE PRIPADNOSTI	22.12.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-348/22	Ž-MO-08-32/22,	SKUPŠTINA HNK/HNŽ, MOSTAR MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA HNK, MOSTAR JU OSNOVNA ŠKOLA "MUJAGA KOMADINA" MOSTAR OPĆINSKI SUD MOSTAR	09 - PRAVOSUĐE -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	22.12.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-349/22	Ž-MO-01-85/22,	MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE SLUŽBA ZA POSLOVE SA STRANCIMA MOSTAR	13 - PRAVA DJETETA	22.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-350/22	Ž-BL-04-35/22,	ODBOR DRŽAVNE SLUŽBE ZA ŽALBE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE	10 - RADNI ODNOSI	22.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-351/22	Ž-SA-01-1320/22,	JU DOM ZDRAVLJA KANTONA SARAJEVO N.R. DIREKTORA	13 - PRAVA DJETETA	23.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-352/22	Ž-BL-04-780/22,	FOND ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE	25 - MIROVINE	27.12.2022	NIJE REALIZIRANA	DA
P-353/22	Ž-MO-02-183/21,	VLADA HNK/HNŽ N/R PREMIJERA, NEVENKA HERCEGA MOSTAR GRAD MOSTAR N/R GRADONAČELNIKA, MARIA KORDIĆA MOSTAR	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	29.12.2022	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-354/22	Ž-SA-06-1125/20,	JAVNA USTANOVA SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	29.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-355/22	Ž-SA-08-826/22,	VLADA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	09 - PRAVOSUĐE	29.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-356/22	Ž-SA-08-472/22,	PON-OPĆINA ILIDŽA ILIDŽA N/R NAČELNIKA	19 - UPRAVA	29.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-357/22	Ž-SA-08-733/22,	OPĆINA DONJI VAKUF DONJI VAKUF N/R: NAČELNIKA	19 - UPRAVA	29.12.2022	NEMA ODGOVORA	NE
P-358/22	Ž-SA-04-835/22,	PON-VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R: PREMIJERA	10 - RADNI ODNOSI	29.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-359/22	Ž-SA-04-1107/22,	JAVNO PODUZEĆE "ONSA" D.O.O SARAJEVO SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	29.12.2022	OSTVARENA SURADNJA	DA

ANEKS I. PREGLED PRORAČUNA ZA 2022. GODINU

BOSNA I HERCEGOVINA

Institucija: Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine

Sjedište: Banja Luka

ID: 4403087410007

Šifra djelatnosti: 69.10

Obrazac 2.

Organizacioni kod: 0304

Fond: Opći fond (10)

Projektni kod: 0

Zbirni obrazac: x

Pregled rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama

Period izvještavanja: od 1.1.2022. do 31.12.2022.

PRORAČUN

Redni broj	Opis	Ekonom. Kod	Proračun	Izmjene i dopune (rebalans, prestruktura, preraspodjela, pričuva, namjenska sredstva i dr.)	Korigirani proračun	Ostvareni kumulativni iznos ukupnih rashoda i izdataka	Ostvareni kumulativni iznos istog razdoblja prethodne godine	Postotak 7/6 x 100	Postotak 7/8 x 100
1	2	3	4	5	6 (4+5)	7	8	9	10
1	Ukupni rashodi i izdaci (2+16)		2.779.000	27.500	2.806.500	2.507.480	2.315.392	89	108
2	Ukupni tekući rashodi (3+6)	610000	2.728.000	27.500	2.755.500	2.456.880	2.315.392	89	106
3	Plaće i naknade troškova uposlenih (4+5)	611000	2.424.000	27.500	2.451.500	2.218.407	2.098.887	90	106
4	Bruto plaće i naknade plaća	611100	2.146.000		2.146.000	1.956.292	1.883.202	91	104
5	Naknade troškova zaposlenih	611200	278.000	27.500	305.500	262.115	215.685	86	122
6	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (7+.....+15)	613000	304.000		304.000	238.473	216.505	78	110
7	Putni troškovi	613100	75.000		75.000	56.872	40.655	76	140
8	Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	613200	52.000		52.000	39.988	44.076	77	91
9	Izdaci za energiju i komunalne usluge	613300	7.000		7.000	4.616	5.085	66	91
10	Nabava materijala i sitnog inventara	613400	33.000		33.000	31.607	24.471	96	129
11	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	613500	23.000		23.000	15.662	11.142	68	141
12	Unajmljivanje imovine i opreme	613600	13.000		13.000	12.800	12.803	98	100
13	Izdaci za tekuće održavanje	613700	26.000		26.000	11.441	15.768	44	73
14	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	613800	6.000		6.000	4.516	4.731	75	95
15	Ugovorene i druge posebne usluge	613900	69.000		69.000	60.971	57.774	88	106
16	Ukupni kapitalni izdaci		51.000		51.000	50.600	0	99	
17	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	821000	51.000		51.000	50.600	0	99	
18	Nabava opreme	821300	51.000		51.000	50.600	0	99	

ANEKS II. PREGLED OBVEZA PO ZAKONU O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA 2022. GODINE

1. Javna tijela na razini Bosne i Hercegovine koja su ispunila obvezu imenovanja službenika za informiranje i dostavili Vodič i Indeks registar sukladno s člancima 19. i 20. ZOSPI:

1. Agencija za policijsku podršku Bosne i Hercegovine;
2. Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine;
3. Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja Bosne i Hercegovine;
4. Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine;
5. Agencija za javne nabave i Ured za razmatranje žalbi Bosne i Hercegovine;
6. Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine;
7. Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine;
8. Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine;
9. Agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini;
10. Agencija za poštanski promet Bosne i Hercegovine;
11. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine;
12. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine;
13. Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine;
14. Agencija za razvoj visokog obrazovanja, i osiguranje kvalitetete Bosne i Hercegovine;
15. Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine;
16. Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine;
17. Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova Bosne i Hercegovine;
18. Agencija za unaprjeđenje inozemnih investicija Bosne i Hercegovine;
19. Agencija za zaštitu osobnih podataka Bosne i Hercegovine;
20. Arhiv Bosne i Hercegovine;
21. Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja Bosne i Hercegovine;
22. Centar za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine;
23. Središnja banka Bosne i Hercegovine;
24. Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine;
25. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine;
26. Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine-BHDCA;
27. Direkcija za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine;
28. Direkcija za europske integracije Bosne i Hercegovine;
29. Državna agencija za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine;
30. Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine;
31. Državna regulatorna komisija za električnu energiju Bosne i Hercegovine;
32. Elektroprijenos Bosne i Hercegovine;
33. Fond za povratak Bosne i Hercegovine;
34. Granična policija Bosne i Hercegovine;
35. Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača Bosne i Hercegovine;
36. Institut za akreditiranje Bosne i Hercegovine;
37. Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine;
38. Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine;
39. Komisija za koncesije Bosne i Hercegovine;
40. Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine;
41. Komisija za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovine;
42. Komisija za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine;

43. Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine;
44. Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine;
45. Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine;
46. Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine;
47. Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine;
48. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine;
49. Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine;
50. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;
51. Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine;
52. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine;
53. Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine;
54. Odbor državne službe za žalbe Bosne i Hercegovine;
55. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine;
56. Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine;
57. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine;
58. Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine;
59. Služba za poslove sa strancima Bosne i Hercegovine;
60. Služba za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine;
61. Sud Bosne i Hercegovine;
62. Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine;
63. Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja;
64. Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine;
65. Ured koordinatora za reformu javne uprave Bosne i Hercegovine;
66. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine;
67. Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine;
68. Ured za zakonodavstvo Bosne i Hercegovine;
69. Ustavni sud Bosne i Hercegovine;
70. Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora Bosne i Hercegovine;
71. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine;
72. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine.

2. Javna tijela na razini Bosne i Hercegovine koji su tijekom 2022. godine dostavljala statističke podatke sukladno s člankom 20 ZOSPI:

1. Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH;
2. Agencija za nadzor nad tržištem BiH;
3. Agencija za osiguranje u BiH;
4. Agencija za rad i zapošljavanje BiH;
5. Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH;
6. Agencija za javne nabave BiH;
7. Agencija za policijsku podršku BiH;
8. Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova Mostar – Ministarstvo sigurnosti BiH;
9. Agencija za sigurnost hrane BiH;
10. Agencija za državnu službu BiH;
11. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH;
12. BH Pošta;
13. Središnja/Centralna banka BiH;
14. Direkcija za civilno zrakoplovstvo/vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine;
15. Direkcija za ekonomsko planiranje BiH;
16. Direkcija za europske integracije BiH;

17. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH;
18. Državna regulatorna komisija za električnu energiju;
19. Elektroprivreda BiH;
20. Elektroprijenos BiH;
21. Fond za povratak BiH;
22. Granična policija BiH;
23. Institut za intelektualno vlasništvo BiH;
24. Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača Bosne i Hercegovine;
25. Konkurencijsko vijeće BiH;
26. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH;
27. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH;
28. Ministarstvo vanjskih poslova BiH;
29. Ministarstvo obrane BiH;
30. Ministarstvo pravde BiH;
31. Ministarstvo sigurnosti BiH;
32. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH/Kancelarija za veterinarstvo BiH, Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja, Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH;
33. Ministarstvo civilnih poslova BiH;
34. Ministarstvo financija i trezora BiH;
35. Predsjedništvo BiH– Sekretarijat;
36. Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH;
37. Ured za razmatranje žalbi BiH;
38. Ustavni sud Bosne i Hercegovine;
39. Vijeće ministara BiH – Generalni sekretarijat;
40. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH;

U pogledu dostavljanja statističkih podataka od strane javnih tijela na državnoj razini, Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine konstatira da je 40 javnih tijela ispunjavalo svoju obvezu u izvještajnoj godini, što je nešto više u odnosu na 2021. godinu.

3. Javna tijela na razini Federacije Bosne i Hercegovine koja su tijekom 2022. godine dostavljala statističke podatke sukladno s ZOSPI:

1. Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
2. Centar za edukaciju sudaca i tužitelja u Federaciji BiH;
3. Federalni hidrometeorološki zavod;
4. Federalno ministarstvo zdravstva;
5. Federalno ministarstvo unutarnjih poslova;
6. Federalno ministarstvo kulture i sporta;
7. Federalno ministarstvo prostornog uređenja;
8. Federalna uprava za inspekcijske poslove;
9. Grad Goražde;
10. Grad Mostar;
11. J.P. Međunarodna zračna luka „Sarajevo“ d.o.o;
12. JP Olimpijski bazen Otoka;
13. Kantonalni/Županijski sud u Zenici;
14. Kantonalni/Županijski sud u Tuzli;
15. Kantonalna uprava civilne zaštite Kantona/Županije Sarajevo;
16. Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona/Županije Sarajevo;
17. Kantonalno/Županijsko tužiteljstvo Zeničko-dobojskog kantona/županije;

18. Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine;
19. Ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona/županije;
20. Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona/Županije Sarajevo;
21. Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko-sanskog kantona/županije;
22. Općina Sanski Most;
23. Općina Ključ;
24. Općina Foča;
25. Općina Hadžići;
26. Općina Novo Sarajevo;
27. Općina Tešanj;
28. Općina Fojnica;
29. Općina Čitluk;
30. Općina Ilijaš;
31. Općina Travnik;
32. Općina Novi Travnik;
33. Općinski sud u Visokom;
34. Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK);
35. Sveučilište u Sarajevu;
36. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine

U izvještajnoj godini, obvezu dostavljanja statističkih podataka sukladno s ZOSPI ispunilo je 36 javnih tijela na području Federacije Bosne i Hercegovine, što je približno kao 2021. godine.

4. Javna tijela na razini Republike Srpske koja su tijekom 2022. godine dostavila statističke podatke sukladno s ZOSPI:

1. Fond za mirovinsko-invalidsko osiguranje Republike Srpske;
2. Grad Gradiška;
3. Javna ustanova „Vode Srpske“ Bijeljina;
4. Okružno javno tužiteljstvo Banja Luka;
5. Okružni gospodarski sud Doboj;
6. Osnovni sud u Tesliću;

U 2022. godini, obvezu dostavljanja statističkih podataka ispunilo je 6 javnih tijela na razini Republike Srpske, te nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodnu godinu.

5. Tijekom 2022. godine sljedeća javna tijela su ispunila obvezu dostavljanja rješenja o službeniku za informiranje, Vodič i Indeks registra sukladno s ZOSPI:

1. Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje, Vodič)
2. Agencija za policijsku podršku - Ministarstvo sigurnosti BiH (Vodič i Obavijest o imenovanju službenika za informiranje)
3. Agencija za javne nabave (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje)
4. Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (Informacija o službeniku za informiranje)
5. Središnja harmonizacijska jedinica, Ministarstvo financija i trezora (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje, Vodič i Indeks registar)
6. Konkurencijsko vijeće BiH (Podaci o osobi zaduženoj za informiranje)
7. Ured za zakonodavstvo Savjeta ministara BiH (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje, Vodič)

8. Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine (Obavijest o imenovanju službenika za informiranje)
9. Ministarstvo za boračka pitanja Tuzlanskog kantona/županije (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje)
10. Ministarstvo komunalnog gospodarstva, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo (Index registar, Obrazac zahtjeva za pristup informacijama i Rješenje o određivanju službenika za informiranje).
11. Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje)
12. Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (Odluka o imenovanju službenika za informiranje)
13. Federalni zavod za statistiku (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje)
14. Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje)
15. Kabinet premijera Kantona Sarajevo (Rješenje o određivanju službenika za informiranje)
16. Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo (Odluka o imenovanju službenice za informiranje)
17. Vlada Unsko-sanskog kantona/županije (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje)
18. Komisija za koncesije Republike Srpske (Odluka o imenovanju službenika za informiranje)
19. Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH (Informacija o službeniku za informiranje)
20. BH Pošta (Rješenje o imenovanju službenice za informiranje)
21. Rješenje o izmjeni Rješenja o određivanju službenika za informiranje u kabinetu Predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo, broj:01-02-44351/22 od 27.10.2022. godine
22. Obavijest o izmjeni službenika za informiranje u Uredu Vlade Županije Zapadnohercegovačke za europske integracije
23. Sveučilište u Sarajevu - Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju (Rješenje o imenovanju službenice za informiranje)
24. Općina Maglaj (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje)
25. Općina Fojnica (Rješenje o imenovanju službenika za informiranje)
26. Općinski sud u Jajcu (Podaci službenice za informiranje)
27. Grad Visoko (Rješenje o određivanju službenika za informiranje)
28. JU Centar za socijalni rad Laktaši (Vodič za pristup informacijama)
29. JU Centar za socijalni rad Banovići (Vodič za pristup informacijama)

ANEKS III. TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA

ODJELI	Zaprimljeno u 2022.	Preneseno iz ranijih godina	Ukupno rađeno u 2022.	Ukupno završeno u 2022.	Preneseno u 2023.
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece	219	116	335	209	126
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom	66	11	77	48	29
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina	12	2	14	5	9
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava	675	358	1033	646	387
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava	857	466	1323	830	493
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije	208	307	515	218	297
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode	77	62	139	82	57
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi	736	341	1077	707	370
UKUPNO	2850	1663	4513	2745	1768

Rad po žalbama po odjelima u 2022. godini

Odjel	Broj
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Sarajevo	111
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom // Sarajevo	34
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Sarajevo	6
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Sarajevo	341
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Sarajevo	328
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Sarajevo	97
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode // Sarajevo	62
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Sarajevo	364
Ukupan broj predmeta Sarajevo	1343
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Banja luka	79
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom // Banja luka	21
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Banja Luka	3
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Banja luka	165
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Banja luka	338
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Banja luka	56
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode // Banja Lluca	11
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Banja luka	166
Ukupan broj predmeta Banja Luka	839
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Brčko	9
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom // Brčko	1
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Brčko	2
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Brčko	107
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Brčko	75
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Brčko	44
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode // Brčko	1
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Brčko	49
Ukupan broj predmeta Brčko	288
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Mostar	19
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom // Mostar	7
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Mostar	1
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Mostar	33
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Mostar	45
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Mostar	8
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode // Mostar	3
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Mostar	39
Ukupan broj predmeta Mostar	155
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Livno	1
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom // Livno	3
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Livno	29
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Livno	71
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Livno	3
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Livno	118
Ukupan broj predmeta Livno	225
Ukupan broj predmeta u Instituciji	2850

Broj žalbi po uredima u 2022. godini

Povreda prava	Potkategorija	Broj predmeta
01 - Diskriminacija	00 – Ostalo	100
01 - Diskriminacija	01-01 – Uznemiravanje	4
01 - Diskriminacija	01-02 - Seksualno uznemiravanje	1
01 - Diskriminacija	01-03 – Mobing	43
01 - Diskriminacija	01-09 - Na osnovu jezika	3
01 - Diskriminacija	01-10 - Na osnovu vjere	3
01 - Diskriminacija	01-11 - Na osnovu etničke pripadnosti	10
01 - Diskriminacija	01-12 - Na osnovu nacionalnog ili socijalnog podrijetla	7
01 - Diskriminacija	01-13 - Na osnovu veze sa nacionalnom manjinom	1
01 - Diskriminacija	01-14 - Na osnovu političkog ili drugog uvjerenja	2
01 - Diskriminacija	01-15 - Na osnovu imovnog stanja	1
01 - Diskriminacija	01-16 - Na osnovu članstva u sindikatu ili drugoj udruzi	2
01 - Diskriminacija	01-17 - Na osnovu obrazovanja	4
01 - Diskriminacija	01-18 - Na osnovu društvenog položaja i spola	5
01 - Diskriminacija	01-19 - Na osnovu seksualne orijentacije	1
01 - Diskriminacija	01-20 - Na osnovu rodnog identiteta	1
01 - Diskriminacija	01-21 - Na osnovu spolnih karakteristika	1
01 - Diskriminacija	01-22 - Na osnovu starosne dobi	7
01 - Diskriminacija	01-23 - Na osnovu invaliditeta	2
01 - Diskriminacija	01-24 - Govor mržnje	1
01 - Diskriminacija	SUMA	199
02 - Mediji i sloboda informiranja	SUMA	12
03 - Pristup informacijama	00 – Ostalo	239
03 - Pristup informacijama	03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	56
03 - Pristup informacijama	03-2 - odbijanje pristupa informacijama	12
03 - Pristup informacijama	03-3 - pravo na dvostupnjevost	1
03 - Pristup informacijama	SUMA	308
04 - Vjerske slobode / religija	SUMA	3
05 - Policija	00 – Ostalo	131
05 - Policija	05-1 - žalba na rad policije	19
05 - Policija	05-2 - žalbe policijskih službenika	3
05 - Policija	SUMA	153
06 - Javni prihodi	SUMA	4
07 - Zatvori	00 – Ostalo	68
07 - Zatvori	07-1 - korištenje zavodskih pogodnosti i posjeti	3
07 - Zatvori	07-2 - zdravstvena zaštita i higijenski uvjeti	7
07 - Zatvori	SUMA	78
08 - Ravnopravnost spolova	SUMA	8
09 - Pravosuđe	00 – Ostalo	282
09 - Pravosuđe	09-1 - žalbe na rad sudaca/sutkinja	12
09 - Pravosuđe	09-2 - duljina trajanja postupka (članak 6)	29
09 - Pravosuđe	09-3 - izvršenje presuda	22
09 - Pravosuđe	09-4 – VSTV	2
09 - Pravosuđe	SUMA	347

10 - Radni odnosi	SUMA	251
11 - Obrazovanje	00 – Ostalo	28
11 - Obrazovanje	11-2 - osnovno obrazovanje	4
11 - Obrazovanje	11-3 - srednje obrazovanje	1
11 - Obrazovanje	11-4 - visoko obrazovanje	14
11 - Obrazovanje	SUMA	47
12 - Osobe sa invaliditetom	SUMA	66
13 - Prava djeteta	00 – Ostalo	202
13 - Prava djeteta	13-1 - Centri za socijalni rad	12
13 - Prava djeteta	SUMA	214
14 - Ekologija zaštita okoliša	SUMA	18
15 - Imovinskopravni	SUMA	117
16 - Nasilje	00 – Ostalo	5
16 - Nasilje	16-1 - nasilje u obitelji	1
16 - Nasilje	16-2 - vršnjačko nasilje	1
16 - Nasilje	SUMA	7
17 - Javne isprave	SUMA	30
18 - Manjine	SUMA	10
19 - Uprava	SUMA	292
20 - Ratne štete	SUMA	15
21 - Komunalne usluge	SUMA	107
22 - Vladina i ministarska imenovanja	SUMA	104
23 - Zdravstvo	SUMA	59
24 - Socijalna zaštita	SUMA	63
25 - Mirovine	SUMA	127
26 - Tužiteljstva	SUMA	76
28 - Predmeti korupcije	SUMA	3
29 - Migracije i azil	SUMA	19
30 - Sloboda okupljanja	SUMA	1
31 - Odvjetnici	SUMA	13
32 - Inspekcije	SUMA	86
33 - Besplatna pravna pomoć	SUMA	13
SUMA	SUMA	2850

Broj žalbi primljenih po potkategorijama 2022. godine

R.br.	Način okončanja	Predmeti 2022.	Predmeti iz ranijih godina	Ukupno
1	U tijeku intervencije Ombudsmana	484	306	790
2	Preporukom Ombudsmana	165	196	361
3	Nezainteresiranost stranke za dalje vođenje postupka	243	83	326
4	Neprihvatljiva žalba	494	114	608
5	Na drugi način	316	271	587
6	Nenadležnost i ustupanje predmeta nadležnom tijelu	40	8	48
7	Prosljeđen drugom uredu Ombudsmana	8	1	9
8	Specijalnim izvješćem	1	4	5
9	Ponovni postupak	10	1	11
10	Ukupno	1761	984	2745

SAMO ZA NEPRIHVATLJIVA ŽALBA - POTKATEGORIZACIJA

00 – ostalo	111	29	140
01 - anonimna žalba	1	0	1
02 - zlonamjerna žalba	1	0	1
03 - neosnovana žalba	302	77	379
04 - žalba ne sadrži nikakav zahtjev	6	0	6
05 - narušavanje legitimnih prava treće strane	2	0	2
06 - kašnjenje podnositelja od 1 godine nakon činjenica, događaja ili odluke	6	1	7
07 - nisu iscrpljena sva pravna sredstva	30	2	32
08 - žalba nepotpuna ili nerazumljiva (nije naknadno dopunjena)	15	2	17
09 - podnositelj odustao od žalbe	3	1	4
10 - žalba sa već razmatranim činjenicama (dupliranje žalbe)	13	1	14
11 - činjenično stanje prije 14. prosinca 1995.godine	4	1	5
Ukupno	494	114	608

Broj žalbi koje su završene//način okončanja žalbi u 2022. godini

R.br.	Povreda prava	Broj preporuka
1	01 - Diskriminacija	75
2	02 - Mediji i sloboda informiranja	1
3	03 - Pristup informacijama	76
4	04 - Vjerske slobode / religija	1
5	05 - Policija	12
6	06 - Javni prihodi	1
7	07 - Zatvori	1
8	09 - Pravosuđe	24
9	10 - Radni odnosi	37
10	11 - Obrazovanje	6
11	12 - Osobe sa invaliditetom	19
12	13 - Prava djeteta	23
13	14 - Ekologija zaštita okoliša	1
14	15 - Imovinskopravni	8
15	17 - Javne isprave	3
16	18 - Manjine	1
17	19 - Uprava	45
18	20 - Ratne štete	2
19	21 - Komunalne usluge	8
20	22 - Vladina i ministarska imenovanja	50
21	23 - Zdravstvo	6
22	24 - Socijalna skrb	1
23	25 - Mirovine	6
24	26 - Tužiteljstva	2
25	29 - Migracije i azil	1
26	31 - Odvjetnici	1
27	32 - Inspekcije	16
28	33 - Besplatna pravna pomoć	1
29	UKUPNO	428

Način realiziranja	Broj predmeta
Djelomično realizirana	16
Nema odgovora	100
Nije realizirana	108
Ostvarena suradnja	75
Realizirana	129
Ukupno	428

Broj žalbi s preporukama izdatim u 2022. godini po kategorijama povreda prava i realiziranja

Naziv odjela	Broj predmeta sa preporukom u 2022. godini
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece	24
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom	18
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina	2
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava	67
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava	172
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije	77
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode	1
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi	67
Ukupan broj preporuka u predmetima	428

Broj žalbi s izdatom preporukom po odjelima u 2022. godini

Naziv odjela	Broj preporuka
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece	24
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom	14
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina	2
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava	65
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava	155
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije	43
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode	1
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi	55
Ukupan broj preporuka	359

Broj preporuka po odjelima u 2022. godini

Kancelarija	Broj predmeta sa preporukom
Ured Sarajevo	187
Ured Banja Luka	143
Ured Brčko	50
Ured Mostar	23
Ured Livno	25
Ukupan broj preporuka u predmetima	428

Broj žalbi s izdatom preporukom po uredima u 2022. godini

Kancelarija	Broj preporuka
Ured Sarajevo	167
Ured Banja Luka	130
Ured Brčko	20
Ured Mostar	23
Ured Livno	19
Ukupan broj preporuka	359

Broj preporuka po uredima u 2022. godini

R.Br.	Naziv tijela	Broj predmeta	Sjedište tijela
1	OPĆINSKI SUD SARAJEVO	59	SARAJEVO
2	KANTONALNI/ŽUPANIJSKI SUD SARAJEVO	33	SARAJEVO
3	OSNOVNI SUD BANJA LUKA	32	BANJA LUKA
4	OPĆINSKI SUD LIVNO	25	LIVNO
5	KANTONALNO/ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO SARAJEVO	24	SARAJEVO
6	KANTONALNO/ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO TUZLANSKOG KANTONA	24	TUZLA
7	OPĆINSKI SUD BIHAĆ	20	BIHAĆ
8	KANTONALNI/ŽUPANIJSKI SUD LIVNO	17	LIVNO
9	OPĆINSKI SUD TUZLA	15	TUZLA
10	OPĆINSKI SUD MOSTAR	13	MOSTAR
11	OKRUŽNI SUD BANJA LUKA	12	BANJA LUKA
12	VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BIH	11	SARAJEVO
13	VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE	10	BANJA LUKA
14	OPĆINSKI SUD CAZIN	9	CAZIN
15	OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO BANJA LUKA	8	BANJA LUKA
16	USTAVNI SUD BIH	8	SARAJEVO
17	KANTONALNO/ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA	7	ZENICA
18	KANTONALNI/ŽUPANIJSKI SUD BIHAĆ	6	BIHAĆ
19	OKRUŽNO TUŽITELJSTVO PRIJEDOR	6	PRIJEDOR
20	OPĆINSKI SUD ZENICA	6	ZENICA

20 najčešćih protivnih strana iz oblasti sudova

R.Br.	Naziv tijela	Broj predmeta	Sjedište tijela
1	MUP KANTONA SARAJEVO	51	SARAJEVO
2	MUP REPUBLIKE SRPSKE	43	BANJA LUKA
3	FEDERALNI ZAVOD PIO/MIO	40	TUZLA
4	KANTON TUZLA MINISTARSTVO OBRAZOVANJA ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA	39	TUZLA
5	GRAD BANJA LUKA	33	BANJA LUKA
6	FOND MIO/PIO REPUBLIKE SRPSKE	31	BIJELJINA
7	CENTAR ZA SOCIJALNI RAD	21	SREBRENİK
8	MUP TUZLANSKOG KANTONA	18	TUZLA
9	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	17	BANJA LUKA
10	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE	17	BANJA LUKA
11	GRAD MOSTAR	17	MOSTAR
12	FEDERALNI ZAVOD MIO/PIO TUZLA	17	TUZLA
13	OPĆINA NOVI GRAD	16	NOVI GRAD
14	MUP ZE-DO KANTONA	16	ZENICA
15	VLADA FEDERACIJE BIH	15	SARAJEVO
16	ZAVOD ZA IZVRŠENJE KAZNENIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA BiH	14	ISTOČNA ILIDŽA
17	OPĆINA STARI GRAD	13	SARAJEVO
18	JP VODOVOD TUZLA	13	TUZLA
19	REPUBLIČKA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	12	BANJA LUKA
20	SLUŽBA ZA GOSPODARSTVO I INSPEKCIJSKE POSLOVE LIVNO	12	LIVNO

20 najčešćih protivnih strana bez oblasti pravosuđa

DETALJAN PREGLED REALIZACIJE PREPORUKA

R.br.	BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
1	POVREDA PRAVA :	01 - Diskriminacija					
2	Realizirana						
3	Ž-SA-06-647/21	P-42/22	PREPORUKU UDRUŽENJE LIKOVNIH UMJETNIKA PRIMJENJENIH UMJETNOSTI I DIZAJNERA U BOSNI I HERCEGOVINI 1. Da imajući u vidu Nalaz i zaključak iznesen u ovoj preporuci stave van snage članak 2. Odluke o izmjenama i dopunama statuta broj 2112/20-3 od 21.12.2020. godine; 2. Da o načinu ispoštovanja ove Preporuke obavijeste Ombudsmane za ljudska prava Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema iste.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	"Dana 31.03.2022. zaprimljeno je izjašnjenje od Udruženja likovnih umjetnika primjenjenih umjetnosti i dizajnera u Bosni i Hercegovini akt broj: 2803/22 od 28.03.2022. godine ... u kojem se između ostalog navodi: "Da su u cijelosti postupili po preporuci i stavili van snage članak 2. Odluke o izmjenama i dopunama statuta broj 2112/20-3 od 21.12.2020. godine." Obzirom da je preporuka naprijed navedeni broj ispoštovana, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine cijene da nema osnova za dalje postupanje po pritužbi Ž-SA-06-647/21 , te se ista zatvara sukladno članku 35. Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ."
4	Ž-SA-06-1122/21	P-44/22	P R E P O R U K U Vladi Zeničko-dobojskog kantona • Da se prilikom uvođenja mjera radi suzbijanja pandemije virusa COVID-19 i zaštite javnog zdravlja, dosljedno rukovodi standardima koji se primjenjuju u slučaju ograničavanja temeljnih prava građana, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; • Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmane Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	"...Dana 06.04.2022. godine zaprimljeno je izjašnjenje Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona, akt broj 11-34-3244-2/22 od 04.04.2022. godine ... Obzirom da je Preporuka broj P-42/22 ispoštovana, odnosno po istoj je ostvarena suradnja s označenim odgovornim tijelom, to se predmet broj Ž-SA-06-1122/21 zatvara. "
5	Ž-SA-06-322/21	P-37/22	P R E P O R U K U direktoru Kazneno-popravnog zavoda zatvorenog tipa Zenica 1. Da, odmah, poduzme sve aktivnosti u organizaciji sastanka sa pritužiteljicom, s ciljem prevazilaženja narušenih međuljudskih odnosa i nedostatka komunikacije, na način da se pokušaju iznaći uzroci, posljedice i zajednička rješenja nastale situacije, i o održanom sastanku sačinii zapisnik; 2. Da u roku od 15 dana obavijeste Ombudsmane za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Dana 10.03.2022. godine zaprimljeno je izjašnjenje označenog odgovornog tijela, akt broj 01-30-990/21 od 07.03.2022. godine uvidom u koji je razumljivo da su pritužiteljica i njezini neposredno nadređeni i direktor Kazneno-popravnog zavoda Zenica iznašli rješenje postojećeg problema. Izjašnjenje, naprijed navedeni broj proslijedjeni pritužiteljici putem e-maila dana 17.03.2022. godine. Obzirom da je preporuka, naprijed navedeni broj ispoštovana, to Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine cijene da nema osnova za dalje postupanje po pritužbi Ž-SA-04-966/21, te se ista zatvara sukladno članku 35. Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine .
6	Ž-BR-06-37/21	P-74/22	1. poduzme mjere u cilju implementacije člana 24. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini prema kojem su sva javna tijela te ostale pravne osobe dužni u svoje opće pravne akte, ili kroz posebne pravne akte, regulirati načela i principe jednakog postupanja, te da osiguraju učinkovite interne procedure zaštite od diskriminacije. 2. da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmane za ljudska prava Bosne i Hercegovine o načinu realizacije iste.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Kao informaciju o načinu realizacije Preporuke Javna ustanova Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona Tuzla dostavila je akt broj: 05-45-4-313/22 od 24.03.2022.godine, u kojem se navodi: "... u ostvarenom roku Vas obavještavamo o radnjama koje je poduzele JU Služba za zapošljavanje TK Tuzla u 2021. i 2022. godini: 1.Donesen je novi Pravilnik o radu JU Službe za zapošljavanje TK Tuzla, broj: 01/1-04-379-15/21-3 od 17.12.2021. godine, i isti je stupio na snagu 19.01.2022. godine. U kojem su u cijelosti obrađena i primjenjena načela i principi jednakog postupanja, te su osigurane učinkovite interne procedure zaštite od diskriminacije u članu 7., 8., 9. i 10.... 2.Stupanjem na snagu naprijed navedenog Pravilnika o radu izvršena je nova sistematizacija radnih mjesta u JU Službi za zapošljavanje TK Tuzla. ... 3.Zahtjeva je kao ravnopravan radnik naše Službe bila u više navrata pozvana i ista je sa aktuelnim direktorom Službe ... obavila razgovor, u kojem se nastojalo izračiti u suradnji i u skladu sa važećim pravnim propisima udovoljiti njenim zahtjevima, a sve u cilju iznalaženja najboljeg rješenja i na obstrano zadovoljstvo. Međutim ...Zahtjeva se obratiti direktoru Službe sa pisanim zahtjevom za otkaz ugovora o radu i otpreminu .... 4. Zahtjeva je pred Općinskim sudom u Tuzli dana 01.04.2021. godine, podnijela tužbu protiv JU Službe za zapošljavanje TK Tuzla, radi zabrane od diskriminacije i isplate nematerijalne štete. Međutim tužiteljica je u podnesku sudu 18.11.2021. godine, navela da se odriče tužbenog zahtjeva u ovoj pravnoj stvari. Zahtjeva je od 06.12.2021. godine, u radnom odnosu, odnosno otvorila je vlastitu Advokatsku kancelariju u Tuzli na adresi ...." Zaube su sadržavale navode koje ukazuju na potrebu sagledavanja i sa krivičnog pravnog aspekta, o čemu su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 09.04.2021.godine izvijestili Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona, sa pozivom da isto razmotri i poduzme odgovarajuće radnje iz okvira svoje nadležnosti, ukoliko ocijeni da za to postoji činjenični i pravni osnov. Obzirom na naprijed navedeno u skladu sa članom 35. Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvara se predmet pod brojem Ž-BR-06-37/21.
7	Ž-BR-06-34/21	P-74/22	1. poduzme mjere u cilju implementacije člana 24. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini prema kojem su sva javna tijela te ostale pravne osobe dužni u svoje opće pravne akte, ili kroz posebne pravne akte, regulirati načela i principe jednakog postupanja, te da osiguraju učinkovite interne procedure zaštite od diskriminacije. 2. da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmane za ljudska prava Bosne i Hercegovine o načinu realizacije iste.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Kao informaciju o načinu realizacije Preporuke Javna ustanova Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona Tuzla dostavila je akt broj: 05-45-4-313/22 od 24.03.2022.godine, u kojem se navodi: "... u ostvarenom roku Vas obavještavamo o radnjama koje je poduzele JU Služba za zapošljavanje TK Tuzla u 2021. i 2022. godini: 1.Donesen je novi Pravilnik o radu JU Službe za zapošljavanje TK Tuzla, broj: 01/1-04-379-15/21-3 od 17.12.2021. godine, i isti je stupio na snagu 19.01.2022. godine. U kojem su u cijelosti obrađena i primjenjena načela i principi jednakog postupanja, te su osigurane učinkovite interne procedure zaštite od diskriminacije u članu 7., 8., 9. i 10.... 2.Stupanjem na snagu naprijed navedenog Pravilnika o radu izvršena je nova sistematizacija radnih mjesta u JU Službi za zapošljavanje TK Tuzla. ... 3.Zahtjeva je kao ravnopravan radnik naše Službe bila u više navrata pozvana i ista je sa aktuelnim direktorom Službe ... obavila razgovor, u kojem se nastojalo izračiti u suradnji i u skladu sa važećim pravnim propisima udovoljiti njenim zahtjevima, a sve u cilju iznalaženja najboljeg rješenja i na obstrano zadovoljstvo. Međutim ...Zahtjeva se obratiti direktoru Službe sa pisanim zahtjevom za otkaz ugovora o radu i otpreminu .... 4. Zahtjeva je pred Općinskim sudom u Tuzli dana 01.04.2021. godine, podnijela tužbu protiv JU Službe za zapošljavanje TK Tuzla, radi zabrane od diskriminacije i isplate nematerijalne štete. Međutim tužiteljica je u podnesku sudu 18.11.2021. godine, navela da se odriče tužbenog zahtjeva u ovoj pravnoj stvari. Zahtjeva je od 06.12.2021. godine, u radnom odnosu, odnosno otvorila je vlastitu Advokatsku kancelariju u Tuzli na adresi ...." Zaube su sadržavale navode koje ukazuju na potrebu sagledavanja i sa krivičnog pravnog aspekta, o čemu su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 09.04.2021.godine izvijestili Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona, sa pozivom da isto razmotri i poduzme odgovarajuće radnje iz okvira svoje nadležnosti, ukoliko ocijeni da za to postoji činjenični i pravni osnov. Obzirom na naprijed navedeno u skladu sa članom 35. Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvara se predmet pod brojem Ž-BR-06-34/21.
8	Ž-SA-06-1129/21	P-75/22	P R E P O R U K U direktoru regije Sarajevo - Sberbanka BH D.D. 1. Da u cilju osiguravanja uživanja prava iz radnog odnosa i otklanjanja kršenja prava poduzme adekvatne mjere kako bi se zastavio mobing nad podnositeljicom žalbe i otklonile nastale posljedice; 2. Da se uspostavi mehanizam za prevenciranje i zaštitu od svih oblika diskriminacije u skladu sa čl. 24 stav 4 Zakona o zabrani diskriminacije i da se osigura da se u radno-pravnim odnosima sa usposlenicima poštuju odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH i principi jednakog postupanja; 3. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmane za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke;	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	S obzirom da Priručnik nije propisovao mehanizme zaštite u slučaju diskriminacije i mobinga, Banka je poduzela sve potrebne korake kako bi dopunila Priručnik kao adekvatan interni dokument, na način da je propisala koje situacije mogu ukazivati na diskriminaciju te je uređila postupak zaštite i poduzimanja mjera u slučaju utvrdene diskriminacije. Iz predviđene procedure proizilazi na koji način i kome se prijavljuje nejednako postupanje/diskriminacija, ko o tome odlučuje, te kako se okončava procedura, a u skladu sa navodima iz Preporuke. Dakle, Priručnik predstavlja sada jasno precizirani interni mehanizam za postupanje po prijavama mobinga i drugih oblika diskriminacije, čime se uspostavlja mehanizam za prevenciju i zaštitu od svih oblika diskriminacije u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije koji osigurava da se u radno-pravnim odnosima sa usposlenicima poštuju odredbe tog zakona i principa jednakog postupanja. Banka obavještava također da je Priručnik u dopunjenom izdanju usvojen od strane Eksternog upravnika dana 21.04.2022. godine."
9	Ž-BL-06-19/22	P-89/22	P R E P O R U K U Fondu za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske 1. Da otkloni navedene propuste u konkursnoj proceduri prijema radnika na radna mjesta stručnog saradnika za međunarodnu saradnju i stručnog saradnika za implementaciju projekata u Fondu; 2. Da se prilikom provođenja konkursnih procedura dosljedno rukovodi načelima propisanim Zakonom o ministarstkim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske i Zakonom o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Institutiju ombudsmana o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Dana 14.04.2022. godine direktor Fonda je dostavio akt br 2.01.1-37-1/22 naslovljen „Postupanje po preporuci“ u kojem, između ostalog, navodi da su svi kandidati uredno obavješteni o rezultatima konkursa dostavljanjem Odluke na kojoj je jasno i nedvosmisleno navedeno pravo izjavljivanja prigovora, što je redovan pravni lijek, a koji niko od kandidata nije izjavio, kao i da „povodom druge preporuke Fond potvrđuje da će buduće voditi posebnu evidenciju o nacionalnoj pripadnosti kako svojih zaposlenih tako i budućih kandidata koji se prijavljuju na konkurs.“

10	Z-BL-06-357/21	P-90/22	PREPORUKU Općini Stari Grad Sarajevo, Vladi Republike Srpske i Vladi Federacije Bosne i Hercegovine • da u okviru svojih ovlaštenja preduzmu sve mjere na okončanju procesa obnove ratom uništene privatne imovine, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; • ove mjere mogu obuhvatiti prioritarno izdvajanje budžetskih sredstava za ove namjene, izmjenu postojećeg zakonskog okvira, konkurisanje projekata pred finansijskim ili međunarodnim tijelima, koordinaciju aktivnosti između različitih nivoa vlasti kako se ne bi desilo da građani zbog praznina ili podijeljene nadležnosti ostanu uskraćeni za elementarna prava, kao i druge mjere koje pružaju efikasan odgovor na opisane izazove; • da obavijesti instituciju Ombudsmena o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema preporuke.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	"...Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine je dobila odgovor od svih naslovljenih institucija u kojem se navodi između ostalog da prema postojećem zakonskom i budžetskom okviru do sada nije moglo biti pozitivno odgovoreno na Vaš zahtjev, te da se krajem naredne godine možete prijaviti na planirani javni poziv za obnovu ratom porušenih individualnih stambenih jedinica. Kopije odgovora sa detaljnim obrazloženjima i informacijama od značaja za ovaj predmet, dostavljamo Vam u prilogu. Obzirom da su u konkretnom predmetu iscrpljene mogućnosti koje Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim zahtjevima građana, što uključuje izdavanje preporuke i njeno objavljivanje na zvaničnoj stranici Institucije, donesena je odluka kao u uvodu ovog Obavještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11)."
11	Z-SA-06-963/21	P-100/22	PREPORUKU direktoru Poljoprivredne zadruge „Bosnaoop „ Doboj 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i Zakonom o zabrani diskriminacije, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od trideset (30) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispostovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Dana 17.03.2022. godine zaprimljen je odgovor PU Doboj, akt broj: 14-02/1-059-43/22 od 14.03.2022. godine u kojem se između ostalog navodi da se podnositeljica žalbe nije obraćala PU Doboj u vezi upućenih prijetnji. Također dostavljena je informacija i da prilikom ostvarenog kontakta sa Okružnim tužilaštvom u Doboju nije zaprimljena prijava niti je navedeno tužilaštvo provodilo istražne radnje po navedenom predmetu. Nadalje, dana 04.05.2022. godine institucija Ombudsmen zaprimila je odgovor direktora PZ „Bosnaoop“ ... .Podnositeljica žalbe nije učinila vjerovatnim da je u konkretnom slučaju različito tretirana po nekom od zabranjenih osnova iz Zakona o zabrani diskriminacije. Podnositeljica žalbe nije učinila vjerovatnim osnov diskriminacije. S tim u vezi, iz odgovora PU Doboj, akt broj: 14-02/1-059-43/22 od 14.03.2022. godine jasno proizilazi da se podnositeljica žalbe nije obraćala PU Doboj u vezi upućenih prijetnji. Također dostavljena je informacija i da prilikom ostvarenog kontakta sa Okružnim javnim tužilaštvom u Doboju nije zaprimljena prijava niti je navedeno tužilaštvo provodilo istražne radnje po navedenom predmetu. Također, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine nemaju mehanizme provođenja sveobuhvatnog dokaznog postupka koji uključuju: ispitivanje svjedoka, vještačenja... nego nastoje sve sporne činjenice razjasniti u direktnom (i međusobnom) kontaktu sa strankama...
12	Z-SA-06-899/18	P-108/22	PREPORUKU direktoru KJKP "Vodovod i kanalizacija" Sarajevo • da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; • da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi instituciji Ombudsmena traženo izjašnjenje, informacije i relevantnu dokumentaciju.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Nakon izdavanja preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine zaprimljen je odgovor od direktorice KJKP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Sarajevo, u aktu broj 3930/19, od 03.05.2019. godine ... , u kojem se između ostalog navodi da se nastavak radova u Kupreškoj ulici očekuje po okončanju procedure dobijanja građevinske dozvole i okončanja tenderske procedure za cijevi. Slijedom prethodno navedenog odgovora u skladu sa članom 25 Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine institucija Ombudsmena je aktom od 15.03.2021. godine zatražila od KJKP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Sarajevo informaciju da li su u međuvremenu okončani predmetni radovi, a zatim je uputila i urgencije od 19.05.2021. godine i 21.09.2021. godine za dostavljanje odgovora na prethodno navedeni upit. Međutim od KJKP "Vodovod i kanalizacija" Sarajevo, je ponovo izostao odgovor na prethodno navedene akte institucije Ombudsmena. Slijedom prethodno navedenog Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su ponovo i novoimenovanom direktoru KJKP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Sarajevo izdali preporuku za uspostavu saradnje broj P-108/22 od 22.04.2022. godine; da odmah po prijemu iste uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi instituciji Ombudsmena traženo izjašnjenje, informacije i relevantnu dokumentaciju. Institucija Ombudsmena je dana 12.05.2022. godine zaprimila odgovor na preporuku P-108/22 od 22.04.2022. godine u aktu broj 10-5/22 od 10.05.2022. godine iz kojeg proizilazi da su zaključno sa 25.05.2021. godine svi radovi na rekonstrukciji cijevodna na predmetnoj lokaciji završeni.
13	Z-BL-06-66/22	P-148/22	PREPORUKU Upravnom odboru JZU Univerzitetska bolnica Foča 1. da u okviru svoje nadležnosti, kao organ upravljanja ustanovom, preduzme mjere na prevazilaženju nesporazuma koji postoje u pogledu jednakog pristupa svih radnika prilikom za napredovanje, putem propisivanja smjernica, donošenja pravilnika, povećanjem transparentnosti donošenja odluka ili preduzimanja drugih mjera radi rješavanja spornih situacija unutar ustanove; 2. da u roku od 30 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu provođenja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Realizirana	NE	Upravni odbor JZU Univerzitetska bolnica Foča je dana 08.07.2022. godine, aktom broj: 01-1083/2 dostavio odgovor na Preporuku u kome navodi da su razmatrali Preporuku, te da Upravni odbor nastoji iznaći rješenja kojim će prevazići postojeće nesporazume, kao i da se svakav pristup Upravnom odboru odnosi i na stvaranje i obezbjeđenje potrebnih uslova u pogledu jednakog pristupa svih zaposlenih radnika u ustanovi prilikom za napredovanje. Dalje, u svom odgovoru, dostavljaju da je na osnovu člana 30. Statuta JZU Univerzitetska bolnica Foča, Upravni odbor na svojoj sjednici održanoj dana 07.07.2022. godine, donio Zaključak u kome se ističe da isti smatra da podnosilac žalbe nije diskriminisao u predmetnom postupku u odnosu na ostale zaposlene u JZU Univerzitetska bolnica Foča, kao i da se zadužuje stručna služba JZU Univerzitetska bolnica Foča da pripremi prijedlog opšteg pravnog akta (Pravilnika) kojim će se uređiti postupak imenovanja glavnih medicinar i načelnika odjeljenja/sluzbi. Budući da je odgovorna strana izrazila spremnost da pristupi pripremi prijedloga Pravilnika kojim se uređuje postupak imenovanja glavnih medicinar i načelnika odjeljenja/sluzbi, kao i da će za sve nesporazume ili sporne situacije nastojati iznaći rješenje, što je i bio razlog obraćanja podnosioca žalbe Instituciji, okončan je postupak istrage Ombudsmena po ovom pitanju.
14	Z-SA-06-20/22	P-152/22	PREPORUKU generalnom direktoru Akova Impex d.o.o. Sarajevo 1. Da se uspostavi mehanizam za preveniranje i zaštitu od svih oblika diskriminacije u skladu sa čl. 24. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije i da se osigura da se u radno-pravnim odnosima sa uposlenicima poštuju odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH i principi jednakog postupanja; 2. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke;	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Dana 04.08.2022. godine zaprimljen je akt Akova Impex d.o.o. Sarajevo broj: 196/22 broj: 29.07.2022. godine u čijem prilogu je sadržan Pravilnik o sprečavanju i zaštiti od diskriminacije u društvu Akova Impex d.o.o. Sarajevo broj: 174/22 od 01.07.2022. godine. Shodno navedenom, Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka broj: P-152/22 od 21.06.2022. godine u cjelosti realizovana, te je odlučeno da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
15	Z-SA-06-1100/20	P-162/22	PREPORUKU Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, gradnja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo - ministru Općina Ilidža – načelniku Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo - direktoru 1. Da poduzmu sve aktivnosti u cilju rješavanja i dovođenja predmetne problematike u važeće zakonske regulative, a prevažodno uvažavajući nalaze iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Dana 05.08.2022. godine zaprimljen je akt JU „Služba za zapošljavanje“ Kantona Sarajevo, broj: 01-01-1355-22 od 02.08.2022. ... Iz Obavijesti o zatvaranju predmeta: "...obavještava se podnositeljica žalbe da je institucija Ombudsmena u predmetu Z-SA-06-1100/20 imajući u vidu precizirane žalbene navode koji su se odnosili na mobingovanje podnositeljice žalbe od strane v.d. direktorice JU „Služba za zapošljavanje“ Kantona Sarajevo, u skladu sa mandatom koji proizilazi iz odredbi Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i Zakona o zabrani diskriminacije provela postupak istraživanja na osnovu kojeg je označen odgovornom organu uputila preporuke za dalje postupanje, čime su iscrpljene zakonske mogućnosti i ovlaštenja Ombudsmena Bosne i Hercegovine u konkretnom predmetu. "
16	Z-BL-06-266/22	P-184/22	PREPORUKU Gradu Tuzla, Službi za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu • da prilikom odlučivanja o zahtjevu podnosioca žalbe postupi u skladu sa članom 5 Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i nalazima iz ove Preporuke; • da u roku od 30 dana, od dana prijema, dostave Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Dana 01.08.2022. godine, nadležno gradsko odjeljenje je dostavilo informaciju prema kojoj je podnosiocu žalbe odobreno obavljanje predmetne djelatnosti, na koji način je okončan upravni postupak. Obzirom da je Preporuka Ombudsmena za ljudska prava u potpunosti ispoštovana, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11).
17	Z-BL-06-174/22	P-185/22	PREPORUKU Policijskoj upravi Banja Luka 1. da u okviru svoje nadležnosti, u mjeri u kojoj je to moguće i opravdano potrebama službe, odgovori na zahtjeve podnositeljice žalbe u pogledu radnog mjesta koje obavlja, uključujući i uslove rada, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. da u roku od 30 dana, od dana prijema obavijesti ombudsmene o načinu provođenja ove Preporuke.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	U odgovoru na Preporuku od 08.07.2022. godine, načelnik Policijske uprave obavijestio je Instituciju Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine da je podnositeljica žalbe raspoređena na radno mjesto stručni suradnik za poslove oruzja sa VŠS, Odsjek za upravne poslove, Odjeljenje za pravne i kadrovske poslove, PU Banja Luka te da navedene poslove obavlja u kancelariji koja se nalazi u prizemlju zgrade PU Banja Luka. Izdavanjem Preporuke iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmen Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim zahtjevima građana, pa je donesena odluka kao u uvodu ovog Obavještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11).
18	Z-SA-06-354/22	P-224/22	PREPORUKU Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo 1. Da u cilju osiguranja uživanja prava iz oblasti zdravstvene zaštite, izvrši brisanje u integralnom informacionom sistemu zabrane izdavanja predmetnog lijeka osiguranicima starijim od 65 godina kako bi im se omogućilo besplatno podizanje propisanog lijeka u apotekama Kantona Sarajevo na osnovu recepta izdatog od strane ljekara; 2. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke;	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	27.09.2022. godine zaprimljen odgovor Zavoda u aktu broj 01-33-5-6163-4/22 od 27.09.2022. godine, u kojem se između ostalog navodi da je postupajući po preporuci institucije Ombudsmena a nakon obraćanja Ministarstvu zdravstva kantona Sarajevo dana 26.09.2022. godine izvršeno brisanje odredbe o zabrani propisivanja navedenog lijeka licima starijim od 65 godina. Slijedom navedenog, odnosno čije se da je realizirana preporuka P-224/22 od 26.08.2022. godine, predmet registrovao pod brojem Z-SA-06-364/22 se, u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvara. Protiv ove odluke ne može se podnositi žalba u skladu sa članom 22 Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine .

19	Z-SA-06-743/22	P-225/22	UNIVERZITET U SARAJEVU FILOZOFSKI FAKULTET Sarajevo - n/r dekana Fakulteta - Naučno-nastavnom vijeću Univerzitet u Sarajevu Sarajevo Na znanje Predsjednika Upravnog odbora Rektora Univerziteta u Sarajevu	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Dana 17.10.2022. godine institucija Ombudsmena zaprimila je pismo žalbe od strane žalitelja kojim je informirana da mu je dana 13.10.2022. godine u dekanatu Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu uručeno o radu na temelju Odluke Upravnog odbora Univerziteta u Sarajevu broj: 02-20-12/22 od 22.09.2022. godine, čime je njegova molba za produženje radnog odnosa na dvije godine nakon završenih 65 godina života konačno pozitivno riješena. Obzirom na to da je iz informacije koju je dostavio žalitelj evidentno da je preporuka ispoštovana, predmet se sukladno članku 35. stavku 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvara.
20	Z-BL-06-197/22	P-235/22	1. Da preduzmu korake ka sporazumnom pronalazanju rješenja za sporne situacije, s ciljem prevladavanja narušenih odnosa ili nedostatka komunikacije, na način da se pokušaju utvrditi uzroci, posljedice i zajednička rješenja; po potrebi uz podršku u posredovanju Terenske kancelarije Livno, Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. 2. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke.	01 - Diskriminacija	Realizirana	NE	Dana 10.10.2022. godine podnosilac žalbe dostavio je informaciju instituciji Ombudsmena za ljudska prava, u kojoj, između ostalog, navodi da pokušaj sporazumnog rješenja spora nije uspio za šta navodi svoje razloge. U svakom slučaju, izdavanjem Preporuke načelniku općine, iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmen Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, jer se radi o jedinici lokalne samouprave. S obzirom na sve navedeno, donesena je odluka kao u uvodu ovog Obvještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11).
21	Djelimično realizirana						
22	Z-SA-06-275/22	P-208/22	P R E P O R U K U premijeru Vlade Federacije i Ministru Federalnog ministarstva rada i socijalne politike 1. Da se pristupi sistemskom rješavanju pitanja ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom i revidiranju zakonodavstva na način da se svim osobama sa invaliditetom („ratne i neratne“ osobe sa invaliditetom), omogući jednak početni položaj, u smislu osnova za ostvarivanja prava; 2. Da se bezuslovno pristupi realizaciji Preporuka UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom iz Zaključnih razmatranja od dana 12.04.2017. godine; 3. Da se nastave aktivnosti u cilju realizacije upućenih Prijedloga i Zaključaka od dana 23.03.2022. godine, a u cilju povećanja visine osnovice, koja je temelj za obračun prava za osobe sa invaliditetom; 2. Da u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	01 - Diskriminacija	Djelimično realizirana	DA	Dana 06.09.2022. godine zaprimljen je akt Federalnog ministarstva rada i socijalne politike broj: 06-31/11-989/22 BB od 05.09.2022. godine u kojem se ukazuje na Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine o dopustivosti i merittu broj: U-11/22 od 14.07.2022. godine kojom je utvrđeno da ne postoji diskriminacija osoba koje su invaliditet stekli na neki drugi način u odnosu na ratne vojnike invalide. U istom aktu se navodi da je usvojen Pravilnik o kriterijima u postupku medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja i Jedinствена lista invaliditeta („Službene novine FBiH“ broj: 6/3/21). Ministarstvo u dostavljenom aktu navodi i da je sačinjen Prednacrt zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške za lica sa invaliditetom, te da će isti propis u predstojećem periodu biti upućen u dalju proceduru. U pogledu visine naknada, u aktu Ministarstva ističe se da se na Domu naroda Parlamenta Federacije BiH očekuje usvajanje izmjena i dopuna Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, a koji predviđa nova rješenja u pogledu visine naknada koje ostvaruju lica sa invaliditetom. Imajući u vidu sadržaj navedenog akta Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka broj: P-208/22 od 07.07.2022. godine djelimično realizirana. Shodno navedenom, Ombudsmeni su odlučili da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
23	Z-MO-06-76/22	P-240/22	P R E P O R U K U Direktoru JKP „Standard“ d.o.o. Konjic 1. Da, odmah, poduzme sve aktivnosti u organizaciji sastanka sa podnositeljom žalbe, s ciljem prevazilaženja narušenih međuljudskih odnosa i nedostatka komunikacije između direktora preduzeća i podnositeljice žalbe, na način da se pokušaju iznaci uzroci, posljedice i zajednička rješenja nastale situacije; 2. Da u cilju osiguranja mehanizama unutar preduzeća poduzme mjere u cilju implementacije člana 24 stav 4 Zakona o zabrani diskriminacije prema kojem su svi javni organi te ostala pravna lica dužni da u svojim općim pravnim aktima, ili posebnim pravnim aktima, reguliraju principe jednakog postupanja; 3. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke;	01 - Diskriminacija	Djelimično realizirana	DA	U vezi sa izdatom Preporukom, dana 11.10.2022. godine zaprimljen je odgovor JKP Standard d.o.o. broj: 02-1130/22 od 07.10.2022. godine. Iz sadržaja predmetnog odgovora proizilazi da su i prije izdavanja preporuke, postojali pokušaji medijacije između podnositeljice žalbe i direktora ovog poslovnog subjekta. Konkretno se navodi da je direktor izrazio spremnost da povuče disciplinarnu mjeru izrečenu podnositeljici žalbe a sa ciljem uspostavljanja dobre saradnje i međuljudskih odnosa, međutim žaliteljica nije bila spremna na ovakav vid rješavanja problema. Podnositeljica žalbe je, prema navodima direktora, istrajna u zahtjevu da joj se isplati određeni novčani iznos po osnovu materijalne i nematerijalne štete, stavljajući u izgled podlazu tužbe kod nadležnog suda u slučaju da se ne udovolji njenom zahtjevu, navodeći da će tada tražiti veću svotu novca. Po prijemu Preporuke, a po zahtjevu direktora, dana 28.09.2022. godine, u kancelariji direktora, održan je još jedan sastanak s ciljem prevazilaženja neslaganja i formiranja dobrih odnosa. Sastanku je prisustvovala i predsjednik komisije za provedbu Etičkog kodeksa JKP Standard .... Nakon održanog sastanka direktor je stava da podnositeljica žalbe ne pokazuje nikakvu spremnost za rješavanje sukoba te da je očita namjera iste da se sebe pribavi novčani korist kao i da naruši ugled direktora. Dalje, direktor navodi, da smatra neosnovanim zahtjeve podnositeljice žalbe da joj se isplati novac po osnovu navodne pretrpljene štete. Zaključno, navedeno je da će JKP Standard preduzeti sve potrebne aktivnosti izrade akta a u cilju implementacije člana 24. stav 4 Zakona o zabrani diskriminacije. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zadržav predmet broj : Z-MO-06-76/22. Nakon arhiviranja predmeta , 02.12.2022. godine zaprimljeno je izjašnjenje stranke - žalba, putem punomoćnika. Predmet ponovo uzet u rad.
24	Z-BL-06-740/21	P-277/22	1. Da preduzmu korake ka sporazumnom pronalazanju rješenja za sporne situacije, s ciljem prevladavanja narušenih odnosa ili nedostatka komunikacije, na način da se pokušaju utvrditi uzroci, posljedice i zajednička rješenja; po potrebi uz podršku u posredovanju predstavnika Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. 2. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke.	01 - Diskriminacija	Djelimično realizirana	NE	Izdavanjem preporuke koja je usmjerena ka sporazumnom rješavanju predmeta, čije izvršenje dakle zavisi od spremnosti obe strane, kao i objavljivanjem ovog primjera na zvaničnoj internet stranici institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmen za ljudska prava ima po pojedinačnim žalbama građana. Ujedno napominjemo da Preporuku (P-277/22) možete koristiti kao zvaničan stav institucije Ombudsmena po ovom pitanju i u svim drugim postupcima.
25	Ostvarena saradnja						
26	Z-SA-06-416/22	P-194/22	P R E P O R U K U Vladi Kantona Sarajevo Ministarstvu za nauku, visoko obrazovanje i mlade 1. Da odmah po primitku ove Preporuke poduzmu aktivnosti u cilju usklađivanja odredbi Standarda i normativa za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo s odredbama Kolektivnog ugovora za djelatnost visokog obrazovanja i nauke na Univerzitetu u Sarajevu; 2. da u roku od 30 (trideset) dana Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijesti o preduzetim aktivnostima u cilju realizacije izdate preporuke.	01 - Diskriminacija	Ostvarena saradnja	DA	Dana 19.08.2022. zaprimljen akt Min. za nauku, visoko obrazovanje i mlade - molba za produženje roka za dostavljanje informacije i obavijesti koje se odnose na poduzete aktivnosti u cilju realizacije Preporuke P-194/22. 30.11.2022. prilikom ažuriranja praćenja realizacije preporuka utvrđeno je da je rad na predmetu u toku. 28.02.2023. prilikom ažuriranja praćenja realizacije preporuke uvidom u BP utvrđeno je da je 14.02.2023. 14.02.2023. upućena urgencija za dostavljanje izjašnjenja po Preporuci P-194/22.
27	Z-BL-06-98/22	P-186/22	PREPORUKU Republickoj upravi za inspeksijske poslove Inspektoratu Republike Srpske, Prosvjetnoj inspekciji 1. Da u skladu sa svojim ovlaštenjima, na nedvosmišlen način, utvrdi da li kandidat imenovan za direktora škole u ovom konkretnom slučaju ispunjava zakonski uslov u pogledu radnog iskustva propisan Zakonom o osnovnom vaspitanju i obrazovanju Republike Srpske i preduzme mjere iz svoje nadležnosti na osnovu potpuno utvrđenog činjeničnog stanja; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmena Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	01 - Diskriminacija	Ostvarena saradnja	DA	„...Republička uprava za inspeksijske poslove je dana 26.07.2022. godine, aktom broj: 24.120/6616-318-10-5/22 dostavila odgovor na Preporuku upućenu od strane Ombudsmena Bosne i Hercegovine, navodeći da je postupajući inspektor u vanrednoj kontroli utvrdio kako kandidat ... ispunjava zakonom tražene uslove. Naime, Republička uprava za inspeksijske poslove dostavila je informaciju o vanrednoj kontroli koja potvrđuje ispunjavanje uslova kandidata, što je po osnovni razlog objasniti Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, kao i to da nije bilo osnova za produžavanje daljih radnji u ovom konkretnom slučaju. Izdavanjem Preporuke iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmen Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana. S obzirom na sve navedeno, donesena je odluka kao u uvodu ovog Obvještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11). Ujedno napominjemo da Preporuku Ombudsmena za ljudska prava možete koristiti kao konačan i meritoran stav Institucije po ovom pitanju i u drugim postupcima pokrenutim ovim povodom...“
28	Z-BL-06-240/22	P-187/22	PREPORUKU Vladi Bosansko-podrinjskog kantona i Vladi Federacije Bosne i Hercegovine 1. Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem isplate naknada dežurstava tužiocima, u skladu sa maluzima iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmena Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	01 - Diskriminacija	Ostvarena saradnja	DA	Dana 27.07.2022. godine, aktom broj 03-04-761-6/22, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona dostavila je odgovor na Preporuku Ombudsmena, u kome je priložen odgovor Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde. U pomenutom odgovoru, navodi se da je prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, predviđeno da se dodaju novi članovi: „Član 6d. (Naknada za odvojen život od porodice i smještaj u mjestu rada) Sudije, tužioci i stručni saradnici iz člana 4. Ovog zakona čije je mjesto prebivališta udaljeno više od 70 kilometara od mjesta tužilaštva u kojem obavljaju dužnost imaju pravo na naknadu troškova za odvojen život od porodice i naknadu troškova smještaja u mjestu rada čiju visinu će posebnim propisom utvrditi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine za Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine i Federalno tužilaštvo, a nadležne vlade kantona za općinske sudove, kantonalne sudove i kantonalna tužilaštva. Član 6e. (Naknada za obavezno dežurstvo ili pripravnosti) (1) Sudijama u općinskom i kantonalnom sudu i tužiocima u kantonalnom tužilaštvu pripada naknada na osnovu vremena provedenog u obaveznom dežurstvu ili pripravnosti za rad srazmjerno vremenu trajanja obaveznog dežurstva ili pripravnosti za rad. (2) Visinu, uslove i način ostvarivanja naknade iz stava (1) ovog člana utvrdit će nadležne vlade kantona posebnim propisom.“ Dakle, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona dostavila je odgovor u kome se ističe da se dodaju novi članovi Zakona vezano za naknade, što je i bio razlog obraćanja Ombudsmenima Bosne i Hercegovine Izdavanjem Preporuke iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmen Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana. S obzirom na sve navedeno, donesena je odluka kao u uvodu ovog Obvještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11).

29	Z-BL-06-541/22	P-316/22	PREPORUKU Vladi Srednjobosanskog kantona i Općinskom sudu Jajce 1. Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem sistematskog rješavanja pitanja ostvarivanja naknada za odvojen život i smještaj nosilaca pravosudnih funkcija, koji ovo pravo nisu ostvarivali do odluke Ustavnog suda BiH, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmena Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	01 - Diskriminacija	Ostvarena saradnja	DA	26.01.2023. Zaprimljen odgovor Ministarstva pravosuđa i uprave - Azuriranje praćenja realizacije preporuka 16.02.2023. - rad na predmetu je u toku.
30	Z-SA-06-1125/20	P-354/22	P R E P O R U K U DIREKTORU JU SLUŽBA ZA ZAPOSŁJAVANJE KANTONA SARAJEVO 1. Da se uspostavi mehanizam za preveniranje i zaštitu od svih oblika diskriminacije u skladu sa člankom 24 stavkom 4 Zakona o zabrani diskriminacije i da se osigura da se u radno-pravnim odnosima sa uposlenicima poštuju odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH i principi jednakog postupanja; 2. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke;	01 - Diskriminacija	Ostvarena saradnja	DA	14.02.2023 .odgovor JU Služba za zapošljavanje 21.02.2023.Azuriranje praćenja realizacije preporuka - uvidom u bazu podataka utvrđeno je da je rad na predmetu je u toku.
31	Nije realizirana						
32	Z-BL-06-753/21	P-13/22	P R E P O R U K U Senatu Univerziteta u Istočnom Sarajevu 1. Da preispita Odluku Senata broj: 01-S-318-7-XXIII/21, od dana 28.10.2021. godine i preduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi podnosilac žalbe imao ravnopravan tretman u pogledu predavanja na II ciklusu studija, uzimajući u obzir njegovo iskustvo na Katedri za poslovnu informatiku i Katedri za teorijsku ekonomiju; 2. Da se kod donošenja odluka o odgovornim nastavnimca dosljedno rukovodi principom objektivne i transparentne procedure izbora, zapošljavanja i napredovanja nastavnog osoblja propisanim članom 12 stav 4) Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske i nalazima iz ove Preporuke; 3. da u roku od 30 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijestite Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	Dana 26.05.2022. godine, Ombudsmeni su uputili Urgenciju povodom Preporuke, Ministarstvu za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo (u daljem tekstu: Ministarstvo), pozivajući ga, u okviru svojih ovlasti, preduzmu mjere na provedbu pomenute Preporuke. Ministarstvo u ostavljenom roku nije dostavilo tražene informacije. Izdavanjem preporuke, upućivanjem urgencije i objavljivanjem sažetka na internet stranici Institucije, iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana. S obzirom na sve navedeno, donesena je odluka kao u uvodu ovog Obavještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11). ... Ukoliko dođe do zakazivanja ročišta po ovom osnovu, Institucija ombudsmena može ponuditi monitoring sudskog postupka u skladu sa raspoloživim kapacitetima.
33	Z-SA-06-1232/21	P-107/22	PREPORUKU Vladi Federacije BiH Federalnom ministarstvu energije i rudarstva 1. da prestane sa praksom imenovanja v.d. članova Nadzornog odbora BH- Gas d.o.o. Sarajevo na vremenske periode od tri mjeseca; 2. da poduzmi aktivnosti na blagovremenom okončanju procedure izbora i konačnog imenovanja Nadzornog odbora BH-Gas d.o.o. Sarajevo.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	NE	Obzirom da nisu zaprimili odgovor u ostavljenom roku Ombudsmeni BiH dana 30.08.2022. godine, uputili su obavijest o nepostupanju po preporuci Nadzornom odboru BH Gasa. Imajući u vidu da ni Nadzorni odbor BH- Gas-a nije dostavio informacije o poduzetim radnjama po preporuci Ombudsmeni BiH s obzirom da su iskoristili zakonske mogućnosti za dalje postupanje odučili su da predmet broj Z-SA-06-1232/21 ovom odlukom zatvore u skladu sa članom 35, stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH kojim je propisano da će Ombudsmeni BiH zatvoriti predmet i donijeti Odluku o zatvaranju u slučaju da je reperuka prihvaćena ili kad preporuka nije prihvaćena, a ombudsman je nakon toga preduzco radnje saglasno zakonu.
34	Z-BL-06-49/22	P-122/22	P R E P O R U K U Centru za socijalni rad Prijedor 1. Da ukloni navedene propuste u postupanju prema podnositelji žalbe, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. Da se u radu dosljedno rukovodi ne samo pozitivnim propisima koji regulišu proces rada i zaštite radnika, nego i Zakonom o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini; 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	"...U odgovoru Centra za socijalni rad Prijedor od 31.10.2022. godine, potvrđuje se prijem preporuke i navodi da je podnositeljica žalbe ovim povodom pokrenula sudski postupak pred Onosnim sudom u Prijedoru. U svakom slučaju, izdavanjem preporuke i upućivanjem urgencije Upravnom odboru Centra, iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, pa je donesena odluka kao u uvodu ovog Obavještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11). Ujedno napominjemo da preporuku Ombudsmena za ljudska prava možete koristiti kao meritoran stav po ovom pitanju i u sudskom postupku koji se vodi istim povodom, te Vas pozivamo da Instituciju Ombudsmena obavijestite o ishodu spora."
35	Z-SA-06-117/22	P-180/22	P R E P O R U K U 1. Da Federalna uprava policije ponovno razmotri žalbe podnositelja žalbi imajući u vidu nalaze iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 15 dana obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupanju po Preporuci;	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	Dana 12.12.2022. godine, a shodno svojim ovlastima, Ombudsmeni BiH tražili su izjašnjenje od neposredno višeg organa, odnosno od Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova. Dana 18.01.2023. godine zaprimljen je odgovor broj: 09-19/1-30-5-636/22 od 16.01.2023. godine u kojem je između ostalog nagašeno da Federalna uprava policije nema nikakvu nadležnost za meriorno odlučivanje po žalbama, te da podnositelji žalbe pred Općinskim sudom u Sarajevu, a radi zaštite prava koja tvrde da im pripadaju, vode parnične postupka protiv Federalne uprave policije i Policijskog odbora za policijske službenika FBiH. Obzirom da su u konkretnom slučaju Ombudsmeni BiH iscrpili sve mogućnosti u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH, te uzevši u obzir činjenicu da podnositelji žalbe Preporuku ombudsmena BiH mogu koristiti u parničnom postupku, Ombudsmeni BiH, predmete u skladu sa članom 35. stavom 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ovim aktom zatvaraju.
36	Z-SA-06-118/22	P-180/22	P R E P O R U K U 1. Da Federalna uprava policije ponovno razmotri žalbe podnositelja žalbi imajući u vidu nalaze iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 15 dana obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupanju po Preporuci;	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	Dana 12.12.2022. godine, a shodno svojim ovlastima, Ombudsmeni BiH tražili su izjašnjenje od neposredno višeg organa, odnosno od Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova. Dana 18.01.2023. godine zaprimljen je odgovor broj: 09-19/1-30-5-636/22 od 16.01.2023. godine u kojem je između ostalog nagašeno da Federalna uprava policije nema nikakvu nadležnost za meriorno odlučivanje po žalbama, te da podnositelji žalbe pred Općinskim sudom u Sarajevu, a radi zaštite prava koja tvrde da im pripadaju, vode parnične postupka protiv Federalne uprave policije i Policijskog odbora za policijske službenika FBiH. Obzirom da su u konkretnom slučaju Ombudsmeni BiH iscrpili sve mogućnosti u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH, te uzevši u obzir činjenicu da podnositelji žalbe Preporuku ombudsmena BiH mogu koristiti u parničnom postupku, Ombudsmeni BiH, predmete u skladu sa članom 35. stavom 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ovim aktom zatvaraju.
37	Z-SA-06-119/22	P-180/22	P R E P O R U K U 1. Da Federalna uprava policije ponovno razmotri žalbe podnositelja žalbi imajući u vidu nalaze iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 15 dana obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupanju po Preporuci;	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	Dana 12.12.2022. godine, a shodno svojim ovlastima, Ombudsmeni BiH tražili su izjašnjenje od neposredno višeg organa, odnosno od Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova. Dana 18.01.2023. godine zaprimljen je odgovor broj: 09-19/1-30-5-636/22 od 16.01.2023. godine u kojem je između ostalog nagašeno da Federalna uprava policije nema nikakvu nadležnost za meriorno odlučivanje po žalbama, te da podnositelji žalbe pred Općinskim sudom u Sarajevu, a radi zaštite prava koja tvrde da im pripadaju, vode parnične postupka protiv Federalne uprave policije i Policijskog odbora za policijske službenika FBiH. Obzirom da su u konkretnom slučaju Ombudsmeni BiH iscrpili sve mogućnosti u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH, te uzevši u obzir činjenicu da podnositelji žalbe Preporuku ombudsmena BiH mogu koristiti u parničnom postupku, Ombudsmeni BiH, predmete u skladu sa članom 35. stavom 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ovim aktom zatvaraju.
38	Z-SA-06-580/20	P-203/22	P R E P O R U K U Ministru Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova 1.Da preispita važeće propise kojim se reguliše radno-pravni status zaposlenih u Centru za forenzička ispitivanja, vještačenja i istraživanja Federalne uprave policije, te nakon toga razmotri mogućnosti koje bi zaposlenim u Centru omogućile sticanje statusa policijskih službenika, a imajući u vidu prirodu posla koji obavljaju; 2. cDa u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	Dana 26.09.2022. godine zaprimljeni su akti Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova broj: 01-03-024-87/22 od 21.9.2022. godine i akti Federalne uprave policije broj: 09-19-1-02-2-219/21 od 20.09.2022. godine. Sadržaj navedenih odgovora ukazuje da Preporuka broj: P-203/22 od 07.07.2022. godine nije realizovana. Predmet će biti vršten u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmena za 2022. godine.

39	Z-BR-06-173/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
40	Z-BR-06-172/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
41	Z-BR-06-144/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
42	Z-BR-06-145/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....

43	Z-BR-06-146/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
44	Z-BR-06-147/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
45	Z-BR-06-165/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
46	Z-BR-06-164/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....

47	Z-BR-06-163/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
48	Z-BR-06-162/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
49	Z-BR-06-171/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
50	Z-BR-06-170/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....

51	Z-BR-06-169/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
52	Z-BR-06-168/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
53	Z-BR-06-167/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
54	Z-BR-06-166/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....

55	Z-BR-06-160/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
56	Z-BR-06-161/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
57	Z-BR-06-159/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
58	Z-BR-06-158/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....

59	Z-BR-06-157/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
60	Z-BR-06-156/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
61	Z-BR-06-155/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
62	Z-BR-06-154/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....

63	Z-BR-06-153/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
64	Z-BR-06-152/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
65	Z-BR-06-151/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
66	Z-BR-06-150/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....

67	Z-BR-06-149/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar ustvriti u svoji Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
68	Z-BR-06-148/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22, Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar ustvriti u svoji Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ....
69	Z-BL-06-70/22	P-234/22	* da prilikom odlučivanja o pravima i obavezama zaposlenih službenika postupi po članu 28. Zakona o državnoj službi Unsko-sanskog kantona i nalazima iz ove Preporuke; * da obavijesti instituciju Ombudsmena o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	NE	Dana 19.09.2022. zaprimljen odgovor Opštine Bosanski Petrovac. Općinski načelnik dostavio je odgovor u kome ističe da pomenuti dopis nije bio u formi rješenja kojim se odlučuje o pravima i dužnostima državnih službenika, isti smatra da zbog toga podnositeljica žalbe ne može imati štetne pravne posljedice. Izdavanjem Preporuke Općinskom načelniku Bosanskog Petrovca, iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, jer se radi o jedinici lokalne samouprave. S obzirom na sve navedeno, donesena je odluka kao u uvodu ovog Obavještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11). Ujedno napominjemo da Preporuku Ombudsmena za ljudska prava možete koristiti kao meritoran stav po ovom pitanju i u drugim eventualno pokrenutim postupcima ovim povodom.
70	Z-BL-06-601/22	P-318/22	PREPORUKU Gradu Orašje, Službi prostornog uređenja i imovinsko-pravnih poslova * da prilikom usvajanja Urbanističkog plana za parcelu označenu kao k.č. broj 1169/1 ka. Orašje, postupi u skladu sa članom 5 Zakona o upravnim postupcima Federacije Bosne i Hercegovine i nalazima iz ove Preporuke; * da u roku od 30 dana, od dana prijema, dostave Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	Dana 10.01.2023. godine dostavljen je odgovor na preporuku u kojem se navodi da je postupak izrade izmjena i depuna Urbanističkog plana Orašje u svemu poštovao predviđenu proceduru, vodeći računa o usklađivanju interesa svih korisnika prostora. Izdavanjem preporuke jedinici lokalne samouprave, njenim objavljivanjem na zvaničnoj internet stranici Institucije i uvrštavanjem ovog primjera u Godišnji izvještaj za 2022. godinu, iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana. S obzirom na sve navedeno, donesena je odluka kao u uvodu ovog Obavještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11).
71	Z-MO-06-128/21	P-347/22	P R E P O R U K U Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske 1. da preduzme mjere da se unapređivanje zaposlenih odvija na transparentan i zakonit način, imajući u vidu kako kvalitet osoblja, tako i posebno nacionalnu zastupljenost svih konstitutivnih naroda i ostalih u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske, shodno obavezama iz Ustava Bosne i Hercegovine, Ustava Republike Srpske, Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske i Zakona o zabrani diskriminacije; 2. Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke; Rok za realizaciju preporuke: 30 dana od dana prijema preporuke.	01 - Diskriminacija	Nije realizirana	DA	16.01.2023. zaprimljen odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova RS. 02.03.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
72	Nema odgovora						
73	Z-SA-06-72/22	P-127/22	PREPORUKU FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMASTVA 1. da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od 10 dana od dana prijema ove preporuke dostavi Federalnom ministarstvu finansija odgovore na upit Federalnog ministarstva finansija broj: 08-45-1-211/18 TK od 24.11.2021. godine; 3. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nema odgovora	NE	27.01.2023. na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka utvrđeno je da odgovor na preporuku nije zaprimljen u ostavljenom roku. Rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - status predmeta isti.
74	Z-SA-06-116/22	P-157/22	P R E P O R U K U UPRAVNOM ODBORU I V.D. DIREKTORICI JAVNE USTANOVE "DOM ZDRAVLJA GORNJI VAKUF/USKOPLJE" * da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i Zakonom o zabrani diskriminacije a kako je to naprijed navedeno; * da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi instituciji Ombudsmena traženo izjašnjenje, informacije i relevantnu dokumentaciju.	01 - Diskriminacija	Nema odgovora	NE	28.12.2022. ažuriranje praćenja statusa preporuka - odgovor nije zaprimljen. 08.02.2023. prilikom ponovnog ažuriranja praćenja statusa preporuka, utvrđeno da izjašnjenje odgovorne strane nije zaprimljeno u ostavljenom roku. Predmet u radu. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - status predmeta isti.

75	Ž-SA-06-131/22	P-157/22	P R E P O R U K U UPRAVNOM ODBORU I V.D. DIREKTORICI JAVNE USTANOVE "DOM ZDRAVLJA GORNJI VAKUFUSKOPLJE" • da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i Zakonom o zabrani diskriminacije a kako je to naprijed navedeno; • da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi instituciji Ombudsmena traženo izjašnjenje, informacije i relevantnu dokumentaciju.	01 - Diskriminacija	Nema odgovora	NE	28.12.2022. ažuriranje praćenja statusa preporuka - odgovor nije zaprimljen. 20.01.2023. prilikom ponovnog ažuriranja praćenja statusa preporuka, utvrđeno da izjašnjenje odgovorne strane nije zaprimljeno u ostavljenom roku. Predmet u radu. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - status predmeta isti.
76	Ž-MO-06-56/22	P-191/22	P R E P O R U K U Gradu Mostar 1. Da otkloni navedene propuste u konkursnoj proceduri prijema stručnog saradnika na radno mjesto: stručni saradnik za poljoprivredu u Službi za privredu, Odjel za privredu, komunalne i inspeksijske poslove, u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini i nalazima iz ove Preporuke; 2. Da se prilikom provođenja konkursnih procedura dosljedno rukovodi načelima proporcionalne zastupljenosti konstitutivnih naroda, uvažavajući nalaz i mišljenje iz ove preporuke; 3. Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke; Rok za realizaciju preporuke: 30 dana od dana prijema preporuke.	01 - Diskriminacija	Nema odgovora	NE	Kako u ostavljenom roku nije zaprimljen odgovor, institucija Ombudsmena je uputila obavijest Gradskom vijeću Grada Mostara kao višem organu o nepoštivanju izdate Preporuke. ...institucija Ombudsmena nije zaprimila odgovor na navedenu Preporuku. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Ž-MO-06-56/22.
77	Ž-LI-06-75/22	P-214/22	P R E P O R U K U Načelniku općine Bosansko Grahovo 1. Da odmah poduzme sve aktivnosti u organizaciji sastanka sa žaliteljicom, s ciljem prevladavanja narušenih međuljudskih odnosa i nedostatka komunikacije između istog i žaliteljice, na način da se pokušaju pronaći uzroci, posljedice i zajednička rješenja nastale situacije; 2. Da u roku od 30 (trideset) dana obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke.	01 - Diskriminacija	Nema odgovora	NE	..Ombudsmeni Bosne i Hercegovine smatraju da je u svim konfliktnim situacijama potrebno izgraditi svijest o priznavanju vlastite odgovornosti za postupke kako na strani poslodavca, tako i na strani zaposlenika. Stoga su Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine dana 12.7.2022.g. donijeli Preporuku br: P-214/22 načelniku Općine Bosansko Grahovo da da odmah poduzme sve aktivnosti u organizaciji sastanka sa žaliteljicom, s ciljem prevladavanja narušenih međuljudskih odnosa i nedostatka komunikacije između istog i žaliteljice, na način da se pokušaju pronaći uzroci, posljedice i zajednička rješenja nastale situacije i da u roku od 30 (trideset) dana obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu članka 35.st.1.toč.8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvore predmet, koji se vodi po žalbi ...
78	Ž-BL-06-341/22	P-317/22	P R E P O R U K U Gradskoj upravi Grada Banja Luka 1. Da osigura jednak tretman podnositeljice žalbe u odnosu na sve zaposlene i preduzme radnje na prevenciji mobinga, diskriminacije i uznemiravanja na radnom mjestu i eliminaciji posljedica takvog postupanja prema podnositeljici žalbe, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. Da pokloni dužnu pažnju navodima podnositeljice žalbe i preispita odluke vezane za njen radni angažman, ne samo u svjetlu pozitivnih propisa koji neposredno regulišu rad zaposlenih u jedinici lokalne samouprave nego i u svjetlu Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini; 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	01 - Diskriminacija	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - rok za realizaciju preporuke je istekao 02.01.2023. 22.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
79	Ž-SA-06-1009/18	P-323/22	P R E P O R U K U Općinskom sudu u Sarajevu • da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; • da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi instituciji Ombudsmena traženo izjašnjenje, informacije i relevantnu dokumentaciju.	01 - Diskriminacija	Nema odgovora	NE	26.01.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka.- odgovor nije zaprimljen u ostavljenom roku.Rok za izjašnjenje istekao 16.12.2022. 28.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka.- odgovor nije zaprimljen . Rad na predmetu je u toku.
80	Ž-SA-06-244/22	P-325/22	P R E P O R U K U Federalnom Ministarstvu unutrašnjih poslova 1. Da odmah po prijemu preporuke u okviru svoje nadležnosti, preduzme mjere na definisanju jasnijeg opisa poslova u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova broj: 01-259 od 10.07.2015. godine, u Sektorima za materijalno – finansijske poslove i Sektoru za finansijsko – knjigovodstvene poslove.	01 - Diskriminacija	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - odgovor na Preporuku nije zaprimljen 28.02.2023.Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje nije zaprimljeno , rok istekao 12.12.2022.Rad na predmetu je u toku.
81	Ž-SA-06-1064/19	P-339/22	P R E P O R U K U Općinskom sudu u Sarajevu • da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; • da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi instituciji Ombudsmena traženo izjašnjenje, informacije i relevantnu dokumentaciju.	01 - Diskriminacija	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 27.01.2023.odgovor nije zaprimljen, rad na predmetu je u toku Rok za izjašnjenje istekao 27.12.2022. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 02.03.2023. - izjašnjenje na Preporuku nije zaprimljeno , rad na predmetu je u toku.
82	UKUPNO	-	01 - Diskriminacija				
83	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
84	42	75	17	3	5	9	8
85	POVREDA PRAVA :	02 - Mediji i sloboda informisanja					
86	Nije realizirana						
87	Ž-SA-05-943/20	P-113/22	PREPORUKU Ministru unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona 1. Da se ubuduće ne koriste neprijemne riječi, tj. da se više ne upućuju uvredle i prijetnje urednici RTV Visoko, kao i ostalim članovima medija; 2. da obavijesti Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine šta je poduzeto u konkretnom slučaju kako bi se ovakve i slične situacije preventivale; 3. da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	02 - Mediji i sloboda informisanja	Nije realizirana	NE	Do dana sačinjavanja ovog akta (odluke o a.a.), Ministarstvo unutrašnjih poslova ZDK nije dostavilo instituciji Ombudsmena informaciju o poduzetim mjerama i aktivnostima na realizaciji Preporuke broj: 113/22. U skladu sa odredbama Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni će u svom Godišnjem izvještaju o radu za 2022. godinu u predmetu žalbe Javne ustanove „Centar za kulturu, sport i informisanje Visoko“ označiti Ministarstvo unutrašnjih poslova ZDK kao primjer kršenja ljudskih prava i osnovnih sloboda. Imajući u vidu naprijed navedeno ovom odlukom predmet se zatvara.
88	UKUPNO	-	02 - Mediji i sloboda informisanja				
89	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
90	1	1	0	0	0	1	0
91	POVREDA PRAVA :	03 - Pristup informacijama					
92	Realizirana						

93	Z-SA-05-1300/21	P-4/22	PREPORUKU načelniku Općine Novo Sarajevo 1. Da u smislu člana 260. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa članom 261. stav 2. istog Zakona, poništi Rješenje broj: 01-45-19/21 od 17.12.2021. godine i donese novo rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH i Preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 20 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 10.03.2022. godine zaprimljen je odgovor Općine Novo Sarajevo, Rješenje broj:01-45-19/21 od 03.03.2022. godine kojim je u cjelosti odobren pristup informacijama. Žalitelj ima mogućnost pokretanja upravnog spora, u slučaju nezadovoljstva navedenim Rješenjem. Obzirom da je Preporuka Ombudsmena broj: P-4/22 od 30.12.2021.godine u cjelosti realizovana i da je žalitelj ostvario pravo na pristup informacijama, odlučeno je da se predmet zatorvi u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
94	Z-SA-05-1152/21	P-5/22	PREPORUKU predsjedniku Kantonalnog suda u Tuzli 1. Da odmah po prijemu preporuke razmotri zahtjeve za pristup informacijama žalitelja od dana 04.11.2021. godine i od dana 19.11.2021. godine i u smislu člana 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH donese rješenje; 2. Da u roku od 20 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 09.03.2022. godine zaprimljen je akt Kantonalnog suda u Tuzli broj: 003-0-Su-21-000 852 od 04.03.2022. godine u kojem je navedeno da je doneseno Rješenje kojim je udovoljeno žaliteljevom zahtjevu. Uvidom u Rješenje broj: 003-0-Su-21-000 852 od 04.03.2022. godine kojim je odobren pristup informacijama i žalitelju dostavljene tražene odluke. Obzirom da je Preporuka Ombudsmena broj: P-5/22 od 29.12.2021.godine u cjelosti realizovana i da je žalitelj ostvario pravo na pristup informacijama, odlučeno je da se predmet zatorvi u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
95	Z-SA-05-1204/21	P-5/22	PREPORUKU predsjedniku Kantonalnog suda u Tuzli 1. Da odmah po prijemu preporuke razmotri zahtjeve za pristup informacijama žalitelja od dana 04.11.2021. godine i od dana 19.11.2021. godine i u smislu člana 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH donese rješenje; 2. Da u roku od 20 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 09.03.2022. godine zaprimljen je akt Kantonalnog suda u Tuzli broj: 003-0-Su-21-000 852 od 04.03.2022. godine u kojem je navedeno da je doneseno Rješenje kojim je udovoljeno žaliteljevom zahtjevu. Uvidom u Rješenje broj: 003-0-Su-21-000 852 od 04.03.2022. godine kojim je odobren pristup informacijama i žalitelju dostavljene tražene odluke. Obzirom da je Preporuka Ombudsmena broj: P-5/22 od 29.12.2021.godine u cjelosti realizovana i da je žalitelj ostvario pravo na pristup informacijama, odlučeno je da se predmet zatorvi u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
96	Z-BL-05-711/21	P-6/22	PREPORUKU direktoru JU OŠ "21. Mart" Matuzići 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Škola je u aktu broj: 17-153/22, od dana 09.02.2022. godine dostavila traženo obavještenje u kome navodi da je po podnesenom zahtjevu odlučeno u rješenju od dana 17-152/22, od dana 08.02.2022. godine. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatorva u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se ispoštovanom.
97	Z-SA-05-713/21	P-3/22	PREPORUKU načelniku Općine Hadžići 1. Da u smislu člana 19. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, odlukom imenuje službenika za informisanje i ovlasti ga za obradu zahtjeva i donošenje rješenja u prvom stepenu, kako bi se osigurao princip dvostepenosti. Odluku o imenovanju službenika za informisanje potrebno je dostaviti instituciji Ombudsmena na uvid; 2. Da u roku od 15 dana od dana prijema ove Preporuke, poništi Rješenje broj: 03-04-5-1796/2021 od 08.07.2021. godine, Rješenje broj: 03-04-5-1795/2021 od 08.07.2021. godine i Rješenje broj: 03-04-5-1796/2021 od 08.07.2021. godine; 3. Da, u smislu člana 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, a imajući u vidu ova Preporuku, službenik za informisanje donese nova rješenja, zasnovana na Zakonu o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH; 4. Da sva buduća postupanja po zahtjevima za pristup informacijama u pogledu postupaka javnih nabavki, zasniva na principu transparentnosti, odgovornosti i otvorenosti javnih organa, a u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH; 5. Da u roku od 20 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Žalitelj je dana 14.02.2022. godine instituciji Ombudsmena dostavio informaciju da je Općina Hadžići donijela Rješenje broj: 03-04-5-264-2/22 od 10.02.2022. godine i Rješenje broj: 03-04-5-1794-1/2021 od 07.02.2022. godine kojim je djelimično odobren pristup informacijama i to na način da su tražene informacije dostupne na web stranici Općine Hadžići. Uvidom u web stranicu utvrđeno je da se informaciju u vezi sa provedenim postupcima javnih nabavki redovno ažuriraju i da zadovoljavaju uslov transparentnosti i otvorenosti postupaka javnih nabavki. Shodno navedenom, Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka Ombudsmena broj: P-3/22 od 14.01.2022. godine realizovana, te je odlučeno da se predmet zatorvi u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
98	Z-BL-05-658/21	P-55/22	PREPORUKU U Grada Banja Luka, Kabineta gradonačelnika, Tima za komunikaciju da odmah po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražena izjašnjenja, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Kako odgovorna strana nije dostavila odgovor na preporuku, ombudsman je urgiro da odgovorna strana razmotri preporuku i dostavi odgovor u određenom roku od 10 dana. Institucija ombudsmena zaprimila je akt Grada Banja Luka broj: 11-K-888/22 od 14.04.2022.godine u kome obavještauju da je odgovor na upit ..... dostavljen odgovor broj 19-059-1914/21 od 20.12.2021.godine, pripremljen od strane Odsjeka sa građanima-Kancelarije za građane. Navode da je dana 18.03.2022.godine, po prijemu preporuke, pripremljen i dostavljen odgovor na upit akt broj 19-059-278/22 od 18.03.2022. godine te su fotokopije navedenih akta dostavili u prilog. Imajući u vidu navedeno da je Grad Banja Luka kao odgovorna strana postupio po preporuci i odgovorio na zahtjev podnosioca žalbe za pristup informacijama predmet se zatorva u skladu sa odredbom člana 35. stava 8 Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11).
99	Z-BL-05-53/22	P-63/22	PREPORUKU Osnovnom sudu Banjaluka 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev od dana 15.07.2021.godine, u skladu sa članom 336. stav 1. Zakona o parničnom postupku Republike Srpske 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Aktom broj: 071-0-Su-22-000868, od dana 12.04.2022. godine, Sud je dostavio odgovor na izdatu preporuku u kome navodi preduzete aktivnosti u cilju realizacije izdate preporuke. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatorva u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se ispoštovanom.
100	Z-BL-06-844/21	P-64/22	PREPORUKU direktoru Federalnog zavoda za mjeriteljstvo 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke uspostavi saradnju sa Ombudsmanom Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine 2. Da podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 15.11.2021. godine odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine 3. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Aktom broj: 11-38-1-613/22, od dana 07.04.2022. godine, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije dostavilo je obavještenje po izdatoj preporuci, u kome se navodi da su postupili u skladu sa preporukom, budući da je o podnesenom zahtjevu za pristup informacijama doneseno rješenje broj: UP/1-04-45-4-669-1/21, od dana 31.12.2021. godine. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatorva u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se ispoštovanom.
101	Z-BL-05-828/21	P-65/22	PREPORUKU direktoru Federalnog zavoda za mjeriteljstvo 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke uspostavi saradnju sa Ombudsmanom Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine 2. Da podnosiocu žalbe na podneseni prigovor odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine 3. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Aktom broj: 11-38-1-612/22, od dana 07.04.2022. godine, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije dostavilo je obavještenje po izdatoj preporuci, u kome se navodi da su postupili u skladu sa preporukom, budući da je o podnesenom prigovoru na rješenje doneseno rješenje broj: UP/1-04-45-4-340-3/21, oddana 10.02.2022. godine, u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatorva u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se ispoštovanom

102	Z-BL-05-821/21	P-68/22	PREPORUKU gradonačelniku Grada Bihaća 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocima žalbe na pedeseti odgovori u skladu sa odredbama člana 14, stav 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Aktom broj: 01-04.1120, od dana 18.03.2022. godine, odgovorna strana je obavijestila Ombudsmane Bosne i Hercegovine da su dana 30.01.2022. godine, podnosiocima žalbe dostavljene tražene informacije, te se izdata preporuka smatra ispoštovanom. Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zatvara ...
103	Z-BL-05-127/22	P-86/22	PREPORUKU ministru saobraćaja i veza Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, podnosiocu žalbe dopisom odgovori na izvjavljenu žalbu od dana 30.12.2021. godine, a u vezi sa podnesenim zahtjevom za pristup informacijama od dana 19.11.2021. godine, u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Aktom broj: 13.03/345-2970/21, od dana 11.04.2022. godine, Ministarstvo je dostavilo odgovor na izdatu preporuku u kome navodi preduzete aktivnosti u cilju realizacije izdate preporuke. Polazeci od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11).
104	Z-BR-05-15/22	P-102/22	Javnoj zdravstvenoj ustanovi „ Zdravstvenom centru Brečko“ Brečko distrikt BiH 1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke donese rješenje za pristup informacijama po zahtjevu broj 4641/21-1 od dana 23. 12. 2021. godine podnosiocu žalbe, a u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosne i Hercegovini 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvršiti Ombudsmane Bosne i Hercegovine o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 16. 5. 2022. godine institucija Ombudsmana zaprimila je odgovor Javne zdravstvene ustanove " Zdravstveni centar Brečko" broj: 254/22-3 od 29. 4. 2022. godine u kojem se navodi: " U skladu sa zaprimljenom Preporukom gore navedeni broj ovaj obavještavamo Vas sa je po zahtjevu GD zaprimljen pod brojem 4641/21-1 od 23. 12. 2021. godine postupano, doneseno Rješenje, broj: 1/23-73 od 28. 4. 2022. godine, koje dostavljamo u prilogu" Uzimajući u obzir da je preporuka P-102/22 prihvaćena, Ombudsmani Bosne i Hercegovine sukladno članku 35. stavku 1. tačka 8. Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvaraju predmet broj: Z-BR-05-15/22 po žalbi GD.
105	Z-SA-05-372/22	P-128/22	P R E P O R U K U Javnoj zdravstvenoj ustanovi Univerzitetski klinički centar Tuzla 1. Da postupi u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine i donese rješenje o pristupu informacijama u potpunosti primjenjujući odredbe navedenog Zakona; 2. Da obavijesti Ombudsmane Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 24.05.2022. godine zaprimljen je akt Javne zdravstvene ustanove Univerzitetski klinički centar Tuzla, broj: 02-596-1/22 od 18.05.2022. godine u kojem je između ostalog navedeno: "... obavještavamo Vas da je u povodu zahtjeva žaliteljice M.D. za pristup informacijama postupljeno u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 32/01 i 48/11)". Shodno navedenom, Ombudsmani Bosne i Hercegovine konstatuju da je Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla uspostavila saradnju sa institucijom Ombudsmana, kao i da je Preporuka, broj: P-128/22 od 06.05.2022. godine realizirana.
106	Z-SA-05-3/22	P-133/22	P R E P O R U K U Gradonačelniku Grada Sarajeva i službeniku za informisanje Grada Sarajeva 1. D asdmah po prijemu Preporuke razmotre zahtjev za pristup informacijama žalitelja i donesu odluku u smislu odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, a imajući u vidu navode iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmane o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Ombudsmeni konstatuju da je realizovana Preporuka Ombudsmana Bosne i Hercegovine broj: P-133/22 od 25.04.2022. godine, te je odlučeno da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Protiv odluka koje donose Ombudsmeni Bosne i Hercegovine nije dozvoljena žalba u smislu člana 22. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava BiH .
107	Z-MO-05-34/22	P-137/22	P R E P O R U K U Gradu Mostar 1. Da razmotri mogućnost stavljanja van snage Rješenje broj: UP-1-02-04-9250/22 od 25.03.2022. godine i donese novo rješenje kojim će udovoljiti zahtjevu za pristup informacijama žaliteljice, na način opisan u preporuci, a u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine; 2. Da u budućim sličnim slučajevima podnosiocima zahtjeva dostavlja odgovore uz obavezno uvažavanje nalaza i mišljenja institucije Ombudsmana iz ove preporuke; 3. Da obavijesti Ombudsmane Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke; Rok za realizaciju preporuke: 15 dana od dana prijema preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 30.05.2022. godine, institucija Ombudsmana je zaprimila odgovor Grada Mostara broj: UP-1-02-04-9250/22 od 26.05.2022. godine, iz kojeg je prevashodno vidljivo da je postupljeno po Preporuci institucije Ombudsmana te da je dostavljeno traženo Rješenje. Nakon dostavljanja izjašnjenja dana 31.05.2022. godine, žaliteljica je kontaktirala instituciju Ombudsmana i tom prilikom je potvrdila prijem i sadržaj izjašnjenja te je iskazala zahvalnost na postupanju u ovoj pravnoj stvari. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Z-MO-05-34/22.
108	Z-LI-05-76/22	P-145/22	PREPORUKU Direktoriju Javne ustanove Bolnica Travnik 1. da ne ulazi u meritum rješenja, po zahtjevu stranke za pristup informacijama donese rješenje koje treba sadržavati, pored ostalih elemenata i pouku o pravnom lijeku, kako bi žalitelj mogao ostvariti pravo na korištenje pravnog lijeka. 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmane BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 4.7.2022.g. direktor JU Bolnice Travnik je dostavio Instituciji ombudsmana rješenje bolnice broj: 2301-5697 od 1.7.2022.g. kojim odobrava žaliteljici pristup traženim informacijama. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu članka 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvore predmet, koji se vodi po žalbi S.Č.
109	Z-SA-05-328/22	P-163/22	P R E P O R U K U Ministru Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine 1. Da, shodno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, razmotri zahtjev žalitelja od 30.03.2022. godine i zahtjev za pristup informacijama od dana 21.04.2022. godine; 2. Da obavijesti Ombudsmane Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke; Rok za realizaciju preporuke: 30 dana od dana prijema preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	... Institucija je dana 01.06.2022. godine zaprimila Obavještenje Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine broj: 05.1-50-3102-1/22 od 19.07.2022. godine u kojem je navedeno: "... Sukladno navedenoj preporuci, a koja glasi na razmatranje zahtjeva za pristup informacijama upućenih od strane... od dana 30.3.2022. godine i 21.4.2022. godine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je shodno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini udovoljilo u cjelosti navedenim zahtjevima." Obavještenje Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine broj: 05.1-50-3102-1/22 od 19.07.2022. godine upućeno je dana 01.09.2022. godine žalitelju na uvid, te dostavu pisanog komentara. Žalitelj se o upućenom aktu nije izjasnio. Shodno naprijed navedenom, a imajući u vidu da je odgovorni organ postupio po Preporuci broj: P-163/22 od 08.06.2022. godine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljnji postupanje po žalbi, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
110	Z-SA-05-433/22	P-163/22	P R E P O R U K U Ministru Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine 1. Da, shodno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, razmotri zahtjev žalitelja od 30.03.2022. godine i zahtjev za pristup informacijama od dana 21.04.2022. godine; 2. Da obavijesti Ombudsmane Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke; Rok za realizaciju preporuke: 30 dana od dana prijema preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	... Institucija je dana 01.06.2022. godine zaprimila Obavještenje Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine broj: 05.1-50-3102-1/22 od 19.07.2022. godine u kojem je navedeno: "... Sukladno navedenoj preporuci, a koja glasi na razmatranje zahtjeva za pristup informacijama upućenih od strane... od dana 30.3.2022. godine i 21.4.2022. godine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je shodno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini udovoljilo u cjelosti navedenim zahtjevima." Obavještenje Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine broj: 05.1-50-3102-1/22 od 19.07.2022. godine upućeno je dana 01.09.2022. godine žalitelju na uvid, te dostavu pisanog komentara. Žalitelj se o upućenom aktu nije izjasnio. Shodno naprijed navedenom, a imajući u vidu da je odgovorni organ postupio po Preporuci broj: P-163/22 od 08.06.2022. godine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljnji postupanje po žalbi, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
111	Z-LI-05-66/22	P-172/22	PREPORUKU 1. da hitno, a najkasnije u roku od petnaest (15) dana od dana prijema ove preporuke postupe po zahtjevima za pristupom informacijama podnosiocima žalbi od 03.02.2022. godine, a sve u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, a nakon toga uspostave saradnju sa Institucijom ombudsmana Bosne i Hercegovine, kako je naprijed navedeno. 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvjestite Ombudsmane BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Uspostavljena saradnja s odgovornom stranom, žaliteljici dat uvid u traženu dokumentaciju.

112	Z-LI-05-67/22	P-172/22	PREPORUKU 1. da hitno, a najkasnije u roku od petnaest (15) dana od dana prijema ove preporuke postupe po zahtjevima za pristupom informacijama podnosiocima žalbi od 03.02.2022. godine, a sve u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, a nakon toga uspostave suradnju sa Institucijom ombudsmena Bosne i Hercegovine, kako je naprijed navedeno. 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvjestite Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Uspostavljena suradnja s odgovornom stranom, žalteljci dat uvid u traženu dokumentaciju.
113	Z-LI-05-68/22	P-172/22	PREPORUKU 1. da hitno, a najkasnije u roku od petnaest (15) dana od dana prijema ove preporuke postupe po zahtjevima za pristupom informacijama podnosiocima žalbi od 03.02.2022. godine, a sve u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, a nakon toga uspostave suradnju sa Institucijom ombudsmena Bosne i Hercegovine, kako je naprijed navedeno. 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvjestite Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Uspostavljena suradnja s odgovornom stranom, žalteljci dat uvid u traženu dokumentaciju.
114	Z-SA-05-474/22	P-195/22	P R E P O R U K U Direktoru Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje 1. Da, imajući u vidu odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine poduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere na donošenju odluke kojim će se riješiti po Zahtjevu žaltelja za pristup informacijama od 06.04.2022. godine; 2. Da u roku od 30 dana obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 03.08.2022. godine Institucija je zaprimila Akt Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje broj: FZ1/3-45-3-249-6/22 od 28.07.2022. godine, kao i Rješenje Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje broj: FZ1/3-45-3-249-5/22 od 28.07.2022. godine. Aktom od 28.07.2022. godine navodi se sljedeće: „...Postupajući po predmetnim preporukama Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje je svojim rješenjem, broj: FZ1/3-45-3-249-5/22 od 28.07.2022. godine, odlučio po zahtjevu žaltelja o pristupu informacijama...“ Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su nakon zaprimljenog izjašnjenja organa konstatovali da je Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, postupajući po predmetnoj Preporuci, svojom odlukom odlučio po zahtjevu žaltelja o pristupu informacijama. Imajući u vidu sadržaj Preporuke broj: P-595/22 od 01.07.2022. godine, kao i Akt Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje broj: FZ1/3-45-3-249-6/22 od 28.07.2022. godine, te Rješenje Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje broj: FZ1/3-45-3-249-5/22 od 28.07.2022. godine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine nalaze da je u konkretnom predmetu Preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine realizovana.
115	Z-BL-05-88/22	P-192/22	PREPORUKU direktoru Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa odredbama člana 14, stav 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske; 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Aktom broj: 16-04/2-181-76-1/22, od dana 21.07.2022. godine, Uprava je obavijestila Ombudsmene Bosne i Hercegovine da je podnosiocu žalbe dopisom broj: 21.01/052-115/22, od dana 10.05.2022. godine dostavila tražene informacije, a što u prilogu potkrepljuju povratnice, kao i dokaz o izvršenoj dostavi, te se izdatu preporuka smatra ispoštovanom. Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11).
116	Z-BL-05-188/22	P-183/22	PREPORUKU direktoru Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 18.03.2022. godine, u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	U Aktu broj: 15-01-12-1-619-5/2022, od dana 20.09.2022. godine, Agencija je dostavila odgovor na izdatu preporuku u kome između ostalog navodi da je postupajući po izdatoj preporuci donijela rješenje 15-01-12-1-619-5/2022, od dana 07.09.2022. godine, koje je dostavljeno podnosiocu žalbe. Polaznici od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11).
117	Z-LI-05-57/22	P-198/22	PREPORUKU Vladi Kantona 10 1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke postupi po zahtjevu žaltelja za pristupom informacijama koji je podnio dana 04.02.2022. godine, a sve u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, a nakon toga uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena Bosne i Hercegovine, kako je naprijed navedeno. 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvjestite Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Budući da odgovorna strana nije u ostavljenom roku postupila po Preporuci br: P-198/22, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su dana 24.08.2022.g., a sukladno čl.32.tač.2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijestili predsjednika Vlade Kantona 10 o nepostupanju odgovorne strane pomenutom Preporuci. Dana 09.09.2022.g. predsjednik Vlade Kantona 10 se izjasnio aktom broj:01-02-355-1/22 u vezi izdate Preporuke br: 198/22 u kom se između ostalog navodi da je odgovorna strana postupila po izdatoj Preporuci, da je donijeto Rješenje, nakon čega je žaltelj dobio uvid, te kopirao u Stručnim službama Vlade sve što je zatažio u predmetnom Zahtjevu za slobodan pristup informacijama. Dana 12.09.2022.g. žaltelju je dostavljeno Izjašnjenje predsjednika Vlade Kantona 10 od dana 09.09.2022.g. na komentar. Isti se izjasnio da je odgovorna strana postupila po izdatoj Preporuci broj:P-198/22. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu člana 35.st.1.tač.8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, 104/11), zatvore predmet, koji se vodi po žalbi Z-LI-05-57/22, jer je, nakon interвенције Institucije ombudsmena BiH, konstatirano da je podnosilac žalbe ostvario zaštitu svojih prava, tj. odgovorna strana je u toku postupka oklonila ukazanu povredu prava i sloboda naznačenih u žalbi.
118	Z-LI-05-77/22	P-233/22	PREPORUKU Općini Jajce 1. da ne ulazeći u meritum rješenja, po zahtjevu stranke za pristup informacijama donese rješenje koje treba sadržavati, pored ostalih elemenata i pouku o pravnom lijeku, kako bi žaltelj mogao ostvariti pravo na korištenje pravnog lijeka. 2. da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 3. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 15.9.2022.g. općinski načelnik Općine Jajce je dostavio Instituciji ombudsmena izjašnjenje u vezi sa preporukom P-233/22 broj: 02-11-7127/22 od 5.9.2022.g. u kojem navodi: „...Uvažavajući Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH koji podrazumijeva donošenje Rješenja po zahtjevu, obratili smo se Službi finansija za izuzimanje kompletnog predmeta podnosiocije ... Po primitku tražene dokumentacije organ uprave će postupiti u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama i donijeti Rješenje u ovom predmetu, o čemu ćemo i Vas naredno obavijestiti.“ Dana 19.9.2022.g. Institucija ombudsmena je zaprimila rješenje Općine Jajce broj 02-11-1541/22 od 12.9.2022.g. kojim se žalteljci odobrava pristup traženoj informaciji.
119	Z-SA-05-773/22	P-248/22	P R E P O R U K U načelniku Općine Novo Sarajevo 1. Da u smislu člana 260. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa članom 261. stav 2. istog Zakona, poništi Rješenje broj: 01-45-6/22 od 12.07.2022. godine i donese novo rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH i Preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 20 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 18.10.2022. godine Općina Novo Sarajevo – općinski načelnik, dostavio/la je instituciji Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine Rješenje broj: 01-45-6/22 od 13.10.2022. godine, iz kojeg proizilazi da je organ postupio u skladu sa Preporukom Ombudsmena, odnosno poništio Rješenje broj: 01-45-6/22 od 12.07.2022. godine i usvojio prigovor podnosioca žalbe protiv rješenja Službe za opću pravu broj: 11-45-5067/22 od 06.06.2022. godine i dostavio pojedinačne liste bodovanja Komisije za izbor članova Zdravstvenog savjeta za podnosioca žalbe od 10.12.2021. godine. U skladu sa proceduram institucije Ombudsmena, odgovor Općine Novo Sarajevo akt broj: 01-45-6/22 od 13.10.2022. godine proslijeđen je podnosiocu žalbe dana 21.10.2022. godine uz napomenu da komentar i eventualne dalje mjere u vezi postupanja po žalbi treba dostaviti u određenom roku. Shodno naprijed navedenom, a obzirom da su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine poduzetimi radnjama u konkretnom predmetu iscrpili sve mjere i aktivnosti koje mogu poduzimati u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a odgovorni organ je poduzeo određene aktivnosti na realizaciji Preporuke. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljim postupanjem po žalbi podnosioca žalbe, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
120	Z-BL-05-400/22	P-245/22	1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja Ombudsmenu Bosne i Hercegovine dostavi kopiju akta upućenog podnosiocije žalbe a na koji se poziva u izjašnjenju dostavljenom Ombudsmenu Bosne i Hercegovine broj: O-437/2022-38, od dana 07.07.2022. godine 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Filijala je dostavila odgovor na izdatu preporuku u aktu broj: 1027524587, od dana 20.10.2022. godine, sa odgovarajućim priložima. Uvidom u sadržaj dostavljene dokumentacije proizilazi da je rješenjem Filijale podnosiocije žalbe priznato pravo na porodičnu penziju, da je rješenjem Republičkog fonda za PIO Filijala za grad Beograd broj: 181.2-2.02530/22, od dana 21.07.2022. godine takode priznato pravo na srazmjerni dio porodične penzije. Polaznici od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdatu preporuka smatra se ispoštovanom.

121	Ž-SA-05-921/22	P-257/22	P R E P O R U K U načelniku Općine Sanski Most 1. Da, uvažujući navode iz ove Preporuke, u drugostepenom postupku provede proceduru utvrđivanja izuzetaka i provede test javnog interesa u smislu člana 9. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, te nakon toga donese rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 27.10.2022. godine zaprimljen je akt Općine Sanski Most broj: UP-2-01-04-1-1/22 od 25.10.2022. godine, u osnovu kojeg je utvrđeno da je Općina Sanski Most, odlučujući o žalbi ..., donijela Rješenje broj: UP-2-01-04-1-1/22 od 06.10.2022. godine kojim je poništeno Rješenje prvostepenog organa broj: UP-1-05-04-1-928/22 od 30.08.2022. godine i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak. Dana 27.10.2022. godine žalitelju je proslijeđen navedeni akt Općine Sanski Most. Imajući u vidu da je Preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine broj: P-257/22 od 11.10.2022. godine u cjelosti realizovana, Ombudsmeni su odlučili da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
122	Ž-SA-05-997/22	P-261/22	P R E P O R U K U ministru unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona 1. Da, uvažujući navode iz ove Preporuke, u drugostepenom postupku provede proceduru utvrđivanja izuzetaka i provede test javnog interesa u smislu člana 9. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, te nakon toga donese rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Zakonu o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH ima mogućnost utvrditi izuzetak od saopćavanja, u kojem slučaju je dužan provesti test javnog interesa. Pravo na pristup informacijama je relativno pravo, podložno ograničenjima propisanim zakonom, te zakon ne podrazumijeva da su fizičkim i pravnim licima dostupne sve informacije kojima raspolažu javni organi. Uzimajući u obzir sadržaj informacija koje su tražene inicijalnim zahtjevom, kao i činjenicu da je drugostepeni organ otklonio povredu na koje su Ombudsmeni u Preporuci ukazali, konstatuje se da je Preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine broj: P-261/22 od 27.09.2022. godine realizovana. Predmet se zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
123	Ž-BL-05-460/22	P-284/22	1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Realizirana	NE	Uzevši u obzir sadržaj pomenute preporuke, a vodeći se interesima stranke i idejama pravičnosti, Ombudsmeni su sa sadržajem iste upoznali i Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, Policijsku upravu Zvornik. Aktom broj: 08-01-30.2-1-277/22 od 09. novembra 2022. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona obavijestilo je Ombudsmen Bosne i Hercegovine da je postupilo u skladu sa pomenutom preporukom, te dana 08. novembra 2022. godine donijelo rješenje, a kojim se odobrava pristup informacijama podnosiocu žalbe. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se ispoštovanom.
124	Ž-SA-05-603/22	P-262/22	P R E P O R U K U Skupštini Herceg-bosanske županije 1. Da poništi Rješenje broj: 01-02-45-45.6/22 od dana 05.7.2022 godine i donese novo rješenje utemeljeno na principima i odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine; 2. Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke; Rok za realizaciju preporuke: 30 dana od dana prijema preporuke	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Institucija ombudsmena je zaprimila rješenje Skupštine Herceg-bosanske županije broj: 01-02-45-45.8/22 od 18.11.2022 godine: „Poništava rješenje broj: 01-02-45-45.6/22 od 05.7.2022 godine, Odobrava zahtjev za pristup informacijama K.Z. o ukupnim primanjima zastupnika u Skupštini Herceg-bosanske županije u 2021 godini za svakog zastupnika pojedinačno.“ Ombudsmeni ističu kako je Preporuka ispoštovana, te se predmet broj: Ž-SA-05-603/22 zatvara u skladu sa člankom 35. Pravila postupka institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
125	Ž-BL-05-286/22	P-254/22	1. Da podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 01.04.2022. godine odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Aktom broj: 04-32-4-1191-15/21, od dana 16.11.2022. godine, Ministarstvo je dostavilo obavještenje po izdatoj preporuci, u kome se navodi da su u postupku u skladu sa preporukom, budući da su na podneseni zahtjev odgovorili donošenjem rješenja broj: 04-32-4-1191-14/21, od dana 11.11.2022. godine. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se ispoštovanom
126	Ž-BL-05-334/22	P-256/22	1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na žalbu izjavljenu od dana 20.06.2022. godine, a protiv odgovora broj: 06/1-362-45/22, od dana 01.06.2022. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Odgovorna strana je u aktu broj: 06/1-053-34/2-22, od dana 20.10.2022. godine, dostavila odgovor na izdatu preporuku u kome navodi da je na žalbu od dana 20.06.2022. godine, podnosiocu žalbe odgovoreno aktom broj: 06/1-362-45/22, od dana 11.07.2022. godine. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11).
127	Ž-BL-05-511/22	P-288/22	1. Da odmah po dobijanju ove preporuke uspostavi saradnju sa Ombudsmenom Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 25. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine 2. Da podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 12.08.2022. godine odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 3. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	U aktu broj: 1461/22, od dana 11.11.2022. godine, Škola je dostavila odgovor na izdatu preporuku, u kome između ostalog navodi da je podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovorila aktom broj: 1226/22, od dana 30.09.2022. godine. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11).
128	Djelimično realizirana						
129	Ž-SA-05-1301/21	P-109/22	P R E P O R U K U predsjedniku Komisije za utvrđivanje prometne vrijednosti nepokretnosti Grada Tuzla 1. Da uvažujući navode iz ove Preporuke, pristupi rješavanju zahtjeva za pristup informacijama podnesenog od strane žalitelja, podnesenu putem punomoćnika ..., ili da postupi u smislu člana 13. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH; 2. Da u roku od 15 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	03 - Pristup informacijama	Djelimično realizirana	DA	Ombudsmeni su zaprimili akt Komisije broj: 011-95/2022 od dana 29.04.2022. godine iz kojeg proizilazi da je sporni zahtjev za pristup informacijama i Preporuka Ombudsmena broj i datum naprijed navedeni, proslijeđena Kantonalnom poreznom uredu. Međutim, obzirom da Ombudsmeni nisu zaprimili informaciju da li je zahtjev žalitelja meritiomno razmotren u smislu odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, dana 15.06.2022. godine upućen je akt Komisiji i Kantonalnom poreznom uredu Tuzla, kojim je tražena navedena informacija. Iz akta Kantonalnog poreznog ureda Tuzla broj: 13-3/1-12-19-2535 od 24.06.2022. godine proizilazi da je žalitelju dostavljena Obavijest broj: 13-3/1-12-19-2534 od 24.06.2022. godine u kojoj je navedeno da Ispostava ne raspolaže traženim informacijama, te da se podaci iz baze podataka koja se koristi za razrez poreza na promet nekretnina (koji se koristi od 2018. godine), može izvršiti samo na osnovu poznatih konkretnih podataka iz kupoprodajnih ugovora. Shodno navedenom, Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka broj: P-109/22 od 14.04.2022. godine djelimično realizovana, te je odlučeno da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
130	Ž-SA-05-125/22	P-154/22	P R E P O R U K U Premijeru Vlade Unsko-sanskog kantona 1. Da, imajući u vidu odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine poduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere na donošenju odluke kojim će se riješiti po Zahtjevu žalitelja za pristup informacijama od 16.11.2021. godne; 2. Da, poduzme odgovarajuće aktivnosti kako bi se u budućim postupanjima pred istim organom ispunile pravne pretpostavke, te implementirale odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, posebno kada je u pitanju forma akta o odlučivanju, te zakonski rokovi za odlučivanje; 3. Da u roku od 30 dana obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Djelimično realizirana	DA	Nakon provedenja postupka istraživanja, te upućivanja Preporuke broj: P-154/22 od 19.05.2022. godine, odgovorni organ je donio odluku rješavajući po zahtjevu za pristup informacijama, ali kojim nije odlučio o svim tačkama navedenog zahtjeva. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine napominju da se u konkretnom predmetu nisu upuštali u razmatranje i odlučivanje o osnovanosti samog zahtjeva, odnosno nisu ulazili u meritum stvari, već su razmatrali ispunjenost proceduralnih uslova. Shodno naprijed navedenom, a imajući u vidu da su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine poduzetimi radnjama u konkretnom predmetu iscrpili sve mjere i aktivnosti koje mogu poduzimati u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljnje postupanje po žalbi, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Predmet će biti izvršen u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.

131	Z-SA-05-357/22	P-201/22	PREPORUKU generalnog direktora JP Elektroprivreda d.d. Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo 1. Da u smislu člana 260. stav 2. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa članom 261. stav 2. istog Zakona, ukinu po pravu nadzora Rješenje broj: U-01-14086-1/22-183.8. od 24.05.2022. godine; 2. Da, uvažavajući navode iz ove Preporuke, u ponovnom postupku provede proceduru utvrđivanja izuzetaka i provede test javnog interesa u smislu člana 9. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, te nakon doga donese rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH; 3. Da u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	03 - Pristup informacijama	Djelimično realizirana	DA	Dana 10.08.2022. godine zaprimljen je akt JP Elektroprivreda broj: 01-06-21743-1/22 od 09.08.2022. godine u kojem se navodi da su žalitelji pokrenuli upravni spor kod Kantonalnog suda u Sarajevu, radi poništenja Rješenja broj: U-01-14086-1/22-183.8. od 24.05.2022. godine, kao i da je JP Elektroprivreda poduzela aktivnosti u cilju pripreme i donošenja uputstva o sprovođenju testa javnog interesa, koje bi definiralo način postupanja službenika za informisanje, a o čemu će institucija Ombudsmena biti informisana po okončanju navedenog upravnog spora. Imajući u vidu sadržaj navedenog odgovora JP Elektroprivreda, Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka broj: P-201/22 od 27.06.2022. godine djelimično realizovana, te je odlučeno da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Predmet će biti uvršten u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.
132	Z-SA-05-881/22	P-279/22	PREPORUKU U premijeru Vlade Federacije Bosne i Hercegovine 1. Da, uvažavajući navode iz ove Preporuke, u drugostepenom postupku provede proceduru utvrđivanja izuzetaka i provede test javnog interesa u smislu člana 9. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, te nakon doga donese rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste; U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova Preporuka se sastavlja i šalje.	03 - Pristup informacijama	Djelimično realizirana	DA	Dana 26.09.2022. godine zaprimljeno je Rješenje Vlade Federacije BiH, Komisija za administrativna pitanja, broj: 03-04-1061-1/2022 od 22.09.2022. godine kojim se odbija prigovor žalitelja kao neosnovan i to iz razloga što se magnetofonske odnosno stenografske bilješke smatraju pouzdanim materijalom, a u skladu sa Poslovniku o radu Vlade Federacije BiH. Naknadno je zaprimljen i odgovor Vlade Federacije BiH broj: 03-04-1061/2022-2 od 04.11.2022. godine u kojem se ponovo navode razlozi zbog kojih žalitelji nije odobren pristup informacijama. Uzimajući u obzir navode iz naprijed navedenih akata, Ombudsmeni zaključuju da je u predmetnom slučaju ostvarena saradnja i Preporuka broj: P-279/22 od 19.09.2022. godine djelimično realizovana. Shodno navedenom, odlučeno je da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Predmet će biti uvršten u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmena za 2022. godinu.
133	Ostvarena saradnja						
134	Z-BL-05-24/22	P-181/22	PREPORUKU ministru saobraćaja i veza Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, podnosiocu žalbe dopisom odgovori na izjavljenu žalbu od dana 27.12.2021. godine, a u vezi sa podnesenim zahtjevom za pristup informacijama od dana 15.12.2021. godine, u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja	DA	Aktom Ministarstva broj: 13.03/345-3168/21, od dana 12.07.2022. godine, dostavljen je odgovor na izdatu preporuku u kome se između ostalog navodi da je po izjavljenoj žalbi od dana 28.12.2021. godine, podnosiocu žalbe dostavljen odgovor dana 29.12.2021. godine. Podnosilac žalbe uputio je predstavku Ministarstvu uprave i lokalne samouprave Republike Srpske – Upravnoj inspekciji, nakon čega je Ministarstvo donijelo rješenje broj: 13.03/345-3168/21, od dana 14.02.2022. godine, a koji je dostavljen podnosiocu žalbe dana 21.02.2022. godine i protiv koga je pokrenuo upravni spor kod Okružnog suda Banjaluka. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11).
135	Z-SA-05-754/22	P-238/22	PREPORUKU U Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo 1. Da po zahtjevu za pristup informacijama podnositelje žalbe odluči u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine uvažavajući izneseno mišljenje Ombudsmena. 2. Da u roku od 30 dana obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja	DA	07.10.2022. zaprimljen odgovor MUP-a Kantona Sarajevo. 02.12.2022. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku. 23.01.2023. - ažuriranje praćenja realizacije preporuka - predmet je u radu.
136	Z-SA-05-748/22	P-270/22	PREPORUKU U Skupštini Kantona Sarajevo 1. Da, imajući u vidu navode iz predmetne Preporuke, prespita opravdanost i neophodnost za donošenje Zakona o dopuni zakona o objavlivanju propisa i drugih općih akata u "Službenim novinama Kantona Sarajevo"; 2. Da u roku od 30 dana od prijema Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije;	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja	DA	-09.11.2022. - odgovor MUP kantona SA - 24.11.22. odgovor Skupštine Kantona Sarajevo. 06.12.2022. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku. 24.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - isti status - 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
137	Z-BL-05-379/22	P-264/22	1. Da podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa članom 169. i članom 170. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, uvažavajući načelo ekonomičnosti postupka propisano članom 14. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja	DA	06.12.2022. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rok za dostavu izjašnjenje istekao 20.11.2022. 16.01.2023. Vladi USK upućena Obavijest o neizrivanju Preporuke P-264/22. 08.02.2023. zaprimljen odgovor MUP-a USK. Rad na predmetu je u toku.
138	Z-BL-05-681/22	P-331/22	PREPORUKU Agenciji za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u FBiH 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 20.09.2022. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja	DA	16.01.2023. zaprimljen odgovor i dostavljen stranci na komentar. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 23.01.2023; 22.02.2023; 02.03.2023. - rad na predmetu je u toku
139	Z-SA-05-786/22	P-322/22	PREPORUKU U Opštini Pale Služba za informisanje i odnose sa javnošću 1. da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje. Rok za realizaciju preporuke: odmah.	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja	DA	23.01.2023. zaprimljen odgovor Opštine Pale 28.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
140	Z-SA-05-807/22	P-343/22	PREPORUKA Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo treba razmotriti pitanje zaštite interesa odlučivanja u organu i javnog interesa u postupcima koji se odnose na zahtjeve u vezi izrade nacrtu Zakona o mirnim okupljanjima na područjima Kantona Sarajevo uzimajući u obzir interes javnosti i šire zajednice za ovo pitanje.	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja	DA	10.02.2023 odgovor MUP KS 02.03.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - odgovor dostavljen stranci .
141	Nije realizirana						
142	Z-BL-05-804/21	P-17/22	PREPORUKU U 1. da bez odlaganja odluči o zahtjevu za pristup informacijama u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske 2. Da u roku od 20 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	NE	S obzirom da nije postupljeno po preporuci Ombudsmena, sukladno odredbama člana 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 32/00, 19/02, 34/05 i 32/06), dostavljena je Preporuka Skupštini Grada Banja Luka kao nadležnom višem organu i pozvan je da poduzme sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se postupilo po istoj. Odlučeno je za društvene djelatnosti dopisom od dana 02.06.2022. godine obavijestujući da je dana 01.06.2022. u Skupštini Grada Banja Luka zaprimljen akt Institucije Ombudsmena koji je upućeno Gradu Banja Luka. Odlučeno je za obrazovanje, zdravstvo, omladnu i sport. Imajući u vidu da ni o ostavljenom roku Preporuka nije prihvaćena, a Ombudsmen je preduzeo sve radnje u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 32/00, 19/02, 34/05 i 32/06) predmet se zatvara u skladu sa odredbom člana 35. stava 8 Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). U svom godišnjem izvještaju Institucije biće navedeno da izdata Preporuka nije prihvaćena, uz navođenje organa koji nije ispoštovao Preporuku.

143	Z-BL-05-859/21	P-20/22	PREPORUKU ministru saobraćaja i veza Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, podnosiocu žalbe dopisom odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 18.11.2021. godine, u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Aktom broj: 13.03/345-2892/21/21, od dana 17.02.2022. godine, Ministarstvo je obavijestilo Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuke, iz čije sadržine proizilazi da je podnosiocu žalbe odgovoreno po podnesenom zahtjevu. Podnosiocu žalbe uskraćeno je dostavljanje informacije koja je u zahtjevu navedena pod brojem 4. Ministarstvo se u obrazloženju poziva da je pomenuta informacija uskraćena iz razloga što bi njenim dostavljanjem nastupila šteta po koncesionara, od koga je zatraženo davanje saglasnosti na objavljivanje informacije. Organ se izričito protivio dostavljanju pomenute informacije pozivajući se na zahtjev poverljivosti komercijalnih interesa, što je organ uvažilo i odlučio da tražene informacije razdvoji na dijelove. Zakon o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj propisuje u članu 9. propisuje ispitivanje javnog interesa bez obzira na utvrđeni izuzetak, a što nije navedeno u odgovoru koji se dostavlja podnosiocu žalbe. Ombudsmani napominju da je Ministarstvo bilo u obavezi da nakon dobijanja odgovora od strane koncesionara sprovedi postupak ispitivanja javnog interesa a što očigledno nije uradilo budući da to nije navedeno u dostavljenom odgovoru. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zadržava u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva biće uvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima Ombudsmans za 2022. godinu.
144	Z-BL-05-534/21	P-30/22	PREPORUKU direktoru Elektroprenosa – Elektroprijenosu Bosne i Hercegovine od Banja Luke 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Aktom broj: 06-10896-15/2021, od dana 04.03.2022. godine, Elektroprenos – Elektroprijenos je dostavio obavještenje po izdatoj preporuci, u kome se navodi da je su postupili u skladu sa preporukom, budući da je o podnesenom zahtjevu doneseno rješenje u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini. Dalje, Elektroprenos – Elektroprijenos negira da nije "organ" niti "budžetski korisnik," tako je član 3. tačka b) Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 28.00, 45.06, 102/09, 62/11, 100/13), jasan u pogledu određivanja pojma "javni organ." Takođe, odgovorna strana navodi da se izdata preporuka zasniva na Mišljenju Agencije za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini i da se nikako ne može primjeniti na njih. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zadržava u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva biće uvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima Ombudsmans Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.
145	Z-BL-05-829/21	P-32/22	PREPORUKU Komandiru Policijske stanice Modriča 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa odredbama člana 14. stav 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Imajući u vidu da odgovorna strana nije postupila po izdatoj preporuci, dana 11.02.2021. godine, upućena je urgencija višem organu, Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske dostavilo je izjašnjenje broj: SM-1-053-96/22 od dana 18.04.2022. godine, iz kojeg nije vidljivo da je navedena preporuka ispoštovana od strane Policijske stanice Modriča kao ni od neposredno višeg organa u ovom slučaju Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske. Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zadržava u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11).
146	Z-BL-05-663/21	P-33/22	P R E P O R U K U - Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog Kantona, Bihać da odmah po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o ombudsmansu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražena izjašnjenja, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	NE	Kako nije dostavljen odgovor na preporuku, pozvana je odgovorna strana da još jednom razmotri preporuku i dostavi odgovor. Ombudsman je dana 05.05.2022. godine je obavijestio Vladu Unsko-sanskog Kantona kao neposredno višeg organa o nepoštovanju preporuke ombudsmans Bosne i Hercegovine. Imajući u vidu navedeno, da odgovorna strana nije uspostavila saradnju sa Institucijom Ombudsmans pored brojnih upućenih akata i izdate preporuke, takvo ponašanje smatra se grubo kršenje zakona i biće navedeno u Godišnjem izvještaju Ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2021. godinu koji će biti predstavljen Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine. Obzirom da je Ombudsman preuzeo sve mjere iz svoje nadležnosti u skladu sa odredbom članom 35. Pravila postupka Institucije Ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11) predmet se zadržava.
147	Z-BL-05-811/21	P-59/22	Univerzitetskog kliničkog centra Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 28.11.2021. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Aktom broj: 01-4197-2/22, od dana 28.03.2022. godine, UKC je dostavio odgovor na izdatu preporuku u kome između ostalog navodi da je po podnesenom zahtjevu za pristup informacijama podnosiocu žalbe dostavljena informacija Republičkog zavoda za standardizaciju i metrologiju broj: 18/1.10/393-168/21, od dana 28.04.2021. godine, na osnovu čega je vidljivo da zdravstvene ustanove u Republici Srpskoj nisu dužne raditi verifikaciju uređaja koji su navedeni u zahtjevu. Podnosioc žalbe u podnesenom zahtjevu tražio više informacija od onih koje mu je UKC dostavio, što je uz konstataciju da za preostale informacije nije utvrđeno postojanje zakonom propisanog izuzetka, bio osnov izdavanja preporuke. Iz sadržine dostavljenog odgovora po izdatoj preporuci, jasno je da UKC istu nije ispoštovao. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zadržava u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva biće uvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima ombudsmans za 2022. godinu.
148	Z-BL-05-729/21	P-61/22	PREPORUKU direktoru Univerzitetskog kliničkog centra Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 30.09.2021. godine, u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Aktom broj: 21.03/952.1-1321/21, od dana 04.04.2022. godine, RUGIP je dostavio odgovor na izdatu preporuku u kome između ostalog navodi da su preduzete radnje da se po podnesenom zahtjevu za pristup informacijama podnosiocu žalbe odgovori u skladu sa Zakonom o opštem upravnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 13/02, 50/10, 66/18) i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u RUGIP-a ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 25/19, 43/19, 57/19, 20/20). Kao odgovor na dio preporuke koji se odnosi na uspostavljanje centralizovane evidencije podataka, RUGIP navodi da ka osamostalna republička uprava poreske službe. Uprave u svom sastavu ima i 48 Područnih jedinica i 16 Područnih kancelarija ka organizacionih jedinica Uprve koje se nalaze u svim jedinicama lokalne samouprave na teritoriji Republike Srpske. Nadležnosti RUGIP-a određene su Zakonom o republičkoj upravi ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 115/18, 111/21, 15/22) i Zakonom o premrjer i katastru Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 6/12, 110/16, 62/18). Polazeći od sadržine dostavljenog obavještenja, nedovršeno proizilazi da RUGIP nije i neće realizovati izdatu preporuku. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zadržava u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva biće uvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima ombudsmans za 2022. godinu.
149	Z-BL-05-689/21	P-62/22	PREPORUKU direktoru Univerzitetskog kliničkog centra Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 30.09.2021. godine, u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Aktom broj: 01-4012-2/22, od dana 21.03.2022. godine, odgovorna strana dostavila je obavještenje o preduzetim aktivnostima u cilju realizacije izdate preporuke. Budući da iz sadržine obavještenja proizilazi da izdata preporuka neće biti realizovana, dana 03.05.2022. godine ombudsmans su, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. stav 2. Zakona o ombudsmansu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni list Bosne i Hercegovine" br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), sa činjenicom izdavanja preporuke u konkretnom slučaju upoznali nadležno Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske. Aktom Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske broj: 11/04-500-405/22, od dana 11.05.2022. godine, Ombudsman Bosne i Hercegovine obavješten je da je UKC kao zdravstvena ustanova koja ima svojstvo pravno lice nadležna za dostavljanje odgovora na izdatu preporuku, te da je pomenuta preporuka usupljena UKC-u. UKC ni pored činjenice izdavanja preporuke, niti obavještenja neposredno višem organu nije dostavio odgovor iz koga bi se vidjelo da je postupio u skladu sa izdatom preporukom. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zadržava u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva biće uvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima ombudsmans za 2022. godinu.
150	Z-BL-05-4/22	P-81/22	PREPORUKU Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa odredbama člana 14. stav 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske; 2. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi saradnju sa Ombudsmenom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 23. i članom 25. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmenu Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	NE	S obzirom na činjenicu da Ministarstvo nije odgovorilo na pomenutu preporuku, dana 10. maja 2022. godine Ombudsmeni su uputili Urgenciju povodom preporuke višem organu, odnosno Vladi Republike Srpske. ... Institucija ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine nije dobila nikakav odgovor od strane Vlade Republike Srpske, a u vezi sa predmetnom Urgencijom. Izdavanjem Preporuke i Urgencije višem organu povodom Preporuke Ombudsmena iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, a izdata Preporuka smatra se neispoštovanom.
151	Z-BL-05-871/21	P-83/22	PREPORUKU Bironu za odnose s javnošću Vlade Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnositeljici žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacija od dana 30.11.2021. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	NE	Kako odgovorna strana u roku koji joj je određen preporukom nije obavijestila Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji, ombudsmans su aktom o dana 26.05.2022. godine, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. stav 2. Zakona o ombudsmansu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni list Bosne i Hercegovine" br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), sa okolnostima izdavanja preporuke u konkretnom slučaju upoznali Vladu Republike Srpske, koja na upitnici akt nije dostavila traženi odgovor. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zadržava u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmans za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva biće uvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima ombudsmans za 2022. godinu.

152	Z-BL-05-876/21	P-84/22	PREPORUKU Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja uspostavi saradnju sa Ombudsmanom Bosne i Hercegovine na način propisan članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine 2. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 27.05.2021. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 3. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	NE	Budući da odgovorna strana, u roku koji joj je preporučeno određen, nije obavijestila Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva će biti izvršena u Godišnjoj izvještaji o aktivnostima ombudsmana za 2022. godinu.
153	Z-BL-05-41/22	P-85/22	PREPORUKU rektoru Univerziteta u Banjoj Luci 1. Da podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 14.12.2021. godine odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine i da u vezi sa zahtjevom Ombudsmanu Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Univerzitet je aktom broj: 01/04-2.714/22, od dana 20.04.2022. godine, dostavio obavještenje po izdatoj preporuci u kome se aukazuju da je podnosiocu žalbe po podnesenom zahtjevu upućen odgovor broj: 01/04-2.2895-3/22, od dana 20.04.2022. godine, a čija je kopija dostavljena u prilogu. Iz sadržine pomenutog akta, vidljivo je da se isti ne odnosi na zahtjev za pristup informacijama od dana 14.12.2021. godine. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom.
154	Z-SA-05-232/22	P-96/22	P R E P O R U K U načelniku Općine Nobil Grad Sarajevo 1. Da u smislu člana 260. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa članom 261. stav 2. istog Zakona, poništi Rješenje broj: 02/05-04-1362/22 od 22.02.2022. godine i donese novo rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH i Preporuci Ombudsmana Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	... Dana 04.05.2022.godine zaprimljen je akt Općine Novi Grad Sarajevo broj: 02/05-04-9109/22 od 25.04.2022. godine u kojem se navodi da Općina Novi Grad nije u mogućnosti realizirati Preporuku Ombudsmana, navodeći da nisu ispunjeni uslovi propisani članom 260. Zakona o upravnom postupku Federacije BiH, ističući da je konsultovan i Zakon o zaštiti ličnih podataka, te da je u smislu člana 25. Zakona o inspekcijama u Kantonu Sarajevo inspektor dužan čuvati tajnost prijave i druge informacije koje se tiču inspekcijom nadzora. Osim navedenog, u aktu Općine Novi Grad Sarajevo navodi se da je u predmetnim zahtjevima, ista Općina do sada provela 13 postupaka. Obzirom da iz navedenog akta Općine Novi Grad proizilazi da Preporuka Ombudsmana Bosne i Hercegovine nije realizovana, odlučeno je da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine. O nerrealizaciji Preporuke obavješteno je Općinsko vijeće Općine Novi Grad Sarajevo aktom od dana 09.05.2022. godine. Predmet će biti izvršen u Godišnjoj izvještaji o rezultatima aktivnosti institucije Ombudsmana za 2022. godinu.
155	Z-SA-05-359/22	P-111/22	P R E P O R U K U načelniku Općine Novi Grad Sarajevo 1. Da u smislu člana 260. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa članom 261. stav 2. istog Zakona, poništi Rješenje broj: 02/05-04-3841/22 od 04.04.2022. godine i donese novo rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH i Preporuci Ombudsmana Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Obzirom da iz navedenog akta Općine Novi Grad proizilazi da Preporuka Ombudsmana Bosne i Hercegovine nije realizovana, odlučeno je da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine. O nerrealizaciji Preporuke obavješteno je Općinsko vijeće Općine Novi Grad Sarajevo aktom od dana 24.05.2022. godine. Predmet će biti izvršen u Godišnjoj izvještaji o rezultatima aktivnosti institucije Ombudsmana za 2022. godinu
156	Z-SA-05-239/22	P-110/22	P R E P O R U K U Ministru rada, socijalne politike, raseljenih lica i izbjeglica Kanatona Sarajevo 1. Da u smislu člana 260. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa članom 261. stav 2. istog Zakona, poništi Rješenje broj: 13-454-1992-2/22 od 05.04.2022. godine; 2. Da, uvažavajući navode iz ove Preporuke, u ponovnom postupku provede test javnog interesa u smislu člana 9. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, te nakon doga donese rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH; 3. Da u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Ombudsmeni konstatuju da Preporuka broj: P-110/22 od 11.04.2022. godine nije realizovana, te je odlučeno da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Predmet će biti naveden u Godišnjem izvještaju o rezultatima aktivnosti Institucije za 2022. godinu.
157	Z-SA-05-526/22	P-153/22	P R E P O R U K U Načelniku Općine Novi Grad Sarajevo 1. Da, imajući u vidu odredbe člana 12. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, poništi Rješenje Službe za opću upravu Općine Novi Grad broj: 02/05-04-5980/22 od 10.05.2022. godine, te poduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere na donošenju nove odluke kojim će se riješiti po Zahtjevu žaliteljice za pristup informacijama od 05.05.2022. godine; 2. Da u roku od 30 dana obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	... Općina Novi Grad dostavila je Instituciji Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine) Obavijest broj: 02/05-04-15244/22 od 01.08.2022. godine od 27.12.2021. godine kojom je navedeno sljedeće: "...Smatramo bitnim istaći da do dana pisanja ovog izjašnjenja ovaj organ nije zaprimio prigovor podnosioca zahtjeva ... na predmetno rješenje u skladu sa poukom o pravnom lijeku, a koje rješenje je zaprimila dana 21.05.2022. godine što se potvrđuje uvidom u dostavnicu. Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH ovom organu dostavila je preporuku broj: P-153/22 od 27.05.2022. godine da načelnik Općine Novi Grad Sarajevo, poništi Rješenje broj: 02/05-04-5980/22 od 10.05.2022. godine te donese novu odluku kojom će se riješiti po zahtjevu žaliteljice. Uvažavajući navode date u Preporuci broj: P-153/22 od 27.05.2022. godine ovaj organ nije u mogućnosti postupiti u skladu sa istim, a primjenom člana 264. Zakona o upravnom postupku... Imajući u vidu da donesenim Rješenjem nisu počinjene citirane povrede, te posebno ističući da podnosioc predmetnog zahtjeva nije izjavio prigovor na predmetno rješenje to po mišljenju ovog organa ne postoji valjan pravni osnov da se predmetno rješenje poništi." Shodno naprijed navedenom, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatuju da, da imajući u vidu izjašnjenje nadležnog organa, predmetna Preporuka nije realizovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine napominju da su poduzetim radnjama u konkretnom predmetu iscrpili sve mjere i aktivnosti koje mogu poduzeti u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zbog čega su odlučili da nema osnova za daljnji postupanje po žalbi, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Predmet će biti izvršen u Godišnjoj izvještaji o rezultatima aktivnosti Institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.
158	Z-BL-05-175/22	P-182/22	PREPORUKU Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 03.02.2022. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	NE	Kako odgovorna strana u roku koji joj je određen preporukom nije obavijestila Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji, ombudsmeni su, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 22. stav 2. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni list Bosne i Hercegovine" br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), sa činjenicom izdavanja preporuke upoznali Vladu Republike Srpske. Budući da ni nakon upućenog obavještenja neposredno višem organu, odgovorna strana nije obavijestila Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama na realizaciji izdate preporuke, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva će biti izvršena u Godišnjoj izvještaji o aktivnostima ombudsmana za 2022. godinu.
159	Z-BL-05-296/22	P-255/22	1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Aktom broj: UPI: 07-29-3-832/22, od dana 29.11.2022. godine, RAK je dostavio obavještenje po izdatoj preporuci. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se neispoštovanom.
160	Z-BL-05-322/22	P-286/22	1. Da podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev od dana 23.08.2021. godine odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	NE	Na osnovu navoda sadržanih u žalbi, od odgovorne strane zatraženo je izjašnjenje. Kopija izjašnjenja Vlade broj: 02-04-29940-29.1/22, od dana 04.08.2022. godine, proslijeđena je podnosiocu žalbe na uvid i komentar. U dostavljenom komentaru od dana 13.08.2022. godine, podnosioc žalbe ostaje pri prvobitno izjavljenim navodima, izražavajući nezadovoljstvo što je Vlada podneseni zahtjev obrađivala u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Federacije Bosne i Hercegovine" br. 32/01, 48/11). Iz dostavljenog izjašnjenja proizilazi da je Vlada zahtjev podnosioca žalbe obrađivala u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, utvrđivši da da podaci traženi podnesenim zahtjevom nisu obuhvaćeni članom 3. stav 1. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

161	Z-BL-05-489/22	P-287/22	1. Da podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 08.03.2022. godine odgovori u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Aktom broj: 3560/2022. od dana 06.12.2022. godine, Društvo je dostavilo odgovor na izdatu preporuku u kome između ostalog navodi da su preduzete radnje da se po podnesenom zahtjevu za pristup informacijama podnosiocu žalbe odgovori u skladu sa izdatom preporukom. U prilogu žalbe dostavljen je i odgovor koji je upućen podnosiocu žalbe iz čijeg sadržaja proizilazi da li se ispunjava uslove u pogledu forme upravnog akta. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se neispoštovanom.
162	Z-SA-05-834/22	P-306/22	P R E P O R U K U predsjedavajućem Ureda za razmatranje žalbi 1. Da postupi u skladu sa Rješenjem Žalbenog vijeća pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, broj: UP2 ZV-07-65/22 od 26.09.2022. godine i donese rješenje u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	..Ombudsmeni ističu da iz svega navedenog proizilazi da Preporuka broj: P-306/22 od 07.11.2022. godine nije realizovana. Naime, Ombudsmeni su svoj stav o konkretnom predmetu, pa i informacijama koje su bile predmet zahtjeva za pristup informacijama, jasno obrazložili u navedenoj Preporuci. Preporuka je dostavljena i Žalbenom vijeću pri Vijeću ministara na znanje. Ombudsmeni su se prilikom donošenja ove odluke vodili i činjenicom da je Rješenje Žalbenog vijeća pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine broj: UP2 ZV-07-65/22 od 07.11.2022. godine konačno u upravnom postupku, te se ne može pobijati redovnim pravnim lijekovima. Zahtjevi imaju mogućnost pokretanja upravnog spora pred Sudom Bosne i Hercegovine. Zahtjeve informisemo da će o realizaciji Preporuke biti obaviješteno Vijeće ministara Bosne i Hercegovine kao neposredno viši organ, te da će predmet biti izvršen u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmena za 2022. godinu. Dana 07.03.2023. Vijeće Ministara je dostavilo obavijest da je "na 4.sjednici održanoj 02.03.2023. primilo na znanje Obavijest u vezi sa preporukom Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine... od 07.22.2022."
163	Z-SA-05-1046/22	P-321/22	P R E P O R U K U Ministru unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke razmotri zahtjev za pristup informacijamaML od dana 05.9.2022. godine i donese rješenje u smislu člana 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine. Kopiju rješenja potrebno je dostaviti Ombudsmenima na uvid; 2. Ukoliko nije imenovan službenik za informisanje, da odmah po prijemu ove Preporuke postupi u smislu člana 19. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH; 3. Ukoliko nije objavljen Vodič za pristup informacijama, da odmah po prijemu ove Preporuke postupi u smislu člana 20. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH 4. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Budući da izjašnjenje na Preporuku P-321/22 nije zaprimljeno u ostavljenom roku, dana 10.01.2023. MUP-u USK upućena je urgencija . 25.01.2023.odgovor zaprimljen , dostavljeno Rješenje po ZOSP1 ,Preporuka nije realizirana. 27.02.2023.U predmetu izdata preporuka P-462/23.Rad na predmetu je u toku.
164	Nema odgovora						
165	Z-BL-05-648/21	P-57/22	PREPORUKU šefu Odsjeka za razvoj lokalne samouprave i upravljanje ljudskim resursima 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa odredbama člana 14. stav 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske; 2. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi saradnju sa Ombudsmenom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 23. i članom 25. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmenu Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE	Obzirom na činjenicu da Odsjek za razvoj lokalne samouprave i upravljanje ljudskim resursima Grada Banja Luka, nije odgovorio na pomenutu Preporuku, dana 16. maja 2022. godine Ombudsmeni su uputili Urgenciju povodom preporuke višem organu, odnosno Skupštini grada Banja Luka. Naime, gradonačelnik, načelnici odjeljenja ili službi Gradske uprave, te sve druge gradske organizacije koje vrše javna ovlaštenja, dužni su da na zahtjev Skupštine informišu istu o pitanjima iz okvira svoje nadležnosti, ..Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine nije dobila nikakav odgovor od strane Skupštine, a u vezi sa predmetnom Urgencijom. Izdavanjem Preporuke i Urgencije višem organu povodom Preporuke Ombudsmena iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsmen Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, a izdata Preporuka smatra se neispoštovanom.
166	Z-BL-05-631/21	P-82/22	PREPORUKU načelniku Odjeljenja za opštu upravu grada Gradiška 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacija od dana 11.08.2021. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj uz obavezno sprovođenje postupka ispitivanja javnog interesa kako propisuje član 9. istog zakona 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE	Kako odgovorna strana u roku koji joj je određen preporukom nije obavijestila Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji, ombudsmeni su, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. stav 2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni list Bosne i Hercegovine" br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06, sa okolnostima izdavanja preporuke upoznali gradonačelnika grada Gradiška. Budući da ni nakon upućenog obavještenja, Ombudsmenu Bosne i Hercegovine nije dostavljen odgovor na izdatu preporuku, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva biće izvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima Ombudsmena Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.
167	Z-MO-05-142/21	P-94/22	P R E P O R U K U VLADI HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA 1. Da u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, donese rješenje o pristupu informacijama po zahtjevu žalitelja od dana 01.09.2021. godine; 2. Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE	Kako u ostavljenom roku nije zaprimljen odgovor, institucija Ombudsmena je dana 03.06.2022. godine uputila urgenciju na dostavljanje odgovora po preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine. Do dana arhiviranja predmeta , nije uspostavljena saradnja sa Vladom Hercegovačko-neretvanskog kantona. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Z-MO-05-142/21.
168	Z-BL-06-125/22	P-116/22	PREPORUKU Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja uspostavi saradnju sa Ombudsmenom Bosne i Hercegovine na način propisan članom 25. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine 2. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 25.01.2022. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 3. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE	Budući da odgovorna strana, u roku koji joj je preporukom određen, nije obavijestila Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji, o izdavanju preporuke upoznata je Vlada Republike Srpske. Vlada Republike Srpske je aktom broj: 04.3/053-2571/22, od dana 13.07.2022. godine, obavijestila Ombudsman Bosne i Hercegovine da je Ministarstvu uputila na nadležno postupanje upućeno obavještenje. Kako Ministarstvo, nije dostavilo izjašnjenje na izdatu preporuku ni pored upućenog akta od strane Vlade Republike Srpske, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva biće izvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima ombudsmena za 2022. godinu.
169	Z-SA-05-488/22	P-190/22	P R E P O R U K U Direktoru JP "Veterinarska stanica" d.o.o. Sanski Most 1. Da, imajući u vidu odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine poduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere na donošenju odluke kojim će se riješiti po Zahtjevu žalitelja za pristup informacijama od 21.04.2022. godine; 2. Da, poduzme odgovarajuće aktivnosti kako bi se u budućim postupanjima pred istim organom ispunile pravne pretpostavke, te implementirale odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, posebno kada je u pitanju forma akta o odlučivanju, te zakonski rokovi za odlučivanje; 3. Da u roku od 30 dana obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE	Kako nadležni organ u ostavljenom roku Instituciji Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ...nije dostavio informacije u vezi sa realizacijom Preporuke, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su dana 02.09.2022. godine JP "Veterinarska stanica" d.o.o. Sanski Most uputili Urgenciju za realizaciju Preporuke P-190/22 od 21.06.2022. godine. Ovim Aktom navodi se: „Obzirom da do danas nije zaprimljeno izjašnjenje o poduzetim mjerama u cilju realizacije Preporuke, ovim Vas putem podsjećamo na odredbu člana 25. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine kojim je propisano da u toku provođenja aktivnosti Institucije, svi organi vlasti imaju obavezu saradnje i pružanju odgovarajuće pomoći u istraživanjima.“. Međutim, Instituciji Ombudsmena ni nakon upućenog akta nije dostavljeno izjašnjenje u vezi sa relacijom Preporuke. Također, žalitelj je dana 29.08.2022. godine Instituciji dostavio izjašnjenje kojim je naveo da mu nisu dostavljene tražene informacije. Imajući u vidu naprijed navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine odlučili su zatvoriti predmet koji se vodi pred Institucijom pod brojem: Z-SA-05-488/22. Naime, Institucija je u konkretnom predmetu provela postupak istraživanja, te su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine na osnovu prikupljenih činjenica utvrdili osnovanost žalbenih navoda, te donijeli Preporuku broj: P-190/22 od 21.06.2022. godine kojom je direktoru JP „Veterinarska stanica“ d.o.o. predloženo poduzimanje odgovarajućih aktivnosti i mjera na donošenju odluke kojim će se riješiti po Zahtjevu žalitelja za pristup informacijama od 21.04.2022. godine; kao i poduzimanje odgovarajućih aktivnosti kako bi se u budućim postupanjima pred istim organom ispunile pravne pretpostavke, te implementirale odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, posebno kada je u pitanju forma akta o odlučivanju. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine do dana sačinjavanja ove odluke nisu zaprimili izjašnjenje organa.

170	Z-SA-05-279/22	P-217/22	P R E P O R U K U Načelniku Opštine Pale 1. Da, po prijemu ove Preporuke, bez odlaganja, poduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere kako bi se uspostavila saradnja sa Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 25. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmenima Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; 2. Da, u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE	Kako u konkretnom predmetu odgovorni organ u ostavljenom roku nije postupio po Preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine, Institucija je dana 20.10.2022. godine uputila Ugenjuciju od 18.10.2022. godine za realizaciju Preporuke P-217/22 od 19.07.2022. godine. Odgovorni organ do današnjeg dana (tj. do arhiviranja predmeta) nije dostavio izjašnjenje. S tim u vezi, Institucija je optinskom vijeću Opštine Pale uputila Obavijest o nerealizaciji Preporuke, u smislu člana 32. stav 2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Shodno naprijed navedenom, a obzirom da su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine poduzetim radnjama u konkretnom predmetu isrpili sve mjere i aktivnosti koje mogu poduzimati u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljim postupanjem po žalbi žalitelja, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Informacija o nerealizaciji preporuke će biti uvrštena u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.
171	Z-BL-05-100/22	P-230/22	1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnositeljici žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacija od dana 30.12.2021. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj uz obavezno sprovođenje postupka ispitivanja javnog interesa kako propisuje član 9. istog zakona 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE	Kako odgovorna strana u roku koji joj je određen preporukom nije obavijestila Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispostovanom i kao takva biće uvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima Ombudsmena Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.
172	Z-LI-05-162/22	P-313/22	P R E P O R U K U Vladi Kantona 10 • Da odmah po prijemu preporuke razmotri zahtjev za pristup informacijama žalitelja od dana 5.8.2022. godine i donese rješenje u smislu članka 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine. Kopiju rješenja potrebno je dostaviti Ombudsmenima na uvid; • Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; • Da u roku od 10 (deset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE	19.12.2022. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje nije zaprimljeno (rok isteka 12.12.2022.) - 14.12.2022. Skupštini Kantona 10 upućena Obavijest o neizvršavanju preporuke ombudsmena br: P-313/22 . Na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. , odgovor nije zaprimljen. 22.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
173	UKUPNO	-	03 - Pristup informacijama				
174	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
175	72	76	31	4	7	22	8
176	POVREDA PRAVA :	04 - Vjerske slobode / religija					
177	Nije realizirana						
178	Z-MO-03-55/22	P-302/22	P R E P O R U K U Ministarstvu građenja i prostornog uređenja HNK 1. Da primjenom čl. 240 stav 1. Zakona o upravnom postupku Federacije BiH, donese Odluku po Zahtjevu Medžisa Islamske zajednice Stolica, rješavajući u meritumu; 2. Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke; Rok za realizaciju preporuke: 30 dana od dana prijema preporuke.	04 - Vjerske slobode / religija	Nije realizirana	DA	Dana 23.11.2022. zaprimljen odgovor Ministarstva za građenje i prostorno uređenje HNK. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. prilikom ponovnog ažuriranja praćenja realizacije preporuka uvimom u BP utvrđeno je da je 17.02.2023. Ministarstvu građenja i prostornog uređenja HNK upućena urgencija .
179	UKUPNO	-	04 - Vjerske slobode / religija				
180	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
181	1	1	0	0	0	1	0
182	POVREDA PRAVA :	05 - Policija					
183	Realizirana						
184	Z-BR-05-120/20	P-72/22	1. Da uvažavajući navode iz ove Preporuke, djelujući u okviru svoje nadležnosti, poduzme sve neophodne aktivnosti i mjere te osigura da eventualno ograničenje slobode kretanja migranata/tražitelja azila i izbjeglica, koji se legalno nalaze na teritoriji BiH, bude utemeljeno na pojedinačnoj procjeni i samo i isključivo pod uslovima koje propisuje Zakon; 2. Da postupanje službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona u svakoj situaciji bude u skladu sa odredbama Zakona o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine; 3. Da se izvrši procjena potrebe edukacije policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona te, sukladno rezultatima procjene, organizuje ista u cilju zaštite prava i sloboda zagarantranih odredbama Ustava Bosne i Hercegovine međunarodnih dokumenata zaštite ljudskih prava koji se nalaze u dodatku Ustava. 4. da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	05 - Policija	Realizirana	DA	Dana 26.04.2022.godine Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimila je akt Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona broj:08-06/6-1-03.2-3-2230/20 od 11.04.2022.godine u kojem se navodi: „Shodno zaprimljenom dopisu i datim preporukama od strane institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH broj Z-BR-05-120/20 od 14.02.2022. godine, u službenim prostorijama MUP TK-a, realizovana je edukacija službenika na temu „Zaštita prava i sloboda zagarantranih odredbama Ustava BiH, međunarodnih dokumenata i zaštita ljudskih prava, prevashodno u odnosu prema migrantima, tražiteljima azila i izbjeglicama“. Navedena edukacija je realizovana od strane inspektora Odsjeka za edukaciju Uprave policije, službenika Odsjeka za koordinaciju i usmjeravanje i predstavnika Službe za poslove sa strancima, Šefa Terenskog centra Tuzla. Prisutnim učesnicima je predstavljen zakonski okvir postupanja službenika policije u odnosu na migrante, tražitelje azila i izbjeglice, kako sa stanovišta primjene međunarodnih dokumenata tako i sa stanovišta Ustava i zakona Bosne i Hercegovine. Učesnici predavanja su aktivno sudjelovali u realizaciji tematske oblasti, a edukacija ostalih policijskih službenika na naprijed navedene teme će se u narednom periodu realizovati po nadležnim policijskim stanicama. Osim navedenog, svim policijskim upravama Uprave policije MUP-a TK na nadležnost i upoznavanje je dostavljena navedena preporuka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH.“ ...Obzirom da je preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine prihvaćena i realizirana od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona, u skladu sa članom 35. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvara se predmet pod brojem Z-BR-08-115/20.
185	Z-SA-05-1028/21	P-141/22	PREPORUKU Skupštini Zeničko-dobojskog kantona 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, Nezavisni odbor za izbor policijskog komesara još jednom razmotri dostavljenu dokumentaciju imenovanog i izvrši provjeru uvjerenja o radnom iskustvu na rukovodećim poslovima. 2. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date preporuke.	05 - Policija	Realizirana	DA	Nezavisni odbor je na svojoj 42. sjednici održanoj dana 31.05.2022. godine razmatrao gore navedenu Preporuku Institucije ombudsmena, te izvršio ponovni uvid u dostavljenu dokumentaciju izabranog policijskog komesara i ponovo utvrdio daje u Uvjerenju Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj: 08-02-06/2-30-9-1640-1/21 od 05.08.2021. godine, izdatom od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Zenica, Uprava policije, navedeno da izabrani kandidat ima 12 godina, 11 mjeseci i 05 dana na rukovodnim pozicijama u činu višeg inspektora i činu samostalnog inspektora. Napominjemo da pontenulo Uvjerenje ima značaj javne isprave i sadržaj istog se smatra tačnim, shodno odredbi člana 169. stav (3) Zakona o upravnom postupku FBiH („Službene novine FBiH“, broj:2/98 i 48/99). Podsjećamo Vas na jasnu i preciznu odredbu člana 33. tačka d) Zakona o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 13/1 8, 6/19, 22/19, 21/20 i 10/21) na osnovu koje je Nezavisni odbor odlučio i koja glasi: „da kandidat za policijskog komesara ima čin glavnog ili samostalnog inspektora i najmanje deset godina radnog iskustva na rukovodećim pozicijama, s tim da se pod rukovodećim radnim iskustvom smatra iskustvo ostvareno u činu višeg inspektora ili iskustvo u višem činu“.

186	Z-BR-05-90/22	P-174/22	1. da Jedinica za profesionalne standarde bez odlaganja preispita navode pritužbe žalitelja i postupanje policijskih službenika Uprave policije Banovići u odnosu na njega, rukovodeći se pozitivnim zakonskim propisima, Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim standardima ljudskih prava koji se nalaze u dodatku Ustava. 2. Da procijeni potrebu za edukacijom policijskih službenika Policijske uprave Banovići (po procjeni i drugih Uprava) i organizuje istu, kako bi se osiguralo postupanje službenika u skladu sa važećim zakonskim propisima, principima Konvencije Ujedinjenih protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka, Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim ljudskih ljudskih prava koji se u dodatku Ustava. 3. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	05 - Policija	Realizirana	DA	Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona Uprava policije, Jedinica za profesionalne standarde, kao informaciju o realizaciji Preporuke, dostavila je akt broj: 08-06/6-2, 03.1-151/22 od 04.07.2022.godine ... Nakon provedenog ispitnog postupka Izvještaj u vezi upotrebljene sile dostavljen je direktoru Uprave policije MUP TK-a, koji je dotio ocjenu da je sila u vidu fizičke snage i sredstva za vezivanje, upotrebljena od strane policijskih službenika PS Banovići... upotrebljena na način i pod uvjetima propisanim Zakonom o policijskim službenicima TK-a i Pravilnikom o upotrebi sile. Također, istražitelj Jedinice za profesionalne standarde, Odsjeka za inspekciju i reviziju u okviru svojih redovnih poslova i zadataka kontinuirano održavaju organizovane edukacije za sve policijske službenike Uprave Policije MUP TK-a, oblast „upotreba sile“, samim time i za policijske službenike Policijske Uprave Banovići.“ Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su iscrpili zakonske ovlasti Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za djelovanje u predmetnoj pravnoj stvari, te se u skladu sa članom 35. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvara predmet Z-BR-05-90/22. Isto će vratiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske.
187	Z-SA-05-968/22	P-278/22	P R E P O R U K U Ministarstvo unutrašnjih poslova Policijsko odjeljenje Rajlovac 1.Da poduzme potrebne mjere iz svoje nadležnosti kako bi se preveniralo produbljavanje sukoba ili eventualno nasilje između porodica B.B. i K.M.; 2.Da u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji ove Preporuke.	05 - Policija	Realizirana	DA	Dana 18.11.2022. godine Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo – Policijska uprava Novi Grad - Policijsko odjeljenje Rajlovac, dostavio/la je instituciji Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine Obavijest broj: 02/11-1-049-3848/22 od 16.11.2022. godine, iz kojeg proizlazi da je organ postupio u skladu sa Preporukom Ombudsmena, odnosno da će policijski službenici dva puta mjesечно a ako se ukaže potreba i više puta, vršiti obilazak navedenih porodica na adresi , o čemu će sačinjavati izvještaje a u vezi u cilju prevencije produbljivanja sukoba ili eventualnog nasilja između navedenih. Shodno naprijed navedenom, a obzirom da su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine poduzetimi radnjama u konkretnom predmetu iscrpili sve vrste i aktivnosti koje mogu poduzimati u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine , a odgovorni organ je poduzeo određene aktivnosti na realizaciji Preporuke, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljnji postupanjem po žalbi podnositeljice žalbe, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara
188	Z-BL-05-629/22	P-285/22	1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	05 - Policija	Realizirana	DA	Na osnovu ispitivanja svakog pojedinačnog slučaja, izuzetak od objavljivanja tražene informacije utvrđuje se samo u slučajevima kad nadležni javni organ utvrdi izuzetak u tri slučaja, i to u vezi sa funkcijama javnih organa, u vezi s povjerljivim komercijalnim informacijama i u vezi zaštite privatnosti. Nadležni javni organ će obavijesti traženu informaciju, bez obzira na utvrđeni izuzetak, ako je to opravdano javnim interesom. U slučaju da je dio traženih informacija utvrđen kao izuzetak, nadležni javni organ će izdvojiti takav dio i objaviti ostatak informacija, osim ako usljed njihovog razdvajanja informacije ne bi postale nerazumljive. Ombudsmeni napominju da nemaju mandat da utvrđuju da li u predmetnom slučaju ima elemenata prekršaja, a to odluku donijeli isključivo na osnovu odredaba Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj. Polazeći od navedenog, a imajući u vidu da izjavljena žalba u sebi ne sadrži konkretnu povredu prava koja je počinjena od strana organa javne vlasti, ista se ne privata iz razloga propisanih članom 26. stav 1. tačka 3. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11).
189	Z-SA-05-684/22	P-280/22	P R E P O R U K U Javnoj zdravstvenoj ustanovi Ambulanta "Stari Grad" Hresa 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	05 - Policija	Realizirana	DA	V.d. Direktora JZU Ambulanta "Stari Grad" Hresa je aktom broj 310-4/22 od 01.11.2022.godine informisala Ombudsmene da je odmah po prijemu preporuke podnosiocu žalbe uputila i pismeni odgovor na njegov dopis od 06.06.2022.godine, sa istim sadržajem koji mu je iznesen i telefonskim putem. U prilogu akta dostavljen je odgovor broj 312/22 od 01.11.2022.godine koji je upućen na adresu podnositelja žalbe. ... Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka Ombudsmena broj P-280/22 od 24.10.2022. godine realizovana, te je odlučeno da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine .
190	Z-BL-05-252/22	P-289/22	Upravi policije, Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona - Da preduzme sve radnje i mjere iz svoje nadležnosti kako bi se ponovo razmotrilo izdavanje uvjerenja o provođenju propisa Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini, uzavajajući najbolji interes stranke, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; - Da u roku od 20 dana, od dana prijema, dostave Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke. Policijskoj stanici Zavidovići - Da odmah po prijemu ove preporuke podnositeljici žalbe izda akt na osnovu kojeg bi se mogao na jasan i nedvosmislen način utvrditi vremenski okvir, a u kojem je ista obavljala poslove shodno odredbama Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini; - Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Upravu policije, Ministarstvom unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, a u vezi sa rješavanjem ovog pitanja; - Da u roku od 20 dana, od dana prijema, dostave Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke.	05 - Policija	Realizirana	DA	Aktom broj: 08-02-10/1-30-3-6675/22 od 23.11.2022. godine, Uprava policije, Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona dostavila je odgovor, u kojem, između ostalog, navodi da je odlučujući o zahtjevu podnositeljice žalbe izdato uvjerenje o činjenicama iz službene evidencije broj: 08-02-10/43-1-6619-1/22 od 9.11.2022. godine, a iz kojeg je vidljivo da je istoj izdato ovlaštenje za zastupanje Policijske stanice Zavidovići u prekršajnim postupcima pred Općinskim sudom u Zavidovićima sa određenim vremenskim okvirom. Isto tako, u predmetnom dopisu se napominje da je Policijska stanica Zavidovići izdala uvjerenje podnositeljici žalbe broj: 08-02-10/1-03-5-5129/22 od 23.08.2022. godine, a koje se odnosi na predmetni zahtjev. U prilogu pomenutog akta, dostavljena je i kopija dokumentacije kojom se potkrjepljuju tvrdnje Uprave policije, Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se ispoštovanom.
191	Ostvarena saradnja						
192	Z-BL-05-756/21	P-56/22	P R E P O R U K U Vladi Republike Srpske, Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i općini Bosanska Krupa • da u okviru svojih ovlaštenja preduzmu sve mjere na okončanju procesa obnove ratom uništene privatne imovine, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; • ove mjere mogu obuhvatiti prioritarno izdvajanje budžetskih sredstava za ove namjene, izmjenu postojećeg zakonskog okvira, konkurisanje projekata pred finansijskim ili međunarodnim tijelima, koordinisanje aktivnosti između navedenih tijela vlasti kako se ne bi desilo da građani zbog pravnima ili podijeljene nadležnosti ostanu uskraćeni za elementarna prava, kao i druge mjere koje pružaju efikasan odgovor na opisane izazove; • da obavijesti instituciju Ombudsmena o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, a u skladu sa članom 33. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, ova Preporuka se dostavlja i podnositeljici žalbe.	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	Aktom Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjelika broj: 04-32-4-432-1/22 MDŽ, od dana 25.03.2022. godine, dostavljen je odgovor na izdatu preporuku uz napomenu da je za kraj 2023. godine planiran novi Javni poziv za obnovu ratom porušenih individualnih stambenih jedinica uz napomenu da je potrebno ostati u kontaktu sa Federalnim ministarstvom raseljenih osoba i izbjelika, kao i sa nadležnim službama u općinama u kojima se objekti nalaze. Aktom Sekretarijata broj: 26.04-07-176/14, od dana 04.04.2022. godine, dostavljen je odgovor na izdatu preporuku u kome se između ostalog navodi da će Sekretarijat ponovo razmotriti prijavu podnositeljice žalbe te da će u skladu sa zakonskom regulativom preduzeti sve moguće aktivnosti u rješavanju njenog stambenog pitanja, o čemu će je blagovremeno obavijestiti. Općina Bosanska Krupa nije dostavila odgovor na izdatu preporuku. Polazeći od sadržaja navedenih izjašnjenja po izdatoj preporuci, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11).
193	Z-BR-05-160/21	P-103/22	-Javnoj ustanovi Centru za socijalni rad Tuzla -Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine Služba za poslove s strancima -Terenski centar Tuzla 1. da, imajući u vidu Nalaz i mišljenje Ombudsmena Bosne i Hercegovine, u okviru svojih nadležnosti učine sve neophodne mjere i radnje u predmetnoj pravnoj stvari sukladno pozitivnim zakonskim propisima i međunarodnim standardima za zaštitu ljudskih prava, 2. da u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji ove Preporuke.	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	Dana 23.05.2022. godine zaprimljen odgovor JU Centar za socijalni rad Tuzla, broj: 04-31-11-6674/21 DŽM od 18.05.2022. godine. Dana 27.05.2022. godine zaprimljen je odgovor Službe za poslove sa strancima Ministarstva sigurnosti BiH, broj: 18.12-07.2-184-1/22 SS od 20.05.2022. godine. 17.11.2022. zaprimljen odgovor Centra za socijalni rad Tuzla. Na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka 17.01.2023.. uvid u BP -rad na predmetu u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - predmet je u radu.

194	Z-SA-05-363/22	P-197/22	P R E P O R U K U NAČELNIKU OPĆINE CENTAR SARAJEVO • da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; • da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi instituciji Ombudsmena traženo izjašnjenje, informacije i relevantnu dokumentaciju.	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	S obzirom na to da je odgovor izostao i nakon upućene urgencije, izdata je preporuka načelniku Općine Centar za uspostavljanje saradnje sa institucijom Ombudsmena, nakon čega je, dana 08.08.2022. godine, zaprimljen odgovor načelnika Općine Centar Sarajevo na preporuku Ombudsmena BiH broj P-197/22 od 19.07.2022. godine u aktu broj 01-19-6523/20 od 26.07.2022. godine. U skladu sa članom 31 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine aktom od 01.09.2022. godine podnositeljci žalbe je dostavljeno prethodno navedeno izjašnjenje na uvid i komentare, koje je podnositeljica žalbe do dana sačinjavanja ovog akta nije dostavila. Član 35 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine glasi: "Ombudsman BiH će zatvoriti predmet i donijeti odluku o zatvaranju u sljedećim slučajevima: 1) ako podnositelj žalbe bez opravdanog razloga ne učestvuje u postupku i pored poziva od strane Ombudsmena BiH, 2) ako podnositelj žalbe odustane od žalbe, a Ombudsman BiH smatra da vođenje istrage na vlastitu inicijativu nema svrhe, ... 8) ako je preporuka prihvaćena ili kad preporuka nije prihvaćena, a Ombudsman je nakon toga poduzeo radnje sukladno Zakonu." Slijedom svega navedenog, predmet registrovan pod brojem Z-SA-05-363/22 se zatvara. Protiv ove odluke nije dozvoljena žalba u smislu člana 22 Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
195	Z-SA-05-201/21	P-293/22	PREPORUKA Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova treba sagledati postojeće opće i posebne akte koji regulišu prava i obaveze zaposlenih u smislu osiguranja efikasnih internih procedura zaštite od diskriminacije. Isto tako, nakon proteka roka od 30 dana od dana prijema ove preporuke treba obavijestiti Institutiju ombudsmena o poduzetim radnjama.	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	Dana 15.11.2022. godine zaprimljen odgovor Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova - FU policije na P-293/22. 16.01.2023. FMUP-u upućen poziv za sastanak. 27.01.2023 odgovor FMUP uprava policije Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 28.02.2023. - rad na predmetu je u toku
196	Nema odgovora						
197	Z-MO-05-159/21	P-151/22	P R E P O R U K U Ministarstvu unutrašnjih poslova Hercegovacko-neretvanskog kantona • da u svim budućim slučajevima, poštujući sva zakonom zagaranirana prava građana prilikom ostvarivanja prvih kontakata sa građanima i lišavanja slobode, policijski službenici postupaju po nalazu i mišljenju iz ove preporuke; • da vodeći se načelima savjesti i profesionalnosti, uputi izvjinjenje porodici žaliteja; • da odmah poduzme adekvatne mjere i radnje radi uspostave saradnje sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i obavijesti o načinu realizacije ove preporuke. Rok za realizaciju preporuke: 15 dana od dana prijema preporuke.	05 - Policija	Nema odgovora	NE	...institucija Ombudsmena nije zaprimila odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova HNK. Također, institucija Ombudsmena je telefonskom putem u više navrata pokušala ostvariti kontakt sa žaliteljicom, međutim navedeni broj telefona se više ne koristi. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj: Z-MO-05-159/21.
198	UKUPNO	-		05 - Policija			
199	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
200		12	7	0	4	0	1
201	POVREDA PRAVA :	06 - Javni prihodi					
202		Nije realizirana					
203	Z-SA-04-545/21	P-24/22	P R E P O R U K U Federalnom ministarstvu zdravstva, premijeru Vlade Federacije BiH i Predsjedavajućem Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine 1. Da se utvde kriteriji koji će osigurati da se buduće raspodjele novčanih sredstava baziraju na pravičnim i fer kriterijima, koji će uključivati interese i stvarne potrebe svih federalnih zdravstvenih ustanova; 2. Da u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	06 - Javni prihodi	Nije realizirana	NE	Obzirom da odgovor nije zaprimljen u ostavljenom roku, institucija Ombudsmena je dana 09.03.2022. godine Vladi Federacije BiH uputila urgenciju za postupanje. Dana 14.03.2022. godine zaprimljen je akt Vlade Federacije Bosne i Hercegovine- Ured premijera broj: 01-02-429-2/21 od 11.03.2022. godine kojim je akt institucije Ombudsmena ponovo uputio Federalnom ministarstvu zdravstva. Obzirom da do danas nije zaprimljen odgovor na Preporuku broj: P-24/22 od 20.01.2022. godine, Ombudsmeni konstatuju da ista nije realizovana, o čemu je obavijestena Vlada Federacije BiH i Parlament Federacije BiH aktom od dana 27.04.2022. godine. Predmet će biti izvršten u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti institucije Ombudsmena za 2022. godine.
204	UKUPNO	-	06 - Javni prihodi				
205	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
206		1	0	0	0	1	0
207	POVREDA PRAVA :	07 - Zatvori					
208		Realizirana					
209	Z-SA-07-264/22	P-338/22	P R E P O R U K U Kantonalnom tužilaštvu Hercegovacko Neretvanskog kantona 1. Da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi tražene informacije.	07 - Zatvori	Realizirana	DA	Kantonalno tužilaštvo HNK dostavilo je tražene informacije u aktu broj A-570-1/22 od 09.01.2022 godine, u kojem je navedeno da je u konkretnom predmetu donijeta Naredba o obustavi istrage obzirom da je tokom istrage utvrđeno da nema dovoljno dokaza da su osumnjičeni počinili krivično djelo za koje se terete. U slučaju da Tužilaštvo dođe do novih dokaza i činjenica koje bi mogle biti od koristi za utvrđivanje okolnosti ovog slučaja, istraga se može opet otvoriti. O navedenoj odluci, u skladu sa zakonom upoznat je osteceni koji nije uložio prijavbu na istu. U skladu sa naprijed navedenim, kao i činjenicu da je Preporuka Ombudsmena broj P-338/22 od 16.12.2022.godine realizovana, odlučeno da se predmet zatvori
210	UKUPNO	-	07 - Zatvori				
211	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
212		1	1	0	0	0	0
213	POVREDA PRAVA :	08 - Ravnopravnost polova					
214	UKUPNO	-	08 - Ravnopravnost polova				
215	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
216		0	0	0	0	0	0
217	POVREDA PRAVA :	09 - Pravosuđe					
218		Realizirana					
219	Z-SA-05-1275/16	P-11/22	PREPORUKA Vlasti Federacije Bosne i Hercegovine trebaju poduzeti sve raspoložive mjere u cilju donošenja izmjena i dopuna Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stansko pravo odnosno implementacije naprijed navedenih presuda. Informaciju o realizaciji preporuke trebate dostaviti u roku od 60 dana od dana prijema.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Institucija ombudsmena će pristupiti zatvaranju predmeta ali će nakon što se konstituiše novi saziv Komisije za ljudska prava i slobode Doma naroda parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine uputiti dopis u kojem ćemo ukazati na ovo pitanje, te po potrebi poduzeti i druge radnje. Uzimajući u obzir naprijed navedeno Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaključili su da nema osnova za poduzimanje daljih radnji u predmetu, te su donijeli odluku o zatvaranju predmeta.
220	Z-SA-05-328/18	P-11/22	PREPORUKA Vlasti Federacije Bosne i Hercegovine trebaju poduzeti sve raspoložive mjere u cilju donošenja izmjena i dopuna Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stansko pravo odnosno implementacije naprijed navedenih presuda. Informaciju o realizaciji preporuke trebate dostaviti u roku od 60 dana od dana prijema.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Institucija ombudsmena će pristupiti zatvaranju predmeta ali će nakon što se konstituiše novi saziv Komisije za ljudska prava i slobode Doma naroda parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine uputiti dopis u kojem ćemo ukazati na ovo pitanje, te po potrebi poduzeti i druge radnje. Uzimajući u obzir naprijed navedeno Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaključili su da nema osnova za poduzimanje daljih radnji u predmetu, te su donijeli odluku o zatvaranju predmeta.

221	Ž-SA-08-182/21	P-27/22	P R E P O R U K U Kantonalnom sudu u Sarajevu • da odmah pri prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; • da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove preporuke dostavi instituciji Ombudsmena izjašnjenje i informaciju kada se može očekivati donošenje odluke po žalbi od 05.09.2017. godine u predmetu broj 65 0 P 50169617 Gž.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Institucija Ombudsmena je dana 30.05.2022. godine zaprimila odgovor Kantonalnog suda u Sarajevu u aktu broj 65 0 P 501696 17 Gž od 24.05.2022. godine. ...u kojem se između ostalog navodi da je predmet 65 0 P 501696 17 Gž okončan presudom ovog suda od 17.05.2022. godine. Slijedom svega navedenog, a posebno cijeneći da je konkretan predmet okončan i da institucija Ombudsmena ne može preispitivati presude, u skladu sa članom 35 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine predmet registrovan pod brojem Ž-SA-08-182/21 se zatvara
222	Ž-SA-08-1174/21	P-29/22	P R E P O R U K U VLADI KANTONA SARAJEVO / Ministarstvu finansija 1. da preispita postojeći model realizacije izvršnih sudskih rješenja i unaprijedi kriterije po kojima se vrši isplata potraživanja; 2. da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti instituciju Ombudsmena BiH o načinu realiziranja ove preporuke.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Izdlavljanjem Preporuke, da se preispita postojeći model realizacije izvršnih sudskih rješenja i unaprijedi kriteriji po kojima se vrši isplata potraživanja, iscrpljene su zakonske mogućnosti institucije Ombudsmena. Donošenjem Akcionog plana, broj: 02-04-725-8/122 od 13.01.2022. godine Vlada Kantona Sarajevo je u potpunosti preuzela obaveznu stvaranja "pravilne ravnoteže" i prioritnogno rješavanja svih obaveza po osnovu izvršnih sudskih odluka u roku ne dužem od 5 godina. Slijedom svega navedenog, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku o zatvaranju predmeta Ž-SA-07-1174/21.
223	Ž-BR-08-84/21	P-93/22	1. da pri prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od dana 06.05.2021.godine, 13.09.2021.godine, 01.12.2021.godine; 2. da u roku od 8 (osam) dana, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja Preporuke.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Iz odluke o zatvaranju predmeta 31.10.2022. "...Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine, u skladu sa svojim nadležnostima, dana 03.06.2022.godine sa svime naprijed navedenim upoznali su Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, Ured disciplinskog tužitelja, koji je aktom broj: UDT DP 012210 22 od 14.07.2022.godine potvrdio prijem pritužbe i pokretanje postupka pred ovim Uredom. Dana 29.08.2022.godine žalitelj je u spis uložio Presudu Osnovnog suda Brečko distrikta BiH donesenu u predmetu broj: 96 0 P 098365 16 P. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske, čime su iscrpljene zakonske ovlasti Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za djelovanje u predmetnoj pravnoj stvari, te se u skladu sa članom 35. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), zatvara predmet pod brojem Ž-BR-08-84/21.“ Nakon što je predmet arhiviran, 30.01.2023. zaprimljen je odgovor Opštinskog suda Breko - preporuka P-93/22 realizirana, saradnja uspostavljena.
224	Ž-SA-08-228/20	P-120/22	PREPORUKU KANTONALNOM SUDU U SARAJEVU 1. Da u skladu sa standardima člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda donese odluku u predmetu 65 0 P 575851 17 Gž; 2. da o ishodu ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Kantonalni sud u Sarajevu je aktom od 19.05.2022.godine informisao Ombudsmene da je predmet broj 65 0 P 575851 17 Gž po žalbi tužene kod ovog suda primljen dana 12.07.2017.godine i da je po istom odluka donesena dana 07.04.2022.godine. Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka Ombudsmena broj P-120/22 od 28.03.2022. godine realizovana, te je odlučeno da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
225	Ž-SA-08-517/22	P-158/22	P R E P O R U Č U J U • Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Upravi policije, policijskom komesaru i Komisiji za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin "inspektor" po Internom oglasu br:02/PK-1-672/12 od 08.06.2012. godine, da odmah, u skladu sa svojim nadležnostima, pristupe izvršenju pravosnažne presude Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 361381 13 Rs od 15.09.2015. godine, isključivo u okvirima dispozitiva iste koji se odnosi na sam konkurs koji je bio predmet sudske razmatranja, što uključuje vraćanje konkursne procedure u fazu prije utvrđivanja kandidatskih lista; • Da Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Uprava policije, poništi sve radnje koje je poduzimala u izvršenju presude Općinskog suda u Sarajevu, a koje su bile van okvira dispozitiva presude, te da pravne posljedice navedene u dispozitivu presude utvrdi tek nakon izvršenja kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva kojim je naloženo ponavljanje postupka po internom oglasu odnosno da otkloni nezakonitosti u provedenoj konkursnoj proceduri koje su utvrđene sudskim presudama; • Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o ispoštovanju preporuke.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Aktom Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo broj: 02/5-1-04-9-4480 od 29.11.2022. godine Ombudsmeni Bosne i Hercegovine obavijesteni su o načinu ispoštovanja gore navedene preporuke, koji akt je putem e-maila dostavljen na obavijest podnositeljima žalbe. U aktu Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo između ostalog navodi se "...da je Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika ... objavila konačnu listu unaprijeđenih policijskih službenika u čin „inspektora i policijskih službenika koji nisu unaprijeđeni...da je u ponovljenom postupku unapređenja za policijske službenike ... utvrdila da ispunjavaju sve zakonske uslove za unapređenje u čin „inspektor“ ... da u pogledu žalbe P.A. ... P.A. nije pristupio zakazanom terminu na procjenu profesionalne sposobnosti i intervju... da je dana 20.09.2022. godine P.A. prestao radni odnos u Upravi policije MUP-a Kantona Sarajevo zbog navršenih 40 godina staža osiguranja... da u pogledu podnosioca žalbe Š.M. Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin „inspektor“ je u ponovnom postupku utvrdila da imenovani ne ispunjava kriterije za unapređenje... Dana 20.12.2022. godine podnositelji žalbe ...putem e-maila obavijestili Ombudsmene Bosne i Hercegovine da je postupak izvršenja preporuke okončan. Presuda Općinskog suda u Sarajevu izvršena je, prava iz radnog odnosa uspostavljena. Slijedom navedenog Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku kojom se zatvaraju predmeti broj: Ž-SA-08-515/22, Ž-SA-08-516/22, Ž-SA-08-517/22, Ž-SA-08-518/22, Ž-SA-08-519/22, Ž-SA-08-520/22, Ž-SA-08-521/22.
226	Ž-SA-08-521/22	P-158/22	P R E P O R U Č U J U • Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Upravi policije, policijskom komesaru i Komisiji za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin "inspektor" po Internom oglasu br:02/PK-1-672/12 od 08.06.2012. godine, da odmah, u skladu sa svojim nadležnostima, pristupe izvršenju pravosnažne presude Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 361381 13 Rs od 15.09.2015. godine, isključivo u okvirima dispozitiva iste koji se odnosi na sam konkurs koji je bio predmet sudske razmatranja, što uključuje vraćanje konkursne procedure u fazu prije utvrđivanja kandidatskih lista; • Da Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Uprava policije, poništi sve radnje koje je poduzimala u izvršenju presude Općinskog suda u Sarajevu, a koje su bile van okvira dispozitiva presude, te da pravne posljedice navedene u dispozitivu presude utvrdi tek nakon izvršenja kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva kojim je naloženo ponavljanje postupka po internom oglasu odnosno da otkloni nezakonitosti u provedenoj konkursnoj proceduri koje su utvrđene sudskim presudama; • Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o ispoštovanju preporuke.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Aktom Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo broj: 02/5-1-04-9-4480 od 29.11.2022. godine Ombudsmeni Bosne i Hercegovine obavijesteni su o načinu ispoštovanja gore navedene preporuke, koji akt je putem e-maila dostavljen na obavijest podnositeljima žalbe. U aktu Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo između ostalog navodi se "...da je Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika ... objavila konačnu listu unaprijeđenih policijskih službenika u čin „inspektora i policijskih službenika koji nisu unaprijeđeni...da je u ponovljenom postupku unapređenja za policijske službenike ... utvrdila da ispunjavaju sve zakonske uslove za unapređenje u čin „inspektor“... da u pogledu žalbe P.A. ... P.A. nije pristupio zakazanom terminu na procjenu profesionalne sposobnosti i intervju... da je dana 20.09.2022. godine P.A. prestao radni odnos u Upravi policije MUP-a Kantona Sarajevo zbog navršenih 40 godina staža osiguranja... da u pogledu podnosioca žalbe Š.M. Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin „inspektor“ je u ponovnom postupku utvrdila da imenovani ne ispunjava kriterije za unapređenje... Dana 20.12.2022. godine podnositelji žalbe ...putem e-maila obavijestili Ombudsmene Bosne i Hercegovine da je postupak izvršenja preporuke okončan. Presuda Općinskog suda u Sarajevu izvršena je, prava iz radnog odnosa uspostavljena. Slijedom navedenog Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku kojom se zatvaraju predmeti broj: Ž-SA-08-515/22, Ž-SA-08-516/22, Ž-SA-08-517/22, Ž-SA-08-518/22, Ž-SA-08-519/22, Ž-SA-08-520/22, Ž-SA-08-521/22.

227	Z-SA-08-520/22	P-158/22	<p>P R E P O R U Č U J U • Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Upravi policije, policijskom komesaru i Komisiji za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin "inspektor" po Internom oglasu br.02/PK-1-672/12 od 08.06.2012. godine, da odmah, u skladu sa svojim nadležnostima, pristupe izvršenju pravosnažne presude Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 361381 13 Rs od 15.09.2015. godine, isključivo u okvirima dispozitiva iste koji se odnosi na sam konkurs koji je bio predmet sudskog razmatranja, što uključuje vraćanje konkursne procedure u fazu prije utvrđivanja kandidatskih lista; • Da Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Uprava policije, poništi sve radnje koje je poduzimala u izvršenju presude Općinskog suda u Sarajevu, a koje su bile van okvira dispozitiva presude, te da pravne posljedice navedene u dispozitivu presude utvrdi tek nakon izvršenja kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva kojim je naloženo ponavljanje postupka po internom oglasu odnosno da otkloni nezakonitosti u provedenoj konkursnoj proceduri koje su utvrđene sudskim presudama; • Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o ispoštovanju preporuke.</p>	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	<p>Aktom Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo broj: 02/5-1-04-9-4480 od 29.11.2022. godine Ombudsmeni Bosne i Hercegovine obavijestili su o načinu ispoštovanja gore navedene preporuke, koji akt je putem e-maila dostavljen na obavijest podnositeljima žalbe. U aktu Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo između ostalog navodi se ....da je Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika .... objavila Konačnu listu unaprijeđenih policijskih službenika u čin „inspektora i policijskih službenika koji nisu unaprijeđeni...da je u ponovljenom postupku unapređenja za policijske službenike .... utvrdila da ispunjavaju sve zakonske uslove za unapređenje u čin „inspektor“... da u pogledu žalbe P.A. ... P.A. nije pristupio zakazanom terminu na procjenu profesionalne sposobnosti i intervjui.... da je dana 20.09.2022. godine P.A. preostao radni odnos u Upravi policije MUP-a Kantona Sarajevo zbog navršenih 40 godina staža osiguranja... da u pogledu podnosioca žalbe Š.M. Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin „inspektor“ je u ponovnom postupku utvrdila da imenovani ne ispunjava kriterij za unapređenje.... Dana 20.12.2022. godine podnositelji žalbe ...putem e-maila obavijestili Ombudsmene Bosne i Hercegovine da je postupak izvršenja preporuke okončan. Presuda Općinskog suda u Sarajevu izvršena je, prava iz radnog odnosa uspostavljena. Slijedom navedenog Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku kojom se zatvaraju predmeti broj: Z-SA-08-515/22, Z-SA-08-516/22, Z-SA-08-517/22, Z-SA-08-518/22, Z-SA-08-519/22, Z-SA-08-520/22, Z-SA-08-521/22.</p>
228	Z-SA-08-519/22	P-158/22	<p>P R E P O R U Č U J U • Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Upravi policije, policijskom komesaru i Komisiji za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin "inspektor" po Internom oglasu br.02/PK-1-672/12 od 08.06.2012. godine, da odmah, u skladu sa svojim nadležnostima, pristupe izvršenju pravosnažne presude Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 361381 13 Rs od 15.09.2015. godine, isključivo u okvirima dispozitiva iste koji se odnosi na sam konkurs koji je bio predmet sudskog razmatranja, što uključuje vraćanje konkursne procedure u fazu prije utvrđivanja kandidatskih lista; • Da Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Uprava policije, poništi sve radnje koje je poduzimala u izvršenju presude Općinskog suda u Sarajevu, a koje su bile van okvira dispozitiva presude, te da pravne posljedice navedene u dispozitivu presude utvrdi tek nakon izvršenja kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva kojim je naloženo ponavljanje postupka po internom oglasu odnosno da otkloni nezakonitosti u provedenoj konkursnoj proceduri koje su utvrđene sudskim presudama; • Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o ispoštovanju preporuke.</p>	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	<p>Aktom Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo broj: 02/5-1-04-9-4480 od 29.11.2022. godine Ombudsmeni Bosne i Hercegovine obavijestili su o načinu ispoštovanja gore navedene preporuke, koji akt je putem e-maila dostavljen na obavijest podnositeljima žalbe. U aktu Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo između ostalog navodi se ....da je Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika .... objavila Konačnu listu unaprijeđenih policijskih službenika u čin „inspektora i policijskih službenika koji nisu unaprijeđeni...da je u ponovljenom postupku unapređenja za policijske službenike .... utvrdila da ispunjavaju sve zakonske uslove za unapređenje u čin „inspektor“... da u pogledu žalbe P.A. ... P.A. nije pristupio zakazanom terminu na procjenu profesionalne sposobnosti i intervjui.... da je dana 20.09.2022. godine P.A. preostao radni odnos u Upravi policije MUP-a Kantona Sarajevo zbog navršenih 40 godina staža osiguranja... da u pogledu podnosioca žalbe Š.M. Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin „inspektor“ je u ponovnom postupku utvrdila da imenovani ne ispunjava kriterij za unapređenje.... Dana 20.12.2022. godine podnositelji žalbe ...putem e-maila obavijestili Ombudsmene Bosne i Hercegovine da je postupak izvršenja preporuke okončan. Presuda Općinskog suda u Sarajevu izvršena je, prava iz radnog odnosa uspostavljena. Slijedom navedenog Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku kojom se zatvaraju predmeti broj: Z-SA-08-515/22, Z-SA-08-516/22, Z-SA-08-517/22, Z-SA-08-518/22, Z-SA-08-519/22, Z-SA-08-520/22, Z-SA-08-521/22.</p>
229	Z-SA-08-518/22	P-158/22	<p>P R E P O R U Č U J U • Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Upravi policije, policijskom komesaru i Komisiji za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin "inspektor" po Internom oglasu br.02/PK-1-672/12 od 08.06.2012. godine, da odmah, u skladu sa svojim nadležnostima, pristupe izvršenju pravosnažne presude Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 361381 13 Rs od 15.09.2015. godine, isključivo u okvirima dispozitiva iste koji se odnosi na sam konkurs koji je bio predmet sudskog razmatranja, što uključuje vraćanje konkursne procedure u fazu prije utvrđivanja kandidatskih lista; • Da Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Uprava policije, poništi sve radnje koje je poduzimala u izvršenju presude Općinskog suda u Sarajevu, a koje su bile van okvira dispozitiva presude, te da pravne posljedice navedene u dispozitivu presude utvrdi tek nakon izvršenja kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva kojim je naloženo ponavljanje postupka po internom oglasu odnosno da otkloni nezakonitosti u provedenoj konkursnoj proceduri koje su utvrđene sudskim presudama; • Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o ispoštovanju preporuke.</p>	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	<p>Aktom Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo broj: 02/5-1-04-9-4480 od 29.11.2022. godine Ombudsmeni Bosne i Hercegovine obavijestili su o načinu ispoštovanja gore navedene preporuke, koji akt je putem e-maila dostavljen na obavijest podnositeljima žalbe. U aktu Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo između ostalog navodi se ....da je Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika .... objavila Konačnu listu unaprijeđenih policijskih službenika u čin „inspektora i policijskih službenika koji nisu unaprijeđeni...da je u ponovljenom postupku unapređenja za policijske službenike .... utvrdila da ispunjavaju sve zakonske uslove za unapređenje u čin „inspektor“... da u pogledu žalbe P.A. ... P.A. nije pristupio zakazanom terminu na procjenu profesionalne sposobnosti i intervjui.... da je dana 20.09.2022. godine P.A. preostao radni odnos u Upravi policije MUP-a Kantona Sarajevo zbog navršenih 40 godina staža osiguranja... da u pogledu podnosioca žalbe Š.M. Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin „inspektor“ je u ponovnom postupku utvrdila da imenovani ne ispunjava kriterij za unapređenje.... Dana 20.12.2022. godine podnositelji žalbe ...putem e-maila obavijestili Ombudsmene Bosne i Hercegovine da je postupak izvršenja preporuke okončan. Presuda Općinskog suda u Sarajevu izvršena je, prava iz radnog odnosa uspostavljena. Slijedom navedenog Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku kojom se zatvaraju predmeti broj: Z-SA-08-515/22, Z-SA-08-516/22, Z-SA-08-517/22, Z-SA-08-518/22, Z-SA-08-519/22, Z-SA-08-520/22, Z-SA-08-521/22.</p>
230	Z-SA-08-516/22	P-158/22	<p>P R E P O R U Č U J U • Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Upravi policije, policijskom komesaru i Komisiji za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin "inspektor" po Internom oglasu br.02/PK-1-672/12 od 08.06.2012. godine, da odmah, u skladu sa svojim nadležnostima, pristupe izvršenju pravosnažne presude Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 361381 13 Rs od 15.09.2015. godine, isključivo u okvirima dispozitiva iste koji se odnosi na sam konkurs koji je bio predmet sudskog razmatranja, što uključuje vraćanje konkursne procedure u fazu prije utvrđivanja kandidatskih lista; • Da Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Uprava policije, poništi sve radnje koje je poduzimala u izvršenju presude Općinskog suda u Sarajevu, a koje su bile van okvira dispozitiva presude, te da pravne posljedice navedene u dispozitivu presude utvrdi tek nakon izvršenja kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva kojim je naloženo ponavljanje postupka po internom oglasu odnosno da otkloni nezakonitosti u provedenoj konkursnoj proceduri koje su utvrđene sudskim presudama; • Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o ispoštovanju preporuke.</p>	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	<p>Aktom Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo broj: 02/5-1-04-9-4480 od 29.11.2022. godine Ombudsmeni Bosne i Hercegovine obavijestili su o načinu ispoštovanja gore navedene preporuke, koji akt je putem e-maila dostavljen na obavijest podnositeljima žalbe. U aktu Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo između ostalog navodi se ....da je Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika .... objavila Konačnu listu unaprijeđenih policijskih službenika u čin „inspektora i policijskih službenika koji nisu unaprijeđeni...da je u ponovljenom postupku unapređenja za policijske službenike .... utvrdila da ispunjavaju sve zakonske uslove za unapređenje u čin „inspektor“... da u pogledu žalbe P.A. ... P.A. nije pristupio zakazanom terminu na procjenu profesionalne sposobnosti i intervjui.... da je dana 20.09.2022. godine P.A. preostao radni odnos u Upravi policije MUP-a Kantona Sarajevo zbog navršenih 40 godina staža osiguranja... da u pogledu podnosioca žalbe Š.M. Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin „inspektor“ je u ponovnom postupku utvrdila da imenovani ne ispunjava kriterij za unapređenje.... Dana 20.12.2022. godine podnositelji žalbe ...putem e-maila obavijestili Ombudsmene Bosne i Hercegovine da je postupak izvršenja preporuke okončan. Presuda Općinskog suda u Sarajevu izvršena je, prava iz radnog odnosa uspostavljena. Slijedom navedenog Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku kojom se zatvaraju predmeti broj: Z-SA-08-515/22, Z-SA-08-516/22, Z-SA-08-517/22, Z-SA-08-518/22, Z-SA-08-519/22, Z-SA-08-520/22, Z-SA-08-521/22.</p>

231	Z-SA-08-515/22	P-158/22	P R E P O R U Č U J U • Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajeva, Upravi policije, policijskom komesaru i Komisiji za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin "inspektor" po internom oglasu br.02/PK-1-672/12 od 08.06.2012. godine, da odmah, u skladu sa svojim nadležnostima, pristupe izvršenju pravosnažne presude Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 361381 13 Rs od 15.09.2015. godine, isključivo u okvirima dispozitiva iste koji se odnosi na sam konkurs koji je bio predmet sudskog razmatranja, što uključuje vraćanje konkursne procedure u fazu prije utvrđivanja kandidatskih lista; • Da Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajeva, Uprava policije, poništi sve radnje koje je poduzimala u izvršenju presude Općinskog suda u Sarajevu, a koje su bile van okvira dispozitiva presude, te da pravne posljedice navedene u dispozitivu presude utvrdi tek nakon izvršenja kondemnatornog dijela tužbenog zahtjeva kojim je naloženo ponavljanje postupka po internom oglasu odnosno da otkloni nezakonitosti u provedenoj konkursnoj proceduri koje su utvrđene sudskim presudama; • Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o ispoštovanju preporuke.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Aktom Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajeva broj: 02/5-1-04-9-4480 od 29.11.2022. godine Ombudsmeni Bosne i Hercegovine obavijesteni su o načinu ispoštovanja gore navedene preporuke, koji akt je putem e-maila dostavljen na obavijest podnositeljima žalbe. U aktu Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajeva između ostalog navodi se "...da je Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika ... objavila Konačnu listu unaprijeđenih policijskih službenika u čin „inspektora i policijskih službenika koji nisu unaprijeđeni...da je u ponovljenom postupku unapređenja za policijske službenike ... utvrdila da ispunjavaju sve zakonske uslove za unapređenje u čin „inspektor“ ... da u pogledu žalbe P.A. ... P.A. nije pristupio zakazanom terminu na procjenu profesionalne sposobnosti i intervju... da je dana 20.09.2022. godine P.A. prestatio radni odnos u Upravi policije MUP-a Kantona Sarajeva zbog navršenih 40 godina staža osiguranja... da u pogledu podnosioca žalbe Š.M. Komisija za ponavljanje postupka unapređenja policijskih službenika u čin „inspektor“ je u ponovnom postupku utvrdila da imenovani ne ispunjava kriterije za unapređenje... Dana 20.12.2022. godine podnositelji žalbe ... putem e-maila obavijestili Ombudsmene Bosne i Hercegovine da je postupak izvršenja preporuke okončan. Presuda Općinskog suda u Sarajevu izvršena je, prava iz radnog odnosa uspostavljena. Stijedom navedenog Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku kojom se zatvaraju predmeti broj: Z-SA-08-515/22, Z-SA-08-516/22, Z-SA-08-517/22, Z-SA-08-518/22, Z-SA-08-519/22, Z-SA-08-520/22, Z-SA-08-521/22.
232	Z-BR-08-122/20	P-177/22	1. Da poduzme aktivne procesne radnje kako bi izvršenje u predmetnoj pravnoj stvari bilo u cijelosti provedeno. 2. Da u roku od 15(petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	Kao informaciju o realizaciji Preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine Općinski sud u Tuzli dostavio je akt broj 032-0-Su-10-22-000007 od 13.07.2022.godine u kojem se navodi: Dopsom općine Čelić-Službe za računovodstvene, poslove trezora, privreda i razvoj broj 04-14- 1388/18 od 05.07.2022.godine, sud je obavijšten da je isplaćeno potraživanje tražioca izvršenja u dijelu duga izvršenika .... Dopsom općine Čelić-Službe za računovodstvene, poslove trezora, privreda i razvoj broj 04-14- 1388/18 od 08.07.2022.godine, sud je obavijšten da je isplaćeno potraživanje tražioca izvršenja u dijelu duga izvršenika SM. Posljednjim uplatama poslodavca izvršenika SS i SM ovaj izvršni postupak je završen u cijelosti navedenim potraživanjem tražioca izvršenja." Imajući u vidu sve navedeno posebno činjenice da je Preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine u cijelosti realizirana, u skladu sa članom 35. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", broj 104/11), zatvara se predmet pod brojem Z-BR-08-122/20.
233	Z-BL-08-166/22	P-229/22	1. direktoru Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske da preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti u cilju uklanjanja utvrđene povrede prava T.V., uvažavajući izneseno mišljenje ombudsmena 2. da ubuduće prilikom izdavanja uvjerenja iz matičnih evidencija vodi računa o načelu istine Zakona o opštem upravnom postupku, uvažavajući izneseno mišljenje ombudsmena 3. da o učinku ove Preporuke obavijesti Ombudsmene u roku od 60 dana od dana prijema iste.	09 - Pravosuđe	Realizirana	DA	S obzirom da je Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske dostavio odgovor iz kojeg proizilazi da je učinjeno sve iz njihove nadležnosti u cilju realizacije izdate preporuke, ombudsmeni su odlučili da u skladu sa odredbom člana 35. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11) zatvore predmet po žalbi T. V. Podnosilac žalbe se može ponovo obratiti Instituciji ombudsmena ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu.
234	Djelimično realizirana						
235	Z-MO-08-7/22	P-136/22	PREPORUKU Općinskom sudu u Čapljini 1. Da u skladu sa standardima člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda donese odluku u predmetu broj: 53 0 V 010944 08 V; 2. da o ishodu ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od petnaest (30) dana od dana prijema preporuke.	09 - Pravosuđe	Djelimično realizirana	DA	Dana 27.06.2022. godine institucija Ombudsmena je zaprimila odgovor Općinskog suda u Čapljini broj: 053-0-Su-22-000 454 od 10.06.2022. godine u kome je navedeno da je sudin u predmetu broj: 23 0 V 010944 21 V 2 dana 06.05.2022. godine dostavio Rješenje o određivanju naknade za izvlačenje nekretnine. Dalje se navodi da je predmetno rješenje dostavljeno punomoćnicima stranka u postupku. Također, navedeno je da rješenje nije pravosnažno jer su na isto već dostavljene žalbe, koje će uskoro biti dostavljene strankama na odgovor a nakon čega će isti predmet biti upućen Kantonalnom sudu na odlučivanje po žalbi. Predmetni odgovor je proslijeđen žaliteljici. Imajući u vidu navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Z-MO-08-7/22.
236	Z-BR-08-30/22	P-179/22	1. Da preduzme neophodne aktivnosti, u skladu sa standardima člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, a u cilju što skorijeg donošenja odluke u predmetu broj 32 0 Rs 357747 21 Rsž. 2. Da u roku od 15(petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Pravosuđe	Djelimično realizirana	DA	Kao informaciju o realizaciji Preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine, Kantonalni sud u Tuzli dostavio je akt broj:003-0-Su-22-000 266 od 13.07.2022.godine u kojem se navodi da će Sud predmetnu stvar rješavati u IV kvartalu 2022.godine, imajući u vidu da je u pitanju spor iz radnih odnosa. Dana 06.01.2023.godine žalitelj je izvjestio Instituciju da je Kantonalni sud donio odluku u predmetnoj pravnoj stvari dana 16.01.2022.godine. Obzirom da je označeni odgovorni organ realizirao Preporuku Ombudsmena, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 1.tačka 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", broj 104/11), zatvara predmet pod brojem Z-BR-08-30/22.
237	Z-MO-08-32/22	P-348/22	P R E P O R U K U I. Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK: - da bez odlaganja preispita izbor i imenovanje... za direktora Osnovne škole „Mujaga Komadina" Mostar; - rok za realizaciju iznosi 30 dana. 2. Školskom odboru Osnovne škole „Mujaga Komadina" Mostar: - da poništi Odluku broj: 01-34-295/22 od 18.07.2022. godine, kojom se ... smatra dostojnim za obavljanje odgojno-obrazovne djelatnosti; - rok za realizaciju 15 dana. 3. Općinskom sudu u Mostaru: - da ispita okolnosti koje su dovele do dugotrajnosti prosljeđivanja pravosnažne osuđujuće presude Policijskoj upravi Čapljina: - rok za realizaciju 15 dana.	09 - Pravosuđe	Djelimično realizirana	DA	09.01.2023. zaprimljen odgovor Općinskog suda u Mostaru - izjajenje postupajućeg sudije. 31.01.2023. zaprimljen odgovor Min. obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK. Dana 01.02.2023. godine dostavljen je odgovor JU Osnovne škole „Mujaga Komadina" Mostar broj: 02:02-13/23 u kojem je navedeno da je Školski odbor ispunio svoju zakonsku propisanu dužnost i razmotrio odluku Nastavničkog vijeća, a koja Odluka je donesena u ponovljenom postupku po rješenju prosvjetnog inspektora. Ištiču da je odluka Nastavničkog vijeća pravosnažna, te da je Školski odbor u saradnji sa prosvjetnim inspektorom, otklonio sve nepravilnosti u ovoj pravnoj stvari.
238	Nije realizirana						

239	Z-SA-08-1304/21	P-23/22	INICIJATIVU za izmjenu člana člana 138. stav 1. Zakona o izvršnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji glasi: „(1) Izvršenje na: plaći, nadoknadi umjesto plaće, nadoknadi za skraćeno radno vrijeme i nadoknadi zbog umanjenja plaće i penzije, primanja po osnovu nadoknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju, primanja po osnovu socijalne pomoći, primanja po osnovu privremene nezaposlenosti, primanja po osnovu dodatka na djecu, primanja po osnovu stipendije i pomoći učenicima i studentima i nadoknada za rad osuđenika može se provesti do iznosa od jedne polovine.“ i člana 138. stav 1. Zakona o izvršnom postupku u Republici Srpskoj, koji glasi: “ (1) Izvršenje na: plaći, naknadi umjesto plate, naknadi za skraćeno radno vrijeme i naknadi zbog umanjenja plate i penzije, primanja po osnovu naknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju, primanja po osnovu socijalne pomoći, primanja po osnovu privremene nezaposlenosti, primanja po osnovu dodatka na djecu, primanja po osnovu stipendije i pomoći učenicima i studentima i nadoknada za rad osuđenika može se sprovesti do iznosa od jedne polovine.“ na način da se riječi “primanja po osnovu dodatka na djecu, primanja po osnovu stipendije i pomoći učenicima i studentima” brišu, te isti treba glasniti: Član 138. stav 1. Zakona o izvršnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine: „(1) Izvršenje na: plaći, nadoknadi umjesto plaće, nadoknadi za skraćeno radno vrijeme i nadoknadi zbog umanjenja plaće i penzije, primanja po osnovu nadoknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju, primanja po osnovu socijalne pomoći, primanja po osnovu privremene nezaposlenosti i nadoknada za rad osuđenika može se provesti do iznosa od jedne polovine.“ i člana 138. stav 1. Zakona o izvršnom postupku u Republici Srpskoj: “ (1) Izvršenje na: plaći, naknadi umjesto plate, naknadi za skraćeno radno vrijeme i naknadi zbog umanjenja plate i penzije, primanja po osnovu naknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju, primanja po osnovu socijalne pomoći, primanja po osnovu privremene nezaposlenosti i nadoknada za rad osuđenika može se sprovesti do iznosa od jedne polovine.” i U oba zakona dodaje se novi član koji glasi: Izuzimanje od izvršenja “Izuzeti su od izvršenja primanja po osnovu dodatka na djecu i primanja po osnovu stipendije i pomoći učenicima i studentima”	09 - Pravosuđe	Nije realizirana	DA	Obzirom da Federalno ministarstvo pravde i Ministarstvo pravde Republike Srpske u ostavljenom roku nisu dostavili izjašnjenje o poduzetim mjerama u cilju realizacije navedene Inicijative, Institucija Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija) je dana 16.05.2022. godine navedenim organima uputila Urgenciju za realizaciju Inicijative. Također, Institucija je dana 23.06.2022. godine Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Vladi Republike Srpske uputila Obavijest o nerealizaciji Inicijative broj: P-23/22 od 18.01.2022. godine. S tim u vezi, Ured premijera je dana 30.06.2022. godine Instituciji prosladio akt kojim je od Federalnog ministarstva pravde zatraženo da Instituciju informišu o mjerama u cilju realizacije predmetne Inicijative. Također, dana 02.08.2022. godine Institucija je zaprimila Odgovor Ministarstva pravde Republike Srpske broj: 08.020/052-3525/22 od 26.07.2022. godine kojom je navedeno: „...Ovim putem vas obavještavamo da Ministarstvo pravde Republike Srpske u 2023. godini planira da započne proces reforme izvršnog postupka, te će u Planu rada za sljedeću kalendarsku godinu biti izvršeni i novi Zakon o izvršnom postupku. Prilikom izrade novog zakonskog propisa o izvršnom postupku posebna pažnja će biti posvećena odredbama koje regulišu sredstva i predmet izvršenja, izvršenje na novčanim primanjima i izuzeci od izvršenja. Potpuno smo u saglasnosti da određena novčana primanja moraju biti izuzeta od izvršenja, a svakako među njima su i izvršenje na primanjima po osnovu dodatka na djecu, primanja po osnovu stipendija i pomoć učenicima i studentima. Kako je planirano da se ide u izradu potpuno novog Zakona o izvršnom postupku u 2023. godini, neekonomično, nesvrhsodno i neoprakčno bi bilo ići u izmjenu samo odredbe člana 138. Zakona o izvršnom postupku Republike Srpske, a imajući u vidu da je mnoge druge odredbe takođe neophodno prilagoditi i izmijeniti trenutnoj praktičnoj primjeni, društvenim i socijalnim prilikama itd.“ Imajući u vidu naprijed navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine odlučili su zatvoriti predmet koji se vodi pred Institucijom pod brojem: Z-SA-08-1304/21. Naime, Institucija je u konkretnom predmetu izvršila uvid u žalbu i žalbene navode, te su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine na osnovu prikupljenih činjenica donijeli Inicijativu broj: P-23/22 od 18.01.2022. godine za izmjenu člana člana 138. stav 1. Zakona o izvršnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine i člana 138. stav 1. Zakona o izvršnom postupku u Republici Srpskoj. U konkretnom predmetu, Institucija nikad nije zaprimila izjašnjenje Federalnog ministarstva pravde kojim se ovaj organ izjašnjava o aktivnostima poduzetim u cilju realizacije Inicijative, iako je o istom obavještena i Vlada Federacije Bosne i Hercegovine. Međutim, kada je u pitanju Ministarstvo pravde Republike Srpske, isto je Instituciju obavijestilo o namjeri izmjene zakona u 2023. godini, sa naznakom da su potpuno saglasni “da određena novčana primanja moraju biti izuzeta od izvršenja, a svakako među njima su i izvršenje na primanjima po osnovu dodatka na djecu, primanja po osnovu stipendija i pomoć učenicima i studentima”. ...Predmet će biti vršten u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti Institucije za 2022. godinu.
240	Z-BL-08-7/22	P-139/22	PREPORUKU direktoru JU Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske 1. Da polaziće od svojih ovlaštenja, a sve u skladu sa članom 50. Zakona o upravnim sporovima Republike Srpske preduzme odgovarajuće mjere kako bi se uzavilo pravno shvaranje po gore navedenoj presudi Okružnog suda u Banja Luci, kao i primjedbe u pogledu postupka . 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	09 - Pravosuđe	Nije realizirana	DA	Budući da da odgovorna strana nije postupila po izdatoj preporuci, dana 08.06.2022. godine, upućena je urgencija na izdatu preporuku Vladi Republike Srpske. Iz dostavljenog izjašnjenja Vlade Republike Srpske broj: 16-04/2-181-76-1/22, od dana 12.07.2022. godine, proizilazi da Zavod do danas nije postupio po izdatoj preporuci Ombudsmana Bosne i Hercegovine Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zatvara...
241	Z-BL-08-459/20	P-213/22	P R E P O R U K U 1. Okružnom privrednom sudu Banja Luka da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Okružnom privrednom sudu Banja Luka da poduzme neophodne aktivnosti, u skladu sa standardima člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, a vezano za otvaranje stečajnog postupka nad pravim licem „Kompanija Dušanić“ d.o.o. Prnjavor. 3. Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine da poduzme mjere u cilju osiguranja efikasne primjene člana 6 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda; 4. Da u roku od 60 dana od prijema preporuke obavijesti Instituciju o preduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke.	09 - Pravosuđe	Nije realizirana	DA	Aktom broj: 057-0-Su-20-000834-5 od dana 01. avgusta 2022. godine, odgovorna strana dostavila je odgovor po izdatoj preporuci, u kojem se, između ostalog, navode sve procesne radnje koje su preduzete tokom ovog sudskog postupka. Takođe, Sud navodi razloge koji su uticali na dužinu trajanja pomenutog sudskog postupka, te se posebno ističe: „...Ovim putem napominjemo da je sud pokušao u više navrata izvršiti dostavu poziva na adresu zakonskog zastupnika stečajnog dužnika, ali je svaki put dostava bila neiskazana, a bez prisustva iste, sud je smatrao da nisu ispunjene sve procesne pretpostavke za održavanje ročišta, dok je iz naprijed navedene obavijesti nadležne stаницe MUP-a poslovni broj: 13-2/01-053.3-55/22 od 09.03.2022. godine vidljivo da zakonski zastupnik stečajnog dužnika ne na području BiH i RS i da nemaju podatke o njenom prebivalištu.“ Izdavanjem Preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, a izlata Preporuka smatra se neispostovanom.
242	Z-MO-08-99/22	P-259/22	P R E P O R U K U Domu zdravlja Mostar 1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi po Presudi Općinskog suda broj: 58 0 Rs 160153 15 Rs od 24.04.2016. godine. 2. da u roku od trideset (30) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti instituciju Ombudsmana o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Pravosuđe	Nije realizirana	DA	Dana 25.10.2022. godine, institucija Ombudsmana je zaprimila odgovor broj: 3632-37-1647/22 od 20.10.2022. godine, koje je ujedno prosljedeno i podnosiociljci žalbe, u kome Dom zdravlja Mostar negira da izbjegava svoje obaveze te da uskraćuje žalbeničina prava te navodi kako slijedi: „Uz svako uznavanje važećeg institucionalnog položaja i angažmana u konkretnom predmetu, za sada nećemo moći prihvatiti vašu Preporuku dok ne okončamo procesne radnje koje se vode na Sudu.“ Navedene procesne radnje podrazumijevaju sudsko odlučivanje po prigovoru na Rješenje Općinskog suda u Mostaru. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj: Z-MO-08-99/22.
243	Nema odgovora						
244	Z-BL-08-761/21	P-58/22	PREPORUKU načelniku Odjeljenja za prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove Opštine Kneževi 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmeni Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	09 - Pravosuđe	Nema odgovora	NE	U ostavljenom roku nije dostavljen odgovor na izdatu Preporuku. Dana 14. juna 2022. godine, Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine uputila je načelniku Opštine Kneževu Urgenciju povodom Preporuke Ombudsmana. Naime, načelnik Opštine kao nosilac izvrsne vlasti rukovodi općinskom upravom i odgovora za njen rad. Do danas, Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine nije dobila nikakav odgovor od strane načelnika Opštine, a u vezi sa predmetnom Urgencijom. Izdavanje Preporuke i Urgencije višem organu povodom Preporuke Ombudsmana iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, a izlata Preporuka smatra se neispostovanom. S obzirom na sve navedeno, donesena je odluka kao u uvodu ovog Obavještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11). Napominjemo da sve akte Ombudsmana Bosne i Hercegovine možete koristiti kao zvanični stav Institucije po ovom pitanju i u drugim prilikama.
245	Z-SA-08-826/22	P-355/22	PREPORUKA Vlada Kantona Sarajevo treba razmotriti mogućnost zaključivanja sudskih ili vansudskih nagodbi u predmetima radi ostvarivanja prava iz radnog odnosa po osnovu kolektivnog ugovora, u kojima je tužena Vlada Kantona Sarajevo, kao i javna preduzeća i ustanove čiji je osnivač, a koji se nalaze pred Kantonalnim sudom u Sarajevu. Poziva se Vlada Kantona Sarajevo da dostavi odgovor na ovu preporuku u roku od 60 dana od dana prijema.	09 - Pravosuđe	Nema odgovora	NE	Rok za realizaciju Preporuke P-355/22 je mart 2023. godine
246	UKUPNO	-	09 - Pravosuđe				
247	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
248	17	24	8	3	0	4	2
249	POVREDA PRAVA :	10 - Radni odnosi					
250	Realizirana						

251	Ž-SA-04-966/21	P-22/22	PREPORUKU MINISTARSTVO VANISKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BOSNE I HERCEGOVINE 1. Da imajući u vidu Mišljenje Ombudsmann za ljudska prava Bosne i Hercegovine u svim budućim slučajevima kada se vrši prijem pripravnika VII stepena stručne spreme, skladno Odluci o uslovima i načinu prijema pripravnika VII stepena stručne spreme u radni odnos u Institucije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 52/05, 102/09 i 9/15) kandidate o mogućnosti izjavljivanja žalbe na obavijest; 2. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmann za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 10.03.2022. godine zaprimljeno je izjašnjenje pod brojem 11-2-34-370-4/22 od 02.03.2022. godine ... u kojem se navodi da će se preporuka uvažiti i u svim budućim slučajevima kada se vrši prijem pripravnika postupajući u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu prijema pripravnika VII stepena stručne spreme u radni odnos u Institucije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 52/05, 102/09 i 9/15). Obzirom da je preporuka, naprijed navedeni broj ispoštovana, to Ombudsmanni za ljudska prava Bosne i Hercegovine cijena da nema osnova za dalje postupanje po pritužbi Ž-SA-04-966/21, te se ista zatvara
252	Ž-SA-04-1258/21	P-28/22	P R E P O R U K U JU Zavod za specijalno obrazovanje i odgoj djece „Mjedena“ – direktoru 1. Da imajući u vidu period trajanja radnog odnosa žaliteljice, zaključene ugovore o radu, bez prekida od 60 dana, na period trajanja duži od tri godine, ugovor o radu žaliteljici shodno članu 22. stav 4. Zakona o radu ima smatrati ugovorom o radu na neodređeno vrijeme; 2. da u roku od 15 (petnaest) dana Ombudsmann za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijesti o preduzetim aktivnostima u cijlu realizacije izdate preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 24.02.2022. godine, institucija Ombudsmann zaprimila je izjašnjenje direktorice Zavoda „Mjedena“ na Preporuku, broj: P-28/22 od 17.01.2022. godine iz kojeg neumijivo proizilazi da je došlo do mimolazjenja u dostavi pošte, ali da su činjenice ostale iste te da podnositeljica žalbe ima zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme počev od 16.12.2021. godine. Imajući u vidu sadržaj dostavljenih izjašnjenja i zaprimljene dokumentacije, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaključuju da je Preporuka Ombudsmann Bosne i Hercegovine pozitivno realizirana čime je i predmet podnositeljice žalbe pred ovom Institucijom uspješno okončan.
253	Ž-SA-04-1224/21	P-43/22	P R E P O R U K U VLADI KANTONA SARAJEVO 1. Da imajući u vidu Zaključak i mišljenje Ombudsmann za ljudska prava Bosne i Hercegovine, razmotri mogućnost izmjene Uredbe o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branilaca i članova njihovih porodica u institucijama u Kantonu Sarajevo, Gradu Sarajevo i općinama u Kantonu Sarajevo, a kako bi rješenja sadržana u istoj vodila objektivnijem vrednovanju svih kandidata prilikom zapošljavanja; 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmannu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 14.04.2022. godine zaprimljeno je izjašnjenje Ministarstva za boračka pitanja Kantona Sarajevo, akt broj 06-04-8000-1/22 od 11.04.2022. godine ...u kojem se, između ostalog navodi: „... izveštavamo Vas kao resorno ministarstvo, da će se pristupiti izmjeni predmetne Uredbe, nakon što se usvoji tekst novog Zakona koji je trenutno u Nacrtu. Također očekujemo na nivou Federacije Bosne i Hercegovine izmjene i dopune Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine FBiH“ 33/04, 56/05, 70/07, 9/10 i 90/17) i Zakona o pravima demobiliziranih boraca i članova njihovih porodica („Službene novine FBiH“ br. 54/19) koji su prošli proceduru usvajanja u Predstavničkom domu FBiH i tokom ove sedmice trebali bi prijedlozi izmjena i dopuna navedenih Zakona biti usvojeni i u Domu naroda FBiH. Obzirom da se predloženi tekst izmjena i dopuna Zakona tiče i izmjena i dopuna na nivou kantona, nužno moramo sačekati usvajanje rješenja pojedinih značajnih pitanja na nivou Federacije BiH. U narednom periodu Vaše preporuke će svakako biti ispoštovane nakon što se okonča procedura usvajanja izmjena i dopuna kako federalnog, tako i njim povezanog zakona na nivou kantona...“ Obzirom da je Preporuka broj P-43/22 ispoštovana, odnosno po istoj je ostvarena suradnja s označenim odgovornim tijelom, to se predmet broj Ž-SA-04-1224/21 i Ž-SA-04-1045/21 zatvaraju.
254	Ž-SA-04-1045/21	P-43/22	P R E P O R U K U VLADI KANTONA SARAJEVO 1. Da imajući u vidu Zaključak i mišljenje Ombudsmann za ljudska prava Bosne i Hercegovine, razmotri mogućnost izmjene Uredbe o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branilaca i članova njihovih porodica u institucijama u Kantonu Sarajevo, Gradu Sarajevo i općinama u Kantonu Sarajevo, a kako bi rješenja sadržana u istoj vodila objektivnijem vrednovanju svih kandidata prilikom zapošljavanja; 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmannu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 14.04.2022. godine zaprimljeno je izjašnjenje Ministarstva za boračka pitanja Kantona Sarajevo, akt broj 06-04-8000-1/22 od 11.04.2022. godine (dostavljam u prilogu akta) u kojem se, između ostalog navodi: „... izvještavamo Vas kao resorno ministarstvo, da će se pristupiti izmjeni predmetne Uredbe, nakon što se usvoji tekst novog Zakona koji je trenutno u Nacrtu. Također očekujemo na nivou Federacije Bosne i Hercegovine izmjene i dopune Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine FBiH“ 33/04, 56/05, 70/07, 9/10 i 90/17) i Zakona o pravima demobiliziranih boraca i članova njihovih porodica („Službene novine FBiH“ br. 54/19) koji su prošli proceduru usvajanja u Predstavničkom domu FBiH i tokom ove sedmice trebali bi prijedlozi izmjena i dopuna navedenih Zakona biti usvojeni i u Domu naroda FBiH. Obzirom da se predloženi tekst izmjena i dopuna Zakona tiče i izmjena i dopuna na nivou kantona, nužno moramo sačekati usvajanje rješenja pojedinih značajnih pitanja na nivou Federacije BiH. U narednom periodu Vaše preporuke će svakako biti ispoštovane nakon što se okonča procedura usvajanja izmjena i dopuna kako federalnog, tako i njim povezanog zakona na nivou kantona...“ Obzirom da je Preporuka broj P-43/22 ispoštovana, odnosno po istoj je ostvarena suradnja s označenim odgovornim tijelom, to se predmet broj Ž-SA-04-1224/21 i Ž-SA-04-1045/21 zatvaraju.
255	Ž-BL-04-47/21	P-88/22	P R E P O R U K U Poreskoj upravi Republike Srpske, Okružnom privrednom sudu Banja Luka, Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske i „Kosmos“ a.d. Banjaluka 1. Da uložite dodatne napore i preduzmu sve neophodne mjere na provođenju Rješenja Okružnog privrednog suda Banjaluka broj: 57 O St 119440 16 St, kao i Rješenja o ispravci od dana 06.06.2017. godine, a posebnu u dijelu kojim se...Obavezuje dužnik da izvrši uplate doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje za radnike koji ispunje uslove za odlazak u penziju radi povezivanja radnog staža ... 2. Da o učinku ove Preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema iste.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	„Kosmos“ a.d. Banjaluka je u odgovoru od 08.04.2022. godine naveo da su dana 25.02.2022. godine izmirili sve zaostale doprinose prema navedenim licima... Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske je u odgovoru od 13.04.2022. godine potvrdio istaknute navode da su doprinosi za PIO za podnosiocice žalbe dana 25.02.2022. godine, plaćeni u cjelosti. S obzirom da je preporuka u konkretnim predmetima ispoštovana, ombudsmanni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmann za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 104/11) zatvore predmete koji se vodi po žalbama ...
256	Ž-SA-04-171/22	P-104/22	P R E P O R U K U UNIVERZITETU U TUZLI 1. Da imajući u vidu nalaz Ombudsmann za ljudska prava Bosne i Hercegovine, izvrše usklađivanje internih akata sa Zakonom u bibliotekoj djelatnosti i Pravilnikom o stručnim zvanjima, uslovima i načinu sticanja stručnih zvanja u bibliotekoj djelatnosti u Tuzlanskom kantonu; 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmannu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	“... Upravni odbor Univerziteta u Tuzli, na sjednici od dana 27.04.2022. godine uvažio navode iz Preporuke Ombudsmann i utvrdio da održavanje predmetnog konkursa žaliteljica bila diskriminirana u pogledu prava na jednake mogućnosti zaposlenja i jednak pristup radnom mjestu, pa je Odlukom broj: 04-2352-1-8/22 usvojio žalbu A.K i poništio Odluku o prijemu u radni odnos. Također, naloženo je rektorici Univerziteta da ponisti Konkurs za prijem jednog izvršioca na radno mjesto "Bibliotekara" na neodređeno vrijeme što je i učinjeno Odlukom od dana 09.05.2022. godine, te je isto i objavljeno u dnevnim novinama "Dnevni avaz" dana 10.05.2022. godine. Odgovor na preporuku je proslijedjen podnositeljici žalbe, te obzirom na da je iz odgovora evidentno da je preporuka ispoštovana."
257	Ž-SA-04-16/22	P-101/22	PREPORUKA JP Elektroprivreda BiH Podružnica "Elektrodistribucija" Sarajevo, u skladu sa objektivnim okolnostima i dinamikom posla, nastojati pravovremeno obavijestiti žaliteljicu o svim okolnostima i pitanjima koja bi se trebala odnositi na njene poslove i radne zadatke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	NE	Nakon provedene istrage u predmetu, uvažavajući okolnosti u kojima podnositeljica žalbe radi, dana 13.04.2022. godine izdana je preporuka broj P-101/22 u kojoj je Elektrodistribucija Sarajevo pozvana da u narednom periodu pravovremeno obavještava istu o svim okolnostima i pitanjima koji se odnose na njena poslove i radne zadatke. Podnositeljica žalbe od tada nije kontaktirala Instituciju ombudsmann na osnovu čega se može zaključiti da nije bilo spornih situacija. Uzimajući u obzir naprijed navedeno Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaključili su da nema osnova za poduzimanje daljih radnji u predmetu, te su donijeli odluku o zatvaranju predmeta.
258	Ž-SA-04-228/22	P-106/22	P R E P O R U K A Direktoru KJKP Park, d.o.o. Sarajevo 1. da preispitaju svoje postupanje prilikom provođenja presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 O Rs 688265 20 Rs2 od 21.12.2021. godine; 2. da u roku od 30 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	„Prima se k znanju preporuka Institucije ombudsmann za ljudska prava BiH i konstatuje se da Nadzorni odbor podržava odluke i aktivnosti Uprave preduzeća u vezi rasporeda i postupanja u predmetu radnika T. E“. Imajući u vidu naprijed navedeno te činjenicu da je KJKP Park d.o.o. Sarajevo razmotrio preporuku Ombudsmena BiH i blagovremeno dostavio odgovor odlučeno je da nema osnova za dalje postupanje jer je iz dostavljenog izjašnjenja vidljivo da KJKP Park d.o.o. Sarajevo ostaje pri svojim ranije donesenim odlukama koje se odnose na radnopravni status podnositeljica žalbe zbog čega se predmet broj Ž-SA-05-1102/21 ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmann za ljudska prava BiH.
259	Ž-BL-04-168/22	P-165/22	P R E P O R U K U 1. Kantonalnom sudu u Sarajevu da prijedlog za ponavljanje postupka žalitelja od 29.10.2021. godine u predmetu broj 65 O Rs-437872 18 Rs2 prioritarno uzme u rad 2. Kantonalnom tužilaštvu Unsko-sanskog Kantona da prioritarno postupi u predmetu broj: T01 0 kin 0023377 15 po krivičnoj prijavi žalitelja u cilju donošenja odluke 3. Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje, Kantonalna administrativna služba u Bihaući da preispita Rješenje o prestanku prava na starosnu penziju žalitelja broj: FZ42/1-35-1-28747-43/16 od 31.01.2022. godine u pogledu datuma prestanka prava na starosnu penziju u skladu sa iznesenim mišljenjem ombudsmena 4. Da o učinku ove Preporuke obavijesti Ombudsmene u roku od 60 dana od dana prijema iste.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Odgovori na preporuku P-165/22 zaprimljeni: -16.07. FZ PIO KAS Bihauć - 19.08. Kantonalni sud 29.12.2022. prilikom ažuriranja realizacije preporuka uvidom u bazu podataka utvrdnoje da je rad na predmetu u toku. 20.01.2023. - isto - predmet je u radu.

260	Z-SA-04-853/22	P-275/22	P R E P O R U K A KJP Centar "Skenderija" d.o.o Sarajevo 1. da preispita donošenje Odluke o privremenom rasporedu radnika na obavljanje poslova drugog radnog mjesta broj: broj: 4246/22 od 12.02.2022. godine i da u okviru svoje nadležnosti, preduzme mjere na, eliminisanju narušavanja ličnog dostojanstva, a sve sa ciljem poboljšanja uslova rada podnosioca žalbe, 2. da u roku od 30 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Imajući u vidu da je KJP Centar Skenderija d.o.o. Sarajevo razmotrio i realizovao datu preporuku Ombudsmeni BiH ne nalaze osnova za dalje postupanje u predmetu te je odlučeno da se predmet broj Z-SA-08-853/22 ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH, kojim je propisano da će Ombudsmen BiH zatvoriti predmet i donijeti Odluku o zatvaranju u slučaju da je preporuka prihvaćena ili kad preporuka nije prihvaćena, a ombudsman je nakon toga preduzeo radnje saglasno zakonu.
261	Z-SA-04-923/22	P-307/22	P R E P O R U K U NAČELNIKU OPĆINE VELIKA KLADUŠA 1. Da postupi po rješenju Odbora državne službe za žalbe FBiH broj: 01-34-796/19 od 31.12.2021. godine, odnosno shodno uputama Odbora provede ponovni postupak u kojem će pravilno utvrditi činjenice i okolnosti koje su značajne za rješavanje ove pravne stvari; 2. Da u roku od 10 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 28.11.2022. godine institucija Ombudsmena zaprimila je odgovor Općine Velika Kladuša broj: 02-34-2213-4/219 od 22.11.2022. godine sa informacijom da je doneseno rješenje o postavljenju državnog službenika od dana 24.10.2022. godine, koje je stranka zaprimila dana 25.10.2022. godine. Ukoliko nije zadovoljna istim, podnosioca žalbe ima mogućnost izjavljivanja žalbe Odboru državne službe za žalbe FBiH. Obzirom na da je iz odgovora evidentno da je po preporuci postupljeno, predmet se sukladno članu 35. stavu 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvara.
262	Djelimično realizirana						
263	Z-BL-04-596/21	P-54/22	P R E P O R U K U Preporučuje se Ministarstvu trgovine i turizma Republike Srpske da u narednom periodu iskoriste svoje raspoložive mehanizme i kapacitete kako bi reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikati ozbiljno razmotrili otpočinjanje kolektivnog pregovaranja, a sa krajnjim ciljem da se postigne dogovor i potpiše kolektivni ugovor kojim bi se definisala prava radnika, uključujući i uvećanje godišnjeg odmora, uvažavajući mišljenje Ombudsmena, izraženo u ovoj Preporuci. O Preporuci Ombudsmena upoznaje se Savez sindikata Republike Srpske. Ombudsmeni povratne informacije o preduzetim mjerama po Preporuci Ombudsmena očekuju u roku od 60 dana od dana prijema Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka, pozivom na broj predmeta.	10 - Radni odnosi	Djelimično realizirana	DA	...Uvažavajući sve istaknuto, Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka Ombudsmena djelimično ispoštovana, odnosno Ministarstvo trgovine i turizma je razmotrilo preporučene mjere i poduzelo određene aktivnosti. Međutim, Ombudsmeni istovremeno konstatuju da nema dovoljno političke volje da se navedeno pitanje riješi i poboljša položaj radnika. Ombudsmeni smatraju da su u skladu sa svojim mandatom ukazali na problem, a za rješavanje problema je politički odgovorna Vlada Republike Srpske. Stoga su Ombudsmeni aktom od 30.08.2022. godine još jednom u očevidnom problemu uspjeli predsjednika Vlade Republike Srpske i pozvali Vladu da još jednom razmotri svaku mogućnost djelovanja i poduzimanja mjera koje bi rezultirale potpisivanjem kolektivnog ugovora u oblasti trgovine, ugostiteljstva, turizma i uslužnih djelatnosti Republike Srpske. Kako nije bilo odgovora, Ombudsmeni predmet broj Z-BL-04-596/21 zatvaraju, s obzirom da su iscrpili sve zakonske mogućnosti. Međutim, napominju da će konkretan predmet biti prezentovan u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2022. godinu u dijelu koji se tiče ostvarenja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava. Kako se godišnji izvještaji dostavljaju, između ostalog, Narodnoj skupštini Republike Srpske na znanje, Ombudsmeni će na ovaj način pokušati uočeni problem učiniti aktuelnim, isključivo sa ciljem unaprijeđenja prava radnika u Republici Srpskoj.
264	Z-SA-04-1099/21	P-105/22	P R E P O R U K U JU GIMNAZIJA OBALA SARAJEVO 1. Da prilikom provođenja konkursa Komisija za izbor podrobnije utvrdi ispravnost pristiglih prijava i dostavljenih dokaza, kako bi osigurala zakonito postupanje kao osnov pravne sigurnosti u ovom i svim budućim slučajevima; 2. Da u roku od 30 dana, u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupcima i rokovima za poduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.	10 - Radni odnosi	Djelimično realizirana	DA	Dana 18.05.2022. godine zaprimljen je akt JU GIMNAZIJA OBALA Sarajevo, broj: 34-01-1474/22 od 13.05.2022. godine u prilogu kojeg je dostavljena Odluka, broj: 34-01-1474/22 od 13.05.2022. godine u kojoj je između ostalog navedeno: "...Članovima Komisije za utvrđivanje prijedloga za prijem radnika Javne ustanove GIMNAZIJA OBALA Sarajevo, nalaze se postupanje po Preporuci Institucije ombudsmena/ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, broj: 105/22 od 22.4.2022.godine, koja se dostavlja uz Odluku, ..." Shodno navedenom, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatuju da je JU GIMNAZIJA OBALA Sarajevo uspostavila saradnju sa institucijom Ombudsmena, kao i da je Preporuka, broj: P-105/22 od 22.04.2022. godine djelimično realizirana. Shodno navedenom, odlučeno je da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ovom odlukom predmet zatvori.
265	Z-BL-04-408/22	P-219/22	P r e p o r u k u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Agenciji za državnu upravu Republike Srpske da ponovo razmotri navode iz žalbe ... u pogledu opravdanosti razloga zbog kojih je pomenuti Javni konkurs proglašen neuspjelim za radno mjesto stručni saradnik za poslove putnih isprava, Odsjek za upravno-pravne poslove, PS Istočno Sarajevo, Policijska uprava Istočno Sarajevo, uvažavajući izneseno mišljenje ombudsmena Ministarstvu uprave i lokalne samouprave Republike Srpske da razmotre prijedlog ombudsmena Bosne i Hercegovine o izmjenama člana 40. stav 1. tačka g) u smislu obaveze obrazloženja rukovodioca organa u slučaju nedonošenja rješenja o raspoređivanju predloženo kandidata da u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke obavijeste ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke	10 - Radni odnosi	Djelimično realizirana	DA	Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske je u odgovoru od 14.09.2022. godine navelo da su mišljenja da je procedura javne konkurencije u predmetnom slučaju u potpunosti ispoštovana... Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske je u odgovoru od 02.11.2022. godine navelo da će ovo ministarstvo u postupku donošenja novog Zakona o državnim službenicima uzeti u obzir preporuku Ombudsmena u smislu izmjene člana 40. Stav 1. tačka g) Zakona o državnim službenicima. Navedeni odgovori su dostavljeni podnosiocima žalbe. ... S obzirom da je izdavanjem preporuke preduzeto sve iz nadležnosti Institucije ombudsmena u navedenom predmetu te da iz odgovora nadležnih organa proizilazi da je preporuka ombudsmena djelimično ispoštovana, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. stav 8. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi ... a podnosioca žalbe se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njenom predmetu. Takođe, ombudsmeni će razmotriti otvaranje novog predmeta u vezi navoda podnosiocelje žalbe o nastavljanju kršenja njenih prava od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske.
266	Z-MO-04-47/22	P-258/22	P R E P O R U K U Vladi Federacije Bosne i Hercegovine 1. Da izvrši izmjene i dopune Zakona o državnoj službi Federacije BiH na način da se jasno i nedvosmisleno preciziraju kriteriji i okolnosti na osnovu kojih je moguće poništiti javni natječaj u skladu sa mišljenjem Ombudsmena iz ove preporuke; 2. Da u roku od 90 dana obavijesti Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke;	10 - Radni odnosi	Djelimično realizirana	DA	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je dostavila Zaključak o prihvatanju izjašnjenja Federalnog ministarstva pravde na Preporuku institucije Ombudsmena. U navedenom izjašnjenju se spominje Presuda Ustavnog suda Federacije BiH broj: U-27/09 od 20.04.2010. godine, kojom je utvrđeno da odredba čl. 1. stav 1. Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH u dijelu koji glasi: "kantona, grada i općine" nije u saglasnosti sa Ustavom Federacije BiH. U cilju provođenja ove presude donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi Federacije BiH u kojem su navedene odredbe brisane, kao i ostale odredbe čiji kontekst proizilazi iz navedene odredbe. Shodno tome, Zakon o državnoj službi u Federaciji BiH se odnosi samo na federalne organe državne službe. Zatim, Uredbom o preuzimanju Zakona o državnoj službi Federacije BiH u Hercegovo-neretvanskom kantonu, propisano je da će se Zakon o državnoj službi u Federaciji BiH primjenjivati kao kantonalni propis, sa izuzetkom primjene čl. 22c. i čl. 9. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi Federacije BiH, te čl. 37. Zakona o državnoj službi Federacije BiH. Dalje informišu instituciju Ombudsmena da je pokrenuta procedura potpuno novog Zakona o javnim službenicima Federacije BiH, u kojoj je federalni ministar formirao radnu grupu za izradu Zakona o javnim službenicima Federacije BiH, u okviru kojeg će biti riješeno i pitanje državnih službenika i namještenika u organima državne službe Federacije BiH i čijim usvajanjem bi prestao da važi Zakon o državnoj službi u Federaciji BiH. Ističu da će se prilikom izrade ovog zakona imati u vidu usklađivanje istog sa važećim propisima, realizacija presuda Ustavnog suda kao i inicijative relevantnih institucija i drugih subjekata koja se odnosi na ovu oblast, uključujući i inicijativu institucije Ombudsmena Bosne i Hercegovine. Nakon dostavljanja izjašnjenja podnosiocelje žalbe, ista nije dostavljala odgovor niti dodatnu dokumentaciju relevantnu za predmet. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Z-MO-04-47/22.
267	Ostvarena saradnja						
268	Z-MO-04-91/21	P-51/22	P R E P O R U K U VLADI HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA / Ministarstvu finansija HNK.Ž 1. da preispita postojeći model realizacije izvršnih sudskih rješenja i unaprijedi kriterije po kojima se vrši isplata potraživanja; 2. da precizira informaciju o tome kada će predmetno Rješenje biti izvršteno u redoslijed naplate na teret proračunskih sredstava HNK.Ž; 3. da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti instituciju Ombudsmena BiH o načinu realiziranja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	18.02.22. zaprimljen odgovor Kantonalnog javnog pravobraniteljstva HNK Mostar. 25.03.2022. zaprimljen odgovor Ministarstva finansija HNK 11.10.2022.Uvidom u BP utvrđeno da je rad na predmetu u toku, planiran sastanak sa ministrom . 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - status isti, predmet je u radu.

269	Z-BR-04-158/21	P-71/22	VLADI BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE SKUPŠTINI BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE 1. Da imajući u vidu navode iz ove Preporuke, ponovno razmotri inicijativu od dana 1. 7. 2021. godine policijskih službenika Policije Brčko distrikta BiH ; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 01.08.2022. godine zaprimljen odgovor Komisije za javnu sigurnost i nadzor nad radom Policije - Skupštine Brčko distrikta BiH, broj: 01-9-05-3463/22 od 26.07.2022. godine. Dana 17.01.2023. prilikom ažuriranja praćenja realizacije preporuka utvrđeno da je rad na predmetu u toku. - 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - predmet je u radu.
270	Z-SA-04-112/22	P-156/22	P R E P O R U K U 1. Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Vladi Republike Srpske, da u saradnji sa nadležnim ministarstvima izmđu efikasan mehanizam u cilju prevazilaženja poteškoća pri ostvarivanju prava na porodiljska naknada u situaciji kada se mjesto rada i prebivalište zaposlenice nalaze u različitim entitetima; 2. da blagovremeno obavijeste instituciju Ombudsmena BiH o realizaciji preporuke.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	07.11.2022 odgovor Ministarstvo rada 23.11.2022. odgovor Vlade F BiH 20.01.2023. na dan ponovnog ažuriranja praćenja realizacije preporuka uvidom u BP utvrđeno da je predmet u radu. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
271	Z-SA-04-799/21	P-160/22	P R E P O R U K U Upravnom odboru JU „Kantonalnog zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa“ 1. Da imajući u vidu Preporuku Ombudsmena, poništi Rješenje, broj: 908-4/22 godine od 26.05.2022. godine i donese novo rješenje u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 15 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove Preporuke;	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	21.07.2022 odgovor Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa - 29.11.2022. i - 28.12.2022. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku. -20.01.2023. prilikom ponovnog ažuriranja praćenja statusa preporuka, utvrđeno da je predmet u radu. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka -predmet je u radu.
272	Z-SA-04-415/22	P-194/22	P R E P O R U K U Vladi Kantona Sarajevo Ministarstvu za nauku, visoko obrazovanje i mlade 1. Da odmah po primitku ove Preporuke poduzmu aktivnosti u cilju usklađivanja odredbi Standarda i normativa za obavljane djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo s odredbama Kolektivnog ugovora za djelatnost visokog obrazovanja i nauke na Univerzitetu u Sarajevu; 2. da u roku od 30 (trideset) dana Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijesti o preduzetim aktivnostima u cilju realizacije izdate preporuke.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 19.08.2022. zaprimlja akt Min. za nauku, visoko obrazovanje i mlade - molba za produženje roka za dostavljanje informacije i obavijesti koje se odnose na poduzete aktivnosti u cilju realizacije Preporuke P-194/22. 30.11.2022. prilikom ažuriranja praćenja realizacije preporuka utvrđeno je da je rad na predmetu u toku. 28.02.2023. prilikom ažuriranja praćenja realizacije preporuke uvidom u BP utvrđeno je da je 14.02.2023. 14.02.2023. upućena urgencija za dostavljanje izjašnjenja po Preporuci P-194/22.
273	Z-BL-04-466/22	P-305/22	P R E P O R U K U 1. Da razmotri sve zakonske mogućnosti kako bi svi reprezentativni sindikati imali jednaka prava u proceduri zaključivanja kolektivnih ugovora 2. Da u roku od 30 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske dostavilo je odgovor na Preporuku u kojoj je, između ostalog navodi, da u konkretnom slučaju reprezentativni sindikati nisu formirali Odbor za pregovore u skladu sa odredbom člana 242 Zakona o radu, a što predstavlja pretpostavku za općenje pregovora. pristupilo se zaključivanju sporazuma samo sa reprezentativnim sindikatom koji je potpisnik osnovnog teksta Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u javnim službama Republike Srpske. Na ovaj način, tvrde da je omogućeno pravo za učestvovanje u pregovorima i zaključivanju kolektivnog ugovora, u skladu sa Zakonom definisanom procedurom. Kako su Ombudsmeni preduzeli su sve rdnje iz svoje nadležnosti, predmet se zatvara. Predmet će biti iznesen u Godišnjem izvještaju Institucije ombudsmena za 2022. godinu.
274	Z-SA-04-1146/22	P-312/22	P R E P O R U K U Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine 1. Da po prijemu ove Preporuke poduzmu aktivnosti u cilju izmjene i dopune zakonodavstva koje se odnosi na ostvarivanje prava na naknadu za vrijeme porodiljnog odsustva, odnosno da poduzmu aktivnosti u cilju usklađivanja odredbi Odluke o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za porodiljsko odsustvo u institucijama Bosne i Hercegovine imajući u vidu Odluku o visini osnovice za obračun plate za 2022. godinu koja je stupila na snagu 01.07.2022. godine; 2. da u roku od 30 (trideset) dana Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijeste o preduzetim aktivnostima u cilju realizacije izdate preporuke.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	14.12.2022. odgovor Vijeća Ministara Bosne i Hercegovine 11.01.2023. obavijest neposrednoštem organu radi neizvršavanja Preporuke. Odgovor nije zaprimljen. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - rad na predmetu je u toku 22.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - Izjašnjenje Vijeća Ministara nije zaprimljeno . 07.03.2023 odgovor Vijeće Ministara
275	Z-LI-04-179/22	P-314/22	P R E P O R U K U direktoru JU Centar za socijalni rad Travnik 1. Da odmah poništi Odluku o prijemu u radni odnos broj 01-530-233-12/22 od 09.09.2022.g., te u skladu sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Srednjobosanskom kantonu i uvažavajući stavove Ombudsmena iznesene u ovoj preporuci, donese novu odluku o prijemu u radni odnos; 2. Proces prijema u radni odnos ubuduće vodi na otvoren i transparentan način, te da obavijesti o prijemu kandidata, pored ostalih elemenata, sadržavaju i pouku o pravnom lijeku, kako bi žalitelj mogao ostvariti pravo na korištenje pravnog lijeka 3. Da u roku od 15 (petnaest) dana obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	14.12.2022. godine Općini Travnik n/r načelniku općine upućena Obavijest o neizvršavanju preporuke ombudsmena br: P-314/22 . Dana 20.12.2022. zaprimljen odgovor na Preporuku. 26.01.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku. 22.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - rad na predmetu je u toku
276	Z-SA-04-850/22	P-340/22	P R E P O R U K U 1. Da Vlada Federacije Bosne i Hercegovine poduzme sve aktivnosti u cilju hitnog rješavanja statusa Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine i njenih zaposlenika; 2. Da Radna grupa Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, u što kraćem roku, Vladi Federacije Bosne i Hercegovine dostavi prijedlog za rješavanje statusa Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine i njenih zaposlenika; 3. Da u roku od 15 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove Preporuke;	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	22.12.22. zaprimljena kopija akta kojim Vlada F BiH proslijeđuje Preporuku na nadležno postupanje FM energije, rudarstva i industrije . 19.01.2023. zaprimljen odgovor FM energije, rudarstva i industrije Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 27.01.2023. - rad na predmetu je u toku Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 22.02.2023. - izjašnjenje dostavljeno stranci na komentar 01.02.2023. - rad na predmetu je u toku.
277	Z-BL-04-35/22	P-350/22	P r e p o r u k u Odboru državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine da po žalbi .... na Obavještenje Agencija za državnu upravu broj: 13-30-8-120-17/21 od 21.10.2022. godine, i rješenja Porezne uprave broj: 13/06-1-30-1-1781-3/21 i broj: 13/06-1-30-1-1780-3/21 od 17.10.2022. godine postupi u skladu sa članom 240. Zakona o upravnom postupku Federacije BiH i iznesenim mišljenjem ombudsmena u ovoj preporuci Upravnoj inspekciji, da preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti u konkretnom predmetu u cilju pokretanja prekršajnog postupka da u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke obavijeste ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	08.02.2023. zaprimljen odgovor Odbora državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine 20.02.2023. FM pravde upućena urgencija za dostavu izjašnjenja u roku od 15 dana.

278	Z-SA-04-1107/22	P-359/22	P R E P O R U K U Javnom preduzeću "ONSA" d.o.o. Sarajevo 1. Da imajući u vidu mišljenje Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ponište navedeni konkurs i raspisu novi u kojem će na adekvatan način biti formulirani posebni uslovi za članove Nadzornog odbora; 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	21.02.2023 odgovor JP ONSA Rad na predmetu je u toku.
279	Z-SA-04-835/22	P-358/22	P R E P O R U K U Premijeru Vlade Federacije Bosne i Hercegovine 1. Da, po prijemu ove Preporuke, bez odlaganja, preduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere kako bi se uspostavila saradnja sa Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 25. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmenima Bosne i Hercegovine dostavi tražena izjašnjenja; 2. Da, u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	21.02.2023. zaprimljen odgovor Vlade F BiH Rad na predmetu je u toku.
280	Nije realizirana						
281	Z-BL-04-566/21	P-10/22	PREPORUKU Upravi policije, Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona • Da donese izvještaj o radnom iskustvu u kojem će se navesti ove aktivnosti i poslovi koje je podnosilac žalbe obavio, uključujući i pravne poslove i druge poslove. • Da u roku od 30 dana, od dana prijema, dostave Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Institucija ombudsmena zaprimila je dana 11.04.2022. godine odgovor na preporuku Uprave policije, Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona akt broj:08-02-06/2-30-3-2041-4/21 HDŽ u kome obavještavaju da se preporuka ne može ispoštovati na način kako je traženo, odnosno da će Uprava policije ovog Ministarstva donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje uvjerenja, ukoliko se podnosilac žalbe obrati sa zahtjevom za izdavanje istog. Imajući u vidu da je ombudsman preuzeo sve radnje u skladu sa Zakonom predmet se zatvara u skladu sa odredbom člana 35. stava 8 Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 104/11). Ombudsmeni koriste priliku, a kako je osnovni razlog za izdavanje uvjerenja na način koji je tražio podnosilac žalbe bio polaganje pravosudnog ispita, da upute podnosioca žalbe na zvanično obraćanje nadležnom ministarstvu/komisiji za polaganje pravosudnog ispita, kako bi nakon odluke ministarstva, ukoliko je nezadovoljan, mogao ostvariti svoja prava korištenjem pravnih lijekova.
282	Z-SA-04-984/21	P-95/22	P R E P O R U K U 1. Da imajući u vidu Zaključak i mišljenje Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Školski odbor i nadležno Ministarstvo u postupcima odabira organa upravljanja i rukovođenja Škole, usklade svoje aktivnosti i upute sa nalazima iz ove preporuke; 2. Da Školski odbor u postupcima odabira direktora škole dosljedno primjenjuje odredbe Pravilnika o izboru, kriterijima za izbor, nadležnostima i radu direktora srednjih škola; 3. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Dana 30.05.2022. godine Institucija ombudsmena je zaprimila odgovor na preporuku Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo broj: 11-05/02-04-16129-1/22 od 28.04.2022. godine u kojem je navedeno: „... Vezano za vaš Zaključak i mišljenje, informisemo vas da nakon što novi Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo, koji je u proceduri donošenja, stupi na snagu, pristupit će se i donošenju novih podzakonskih akata uključujući i Pravilnik o izboru i imenovanju, nadležnostima i načinu rada školskih odbora srednjih škola Kantona Sarajevo i Pravilnik o izboru, kriterijima za izbor, nadležnostima i radu direktora srednjih škola, kojim će se otkloniti određeni nedostaci u primjeni... Kako je u konkretnom predmetu Institucija ombudsmena sačinila preporuku, te nakon iste zaprimila odgovor Ministarstva o stavu koje je zauzelo u odnosu na upućenu preporuku, postupanje Institucije ombudsmena se ovim aktom okončava i predmet zatvara. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada i aktivnostima Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u konkretnom slučaju, te se predmet shodno članu 35. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvara.
283	Z-SA-04-1259/21	P-210/22	P R E P O R U K U Vladi Kantona Sarajevo - premijeru Ministarstvu saobraćaja - ministru • da odmah po prijemu Preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje u vezi sa aktima institucije Ombudsmena od dana 27.12.2021. godine, 24.02.2022. godine i 27.05.2022. godine. Rok za realizaciju preporuke: odmah.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Aktom broj: 04-04-29228-2/22 od 06.09.2022. godine Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo dostavilo je odgovor ... Nakon razmatranja dostavljenih odgovora, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatovali su da P-33/20 od 14.02.2020. godine nije realizirana, te je ocijenili da nema osnova za daljnje poduzimanje aktivnosti i mjera na predmetu podnosioca žalbe. Gotovo istovjetna izjašnjenja od strane Preduzeća i Vlade Kantona Sarajevo - Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo dostavljena su u periodu od 2016. godine do 2022. godine. Ombudsmeni sa žaljenjem konstatuju da je izostala sistematska reakcija nadležnih organa, odnosno da označeni odgovorni organi nisu preduzeli potrebne aktivnosti u cilju rješavanja konkretne predmetne problematike. S obzirom da je institucija Ombudsmena u konkretnom predmetu podnosioca žalbe utvrdila kršenje prava, izdala Preporuku kojom je isto konstatirala i poduzela sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, predmet podnosioca žalbe se zatvara ovom odlukom uz napomenu da će navedeni slučaj biti uvršten u Godišnji izvještaj institucije Ombudsmena za 2022. godinu
284	Z-SA-04-789/22	P-216/22	1. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona: - Da bez odlaganja pristupi izmjenama Pravilnika o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, imajući u vidu odredbe pozitivnih zakonski propisa koje propisuju zabranu svakog vida diskriminacije. 2. Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da poduzme neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala zakonitost u provođenju predmetne konkursne procedure za prijem u radni odnos nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama Tuzlanskog kantona. 3. Vladi Tuzlanskog kantona/ Ministarstvu obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektoratu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport: - Da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	„Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su akte Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, Inspektorata za obrazovanje, nauku, kulturu i sport broj predmeta: 17/1-04-005245/22. Ur. broj akta: 10304-0003 od 14.09.2022.godine i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj:10/1-04-018734-22 od 29.08.2022.godine iz kojih je vidljivo da Preporuka nije ispoštovana. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine dana 28.11.2022.godine obratili su se Vladi Tuzlanskog kantona, premijeru Vlade, ukazali na sve naprijed navedeno te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine u cijelosti ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnjet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvore predmeti pod brojem ...
285	Z-BL-04-144/22	P-246/22	1. Da donese odluku o zahtjevu za očitovanje, uvažavajući mišljenje Ombudsmena. 2. Da u roku od 20 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Školski odbor dostavio je odgovor na Preporuku od 14.10.2022. godine u kojoj se navodi da ranije zauzet stav da podnosilac žalbe u tom predmetu nije nikad podnio žalbu, prigovor ili neki drugi podnesak na osnovu kojeg bi ŠO JU MSS mogla donijeti Odluku o odbijanju ili prihvatanju takvog podneska. „Imenovana je isključivo svojim podnescima tražila očitovanja od direktora i ŠO JU MSS Bihać, na koje je uredno dobijala odgovore potkrijepljene sa adekvatnom dokumentacijom. Kako je ŠO JU MSS Bihać iscrpio sve zakonske norme i postupio po traženju imenovanice, ukoliko ista smatra da se njena prava i dalje uskraćena, može svoja prava tražiti putem Općinskog suda u Bihaću“. Kako iz navedenog odgovora proizlazi da ŠO JU MSS Bihać neće ispoštovati Preporuku ombudsmena o navedenom je obavješteno Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko- sarskog kantona kao neposredno viši organ, kako bi u skladu sa svojim nadležnostima preduzeli mjere na poštovanju Preporuke Ombudsmena. Kako do danas (do dana arhiviranja predmeta 22.12.2022.) nisu dostavljene informacije od strane nadležnog ministarstva, a Ombudsmeni su preduzeli sve radnje u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom, predmet se zatvara. Predmet će biti uvršten u Godišnji izvještaj institucije ombudsmena za 2022. Godinu.
286	Z-BL-04-153/22	P-265/22	1. JZU Domu zdravlja Stanari, da preispita opravdanost primjene člana X stav 2. Odluke o dodjeljivanju, korištenju i kontroli korišćenja šifara, u predmetu „... uvažavajući izneseno mišljenje ombudsmena, 2. da u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke obavijeste ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	S obzirom da je izdavanjem preporuke preduzeto sve iz nadležnosti Institucije ombudsmena u navedenom predmetu te da iz odgovora nadležnih organa proizlazi da preporuka ombudsmena nije ispoštovana, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. stav 8. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi ... a podnosioca žalbe se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njenom predmetu.
287	Nema odgovora						
288	Z-BL-04-85/21	P-34/22	R E P O R U K U Željezničkom građevinskom preduzeću a.d. Doboj, Uprave preduzeća da odmah po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnja sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražena izjašnjenja, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Sarutke broj 13, Banjaluke.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE	Preporuka je upućena na adresu: Željezničko građevinsko preduzeće a.d. Doboj, Cara Dušana bb, 74 000 Doboj. Dostavnica sa upućenom preporukom je vraćena sa obavještenjem da je dostava pokušana dana 11.02.2022. godine, nije zatečen obavještenje. Ponovo je pokušana dostava 04.03.2022. godine, ista je vraćena sa istim obavještenjem. S obzirom na navedeno, dana 11.03.2022. godine upućen je akt podnosiocima žalbe kojom prilikom se upoznati sa gore navedenim i pozvani da dostave nove informacije u navedenom predmetu, u roku od 15 dana od prijema akta. S obzirom da do trenutka izdave ove odluke nije dostavljen traženi odgovor, te da nije ostvarena saradnja ni sa odgovornim preduzećem u konkretnom predmetu a preduzeto je sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvore predmet po žalbi ...

289	Z-MO-04-111/21	P-146/22	P R E P O R U K U • Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona: 1. da okonča proceduru zapošljavanja i postupi u po dostavljenju Listi uspješnih kandidata od 08.07.2021. godine; 2. da u roku od 15 dana računajući od dana prijema preporuke, obavijesti instituciju Ombudsmana o poduzetim aktivnostima na njoj realizaciji; • Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona: 1. da bez odlaganja oduzme odgovarajuće mjere kako bi se ispravila neskladnost Zakona o prosvjetnoj inspekciji HNK prema postojećem zakonodavstvu u cilju rješavanja radno-pravnih statusa državnih službenika na zakonit način; 2. da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke, obavijesti instituciju Ombudsmana o poduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE	...Institucija Ombudsmana nije zaprimila odgovor nadležnih organa. Nakon izdavanja preporuke, žaliteljica je istu dostavila i Kantonalnom tužilaštvu u Mostaru, koje je nakon uvida u dostavljenu preporuku podiglo optužnicu protiv Ministra obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK. Žaliteljica telefonskim putem ističe zavalnost na postupanju u ovom predmetu, te smatra da je u ovom konkretnom slučaju samo institucija Ombudsmana postupala u skladu sa zakonom kako bi se otklonile nepravilnosti koje su proistekle iz ovog postupka. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Z-MO-04-111/21.
290	Z-BR-04-113/22	P-175/22	1. Da u smislu člana 260. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine[1], a u vezi sa članom 261. stav 2. istog Zakona poništi Rješenje broj: 13/08-02-4-360-321-2/22 od 10.05.2022. godine, i donese novo rješenje sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, uvažavajući navode iz ove Preporuke; 2. da u roku od 8 (osam) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE	Budući da odgovor nije zaprimljen u ostavljenom roku, 25.10.2022. Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine Središnji ured upućen je Zahtjev za dostavu odgovora u roku od 8 dana, 08.12.2022. upućena urgencija. 29.12.2022. prilikom ažuriranja praćenja realizacije preporuka uvidom u bazu podataka utvrđeno je da odgovor nije zaprimljen.Rad na predmetu je u toku. 20.01.2023. prilikom ponovnog ažuriranja utvrđeno da izjašnjenje na P-175/22 i Zahtjev za dostavu odgovora nije dostavljen.Predmet je u radu. 28.02.2023. status predmeta isti - odgovor nije zaprimljen.
291	Z-BL-04-83/22	P-276/22	- Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno;	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE	06.12.2022. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje nije zaprimljeno . 24.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - obavještenje Skupštini USK o neizvršenju Preporuke P-276/22 upućeno 23.02.2023.
292	UKUPNO	-	10 - Radni odnosi				
293	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
294	36	37	10	4	12	6	4
295	POVREDA PRAVA :	11 - Obrazovanje					
296	Realizirana						
297	Z-BR-04-227/21	P-35/22	VLADI BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE-ODJELU ZA OBRAZOVANJE -da, imajući u vidu Nalaz i mišljenje Ombudsmana Bosne i Hercegovine, osiguraju mehanizam praćenja i nadzora nad dodjeljivanjem subvencija predškolskim ustanovama na području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine a sve u cilju prevencije eventualnog nenamjenskog trošenja subvencija; -Da o načinu ispoštovanja ove Preporuke obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema iste.	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	"...Dana 18. 2. 2022. godine institucija Ombudsmana zaprimila je elektronsku poštu ... u kojem se navodi: " u prilogu email-a dostavljamo Vam Odluku o imenovanju komisije za vršenje kontrole tačnosti dostavljenih podataka za nabavku usluga boravka djece sa područja Brčko distrikta BiH u privatnim predškolskim ustanovama u Brčko distriktu BiH za fiskalnu.2022.godinu, a po Vašoj u vezi žalbe Z-BR-227/21 od 26.01.2022. godine." Uz e-poštu dostavljen je i privitak Odluke Gradonačelnika Brčko distrikta BiH o imenovanju povjerenstva broj predmeta: 13-002917/21, broj akta: 01.1-1413EK-02/22 od 14. 2. 2022. godine. Također je i privatna Odluka gradonačelnika Brčko distrikta BiH o imenovanju komisije za obrazovanja broj predmeta: 37-000123/22, broj akta: 07-1281SC-001/22 od 21. 2. 2022. godine u kojem se navodi: "U Preporuci Odjeljenja za obrazovanje, tražite da se osigura ... kao i da o načinu poštivanja ove Preporuke Odjeljenje obavijesti Ombudsmana za ljudska prava BiH. U skladu sa gore navedenim obavještvama vas: Odjeljenje za obrazovanje nema utjecaj na visinu cijena boravka djece u privatnim predškolskim ustanovama niti imamo zakonskih mogućnosti ograničenja istih. To što je tražen cjenovnik na uvid pri raspisivanju javnog poziva nije bio niti je mogao biti uslov za održavanje cijena u istom iznosu. Uzevši u obzir povećanje cijena na tržištu i visinu inflacije cijene u privatnim predškolskim ustanovama nisu visoke niti nerealne, naročito jer je u javnoj predškolskoj ustanovi cijena koštanja boravka djeteta u vrtiću/jaslicama cca 380 KM. Odjeljenje za obrazovanje je u svrhu kontrole i praćenja dodjele subvencija preduzelo sve zakonski raspoložive mjere i to: 1. Subvencije se plasiraju preko privatnih predškolskih ustanova, a ne direktno roditeljima baš zbog lakšeg načina praćenja i kontrole broja djece... 2. Boravka djece u vrtiću ... 3. Iznos subvencije koji potvrđuje roditelj/ staratelj djeteta. Kontrolu broja djece i ispunjenost svih uslova boravka (tačka 1.) vrši komisija koju imenuje gradonačelnik Brčko distrikta BiH, u toku javnog poziva za dodjelu subvencija.... Nadzor nad zakonitošću rada kako privatne, tako i javne predškolske ustanove se vrši u skladu sa zakonskom regulativom od strane Inspektorata Brčko distrikta BiH, tj. inspektora nadležnih za određene oblasti, a svakako minimum jednom godišnje kontrolom inspektora za obrazovanje." Uzimajući u obzir da je preporuka P-35/22 prihvaćena, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine sukladno članku 35. stavku 1. točka 8. Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvaraju predmet broj: Z-BR-04-227/21... "
298	Z-MO-04-176/21	P-260/22	P R E P O R U K U • Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona: 1. da imajući u vidu nalaz i mišljenje iz ove preporuke, pristupi izmjenama i dopunama Pedagoškom standardu i normativi osnovnog školstva u HNK, kako bi se implementirao „obavezni predmet s pravom izbora“; 2. da u svim budućim zahtjevima vodi računa o organizaciji nastave po razredima i odjeljenjima na način da broj učenika odgovara minimalnom broju za formiranje odgojno-obrazovne skupine - izborni predmet; 3. da u roku od 60 dana računajući od dana prijema preporuke, obavijesti instituciju Ombudsmana o poduzetim aktivnostima na njoj realizaciji;	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	08.02.2023. zaprimljen kopija akta kojim Premijer HNK prosljeđuje nadležnom ministarstvu preporuku P-260/22 na postupanje. 17.02.2023. zaprimljen odgovor Min. obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK 17.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - zaprimljeno izjašnjenje - preporuka realizirana i izvan roka.Rad na predmetu je u toku
299	Ostvarena saradnja						
300	Z-SA-04-936/21	P-53/22	PREPORUKA Preporučuje se Univerzitetu u Sarajevu da koristeći sva raspoloživa sredstva prema organizacionoj jedinici, a u skladu sa zakonom, omogući zalocu odbranu magistarskog rada. Poziva se Univerzitet u Sarajevu da obavijesti Instituciju ombudsmana o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema.	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	16.11.2022. ažuriranje praćenja realizacije preporuka . izjašnjenje Univerziteta nije zaprimljeno . Rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka -20.02.2023. Min. nauke, visoko obrazovanja i mlade KS upućena urgencija za dostavu informacije. 06.03.2023 odgovor Min.nauke, vis.obr. i mladih KS
301	Z-SA-04-1157/21	P-159/22	P R E P O R U K U U MINISTARSTVU ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE KANTONA SARAJEVO 1. Da donese odluku po zahtjevu žaliteljice, broj: 11-03-1934 od 11.02.2021. godine za zamjenu postojeće dozvole vozač-instruktor, odnosno u najkraćem roku okonča pomenutu proceduru; 2. Da u roku od 15 dana, u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupcima i rokovima za poduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka: - 06.10.2022. nema odgovora na preporuku P-159/22 - rad na predmetu je u toku. - 29.11.2022. odgovor nije zaprimljen - 29.12.2022. nema odgovora na preporuku P-159/22 - rad na predmetu je u toku. 21.02.2023. zaprimljen odgovor Min. odgoja i obrazovanja KS - 21.02. 2023.i 28.02.2023. prilikom ponovnog ažuriranja praćenja statusa preporuka, utvrđeno da je izjašnjenje odgovorne strane zaprimljeno . Predmet u radu
302	Nije realizirana						

303	Z-BL-04-106/22	P-123/22	PREPORUKU Ministarstvu za naučnotehnoški razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo, Komisiji za borbu protiv negativnih pojava u visokom obrazovanju u Republici Srpskoj; 1. Da preduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi se što preciznije i adekvatnije uređila i zaštitila prava studenata na adekvatno obavještanje, mentorstvo i sticanje zvanja, u skladu sa postojećim zakonskim okvirom i nalazima iz ove Preporuke; 2. Da ispita navode podnositelje žalbe u pogledu povrede principa i standarda studiranja na II ciklusu studija na Univerzitetu u Banjoj Luci i preduzme mjere na otklanjanju utvrdjenih nepravilnosti, bilo kroz usvajanje opširnih ili pojedinačnih pravnih akata. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmena Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	11 - Obrazovanje	Nije realizirana	DA	Kako u ostavljenom roku za izvršenje preporuke Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine nije dobila nikakav odgovor od strane Ministarstva za naučnotehnoški razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo, Komisije za borbu protiv negativnih pojava u visokom obrazovanju u Republici Srpskoj, upućena je urgencija dana 21.09.2022. godine, Vladi Republike Srpske da preduzme mjere iz svoje nadležnosti na provođenju preporuke. U odgovoru na urgenciju koji je Instituciji Ombudsmena dostavljen 25.11.2022. godine, nadležno ministarstvo, između ostalog, navodi da nije organ nadležan za utvrđivanje navoda iz upućene žalbe. ... Izdavanjem preporuke, slanjem urgencije i uvrštavanjem ovog primjera u Godišnji izvještaj za 2022. godinu iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsman za ljudska prava ima po pojedinačnim žalbama građana.
304	Nema odgovora						
305	Z-MO-04-14/22	P-324/22	P R E P O R U K U Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona 1. da imajući u vidu nalaz i mišljenje iz ove preporuke, bez odlaganja pristupi donošenjem propisa iz čl. 129. Zakona o visokom obrazovanju HNK"; 2. da u roku od 90 dana računajući od dana prijema preporuke, obavijesti instituciju Ombudsmena o poduzetim aktivnostima na njoj realizaciji;	11 - Obrazovanje	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - odgovor na Preporuku nije zaprimljen . Rok za izjašnjenje je 07.03.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 28.02.2023. rad na predmetu je u toku.
306	UKUPNO	-	11 - Obrazovanje				
307	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DIJELIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJUE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
308	6	6	2	0	2	1	1
309	POVREDA PRAVA :	I2 - Osobe sa invaliditetom					
310	Realizirana						
311	Z-SA-02-745/19	P-25/22	P R E P O R U K U • premijeru Vlade Unsko-sanskog kantona 1. Da usvoji izmjene i dopune Odluke o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, zubnoprotske pomoći i zubnoprotskih nadomjestaka koji se obezbjeđuju u Zavodu zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona, u dijelu dobne granice za ostvarivanje prava na invalidska kolica i uskladi Odluku sa odredbama Konvencije UN o pravima djeteta; 2. Da u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke; • premijeru Vlade Bosansko- podrinskog kantona 1. Da usvoji izmjene i dopune Odluke o obimu prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala koja se obezbjeđuju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, u dijelu dobne granice za ostvarivanje prava na invalidska kolica i uskladi Odluku sa odredbama Konvencije UN o pravima djeteta; 2. Da u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	12 - Osobe sa invaliditetom	Realizirana	DA	Nakon nekoliko intervencija Institucije ombudsmena, zaprimljen je akt Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona broj: 01-3886-1/22 od 30.06.2022. godine, kao i akt Zavoda zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona broj: 03/2-3-3461/22 od 12.09.2022. godine. Iz navedenih akata proizlazi da je preporuka Ombudsmena BiH u cjelosti realizovana, te da su u navedenim kantonima u Federaciji izmijenjene na način kako je i navedeno u Preporuci Ombudsmena.
312	Z-SA-02-99/22	P-131/22	P R E P O R U K U • ministru rada i socijalne politike u Federaciji BiH i ministrici finansija u Federaciji BiH 1. Da putem koordinisanih aktivnosti intenziviraju rad u cilju otklanjanja problema pri primjeni člana 11. Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH, a s ciljem stvaranja uslova centrima za socijalni rad za uvođenje roditelja njegovatelja u pravo; 2. Da u roku od 15 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste; • ministru rada i socijalne politike u Federaciji BiH 3. Da bez odlaganja uputi u proceduru Izmjene i dopune Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH, a u skladu sa Zaključkom Doma 4. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	12 - Osobe sa invaliditetom	Realizirana	DA	Dana 26.05.2022. godine zaprimljen je akt Federalnog ministarstva rada i socijalne politike broj: 05-02/1-849/22 od 23.05.2022. godine u kojem se potvrđuju... navodi iz akta Federalnog ministarstva finansija "... U pogledu preporuke da se bez odlaganja upute u proceduru donošenja Izmjene i dopune Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zaključkom Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, obavještavamo vas da je Zakon o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine donesen bez da su drugi sistemi (perski, penzion, zdravstveni), od kojih zavisi primjena navedenog propisa, bili pripremljeni za implementaciju istog. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u proteklom periodu svoje aktivnosti je usmjerilo na stvaranju pretpostavki za implementaciju propisa obzirom da je primjena istog propisa formalno počela u decembru mjesecu 2021. godine. Obzirom da je implementacija propisa tek započela, te da će se u narednom periodu jasnije vidjeti koji su još problemi u primjeni propisa, obavještavamo vas da će ovo ministarstvo pristupiti pripremi izmjena i dopuna predmetnog propisa..." Ombudsmeni konstatuju da je realizovana Preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine broj: P-131/22 od 28.04.2022. godine
313	Z-SA-02-408/22	P-131/22	P R E P O R U K U • ministru rada i socijalne politike u Federaciji BiH i ministrici finansija u Federaciji BiH 1. Da putem koordinisanih aktivnosti intenziviraju rad u cilju otklanjanja problema pri primjeni člana 11. Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH, a s ciljem stvaranja uslova centrima za socijalni rad za uvođenje roditelja njegovatelja u pravo; 2. Da u roku od 15 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste; • ministru rada i socijalne politike u Federaciji BiH 3. Da bez odlaganja uputi u proceduru Izmjene i dopune Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH, a u skladu sa Zaključkom Doma 4. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	12 - Osobe sa invaliditetom	Realizirana	DA	Dana 26.05.2022. godine zaprimljen je akt Federalnog ministarstva rada i socijalne politike broj: 05-02/1-849/22 od 23.05.2022. godine u kojem se potvrđuju... navodi iz akta Federalnog ministarstva finansija "... U pogledu preporuke da se bez odlaganja upute u proceduru donošenja Izmjene i dopune Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zaključkom Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, obavještavamo vas da je Zakon o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine donesen bez da su drugi sistemi (perski, penzion, zdravstveni), od kojih zavisi primjena navedenog propisa, bili pripremljeni za implementaciju istog. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u proteklom periodu svoje aktivnosti je usmjerilo na stvaranju pretpostavki za implementaciju propisa obzirom da je primjena istog propisa formalno počela u decembru mjesecu 2021. godine. Obzirom da je implementacija propisa tek započela, te da će se u narednom periodu jasnije vidjeti koji su još problemi u primjeni propisa, obavještavamo vas da će ovo ministarstvo pristupiti pripremi izmjena i dopuna predmetnog propisa..." Ombudsmeni konstatuju da je realizovana Preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine broj: P-131/22 od 28.04.2022. godine
314	Z-SA-02-89/22	P-132/22	P R E P O R U K U u načelniku Općine Kakanj 1. Da još jednom preispita mogućnost udovoljavanja zahtjevu žalitelja za isertavanje parking mjesta za osobe sa invaliditetom i postavljanje vertikalnog saobraćajnog znaka i dopunske table ili natpisa, na pogodnoj lokaciji u blizini zgrade stanovanja imenovanog; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	12 - Osobe sa invaliditetom	Realizirana	DA	Dana 17.06.2022. godine zaprimljen je akt Općine Kakanj broj: 02/1-4221/22 od 08.06.2022. godine u kojem se navodi da je nakon razmatranja mogućnosti i izlaska na lice mjesta, odobreno isertavanje parking mjesta za osobe sa invaliditetom (horizontalna saobraćajna signalizacija) i postavljanje propisanog vertikalnog saobraćajnog znaka "parkiranje" (III-40), kao i dopunske table sa znakom ili natpisom koji pokazuje da je to isključivo parking mjesto za osoba sa invaliditetom, na zemljištu označenom kao k.č. br. 1049/1 k.o. Kakanj- postojeći parking u neposrednoj blizini ispod zgrade stanovanja podnositelja žalbe, a koji jedini u blizini zgrade zadovoljava minimalne tehničke uvjete za označavanje parking mjesta. U istom u aktu se navodi: "Obavještavajući vas o gore navedenom, a u očekivanju da ćemo naredno djelimično riješiti navedeni problem, ostajemo otvoreni za svaki vid saradnje." Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka broj: P-132/22 od 21.04.2022. godine u cjelosti realizovana, te je odlučno da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Predmet će biti naveden u Godišnjem izvještaju o rezultatima aktivnosti Institucije za 2022. godinu.

315	Z-BL-02-255/22	P-193/22	PREPORUKU: - Da kroz izmjene Pravilnika o sufinansiranju troškova liječenja, nabave lijekova i medicinskih sredstava i specifičnih ortopedskih pomagala (broj: U.O. -02-13-1-2-24508/21) omogućiti sufinansiranje lijekova koje koriste osobe sa rještikom i teškim oboljenjima a spadaju u grupu imunološke i biološke terapije, u skladu sa mišljenjem Ombudsmena - Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoljavanja Preporuke u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke na adresu Ulica Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka	12 - Osobe sa invaliditetom	Realizirana	DA	U odgovoru na preporuku, Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona informisao je Ombudsmene da će Stručna služba Zavoda, uvažavajući Mišljenje i Preporuku Ombudsmena izvršiti analizu prioriteta u skladu sa medicinskim indikacijama i potrebala osiguranih lica zavoda, kao i projekciju troškova koji bi nastali ukoliko bi se lijekovi koji nisu na bolničkoj listi lijekova niti na federalnoj listi, a koji spadaju u grupu imunološke i biološke terapije uvrstili u odredbe Pravilnika. „Na temelju rezultata analize, Stručna služba Zavoda će slijedeću reviziju Pravilnika izvršiti u skladu sa prioritetima i finansijskim mogućnostima iz navedene analize“. Imajući u vidu navedeno, Ombudsmeni Preporuku smatraju ispoštovanom jer Stručna služba svakako će cijijeniti sve okolnosti u cilju revizije Pravilnika. Podnositelji žalbe je u telefonskom razgovoru rečeno da može obavijestiti ombudsmene ukoliko se revizija Pravilnika ne izvrši do kraja godine.
316	Z-SA-02-222/22	P-204/22	P R E P O R U K U direktoru Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona I.Da uvažavajući navode iz ove Preporuke poduzme konkretne i efikasne mjere u cilju potpune i adekvatne primjene Odluke o obimu o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka; 2.Da postupak ostvarivanja prava koja propisuje navedena odluka, vrati u pravne okvire i omogućiti osigurancima da na najlakši mogući način ostvare prava koja im pripadaju; 3. Da sve buduće mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti poduzima uz mjere razumnog prilagodavanja za osobe sa invaliditetom, a u cilju osiguranja ravnopravnosti i punog učešća osoba sa invaliditetom u društvu, a što uključuje i informacije pristupačne osobama sa invaliditetom; 4.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	12 - Osobe sa invaliditetom	Realizirana	DA	Osigurana lica sa invaliditetom koja duže od sedam godina od uvođenja u pravo koriste određeno pomagalo, izuzimaju se od obaveze komisijske procedure, a što je detaljno regulisano Listom pomagala u okviru sve pojedinačne grupe pomagala. Imajući u vidu sadržaj navedenog akta Zavoda zdravstvenog osiguranje Zeničko-dobojskog kantona, Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka broj: P-204/22 od 29.06.2022. godine realizirana. Shodno navedenom, Ombudsmeni su odlučili da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
317	Z-LI-02-155/22	P-315/22	P R E P O R U K U JU Centar za edukaciju sudaca i tužitelja FBiH i JU Centar za edukaciju sudaca i tužitelja RS • Da u godišnji program stručnog usavršavanja sudaca i tužitelja uvrste posebne obuke koje će se odnositi na seksualno i rodnosnoasovano nasilje prema osobama sa invaliditetom; • Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije iste.	12 - Osobe sa invaliditetom	Realizirana	DA	26.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje nije zaprimljeno (rok istekao 12.12.2022.) Rad na predmetu je u toku. 22.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - uvidom u BP utvrđeno da je JU Centru za edukaciju sudaca i tužitelja RS 21.02.2023. Upućena urgencija za dostavu odgovora u roku od 7 dana. 06.03.2023. zaprimljen odgovor JU Centra za edukaciju sudaca i tužitelja RS.
318	Z-LI-02-156/22	P-315/22	P R E P O R U K U JU Centar za edukaciju sudaca i tužitelja FBiH i JU Centar za edukaciju sudaca i tužitelja RS • Da u godišnji program stručnog usavršavanja sudaca i tužitelja uvrste posebne obuke koje će se odnositi na seksualno i rodnosnoasovano nasilje prema osobama sa invaliditetom; • Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije iste.	12 - Osobe sa invaliditetom	Realizirana	DA	26.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje nije zaprimljeno (rok istekao 12.12.2022.) Rad na predmetu je u toku. 22.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - uvidom u BP utvrđeno da je JU Centru za edukaciju sudaca i tužitelja F BiH 21.02.2023. Upućena urgencija za dostavu odgovora u roku od 7 dana. 07.03.2023. dostavljen odgovor
319	Djelimično realizirana						
320	Z-SA-02-327/22	P-164/22	P R E P O R U K U Gradonačelniku Grada Zenica 1.Da poduzme aktivnosti u cilju osiguranja kontinuiranog ljetnog i zimskog održavanja putne infrastrukture u naselju Gornje Vražale, uključujući i stambeni objekat žalitelja; 2. Da u što kraćem roku okonča procedure i radove u cilju osiguranja rasvjete u naselju Gornje Vražale, uključujući i stambeni objekat žalitelja; 3. Da sve buduće mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti poduzima uz mjere razumnog prilagodavanja za osobe sa invaliditetom, a u cilju osiguranja ravnopravnosti i punog učešća osoba sa invaliditetom u društvu; 4.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	12 - Osobe sa invaliditetom	Djelimično realizirana	DA	Grad Zenica dostavio je Instituciji ombudsmena akt broj: 02-45-18313-3/22 od 13.09.2022. godine u kojem je navedeno da je Projektom modernizacije i proširenja javne rasvjete, predviđeno i naselje Gornje Vražale, kao i da se zimsko održavanje cesta iz nadležnosti Grada Zenica, vrši u skladu sa Programom rada zimske službe, te da se naselje Gornje Vražale nalazi u Grupi 4. Aktivnosti zimskog održavanja će u narednom periodu biti organizovane na način da se žalitelju i njegovoj porodici omogućiti nesmetan pristup svom stambenom objektu. Po pitanju sanacije infrastrukture, u istom aktu se navodi da je planirano ulaganje shodno zahtjevu žalitelja, koji se odnosi na sanaciju klizišta nastalog nakon obilnih padavina. Dana 19.09.2022. godine žalitelju je dostavljen navedeni akt Grada Zenica. Imajući u vidu sadržaj citiranog akta, Ombudsmeni konstatuju da su nadležni organi poduzeli mjere u cilju realizacije Preporuke Ombudsmena BiH, te da je Preporuka djelimično realizovana. Shodno navedenom, Ombudsmeni su odlučili da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
321	Z-SA-02-948/22	P-300/22	P R E P O R U K U federalnom ministru rada i socijalne politike 1. Da, odmah po prijemu preporuke odluču u postupku revizije prava u predmetu priznavanja statusa reditelja njegovatelja P.E.; 2. Da odmah po prijemu ove Preporuke pristupi sačinjavanju prijedloga za izmjene i dopune Zakona o rediteljima njegovateljima, a uvažavajući dosadašnje probleme u praksi i navode iz ove Preporuke; 3. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	12 - Osobe sa invaliditetom	Djelimično realizirana	DA	Dana 14.12.2022. godine zaprimljen je akt navedenog Ministarstva broj: UPH 05-31/6-1-48/22 EZ od 12.12.2022. godine u kojem se navodi da je u konkretnom slučaju okončana revizija prava za P.E., te je predmet vraćen pristepenom organu u cilju realizacije aktivnosti iz člana 11. stav 5. Zakona o rediteljima njegovateljima u Federaciji BiH. U istom aktu se ističe da su se ulitinski problemi u primjeni Zakona, pojavili zbog nepripremljenosti drugih sistema za implementaciju propisa, te da će ovo Ministarstvo pristupiti pripremi izmjena i dopuna predmetnog propisa. U navedenom aktu, ne precizira se rok u kojem će se pripremiti prijedlog izmjena i dopuna. Dana 16.12.2022. godine žalitelji je proslijeđen navedeni akt povodom kojeg nisu dostavljene primjedbe. Cijeneći sve navedeno, Ombudsmeni BiH konstatuju da je Preporuka broj: P-300/22 od 27.10.2022. godine djelimično realizovana.
322	Z-MO-02-183/21	P-353/22	P R E P O R U K U Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona i Gradu Mostaru 1. Da imajući u vidu važnost postojanja i rada JU Centra za djecu i omladinu sa posebnim potrebama „Los Rosales“ Mostar, putem koordinisanih aktivnosti poduzmu adekvatne mjere u cilju rješavanja statusnih pitanja i načina finansiranja istog; 2. Da znadu najefikasnija rješenja u cilju opostojanja stalnog finansiranja rada Centra iz sredstava Budžeta, a ne putem grantova kao što je slučaj sada; 3. Da se kontinuirano ulažu sredstva u cilju daljeg razvoja Centra, a u cilju punopravnog učešća osoba sa invaliditetom u društvu; 4. Da u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	12 - Osobe sa invaliditetom	Djelimično realizirana	DA	30.01.2023. zaprimljen odgovor Vlade HNK. 14.02.2023. zaprimljen odgovor Min.zdravstva, rada i socijalne skrbi . Rok za realizaciju Preporuke P-353/22 je početak marta 2023.
323	Ostvarena saradnja						
324	Z-BL-02-176/22	P-223/22	P R E P O R U K U 1. Da preduzeme radnje u cilju rješavanja pitanja sukoba nadležnosti centara za socijalni rad koji se nalaze u različitim entitetima, odnosno Brečko distriktu Bosne i Hercegovine 2. Da u roku od 60 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	10.01.2023.- urgencija Min.civilnih poslova da dostavi izjašnjenje na preporuku u roku od 10 dana. 23.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - u ostavljenom roku nije zaprimljeno izjašnjenje odgovorne strane. Predmet je u radu .

325	Z-SA-02-503/22	P-301/22	P R E P O R U K U - Federalnom ministarstvu zdravstva i Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH. 1. Da pristupe izmjeni svih potrebnih pravnih propisa u cilju propisivanja prava na čitač ekrana za slijepce i slabovidne osobe, te da pristupe sačinjavanju Uputstva o načinu i korištenju ortopedskih i drugih pomagala, a u smislu člana III. stav 2. Odluke o utvrđivanju osnovnog paketa zdravstvenih usluga u Federaciji BiH; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste; • kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja: 1. Da poduzmu mjere iz svoje nadležnosti u cilju izmjena podzakonskih akata na način koji će slijepim i slabovidnim osobama omogućiti ostvarivanje prava na čitač ekrana; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	24.11.22. odgovor Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona Mostar. 30.11.22. odgovor Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona Mostar. 09.12.2022ZZO FBiH odgovor ZZO SBK odgovor 16.12.2022 odgovor ZZO Livno 27.12. odgovor ZZO Zapadnohercegovačkog kantona. Ažuriranje praćanja realizacije preporuka 26.01.2023. - rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. Nakon posljednjeg ažuriranja zaprimljeni su odgovori ZZO TK i ZZO BPK.
326	Nije realizirana						
327	Z-SA-02-413/22	P-202/22	P R E P O R U K U direktoru JU Dom zdravlja Zenica 1.Da poduzme adekvatne mjere u cilju iznalaženja efikasnog rješenja predmetnog slučaja na način da se žalitelji olakša ostvarivanje prava na novčanu naknadu zbog fizičke onesposobljenosti; 4.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	Dana 22.07.2022. godine zaprimljen je akt Kantonalnog suda u Zenici broj: 04 0 U 008135 22 U 2 od 21.07.2022. godine u kojem se navodi da je ovaj Sud, po tužbi žaliteljice donio Presudu broj: 04 0 U 008135 22 U 20.07.2022. godine, kojom je tužba odbijena kao neosnovana. Time je prestala i svrha daljeg postupanja po žalbi žaliteljice, obzirom da Ombudsmeni nemaju ovlaštenje mijenjati ni ukidati odluke sudskih organa. 29.08.2022. zaprimljen odgovor JU Dom zdravlja Zenica.
328	Z-BL-02-337/22	P-207/22	PREPORUKU • da odmah po prijemu ove preporuke, razmotri prijedloge izmjene Pravilnika o pravu na medicinska sredstva, u skladu sa utvrđenim činjenicama i preporukom Ombudsmena • Da u roku od 30 dana od prijema ove preporuke obavijesti ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	"...Fond, u odgovoru na preporuku navodi da, ukoliko nabavka medicinskog sredstva prevazilazi standarde propisane Listom, i skuplje je od cijene utvrđene aktom Fonda, razliku u cijeni medicinskog sredstva snosi osigurano lice. Uvrštavanje bebi alarma na Listu medicinskih sredstava u ovom trenutku nije moguće jer se ne nalazi u registru medicinskih sredstava Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH. Ombudsmeni će u ovom predmetu nastaviti istragu prema Agenciji za lijekove Bosne i Hercegovine. Pravo na računar sa govornim softverom Fond obezbjeđuje svim licima od navršanih 10 do 35 godina života, i preko 35 godina života pod uslovom da korištenjem navedenog medicinskog sredstva slijepo lice obezbjeđuje egzistenciju, da je savladalo informatičku obuku i da posjeduje potvrdu Saveza slijepih Republike Srpske. Pravilnikom nije definisana gornja granica od 65 godina života za odobravanje računara sa govornim softverom. U odgovoru se takođe navodi da je u pripremi Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju koji je Narodna skupština Republike srpske usvojila u formi nacarta, te da je u toku procedura pripreme prijedloga nakon stručne rasprave koja je objavljena u organizaciji Odbora Narodne skupštine Republike Srpske za zdravstvo, rad i socijalnu politiku. U nacrtu ovog Zakona dio koji se odnosi na pravo na medicinska sredstva (kao dio prava na zdravstvenu zaštitu kao osnovnog prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja) je definisan detaljnije i sveobuhvatnije u odnosu na odredbe važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“; broj: 18/99, 51/01,70/01, 51/03, 17/08, 01/09, 106/09, 39/16, 110/16,94/19, 44/20 i 37/22), te se predviđa odredba koja će regulisati obaveznu Upravnom odbora Fonda da, uz saglasnost ministra zdravlja i socijalne zaštite, pravilnikom propiše uslove i postupak za obezbjeđivanje medicinskih sredstava koji se finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, što je aktivnost koja se planira nakon usvajanja i stupanja na snagu novog zakona. Dalje navode da će u periodu okončanja procedure usvajanja novog zakona, Fond će sve prijedloge koje se tiču proširivanja prava osiguranika detaljno analizirati i sa medicinskog aspekta i sa finansijskog aspekta i nastojati da u okviru mogućnosti konstantno proširuju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja. Imajući u vidu da su Ombudsmeni preduzeli sve radnje u okviru svoje nadležnosti a izmjene nisu uradene na način kako bi se ispoštovala Preporuka ombudsmena i zahtjevi lica sa invaliditetom, predmeti se zatvaraju u skladu sa odredbom člana 35. Stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Predmeti će biti izvršeni u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmena za tekuću godinu.
329	Z-BL-02-373/22	P-207/22	PREPORUKU • da odmah po prijemu ove preporuke, razmotri prijedloge izmjene Pravilnika o pravu na medicinska sredstva, u skladu sa utvrđenim činjenicama i preporukom Ombudsmena • Da u roku od 30 dana od prijema ove preporuke obavijesti ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	"...Fond, u odgovoru na preporuku navodi da, ukoliko nabavka medicinskog sredstva prevazilazi standarde propisane Listom, i skuplje je od cijene utvrđene aktom Fonda, razliku u cijeni medicinskog sredstva snosi osigurano lice. Uvrštavanje bebi alarma na Listu medicinskih sredstava u ovom trenutku nije moguće jer se ne nalazi u registru medicinskih sredstava Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH. Ombudsmeni će u ovom predmetu nastaviti istragu prema Agenciji za lijekove Bosne i Hercegovine. Pravo na računar sa govornim softverom Fond obezbjeđuje svim licima od navršanih 10 do 35 godina života, i preko 35 godina života pod uslovom da korištenjem navedenog medicinskog sredstva slijepo lice obezbjeđuje egzistenciju, da je savladalo informatičku obuku i da posjeduje potvrdu Saveza slijepih Republike Srpske. Pravilnikom nije definisana gornja granica od 65 godina života za odobravanje računara sa govornim softverom. U odgovoru se takođe navodi da je u pripremi Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju koji je Narodna skupština Republike srpske usvojila u formi nacarta, te da je u toku procedura pripreme prijedloga nakon stručne rasprave koja je objavljena u organizaciji Odbora Narodne skupštine Republike Srpske za zdravstvo, rad i socijalnu politiku. U nacrtu ovog Zakona dio koji se odnosi na pravo na medicinska sredstva (kao dio prava na zdravstvenu zaštitu kao osnovnog prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja) je definisan detaljnije i sveobuhvatnije u odnosu na odredbe važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“; broj: 18/99, 51/01,70/01, 51/03, 17/08, 01/09, 106/09, 39/16, 110/16,94/19, 44/20 i 37/22), te se predviđa odredba koja će regulisati obaveznu Upravnom odbora Fonda da, uz saglasnost ministra zdravlja i socijalne zaštite, pravilnikom propiše uslove i postupak za obezbjeđivanje medicinskih sredstava koji se finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, što je aktivnost koja se planira nakon usvajanja i stupanja na snagu novog zakona. Dalje navode da će u periodu okončanja procedure usvajanja novog zakona, Fond će sve prijedloge koje se tiču proširivanja prava osiguranika detaljno analizirati i sa medicinskog aspekta i sa finansijskog aspekta i nastojati da u okviru mogućnosti konstantno proširuju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja. Imajući u vidu da su Ombudsmeni preduzeli sve radnje u okviru svoje nadležnosti a izmjene nisu uradene na način kako bi se ispoštovala Preporuka ombudsmena i zahtjevi lica sa invaliditetom, predmeti se zatvaraju u skladu sa odredbom člana 35. Stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Predmeti će biti izvršeni u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmena za tekuću godinu."
330	Z-BL-02-374/22	P-207/22	PREPORUKU • da odmah po prijemu ove preporuke, razmotri prijedloge izmjene Pravilnika o pravu na medicinska sredstva, u skladu sa utvrđenim činjenicama i preporukom Ombudsmena • Da u roku od 30 dana od prijema ove preporuke obavijesti ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	"...Fond, u odgovoru na preporuku navodi da, ukoliko nabavka medicinskog sredstva prevazilazi standarde propisane Listom, i skuplje je od cijene utvrđene aktom Fonda, razliku u cijeni medicinskog sredstva snosi osigurano lice. Uvrštavanje bebi alarma na Listu medicinskih sredstava u ovom trenutku nije moguće jer se ne nalazi u registru medicinskih sredstava Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH. Ombudsmeni će u ovom predmetu nastaviti istragu prema Agenciji za lijekove Bosne i Hercegovine. Pravo na računar sa govornim softverom Fond obezbjeđuje svim licima od navršanih 10 do 35 godina života, i preko 35 godina života pod uslovom da korištenjem navedenog medicinskog sredstva slijepo lice obezbjeđuje egzistenciju, da je savladalo informatičku obuku i da posjeduje potvrdu Saveza slijepih Republike Srpske. Pravilnikom nije definisana gornja granica od 65 godina života za odobravanje računara sa govornim softverom. U odgovoru se takođe navodi da je u pripremi Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju koji je Narodna skupština Republike srpske usvojila u formi nacarta, te da je u toku procedura pripreme prijedloga nakon stručne rasprave koja je objavljena u organizaciji Odbora Narodne skupštine Republike Srpske za zdravstvo, rad i socijalnu politiku. U nacrtu ovog Zakona dio koji se odnosi na pravo na medicinska sredstva (kao dio prava na zdravstvenu zaštitu kao osnovnog prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja) je definisan detaljnije i sveobuhvatnije u odnosu na odredbe važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“; broj: 18/99, 51/01,70/01, 51/03, 17/08, 01/09, 106/09, 39/16, 110/16,94/19, 44/20 i 37/22), te se predviđa odredba koja će regulisati obaveznu Upravnom odbora Fonda da, uz saglasnost ministra zdravlja i socijalne zaštite, pravilnikom propiše uslove i postupak za obezbjeđivanje medicinskih sredstava koji se finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, što je aktivnost koja se planira nakon usvajanja i stupanja na snagu novog zakona. Dalje navode da će u periodu okončanja procedure usvajanja novog zakona, Fond će sve prijedloge koje se tiču proširivanja prava osiguranika detaljno analizirati i sa medicinskog aspekta i sa finansijskog aspekta i nastojati da u okviru mogućnosti konstantno proširuju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja. Imajući u vidu da su Ombudsmeni preduzeli sve radnje u okviru svoje nadležnosti a izmjene nisu uradene na način kako bi se ispoštovala Preporuka ombudsmena i zahtjevi lica sa invaliditetom, predmeti se zatvaraju u skladu sa odredbom člana 35. Stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Predmeti će biti izvršeni u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmena za tekuću godinu."
331	Nema odgovora						
332	Z-SA-02-594/22	P-303/22	R E P O R U K U Vladi Federacije BiH 1.Da, uvažavajući Preporuke UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom, odmah poduzme aktivnosti u cilju izrade Prednacrta Zakona o upotrebi zakonovog jezika u Federaciji BiH; 2.Da u roku od 60 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	12 - Osobe sa invaliditetom	Nema odgovora	NE	Dana 20.02.2023. zaprimljena kopija akta iz Ureda Premijera kojim se od FM pravde traži izjašnjenje na Preporuku P-303/22. 28.02.2023. - nije zaprimljen odgovor na Preporuku. Rad na predmetu je u toku, rok za dostavu izjašnjenja istekao 15.01.2023.

333	Z-SA-01-343/22	P-336/22	P R E P O R U K U Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko – dobojskog kantona - da preduzme potrebne mjere i aktivnosti kako bi se pitanje angažovanja asistenata u nastavi normativno uređilo, na način da se definiše, koja djeca i pod kojim uslovima mogu ostvariti pomoć i podršku asistenta u obrazovnom sistemu, odnosno koja lica i pod kojim uslovima i sa kakvim ovlaštenjima mogu pružiti tu pomoć i podršku. - da u roku od 60 dana dostavi povratnu informaciju instituciji Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine o provedbi date Preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 27.01.2023. - rok za izjašnjenje istekao 15.01.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 02.03.2023. - izjašnjenje na Preporuku nije zaprimljeno - rad na predmetu je u toku.
334	UKUPNO	-	12 - Osobe sa invaliditetom				
335	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DIJELIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJUE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
336	15	19	6	3	2	2	2
337	POVREDA PRAVA :	13 - Prava djeteta					
338	Realizirana						
339	Z-BL-01-643/21	P-2/22	P R E P O R U K U Preporučuje se Osnovnoj školi „Sveti Sava“ iz Doboja da u budućnosti vodi računa o zakonskim mogućnostima nepohodanja vjeronauke, uvažavajući mišljenje Ombudsmena izraženo u ovoj Preporuci. Preporučuje se Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Srpske da u narednom periodu, a u svakom slučaju do kraja 2021/2022. školske godine ili najkasnije do početka 2022/2023. školske godine, obavijesti sve osnovne škole u Republici Srpskoj o značaju prava na izbor pohađanja predmeta vjeronauke u osnovnim školama i da ih upozori da moraju voditi računa o istaknutim pitanjima, cijeniće relevantne međunarodne i domaće zakone, a rukovodioci se najboljim interesom djeteta. Pozivaju se nadležni da u roku od 60 dana od dana prijema ove Preporuke obavijeste Ombudsmene o svim planiranim i/ili poduzetim aktivnostima kako bi se postupilo po Preporuci, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka, pozivom na broj predmeta - Z-BL-01-643/21.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	Nakon upućene Preporuke, Ombudsmeni zaprimaju akt Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske broj 07.041/052-6114-2/21 od 02.02.2022. godine kojim obavještavaju Ombudsmene da je Ministarstvo pristupilo izradi novog zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju i da će se novim zakonom detaljnije definisati procedure za donošenje odluke o izučavanju vjeronauke u osnovnim školama, te shodno tome očekuju da ubuduće neće biti nedoumica po pitanju izučavanja vjeronauke u osnovnim školama. Osnovna škola „Sveti Sava“ iz Doboja aktom broj 1096/22 od 23.02.2022. godine obavještava Ombudsmene da ostaju pri ranije istaknutim navodima, odnosno da će se i ove školske godine odjeljenke starije snage prvog razreda putem roditeljskih ili informativnih sastanaka od roditelja zatražiti informacije o ovom pitanju, te izražavaju očekivanje da će se donošenjem novim zakonom detaljnije definisati procedura i donošenje odluke o izučavanju vjeronauke u osnovnim školama. O odgovorima nadležnih upoznat je podnositelj žalbe. S obzirom na izjašnjenja nadležnih, Ombudsmeni konstatuju da su nadležni organi uvažili preporučene mjere i predmet zatvaraju, sa napomenom da će se pratiti donošenje i usvajanje novog zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju u Republici Srpskoj.
340	Z-SA-01-634/21	P-16/22	P R E P O R U K U Službi socijalne zaštite općine Centar - da Služba socijalne zaštite općine Centar odmah pozove oca i majku mldb. djece i provjeri navode majke; - da ukoliko se navodi iz žalbe pokazuju istiniti ukaže oca na zakonsku obavezu omogućavanja nesmetanog putovanja na način koji podrazumijeva zaštitu najboljeg interesa mldb. djece; - posebno da se oca, bez obzira na njegovu pretpostavljenu odgovornost i savjesnost, skrene pozornost da bi svako njegovo ponašanje u smislu onemogućavanja nesmetanog putovanja mldb. djetetu predstavljalo povredu prava djeteta; - da se o poduzetom u roku od 8 (osam) dana obavijesti institucija Ombudsmena BiH.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	"...Dana 16.02.2022. godine je zaprimljen odgovor Službe, akt broj: 31-12/02-530-90/22 od 11.02.2022. godine, u kome se između ostalog navodi: „...U Vezi vaše preporuke od dana 24.01.2022. godine, obavještavamo vas da je ... dana 10.02.2022. godine predao pasoše mldb. djece organu starateljstva. Isti su dana 11.02.2022. godine predati majci ...“ Imajući u vidu sadržaj odgovora Službe broj: 31-12/02-530-90/22 od 11.02.2022. godine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ne nalaze osnova za daljnje postupanje u predmetu."
341	Z-SA-01-186/21	P-48/22	P R E P O R U K U I. da Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko – sanski kantona bez odlaganja preduzme neophodne aktivnosti, a sve u cilju donošenja izmjena i dopuna Odluke o posebnom programu zdravstvene zaštite sa Listom lijekova koji se odobravaju, kojim bi se obezbijedili lijekovi za osigurano lice oboljelo od cistične fibroze (brza i efikasnija nabavka potrebnih lijekova i olakšavanje procedure nabavke/ostvarivanja prava od strane korisnika). 2. da Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko – sanski kantona blagovremeno izvjesti Instituciju ombudsmena o realizaciji preporuke.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	Dana 19.10.2022. godine upućena je urgencija na preporuku P-48/22, obzirom na protek vremena od izdavanja iste, te činjenice da Institucija ombudsmena nije zaprimila povratnu informaciju od strane odgovornog organa. Dana 04.11.2022. godine zaprimljeno je izjašnjenje Zavoda zdravstvenog osiguranja Unsko – sanski kantona, broj: 02-02-3-4431/22 od 24.10.2022. godine u kojem se navodi sljedeće: „U skladu sa Vašim aktom, direktor Zavoda zdravstvenog osiguranja USK-a je dana 26.05.2022. godine donio Prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o posebnom programu (broj: 01-02-2-2388-1/22). Upravni odbor Zavoda je svojim aktom (broj: 01-02-2-2388/22) dao saglasnost na Prijedlog Odluke, te je isto prosljedilo Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne politike USK-a na dalje postupanje. Prilikom kreiranja Finansijskog plana Zavoda zdravstvenog osiguranja USK-a za 2023. godinu, planirao je se nova sredstva za kontinuiranu terapiju, za djecu oboljelu od cistične fibroze, a nakon čega će se pristupiti i izmjenama i dopunama Odluke o posebnom programu zdravstvene zaštite sa Listom lijekova koji se odobravaju.“ Dana 09.11.2022. godine prethodno navedeno izjašnjenje dostavljeno je podnositelju žalbe žalbe. U skladu sa prethodno navedenim, tačnije izjašnjenjem označene odgovorne strane, predmet se pred Institucijom ombudsmena zatvara .
342	Z-BL-01-396/20	P-41/22	P R E P O R U K U Preporučuje se Općinskom sudu u Tešnju da odmah po prijemu ove Preporuke uspostave saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način kako je to propisano Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražena izjašnjenja pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka. Ukoliko po Preporuci ne bude postupljeno, konkretan vid nesaradnje biće iznesen u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Ombudsmena za 2022. godinu i na web stranici Institucije ombudsmena. Primjerak Preporuke se dostavlja na znanje Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine, a o svemu se obavještava i podnositeljica žalbe.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	Prema navodima nadležnog Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, shodno odredbi člana 16. Zakona o roditeljima/njegovateljima, sva rješenja nadležnih centara/sluzbi za socijalni rad dostavljena su nadležnom Ministarstvu na reviziju, a nakon što prođu postupak revizije, koji odglašava izvršenje rješenja, doći će do isplata naknada roditeljima/njegovateljima. Ombudsmeni koriste priliku da upozoraju nadležne organe i to sud i tužilaštvo da uvijek postoji mogućnost opoziva uslovne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza. Naime, u konkretnom slučaju jasno je da je sud utvrdio kaznu zatvora i istovremeno odredio da se ista neće izvršiti ukoliko optuženi u roku od jedne godine od dana pravosnažnosti presude ne počini novo krivično djelo. Međutim, kako otac djeteta – osuđeni i dalje minimalno doprinosi izdržavanju svog djeteta i time krši i ugrožava prava djeteta, smatramo da bi bilo izuzetno korisno da je optuženom izrečena i obaveza redovnog izdržavanja djeteta i da shodno tome, postoji i mogućnost opoziva uslovne osude zbog neispunjenja te izrečene obaveze. Upravo se zbog ovakvih pravnih i životnih situacija ova obavijest dostavlja nadležnom sudu i tužilaštvu, polazeći od najboljeg interesa djeteta u svim budućim predmetima. Imajući u vidu sve navedene činjenice, Ombudsmeni predmet zatvaraju u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 3. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, jer su nadležni organi okončali sve postupke, ali istovremeno napominju da će i dalje, u okviru svog mandata, ukazivati nadležnim organima izvršne, sudske i zakonodavne vlasti na probleme koji se tiču izdržavanja djece i zagovarati promjene koje će doprinijeti unaprijeđenju prava djeteta i njihovih prava na adekvatan životni standard
343	Z-SA-01-1159/21	P-76/22	P R E P O R U K U Preporučuje se Službi socijalne zaštite Općine Iliđa da razmotri sve pravne mogućnosti, u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja i u skladu sa Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine, poduzme aktivne mjere nadzora vršenja roditeljskih prava i u zakonskim okvirima poduzme neophodne mjere, kako bi se doprinijelo ostvarivanju najboljeg interesa djece i zaštite njihovih prava, uvažavajući izneseno mišljenje Ombudsmena. Preporučuje se Službi socijalne zaštite Općine Iliđa, da poduzimanjem kontinuiranih radnji iz okvira svoje nadležnosti osigura uspostavljanje neophodne komunikacije i kontakata .... sa njenim mldb kćerkama ... Pozivaju se roditelji djece na saradnju sa nadležnom Službom socijalne zaštite Općine Iliđa, te da razmotre i uvažavaju izneseno mišljenje Ombudsmena. Pozivaju se nadležni organi da u roku od 30 dana dostavi povratnu informaciju instituciji Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine o provedbi date Preporuke.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	"...Shodno navedenom, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljnje postupanje po žalbi žaltelja, obzirom da je uspostavljena neophodna komunikacija i kontakt između majke ... i mldb ... Također, nadležni organ u svom stručno-savjetodavnom radu pokušava ukazati na dobrobit i najbolji interes malodobne djece .... radi obavezujućeg roditeljskog odnosa, roditeljskih kontakata, komunikacije i roditeljske podrške u najboljem interesu zajedničke malodobne djece. Nadalje, Služba socijalne zaštite općine Iliđa nema naredbavnu ulogu, osim stručno-savjetodavnog rada, pomoći i podrške. Uzimajući u obzir navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine odlučili su da zatvore predmet, te se predmet Z-SA-01-1159/21 pred Institucijom Ombudsmena u konkretnom slučaju okončava.

344	Z-BL-01-707/21	P-138/22	PREPORUKU Preporučuje se Centru za socijalni rad Velika Kladuša da odmah po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, odnosno da razmotri mišljenje Ombudsmena i dostavi tražena izjašnjenja, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	Dana 16.06.2022. godine Ombudsmeni zaprimaju akt Centra za socijalni rad Velika Kladuša broj 07-45-128-1/2022 od 09.06.2022. godine. Iz akta nadležnog Centra proizilazi da je sa podnositeljom žalbe obavljen razgovor dana 03.06.2022. godine i da je tom prilikom dogovoreno da stručno osoblje škole obavi razgovor sa djetetom dana 08.06.2022. godine, kako bi se ustanovilo psihološko stanje djeteta. Tog dana na zakazan termin dolazi podnositeljica žalbe sa suprugom, odnosno ocem djeteta i saopštavaju da djetete ne može doći u Centar, da svi putuju za Njemačku i da je djetete sada dobro, jer umjesto karatea trenira odbojku i da je za njih, kao porodicu sada najbolje da oputuju i žive zajedno porodično. Podnositeljica žalbe je potvrdila navode svog supruga i Centar za socijalni rad Velika Kladuša obavještava Ombudsmene da je porodica oputovala za Njemačku. Imajući u vidu navedeno, Ombudsmeni predmet zatvaraju i konstatuju da je po Preporuci Ombudsmena postupljeno, ali istovremeno ukazuju da se podnositeljica žalbe uvijek može ponovo obratiti Ombudsmenima, ukoliko se to za pojave opravdanih razloga
345	Z-LI-01-119/22	P-173/22	PREPORUKU 1. da osnivač Dječjeg vrtića „Pčelice“ Livno odmah, po prijemu ove preporuke poduzme adekvatne mjere u cilju otklanjanja problema nedostatka kapaciteta za smještaj djece koja nisu primljena Odlukom o prijemu djece za pedagošku 2022/2023. g., br:195/22 od 10.06.2022.g., na način da se do iznalaženja „trajnog“ rješenja (izgradnja nove zgrade), iznađe neko „privremeno“ rješenje, do početka pedagoške 2022/2023 godine, kako bi svako djetete imalo jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u odgovarajućem odgoju i obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, a jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uvjeta i prilika za sve, za početak i nastavak daljnjeg odgoja i obrazovanja. 2. da Upravni odbor Dječjeg vrtića „Pčelice“ Livno preispita usklađenost Pravilnika o upisu i mjerilima za upis djece Dječjeg vrtića „Pčelice“ Livno, kao i drugih akata, sa Otvornim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, kao i kriterije i sustav bodovanja djece koja se upisuju u vrtić, te isti učini transparentnim, kao i da se ubuduće prilikom objave Odluke o prijemu djece u vrtić, precizirano navede broj ostvarenih bodova po kategorijama predviđenim Pravilnikom, te da se uz ime i prezime djeteta ne navode njegovi osobni podaci, kako bi se isti zaštitili od zloupotrebe, 3. da hitno, a najkasnije u roku od petnaest (15) dana od dana prijema ove preporuke izvjestite Ombudsmene BiH o izvršenju iste.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	"Pomoćnica Gradonačelnika Grada Livna, Službe za opću upravu i društvene djelatnosti ... je obavijestila Ombudsmene za ljudska prava BiH da je Preporuka br:P-173 u potpunosti ispoštovana, da je Grad Livno ... radi nedostatka kapaciteta za smještaj djece koja nisu primljena Odlukom o prijemu djece za pedagošku 2022/2023 godinu iznašlo rješenje, sufinansiranjem novootvorenog Dječjeg vrtića Brina, Grad Livno, gdje su smještena sva djeca koja nisu primljena u Dječji vrtić „Pčelice“. O dijelovima preporuke pod red.br.2. i 3. Upravni odbor Dječjeg vrtića „Pčelice se pismeno izjasnio te navedo da su iste ispoštovane. "
346	Z-SA-01-558/22	P-222/22	PREPORUKU U direktoru Službe za poslove sa strancima 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od deset (10) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	... Dana 13.01.2022. godine je zaprimljen odgovor Službe broj: 18.5-07.10-6004/22 od 13.09.2022. godine iz kojeg proizilazi da je podnositelju žalbe putem Sektora za operativnu podršku data uputa glede ostvarivanja komunikacije sa strankama, odnosno da organ zbog složenosti samog postupka odobrenja stalnog boravka, te obavezu sveobuhvatnog sagledavanja činjenične situacije svakog pojedinačnog slučaja ne dostavlja putem e - maila, iz razloga što u najvećem broju slučajeva stranke ne dostavljaju potpune informacije koje su neophodne za boravišno - pravni status. Da bi se izbjeglo dovođenje stranke u pravnu zabludu, postupajući organ stranke usmjerava na neposredni kontakt ili kontakt telefonskim putem. Institucija Ombudsmena ne raspolaže sa informacijama da li se podnositelj žalbe naknadno obraćao nadležnom organu
347	Z-SA-01-573/22	P-249/22	PREPORUKU 1. Javnoj ustanovi Centar za socijalni rad Visoko i Centru za socijalni rad Kakanj: - da Centar za socijalni rad Visoko odmah pozove oca i majku mladb. djeteta i provjeri navode majke; - da ukoliko se navodi iz žalbe pokažu istiniti ukaže ocu na zakonsku obavezu da omogućiti susrete majke i djeteta u uslovima i na način koji podrazumijeva zaštitu najboljeg interesa mladb. djeteta; - posebno da se oca, bez obzira na njegovu pretpostavljenu odgovornost i savijestnost, skrene pozornost da bi svako njegovo ponašanje u smislu prenošenja svojih prava i obaveza prema mladb. djetetu na druge bilo povreda djetetovih prava; - da u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja bez odlaganja preispitaju sve radnje poduzete tokom brakorazvodnog postupka između P.A. i P.E., poduzme aktivne mjere nadzora vršenja roditeljskog prava, preispita navode, saznanja o manipulaciji djetetom, nebrizi o djetetu, ugrožavanju tjelesne ili psihičke sigurnosti djeteta, ocijeni najbolji interes mladb. PB i u zakonskim okvirima poduzme neophodne mjere imajući u vidu nalaze ove Preporuke; - da u roku od 30 dana dostave povratnu informaciju instituciji Ombudsmena za ljudska prava BiH o provedbi date Preporuke.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	Ombudsmeni u prvom redu pozivaju roditelje na odgovornost, jer oba roditelja imaju zajedničku odgovornost podizanja djeteta, sa napomenom da je država dužna pružiti pomoć roditeljima u ostvarivanju odgovornosti za podizanje djece i obezbijediti razvoj ustanova, kapaciteta i službi za zaštitu i brigu o djeci. U konkretnom slučaju, roditelji djeteta ne saraduju adekvatno sa nadležnim organima starateljstva i neophodno je raditi na psihoterapijskom bračnom savjetovanju bivših supružnika u cilju prevazilaženja međusobnog sukoba radi dobrobiti zajedničkog djeteta. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose Odluku o zatvaranju predmeta podnositeljice žalbe, te se predmet Z-SA-01-573/22 pred institucijom Ombudsmena u konkretnom slučaju okončava.
348	Z-BL-01-675/22	P-329/22	PREPORUKU Glasu Srpske, da u svim budućim izvještavanjima koja se odnose na djetetu, vodi računa o tome da se na bilo koji način ne otkrije identitet djeteta ili da ne navode druge okolnosti i činjenice koje bi na to ukazivale, jer je u konkretnom slučaju ovaj medij naveo da je riječ o učeniku banjalučke gimnazije koji ima 17 godina, što je dovelo do kršenja i ugrožavanja prava djeteta podnositeljice žalbe na privatnost. O Preporuci i o izraženom mišljenju Ombudsmena u Preporuci, upoznaje se i Dom zdravlja Banjaluka, kao i podnositeljica žalbe, dok se Glas Srpske poziva da obavijesti Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove Preporuke u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka.	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	27.01.2023l - praćenje realizacije preporuka -izjašnjenje nije zaprimljeno Rok za izjašnjenje istekao 14.01.2023. 07.02.2023. Upućena Urgencija za dostavu odgovora na Preporuku . 01.03.2023. Zaprimljen odgovor Glasa Srpske .preporuka ispoštovana.
349	Djelimično realizirana						
350	Z-BR-01-25/22	P-178/22	1. Javnoj ustanovi Centar za socijalni rad Kalesija: - da bez odlaganja, u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja, poduzme aktivne mjere nadzora vršenja roditeljskog prava, ugrožavanja tjelesne ili psihičke sigurnosti djeteta, ocijeni najbolji interes mladb. R.L. i u zakonskim okvirima poduzme neophodne mjere; 2. Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona - da u okviru svoje nadležnosti, shodno pozitivnim zakonskim propisima, poduzme neopodne procesne radnje, u cilju donošenja tužilačke odluke u predmetnoj pravnoj stvari. 3. Javnoj ustanovi Centar za socijalni rad Kalesija i Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona - da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja iste.	13 - Prava djeteta	Djelimično realizirana	DA	Dana 08.07.2022. godine zaprimljen je odgovor JU Centra za socijalni rad Kalesija, broj: 05-31-12-249-8/22 od 05.07.2022. godine. 27.10.2022. Kantonalno tužilaštvo TK upućena urgencija . 29.12.2022. na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka utvrđeno da odgovor nije zaprimljen.Rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. Ažuriranje praćaja realizacije preporuka -izjašnjenja na Preporuku i urgenciju nisu zaprimljena.

351	Z-SA-01-148/22	P-205/22	PREPORUKU Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo 1. Da se jasno preciziraju/kategoriziraju akutna oboljenja zbog kojih je moguće pratiti nastavu online, kako bi se ubuduće izbjegla situacija u kojoj je isključivo dozvoljeno djeci sa COVID-om ili povećanim rizikom od komplikacija od COVID-a da pohađaju nastavu online; 2. da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	13 - Prava djeteta	Djelimično realizirana	DA	U konkretnom predmetu, podnositelj žalbe se obratio instituciji Ombudsmena jer učenici Osnovne škole „Malta“ Sarajevo koji imaju medicinski verificiran zdravstveni problem, zbog kojeg im je doktor propisao poštu nisu u mogućnosti da pohađaju online nastavu organiziranu za učenike koji su oboljeli od virusa COVID-19 ili su bili u kontaktu sa zaraženom osobom. Međutim, iz odgovora JU OŠ „Malta“ Sarajevo, broj: 01-05-100-1/22 od 14.02.2022. godine jasno proizlazi da Škola nema ovlasti da postupi nimo utvrdjenih smjernica datih u Uputstvu Ministarstva za odgoj i obrazovanje broj 11-04-34-32471-1/21 od 27.08.2021. godine i Metodološkom uputstvu za prevenciju i kontrolu infekcije SARS-CoV i oboljenja COVID-19 u osnovnim i srednjim školama u Kantonu Sarajevo zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo. Također, iz navedenog odgovora JU OŠ „Malta“ Sarajevo proizlazi da ukoliko škola dobije zahtjev sa validnom medicinskom dokumentacijom koju izdaje nadležni ljekar javne zdravstvene ustanove, koji potvrđuje da učenik/ica zbog oboljenja ima povećan rizik od komplikacija izazvanih COVID-19, ili ukoliko je porodica/učenik imala/o bliski kontakt sa inficiranom osobom, škola može odobriti pohađanje nastave online. Nadalje, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo je u svom Izjavištanju o radu u vrijeme pandemije temeljili na preporukama zdravstvene struke, u saradnji sa partnerima odgojno-obrazovnog procesa. S tim u vezi, institucija Ombudsmena ukazuje na član 31. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 23/17, 33/17, 30/19, 34/20 i 33/21) kojim se propisuje da se za učenike koji zbog većih motoričkih teškoća, hroničnih i drugih bolesti ne mogu pohađati nastavu u školi, uz saglasnost ministra organizira nastavu u kući, odnosno zdravstvenoj ustanovi, ako se učenik nalazi na dužem liječenju, te im se omogućava polaganje predmetnog ili razrednog ispita. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine odlučili su da zahtov premet, te se predmet Z-SA-01-148/22 pred Institucijom Ombudsmena u konkretnom slučaju okončava.
352	Ostvarena saradnja						
353	Z-BL-01-205/21	P-97/22	P R E P O R U K U Preporučuje se Kantonalnom tužilaštvu Hercegovacko-neretvanskog kantona u Mostaru da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi tražena izjavištenja odmah, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka.	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	26.08.22.Zaprimljen odgovor Opštinskog suda Mostar da je zakazano ročište. 15.11.2022. upućen upit Opštinskom sudu u Mostaru - zatražena informacija o statusu predmeta. Na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka 23.12.2022. uvidom u bazu podataka utvrđeno da je predmet u radu. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
354	Z-BL-01-781/20	P-121/22	P R E P O R U K U -Da odmah po prijemu ove Preporuke poduzme sve neophodne radnje i razmotre svaku pravnu mogućnost da u što skorijem roku okončaju sudski postupak, cijeniće isključivo najbolji interes djeteta. - Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o svim poduzetim radnjama i o učincima upućene Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka.	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	Dana 25.05.2022. godine Ombudsmeni zaprimaju akt Osnovnog suda Banjaluka broj 071-0-Su-22-0001463 od 20.05.2022. godine. Kako sud navodi, o Preporuci Ombudsmena upoznat je postupajući sudija koji se na traženje Ombudsmena izjasnio da je u krivičnom predmetu bio zakazan glavni pretres za dan 11.05.2022. godine, ali se na pretresu nije pojavio optuženi, niti oštećena, podnositeljica žalbe. Glavni pretres je odgođen za 15.06.2022. godine, a kako su istiski smatrali za su Preporuku Ombudsmena uvažili i po njoj postupili. Predstavnici Institucije ombudsmena su stupili u kontakt sa punomoćnikom podnositeljice žalbe, advokatom L.J. D., koji je obavijestio Ombudsmene da se podnositeljica žalbe nalazi u Njemačkoj, a kako u spisu predmeta nije uložena punomoć za zastupanje od strane advokata i da su svi dosadašnji kontakti bili sa podnositeljicom žalbe lično, Ombudsmeni su pozvali podnositeljicu žalbe da o svim novim činjenicama i okolnostima o krivičnom postupku dostave kratku informaciju. Posljednjim aktom je i upozorena da ukoliko ne učinite traženo odmah, da Ombudsmeni mogu cijenići da nemate interesa za vođenje ovog postupka i predmet mogu zatvoriti. Međutim, ... to nije učinila, te Ombudsmeni predmet zatvaraju. Istovremeno se ukazuje podnositeljici žalbe da se uvijek može ponovo obratiti Ombudsmenima, ukoliko se za to pojave opravdani razlozi.
355	Z-BR-01-84/22	P-176/22	1. da bez odlaganja sačini sveobuhvatnu procjenu organizacijskih, kadrovskih, stručnih i odgojnih kapaciteta, te izmalo najefikasniji način kako bi djeca bila zaštićena od povredjenja, i imala svaki vid fizičke, odgojne, psihološke i emotivne podrške. 2. da u roku od 8 (osam) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	Kao informaciju o realizaciji Preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine Javna ustanova za odgoj i obrazovanje djece predškolskog uzrasta Lukavac, dostavila je akt broj:675/22 od 07.07.2022.godine ... Shodno odredbama člana 32. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su aktom od dana 27.10.2022.godine pozvali Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, Tuzla i Upravni odbor Javne ustanove za odgoj i obrazovanje djece predškolskog uzrasta Lukavac da preispitaju sve naprijed navedeno, i sukladno svojim ovlaštenjima poduzmu neophodne radnje i mjere kako bi rad Javne ustanove za odgoj i obrazovanje djece predškolskog uzrasta Lukavac da preispitaju sve naprijed navedeno, i sukladno svojim ovlaštenjima poduzmu neophodne radnje i mjere kako bi rad Javne ustanove za odgoj i obrazovanje djece predškolskog uzrasta Lukavac funkcionirao na način koji garantuje zaštitu djece od povredjenja i osigurava svaki vid fizičke, odgojne, psihološke i emotivne podrške djece. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine također su sa svime upoznali i Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona, te pozvali da razmotri sve okolnosti predmetnog slučaja sa krivično-pravnog aspekta i odgovornosti, te poduzme odgovarajuće radnje iz okvira svoje nadležnosti, ukoliko ocijeni da postoji činjenični i pravni osnov za isto. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izjavištanju o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnijet Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske, čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvara predmet pod brojem Z-BR-01-84/22.
356	Z-SA-01-561/22	P-237/22	P R E P O R U K U direktorici Javne ustanove „Peta gimnazija „ Sarajevo 1. Da, odmah, poduzmu sve aktivnosti u organizaciji sastanka sa roditeljima učenika ...., rukovodstvom Gimnazije i prof. matematike, s ciljem da se unaprijedi odnos roditelja i škole, a sve u interesu malodobnog djeteta, na način da se pokušaju iznaći uzroci, posljedice i zajednička rješenja nastale situacije; 2. Da, odmah, bez odlaganja, poduzme aktivnosti kako bi se organizovao razgovor učenika .... sa psihologom i pedagogom Gimnazije, na način da se omogući učeniku ..... da iznese svoje viđenje predmetne situacije i njenog rješenja, te utvrdi na koji način i kako su dešavanja u kojima je učestvovao .... uticali na njegov psihosocijalni razvoj, te da li trenutno učenik .... ima poteškoća u svom okruženju od strane profesorskog i rukovodnog osoblja Gimnazije i drugih učenika, te kako teče njegova socijalizacija; 3. Da u roku od 30 dana obavijesti Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke;	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	Dana 04.10.2022. godine, zaprimljen je akt Javne ustanove „Peta Gimnazija „ Sarajevo broj: 901-03-2317/2022 od 03.10.2022. godine, u kojem se između ostalog navodi: .... U preporuci direktorici škole predlažete da se organizuje sastanak sa roditeljima malodobnog učenika ...., rukovodstvom škole i profesorom matematike. Direktorica škole je prihvatila vašu preporuku u cilju rješavanja problema a sve u cilju zaštite učenika od kršenja dječijih prava na koje upozoravaju roditelji. Naime, roditelji učenika .... ove školske godine nisu upisali malodobnog .... u našu školu, tako da dobronamjernu preporuku sa vaše strane nismo u mogućnosti provesti. „ Imajući u vidu sadržaj odgovora Gimnazije broj: 901-03-2317/2022 od 03.10.2022. godine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ne nalaze mogućnost za daljnij postupanjem u predmetu. Naime, prema članu 35. Stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine institucija Ombudsmena može zatvoriti predmet i donijeti odluku o zatvaranju ako je preporuka prihvaćena ili kad preporuka nije prihvaćena, a Ombudsmeni je nakon toga preduzre radnje saglasno Zakonu. ...
357	Z-SA-01-565/22	P-320/22	PREPORUKU Službi socijalne zaštite Općine Novo Sarajevo i Službi socijalne zaštite Općine Novi Grad - da razmotre sve pravne mogućnosti, u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja i u skladu sa Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine, kako bi se doprinijelo ostvarivanju najboljeg interesa mlđb. M.H. i mlđb. D.H. i zaštiti njihovih prava, uvažujući izneseno mišljenje Ombudsmena. - da odmah pozovu oca mlđb. .... i ukaže na njegovu zakonsku obavezu da omogući susrete majke i mlđb. djece u uvjetima i na način koji podrazumijeva zaštitu najboljeg interesa mlđb. djece; - da u slučaju nepostizanja dogovora roditelja u vezi sa ostvarivanjem neposrednih kontakata majke sa mlđb. djecom, Službe poduzmu mjere u cilju omogućavanja neposrednih ličnih kontakata. - da odmah, u saradnji sa oba roditelja, poduzmu dodatne mjere i aktivnosti, s ciljem unaprijeđenja porodičnih odnosa, a sve u interesu malodobne djece, na način da se pokušaju iznaći uzroci, posljedice i zajednička rješenja nastale situacije. - Pozivaju se roditelji djece na saradnju sa nadležnim Službama socijalne zaštite, te da razmotre i uvažje izneseno mišljenje Ombudsmena. Primjerak Preporuke će se uputiti na znanje i informaciju podnositeljici žalbe i ocu mlđb. djece. Pozivaju se nadležni organi da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke obavijeste Ombudsmene o ishodima/rezultatima svojih postupaka i poduzetih mjera, pismenim putem na gore naznačeni broj predmeta.	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	30.12.2022. zaprimljen odgovor JU Kantonalnog centra za socijalni rad Sarajevo. 11.01.2003 odgovor JU kantonalni centar za Socijalni rad 26.01.2023.i 28.02.2023.Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku

358	Z-SA-01-882/22	P-337/22	PREPORUKU Javnoj ustanovi Centar za socijalni rad Zenica - da Centar za socijalni rad Zenica odmah pozove oca i majku mladb. djece i provjeri navode majke da otac zanemaruje svoje funkcije zbrinjavanja ili odgoja mladb. djece. - da ukoliko se navodi majke pokazuju istinitu, u što kraćem roku razmotre mogućnost izricanja mjere pojačanog nadzora nad vršenjem roditeljskog prava i dužnosti osu djece, kao i sve druge pravne mogućnosti i u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja kako bi se doprinijelo ostvarivanju najboljeg interesa mladb. djece, a što svakako podrazumjeva i uspostavljanje komunikacije i kontakata između majke i djece. - da, u saradnji sa oba roditelja, odmah poduzmu dodatne zakonom propisane mjere i aktivnosti, u cilju osiguravanja izvršenja sudske odluke broj: 43 0 P 135821 16 P od 03.11.2016. godine i jačanja roditeljskog odnosa između majke i mladb. djece. - da oca mladb. djece ...ukaže na njegovu zakonsku obavezu da omogući susrete majke i mladb. djece u uvjetima i na način koji podrazumjeva zaštitu najboljeg interesa mladb. djece; - da odmah, u saradnji sa oba roditelja, poduzmu dodatne mjere i aktivnosti, s ciljem unaprijeđenja porodičnih odnosa, a sve u interesu malodobne djece, na način da se pokušaju iznaći uzroci, posljedice i zajednička rješenja nastale situacije - da u slučaju nepostizanja dogovora roditelja u vezi sa ostvarivanjem neposrednih kontakata majke sa mladb. djetom, Centar za socijalni rad Zenica poduzme mjere u cilju omogućavanja neposrednih ličnih kontakata. - pozivaju se roditelji djece na saradnju sa nadležnim Centrom za socijalni rad Zenica, te da razmotre i uvažavaju izneseno mišljenje Ombudsmena. .... Pozivaju se nadležni organi da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke obavijeste Ombudsmene o ishodima/resultatima svojih postupaka i poduzetih mjera, pismenim putem na gore naznačeni broj predmeta.	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	25.01.2023.odgovor Centra za soc.rad Zenica 02.03.2023 . Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
359	Nije realizirana						
360	Z-BL-01-38/21	P-31/22	P R E P O R U K U Preporučuje se Ministarstvo vanjskih polova Bosne i Hercegovine da odmah po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražena izjašnjenja, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka.	13 - Prava djeteta	Nije realizirana	DA	Uvažavajući mandat i nadležnosti Ombudsmena, u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, o nepostupanju po Preporuci Ombudsmena od strane nadležnog Ministarstva, aktom od 25.04.2022. godine upoznat je neposredno viši organ – Savjet ministara Bosne i Hercegovine i istovremeno pozvan da razmotri svaku mogućnost radi poduzimanja mjere iz svoje nadležnosti kako bi narednom periodu nadležna odgovorna strana postupila po Preporuci i na traženje Ombudsmena, a cijeneći najbolji interes mladb. Djeteta ... Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, bez obzira na sve poduzete radnje, nije uspostavilo saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine i konkretni primjer nesradnje biće prezentovan u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Institucije ombudsmena za 2022. godinu koji se prezentuje parlamentima u Bosni i Hercegovini, odnosno dostavlja na usvajanje Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine. Informacija o nesradnji takođe će biti istaknuta i na web stranici Institucije ombudsmena. Iznajči u vidu sve navedeno, Ombudsmeni zaključuju da su iscrpili sve svoje zakonske mogućnosti da pomognu podnosiocu žalbe i njegovom djetetu, kao državljanima Bosne i Hercegovine u Svjetskoj i predmet zatvaraju.
361	Z-SA-01-905/22	P-296/22	P R E P O R U K U 1. da Katolički školski centar „Petar Barbarić“ – Osnovna škola Travnik Odluku o izboru učenika generacije u školskoj 2021/2022. godinu, broj: 816/22 od 31.05.2022. godine objavi na web stranici škole, te time omogući efikasan pristup pravnom lijeku sukladno članku 6 Europske konvencije o ljudskim pravima, 2. da blagovremeno obavijesti instituciju Ombudsmena BiH o poduzetim mjerama i radnjama, kao i o rezultatima istih.	13 - Prava djeteta	Nije realizirana	DA	Dana 19.12.2022. godine zaprimljeno je izjašnjenje Katoličkog školskog centra „Petar Barbarić“, Osnovna škola Travnik kojim se očituju na preporuku P-296/22, dok se preporuka P-297/22 zanemaruje. U izjašnjenju se navodi sljedeće: „- smatramo kako navod žalitelja, da je Odluka o izboru učenika generacije istaknuta na oglasnu ploču škole u vrijeme kada je bila završena nastava za učenike 9. razreda te sljedom toga nisu imali mogućnost uvida u istu, neutemeljen, odnosno ne može se vezati isključivo za trajanje nastave budući daje radno vrijeme u Školi svakim radnim danom od 7:00 do 18:00 sati, posebice ako se uzme u obzir činjenica da su podnositelji žalbe, u razdoblju nakon izbora učenika generacije, dolazili u prostorije škole. ...Sljedom toga, odredbe Pravilnika nisu povrijeđene te samim time ni podnositelj žalbe nije uskraćen za ulaganje pravnog lijeka. Vašom Preporukom povrijedili bi prava drugih sudionika u procesu izbora učenika generacije te postupili suprotno našem Pravilniku koji je važeći za Katoličke školske centre u Bosni i Hercegovini.“ Cijeneći prethodno navedeno, konstatuje se da preporuke Institucije ombudsmena nisu ispoštovane, te se predmet pred Institucijom ombudsmena zatvara .
362	Z-SA-01-905/22	P-297/22	P R E P O R U K U Školskom odboru Katoličkog školskog centra „Petar Barbarić“ – Osnovna škola Travnik 1. Da u smislu članka 260. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine , a u vezi sa člankom 261. istog Zakona, poništi Rješenje broj: 997/22 od 07.07.2022. godine i donese novo rješenje zasnovano na odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH i Preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	13 - Prava djeteta	Nije realizirana	NE	Dana 19.12.2022. godine zaprimljeno je izjašnjenje Katoličkog školskog centra „Petar Barbarić“, Osnovna škola Travnik kojim se očituju na preporuku P-296/22, dok se preporuka P-297/22 zanemaruje. U izjašnjenju se navodi sljedeće: „- smatramo kako navod žalitelja, da je Odluka o izboru učenika generacije istaknuta na oglasnu ploču škole u vrijeme kada je bila završena nastava za učenike 9. razreda te sljedom toga nisu imali mogućnost uvida u istu, neutemeljen, odnosno ne može se vezati isključivo za trajanje nastave budući daje radno vrijeme u Školi svakim radnim danom od 7:00 do 18:00 sati, posebice ako se uzme u obzir činjenica da su podnositelji žalbe, u razdoblju nakon izbora učenika generacije, dolazili u prostorije škole. ...Sljedom toga, odredbe Pravilnika nisu povrijeđene te samim time ni podnositelj žalbe nije uskraćen za ulaganje pravnog lijeka. Vašom Preporukom povrijedili bi prava drugih sudionika u procesu izbora učenika generacije te postupili suprotno našem Pravilniku koji je važeći za Katoličke školske centre u Bosni i Hercegovini.“ Cijeneći prethodno navedeno, konstatuje se da preporuke Institucije ombudsmena nisu ispoštovane, te se predmet pred Institucijom ombudsmena zatvara .
363	Nema odgovora						
364	Z-MO-01-85/22	P-349/22	P R E P O R U K U Službi za poslove sa strancima u BiH 1. da preduzme dodatne napore za provođenje zakonodavnog okvira o nediskriminaciji relevantnom za prava radnika migranata i članova njihovih porodica bez obzira na njihov status, kao i unapređenje dobrih, pravičnih, humanih i zakonitih uslova u vezi sa međunarodnom migracijom radnika i članova njihovih porodica; 2. da instituciju Ombudsmena, obavijesti o poduzetim aktivnostima u roku od 60 dana.	13 - Prava djeteta	Nema odgovora	NE	Navedena preporuka je u Ministarstvu sigurnosti BiH uredno zaprimljena dana 23.12.2022. godine (obavijest o uručenju). Do sačinjavanja ... Odluke (o zatvaranju predmeta , 24.02.2023), institucija Ombudsmena nije zaprimila povratne informacije u vezi sa izdatom preporukom.
365	Z-SA-01-1320/22	P-351/22	PREPORUKU 1. Da JUDZKS razmotri mogućnost zaključivanja ugovora na određeno vrijeme sa logopedima kojima ugovor ističe dana 24.12.2022. godine, do okončanja konkursne procedure prijema logopeda u stalni radni odnos. 2. Da blagovremeno obavijesti instituciju Ombudsmena BiH o poduzetim mjerama i radnjama , kao i o rezultatima istih .	13 - Prava djeteta	Nema odgovora	NE	27.01.2023. Rad na predmetu je u toku . 21.02.2023. Izjašnjenje na Preporuku nije zaprimljeno. 02.03.2023. Rad na predmetu je u toku.
366	UKUPNO	-	13 - Prava djeteta				
367	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
368	23	23	10	2	6	3	2
369	POVREDA PRAVA :	14 - Ekologija zaštita okoliša					
370	Ostvarena saradnja						
371	Z-SA-04-1285/21	P-77/22	PREPORUKA Ministarstva građenja i prostornog uređenja Hercegovako-neretvanskog kantona treba ponovo razmotriti zahtjeve podnosilaca žalbe i u vezi istih donijeti rješenja. Potrebno je da povratnu informaciju u vezi ove preporuke dostavite u roku od 30 dana od dana prijema iste.	14 - Ekologija zaštita okoliša	Ostvarena saradnja	DA	22.04.2022. zaprimljen odgovor Vlade Hercegovako-neretvanskog kantona Ministarstvo građenja i prostornog uređenja Mostar. 07.07.2022. upućena urgencija 12.10.2022. na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka rad na predmetu je u toku. 23.12.2022. na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - status isti, predmet je u radu.
372	UKUPNO	-	14 - Ekologija zaštita okoliša				

373	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
374	1	1	0	0	1	0	0
375	POVREDA PRAVA :	15 - Imovinsko pravni					
376	Realizirana						
377	Z-BL-05-737/21	P-70/22	P R E P O R U K U - Područnoj jedinici Sokolac, Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne odnose da, uvažavajući predviđena pravila postupka i zakonom predviđene rokove, kao i istaknuto mišljenje Ombudsmena, odluči po zahtjevu podnosioca žalbe od 09.07.2021. godine; - Direktor Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Banjaluka da, uvažavajući mišljenje ombudsmena izneseno u ovoj preporuci, preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti, u cilju uspostavljanja redovnog procesa rada i postupanja po zahtjevima stranaka u Područnoj jedinici Sokolac - Da o učinku ove Preporuke obavijesti Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema iste.	15 - Imovinsko pravni	Realizirana	DA	Institucija ombudsmena Bosne i Hercegovine je dana 07.04.2022. godine primila obavještenje Područne jedinice Sokolac u kojem se navodi da je u navedenom predmetu zakazana usmena rasprava na licu mjesta za dan petak 15.04.2022. godine. Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Republike Srpske je dostavila odgovor Ombudsmenu Bosne i Hercegovine broj:21.08/474-1/22 od 06.04.2022. godine u kojem se, između ostalog, navodi da je dana 06.04.2022. godine izvršen upravni i stručni nadzor u Područnoj jedinici Sokolac. Tokom nadzora utvrđeno je da je ova Područna jedinica postupajući po zahtjevu podnosioca žalbe formirala spis predmeta broj: 21.39/474-1-12/2021 i zaključkom od 16.08.2021. godine naložila vještaku geometru da izvrši identifikaciju parcela te sačini nalaz i mišljenje u pogledu činjenica koje su bitne za dalji tok postupka. Dana, 20.08.2021. godine, vještak geometar je sačinio trženi nalaz i mišljenje i isti je priložen u spis predmeta. Daljnim uvidom utvrđeno je da je zaključkom broj 21.39/474-1-12/2021 od 25.03.2022. godine izmjenjen datum održavanja usmene rasprave na licu mjesta za dan 15.04.2022. godine a koji je prvobitno određen za dan 18.05.2022. godine. Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove konstatuje da je Područna jedinica Sokolac u rješavanju predmeta podnosioca žalbe za priznavanje vlasništva na nepokretnostima kao i u predmetima formiranim po službenoj dužnosti, a koji se odnose na postupke raspravljanja uzurpiranog zemljišta i zemljišta u zajedničkoj svojini Republike Srpske i fizičkih lica prekršila odredbu člana 26. Zakona o opštem upravnom postupku Republike Srpske kao i načelo ekonomičnosti istog zakona... Područnoj jedinici Sokolac naloženo je da okloni utvrdene povrede Zakona i propuste u radu. Navedeni odgovori upućeni su podnosiocu žalbe dana 11.04. i 19.04.2022. godine. Imajući u vidu da je odgovorna strana postupila po preporuci predmet se zatvara u skladu sa odredbom člana 35. stava 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
378	Z-BR-05-234/21	P-91/22	1. da po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 15.11.2021.godine i 15.02.2022.godine. 2. da u roku od 8 (osam) dana, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja Preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Realizirana	DA	Dana 03.06.2022.;11.08.2022. i 09.11.2022. godine zaprimljena su izjašnjenja Službe za prostorno uređenje i zaštitu okoline Grada Tuzla. Dana 30.11.2022.godine zaprimljen je pismeni podnesak žaliteljice u kojem se navodi: "...22.11.2022. godine dobila sam od Službe za prostorno uređenje i zaštitu okoline Grada Tuzle zahtjev za izdavanje urbanističke saglasnosti sa dopunom... Sa provedenim aspektima slijevanja terena odobrena mi je izgradnja individualnog stambenog objekta na k.č. br. 2100/1 KO Tuzla." Žaliteljica zahvaljuje Instituciji Ombudsmena na pomoći. Obzirom da je tokom djelovanja ove Institucije žaliteljica ostvarila prava zbog kojeg se i obratila, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 1.tačka 3 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/1 I), zatvara predmet pod brojem Z-BR-05-234/21.
379	Ostvarena saradnja						
380	Z-MO-05-25/22	P-283/22	P R E P O R U K U Općini Jablanica 1. da poništi Rješenje Službe za upravu za prostorno uređenje, gradnje, zaštitu okoline i stambeno komunalne poslove Općine Jablanica broj: 04-19-9-02/22 od 18.03.2022. godine; 2. da izmijeni Plana korištenja javnih površina na području Općine Jablanica na način da se izriše čl. 11. stav. 2., te da isti bude u skladu sa Odlukom o korištenju javnih površina na području Općine Jablanica; Rok za realizaciju iznosi 30 dana.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Institucija Ombudsmena do danas (do arhiviranja predmet) nije zaprimila odgovor na Preporuku broj P-283/22, od 25.10.2022. godine a koja je zaprimljena u Općini Jablanica dana 27.10.2022. godine (povratnica-obavijest o uručenoj), te je shodno tome upućena obavijest Općinskom vijeću o nepoštivanju gore navedene preporuke. Dana 12.01.2023. godine, dostavljen je odgovor predsjedavajućeg Općinskog vijeća u kojem je navedeno da su dana 28.12.2022. godine predmetnu obavijest proslijedili Općinskom načelniku. Do sačinjavanja ove Odluke, institucija Ombudsmena nije zaprimila odgovor Općine Jablanica po izdatoj Preporuci. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Z-MO-05-25/22.
381	Z-BL-05-419/22	P-268/22	1. Službi za geodetske i imovinsko-pravne poslove Grada Tuzla, da po prijemu preporuke postupi po rješenju Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Sarajeva broj: 05-31-2-7091/16 od 12.05.2016. godine i donese odluku u ponovnom postupku 2. Kantonolnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog Kantona, da preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti radi utvrđivanja činjenica u predmetu K.P. 3. da o učinku ove Preporuke obavijesti Ombudsmene u roku od 60 dana od dana prijema iste	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	24.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje nije zaprimljeno- rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - uvidom u BP utvrđeno je da je : 15.02.2023. zaprimljen odgovor KUIP 20.02.2023.zaprimljen odgovor Grada Tuzla. Rad na predmetu je u toku.
382	Z-SA-05-236/16	P-345/22	PREPORUKU 1. da odmah po prijemu ove preporuke Općina Novi Grad Sarajevo uspostavi saradnju sa Ombudsmenima Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Dana 06.01.2023. zaprimljen odgovor Opštine Novi Grad. 02.03.2023.Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
383	Nije realizirana						
384	Z-SA-05-827/21	P-36/22	PREPORUKA Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH Odbor za promet i komunikacije treba razmotriti ovu tematiku u narednom periodu i razmotriti, uz saradnju organa i tijela izvršne vlasti, moguće mjere koje bi mogle doprinijeti povećanoj transparentnosti i zaštiti prava građana, a samim time i efikasnosti ovog postupka. Potrebno je da povratnu informaciju u vezi ove preporuke dostavite u roku od 60 dana od dana prijema iste.	15 - Imovinsko pravni	Nije realizirana	DA	Nakon upućivanja preporuke i zaprimljenog odgovora Institucija ombudsmena je poduzela sve radnje koje može u skladu sa svojim ovlaštenjima, a informacije u vezi ovog predmeta navest ćemo kako u godišnjem tako i u drugim izvještajima. Uzimajući u obzir naprijed navedeno Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaključili su da nema osnova za poduzimanje daljih radnji u predmetu, te su donijeli odluku o zatvaranju predmeta.
385	Z-SA-05-793/21	P-189/22	P R E P O R U K U Gradonačelniku Grada Zavidovići, gradskom vijeću 1. Da, odmah po prijemu ove Preporuke, poduzme odgovarajuće aktivnosti na razmatranju i donošenju izmjene Regulatornog plana Grada Zavidovići, kojim bi se omogućila rekonstrukcija i obnova sporne nekretnine – porušenog objekta ili da poduzme određene aktivnosti kako bi se iznašla zamjenske nekretnine – stan radi otkupa; 2. Da u roku od 60 dana, u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Nije realizirana	DA	Imajući u vidu sadržaj Preporuke broj: P-189/22 od 16.06.2022. godine, kao i činjenicu da je odgovorni organ dostavio Odgovor po Preporuci od 07.10.2022. godine, iz kojeg proizilazi da je radnjama nadležnog organa uspostavljena saradnja sa Institucijom, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatuju da, u konkretnom predmetu nije došlo do realizacije predmetne Preporuke, već je isto uvjetovano neizvršenim budućim aktivnostima, odnosno planiranjem finansijskih sredstava za izradu Plana u budžetu Grada Zavidovići za 2023. godinu. Shodno naprijed navedenom, a imajući u vidu da su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine poduzetimi radnjama u konkretnom predmetu iscrpili sve mjere i aktivnosti koje mogu poduzimati u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljim postupanjem po žalbi, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Informacija o nerealizaciji Preporuke će bit uvrštena u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.
386	Nema odgovora						
387	Z-BL-05-329/21	P-332/22	PREPORUKU Agenciji za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u FBiH 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe odgovori na podneseni zahtjev za pristup informacijama od dana 20.09.2022. godine, na način propisan članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 27.01.2023. - rad na predmetu je u toku Rok za izjašnjenje istekao 14.01.2023. 02.03.2023- ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje nije zaprimljeno
388	UKUPNO	-	15 - Imovinsko pravni				
389	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
390	8	8	2	0	3	2	1
391	POVREDA PRAVA :	16 - Nasilje					
392	UKUPNO	-	16 - Nasilje				

393	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
394	0	0	0	0	0	0	0
395	POVREDA PRAVA :	17 - Javne isprave					
396	Realizirana						
397	Z-BL-05-434/22	P-290/22	- Da preduzme radnje u cilju izmjena Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica kojim će se vanbraćnim partnerima osigurati jednaka prava na mjesečni novčani dodatak kao što je to učinjeno za braćne partnere; - Da o preduzetim mjerama i načinu postupanja po ovoj preporuci obavijeste Instituciju ombudsmena u roku od 60 dana od dana prijema preporuke.	17 - Javne isprave	Realizirana	DA	Ombudsmeni su zaprimili odgovor na Preporuku Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata da ovo Ministarstvo preduzima sve potrebne radnje u cilju upućivanja u procedure izmjene i dopune Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica u vezi izjednačavanja prava braćnog i vanbraćnog druga. Imajući u vidu navedeno i činjenicu da su Ombudsmeni preduzeli mjere iz svoje nadležnosti predmet se zatvara. Ombudsmeni će ovu problematiku navesti u Godišnjem izvještaju za 2022. Godinu , te će svakako nastojati pratiti implementaciju ove preporuke u skladu sa tvrdnjama nadležnog Ministarstva.
398	Ostvarena saradnja						
399	Z-BL-05-681/20	P-221/22	P r e p o r u k u Okružnom javnom tužilaštvu Prijedor da u što skorijem roku donese odluku u predmetu broj: T 22 0 KTA 0014489 20, pridražavajući se odredaba Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske i Krivičnog zakonika Republike Srpske i imajući u vidu i mišljenje Ombudsmena izraženo u ovoj Preporuci. Poziva se Okružno javno tužilaštvo u Prijedoru da Ombudsmene obavijeste u roku od 60 dana od dana prijema ove Preporuke o rezultatima izdate Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka.	17 - Javne isprave	Ostvarena saradnja	DA	08.11.2022. zaprimljen odgovor Okružnog javnog tužilaštva u Prijedoru. 17.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - Predmet je u radu.
400	Nema odgovora						
401	Z-BL-05-71/22	P-118/22	PREPORUKU ministru Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi saradnju sa Ombudsmanom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 23. i članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Ombudsmanu Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njejoj realizaciji.	17 - Javne isprave	Nema odgovora	NE	07.07.2022. kopija akta Vlade BiH - prosljeđivanje Preporuke nadženim organima -Vijeću ministara i MVP . Na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka 28.11.2022. rad na predmetu u toku.
402	UKUPNO	-	17 - Javne isprave				
403	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
404	3	3	1	0	1	0	1
405	POVREDA PRAVA :	18 - Manjine					
406	Ostvarena saradnja						
407	Z-SA-03-509/22	P-341/22	PREPORUKA Grad Zenica treba razmotriti povećanje perioda na koji će se ubuduće zaključivati ovi ugovori i o tome obavijestiti Instituciju ombudsmena u roku od 30 dana od dana prijema ove preporuke.	18 - Manjine	Ostvarena saradnja	DA	27.01.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka -odgovor na Preporuku nije zaprimljen . Rok za izjašnjenje 20.01.2023. 02.03.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje na Preporuku nije zaprimljeno -02.02.2023. Gradu Zenica upućena urgencija za dostavu izjašnjenja po preporuci. 07.03.2023 odgovor Grad Zenica
408	UKUPNO	-	18 - Manjine				
409	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
410	1	1	0	0	1	0	0
411	POVREDA PRAVA :	19 - Uprava					
412	Realizirana						
413	Z-SA-08-667/21	P-14/22	P R E P O R U K U gradonačelniku Grada Zenice 1. Da odmah po prijemu preporuke pristupi rješavanju problema formiranja sanitarnog čvora (kupatilo i WC) žalteljice na adresi Kotromanića br. 20 (k.č. n.p 1051/10 K.O. Zenica 1) ; 2. Da u roku od 15 dana od dana prijema preporuke, obavijesti i Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	19 - Uprava	Realizirana	DA	Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su nakon provedenog istražnog postupka, shodno svojim ovlaštenjima, utvrđenim u članu 32. stav 4. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine uputili Preporuku broj P-14/22 od 12.01.2022. godine. Dana 01.07.2022. godine je podnositeljica žalbe je dostavila Rješenje broj : 03-23-4519/19 od 10.06.2022. godine, kojim se podnositeljici žalbe izdaje urbanistička saglasnost u cilju formiranja sanitarnog čvora. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose Odluku o zatvaranju predmeta podnositeljice žalbe, te se predmet Z-SA-08-667/21 pred Institucijom Ombudsmena u konkretnom slučaju okončava.
414	Z-SA-08-1205/21	P-50/22	PREPORUKU 1. da odmah po prijemu ove preporuke Općina Iliđa /općinski načelnik uspostavi saradnju sa Ombudsmenima Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Služba za inspeksijski nadzor općine Iliđa dostavila je odgovor institucije Ombudsmena, akt broj: 11-23-1-5538/21 od 07.02.2022. godine i akt broj: 11-19-1561/22 od 08.03.2022. godine, koji je dostavljen žaliteljici 18.03.2022. godine. Imajući u vidu činjenicu da je preporuka Ombudsmena ispoštovana na način da je dostavljen odgovor iz kojeg proizilaze činjenice radi kojih Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ne nalaze osnova za dalje postupanje u predmetu žalbe, predmet broj: Z-SA-08-1205/21 se zatvara.
415	Z-SA-08-311/21	P-80/22	P R E P O R U K U Da Upravni inspektorat Federacije Bosne i Hercegovine, glavni federalni inspektor u roku od 15 dana od dana prijema Preporuke dostavi odgovor na upućene akte, te da dostavi izjašnjenje na navode žalitelja.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Upravni inspektorat, Glavni upravni inspektor je dostavio akt broj: 06-04-8-82/21 od 11.4.2022 godine kojim obavještava Instituciju ombudsmena kako je u vezi žalbe ... pokrenut postupak na način da je dana 22.2.2021 godine zatraženo očitovanje od Federalnog ministarstva zdrastva.Nadalje, ističe se kako su od Federalnog ministarstva zdrastva dobili informaciju kojom obavještavaju inspektorat kako su postupili u skladu sa člankom 65 Zakona o upravnom postupku. U privitku je dostavljen akt Federalnog ministarstva pravde broj: 06-04-8-82/21 od 22.2.2021 godine i akt Federalnog ministarstva zdrastva broj: 05-33-5655/20 od 01.3.2021 godine. Slijedom navedenog ombudsmeni ističu kako je ispoštovana Preporuka Institucije ombudsmena broj: P-80/22 od 10.3.2022 godine.
416	Z-BL-08-157/21	P-88/22	P R E P O R U K U Poreskoj upravi Republike Srpske, Okružnom privrednom sudu Banja Luka, Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske i „Kosmos“ a.d. Banjaluka 1. Da ulože dodatne napore i preduzmu sve neophodne mjere na provedenju Rješenja Okružnog privrednog suda Banjaluka broj: 57 0 St 119440 16 St, kao i Rješenja o ispravci od dana 06.06.2017. godine, a posebnu u dijelu kojim se...Obavezuje dužnik da izvrši uplate doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje za radnike koji ispunje uslove za odlazak u penziju radi povezivanja radnog staža . 2. Da o učinku ove Preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	„Kosmos“ a.d. Banjaluka je u odgovoru od 08.04.2022. godine naveo da su dana 25.02.2022. godine izmirlili sve zaostale doprinose prema navedenim licima... Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske je u odgovoru od 13.04.2022. godine potvrdio istaknute navode da su doprinosi za PIO za podnosioca žalbe dana 25.02.2022. godine, plaćeni u cjelosti. S obzirom da je preporuka u konkretnim predmetima ispoštovana, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 104/11) zatvore predmete koji se vodi po žalbama ...

417	Z-BL-08-158/21	P-88/22	P R E P O R U K U Poreskoj upravi Republike Srpske, Okružnom privrednom sudu Banja Luka, Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske i „Kosmos“ a.d. Banjaluka 1. Da ulože dodatne napore i preduzmu sve neophodne mjere na provedenju Rješenja Okružnog privrednog suda Banjaluka broj: 57 O St 11944/16 St, kao i Rješenja o ispravci od dana 06.06.2017. godine, a posebnu u dijelu kojim se...Obavezuje dužnik da izvrši uplate doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje za radnike koji ispune uslove za odlazak u penziju radi povezivanja radnog staža... 2. Da o učinku ove Preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	„Kosmos“ a.d. Banjaluka je u odgovoru od 08.04.2022. godine naveo da su dana 25.02.2022. godine izmirlili sve zaostale doprinose prema navedenim licima... Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske je u odgovoru od 13.04.2022. godine potvrdio istaknute navode da su doprinosi za PIO za podnosiocice žalbe dana 25.02.2022. godine, plaćeni u cjelosti. S obzirom da je preporuka u konkretnim predmetima ispoštovana, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 104/11) zatvore predmete koji se vodi po žalbama...
418	Z-SA-08-190/21	P-78/22	PREPORUKU Gradu Visoko Komisija za procjenu prometne vrijednosti Nekretnina (1) Da Tabelu vrijednosti zemljišta na području Grada Visoko i Pravilnik o načinu rada Komisije i kriterija na osnovu koji se utvrđuju vrijednosti nekretnine učini dostupnim građanima stavljanjem na Oglasnu tablu ili na web stranici Grada Visoko. (2) Da obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 05.10.2022. godine, Ombudsmeni BiH zaprimili su akt Grada Visoko broj: 01/1-04-821/22 od 02.10.2022. godine, u kojem se između ostalog navodi: "...Postupajući po Vašoj preporuci broj: 78/22 od 21.03.2022. godine, Komisija za procjenu tržišne vrijednosti nekretnina je na službenoj web stranici Grada kao i oglasnoj ploči u zgradi ovog organa uprave, objavila Pravilnik o radu Komisije sa kriterijima rada. Također ovim putem Vas informišemo da je ova Komisija radeći u novom sazivju okončala predmet žalitelja. Imajući u vidu naprijed navedeno kao i činjenicu da je Grad Visoko razmotrio i ispoštovao preporuku broj: P-78/22 Ombudsmeni BiH su odlučili da nema osnova za dalje postupanje u predmetu zbog čega je odlučeno da se predmet broj Z-SA-08-190/21 ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH..."
419	Z-BL-08-16/22	P-119/22	PREPORUKU načelniku Opštine Pale 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi saradnju sa Ombudsmanom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 23. i članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmanu Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	19 - Uprava	Realizirana	NE	Imajući u vidu da Opština nije postupila po izdatoj preporuci, dana 03.06.2022. godine, Skupštini opštine Pale upućena je urgencija na izdatu preporuku, kao neposredno višem organu. Iz dostavljenog izjašnjenja Skupštine opštine Pale broj: 01-013-42/22, od dana 11.07.2022. godine, proizilazi da je održan sastanak predsjednika Skupštine Opštine Pale i načelnika Opštine u cilju realizacije preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine, te da će načelnik Opštine u što kraćem roku pozvati podnosiocilje žalbe na razgovor i postupati po preporuci, pa se shodno tome izdata preporuka smatra ispoštovanom. Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zatvara...
420	Z-LI-08-62/22	P-144/22	P R E P O R U K U 1. da Žalbeno vijeće Vlade Kantona 10 hitno postupi po žalbama žalitelja protiv Rješenja br: 02-34-1-2716/19, br: 02-34-1-2714/19 i br:02-34-1-2717/19 od 25.09.2019.g. gore navedenih Službi Grada Livna, a nakon toga uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je naprijed navedeno, 2. da u roku od 15 (petnaest) dana od dana zaprimanja iste, Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, Terenskom uredu u Livnu, dostavi izjašnjenje o načinu realiziranja ove preporuke	19 - Uprava	Realizirana	DA	Pošto navedena Preporuka nije ispoštovana u ostavljenom roku, dana 06.07.2022.g. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su o istom obavijestili neposredno viši organ, predsjednika Vlade Kantona 10. Dana 23.09.2022.g. odgovorna strana je obavijestila Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine da je postúpila po žalbi žalitelje, te donijela Rješenje broj:21-02-30-6/22 kojim se žalba žalitelje usvaja kao utemeljena. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu člana 35.st.1.tač.5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, 104/11), zatvore predmet, koji se vodi po žalbi Z-LI-08-62/22.
421	Z-LI-08-61/22	P-144/22	P R E P O R U K U 1. da Žalbeno vijeće Vlade Kantona 10 hitno postupi po žalbama žalitelja protiv Rješenja br: 02-34-1-2716/19, br: 02-34-1-2714/19 i br:02-34-1-2717/19 od 25.09.2019.g. gore navedenih Službi Grada Livna, a nakon toga uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je naprijed navedeno, 2. da u roku od 15 (petnaest) dana od dana zaprimanja iste, Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, Terenskom uredu u Livnu, dostavi izjašnjenje o načinu realiziranja ove preporuke	19 - Uprava	Realizirana	DA	Pošto navedena Preporuka nije ispoštovana u ostavljenom roku, dana 06.07.2022.g. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su o istom obavijestili neposredno viši organ, predsjednika Vlade Kantona 10. Dana 23.09.2022.g. odgovorna strana je obavijestila Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine da je postúpila po žalbi žalitelje, te donijela Rješenje broj:21-02-30-6/22 kojim se žalba žalitelje usvaja kao utemeljena. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu člana 35.st.1.tač.5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, 104/11), zatvore predmet, koji se vodi po žalbi Z-LI-08-61/22.
422	Z-LI-08-60/22	P-144/22	P R E P O R U K U 1. da Žalbeno vijeće Vlade Kantona 10 hitno postupi po žalbama žalitelja protiv Rješenja br: 02-34-1-2716/19, br: 02-34-1-2714/19 i br:02-34-1-2717/19 od 25.09.2019.g. gore navedenih Službi Grada Livna, a nakon toga uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je naprijed navedeno, 2. da u roku od 15 (petnaest) dana od dana zaprimanja iste, Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, Terenskom uredu u Livnu, dostavi izjašnjenje o načinu realiziranja ove preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Pošto navedena Preporuka nije ispoštovana u ostavljenom roku, dana 06.07.2022.g. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su o istom obavijestili neposredno viši organ, predsjednika Vlade Kantona 10. Dana 23.09.2022.g. odgovorna strana je obavijestila Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine da je postúpila po žalbi žalitelje, te donijela Rješenje broj: 21-02-30-6/22 kojim se žalba žalitelje usvaja kao utemeljena. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu člana 35.st.1.tač.5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, 104/11), zatvore predmet, koji se vodi po žalbi Z-LI-08-60/22.
423	Z-SA-08-196/22	P-226/22	P R E P O R U K U načelniku Općine Vitez • Da, poduzme sve zakonom propisane mjere, a kako bi se u što skorijem roku provele aktivnosti na iznalaženju rješenja predmetnog pitanja, te kako bi se predmetno zemljište dovelo u prvobitno stanje; • Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o aktivnostima usmjerenim na realizaciji Preporuke;	19 - Uprava	Realizirana	DA	S tim u vezi, Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija) je dana 11.11.2022. godine zaprimila Akt općinskog načelnika Općine Vitez broj: 01-1-40-3-3503/22 od 08.11.2022. godine, uz koji je dostavljeno i Izjašnjenje Službe za poduzetništvo i lokalni razvoj Općine Vitez broj: 04-20-1-3518/22 od 08.11.2022. godine kojim se navodi: „...Na osnovu preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine vezano za predstavku .....koja se odnosi na izmještanje puta sa parcele u vlasništvu .... dana 08.09.2022. godine pokrenut je postupak javne nabavke za izvođenje radova na izmještanju makadamske dionice puta u naselju Rjeka za parcele vlasništva .... Dana 07.11.2022. godine nakon provedene procedura javne nabavke zaključen je ugovor o izvođenju radova na izmještanju lokalnog puta sa parcele te se u skorije vrijeme očekuje početak izvođenja radova.“ Shodno naprijed navedenom, a imajući u vidu da je odgovorni organ postúpio po Preporuci broj: P-226/22 od 17.08.2022. godine, odnosno poduzeo aktivnosti na izmještanju puta sa sporne parcele, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljim postupanjem po žalbi, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
424	Z-SA-05-418/16	P-298/22	PPREPORUKU Službi za urbanizam, zaštitu okoliša i inspekcijske poslove Grada Cazina 1. Da u skladu sa standardima člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda okonča postupak, izvrši rješenje u predmet broj: 08-23-235/19 od 25.12.2020. godine, 2. da o ishodu ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	U vezi sa izvršenjem preporuke broj: P-298/22, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su odgovore Službe za urbanizam, zaštitu okoliša i inspekcijske poslove, akt broj: 04-23-235/19 od 30.11.2022. godine i akt broj: 04-23-235/19 od 30.01.2023. godine koji u prilogu dostavljamo. Imajući u vidu sadržaj dostavljenih odgovora, činjenicu da nadležni organ Služba za urbanizam, zaštitu okoliša i inspekcijske poslove Grada Cazina je poduzela i poduzima aktivnosti na okončanju cjelokupnog složenog postupka, da je postupak po žalbi na Rješenje broj: 08-23-235/19 od 25.12.2020. godine okončan, da je drugostepeni organ – Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Bihać, nakon zaprimljene urgencije odlučio po predmetnoj žalbi, na koji način se otklanjaju štetne posljedice kršenja člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, predmet se zatvara.
425	Djelimično realizirana						
426	Z-SA-08-41/22	P-115/22	P R E P O R U K U direktoru i Upravnom odboru Javne ustanove “Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo” 1. Da, imajući u vidu navode iz Preporuke, poduzmu sve zakonom propisane aktivnosti i mjere u cilju donošenja i usvajanja internog akta kojim bi se detaljno uređilo pitanje priznavanje minulog rada, posebno demobilisanih pripadnika Armije Republike Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije preporuke;	19 - Uprava	Djelimično realizirana	DA	Dana 27.05.2022. godine Institucija je zaprimila Obavijest JU Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo broj: 01/01-34-0698-1/22 od 24.05.2022. godine kojom je navedeno: „...Služba se u svom izjašnjenju koje vam je dostavila aktom, broj: 01/01-34-0183-1/22 od 11.02.2022. godine očitovala na sve navode žalitelja, naročito u dijelu navoda oko problematike minulog rada. Uvažavajući ustu Preporuku, informišemo vas da je Upravni odbor upoznat sa sadržajem iste na sjednici koja je održana u utorak, 17.05.2022. godine. Cijeneći sadržaj iste, kao i činjenicu da su sa istom upoznati donosioci internog akta odnosno pravilnika o radu u Službi, informišemo vas da je Preporuka primljena na znanje, te da će se ista imati u vidu kada se pristupi izradi teksta novog internog akta Službe, cijeneći složenu problematiku i proceduru donošenja i usvajanja ovog dokumenta...“ Imajući u vidu naprijed navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine odlučili su zatvoriti predmet koji se vodi pred Institucijom pod brojem: Z-SA-08-41/22. ....Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su nakon zaprimljene izjašnjenja organa konstatovali da su donosioci internog akta upoznati sa Preporukom Ombudsmena Bosne i Hercegovine, te da će se ista imati u vidu kada se pristupi izradi teksta novog internog akta Službe.

427	Z-BL-08-619/22	P-327/22	PREPORUKU direktoru Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove 1. Da polazeći od svojih ovlaštenja, a sve u skladu sa članom 50. Zakona o upravnim sporovima Republike Srpske preduzme odgovarajuće mjere kako bi se donio novi upravni akt, te uvažilo pravno shvaranje Okružnog suda u Banjaluci, kao i primjedbe u pogledu postupka .2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	19 - Uprava	Djelimično realizirana	DA	11.01.2023. zaprimljen odgovor RGUIP. 26.01.2023.Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku .
428	Ostvarena saradnja						
429	Z-SA-05-698/18	P-12/22	PREPORUKA Općina Velika Kladuša treba u roku od 15 dana od dana prijema ove preporuke dostaviti informacije koje se odnose na postupanje po naprijed navedenom rješenju Službe prostornog uređenja, komunalnih i stambenih djelatnosti Odsjeka za inspeksijske poslove.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Institucija ombudsmena je u više navrata ostvarivala korespondenciju sa Općinom Velikom Kladuša, te u slučaju kada nije saradivala izdala 21.01.2022. godine preporuku broj P-12/22. Podnosilac žalbe je o svim poduzimanim radnjama redovno obavještavan. Dana 03.03.2022. godine podnosiocu žalbe je dostavljen odgovor Općine Velika Kladuša pod brojem 03/3-23/5-2448/10 od dana 18.02.2022. godine. Tom prilikom je pozvan da u roku od 14 dana od dana prijema akta dostavi informacije koje upućuju na dalje postupanje Institucije ombudsmena. Institucija ombudsmena nije do danas zaprimila bilo kakav odgovor podnosioca žalbe. Uzimajući u obzir naprijed navedeno Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaključili su da nema osnova za poduzimanje daljih radnji u predmetu, te su donijeli odluku o zatvaranju predmeta.
430	Z-SA-08-1264/21	P-26/22	PREPORUKA Pozivamo Općinu Hadžići da razmotri naprijed navedeno rješenje i u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke dostavi odgovor da li ostaje pri već ranije izrečenim stavovima.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	"...Institucija ombudsmena zaprimila je dana 12.04.2022. godine odgovor Općine Hadžići pod brojem: 04-12-2-2301/21 od dana 06.04.2022. godine u kojem su isti ostali pri ranijim stavovima. Navedeni odgovor dostavljen vam je na uvid. Dana 04.05.2022. godine dostavili ste odgovor u kojem ste istaknuli da su stavovi Općine Hadžići neosnovani i neutemeljeni i da se radi "(...) o političkim odlukama s ciljem prikupljanja simpatija ciljnog glasačkog tijela." Ovim prilikom napominjemo da je i u preporuci naglašeno da briga za zaštitu mladih od izloženosti kockanju i kladnju ne može biti opravdanje za arbitarnost u primjeni propisa i nezakonitosti, te naglasili da je upitno da li takve mjere imaju bilo rezultate kakvi se priželjkjuju. Ipak, naglašavamo da nakon upućivanja preporuke Institucija ombudsmena je iserpila sva svoja ovlaštenja te da dalje zaštitu mogu ostvariti korištenjem pravnih lijekova u upravnom i sudskim postupcima. Svakako, informacije o ovom predmetu i implikacije koje takvo postupanje može imati navest ćemo u godišnjim i drugim izvještajima Institucije ombudsmena."
431	Z-SA-08-506/21	P-38/22	P R E P O R U K U Načelniku Opštine Brod 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od deset (10) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Nakon uvida u spis predmeta, dostavljena izjašnjenja i dokumentaciju, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine, ovom prilikom obavještavaju podnositeljicu žalbe da nema osnova za dalje postupanje i rad na konkretnom predmetu, a shodno članu 21. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine u članu 26. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Naime, Institucija Ombudsmena u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima definisanim u članu 2. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine nadležna je za razmatranje predmeta koji se odnose na slabo funkcioniranje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjenih od bilo kojih tijela vlasti u Bosni i Hercegovini. Međutim, iako je Institucija Ombudsmena nadležna da provodi istrage u svim žalbama vezanim za slabo funkcionisanje sudskog sistema, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine se neće miješati u proces odlučivanja sudova na nači da ulazi u meritum stvari, utvrđivanjem činjenica i preispitivanjem donesenih odluka u smislu ocjene dokaza.
432	Z-SA-08-884/19	P-52/22	PREPORUKA Opština Glamoč treba u roku od 15 dana od dana prijema ove preporuke dostaviti informacije koje se odnose na predmet žaliteljice.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	21.03.2022. zaprimljen odgovor Opštine Glamoč. 20.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - status isti, predmet je u radu.
433	Z-SA-08-1024/21	P-99/22	P R E P O R U K U Općini Stari Grad/ načelniku 1. Da odmah po primniku ove Preporuke koordinira rad općinskih Službi i prioriteto dostavi odgovarajućoj Službi informaciju o slijavanju opasnih voda u stan podnositeljice žalbe, i potvrdi uklanjanja građevinskog materijala i smetljaka koje se nalazi ispred njenog stana te da nadležne Službe odmah poduzmu aktivnosti u cilju rješavanja predmetne problematike; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijesti o preduzetim aktivnostima u cilju realizacije izdate Preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	..U skladu sa procedurom institucije Ombudsmena zaprimljeni odgovori prosljeđeni su podnositeljici žalbe, koja se dopisom od dana 23.08.2022. godine zahvalila na postupanju institucije Ombudsmena i obavijestila da Opština Stari Grad nije poduzela bilo kakve aktivnosti kako bi se Preporuka, broj: 99/22 od 23.03.2022. godine realizirala. Uvidom u dostavljena izjašnjenja, posebno u dostavljenju priloge – izvještaje o obavijenim inspeksijskim nadzorima, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine mogu konstatovati da je Opština Stari Grad poduzela aktivnosti u cilju realizacije Preporuke, broj: 99/22 od 23.03.2022. godine. Iz dostavljenih priloga. Oz Zapisnika o izvršenoj kontroli od 06.04.2022. godine u 13:40 (broj zapisnika nije čitko zapisan). Co fotografija od 06.04.2022. godine, nesumnjivo se može utvrditi da na licu mjesta nije srušen komunalni otpad, već je izvršeno uredno odlaganje građevinskog crijeva. S obzirom da je institucija Ombudsmena u konkretnom predmetu podnositeljice žalbe utvrdila kršenje prava, izdala Preporuku kojom je isto konstatirala i poduzele sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, predmet podnositeljice žalbe se zatvara ovom odlukom.
434	Z-SA-08-1100/21	P-114/22	P R E P O R U K U Ministarstvu prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova Srednjobosanskog Kantona 1. Da razmotri mogućnost poništenja osporenog Rješenja, tj. da donese rješenje o poništenju Rješenja broj: 03-23-26/18 od 22.10.2019 godine, 2. Da u roku od 30 dana obavijesti Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke i dostavi odluku donesenu u skladu sa ovom Preporukom;	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	02.12.2022. upućena urgencija za realizaciju Preporuke P-114/22 24.02.2023. zaprimljen odgovor na urgenciju - Ministarstvo prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova, Travnik Na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka 28.02.2023. uvidom u BP utvrđeno da je odgovor na preporuku zaprimljen - rad na predmetu je u toku.
435	Z-SA-08-191/22	P-140/22	PREPORUKU Načelniku Općine Vogosća Urbanističko-građevinskoj inspekciji I. da odmah po prijemu preporuke upoznaju podnositelja žalbe na kojem mjestu hronološke liste za izvršenje se nalazi uklanjanje kontejnerskih niša po dosnesenom zaključku o dozvoli izvršenja broj: 06-19-2589/21, II. da odmah po prijemu preporuke poduzmu aktivnosti na obezbjeđenju budžetskih sredstava za izvršenje i poduzmu aktivnosti na uklanjanju kontejnerskih niša, III. da u roku od 30 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	29-06-2022 zaprimljen odgovor Opštine Vogosća. 20.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - status predmeta isti, rad na predmetu je u toku.
436	Z-LI-08-101/22	P-232/22	P R E P O R U K U Direktoru Federalne uprave za inspeksijske poslove • Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; • Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	U ostavljenom roku, dana 19.9.2022.g. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su zaprimili izjašnjenje odgovorne strane na preporuku broj 13-22-6-02873/2022 od 15.9.2022.g. u kojem se navodi: "...obzirom da Federalni šumarski inspektorat poduzima radnje iz predmetne oblasti sa jednim federalnim lovničkim inspektorom, prevashodno je potrebno napraviti redoslijed prioriteta. Kao primarno za provođenje Godišnjeg plana inspeksijskih nadzora ovog inspektorata, tako i u okviru postupanja na inicijativu odnosno zahtjev stranaka. U smislu zahtjeva iz žalbe, a u vezi sa postupanjem za rješavanje kompleksne problematike, u prilogu ovog akta iz evidencija Federalnog šumarskog inspektorata dostavljamo ... Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu članka 35.st.1.toč.8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvore predmet, koji se vodi po žalbi N.J.
437	Z-SA-05-1206/16	P-243/22	VI PREPORUKE Uzimajući u obzir odredbe Aneksa VII Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini "Sporazum o izbjeglicama i raseljenim licima", Ombudsmeni u skladu sa članom 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Općini Žepče, općinskom načelniku i Općinskom vijeću općine Žepče da u okviru svojih nadležnosti preduzmu sve neophodne mjere kojima će se: 1. Podnositeljima žalbe obezbjeđjedi ostvarivanje i raspolaganje imovinskim pravima; 2. U skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacija u Federaciji Bosne i Hercegovine, omogućiti pristup informacijama o investitoru nadzidanih poslovnih prostora, podatke o pravnom osnovu za nadzidavanje, te podatke o trenutnim posjednicima prostora; 3. da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o načinu realizacije iste.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	05.12.2022. ažuriranje praćenja realizacije preporuka , izjašnjenje nije zaprimljeno u ostavljenom roku. 10.01.2023. upućena urgencija za izvršenje Preporuke . 06.02.2016 odgovor Pravobranilaštvo opština Žepče. 24.02.. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.

438	Z-SA-08-574/22	P-271/22	P R E P O R U K U Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS 1. Da, poduzme potrebne aktivnosti radi podnošenja prijedloga za rješavanje sukoba nadležnosti Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, a shodno odredbama člana 28. i 34. Zakona o upravnom postupku, ukoliko se ovo pitanje među organima ne riješi u što hitnijem roku; 2. Da, poduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere na donošenju odluke kojom će se odlučiti po žalbi žalitelja protiv Zaključka Općine Stari Grad broj: UP-1-05-19-16/22-III od 12.05.2022. godine; 3. Da u roku od 30 dana, u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o poduzetim aktivnostima na realizaciji ove Preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	28.12.2022. zaprimljen odgovor Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS 06.01.2023. zaprimljen odgovor Federalnog ministarstva prostornog uređenja Sarajevo. Rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. uvidom u BP utvrđeno je da je u predmetu 13.02.2023. izdata Preporuka P-24/23.
439	Z-LI-08-165/22	P-294/22	PREPORUKU Vladi Kantona 10, Stručnim službama Vlade, te Upravi za pitanja branitelja i stradalnika Domovinskog rata HVO Kantona 10 1. da Vladi Kantona 10, Stručne službe Vlade, kao i Uprava za pitanja branitelja i stradalnika Domovinskog rata HVO Kantona 10, po prijemu ove Preporuke, postupe po zahtjevu žalitelja od 05.05.2022.g., donesu Rješenje sukladno odredbama čl.216.st.2. Zakona o upravnom postupku FBiH, odredbama čl.9. st.12. Zakona o dopunskim pravima branitelja Kantona 10, razmotre mogućnost rješavanja stambenog zbrinjavanja preostalih braniteljskih obitelji, uvrštavanjem pomenute stavke u Proračun za iduću 2023. godinu, te bez odlaganja, polazeći od svojih nadležnosti, poduzmu odgovarajuće aktivnosti i mjere kako bi se uspostavila suradnja sa Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, u skladu sa članom 25. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke dostave izjašnjenje, te obavijeste Institutiju ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine o načinu realizacije iste.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Uprava za pitanja branitelja i stradalnika Domovinskog rata Vlade Kantona 10. se očitovala na Preporuku br:P-294/22 aktom br:10-01-45-27.6/22 od 23.11.2022.g. u kom se između ostalog navodi da će Uprava pristupiti stambenom zbrinjavanju navedene kategorije braniteljske populacije kad se stvore uvjeti, odnosno kad Vlada Kantona 10 osigura potrebna sredstva za tu namjenu i donese Odluku kojom je suglasnost za stambeno zbrinjavanje istih. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - uvidom u BP utvrđeno je da je 08.02.2023. upućena neposrednvišem organu upućena Obavijest nakon izdavanja Preporukke . Rad na predmetu je u toku
440	Z-LI-08-164/22	P-294/22	PREPORUKU Vladi Kantona 10, Stručnim službama Vlade, te Upravi za pitanja branitelja i stradalnika Domovinskog rata HVO Kantona 10 1. da Vladi Kantona 10, Stručne službe Vlade, kao i Uprava za pitanja branitelja i stradalnika Domovinskog rata HVO Kantona 10, po prijemu ove Preporuke, postupe po zahtjevu žalitelja od 05.05.2022.g., donesu Rješenje sukladno odredbama čl.216.st.2. Zakona o upravnom postupku FBiH, odredbama čl.9. st.12. Zakona o dopunskim pravima branitelja Kantona 10, razmotre mogućnost rješavanja stambenog zbrinjavanja preostalih braniteljskih obitelji, uvrštavanjem pomenute stavke u Proračun za iduću 2023.godinu, te bez odlaganja, polazeći od svojih nadležnosti, poduzmu odgovarajuće aktivnosti i mjere kako bi se uspostavila suradnja sa Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, u skladu sa članom 25. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke dostave izjašnjenje, te obavijeste Institutiju ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine o načinu realizacije iste.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Uprava za pitanja branitelja i stradalnika Domovinskog rata Vlade Kantona 10. se očitovala na Preporuku br:P-294/22 aktom br:10-01-45-27.6/22 od 23.11.2022.g. u kom se između ostalog navodi da će Uprava pristupiti stambenom zbrinjavanju navedene kategorije braniteljske populacije kad se stvore uvjeti, odnosno kad Vlada Kantona 10 osigura potrebna sredstva za tu namjenu i donese Odluku kojom daje suglasnost za stambeno zbrinjavanje istih. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - rad na predmetu je u toku. 28.02.2023.Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - uvidom u BP utvrđeno da je 08.02.2023. upućena neposrednvišem organu upućena Obavijest nakon izdavanja Preporukke . Rad na predmetu je u toku
441	Z-SA-08-733/22	P-309/22	P R E P O R U K U Načelniku Općine Donji Vakuf 1. Da, po prijemu ove Preporuke, bez odlaganja, preduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere kako bi se uspostavila suradnja sa Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 25. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmenima Bosne i Hercegovine dostavi tražena izjašnjenja; 2. Da, imajući u vidu predmet Z-SA-08-1126/22, poduzme sve aktivnosti i mjere kako bi se postupilo po Zahtjevu žalitelja za priznavanje prava na novčanu egzistencijalnu naknadu, te Institutiji Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine dostavi odluku i druge informacije u vezi sa istim; Da, u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	28.11.2022. zaprimljen odgovor Općine Donji Vakuf. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 23.12.2022. - rad na predmetu je u toku
442	Z-SA-08-467/22	P-342/22	PREPORUKA Grad Bihać treba pristupiti planiranju rokova u kojima će se eksproprijirati ili na drugi način kompenzirati vlasnici nekretnina nad kojima je utvrdjen javni interes ili bilo koja druga vrsta ograničenja Urbanističkim planom Grada Bihaća i o tome obavijesti instituciju ombudsmena u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	29.12.2022. zaprimljen odgovor Službe za urb.planiranje, građenje, imovinski - pravne i geodetske poslove Grada Bihaća. Rok za realizaciju Preporuke je 20.02.2022. 02.03.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
443	Nije realizirana						
444	Z-BL-08-803/21	P-19/22	PREPORUKU gradonačelniku Grada Banja Luka 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi suradnju sa institucijom Ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	19 - Uprava	Nije realizirana	NE	"...S obzirom na činjenicu da Kabinet gradonačelnika Grada Banja Luka, nije odgovorio na pomenutu Preporuku, dana 21.03.2022. godine Ombudsmeni su uputili Urgenciju povodom preporuke višem organu, odnosno Skupštini grada Banja Luka. Naime, gradonačelnik, načelnici odjeljenja ili službi Gradske uprave, te sve druge gradske organizacije koje više javna ovlaštenja, dužni su da na zahtjev Skupštine informišu istu o pitanjima iz okvira svoje nadležnosti. Do danas, Institutija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine nije dobila nikakav odgovor od strane Skupštine, a u vezi sa predmetnom Urgencijom. Izdavanjem Preporuke i Urgencije višem organu povodom Preporuke Ombudsmena isprpljene su sve mogućnosti koje Ombudsmen Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, a izdata Preporuka smatra se neispoštovanom. S obzirom na sve navedeno, donesena je odluka kao u uvodu ovog Obavještenja u skladu sa članom 35 stav 8 Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11)..."
445	Z-LI-08-271/21	P-15/22	PREPORUKU Predsjedniku Vlade Kantona 10 i ministru poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Kantona 10 1. da žurno poduzmu adekvatne mjere i radnje na uskladjivanju dodjele gospodarskih lovista „Bunarić“ i „Milišića-Paripovac“ sukladno odredbama Zakona o lovstvu Federacije Bosne i Hercegovine, te zaključcima iz ove Preporuke. 2. da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine o načinu realizacije iste.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Budući da se u ostavljenom roku odgovorna strana nije očitovala, Ombudsmeni su dana 25.02.2022.g. uputili Obavijest o neizvršavanju predmetne Preporuke predsjedatelju Skupštine Kantona 10. Do dana donošenja Odluke o zatvaranju predmeta, nismo dobili očitovanje u vezi izdate Preporuke. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu člana 35.st.1.tač.5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, 104/11), zatvore predmet, koji se vodi po žalbi Z-LI-08-271/21.

446	Z-SA-08-1302/21	P-47/22	P R E P O R U K U 1. Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine/Poreznoj ispostavi Stari Grad- da ponovno pozove poslodavca podnosioca žalbe – Privrednu banku Sarajevo d.d Sarajevo da dostavi Pojedinačne mjesečne izvještaje o isplaćenim plaćama, obračunanim i uplaćenim doprinosima i porezu na dohodak od nesamostalne djelatnosti (PMIP-1024) za podnositelje žalbe, kako bi podnositelje žalbe konačno mogle ostvariti pravo na penziju kod nadležnog Zavoda; 2. Vladi Federacije Bosne i Hercegovine - da ukoliko poslodavac Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo nakon ponovnog poziva od strane Uprave/Ispostave ne dostavi traženu dokumentaciju, u saradnji sa Upravom/Ispostavom iznade mehanizam posredstvom kojeg će podnositeljici žalbe biti omogućeno izdavanje uvjerenja o uplaćenim doprinosima, obzirom da su isti evidentno uplaćeni; 3. Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Slijedom svega navedenog, uvidom u spis predmeta, a posebno u zaprimljene priloge i izjašnjenja, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su ocijenili da nema osnova za daljim poduzimanjem aktivnosti i mjera na predmetu podnosioca žalbe. Naime, evidentno je da su Ombudsmeni u konkretnom predmetu izdali Preporuku, broj: P-47/22 od 05.02.2022. godine, kojom su konstatovali povredu prava, zatim poduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, zatražili informaciju o postupanju po Preporuci od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, i u konačnici iscrpili sve mogućnosti koje proizilaze iz odredbi Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, radi čega se predmet podnosioca žalbe ovom odlukom zatvara. Dana 28.06.2022. zaprimljen akt Vlade F BiH (kopija akta) kojim je zatraženo izjašnjenje od Min. finansija i Poreske uprave da li je Preporuka P-47/22 realizirana .
447	Z-SA-08-1295/21	P-47/22	P R E P O R U K U 1. Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine/Poreznoj ispostavi Stari Grad- da ponovno pozove poslodavca podnosioca žalbe – Privrednu banku Sarajevo d.d.d Sarajevo da dostavi Pojedinačne mjesečne izvještaje o isplaćenim plaćama, obračunanim i uplaćenim doprinosima i porezu na dohodak od nesamostalne djelatnosti (PMIP-1024) za podnositelje žalbe, kako bi podnositelje žalbe konačno mogle ostvariti pravo na penziju kod nadležnog Zavoda; 2. Vladi Federacije Bosne i Hercegovine - da ukoliko poslodavac Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo nakon ponovnog poziva od strane Uprave/Ispostave ne dostavi traženu dokumentaciju, u saradnji sa Upravom/Ispostavom iznade mehanizam posredstvom kojeg će podnositeljici žalbe biti omogućeno izdavanje uvjerenja o uplaćenim doprinosima, obzirom da su isti evidentno uplaćeni; 3. Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Slijedom svega navedenog, uvidom u spis predmeta, a posebno u zaprimljene priloge i izjašnjenja, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su ocijenili da nema osnova za daljim poduzimanjem aktivnosti i mjera na predmetu podnosioca žalbe. Naime, evidentno je da su Ombudsmeni u konkretnom predmetu izdali Preporuku, broj: P-47/22 od 05.02.2022. godine, kojom su konstatovali povredu prava, zatim poduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, zatražili informaciju o postupanju po Preporuci od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, i u konačnici iscrpili sve mogućnosti koje proizilaze iz odredbi Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, radi čega se predmet podnosioca žalbe ovom odlukom zatvara. Dana 28.06.2022. zaprimljen akt Vlade F BiH (kopija akta) kojim je zatraženo izjašnjenje od Min. finansija i Poreske uprave da li je Preporuka P-47/22 realizirana .
448	Z-BR-08-228/21	P-92/22	1. da po prijemu ove Preporuke, poduzme sve neophodne radnje iz okvira svoje nadležnosti, kako bi utvrdilo stvarno stanje stvari po pitanju navoda žalbe žalitelja iz Tuzle, izjavljene na postupanje Teniskog kluba „Sloboda“Tuzla, a posebno onih koji se odnose na zabranu korištenja teniskog terena. 2. da u roku od 8 (osam) dana, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja Preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Ministarstvo za kulturu sport i mlade Tuzlanskog kantona dostavilo je akt broj: 11/1-04-26793-4/21 od 29.04.2021.godine u kojem se između ostalog navodi: "...Obzirom da smo Institutiju ombudsmena za ljudska prava BiH već prethodno, aktom broj 11/1-04- 26793/21 od 30.11.2021. godine, izvjestili o poduzećim radnjama u ovom slučaju, u prilogu ovog akta dostavljamo kopiju odgovora Kantonalne uprave za inspeksijske poslove TK broj 17/4-VI-56- 003745/21 od 11.05.2021. godine s prilogom, iz kojih je vidljivo da se u konkretnom slučaju ne radi o povredi propisa iz oblasti sporta. Ovo Ministarstvo smatra da je poduzelo sve radnje iz svoje nadležnosti u konkretnom slučaju i nije u mogućnosti postupiti po Preporuci iz naprijed opisanih razloga, ali će u narednom periodu sagledati mogućnost da kroz izmjene i dopune Zakona o sportu precizira određene odredbe i otkloni nejasnice kada je u pitanju nadzor nad radom pravnih lica u oblasti sporta, što bi svakako predstavljalo "usvajanje novih mjera" u smislu preporuke koju može dati Institutija ombudsmena za ljudska prava BiH." Prijepis akta je dana 10.05.2022.godine upućen i šalitelju na znanje. Obzirom na sve naprijed navedeno Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 35. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), donijeli su odluku da se zatvara predmet pod brojem Z-BR-05-228/21."
449	Z-SA-08-157/22	P-112/22	P R E P O R U K U Općini Iliđa / načelniku 1. Da odmah po primitku ove Preporuke koordinira rad općinskih Službi i prioritarno pristupi rješavanju predmetne problematike, a sve kako bi podnositeljima žalbe omogućili pristup svojoj imovini i pravo na mirno uživanje imovine definirano Protokolom 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i osnovnim slobodama; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijesti o preduzetim aktivnostima u cilju realizacije izdate Preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana 11.05.2022. godine zaprimljen je akt Općine Iliđa, broj: 04-27-3128/22 A.S od 06.05.2022. godine u kojem se između ostalog navodi da imajući u vidu i činjenicu da je predmet spora zemljište koje je u privatnom vlasništvu/suvlasništvu, to ova služba nije nadležna za poduzimanje bilo kakve radnje u navedenom predmetu, a što naravno ne isključuje mogućnost drugih službi unutar Jedinstvenog općinskog organa uprave da u okviru svoje eventualne nadležnosti postupke u konkretnom predmetu. Obzirom da iz navedenog akta Općine Iliđa proizlazi da Preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine nije realizovana, odlučeno je da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. O nerealizaciji Preporuke obavješteno je Općinsko vijeće Općine Iliđa aktom od dana 03.09.2022. godine. Predmet će biti uvršten u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti institucije Ombudsmena za 2022. godinu.
450	Z-BL-08-245/22	P-196/22	P R E P O R U K U Odjeljenju za inspeksijske poslove i komunalnu policiju grada Banjaluka, da odmah po prijemu preporuke odgovori na akte Ombudsmena upućene dana 26.04. i 01.06.2022. godine	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Urbanističko-građevinski inspektor je u odgovoru od 29.07.2022. godine naveo da je podnesak Ombudsmena od 01.06.2022. godine dostavljen na nadležno rješavanje Odsjeku komunalne policije, Odjeljenja za inspeksijske poslove i komunalnu policiju Gradske uprave Grada Banjaluka. Ombudsman je ponovo dana 22.09.2022. godine uputio akt pomenutom odjeljenju, u kojem je zatraženo dostavljanje informacija o preduzetim mjerama iz njihove nadležnosti u navedenom predmetu. S obzirom da na navedeni akt nije odgovoreno, dana 09.11.2022. godine Gradonačelniku Grada Banjaluka upućeno je Obavještenje o nepoštovanju preporuke ombudsmena Bosne i Hercegovine od 21.07.2022. godine i pozvan grad kao nadležni viši organ da preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se postupilo po pomenutoj preporuci. S obzirom da nadležni organi nisu dostavili odgovor o preduzetim mjerama iz njihove nadležnosti, te da je izdavanje preporuke preduzeto sve iz nadležnosti Institucije u konkretnom predmetu, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi... ..Takode, navedeni predmet biće uvršten u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sa pomnjanjem organa koji su odbili dostaviti odgovor i postupiti po preporuci.
451	Z-SA-05-880/17	P-242/22	P R E P O R U K U Općinskom vijeću općine Bugojno 1. da odluku u vezi sa pitanjem smještaja Gradskog mezarja u naselju Šumelja-Mjesna zajednica Čipuljici preispita uz puno uvažavanje ljudskih prava i osnovnih sloboda potpisnika peticije na način kako je to propisano međunarodnim standardima utvrđenim u Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi i Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine; 2. da se odluka Općinskog vijeća općine Bugojno u vezi sa pitanjem smještaja Gradskog mezarja u naselju Šumelja-Mjesna zajednica Čipuljici dostavi podnositeljima (predstavniku) peticije; 3. da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene o načinu i rokovima ispoštovanja preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Kada se govori o javnoj raspravi, tu se u pravilu misli na diskusiju građana o nekom važnom pitanju, npr. postupku donošenja prostornih planova, izgradnji elektro-energetskih objekata, donošenja nekih propisa i s.t. Cilj javne rasprave jeste da se saslušaju različita mišljenja građana na koje se direktno odnosi neki proces te da se donesu zaključci kao rezultat javne rasprave, a koji će koristiti u donošenju prihvatljivih i ekonomičnih rješenja. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ukazuju podnosiocu žalbe, da su prednjim postupanjem Ombudsmeni Bosne i Hercegovine iscrpili sva ovlaštenja propisana Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, u postupanju u predmetima po žalbama stranka Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine nije predviđena sankcija za nepoštovanje preporuke Ombudsmena. Shodno navedenom, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatuju da Preporuka, broj: P-880/17 nije realizirana, kao i da će predmet biti uvršten u Godišnji izvještaj o rezultatima rada Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2023. godinu
452	Z-BL-05-300/22	P-244/22	1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja uspostavi saradnju sa Ombudsmenom Bosne i Hercegovine na način propisan članom 25. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Kantonalni fond nije dostavio traženo obavještenje po izdatoj preporuci. S tim u vezi, o činjenici izdavanja preporuke upoznato je Ministarstvo za pitanje boraca i ratnih vojnih invalida USK, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. stav 2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06). Budući da ni Minitarstvo nije dostavilo obavještenje po izdatoj preporuci, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se neispoštovanom.

453	Z-SA-08-330/22	P-311/22	PREPORUKU SLUŽBI ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE ORGANA I TIJELA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE I UPRAVI ZA STAMBENA PITANJA KANTONA SARAJEVO 1. Da razmotre mogućnost da se deložacija podnosioca žalbe odgodi do okončanja sudskog spora; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	20.12.2022 negativan odgovor Službe za zajedničke poslove organa i tijela F BiH. Na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. i 22.02.2023. utvrđeno je da je rad na predmetu u toku.
454	Nema odgovora						
455	Z-LI-08-74/22	P-215/22	P R E P O R U K U Žalbenom vijeću Vlade K10 • Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; • Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE	Pošto navedena Preporuka nije ispoštovana u ostavljenom roku, dana 2.9.2022.g. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su o istom obavijestili neposredno viši organ, predsjednika Vlade Kantona 10. Predsjednik Vlade K10 se nije očitovao po zaprimljenoj obavijesti. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu članka 35.st.1.toč.8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvore predmet, koji se vodi po žalbi ...
456	Z-LI-08-91/22	P-199/22	PREPORUKU Upravi za pitanja branitelja i stradalnika Domovinskog rata HVO Kantona 10 l. da Uprava za pitanja branitelja i stradalnika Domovinskog rata HVO Kantona 10 hitno obavijesti žalitelja o provedenim radnjama u vezi Ponovljenog Javnog oglasa za pomoć u stambenom zbrinjavanju branitelja i stradalnika Domovinskog rata i članova njihovih obitelji br.10-01-37-9621 od 17.12.2021. g., a nakon toga uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je naprijed navedeno, 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke dostavi izjašnjenje, te obavijeste Instituciju ombudsmena o načinu realizacije iste.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE	Pošto navedena Preporuka nije ispoštovana u ostavljenom roku, dana 24.08.2022.g. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su o istom obavijestili neposredno viši organ, predsjednika Vlade Kantona 10, po kom, u ostavljenom roku nismo dobili očitovanje. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu članka 35.st.1.toč.5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, 104/11), zatvore predmet, koji se vodi po žalbi Z-LI-08-91/22.
457	Z-SA-08-701/22	P-273/22	PREPORUKA Općina Donji Vakuf treba nastaviti sa upravnim postupkom odnosno pristupiti izlavljanju rješenja ukoliko su ispunjeni zakonski uslovi za vođenje upravnog postupka i poduzetim mjerama obavijestiti Instituciju ombudsmena u roku od 30 dana od dana prijema ove preporuke.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE	"...Institucija ombudsmena do danas nije zaprimila odgovor Općine Donji Vakuf. Informaciju o ovom predmetu navest ćemo u godišnjem izvještaju, kao i drugim dokumentima, a vama savjetujemo da ukoliko općinska administracija ne bude postupala i dalje koristite sve pravne lijekove na raspolaganju, počevši od tužbe radi štetnje administracije. Uzimajući u obzir naprijed navedeno Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaključili su da nema osnova za poduzimanje daljih radnji u predmetu, te su donijeli odluku o zatvaranju predmeta."...
458	Z-SA-08-1216/22	P-334/22	P R E P O R U K U Skupštini Crvenog krsta Republike Srpske 1. Da, razmotre mogućnost izmjene osporenog člana 7. Odluke o načinima, uslovima i kriterijima za izbor Generalnog sekretara Crvenog krsta Republike Srpske, u dijelu koji se odnosi na iskustvo u radu u Crvenom krstu Republike Srpske, tako da ubuduće stoji „VSS-VII stepen, završen fakultet društvenih nauka i 5 godina radnog iskustva u Crvenom Krstu, umjesto dosadašnjeg „VSS-VII stepen, završen fakultet društvenih nauka i 5 godina radnog iskustva u Crvenom Krstu Republike Srpske”, a imajući u vidu obrazloženje iz Preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine; 2. Da u roku od 30 dana obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke i dostavi odluku donesenu u skladu sa ovom Preporukom.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 27.01.2023. - rad na predmetu je u toku Rok za izjašnjenje istekao 27.01.2023. 02.03.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje na Preporuku P-334/22 nije zaprimljeno. Rad na predmetu je u toku.
459	Z-SA-08-662/22	P-346/22	PREPORUKA Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine u okviru svojih mjera treba poduzeti mjere koje bi trebale doprinijeti što većoj ujednačenosti propisa koji se odnose na ovu kategoriju vozila i o tome obavijestiti Instituciju ombudsmena u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE	22.02.2023.Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje na P-346/22 nije zaprimljeno, rok istekao 20.02.2023. godine. 02.03.2022. Izjašnjenje na Preporuku P-346/22 nije zaprimljeno .
460	Z-SA-08-472/22	P-356/22	P R E P O R U K U Općini Iliđa 1. da odmah po prijemu preporuke uspostavi suradnju sa institucijom Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje. Rok za realizaciju preporuke: odmah.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE	27.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuke P-356/22 - odgovor nije zaprimljen. 21.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rok za dostavljanje izjašnjenja istekao 08.01.2023. Rad na predmetu je u toku.
461	Z-SA-08-733/22	P-357/22	P R E P O R U K U Načelniku Općine Donji Vakuf 1. Da, imajući u vidu predmet Z-SA-08-733/22 i Z-SA-08-1126/22, poduzme sve aktivnosti i mjere kako bi se u budućim postupanjim po zahtjevima građana za priznavanje prava na novčanu egzistencijalnu naknadu postupilo u skladu sa zakonom, uz ispunjenost zakonskih uslova, te u konačnici suzdrži od nametanja obaveze izmirivanja dugova po osnovu komunalne naknade prema Općini Donji Vakuf; 2. Da, u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE	28.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje na Preporuku nije zaprimljeno u ostavljenom roku. Rad na predmetu je u toku.
462	UKUPNO	-	19 - Uprava				
463	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATI	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
464	40	45	9	2	13	9	7
465	POVREDA PRAVA :	20 - Ratne štete					
466	Nije realizirana						
467	Z-BL-05-192/22	P-167/22	PREPORUKU načelniku opštine Kozarska Dubica 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi suradnju sa Ombudsmanom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 23. i članom 25. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmanu Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	20 - Ratne štete	Nije realizirana	NE	Budući da da odgovorna strana nije postupila po izdatoj preporuci, dana 12.09.2022. godine, upućena je urgencija na izdatu preporuku predsjedniku Skupštini opštine Kozarska Dubica. Odgovorna strana do danas nije dostavila izjašnjenje na izdatu preporuku, te se ista smatra nerealizovanom. Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11).

468	Z-SA-08-374/22	P-212/22	P R E P O R U K U Općini Novo Sarajevo – općinskom načelniku Općinskom vijeću - predsjedavajućem 1. Da, odmah po prijemu ove Preporuke, poduzmu odgovarajuće aktivnosti na razmatranju i donošenju urbanističke saglasnosti, kojom bi se omogućila rekonstrukcija i obnova sporne nekretnine – porušenog objekta ili da poduzmu određene aktivnosti kako bi se iznašla zamjenska nekretnina – stan; 2. Da u roku od 60 dana, u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.	20 - Ratne štete	Nije realizirana	DA	U skladu sa procedurom institucije Ombudsmena podnosiocu žalbe je proslijeđen odgovor na Preporuku, P- 212/22 uz obavijest da će o aktivnostima i postupanjima biti obaviješten u pismenoj formi. Obzirom da iz navedenog akta Općine Novo Sarajevo proizilazi da nema mogućnosti za realizaciju Preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine, odlučeno je da se predmet zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Općinsko vijeće Općine Novo Sarajevo do dana sačinjavanja ove obavijesti, 08.12.2022. godine nije dostavilo očitovanje na Preporuku, broj: P-212/22 od 12.07.2022. godine. Predmet će biti uvršten u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti institucije Ombudsmena za 2022. godinu
469	UKUPNO	-	20 - Ratne štete				
470	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
471	2	2	0	0	0	2	0
472	POVREDA PRAVA :	21 - Komunalne usluge					
473	Realizirana						
474	Z-BL-04-706/21	P-9/22	PREPORUKU Općini Tešanj i JKP „Rad“ Tešanj • Da se u što kraćem roku obezbijedi adekvatno snabdjevanje stanovništva Općine Tešanj pitkom vodom; • Da u što kraćem roku pristupe realizaciji planova iz Rezime Informacije o vodostajsnjavanju na prostoru općine Tešanj broj: 02-45-2-1979-3/21 od 17.09.2021. godine • Da u roku od 3 mjeseca, od dana prijema, dostave Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke.	21 - Komunalne usluge	Realizirana	DA	Institucija ombudsmena ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimila je dana 11.03.2022 godine, akt Javnog preduzeća “Rad” broj:1686/22 kojim shodno preporukom informišu da je ovo Javno preduzeće izradilo trogodišnji Plan poslovanja u kojem će biti analizirani i razradeni prioriteti daljeg razvoja rezervoarskih kapaciteta, rekonstrukcije mreže i AB materijala, sa sagledavanjem manjinskog potencijala-završetak sa početkom 2022 godine, isti je usvojen na 25 redovnoj sjednici Skupštine preduzeća održanoj 21.01.2022. godine. Imajući u vidu da je usvojen Plan poslovanja Javnog preduzeća “Rad” Tešanj kao odgovorne strane čime će se obezbijediti adekvatno snabdjevanje stanovništva općine Tešanj pitkom vodom, ombudsman konstatuje je da je preporuka realizirana i u skladu odredbom člana 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 104/11) predmet se zatvara.
475	Z-MO-04-95/22	P-282/22	PREPORUKU JKP Gradina i Općini Donji Vakuf 1. da odmah poduzmu adekvatne mjere i radnje radi uspostave saradnje sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. da najkasnije u roku od 8 dana, dostavi traženo izjašnjenje.	21 - Komunalne usluge	Realizirana	DA	13.01.2023. zaprimljeno izjašnjenje OV Donji Vakuf 26.01.2023.. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
476	Ostvarena saradnja						
477	Z-SA-04-386/22	P-143/22	PREPORUKA Podružnica "Elektrodistribucija" Bihac razmotri druge modalitete rješavanja pitanja ponovog priključivanja brojila na mrežu u ovoj konkretnoj situaciji i da u roku od 15 dana od dana prijema ove preporuke o tome dostavi povratnu informaciju.	21 - Komunalne usluge	Ostvarena saradnja	DA	"...Dana 06.06.2022. godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor "Elektrodistribucije" Bihac pod brojem: 03-2-5-18370-2/2022 od dana 03.06.2022. godine, iz kojeg između ostalog proizilazi da su isti ostali pri svojim ranijim odlukama. Navedeni odgovor vam je dostavljen, te ste se na isti očitovali pismeno... Istaknuli ste svoj raniji stav da ne smatrate najboljim rješenjem postavljanje dva brojila na stambenom objektu prije nego što se okonča podjela imovine. Nakon razmatranja ovog predmeta, uzimajući u obzir konkretnu situaciju, možemo vam jedino sugerisati da u sudskom postupku nastojite pronaći najadekvatnije rješenje za podjelu imovine. Činjenica da se isto nije okončalo u prethodnom razdoblju poslužilo je kao osnov za pritiske koja su vršeni na vas, u smislu prekida snabdjevanjem električnom energijom. O ovom konkretnom slučaju kao vidu ekonomskog nasilja nad bivšim supružnikom i pitanjima koja se sa istom tematikom mogu povezati obavijesti ćemo sva nadležna tijela kroz godišnji izvještaj, a i druge aktivnosti koje provodimo iskoristiti ćemo za skretanje pažnje na ovo pitanje. Uzimajući u obzir naprijed navedeno Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaključili su da nema osnova za poduzimanje daljih radnji u predmetu, te su donijeli odluku o zatvaranju predmeta..."
478	Z-LI-04-126/22	P-281/22	P R E P O R U K U načelniku Općine Glamoč i direktoru JP „Komunalac“ d.o.o. Glamoč 1. da imajući u vidu navode ove Preporuke bez odlaganja poduzmu neophodne mjere i radnje u cilju sistemskog rješavanja pitanja vodosopskbe te odvođenje otpadnih voda u Ulici Vida Perduha u Glamoču; 2. da u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.	21 - Komunalne usluge	Ostvarena saradnja	DA	24.11.2022. zaprimljen odgovor Opštine Glamoč. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
479	Z-LI-04-167/22	P-344/22	P R E P O R U K U 1. Da J.P. „Komunalac“ d.o.o. Livno, po zprimanju ove preporuke postupi po zahtjevu žaliteljice od 15.09.2022.g. u cilju rješavanja problema vodosopskrbnog snabdjevanja u stanu podnositeljice žalbe. 2. Da o poduzetim aktivnostima po ovoj preporuci obavijeste Instituciju ombudsmena u roku od 30 dana.	21 - Komunalne usluge	Ostvarena saradnja	NE	27.01.2023. Ažuriranje - odgovor nije zaprimljen. Rok za dostavljanje izjašnjenja na Preporuku P-344/22 je 05.01.2023. 08.02.2023.neposredno višem organu upućena obavijest o neizvršenju Preporuke. 28.02.23 Grad Livno dostavio odgovor na urgenciju.
480	Nije realizirana						
481	Z-BL-04-363/21	P-67/22	PREPORUKU direktoru ZU "Elektrokrajine" a.d. Banja Luka 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, podnosiocu žalbe na podneseni zahtjev odgovori u skladu sa odredbama člana 14. stav 4. Zakona o slabosti pristupa informacijama Republike Srpske; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	21 - Komunalne usluge	Nije realizirana	NE	"...Odgovorna strana do danas nije dostavila izjašnjenje po izdatoj preporuci, te se ista smatra neispoštovanom. Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11)."
482	Z-BL-04-277/22	P-231/22	1. Da polazeći od svojih ovlaštenja preduzme odgovarajuće kako bi se utvrdila ispravnost vodomjera i voodvodnih cijevi, a sve u skladu sa članom.3 Zakona o komunalnim djelatnostima Republike Srpske. 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	21 - Komunalne usluge	Nije realizirana	DA	Obzirom da odgovor nije zaprimljen u ostavljenom roku 30.11.2022. upućena je urgencija KP Budućnost . 20.12.2022. zaprimljen odgovor KP "Budućnost", dostavljen stranci. 23.01.2023.ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu u toku.
483	Nema odgovora						
484	Z-LI-04-187/22	P-326/22	P R E P O R U K U JP "Komunalno"d.o.o.Livno 1. Da se preispita Zahtjev žalitelja za storniranje računa za rujan 2020.g. od 15.12.2020.g. uzimajući u obzir utvrđeno činjenično stanje. 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke, Ombudsmene Bosne i Hercegovine obavijesti o poduzetim mjerama.	21 - Komunalne usluge	Nema odgovora	NE	11.01.2023. Budući da odgovor nije zaprimljen u ostavljenom roku, 11.01.2023.Gradskom vijeću Grada Livna upućena je obavijest o neizvršenju Preporuke. 02.03.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - odgovor na Preporuku nije zaprimljen .Rad na predmetu je u toku.
485	UKUPNO	-	21 - Komunalne usluge				
486	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
487	8	8	2	0	3	2	1
488	POVREDA PRAVA :	22 - Vladina i ministarska imenovanja					
489	Realizirana						

490	Z-SA-05-1231/21	P-39/22	Preporuku Gradonačelnici Grada Sarajeva Da u skladu sa gore iznesenim mišljenjem kao odgovorni javni službenik osigura da se postupak imenovanja po Javnom oglasu od 29.09.2021. godine okonča, u skladu sa članom 12. stav 3. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Dana 12.04.2022. godine Ombudsmeni BiH zaprimili su odgovor Grada Sarajeva akt broj: 01/13-04-1354/22 od 06.04.2022. u kojem se između ostalog navodi: Obavještavamo Vas da je shodno citiranoj Preporuci na sjednici Gradskog vijeća grada Sarajeva održanoj dana 04.04.2022. godine, donesena Odluka o imenovanju pravobranice Gradskog vijeća Grada Sarajeva A.J. Odluka je donesena odnosno izbor je izvršen uz dosljedno poštovanje stava Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH na način da su preostali kandidati sa Liste uspjehnih kandidata (ukupno 5 obzirom da je trećerangirani kandidat povukao svoju prijavu) bili razmotreni za imenovanje. Dana 28.04.2022. godine, Ombudsmeni BiH prosljedili su podnosiocu žalbe odgovor Grada Sarajeva u skladu sa članom 31. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH. Imajući u vidu činjenicu da su iskoristene zakonske mogućnosti za dalje postupanje na predmetu te da je Gradonačelnica Grada Sarajeva postupila po preporuci Ombudsmena BiH, odlučeno je da se predmet broj: Z-SA-05-1231/21 zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine .
491	Z-SA-05-1098/21	P-46/22	P R E P O R U K U Ministarstvu za nauku, visoko obrazovanje i mlade - ministrici Javnoj ustanovi „Studentski centar“ Sarajevo – Upravnom odboru • Da po prijemu ove Preporuke bez odlaganja preduzmu sve neophodne mjere i radnje kojima će osigurati da se cjelokupan postupak (u svim fazama) imenovanja na prethodno navedeno radno mjesto obavi uz dosljednu primjenu obavezujućih principa Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, kao i ostalih propisa koji reguliraju predmetnu pravni oblast; • Da u roku od 30 dana, u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za poduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Aktom broj: 01-854/22 od 08.07.2022. godine JU „Studentski centar“ Sarajevo dostavio je informaciju o postupanju po Preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine na način da je Upravni odbor ove institucije pristupio izmjeni Pravila o radu, te je u prilogu akta dostavljena i Odluka o izmjeni Pravila o radu JU „Studentski centar“ Sarajevo, broj: 01-830/22 od 05.07.2022. godine. U predmetnoj Odluci, propisano je da se u članu 35. stav 5. dodaje tačka d. koja glasi: „Za direktora ne može biti imenovano lice koje ima smjeđe za imenovanje i obavljanje funkcije, u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti FBiH i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH“. Citiranoim izmjenom Upravni odbor postupio je po preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine.
492	Z-BL-05-739/21	P-40/22	P R E P O R U K U - da odmah po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi odgovor na prigovo, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	..Ombudsmeni su mišljenja da komisija koja je formirana od tri člana nije onemogućila pravo izbora nijednom kandidatu niti ga je dovela u nepovoljniji položaj jer je obavljala funkciju nadzornog odbora. Komisija je radila po unaprijed određenim kriterijumima na osnovu kojih je formirana rang lista najboljih kandidata. Zaključak: Na osnovu utvrđenog stanja i većine dostavljenih dokaza, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da prilikom provođenja konkursa za izbor i imenovanje direktora JP RTV „Sana“ Sanski Most nisu povrijeđena prava podnosioca prigovora da budu imenovani ravnopravno sa drugim kandidatima. Ova odluka ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.
493	Z-BL-05-743/21	P-40/22	P R E P O R U K U - da odmah po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi odgovor na prigovo, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	..Ombudsmeni su mišljenja da komisija koja je formirana od tri člana nije onemogućila pravo izbora nijednom kandidatu niti ga je dovela u nepovoljniji položaj jer je obavljala funkciju nadzornog odbora. Komisija je radila po unaprijed određenim kriterijumima na osnovu kojih je formirana rang lista najboljih kandidata. Zaključak: Na osnovu utvrđenog stanja i većine dostavljenih dokaza, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da prilikom provođenja konkursa za izbor i imenovanje direktora JP RTV „Sana“ Sanski Most nisu povrijeđena prava podnosioca prigovora da budu imenovani ravnopravno sa drugim kandidatima. Ova odluka ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.
494	Z-BL-05-745/21	P-40/22	P R E P O R U K U - da odmah po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi odgovor na prigovo, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	..Ombudsmeni su mišljenja da komisija koja je formirana od tri člana nije onemogućila pravo izbora nijednom kandidatu niti ga je dovela u nepovoljniji položaj jer je obavljala funkciju nadzornog odbora. Komisija je radila po unaprijed određenim kriterijumima na osnovu kojih je formirana rang lista najboljih kandidata. Zaključak: Na osnovu utvrđenog stanja i većine dostavljenih dokaza, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da prilikom provođenja konkursa za izbor i imenovanje direktora JP RTV „Sana“ Sanski Most nisu povrijeđena prava podnosioca prigovora da budu imenovani ravnopravno sa drugim kandidatima. Ova odluka ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.
495	Z-SA-05-790/21	P-125/22	P R E P O R U K U Općinskom vijeću Općine Tešanj Načelniku Općine Tešanj Da sukladno gore iznesenom mišljenju Ombudsmena BiH, osiguravaju da se u budućim slučajevima, izbor i imenovanje Upravnog odbora JU Muzej Tešanj vrši sukladno Uredbom s zakonskom snagom u Ustanovama i ostalim važećim propisima koji se primjenjuju u postupku izbora i imenovanja.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	NE	S obzirom da su u konkretnom predmetu Ombudsmeni BiH iscrpili zakonske mogućnosti za dalje postupanje na predmetu odlučeno je da se predmet broj: Z-SA-05-790/21 zatvori u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine .
496	Z-SA-05-135/22	P-211/22	P R E P O R U K U Vladi Kantona Sarajevo - premijeru Ministarstvu saobraćaja - ministru • da odmah po prijemu Preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje u vezi sa aktima institucije Ombudsmena od dana 27.12.2021. godine, 24.02.2022. godine i 27.05.2022. godine. Rok za realizaciju preporuke: odmah.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Ombudsmeni BiH su u aktu broj: 02/1-30-1959-11/21 od 06.09.2022. godine zaprimili odgovor na Preporuku, kao i dokumentaciju... U skladu sa procedurom institucije Ombudsmena zaprimljeni odgovor zajedno sa prilogima prosljeđen je podnosiocu prigovora na uvid. Iz zaprimljene dokumentacije proizilazi da je raspisan ponovni Javni poziv za imenovanje predsjednika i članova Upravnog odbora JU „Centar za kulturu i obrazovanje“ Bosanski Petrovac, te da podnosioci prigovora nije bio učesnik u proceduri izbora i imenovanja, odnosno da nije izvršio prijavu na ponovni Javni poziv. Imajući u vidu prethodno navedeno, kao i uzimajući u obzir činjenicu da su Ombudsmeni BiH u konkretnom predmetu poduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, predmet Z-SA-05135/22 se ovom odlukom zatvara.
497	Z-BL-05-206/22	P-211/22	P R E P O R U K U Općinskom vijeću Općine Bosanski Petrovac 1. Da razmotri ostavku ....zaprmljenu dana 16.03.2022. godine; 2. Da, poduzme sve zakonom propisane aktivnosti i mjere kako bi se osiguralo transparento i efikasno provođenje postupaka, zasnovano na principima pravičnosti, a onemogućila svaka zloupotreba prava stranaka; 3. Da, poništi i provede ponovni postupak imenovanja članova upravnih i nadzornih odbora, u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine; 4. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Opštinsko vijeće dostavilo je odgovor na preporuku u kojoj se navodi da se žalitelj razjašnjava dužnosti člana privremenog upravnog odbora JU Centar za socijalni rad Bosanski Petrovac sa danom 17.03.2022. godine. Imajući u vidu Preporuku te odgovor na Preporuku, Ombudsmeni konstatuju da je Preporuka ispoštovana.
498	Z-BL-05-119/22	P-211/22	P R E P O R U K U Općinskom vijeću Općine Bosanski Petrovac 1. Da razmotri ostavku ....zaprmljenu dana 16.03.2022. godine; 2. Da, poduzme sve zakonom propisane aktivnosti i mjere kako bi se osiguralo transparento i efikasno provođenje postupaka, zasnovano na principima pravičnosti, a onemogućila svaka zloupotreba prava stranaka; 3. Da, poništi i provede ponovni postupak imenovanja članova upravnih i nadzornih odbora, u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine; 4. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Ombudsmeni BiH su u aktu broj: 02/1-30-1959-11/21 od 06.09.2022. godine zaprimili odgovor na Preporuku, kao i dokumentaciju, kako slijedi... U skladu sa procedurom institucije Ombudsmena zaprimljeni odgovor zajedno sa prilogima prosljeđeni su podnosiocima prigovora na uvid. Iz zaprimljene dokumentacije proizilazi da je raspisan ponovni Javni poziv za imenovanje članova Upravnog i Nadzornog odbora JU „Centar za socijalni rad“ Bosanski Petrovac, te da podnosioci prigovora nisu bili učesnici u proceduri izbora i imenovanja, odnosno da nisu izvršili prijavu na ponovni Javni poziv. Imajući u vidu prethodno navedeno, kao i uzimajući u obzir činjenicu da su Ombudsmeni BiH u konkretnom predmetu preduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, predmet Z-BL-05-119/22 i Z-BL-05-120/22 se ovom odlukom zatvara.
499	Z-BL-05-120/22	P-211/22	P R E P O R U K U Općinskom vijeću Općine Bosanski Petrovac 1. Da razmotri ostavku ....zaprmljenu dana 16.03.2022. godine; 2. Da, poduzme sve zakonom propisane aktivnosti i mjere kako bi se osiguralo transparento i efikasno provođenje postupaka, zasnovano na principima pravičnosti, a onemogućila svaka zloupotreba prava stranaka; 3. Da, poništi i provede ponovni postupak imenovanja članova upravnih i nadzornih odbora, u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine; 4. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Ombudsmeni BiH su u aktu broj: 02/1-30-1959-11/21 od 06.09.2022. godine zaprimili odgovor na Preporuku, kao i dokumentaciju, kako slijedi... U skladu sa procedurom institucije Ombudsmena zaprimljeni odgovor zajedno sa prilogima prosljeđeni su podnosiocima prigovora na uvid. Iz zaprimljene dokumentacije proizilazi da je raspisan ponovni Javni poziv za imenovanje članova Upravnog i Nadzornog odbora JU „Centar za socijalni rad“ Bosanski Petrovac, te da podnosioci prigovora nisu bili učesnici u proceduri izbora i imenovanja, odnosno da nisu izvršili prijavu na ponovni Javni poziv. Imajući u vidu prethodno navedeno, kao i uzimajući u obzir činjenicu da su Ombudsmeni BiH u konkretnom predmetu preduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, predmet Z-BL-05-119/22 i Z-BL-05-120/22 se ovom odlukom zatvara.

500	Z-SA-05-618/22	P-236/22	P R E P O R U K U premijeru Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnom ministarstvu zdravstva 1. Da poništi Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Upravnog odbora Federalnog zavoda za zapošljavanje V. broj: 558/2021 od 01.04.2021.godine („Službene novine Federacije BiH“, broj 27/21), preduzmu sve neophodne mjere kojim će osigurati da se ponovno imenovanje izvrši uz puno poštivanje Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine i sprovede zakonitu proceduru izbora članova Upravnog odbora u skladu sa važećim odredbama Zakona o ministarskim vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine; 2. Da prilikom ponovnog provođenja postupka obavezno uvaži nalaz i mišljenje Ombudsmena Bosne i Hercegovine; 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Imajući u vidu sadržaj Nalaza, zaključka i preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine broj: P-236/22 od 13.09.2022. godine kojom je predloženo Vladi Federacije Bosne i Hercegovine da poništi Rješenje o imenovanju Upravnog odbora Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine“ V. broj: 574/2022 od 21.04.2022. godine, te preduzme sve neophodne mjere kojim će osigurati da se ponovno imenovanje izvrši uz puno poštivanje Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, te imajući u vidu da je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dana 26.01.2023. godine donijela Rješenje o razrješenju Upravnog odbora Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, V. broj: 110/2023, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatuju da je u konkretnom predmetu došlo do realizacije predmetne preporuke.
501	Z-SA-05-151/22	P-211/22	P R E P O R U K U Općinskom vijeću Općine Bosanski Petrovac 1. Da razmotri ostavku ... zaprimljenu dana 16.03.2022. godine; 2. Da, poduzme sve zakonom propisane aktivnosti i mjere kako bi se osiguralo transparento i efikasno provođenje postupaka, zasnovano na principima pravičnosti, a onemogućila svaka zloupotreba prava stranaka; 3. Da, poništi i sprovede ponovni postupak imenovanja članova upravnih i nadzornih odbora, u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine; 4. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Dana 16.09.2022. godine, Ombudsmeni BiH u skladu sa članom 31. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH proslijedili su akt broj: 02/1-30-1959-111/21 od 06.09.2022. godine, podnositeljici prigovora. Na dostavljeni akt podnositeljica prigovora nije dostavila komentar. Imajući u vidu prethodno navedeno, te uzimajući u obzir činjenicu da je Općinsko vijeće Bosanski Petrovac razmotrilo preporuku Ombudsmena BiH te da je u međuvremenu raspisan ponovni Javni poziv Ombudsmeni BiH ne nalaze osnov da dalje postupanje po prigovoru zbog čega se predmet Z-SA-05-151/22 ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. Stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH.
502	Z-SA-05-550/22	P-253/22	P R E P O R U K U Ministarstvu zdravstva Zeničko –dobojskog kantona / ministru Komisiji za izbor i imenovanje člana Upravnog odbora Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo, predstavnika Zeničko-dobojskog kantona • Da uvažavajući navode iz ove Preporuke prijavu podnositelja žalbe uzme u razmatranje, obzirom da je ista blagovremena i potpuna, te sprovede proceduru izbora članova Upravnog odbora u skladu sa važećim odredbama Zakona o ministarskim vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH; • Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o poduzetim aktivnostima po preporuci u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Imajući u vidu da je Komisija ponovno izvršila uvid u prijave i nesporno utvrdila da je podnositelj prigovora ispunjavao posebne uvjete javnog oglasa, te s tim u vezi prijavu podnositelja prigovora uzela u razmatranje i istu cijemila kao blagovremenu i potpunu, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine cijene da je Komisija postupila po preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine. Slijedom navedenog, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine predmet Z-SA-05-550/22 ovom odlukom zatvaraju. Protiv ove odluke ne može se podnositi žalba u skladu sa članom 22. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine .
503	Z-BL-05-87/22	P-263/22	1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, donese odluku po podnesenom prigovoru na rješenje Gradskog vijeća broj: 01-04-463/21, od dana 29.12.2021. godine 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Aktom broj: 01-04-463-3/21, od dana 08.12.2022. godine, Gradsko vijeće dostavilo je obavještenje po izdatoj preporuci, u kome se navodi da su rješenjem broj: 01-04-463-1/21, od dana 31.10.2022. godine odlučili o izjavljenom prigovoru. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a izdata preporuka smatra se ispoštovanom.
504	Z-BL-05-295/22	P-319/22	PREPORUKU federalnom ministru prometa i komunikacija i Nadzornom odboru JP "Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke uspostave saradnju sa Ombudsmanom Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženu dokumentaciju koja se odnosi na postupak imenovanja izvršnih direktora 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Ministarstvo je aktom broj: 05-23-5-448-7/22, od dana 16.12.2022. godine, dostavilo obavještenje po izdatoj preporuci, u kome se navodi da ne posjeduje dokumentaciju o izboru članova uprave budući da nije bilo nadležno u sprovođenju konkursne procedure izbora i imenovanja. JP "Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine" doo Sarajevo je aktom broj: 1-25890-1/2022, od dana 16.12.2022. godine, dostavilo traženo obavještenje u kome se između ostalog navodi da je mandat Nadzornog odbora JP "Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine" istekao dana 03.11.2022. godine, i da u društvu još uvijek nije imenovan novi Nadzorni odbor.
505	Ostvarena saradnja						
506	Z-BR-05-19/22	P-73/22	1. Da uvažavajući navode iz ove Preporuke, sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine donese novo rješenje u predmetnoj pravnoj stvari, omogućiti dostopenost odlučivanja i u konačnoj odluci žaliteljicu uputi na mogućnost pokretanja upravnog spora kod nadležnog suda. 2. da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Dana 20.06.2022. godine zaprimljen odgovor JZU Dom zdravlja Teočak, broj: 02-125-3/22 od 15.06.2022. godine. 09.11.2022. odgovor JU Dom zdravlja Teočak. Dana 17.11.2022. prilikom ažuriranja praćenja realizacije preporuka izdatih 2022. godine utvrđeno da je rad na predmetu u toku.
507	Z-SA-05-222/21	P-79/22	Preporuku Općini Zavidovići I. Da u skladu sa gore iznesenim mišljenje kao osnivač JKP „Radnik“ d.o.o. Zavidovići poduzme aktivnosti na poništenju Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Nadzornog odbora javnog komunalnog preduzeća „Radnik“ d.o.o. Zavidovići broj: SP-1/21, II. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Upućena Obavijest neposredno višem organu o nerealizaciji preporuke 26.08.2022. Dana 09.11.2022. zaprimljen odgovor ZE-Do Grad Zavidovići . Dana 11.11.2022. zaprimljen odgovor ZE-Do Grad Zavidovići . 17.01.2023. na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - status isti, predmet je u radu.
508	Z-SA-05-1102/21	P-142/22	Preporuku Vladi Kantona Sarajevo 1. Da po prijemu ove preporuke uvažavajući gore izneseno mišljenje preispita donesenu Odluku uskraćivanju saglasnosti broj: 02-04-36903-20/21 od 07.10.2021. godine, 2. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Dana 22.06.2022. godine Ombudsmeni BiH zaprimili su akt Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-04-24215-33/22 sa prilogom aktom Ministarstva za rad socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice akt broj: 13-04/2-04-21939-1/22 ... Ombudsmeni BiH su dana 30.06.2022. godine navedeni akt u skladu sa članom 31. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH proslijedili podnositelju žalbe. Na dostavljeni akt podnositelj žalbe nije dostavio komentar. Imajući u vidu naprijed navedeno kao i činjenicu da je Vlada Kantona Sarajevo zajedno sa Ministarstvom za rad socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, razmotrila i dostavila odgovor po preporuci broj: 142/22 Ombudsmeni BiH su odlučili da nema osnova za dalje postupanje u predmetu zbog čega je odlučeno da se predmet broj Z-SA-05-1102/21 ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH.
509	Z-SA-05-389/22	P-209/22	P R E P O R U K U Gradu Zenica – Gradskom vijeću 1. Da, poduzme sve zakonom propisane aktivnosti i mjere kako bi se osiguralo transparento i efikasno provođenje postupaka, zasnovano na principima pravičnosti, a onemogućila svaka zloupotreba prava stranaka; 2. Da, ponovno razmotri žalbe za razrješenjemjenzitice i postupak razrješenja sprovede u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine; 3. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	NE	Aktom broj: 12-45-22330/22 od 02.11.2022. godine Grad Zenica/Stručna služba Gradskog vijeća dostavila je instituciji Ombudsmena informaciju da je u međuvremenu žaliteljica na adresu Gradskog vijeća Grada Zenica dostavila svojeručno potpisan akt „Povlačenje ostavke“ od 04.11.2021. godine. S predmetnim aktom imenovanje upoznat je predsjedavajući Gradskog vijeća. U prilogu je obavijesti dostavljen je i akt žaliteljice protokolisan dana 01.11.2022. godine pod brojem 01-45-22330/22 ... Imajući u vidu prethodno navedeno, odnosno činjenicu da je žaliteljica kao član Upravnog odbora JU „Dom zdravlja“ Zenica predstavnika Ministarstva zdravstva povukla prethodno podnesenu ostavku, kao i to da su Ombudsmeni BiH u konkretnom predmetu poduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, predmet Z-SA-05-389/22 se ovom odlukom zatvara.

510	Z-SA-05-351/22	P-228/22	PREPORUKU U MINISTARSTVU OBRAZOVANJA, NAUKE, MLADIH, KULTURE I SPORTA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA 1. da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa institucijom Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje. Rok za realizaciju preporuke: odmah.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	16.09.2022. odgovor Ministarstva znanosti, kulture i sporta Travnik. 23.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
511	Z-SA-05-56/22	P-252/22	PREPORUKU U Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo/ ministru Komisiji za izbor i imenovanje direktora JU Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo • Da uvažavajući navode iz ove Preporuke prijavi podnositelja žalbe uzme u razmatranje obzirom da je ista blagovremena i potpuna i omogući da podnositelj žalbe ravnopravno sa ostalim kandidatima učestvuje u postupku izbora i imenovanja direktora JU Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, te sprovede proceduru izbora u reguliranom organu u skladu sa važećim zakonskim odredbama • Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o poduzetim aktivnostima po preporuci u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema preporuke.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	02.11.2022. zaprimljen odgovor Ministarstva za odgoj i obrazovanje KS, zatraženo "određivanje dodatnog roka za provođenje navedene preporuke kako bi se osiguralo zakonito provođenje postupka izbora i imenovanja direktora Instituta." 11.01.2023. Min. za odgoj i obrazovanje KS upućena urgencija. 24.01.2023. prilikom ažuriranja praćenja realizacije preporuka uvidom u bazu podataka utvrđeno je da izjašnjenje nije zaprimljeno. Rad na predmetu je u toku.31.01.2023odgovor Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS
512	Z-SA-05-792/19	P-310/22	PREPORUKU 1. Općinskom vijeću općine Bosanska Krupa da odmah donese odluku u vezi sa prigovorom žaliteljice...; 2. Da u roku od 15 dana počev od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o ishodu preporuke;	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	25.01.2022 odgovor Gradskog vijeće Bos.Krupa 14.02.2023. - zaprimljen odgovor - Rješenje Gradskog vijeća Bos.Krupa 22.02.2023. -Ažuriranje praćenja realizacije preporuka : - rad na predmetu je u toku
513	Nije realizirana						
514	Z-BL-05-656/21	P-21/22	PREPORUKU U Općinskom vijeću Jajce • da u okviru svojih ovlaštenja uredi pitanje izbora Komisije za izbor u regulirana tijela Statutom općine Jajce; • da izbor pomenute Komisije izvrši u skladu sa članom 7. stav 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine; • da obavijesti instituciju Ombudsmena o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema preporuke.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	"...Dana 15.02.2022. godine predsjedatelj Općinskog vijeća dostavio je odgovor na Preporuku u kojem navodi da je Federalno ministarstvo pravde dostavilo odgovor u kojem navodi da je imenovanje Komisije izvršeno u skladu članom 9. stav 3. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine. Kopiju pomenutog odgovora Vam dostavljamo u prilogu, a izdavanjem preporuke jedinici lokalne samouprave iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmen za ljudska prava ima po pojedinačnim žalbama građana. Ujedno napominjemo da Preporuku (P-270/21), koja je objavljena i na zvaničnoj internet stranici Institucije Ombudsmena za ljudska prava, možete koristiti kao zvaničan stav Institucije po ovom pitanju i u svim drugim postupcima..."
515	Z-SA-05-1089/21	P-45/22	PREPORUKU U Vladi Kantona Sarajevo - premijeru Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo - ministru • Da po prijemu ove Preporuke, uvažavajući navode iste, bez odlaganja preduzmu sve neophodne mjere i radnje kojima će osigurati da se cjelokupan postupak (u svim fazama) imenovanja predsjednika i članova Upravnog odbora Javne ustanove "Centar za napredne tehnologije u Sarajevu " obavi uz dosljednu primjenu obavezujućih principa Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, kao i ostalih propisa koji reguliraju predmetnu pravni oblast; • Da u roku od 30 dana, u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za poduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Tražena informacija nije zaprimljena do dana sačinjavanja odluke o zatvaranju predmeta. Slijedom svega navedenog, uvidom u spis predmeta, a posebno u zaprimljene priloge i izjašnjenja, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su ocijenili da nema osnova za daljnju poduzimanjem aktivnosti i mjera na predmetu podnositelja žalbe. Naime, evidentno je da su Ombudsmeni u konkretnom predmetu izdali Preporuku, broj: P-45/22 od 17.02.2022. godine, kojim su konstatovali povredu prava, zatim poduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, zatražili informaciju o postupanju po Preporuci od strane Vlade Kantona Sarajevo, i u konačnici iscrpili sve mogućnosti koje proizilaze iz odredbi Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, radi čega se predmet podnositelja žalbe ovom odlukom zatvara.
516	Z-SA-05-1090/21	P-45/22	PREPORUKU U Vladi Kantona Sarajevo - premijeru Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo - ministru • Da po prijemu ove Preporuke, uvažavajući navode iste, bez odlaganja preduzmu sve neophodne mjere i radnje kojima će osigurati da se cjelokupan postupak (u svim fazama) imenovanja predsjednika i članova Upravnog odbora Javne ustanove "Centar za napredne tehnologije u Sarajevu " obavi uz dosljednu primjenu obavezujućih principa Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, kao i ostalih propisa koji reguliraju predmetnu pravni oblast; • Da u roku od 30 dana, u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za poduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Tražena informacija nije zaprimljena do dana sačinjavanja odluke o zatvaranju predmeta. Slijedom svega navedenog, uvidom u spis predmeta, a posebno u zaprimljene priloge i izjašnjenja, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su ocijenili da nema osnova za daljnju poduzimanjem aktivnosti i mjera na predmetu podnositelja žalbe. Naime, evidentno je da su Ombudsmeni u konkretnom predmetu izdali Preporuku, broj: P-45/22 od 17.02.2022. godine, kojim su konstatovali povredu prava, zatim poduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, zatražili informaciju o postupanju po Preporuci od strane Vlade Kantona Sarajevo, i u konačnici iscrpili sve mogućnosti koje proizilaze iz odredbi Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, radi čega se predmet podnositelja žalbe ovom odlukom zatvara.
517	Z-SA-05-89/21	P-49/22	Preporuku Vladi Federacije BiH 1. Da po prijemu ove preporuke uvažavajući gore izneseno mišljenje poništi Rješenje o imenovanju R.M. za člana Upravnog odbora Federalnog zavoda za penzijsko invalidsko osiguranje broj: V. 1767/2020 od 22.12.2020. godine. Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike 2. Da nakon donošenja Odluke Vlade Federacije BiH u što kraćem roku poduzme aktivnosti na pokretanju postupka za imenovanje člana Upravnog odbora Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje ispred Saveza penzionera/ umirovljenika u Federaciji BiH. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date preporuke.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Obzirom da Ombudsmeni BiH nisu tražili mišljenje Ureda za zakonodavstvo već su u svojoj preporuci Vladi Federacije BiH i Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike jasno ukazali koje radnje trebaju poduzeti po preporuci tom prilikom Ombudsmeni BiH dana 12.08.2022. godine, pozvali su označene odgovorne organe da u cilju izgradnje dobrih odnosa između organa vlasti i institucije Ombudsmena, razmotre i ispoštuju preporuku P-49/22 bez ikakvog uvjetovanja. Imajući u vidu da Vlada Federacije BiH kao neposredno viši organ, nije dostavila informacije o poduzetim aktivnostima na realizaciji preporuke Ombudsmeni BiH s obzirom na protek vremena od dana upućene Obavijesti neposredno višem organu ne nalaze osnova za dalje postupanje u predmetu zbog čega je odlučeno da se predmet broj Z-SA-05-89/21 ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH, kojim je propisano da će Ombudsmen BiH zatvoriti predmet i donijeti Odluku o zatvaranju u slučaju da je reperuka prihvaćena ili kad preporuka nije prihvaćena, a ombudsmen je nakon toga preduzeo radnje saglasno zakonu.
518	Z-BL-05-776/21	P-60/22	PREPORUKU Nadzornom odboru "Komunalno" d.o.o. za komunalne i uslužne djelatnosti Bosanski Petrovac 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke, poništi konkurs za izbor i imenovanje direktora broj: 40/2021, od dana 21.10.2021. godine, te raspíše i sprovede novi 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmen Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njejoj realizaciji	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Aktom broj: 17-1/2022, od dana 15.04.2022. godine, "Komunalno" d.o.o. dostavilo je obavještenje po izdatoj preporuci. Odgovorna strana konstatuje da je u vezi pomenutog konkursa dobila rješenje Agencije za zaštitu ličnih podataka broj: UP1 03-1-37-5-329-7/21, od dana 30.03.2022. godine, u kome se od odgovornoj strani zabranjuje da od kandidata zahtjeva dostavljanje uvjerenja o neosuđivanosti i uvjerenja o nevođenju krivičnog postupka. Odgovorna strana dana 14.04.2022. godine, donijela je zaključak da se u narednim konkursima za izbor i imenovanje direktora od kandidata ne zahtjeva dostavljanje pomenutih uvjerenja. Podnosilac žalbe nije bio kandidat na pomenutom konkursu. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara, u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Izdata preporuka smatra se neispoštovanom, i kao takva biće izvršena u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Ombudsmena Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.

519	Z-SA-05-1131/21	P-98/22	Preporuku Općinskom vijeću Tešanj 1. Da po prijemu ove preporuke poništi Rješenju o imenovanju Upravnog odbora JU Opća biblioteka Tešanj broj: 01-45-2-1900-8/21 od 01.11.2021. godine te da odgovorni javni službenik sprovede ponovnu proceduru izbora Upravnog odbora uvažavajući gore izneseno mišljenje Ombudsmana.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	NE	Nakon provedenog postupka istrage i uvida u dostavljenu dokumentaciju Ombudsmani BiH uputili su Preporuku broj: 98/22 dana 12.04.2022.godine. Općinskom vijeću Tešanj kojom je traženo da se poništi Rješenje o imenovanju Upravnog odbora JU Opća biblioteka Tešanj broj: 01-45-2-1900-8/21 od 01.11.2021. godine, te da odgovorni javni organ sprovede ponovnu proceduru izbora Upravnog odbora uvažavajući gore izneseno mišljenje Ombudsmana. Imajući u vidu da Općinsko vijeće Tešanj nije dostavilo informacije o poduzetim aktivnostima po preporuci u ostavljenom roku te da su Ombudsmani BiH iskoristili zakonske mogućnosti za dalje postupanje u predmetu odlučeno da se predmet broj Z-SA-05-1131/21 ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmana za ljudska prava BiH, kojim je propisano da će Ombudsman BiH zatvoriti predmet i donijeti Odluku o zatvaranju u slučaju da je reperuka prihvaćena ili kad preporuka nije prihvaćena, a ombudsman je nakon toga preduzeo radnje saglasno zakonu.
520	Z-BL-05-13/22	P-129/22	Preporuku 1. Da, ponovo preispita postupak razrješenja članova Skupštine JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Sanski Most a u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine i imeniranim mišljenjem ombudsmana u ovom Nalazu i zaključku 2. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmana dostavi odgovor o realizaciji date preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	NE	S obzirom da na preporuku nije dostavljen odgovor u predviđenom roku a kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmete koji se vodi po žalbama II.1 i H.T. Podnosioci žalbe se mogu ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njihovim predmetima. Takođe, navedeni predmet biće uvršten u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sa pominjanjem organa koji su odbili dostaviti odgovor i postupiti po preporuci.
521	Z-BL-05-725/21	P-130/22	Zaključak i Preporuka Ombudsmana Bosne i Hercegovine 1. Na osnovu utvrđenog stanja i većine dostavljenih dokaza, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da konačno imenovanje članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most nije izvršeno u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 2. Ombudsmani Bosne i Hercegovine daju PREPORUKU Općinskom vijeću Sanski Most da poništi i provede ponovni postupak imenovanja članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 3. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmana dostavi odgovor o realizaciji date preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	S obzirom da na preporuku nije dostavljen odgovor u predviđenom roku a kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmete koji se vodi po žalbama ... Podnosioci žalbe se mogu ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njihovim predmetima. Takođe, navedeni predmet biće uvršten u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sa pominjanjem organa koji su odbili dostaviti odgovor i postupiti po preporuci.
522	Z-BL-05-140/22	P-130/22	Zaključak i Preporuka Ombudsmana Bosne i Hercegovine 1. Na osnovu utvrđenog stanja i većine dostavljenih dokaza, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da konačno imenovanje članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most nije izvršeno u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 2. Ombudsmani Bosne i Hercegovine daju PREPORUKU Općinskom vijeću Sanski Most da poništi i provede ponovni postupak imenovanja članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 3. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmana dostavi odgovor o realizaciji date preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	S obzirom da na preporuku nije dostavljen odgovor u predviđenom roku a kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmete koji se vodi po žalbama ... Podnosioci žalbe se mogu ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njihovim predmetima. Takođe, navedeni predmet biće uvršten u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sa pominjanjem organa koji su odbili dostaviti odgovor i postupiti po preporuci.
523	Z-BL-05-15/22	P-130/22	Zaključak i Preporuka Ombudsmana Bosne i Hercegovine 1. Na osnovu utvrđenog stanja i većine dostavljenih dokaza, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da konačno imenovanje članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most nije izvršeno u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 2. Ombudsmani Bosne i Hercegovine daju PREPORUKU Općinskom vijeću Sanski Most da poništi i provede ponovni postupak imenovanja članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 3. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmana dostavi odgovor o realizaciji date preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	S obzirom da na preporuku nije dostavljen odgovor u predviđenom roku a kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmete koji se vodi po žalbama ... Podnosioci žalbe se mogu ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njihovim predmetima. Takođe, navedeni predmet biće uvršten u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sa pominjanjem organa koji su odbili dostaviti odgovor i postupiti po preporuci.
524	Z-BL-05-14/22	P-130/22	Zaključak i Preporuka Ombudsmana Bosne i Hercegovine 1. Na osnovu utvrđenog stanja i većine dostavljenih dokaza, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da konačno imenovanje članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most nije izvršeno u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 2. Ombudsmani Bosne i Hercegovine daju PREPORUKU Općinskom vijeću Sanski Most da poništi i provede ponovni postupak imenovanja članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 3. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmana dostavi odgovor o realizaciji date preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.	22 - Vlada i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	S obzirom da na preporuku nije dostavljen odgovor u predviđenom roku a kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmete koji se vodi po žalbama ... Podnosioci žalbe se mogu ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njihovim predmetima. Takođe, navedeni predmet biće uvršten u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sa pominjanjem organa koji su odbili dostaviti odgovor i postupiti po preporuci.

525	Z-BL-05-12/22	P-130/22	Zaključak i Preporuka Ombudsmana Bosne i Hercegovine 1. Na osnovu utvrdjenog stanja i većine dostavljenih dokaza, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da konačno imenovanje članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most nije izvršeno u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 2. Ombudsmani Bosne i Hercegovine daju PREPORUKU Općinskom vijeću Sanski Most da poništi i provede ponovni postupak imenovanja članova Upravnog odbora JU „Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu“ Sanski Most i imenovanja predsjednika i članova Skupštine JP RTV „Sana“ Sanski Most u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 3. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmana dostavi odgovor o realizaciji date preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	S obzirom da na preporuku nije dostavljen odgovor u predviđenom roku a kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 104/11) zatvore predmete koji se vodi po žalbama .... Podnosioci žalbe se mogu ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njihovim predmetima. Takođe, navedeni predmet biće vršten u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sa pomnjinanjem organa koji su odbili dostaviti odgovor i postupiti po preporuci.
526	Z-SA-05-278/22	P-155/22	R E P O R U K U VLADI SKREDNJOBOSANSKOG KANTONA – predsjedniku Vlade Ministarstvu obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta – ministru 1. Da, poduzme sve zakonom propisane aktivnosti i mjere kako bi se u budućim postupanjima, osiguralo transparentno i efikasno provođenje postupaka, zasnovano na principima pravičnosti, a onemogućila svaka zloupotreba prava stranka; 2. Da, poništi i provede ponovni postupak imenovanja članova Školskog odbora, u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine; 3. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	NE	... Predmetna preporuka je radi upoznavanja sa predmetnom problematikom upućena i Vladi Srednjobosanskog kantona, kao neposredno višem organu, čime su Ombudsmani Bosne i Hercegovine iscrpili svoja zakonska ovlaštenja. Ukoliko podnositelj žalbe i dalje smatra da su mu narušena prava, zaštitu istih može potražiti pred nadležnim sudom. Predmet podnositelja prigovora se ovom odlukom zatvara uz napomenu da će navedeni slučaj biti vršten u Godišnji izvještaj Institucije Ombudsmana. Protiv ove odluke nije dovoljena žalba u smislu člana 22. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH
527	Z-BL-05-122/22	P-166/22	Zaključak i Preporuka Ombudsmana Bosne i Hercegovine 1. Na osnovu utvrdjenog stanja i većine dostavljenih dokaza, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da konačno imenovanje direktora JU „Dječije obdanište i dom učenika“ Bosanska Krupa nije izvršeno u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 2. Ombudsmani Bosne i Hercegovine daju PREPORUKU Upravnom odboru JU „Dječije obdanište i dom učenika“ Bosanska Krupa da poništi i provede ponovni postupak imenovanja direktora JU „Dječije obdanište i dom učenika“ Bosanska Krupa u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 3. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmana dostavi odgovor o realizaciji date preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	NE	S obzirom da nije dostavljen odgovor na pomenutu preporuku, dana 14.10.2022. godine, Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog Kantona upućeno je Obavještenje o nepoštovanju preporuke ombudsmana Bosne i Hercegovine od 03.06.2022. godine i pozvano ministarstvo kao nadležni viši organ da preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se postupilo po pomenutoj preporuci. S obzirom da nadležni organi nisu dostavili odgovor na preporuku, te da je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije u konkretnom predmetu, ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi M.A. Podnositelj žalbe se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njenom predmetu. Takođe, navedeni predmet biće vršten u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sa pomnjinanjem organa koji su odbili dostaviti odgovor i postupiti po preporuci.
528	Z-SA-05-63/22	P-239/22	Općinskom vijeću Općine Breza 1. da poništi odluku o imenovanju predsjednika i članova Upravnog odbora JU Opća biblioteka “Muhamed Kantardžić” Breza. 2. da izvrši imenovanje predsjednika i članova Upravnog odbora JU Opća biblioteka “Muhamed Kantardžić” Breza, . 3. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti instituciju Ombudsmana o preduzetim mjerama. Obraćanje Ombudsmana BiH zasniva se na odredbama člana 32 Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	NE	Cijeneći protek vremena od upute preporuke Općinskom vijeću Općine Breza i izostanak odgovora na preporuku smatra se da ista nije ispoštovana. Općinsko vijeće Općine Breza nema neposredno viši organ, te se stoga predmet pred Institucijom ombudsmana zatvara .
529	Z-SA-05-658/22	P-250/22	P R E P O R U K U Općinskom vijeću Općine Bosanski Petrovac • Da uvažavajući navode iz ove Preporuke, bez odlaganja preduzmu sve neophodne mjere i radnje u cilju ponovnog provođenja postupka izbora i imenovanja članova Nadzornog odbora d.o.o. „Veterinarska stanica“ Bosanski Petrovac, na način da će osigurati da se cjelokupan postupak (u svim fazama) imenovanja u reguliranom organu obavi uz dosljednu primjenu obavezujućih odredbi i principa Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, kao i ostalih propisa koji reguliraju predmetnu pravni oblast; • Da u roku od 30 dana, u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za poduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	U skladu sa Pravilima postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimljeni odgovor proslijeđen je podnositelju prigovora na uvid i komentare. Dana 08.11.2022. godine institucija Ombudsmana zaprimila je komentar podnositelja prigovora iz kojeg proizilazi kako slijedi: „Ovom prilikom Vas obavještavam da OV Općine Bosanski Petrovac svojim zaključkom broj 02/1-30-301-75/22 preko komisije za propise pod brojem 02/1-30-301-76/22 su Vas obmanuli i drsko slagali, niti jedno slovo iz Vaše preporuke pod brojem Z-SA-05-658/22 nisu ispoštovali niti proveli u djelo. Molim Vas da nastavite sa aktivnostima na ovom predmetu. Ukoliko ste iscrpili svoje mogućnosti, molim Vas da me obavijestiti, kako bih ja privatno podnio krivičnu prijavu protiv navedenih lica“. Imajući u vidu Zaključak Općinskog vijeća broj: 02/1-30-301-75/22 od 06.10.2022. godine Ombudsmani Bosne i Hercegovine cijene da je u konkretnom predmetu ostvarena saradnja sa Općinskim vijećem Općine Bosanski Petrovac. Ombudsmani Bosne i Hercegovine obavještavaju podnositelja prigovora da su izdavanjem Preporuke broj: 250/22 od 14.09.2022. godine Općinskom vijeću Općine Bosanski Petrovac (neposredno viši organ) poduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, i u konačnici iscrpili sve mogućnosti koje proizilaze iz odredbi Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Slijedom navedenog predmet podnositelja prigovora se ovom odlukom zatvara.
530	Z-SA-05-663/22	P-251/22	P R E P O R U K U KJKP „Toplane-Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo Komisija za provođenje konkursne procedure za izbor i imenovanje članova Uprave KJKP „Toplane-Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo • Da uvažavajući navode iz ove Preporuke prijavu podnositelja žalbe uzme u razmatranje i omogući da podnositelj žalbe ravnopravno sa ostalim kandidatima učestvuje u postupku izbora i imenovanja članova Uprave KJKP „Toplane-Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo, te sprovede proceduru izbora članova Uprave u skladu sa važećim zakonskim odredbama; • Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o poduzetim aktivnostima po preporuci u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Obzirom da Komisija nije postupila po Preporuci, Ombudsmani Bosne i Hercegovine su u skladu sa svojim nadležnostima uputili poziv Vladi Kantona Sarajevo , da dostavi informacije o mjerama i aktivnostima koje namjerava poduzeti kako bi se Preporuka, broj: P-251/22 prihvatila i realizirala. Do dana sačinjavanja ove obavijesti Ombudsmani Bosne i Hercegovine nisu zaprimili povratnu informaciju o aktivnostima i mjerama koje Vlada Kantona Sarajevo namjerava poduzeti u cilju realizacije predmetne Preporuke. Slijedom svega navedenog, uvidom u spis predmeta, a posebno u zaprimljene priloge i izjašnjenja, Ombudsmani Bosne i Hercegovine su ocijenili da nema mogućnosti za daljnji poduzimanjem aktivnosti i mjera na predmetu podnositelja prigovora. Naime, evidentno je da su Ombudsmani Bosne i Hercegovine u konkretnom predmetu izdali Preporuku, broj: P-251/22 od 14.09.2022. godine, kojom su konstatovali povredu prava, zatim poduzeli sve mjere u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, zatražili informaciju o postupanju po Preporuci od strane Vlade Kantona Sarajevo, i u konačnici iscrpili sve mogućnosti koje proizilaze iz odredbi Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, radi čega se predmet podnositelja prigovora ovom odlukom zatvara.

531	Ž-SA-05-448/22	P-274/22	PREPORUKU Vladi Federacije BiH Ministarstvu zdravstva Federacije BiH Zavodu za transfuzijsku medicinu Federacije BiH 1.) Da ponište Rješenje o imenovanju Nadzornog odbora Zavoda za transfuzijsku medicinu Federacije BiH i sprovedu zakonitu proceduru izbora člana Nadzornog odbora iz reda zaposlenih u skladu sa važećim odredbama Zakona o ministarskim vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH i Pravilnika o radu Komisije za izbor člana Nadzornog odbora. 2.) Da obavijeste Ombudsmene BiH o poduzetim aktivnostima po preporuci u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Dana 27.12.2022. godine, podnositeljica prigovora dostavila je komentar u kojem između ostalog ističe ... da su navodi Zavoda za transfuzijsku medicinu apsolutno neosnovani te traži da Ombudsmeni istraju u nalogu za postupanje po preporuci imajući u vidu da će to omogućiti bržu zaštitu prava od sudskog postupka koji traje 4-5 godina, a u tom periodu ističe će mandat nezakonito imenovanom Nadzornom odboru. Imajući u vidu činjenicu da je pokrenut sudski postupak u istoj pravnoj stvari u kojoj je izdata preporuka, te da će odgovorni organi razmatrati preporuku po okončanju sudskog postupka Ombudsmeni BiH ne nalaze osnovu za dalje postupanje u ovom trenutku te su odlučili da zatvore predmet
532	Ž-BL-05-187/22	P-267/22	1. Na osnovu utvrđenog stanja, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da konačno imenovanje nije u potpunosti izvršeno u skladu sa principima iz člana 3. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 2. Preporučuje se gradonačelniku Grada Bihaća da preispita postupak imenovanja direktora JU „Centar za socijalni rad“ Bihać u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine i iznesenim mišljenjem ombudsmena 3. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Gradonačelnik grada Bihaća je u dostavljenom odgovoru od 01.11.2022. godine naveo da je dana 01.11.2022. godine održan sastanak sa svim članovima Komisije za provođenje izbora u regulisane organe Grada Bihaća, te nakon preispitivanja postupka imenovanja direktora JU „Centar za socijalni rad“, Bihać utvrdilo je da je pomenuti postupak proveden u skladu sa Zakonom i drugim propisima. S obzirom da je nadležni organ dostavio odgovor na preporuku, te da je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi ..... Podnosilac žalbe se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu. .
533	Nema odgovora						
534	Z-LI-05-16/22	P-69/22	PREPORUKU Ministarstvu znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10 1. Da ponovo, u skladu sa iznesenim mišljenjem Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, preispita predmetni postupak imenovanja, te provede isti u skladu sa principima utvrđenim Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, 2. Da u roku od 30 dana Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE	Pošto navedena Preporuka nije ispoštovana u ostavljenom roku, dana 09.05.2022.g. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su o istom obavijestili neposredno viši organ, predsjednika Vlade Kantona 10, po kom, u ostavljenom roku nismo dobili očitovanje. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, su odlučili da u smislu člana 35.st.1.tač.5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, 104/11), zatvore predmet, koji se vodi po žalbi Ž-LI-05-16/22.
535	Ž-BL-05-509/21	P-87/22	Zaključak i Preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine: 1 Na osnovu utvrđenog stanja, Ombudsmeni su mišljenja da prilikom glasanja o preporuci za imenovanje direktora JU „Muzej Unsko-sanskog kantona“ nije primjenjen Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine 2. Ombudsmeni PREPORUČUJU Vladi Unsko-sanskog kantona da izvrši razmatranje preporuke za imenovanje direktora JU „Muzej Unsko-sanskog kantona“ u skladu za odredbama člana 12. stav 3 Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE	"...Kako nije bilo odgovora nadležnih nakon izdavanja Preporuke, Ombudsmeni su aktima od 05.07.2022. godine i od 17.08.2022. godine zatražili informacije od premijera Vlade Unsko-sanskog kantona, o poduzetim mjerama povodom Preporuke Ombudsmena. Do dana izrade ovog akta Ombudsmeni nisu zaprimili tražene informacije, te će u skladu sa Zakonom o ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine konkretni vid nesaradnje Vlade Unsko-sanskog kantona biti prezentovan u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Ombudsmena za 2022. godinu. Ombudsmeni ističu da se godišnji izvještaji Ombudsmena prezentuju emitiranim parlamentima, a podnose na usvajanje Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovini. Imajući u vidu navedeno, Ombudsmeni predmet broj Ž-BL-05-509/21 zatvaraju, o čemu se obavještavaju podnosilac žalbe i odgovorna strana – Vlada Unsko-sanskog kantona..."
536	Ž-BL-05-2/22	P-117/22	PREPORUKU Nadzornom odboru ZEDP "Elektro-Bijeljina" ad 1. Da odmah po dobijanju ove preporuke uspostavi saradnju sa Ombudsmanom Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE	Kako odgovorna strana u roku koji joj je određen preporukom nije obavijestila Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji, ombudsmeni su aktom od dana 04.07.2022. godine, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. stav 2. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni list Bosne i Hercegovine" br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), sa činjenicom izdavanja preporuke upoznali generalnog direktora MH "Elektroprivreda Republike Srpske". Aktom generalnog direktora MH "Elektroprivreda Republike Srpske" broj: 01-2527-2/22, od dana 18.07.2022. godine, Ombudsman bosne i Hercegovine obavijestjen je da je ZEDP "Elektro-Bijeljina" ad Bijeljina zasebno pravno lice koje u pravnom saobraćaju nastupa samostalno, te se pomenuto obavješeno o neizvršavanju preporuke vraća Ombudsmanu Bosne i Hercegovine. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 5. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11). Izdata preporuka smatra se neispoštovanom i kao takva biće uvrštena u Godišnji izvještaj o aktivnostima Ombudsmena Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.
537	Ž-SA-05-888/21	P-126/22	PREPORUKU Vladi Federacije BiH Federalnom ministarstvu energije i rudarstva 1. da prestane sa praksom imenovanja v.d. članova Nadzornog odbora BH- Gas d.o.o. Sarajevo na vremenske periode od tri mjeseca, da poduzmu aktivnosti na blagovremenom okončanju procedure izbora i konačnog imenovanja Nadzornog odbora BH-Gas d.o.o. Sarajevo	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE	Izdavanjem Preporuke broj P – 126/22 iskoristene su mogućnosti za dalje postupanje Ombudsmena BiH, zbog čega se predmet ..... zatvara pred Institucijom ombudsmena, u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH.
538	Ž-BL-05-11/22	P-129/22	Preporuku 1. Da, ponovo preispita postupak razrješenja članova Skupštine JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Sanski Most a u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine i iznesenim mišljenjem ombudsmena u ovom Nalazu i zaključku 2. Da, u roku od 30 dana od prijema Preporuke, Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnosioca prigovora na sudsku zaštitu.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE	
539	Ž-SA-05-1121/21	P-227/22	Preporuku Gradskom vijeću Gradačac 1.) Da po prijemu ove preporuke uzavajajući gore izneseno mišljenje poništi Rješenje o imenovanju Nadzornog odbora JP „Parkinzi“ d.o.o. Gradačac broj: 01-04-331/21 od 28.09.2021. godine i sprovede zakonitu proceduru izbora članova Nadzornog odbora JP „Parkinzi“ d.o.o. u skladu sa važećim odredbama Zakona o ministarskim vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH i drugim važećim zakonima. 2.) Da obavijesti Ombudsmene BiH o poduzetim aktivnostima po preporuci u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE	S obzirom da Ombudsmeni BiH do dana donošenja ove odluke (o arhiviranju) nisu zaprimili odgovor po preporuci broj: 227/22, od 30.08.2022. godine, a imajući u vidu da su iskoristene zakonske mogućnosti za dalje postupanje u predmetu od strane Ombudsmena BiH, predmet ovin aktom zatvara pred Institucijom ombudsmena, u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH.
540	Ž-BL-05-421/22	P-291/22	- da prilikom donošenja odluka iz svoje nadležnosti pokloni dužnu pažnju ne samo aspektu zakonitosti, nego i principu dobre javne uprave i savjesnog upravljanja javnim sredstvima, kako bi se uzvražili interesi svih zainteresovanih strana na koje se odluke odnose, a rizik od sporova bilo koje vrste sveo na minimum, u skladu i nalazima iz ove Preporuke; - da u roku od 60 dana, računajući od dana prijema, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - odgovor nije zaprimljen, rad na predmetu je u toku Rok za izjašnjenje istekao 07.01.2023. 28.02.2023. Ažuriranje - uvidom u bazu podataka utvrdenoje da je 23.02.2023. Skupštini TK upućena obavijest o neizvršavanju Preporuke P-291/22.

541	Z-BL-05-488/22	P-295/22	1.Vladi Unsko-sanskog Kantona da izvrši razmatranje preporuke za imenovanje direktora JP „Unsko-sanske novine“ d.o.o. Bihać u skladu za odredbama člana 12. Stav 3 Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine. 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - rad na predmetu je u toku Rok za izjašnjenje istekao 08.12.2022. 28.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - uvidom u BP utvrđeno da izjašnjenje nije zaprimljeno. Rad na predmetu je u toku.
542	Z-SA-05-610/22	P-335/22	P R E P O R U K U Skupštini Opštine Srebrenica 1. Da, imajući u vidu odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpske poduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere u cilju odlučivanja po zahtjevu podnosioca žalbe od 31.05.2022. godine u formi dopisa iz kojeg bi bilo vidljivo da li se pristup informacijama odbija/dovjeljava u cjelosti ili djelomično, zakonski osnov izuzeća informacije, a što svakako obuhvata provođenje, te obrazloženje testa javnog interesa, kao i sva druga relevantna pitanja kao što su pouka o pravu na prigovor, naznaka adrese organa kojem se prigovor podnosi, rok i troškove za podnošenje prigovora. 2. Da u roku od 30 dana obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 02.03.2023. - izjašnjenje na Preporuku nije zaprimljeno, rad na predmetu je u toku.
543	UKUPNO	-	22 - Vladina i ministarska imenovanja				
544	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
545	39	50	9	0	7	14	9
546	POVREDA PRAVA :	23 - Zdravstvo					
547	Realizirana						
548	Z-BL-04-261/22	P-169/22	PREPORUKU: - Da ponovo razmotri zahtjev podnositeljice žalbe u skladu sa mišljenjem Agencije za zaštitu ličnih podataka Bosne i Hercegovine - Da obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja Preporuke u roku od 20 dana od dana prijema Preporuke na adresu Ulica Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka	23 - Zdravstvo	Realizirana	DA	U odgovoru na preporuku, Doma zdravlja Laktasi navodi da je preporuku ispoštovao, te ponovo razmotrio zahtjev podnositeljice žalbe uvažavajući mišljenje Agencije za zaštitu ličnih podataka. Međutim, kako Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 106/09 i 44/15) nije tretirao pitanje davanja podataka o zdravstvenom stanju iz urotnog lica, Ombudsmeni mišljenja da je u ovom slučaju trebalo da se cijeni da li postoji valjan pravni osnov za davanje podataka o zdravstvenom stanju pacijenta što može biti zakonit interes treće strane. S obzirom da je u međuvremenu stupio na snagu novi Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 57/22) koji uređuje pitanje davanja podataka o zdravstvenom stanju iz urotnog pacijenta, podnositeljica žalbe se upućuje na podnošenje novog zahtjeva za pristup medicinskoj dokumentaciji. Naime odredbama člana 48. Zakona o zdravstvenoj zaštiti propisano je da izvod iz medicinske dokumentacije, odnosno kopija medicinske dokumentacije za urotnog člana porodice izdaje se punoljetnom članu uže porodice, članu šire porodice ukoliko pacijent nije imao članova uže porodice, odnosno zakonskom zastupniku urotnog lica, na njegov zahtjev.
549	Ostvarena saradnja						
550	Z-MO-04-44/21	P-1/22	P R E P O R U K U Županijskoj bolnici "Fra Mihovil Sucić" Livno 1. Da odmah po prijemu preporuke, žaliteljici dostavi traženu medicinsku dokumentaciju u vezi sa pregledom dana 07.12.2019. godine; 2. Da u ovom i budućim slučajevima pokloni dodatnu pažnju zaštiti prava pacijenata a u vezi sa informiranjem i pravu uvida u medicinsku dokumentaciju, poštujući odredbe Zakona pravima, obavezama i odgovornosti pacijenata i malaz i mišljenje iz ove preporuke; Rok za realizaciju preporuke iznosi 15 dana.	23 - Zdravstvo	Ostvarena saradnja	DA	Dana 04.02.2022. godine, institucija Ombudsmana je zaprimila odgovor Županijske bolnice „Dr. Fra Mihovil Sucić“ Livno broj: 011/1-34-1871/8-21-22 od 02.02.2022. godine u kome ističu kako slijedi: „Još jednom napominjemo da je žaliteljici nakon određenih pregleda uredno dostavljena medicinska dokumentacija.“ Nastavno na prethodni odgovor, institucija Ombudsmana je obavila usmeni razgovor sa punomoćnikom žaliteljice, te je konstatovano da je potrebno da žaliteljica potraži usluge vještaka medicinske struke te da svoja prava može ostvariti sudskim putem.
551	Z-SA-04-1114/21	P-200/22	P R E P O R U K U direktoru JZU Bolnica „Srbija“ Istočno Sarajevo 1.da odmah po prijemu preporuke provede internu proceduru u smislu člana 50. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Republike Srpske i donese odluku u smislu Zakona; 2. Da intenzivira poduzimanje adekvatnih i efikasnih mjera u cilju izvršenja Rješenja Ministra zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske broj: 11/04-059-219-3/21 od 26.11.2021. godine, posebno imajući u vidu da je rok za izvršenje Rješenja protekao; 3.Da u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke;	23 - Zdravstvo	Ostvarena saradnja	DA	Dana 02.11.2022. zaprimljena kopija akta Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite RS kojim se prosljeđuje akt Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine na nadležno postupanje. Dana 04.11.2022. zaprimljen odgovor JZU Bolnica „Srbija“ Istočno Sarajevo. 18.01.2023. zaprimljen odgovor Okružnog javnog tužilaštva Istočno Sarajevo. 20.01.2023.. ažuriranje praćenja realizacije preporuka -rad na predmetu je u toku. 28.02.2023.Dana 19.08.2022. zaprimljen akt Min. za nauku i visoko obrazovanje i mlade - molba za produženje roka za dostavljanje informacije i obavijesti koje se odnose na poduzete aktivnosti u cilju realizacije Preporuke P-194/22. 30.11.2022. prilikom ažuriranja praćenja realizacije preporuka utvrđeno je da je rad na predmetu u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuke - rad na predmetu je u toku.
552	Z-SA-04-623/22	P-292/22	P R E P O R U K U Federalnom ministarstvu zdravlja, Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH, Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH, Univerzitetском kliničког centra Sarajevo 1. Da, odmah po prijemu preporuke, u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima poduzmu mjere u cilju osiguranja adekvatnih količina lijekova neophodnih za liječenje pacijenata oboljelih od HIV/AIDS-a; 2. Da putem koordinisanih aktivnosti nastave provoditi kontinuirane preventivne kampanje s ciljem pružanja adekvatnih informacija stanovništvu; 3. Da u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Ombudsmene o poduzetim mjerama u cilju realizacije iste;	23 - Zdravstvo	Ostvarena saradnja	DA	18.01.2023. zaprimljen odgovor Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH . Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023. - rad na predmetu je u toku Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 28.02.2023. - odgovori ostalih organa kojima je Preporuka upućena nisu zaprimljeni.
553	Nije realizirana						
554	Z-BL-04-99/22	P-66/22	PREPORUKU direktoru Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske 1. Da polazeći od svojih ovlaštenja, a sve u skladu sa članom 50. Zakona o upravnim sporovima Republike Srpske preduzme odgovarajuće mjere kako bi se usvilo pravno stvaranje po gore navedenoj presudi Okružnog suda u Banjaluci, kao i primjenbe u pogledu postupka. 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	23 - Zdravstvo	Nije realizirana	NE	Imajući u vidu da Fond nije postupio po izdatoj preporuci, dana 11.05.2022. godine, Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske (u daljem tekstu: Ministarstvo), upućena je urgencija na izdatu preporuku, kao neposredno višem organu. Iz dostavljenog izjašnjenja Ministarstva broj: 11/06-500-467/22, od dana 27.05.2022. godine, proizlazi da Ministarstvo nije postupilo po izdatoj preporuci. Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11). Ovaj zatvaz nerealizovane preporuke će biti uvršten u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.
555	Nema odgovora						
556	Z-MO-04-27/22	P-241/22	PREPORUKU Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Odjel za prvostepeni postupak Mostar 1. da odmah poduzme adekvatne mjere i radnje radi uspostave saradnje sa institucijom Ombudsmana na način propisan Zakonom o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. da najkasnije u roku od 30 dana, dostavi traženo izjašnjenje.	23 - Zdravstvo	Nema odgovora	NE	Do sacinjavanja Odluke (o arhiviranju), nije uspostavljena saradnja po izdatoj Preporuci institucije Ombudsmana. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Z-MO-04-27/22.
557	UKUPNO	-	23 - Zdravstvo				
558	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA

559	6	6	1	0	3	1	1
560	POVREDA PRAVA :	24 - Socijalna zaštita					
561	Realizirana						
562	Z-BL-04-227/22	P-170/22	PREPORUKU • da odmah po prijemu ove preporuke, preispita Odluku o visini učešća građana u troškovima određenih usuga socijalnog rada imajući u vidu mišljenje Ombudsmena, • Da u roku od 30 dana od prijema ove preporuke obavijesti ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	24 - Socijalna zaštita	Realizirana	DA	Kako odgovor na Preporuku nije zaprimljen, ni pored urgencije od 17.08.2022. godine, u skladu sa odredbama člana 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 32/00, 19/02, 34/05 i 32/06), o navedenom je obavješteno Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske. Dana 29.09.2022. godine zaprimljen je dopis Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske koji je upućen predsjedniku Skupštine opštine Srbač u kojem se traži da u što kraćem roku razmotri preporuku i u tom cilju uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena. Skupštine opštine Srbač na sjednici skupštine donijela je Odluku o stavljanju van snage Odluke o visini učešća građana u troškovima određenih usluga socijalnog rada, na koji način je Preporuka ISPOŠTOVANA.
563	UKUPNO	-	24 - Socijalna zaštita				
564	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DIELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJUE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
565	1	1	1	0	0	0	0
566	POVREDA PRAVA :	25 - Penzije					
567	Realizirana						
568	Z-BL-04-65/22	P-218/22	P R E P O R U K U da odmah po prijemu ove Preporuke, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražena izjašnjenja, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka.	25 - Penzije	Realizirana	DA	Nakon izdavanja Preporuke, nadležni organ dostavlja akt broj 06/1.01/0103-052.2-12070/2022 od 13.10.2022. godine. Iz dostavljenog odgovora na Preporuku proizlazi da je uvidom u poresku dokumentaciju utvrđeno da je poreski obveznik .... iz Laktaša zaključno sa danom 06.10.2022. godine izmirio sve obaveze po osnovu doprinosa za period od 01.08.2008. godine do 10.09.2017. godine. Akt nadležnog organa dostavljen je na znanje i informaciju podnosiocu žalbe. Dakle, nadležni organ je postupio po zahtjevu stranke i odgovorio na Preporuku Ombudsmena, te Ombudsmeni konstatuju da je nadležni organ u potpunosti postupio po Preporuci Ombudsmena i predmet zatvaraju, a o čemu obavještauju podnosioca žalbe.
569	Z-BL-04-113/22	P-220/22	E P O R U K U - Federalnom zavodu PIO/MIO, Kantonalna administrativna služba u Zenici da razmotri mogućnost poništavanja Rješenja broj: 1810-4722/19-1 od 23.10.2020. godine i ponovnog odlučivanja o zahtjevu H.DŽ. od 06.03.2013. godine, uvažavajući izneseno mišljenje Ombudsmena - Da o učinki ove Preporuke obavijesti Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema iste.	25 - Penzije	Realizirana	DA	Podnosilac žalbe je obavijestio Instituciju ombudsmena da je Kantonalni sud u Zenici dana 25.10.2022. godine donio Presudu broj: 04 0 U 014007 22 U kojom je njegova tužba ovažena, rješenje Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar, broj: FZ/22-311-2013/22 od 08.06.2022. godine, kao i prvostepeni zaključak Direktora Kantonalne administrativne službe u Zenici broj FZ/22/1-35-1-47221-29/16 od 10.02.2022. godine, poništen i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovno rješavanje. Ombudsmeni su dana 07.12.2022. godine ponovo uputili akt Kantonalnoj administrativnoj službi u Zenici koja je u dostavljenom odgovoruavela da postupajući u izvršenju Presude, te uvažavajući dato mišljenje Ombudsmena u Preporuci od 20.07.2022. godine, dana 16.12.2022. godine doneseno je rješenje kojim se ponavlja postupak otkončan rješenjem direktora ove Službe od 23.10.2020. godine, poništava se rješenje od 23.10.2020. godine, te se po zahtjevu imenovanog podnesenom dana 06.03.2013. godine priznaje pravo na srazmjerni dio starosne penzije počev od 01.01.2013. godine. U prilogu odgovora je dostavljen primjerak pomenutog rješenja. S obzirom da je preporuka ombudsmena ispoštovana, donesena je odluka da se predmet pod gornjim brojem u skladu sa odredbom člana 35. stav 8) Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 104/11), zatvori a imenovani se može ponovo obratiti Instituciji ombudsmena ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu.
570	Nije realizirana						
571	Z-BL-04-395/21	P-188/22	PREPORUKU Federalnom zavodu za penzijsko/invalidsko osiguranje Mostar • da prioritarno riješi predmet M.D. u skladu sa članom 5 Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i nalazima iz ove Preporuke; da u roku od 30 dana, od dana prijema, dostave Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke	25 - Penzije	Nije realizirana	DA	„...u odgovoru Sektora za sistem i provođenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora od 15.07.2022. godine navodi se da je podnosiocu žalbe priznat djelimičan staž u trajanju od 10 mjeseci i 11 dana, dok je odbijen u preostalom dijelu zahtjeva. S obzirom na sve navedeno Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su uputili urgenciju Upravnom odboru Zavoda da preduzme mjere iz svoje nadležnosti na potpunom provođenju Preporuke Ombudsmena za ljudska prava u skladu sa u njoj sadržanim nalazima i citiranim zakonskim normama. Ukoliko nakon ove urgencije ne dode do provođenja preporuke Ombudsmena, ovaj problem biće vršten kao vid nesaradnje u Godišnji izvještaj o aktivnostima institucije Ombudsmena za ljudska prava, koji se dostavlja Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine. Izdavanjem preporuke i slanjem urgencije, iscrpljene su mogućnosti koje Ombudsmeni za ljudska prava ima po pojedinačnim žalbama građana. Ujedno napominjemo da Preporuku (P-162/21) kao i urgenciju možete koristiti kao zvaničan stav institucije Ombudsmena po ovom pitanju i u svim drugim postupcima. Preporuka u ovom predmetu je objavljena i na zvaničnoj internet stranici institucije Ombudsmena za ljudska prava...“
572	Z-BL-04-780/22	P-352/22	PREPORUKU direktoru Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske • da preispita rješenje broj gornji u svjetlu člana 12 Porodičnog zakona Republike Srpske, Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini i nalaza iz ove Preporuke; • da u roku od 30 dana, od dana prijema, dostavi Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke.	25 - Penzije	Nije realizirana	DA	10.01.2023. zaprimljen odgovor FZ PIO/MIO 21.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
573	Nema odgovora						
574	Z-MO-04-63/21	P-134/22	P R E P O R U K U Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje • da preispita donesena Rješenja, uzimajući u razmatranje i Uvjerjenje Odsjeka za administraciju i potpora Ministarstva unutrašnjih poslova Hercegovako neretanskog kantona od 13.04.2018. godine; • da u svim budućim slučajevima prilikom odlučivanja upravnih stvari, utvrdi sve činjenice i dokaze koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravnog rješenja; Rok za realizaciju preporuke iznosi 15 dana.	25 - Penzije	Nema odgovora	NE	Do sačinjavanja ....Odluke (o zatvaranju predmeta) nije zaprimljen odgovor na navedenu preporuku. Imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Z-MO-04-63/21.
575	Z-SA-04-756/22	P-308/22	P R E P O R U K U Direktor Zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje 1. Da, po prijemu ove Preporuke, bez odlaganja, poduzme odgovarajuće aktivnosti i mjere kako bi se uspostavila saradnja sa Ombudsmenima Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 25. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmenima Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; 2. Da, u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji.	25 - Penzije	Nema odgovora	NE	Budući da izjašnjenje nije zaprimljeno u ostavljenom roku, 11.01.2023. FZ PIO/MIO upućena je urgencija za postupanje po Preporuci. 26.01.2023. - Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - odgovor na Preporuku nije zaprimljen . Rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje na Preporuku ni na urgenciju nije zaprimljeno
576	UKUPNO	-	25 - Penzije				
577	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DIELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJUE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
578	6	6	2	0	0	2	2
579	POVREDA PRAVA :	26 - Tužilaštva					
580	Ostvarena saradnja						

581	Z-BR-08-270/21	P-149/22	1. da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima poduzme efektivne mjere i radnje radi okončanja predmetne istrage, 2. da u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja preporuke.	26 - Tužilaštva	Ostvarena saradnja	DA	Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona dostavilo je akt broj: T03 0 KTN 0070025 17 od 04.11.2022.godine u kojem se navode poduzete procesne radnje u predmetnoj pravnoj stvari te slijedeće: „Medutim, svi prethodno navedeni prikupljeni dokazi nisu ukazivali na konkretnog počinioca krivičnog djela. Na konkretnom predmetu od dana stradanja oštećenog do danas postupalo više tužilaca, dok počinitelj krivičnog djela do danas nije identifikovan. Navedenim prikupljenim dokazima preduzete su sve relevantne istražne radnje u cilju prikupljanja dokaza i identifikacije počinioca krivičnog djela, te su prikupljen sav pronađeni biološki materijal, kao i biološki tragovi relevantni za istragu, te se ne raspolaže sa novim činjenicama koje bi ukazivale na prikupljanje eventualno drugih dokaza.“ Ombudsmeni Bosne i Hercegovine aktom od 29.11.2022.godine obratili su se Glavnom tužitelju Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona, ukazali na sve naprijed navedeno, te pozvali da sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve neophodno da se Preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ispoštuje. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine će predmetnu pravnu stvar uvrstiti u svoj Izvještaj o rezultatima rada za 2022.godinu, koji će biti podnije Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu i Demu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske čime su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za postupanje u predmetnoj pravnoj stvari, zbog čega donose odluku da se u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 104/11), završe predmet pod brojem Z-BR-08-270/21.
582	Z-BL-08-707/20	P-269/22	- Okružnom javnom tužilaštvu Banjaluka da u što skorijem roku donesu odluku u predmetu broj: T 13 0 KTAK 0049015 19, pridržavajući se odredaba Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske i Krivičnog zakonika Republike Srpske i imajući u vidu i mišljenje Ombudsmena izraženo u ovoj Preporuci. - Poziva se Okružno javno tužilaštvo u Banjaluci da Ombudsmene obavijeste u roku od 60 dana od dana prijema ove Preporuke o rezultatima izdate Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka.	26 - Tužilaštva	Ostvarena saradnja	DA	24.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rok za izjašnjenje po Preporuci isteklo 20.12.2022. Rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - 30.01.2023. i 01.02.2023.zaprimljeni odgovori Okružnog tužilaštva BL.
583	UKUPNO	-	26 - Tužilaštva				
584	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
585	2	2	0	0	2	0	0
586	POVREDA PRAVA :	27 - Pravobranilaštva					
587	UKUPNO	-	27 - Pravobranilaštva				
588	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
589	0	0	0	0	0	0	0
590	POVREDA PRAVA :	28 - Predmeti korupcije					
591	UKUPNO	-	28 - Predmeti korupcije				
592	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
593	0	0	0	0	0	0	0
594	POVREDA PRAVA :	29 - Migracije i azil					
595	Realizirana						
596	Z-SA-05-1223/21	P-206/22	P R E P O R U K U Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine 1. Da prilikom odlučivanja o zahtjevima za slobodu pristupa informacija postupa u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, u skladu sa Preporukom; 2. Da u roku od 15 dana obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o realizaciji Preporuke;	29 - Migracije i azil	Realizirana	DA	...odgovor akt broj: ..... od 01.08.2022. godine u kojem se navodi da je "... Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine je zaprimila vašu preporuku ... te vas obavještavamo da je u potpunosti prihvatamo i da će Agencija u narednom periodu postupiti u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH." Uzimajući u obzir naprijed navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine donose odluku o zatvaranju predmeta, te se predmet Z-SA-05-1223/21 pred institucijom Ombudsmena u konkretnom slučaju okončava.
597	UKUPNO	-	29 - Migracije i azil				
598	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
599	1	1	1	0	0	0	0
600	POVREDA PRAVA :	30 - Sloboda okupljanja					
601	UKUPNO	-	30 - Sloboda okupljanja				
602	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
603	0	0	0	0	0	0	0
604	POVREDA PRAVA :	31 - Advokati					
605	Nije realizirana						
606	Z-SA-08-1109/22	P-299/22	P R E P O R U K U Advokatskoj/odvjetničkoj komori Federacije Bosne i Hercegovine 1. Da, imajući u vidu navode i obrazloženje iz Preporuke, poduzme sve zakonom propisane aktivnosti i mjere u cilju donošenja odluke kojom će se odlučiti po žalbi žalitelja u vezi sa Zahtjevom za upis u Imenik advokata Advokatske komore Federacije Bosne i Hercegovine od 26.04.2021. godine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije preporuke;	31 - Advokati	Nije realizirana	NE	Imajući u vidu sadržaj Preporuke broj: P-299/22 od 27.10.2022. godine, kao i Rješenje Advokatske/odvjetničke komore FBiH broj: 1763/22 od 15.11.2022. godine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatuju da, u konkretnom predmetu nije došlo do realizacije predmetne Preporuke. Shodno naprijed navedenom, a imajući u vidu da su Ombudsmeni Bosne i Hercegovine poduzetim radnjama u konkretnom predmetu iscrpili sve mjere i aktivnosti koje mogu poduzimati u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su odlučili da nema osnova za daljnji postupanje po žalbi, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Informacija o realizaciji Preporuke će bit uvrštena u Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2022. godinu. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine upućuju žalitelja na podnošenje nove žalbe Instituciji, a radi eventualnog praćenja upravnog spora pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, uz dostavljanje relevantne dokumentacije (obrazac žalbe u prilogu). Također, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ukazuju da Preporuka Ombudsmena od 27.10.2022. godine svakako odražava zvanični stav Ombudsmena Bosne i Hercegovine o konkretnom pitanju, s kojom žalitelj u svakom momentu ima pravo raspolaganja, pa tako i u toku postupka pred sudom.
607	UKUPNO	-	31 - Advokati				
608	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
609	1	1	0	0	0	1	0
610	POVREDA PRAVA :	32 - Inspekcije					
611	Realizirana						
612	Z-BL-05-279/20	P-8/22	P R E P O R U K U Odjeljenju za inspeksijske poslove grada Banjaluka, da odmah po prijemu preporuke odgovori na akte Ombudsmena upućene dana 21.04., 20.07. i 07.10.2021. godine.	32 - Inspekcije	Realizirana	DA	"Dana, 17.02.2022. godine, Odjeljenje za inspeksijske poslove grada Banjaluka je dostavilo odgovor iz kojeg proizlazi da je Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske svojim rješenjem br. 15.03-362-74/20 od 08.04.2021. godine, odbacilo žalbu ... izjavljenu protiv Zaključka Urbanističko-građevinske inspekcije Grada Banjaluka, broj: 09-362-1216/2017 od 05.02.2020. godine, kao izjavljenu od neovlaštenog lica. Zaključak o prekidu postupka od 05.02.2020. godine u prekidu izvršenja rješenja o rušenju bespravno izgrađenog pomoćnog objekta je na snazi i dalji inspeksijski postupak zavisi od pravosnažnog okončanja postupka legalizacije koji se po zahtjevu ... vodi u nadležnom Odjeljenju za prostorno uređenje grada Banjaluka pod brojem: 03-3601-6/18...Inspeksijski postupak se nastavlja. S obzirom da su izdavanjem preporuke u konkretnom predmetu preduzete sve mjere iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u mislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) završe predmet koji se vodi po žalbi ...a podnosilac žalbe se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu."

613	Z-BL-05-759/21	P-124/22	1. Odjeljenju komunalne policije i Gradonačelniku grada Banjaluka da odmah po prijemu ove preporuke preduzme sve radnje kako bi se postupilo po zahtjevu ..... i donijela konačna odluka u skladu sa Zakonom o opštem upravnom postupku kao i iznesenim mišljenjem ombudsmena Bosne i Hercegovine 2. Upravnoj inspekciji da preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti, u cilju vršenja nadzora u konkretnom predmetu i eventualnog nalaganja mjera pokretanja prekršajnog postupka u smislu člana 227. Zakona o opštem upravnom postupku 2. Da u roku od 60 (šezdeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	32 - Inspekcije	Realizirana	DA	Institucija Ombudsmena za ljudska prava zaprimila je dokumentaciju podnosioca žalbe u kojim između ostalog nalazi zaključak Odjeljenja za inspeksijske poslove i komunalnu policiju, Grada Banja Luka od 19.05.2022. godine broj:08-371-100/20 kojim se podnesak podnosioca žalbe odbacuje, zbog nenadležnosti za njegovo rješavanje. Takođe, u dostavljenj dokumentaciji zatiče se tužba protiv ... i dr. radi uzemiravanja vlasništva i naknade štete, podnesena Osnovnom sudu u Banjaluci dana 07.02.2022. godine. S obzirom da je Odjeljenje za inspeksijske poslove i komunalnu policiju, Grada Banja Luka donošenjem Zaključka postupilo po preporuci Institucije, ombudsmeni su odlučili da u skladu sa odredbom člana 35. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 104/11) zatvore predmet po žalbi Janković Milenka. Podnosilac žalbe se može ponovo obratiti Instituciji ombudsmena ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu kao i ukoliko Osnovni sud u Banjaluci ne donese odluku po gore navedenoj tužbi u zakonom predviđenom roku.
614	Z-BL-05-26/22	P-168/22	P R E P O R U K U Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje • da uzimajući u obzir nalaze iz Preporuke ponovo razmotri Zahtjev podositelje žalbe, a u vezi sa isplatom jednokratnog novčanog iznosa penzije od 120 KM, koji se isplaćivao zajedno sa penzijom za mjesec juli 2021. godine; • Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	32 - Inspekcije	Realizirana	DA	Predmetna Preporuka dostavljena je na znanje i Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike. Aktom broj: FZ12/2-1-31-1-4421-12/22 od 26. jula 2021. godine, Zavod je dostavio odgovor, u kojem, između ostalog, navodi da je postupio po Preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine, te podositelje žalbe isplatio jednokratni novčani iznos penzije kao podršku penzionerima u Federaciji Bosne i Hercegovine za mjesec juli 2021. godine. U prilog svojim tvrdnjama, Zavod je dostavio Rješenje broj: FZ12/21-31-1-4421-11/22 od 26. jula 2021. godine, a kojim se odobrava isplata pomenute jednokratne penzije podositelje žalbe. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 104/11), a izdata preporuka smatra se ispoštovanom
615	Z-BR-05-35/22	P-150/22	1. da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima izvrši inspeksijski nadzor po prijavi žalitelja; 2. da u roku od 15 dana od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja preporuke.	32 - Inspekcije	Realizirana	DA	Dana 22.07.2022.godine zaprimljen je akt Općine Kalesija, Općinskog načelnika, Stručne službe općinskog načelnika/ Inspekcija broj:02-2-4-19-8-1995-2 od 15.07.2022.godine, odnosno informacija o realizaciji Preporuke Ombudsmena Bosne i Hercegovine, u kojem se navodi: ....ova inspekcija je poduzimala sljedeće radnje: sačinjen je zapisnik o inspeksijskom pregledu br. 02-2-4-19-8-41/22, kojeg je stranka OZ potpisao, te je na bazi utvrđenih činjenica donešeno rješenje br.02-2-4-19-8-3704 od 23.06.2022.godine, kojeg vam dostavljamo u prilogu. Nakon isteka žalbenog roka planirana je kontrola izvršenja narednih mjera iz navedenog rješenja, te će ova inspekcija i dalje postupiti u skladu sa svojim nadležnostima i pozitivnim zakonskim propisima.“ U prilogu akta dostavljeno je Rješenje ovog inspektorata broj:02-2-4-19-8-3704 od 23.06.2022. godine, sačinjeno nakon izvršenog inspeksijskog nadzora, sukladno Preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine. Imajući u vidu naprijed navedeno, posebno činjenicu da je Preporuka Ombudsmena Bosne i Hercegovine u cijelosti realizirana, u skladu sa članom 35. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 104/11), zatvara se predmet pod brojem Z-BR-08-35/22.
616	Z-BL-05-500/22	P-272/22	1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi saradnju sa Ombudsmenom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 23. i članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmanu Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	32 - Inspekcije	Realizirana	DA	Aktom broj: 02-052-18/20, od dana 27.08.2020. godine, odgovorna strana je obavijestila Ombudsman Bosne i Hercegovine da je rješenjem broj: 03-052-18/20, od dana 27.08.2020. godine, podnosiocu žalbe djelimično odobren pristup informacijama, pa se s tim u vezi izdata preporuka smatra ispoštovanom. Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11).
617	Ostvarena saradnja						
618	Z-SA-05-1036/21	P-7/22	P R E P O R U K U Općini Novo Sarajevo / načelniku 1. Da odmah po primitku ove preporuke prioritarno uspostavi saradnju sa Stanarima zgrade u Ul. Zmajia od Bosne 32., na način da iste ima smatrati zainteresiranom strankom za uključivanje u postupak dodjele predmetnog poslovnog prostora u smislu odredbi Zakona o upravnom postupku FBiH; 2. Da uvažavajući navode iz ove Preporuke, poništi Rješenje o dodjeli u zakup poslovnog prostora, broj: 05-19-8355/21 od 08.11.2021. godine i time postupak dodjele poslovnog prostora u Ul. Zmajia od Bosne 32. vrati u zakonske okvire; 3. Da u roku od 15 (petnaest) dana Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijesti o preduzetim aktivnostima u cilju realizacije izdate Preporuke. Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo Upravnom inspektoratu 1. Da odmah po primitku ove Preporuke postupi po zahtjevu podositelja žalbe od 29.12.2021. godine, poduzimanjem radnji i aktivnosti iz domena svoje nadležnosti. 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana Ombudsmene za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijesti o preduzetim aktivnostima u cilju realizacije izdate Preporuke.	32 - Inspekcije	Ostvarena saradnja	DA	03.02.2022. zaprimljeno izjašnjenje Opštine Novi Grad na P-7/22 br:17-07-Op-1/2022. 04.02.2022. zaprimljen odgovor Min.pravde i uprave KS 07.02.2022. zaprimljen odgovor Pravobraniteljstva Opštine Novo Sarajevo 17.01.2023. na dan ažuriranja praćenja realizacije preporuka rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka - status isti, predmet je u radu.
619	Z-SA-08-355/22	P-161/22	P R E P O R U K U Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, gradnja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo - ministru Općina Iliđa – načelniku Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo - direktoru 1. Da poduzme sve aktivnosti u cilju rješavanja i dovođenja predmetne problematike u važeće zakonske regulative, a prevashodno uvažavajući nalaze iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju njene realizacije.	32 - Inspekcije	Ostvarena saradnja	DA	06.10.2022 odgovor Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, gradnja i zaštite okoliša KS 14. 10.2022 odgovor Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, gradnja i zaštite okoliša 29.11.22. prilikom ažuriranja praćenja calizacije preporuka uvidom u BP utvrđeno da je rad na predmetu u toku. 20.02.2023. - predmet je u radu. 24.02.2022 odgovor Kantonalna uprava ya inspeksijske poslove
620	Z-BL-04-299/22	P-304/22	P r e p o r u k u Odjeljenju za inspeksijske poslove grada Doboja da odmah po prijemu preporuke, preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti u cilju izvršenja svog Rješenja broj: 09/362-N-36.1/21 od 02.08.2021. godine, uvažavajući izneseno mišljenje ombudsmena da u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke obavijeste ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke	32 - Inspekcije	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor na Preporuku zaprimljen 28.12.2022. . Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 26.01.2023.- rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - uvidom u BP utvrđeno je da je 09.02. gradonačelniku Grada Doboja upućena obavijest o neizravanju Preporuke P-304/22.
621	Z-BL-05-635/22	P-328/22	PREPORUKU gradonačelniku Grada Banja Luka 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi saradnju sa Ombudsmanom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 23. i članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmanu Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njoj realizaciji.	32 - Inspekcije	Ostvarena saradnja	DA	28.12.2023. Grag Banja luka - dostavljen odgovor na P-328/22. 02.03.2023.Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - rad na predmetu je u toku.
622	Nije realizirana						

623	Ž-BL-05-802/21	P-18/22	PREPORUKU gradonačelniku Grada Banja Luka 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi saradnju sa Ombudsmanom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u skladu sa članom 23. i članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmanu Bosne i Hercegovine dostavi traženo izjašnjenje; 2. Da u roku od 30 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsman Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenom realizaciji.	32 - Inspekcije	Nije realizirana	NE	"... Do danas Grad Banja Luka nije uspostavio saradnju sa Ombudsmanom Bosne i Hercegovine povodom izdate preporuke, te se ista smatra neispoštovanom. Izdavanjem preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, te se predmet zatvara u skladu sa članom 35. stav 8. Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 104/11)."
624	Ž-MO-05-131/21	P-135/22	R E P O R U K U 1. Vladi Hercegovacko-neretvanskog kantona - da na osnovu prikupljenih prigovora i sugestija od strane građana i upravitelja Grada Mostara, odluču po zahtjevu za izmjenama i dopunama Zakona, te usklađivanje istog sa važećim Zakonom o stvarnim pravima Federacije BiH; 2. Gradu Mostaru – Odjelu za društvene djelatnosti, Službi za socijalne i stambene poslove, zdravstvo, raseljene osobe i izbjeglice - da bez odlaganja pokrene aktivnosti u cilju provođenja Zakona, uvažavajući navedeno relevantno zakonodavstvo i nalaz i mišljenje iz ove preporuke; 3. Da obavijesti Ombudsme Bosne i Hercegovine o mjerama poduzetim u cilju realizacije preporuke; Rok za realizaciju preporuke: 30 dana od dana prijema preporuke.	32 - Inspekcije	Nije realizirana	DA	Kako u ostavljenom roku nije dostavljen odgovor, institucija Ombudsmana je dana 25.07.2022. godine uputila Urgenciju na dostavljanje odgovora po preporuci Ombudsmana BiH, te je s tim u vezi dana 16.09.2022. godine zaprimljen odgovor Grada mostara broj: 06-03-19-2022/22 od 12.09.2022. godine u kome se navodi kako slijedi: "Gradska služba za upravu nadležna za stambene poslove uvidom u predmet je ustanovila da nema dostupnih kontakata podataka žaliliceje ... kao vlasnice stana. U cilju poduzimanja aktivnosti ovim putem tražimo dostavljanje podataka o navedenoj žalilicije kako bi ustanovili da li je ista sa ostalim etažnim vlasnicima zgrade, izvršila izbor predstavnika etažnih vlasnika i upravitelja zgrade, te da li je potpisao zapisnik o izboru predstavnika zgrade i upravitelja zajedničkih dijelova i urudaja zgrade." Žalilicije su dostavljena navedena izjašnjenja, te imajući u vidu naprijed navedeno činjenično stanje, Ombudsme za ljudska prava Bosne i Hercegovine su se saglasili, da u smislu člana 35. stav (8) Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj : Ž-MO-05-131/21.
625	Ž-BL-05-383/22	P-247/22	1. Da u okviru svojih nadležnosti preduzmu mjere i aktivnosti kako bi se riješilo pitanje plavljenja stambenog objekta i okućnice podnosioca žalbe, uvažavajući mišljenje Ombudsmana izraženo u ovoj Preporuci; 2. Da u okviru svojih nadležnosti razmotre svaku zakonsku mogućnost da iznadu u budžetu Grada Banja Luka finansijska sredstva za izgradnju oboranske kanalizacije i izradu tehničke dokumentacije; 3. Da u roku od 90 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Instituciju o preduzetim aktivnostima i rokovima na realizaciji iste.	32 - Inspekcije	Nije realizirana	DA	Dana 28.09.2022. godine, Skupština grada Banja Luka obavijestila je Ombudsman Bosne i Hercegovine da je predmetnu preporuku prosljedila Odjeljenju za saobraćaj i puteve Grada Banja Luka i zatražila da se izjasi po istoj. Aktom broj: 06-370-8080/22, 06-370-5089/22 od dana 12.10.2022. godine, Odjeljenje za saobraćaj i puteve Grada Banja Luka obavijestilo je Ombudsman Bosne i Hercegovine da je izvršilo uvidaj na licu mjesta, ali i označavanje pomenute parcele, te da ista u naravi predstavlja nekategorisani put, a sve sa ciljem utvrđivanja širine puta i uslova za izvođenje radova na postavljanju odvodnih kanala. ...Izdavanjem Preporuke iscrpljene su sve mogućnosti koje Ombudsman Bosne i Hercegovine ima u postupanju po pojedinačnim žalbama građana, a izdata Preporuka smatra se neispoštovanom.
626	Nema odgovora						
627	Ž-BL-05-396/21	P-147/22	P R E P O R U K U Odjeljenju za inspekcijske poslove grada Banjaluka, da odmah po prijemu preporuke odgovori na akte Ombudsmana upućene dana 24.09., 09.12.2021. i 23.02.2022. godine	32 - Inspekcije	Nema odgovora	NE	S obzirom da na preporuku takode nije dostavljen odgovor, dana 07.09.2022. godine, gradonačelniku Grada Banjaluka upućeno je Obavještenje o nepoštovanju preporuke ombudsmana Bosne i Hercegovine. Kako su izdavanjem preporuke i obavještenja nadležnom višem organu iscrpljene nadležnosti Institucije, ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi stanara iz ulice Darka Jakirovića br. 1, Banjaluka. Podnosioci žalbe se mogu ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njihovom predmetu. Takode, navedeni predmet biće uvršten u Godišnji izvještaj Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sa pominjanjem organa koji su odbili dostaviti odgovor i postupiti po preporuci.
628	Ž-BL-05-155/22	P-171/22	PREPORUKU - Da prilikom inspekcijeskog nadzora u vezi primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama Republike Srpske primjenjuju ovlaštenja utvrđena Zakonom o upravnoj inspekciji Republike Srpske - Da u roku 30 dana, od dana prijema, dostave Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke.	32 - Inspekcije	Nema odgovora	NE	Ombudsme nisu zaprimili odgovor na Preporuku, a odgovor nije zaprimljen ni po ponovljenom dopisu od 30.08.2022. godine. Imajući u vidu da su Ombudsme proizveli sve radnje iz svoje nadležnosti, predmet se zatvara a u skladu sa Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 32/00, 19/02, 34/05 i 32/06). Nedostavljanje odgovora Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske će biti uvršteno u Godišnji izvještaj o rezultatima Institucije ombudsmana za 2022. godinu.
629	Ž-BL-05-201/22	P-266/22	- Općini Ključ, da ubuduće vodi računa o stvarnoj nadležnosti prilikom izdavanja rješenja o urbanističkoj saglasnosti kao i rješenja o odobrenju za građenje - Federalnoj upravi za inspekcijske poslove, Federalnoj urbanističko-ekološkoj inspekciji da postupi po rješenju Federalnog ministarstva prostornog uređenja broj: UPII05-19-7-37/21 od 07.03.2022. godine	32 - Inspekcije	Nema odgovora	NE	29.12.2022. FUJ upućena urgencija zbog nepostupanja . 24.01.2023. ažuriranje praćenja realizacije preporuka -odgovor nije zaprimljen. Rad na predmetu je u toku. 28.02.2023. uvidom u BP utvrđeno da izjašnjenja na Preporuku i urgenciju nisu zaprimljena.
630	Ž-BR-05-103/21	P-333/22	Gradu Gradačac, Službi za građevinsko-inspekcijske poslove 1. Da odmah, po prijemu ove preporuke, uspostavi saradnju sa Ombudsmanom za ljudska prava Bosne i Hercegovine, na način propisan Zakonom o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 1. 12. 2021.g, 14. 2. 2022. g., 4. 4. 2022. g. i 5. 7. 2022. godine. 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmane Bosne i Hercegovine o načinu ispoštovanja ove preporuke.	32 - Inspekcije	Nema odgovora	NE	Ažuriranje praćenja realizacije preporuka 27.01.2023. - rad na predmetu je u toku Rok za izjašnjenje istekao 27.01.2023. 02.03.20231 - Ažuriranje praćenja realizacije preporuka - izjašnjenje nije zaprimljeno , 03.02.2023.upućena Urgencija Službi za građevinsko-inspekcijske poslov
631	UKUPNO	-	32 - Inspekcije				
632	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
633	16	16	5	0	4	3	4
634	POVREDA PRAVA :	33 - Besplatna pravna pomoć					
635	Ostvarena saradnja						
636	Ž-BL-05-422/22	P-330/22	P r e p o r u k u Željeznicama Republike Srpske a.d. Doboj i Vladi Republike Srpske da odmah po prijemu preporuke, preduzmu sve mjere iz svoje nadležnosti u cilju ponovnog razmatranja i odlučivanja o zahtjevu ... od 08.03.2022. godine u cilju sklapanja aneks ugovora za prostoriju u potkrovlju zgrade-ostavu površine 21m2 kao i w-a u prizemlju zgrade površine 1,44m2, radi okupa pomenutih prostorija, uvažavajući izneseno mišljenje ombudsmana da u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke obavijeste ombudsmane Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke	33 - Besplatna pravna pomoć	Ostvarena saradnja	DA	27.01.2023. Ažuriranje praćenja realizacije preporuka . 16.01.2023. zaprimljen odgovor Željeznica RS. - rad na predmetu je u toku. Rok za izjašnjenje ističe 14.02.2023. 17.02.2023. zaprimljen odgovor Željeznice RS Doboj. 01.03.2023.27.01.20231 - Ažuriranje praćenja realizacije preporuka -rad na predmetu je u toku .
637	UKUPNO	-	33 - Besplatna pravna pomoć				
638	UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
639	1	1	0	0	1	0	0